

{ BnF Jehan Lagadeuc Gallica

BIBLIOTHÈQUE NUMÉRIQUE

Catholicon breton-français-latin

Catholicon. Artificialis dictionarius tripharium partitus, britonice scilicet, gallice et latine
(Jehan Lagadeuc, édition Yvon QUILLEVERE - 31 janvier 1521).

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés de fourniture de service.

Cliquer ici [pour accéder aux tarifs et à la licence](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés sauf dans le cadre de la copie privée sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source Gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue par un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

Edition Yvon Quillevere
31 janvier 1521
Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Catholicon.

CArtificialis Dictionarius tripha-
riam partitus: Britonice scilz/ Gallice/ & Latine
nō parua accuratione & diligētia recēter Parrhi-
sius impressus; necnō a cōplurculis mēdis terius
atq; castigatus; nōnullisq; additis clementi/ se-
cessionemq; hac in secūda fecognitiōne suscipit.

Clenudas Parrisus ob ynone Quillevere
commozante in vico sic nūcupato La bucherie.

1521.

Edition Yvon Quillevere
31 janvier 1521
Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Leonigeus in laudes Britannie

Prima patrie iacta fundamenta. Socrates ille philo-
sophie parens dicebat: et perpetua firmitate consistere: si
sapies: si viridis: si temperans: si iusta foret quequid ma-
gne eximieque virtutes: tam et si tota humane vite conti-
neat ratione precipue tamen ad bene regendam civitatem necessa-
rie sunt: ut abique earum presidio nulla neque munera satis:
nec iusta sit patria. Sed quod ratio petere: quod spectat aliud quam virtutis actio-
nem atque exercitacionem: et tum sapientiam: prudentiam: tum equitatem: animi
magnitudinem: verecundiam: modestiam: civitatem eisdem colendam suadet: pre-
cipue sperat. Quis est qui ignoret temperantiam in Britania clarescere: ac plu-
rimis ubi? Quis igitur Britaniam non laudet: quae non predicet: quae non pluri-
mum admiret: apud quae certum sunt rerum fines: totiusque denique vite ordo
modulus servat: et eorum quae vel dicuntur: vel fiunt: recta mensura est. Eisdem con-
stantiam: nobilitatem: gravitatem: ceteraque tum multas: tum in maximis vir-
tutibus si perquam non dicam laudare: sed referre deficiat me dies. Taceo igitur
caeli clementiam: aëris salubritatem: vberitatem soli: agrorum fertilitatem: lo-
ci opportunitatem: segetum commoditatem: varietatem fructuum: cuiusque gene-
ris annonae mirificam copiam: magnam vim frumentorum: optimi pecoris pro-
cessione: numerosa armamentorum: pascuorum fecunditatem: optima et pinguis pra-
eorum: collium: et virentium pualium pabula. Jam de amplissima Britaniam ditio-
ne quod multa dicere oportet est: Terre marisque Britaniam sperat: opida pluri-
ra: castella multa: populi non ignobiles illi servitium: vberes etiam non incele-
bres eius dittoni subiacent. In his feracissima ora: et omnis regio circumscri-
pta littonibus oceanum maris: quae quasi frumentaria cella finitumque omnium: ac
per altum precipue ex celis berrimo Britaniam potum multa exportans
necessaria alimenta: etiam exterius longinque populo subministrat: quibus in-
ter se homines iuvare: civitates continere: vite presidium conferre possunt. Clerum
hos solent sapientes dignos existimare: de republice possint: quae magistrat-
gerant: quae populo gubernaculis proficiant. Pastores namque sunt quae alios regunt
ut scilicet Homerum pastorem populo. Agamemnonem appellare solent. Qui
vna nris scilicet in hac placida atque optime instituta republica florent: nec
minus spiritus bellicae gloria praesens Lacedaemone: impio et sum-
mis opibus Roma refulget. In hac inquam patria in qua omni pene plenus au-
reabitur liberas. Tales de modo gubernant viros moderatione: integri-
tate ornatos: et republice studio: ac patrie charitate flagrant. Tales
quae magistrat- annuunt penates in hac placida civitumque celebritate: ut et
suma ipsi virtute praediti: iustitiam et exemplo patriam servent: iuvant: amplificant: quae
ope et presidio sit illa: operis oceano: famam que terminet aëtris: ad eter-
ni principis decorem: et eius nobilissimi populi gloriam et tranquillitatem.

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante **B.** Fo. ii.

Incipit Dictionari⁹
qui intitulat Catholi-
con/continēs tria y dio
mata: videlz Britāni-
cum scōm ordinē lřay
alphabeti: Gallicum/ z
Latinum superaddita:
iampudē ab Inumeris
defectibus correct⁹/ et
reuisus. Et pmo de A.

Est prima lřa alphabe-
ti. Britonice z Gallice
idē. Grece/alpha. He-
braice/aleph. Et tenet
in numero. ccccc. xij.
Possidet A. numerum
ducentos ordine recto
A. ante B.

Abades gal. abesse. lati.
 hec abbatissa se

Abaff vide in Dic. / et sis
 militer in Cou rag.

Abayset gal. esbabi. l.
 stupid. s/da
 dum. vide in dictione Soejet.

Abarz gal. dedās. l. introz
 reus/a/ū. Idem in
 tro/ossū. z inr⁹ ad. Idē intra ppo
 sitio q̄ deseruit accusatio. Itē
 seromitto/tis/si/ere/sū. g. dedās
 mettre. brit. lacatabars. vide eti
 am in dictione Emellaff.

Abat gal. abbe. latine hic
 abbas abbatis.

Abaty gal. abbaye. la. hec
 abbatiale. Idem
 hoc cenobiū. hē. Idē hoc monaz
 iterum/rj. Vide in Danachry.

Abec gal. cause. la. hec cau
 sa/se. Idē hoc prag=
 ma/rio. Inde pragmatic⁹/ca/cū.
 i. causidic⁹. g. z bri. aduocat. Itē
 ergo coniunctio: idē est q̄ causa.

Abece gal. idem. la. hoc al
 phabetū: nomen
 cōpositū ex alpha et beta q̄ sunt
 prime lře grece. Item hoc abece
 arabitū. Inde hic hec alphabē
 thale. g. ā ē a sō abece. b. abecer.

Abel gal. idi. est xpi iuno
 men. la. hic abel inde
 clinabile: z interpretatur luctus.

Abeuffret g. abeuire.
 la. ad aqua
 tus ad aqua ad ornatum.

Abeuffriff gal. abenu
 rer. la. ada
 quos/ans/are/amm/act. gñis.

A. G.

109

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante B.

Abeufflech. gal. ab-
er. latine hoc vadum/di.

Abhominabl. s. ab
miable. l. abhominabilis et hoc/le.

Abhominabledet
gal. abhominatio. la. hec abho-
minatio/onio. 3dē hoc abhomi-
niū/si. 3tē abhominor/ario/ atul
sum vel fut/ari: de pos. gñis. gal.
avoir abhominacion. bre. cassout
abhominabledet hac euz.

Abil. gal. abile. la. hic et hec
habilis et hoc/le. 3tem
gal. cōvenable. b. couehabl. Et
cōparat hābilis/lor/sim⁹. g. abile/
plus/abile/trefabile. bre. abil/
abiloch/an abilaff. 3tē habiliter
l⁹/simē. ad. g. abilemēt/plus/abi-
lemēt/trefabilement. b. ent abil/
ent abiloch/ent abilaff.

Abim. gal. abisme. la. hec
abyssus abyssi.

Abit. gal. habit. la. habitus
habitus habitus.

Abitaff. gal. habitare. la. f.
habito/itas/ au/
are/ratū. ac. gñis. 3nde hic et hec
et hoc habitas/ris. g. habitat. b.
idē. 3tē habit⁹/ra/rū. gal. habitē
bre. abiter. 3tē hec habitatio/ris.
gal. habitatio. b. idē. 3tē habit⁹
dinarus a/um. 3tē hoc habit⁹
allū/h. g. habitacle. b. idē. 3tē
vide in dictione habitaff.

A bloaz en bloaz
g. dan. en an. l. annuat. ad. 12. 10.

Abostol. gal. apostre. la.
3dē lisa/ vel lisen hebraice. 3tē
hic ap'lar⁹/tus/tui. i. missio. 3tē
hecepl'ale. g. epistre. b. abostol.
ēpla en l'ra/ locutio est abent⁹
ad abientē facta/ intentionē ex-
plē. Loquit⁹ qd in ea/ vt p'nt ad
abientē. 3tē epistolū/pua ep'la.
Unde hic et hec ep'laris et hoc re
qd ad ep'lam p'tinet. 3tē episto-
larū/ris. 3tē hoc ep'laris idē.

Abiant. g. soursil. la. hoc
superciliosus/ris. et li-
per/et ciliū. Supercilia dñr. vltima
pars frontis pilis vestita/ q' cilijs
p'minet. Supercilij q' h'as p'fatu et
supbia ponit. Aliqñ etiā p' emi-
nentiore loco ponit. 3nterdū po-
nit p' grauitate/ austeritate/ et se-
ueritate. 3nde superciliosus/ris/ris.
gal. q' a grās sourcilz. b. abiantec
3tē interciliosus/ris. g. le space d'etre
les deux sourcilz. bre. ito. entre an
dion abiant.

Abretdabez. gal. soir
ad. 3tē serus/ra/rū. gal. deuerso
le soir. bre. diuezat. 3tē serotinus
nain⁹/ et cōparat. 3tē serescit⁹
ad. 3tē hec seritas/ris. i. tarditas
3tē hoc crepusculū/si. g. entre le
soir et la nuit. b. entre des ha nos

Absant. gal. absēt. la. hic
sens absentis.

Absantaff. gal. absen-
ter. la. ab-
sēto/ab/au/are/ratū. ac. gñis. 3tē
absentia/ris. g. absēce. b. absence

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante C. Fo.iii.

Abfoluaff. gal. abfol
dre. lati. ab
foluo/us/ut/ere/utum. ac. gñis.

Abfoluën. g. abfolutio
l. abfolutio.

Abfoluet. g. abfoluz. la.
abfolu/a ũ.

Abftinaff. gal. abftiner
lat. abftineo
abftines abftinui abftinere.

Abftinanc. gal. abfti
nēce. la.
hec abftinēnatie. 3tē hec parci
monia/nie. i. moderatio ſupruſ/
et parciſas: hoc ē pſeruatio rex.

Abundaff. gal. habun
der. l. abun
do/as/au/are/atū. 3dē affluo/is
piere/rū. neu. gſ. 3dē exūdo/as
au/are. atū. n. gſ. 3dē vber/as
au/atū. Un hic ē hec ē hoc vber
eris. g. abundāt. b. larg. Sed hoc
vber/rſ. g. mamelle. b. biōn. 3tē
vberol/ſa/ſū. g. abundāt. b. larg
3dē vbertuo/ta/ſū. 3dē copioſ/
ſa/ſū. 3tē exubero/ras/au/are/
atū. g. ſupabunder. b. pinuizycat
3tē ſecundo/as/au/are atū. Un
ſecūdo/da/dſi. g. plātueux. ha
būdāt. b. pinuizyc. 3dē hic ē hec
et hoc ferax/acio: et cōparaſ. Un
feraciter/ciuſ/me. adverb. Vide
etiam in dictione Praezus.

Abundanc. g. abun
dāce. la.
tine hec abundātia/ tie. 3dē af
fluentia/ tie. 3tē copia/ pie. 3tez
hec copioſitas/ tio. 3dē hec faci
ditas/ tio. 3dē hec feracitas/ tio.
3dem hec vbertas/ tio.

Abuſion. gal. idē. la. hec
abuſio/ ſis. 3tē
abuſus/ us/ ut. gal. mal vſage. b.
trōperes. 3tē abuſ/ ſa/ ſū. g. trō
pe. b. trōpet. 3tē abuſiue aduer.

Accent. gal. idē. la. hic ac
centus/ us/ ſi. 3d
hec pſodia: ic. 3tē accētū ad.

Accentaff. gal. accēter
la. accentuo
as/ au/ are/ atū. ac. 3d accēto/ as

Action. gal. idem. lat. hec
actio/ ſio. Et ſi
gnificat plurimā qñs pñcia
tionē. Cic. Eſt eni actio qñ cor
poris qdā eloquētia cū conſtet e
voce atq; motu. Et actio us qd
ſibi debebat in iudicio pſequēdi
Sumiſ inter dū actio p bñſiſ ac
cepti ſboz grata redditione. In
ter dū etiā p adminiſtratiōe. Et
gñaliter capiſ p ol opatiōe/ atq;
actu. 3nde acūncula/ le. dimiſſi.

Accident. gal. idē. l. hoc
accidens/ ſis
3nde hic ē hec accidēralis ē hoc
le. 3tem accidēraliter adverbſi.

Achantaff. gal. achan
ter. i. faſci
no/as/ au/ are/ atū. ac. gſ. 3ñ fa
ſcinatio/ ſio. g. enchātemēt. b.
achāteres. 3dem hic faſcin/ ni.
3dē incāto/as/ au/ are/ atū. ac. gſ
g. enchāter. b. achantaff. 3dē in
culco/ cas. 3tē incātratio/ ſio. g.
enchātemēt. bñ. achāteres.

Achātour. g. enchāter
l. icāto/ ſis.
B. iij.

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante C.

Achantoures, gal. en = chateresse. l. hec incantatrix / cis
Acheff, gal. cōplet. la. ex = plet / ca / ſi. Item explicitus / ſi / ſi. Itē explicit. g. uelſt finit. b. acheuet eu. Explicitunt. g. ilz ſōt finiz. b. acheuet ynt
Acolit, gal. acolitus. ſi. Item acolino: ſi: ſi: eſt ipſe ordo.
Accordabl, gal. accordable. y: de in dictione Canaſſ.
Accordance, gal. cōcordance. l. hec cōcordia. ſi. Itē cōcordatē ad. g. par accord. b. die ac = cord. Itē hic ⁊ hec ⁊ hoc concors dſ. g. accordable. b. a vng accord
Accuſaff, gal. accuſer. l. are: atū ac. gſ. Itē incuſo as. Itē calumpnior arſ atūſſū vel ſui arī depo. gſ. g. accuſer faulſemēt. b. accuſ gant gou. Unde hic calumpniator oris. g. faulx accuſeur. b. gouyat. Item hec calūpnia nie. g. faulſe accuſatiō. b. gou. Et ac = cuſatio oris. g. accuſation. b. idē Delatura re idē. Et delat⁹ ta tū. g. accuſe / on potte ſi lieu a l'autre b. i. accuſet / pe douguet alech de guyle. Accuſator oris gal. et baſ. accuſeur. Delator oris idē. Accuſatrix cis. gal. accuſerſſe. b. i. accuſeres.
Actoz, gal. acteur. la. hie actor actoris.
Accuſatif, gal. idē. l. accu. atī = rnis accuſariuz accuſarium
Aczoupaff, gal. accor = der. la. con = cepito cepitae.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante **D. E. et F. Fo.iii.**

A ante **D.** uerto tñ ntere sum ac. gñis

Adam. gal. idem. lat. hic
 adā ade: pñ^o hō.
 en tour. la. dixim aduerb.

Adarre. gal. de rech'ieff.
 la. iterū aduerb.

Administraff. gal. ad =
 ministrer. la. administro as. Uñ
 hic administrator otis. g. admi =
 nistrateur. b. ministr.

Adilerch. gal. derriere
 lat. retro ad.

Adolecentet. g. ado
 lescēce
 la. hec adolescentia ne. Et hic et
 hec et hoc adolescēs tis. g. adole
 scent. b. pouanc. Puberta te: vel
 pubeda de idem qñ adolescētia

Adoptaff. ga. recevoir
 vng enfant
 en lieu d' filz. l. adopto as aut are
 atū ac. g. Adopto enā est valde
 desidero. plau. In Ci. Sociā te
 michi adopto ad meam salutem
 Et arrogo arrogas idem.

Adoption. g. idē. l. ad
 opto onis

Adoptiff. gal. adopte.
 latine adop =
 tiuus adoptiua adoptinm.

Aduerb. gal. aduerbe. l.
 hoc aduerbius
 bñ. Itē hic et hec aduerbialis et
 hoc le. Et aduerbialiter aduerb.

Aduersite. gal. idē. la.
 hec aduer =
 sitas aduersitatis.

Auertifaff. gal. aduer
 tir la. ad =

Adeizen deiz. s. de
 en tour. la. dixim aduerb.

A ante **E.**

Aegraff. gal. aegrir. la.
 ascco es. Unde
 aescfo cis: mchoa. g. comancer a
 aegrir. b. dezrou aegraff. Et hic
 et hec acris: hoc acre. g. aegre.
 b. aegr. Acerbus ba bñ. Et acer =
 bitas tis. g. aegrete. b. aegrder.
 Et acerbe aduer. g. aegrement.
 bri. ent aegr.

Ael. gal. ange. lati. hic ange
 lus angeli.

Aenep. gal. encontre. la.
 aduer^o ppositio.

Aer. gal. lair. l. hic aer
 s. idest mediū spatii in =
 ter celū et terrā. Aliqñ aer bñ vē
 tas/spūs/vel flat^o modic^o. Aliqñ
 bñ son^o. Itē hic ether nis. Et hec
 ethera re/vel ethera re scōz pug.
 Aerinus na nū. g. de lair. b. a aer
 Et etherens a um idem. Itē hic
 et hec heres dis. g. hoir. bri. aer
 Unde hic et hec coheres dis. Et
 hic et hec pheres is. g. substitue
 pour hoir. bri. laquaet: clechaer.

Aes. gal. aysc. l. opipar^o a ū.
 et opipo soau are atū
 estre aysement. b. bezaffaes. Et
 oppare ad. g. aysemēt. b. ent aeo

A ante **F.**

Affectio. gal. idē. l. af
 fectio onis.
 vide etiam in dictione Hoant.
 A liq.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante F. G. H. et J.

Affet, gal. baiser. l. baslo as
ani are arü ac. g. Et
ofculo arç atuffü vel furi arü
gnis idē. Suamo as au are arü.
act. g. idē. Basü s. g. baise. b.
aff. Et osculüti ides. Suauü us.
g. baise luxuriex. b. poq luxuri

Affermass, g. affermer
l. assero is/
uüü. Et affirmo as au are arü.
idē. Et affirmario is. g. affirma-
non. b. idē. Et hec assertio omis:
idē. Assertus ta tü. g. asserme. b.
assermet. Et affirmans ta tü idē
Assertor oris. g. assermeur. b. id.
Et assertive ad. g. afferment
b. ez sur. Et affirmatiue ad. ides.

Affirmatiff, gal. idē.
la. afir-
mariu⁹ affirmariua affirmatiuü.

Affin, gal. idem. la. hic affi-
nis hui⁹ affinis.

Affinite, gal. idem. l. hec
affinitas/tatis.

Affo, gallice tost. latine ci-
to aduerbiü.

Affrique, gal. idē. l. hec
affrica ce. Et
affricanus na nü. g. natiff affri-
me. b. i. neplo ganet en affrique

A ante G.

Agroasen, gal. es glan-
tier. la. hoc
orbultü st. Et hec rubus bi: sen-
tis genus nota agrestis. Unde
hoc rubetü n : locus ruborü in q
rubi sunt. Et hec rubeta re. i. ra-
ne genus venenosuz in sicco sep
rubeno: za rubis nomen trahit

in quibus plerunq; veccitat.

Agremani, gal. agrez
moine. la.
agremonia nie queda herba

Aguilleten, g. aguil-
lete. lati.
hec liga ge. Et inde hec ligula le
diñ. Ligulo las ac. gnis. g. faire
aguilletes. b. ober agullerou. Et
ligatus ta tum. g. liez. b. atachet.
Et hic ligulatus ti.

Aguez, gal. en apert. l. pa
la aduer. qñtatis.
Et palam prepositio idem.

Aguizyou, gal. aulcu
nel foy. l.
aliqui. interdum non unq;. Et plerif
q. s. p. plusieurs foy. b. a lieu.

A ante H.

Abane, gal. dilec. la. dein
de ad. loci. Et ide

Ahel, gal. aisel de cherrete
la. h. axis huius axis
proprie significat diametru hui⁹
müdi. Est enim linea que ab vno
mundi cardine in alterum rēdit.
Dicunt eni axis totü celü: vt axes
humero torquet. i. celuz sustinet
Et axis de circa que aliqd agit:
hoc est mouet. Et axis fera est i
india humili pelle puribus can-
didioribusq; maculis

A ante J.

Aiournaff, gal. femo
ner. aiour
ner. l. cito as vide in Soumonaff

Aioutaff, gal. aiouster.
la. adficio cio

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante L. Fo. b.

<p>Actum gñis act. Et adhibeo es uitū gñis ac. Et addo dis di itū idez. Unde additamentūti. gal. adioustement. brit. adioutadur.</p> <p>Ante L</p> <p>Alamādes. gal. ala= mande. l. hoc amigdālū. Et hec amigda lnest arbor illius fructus.</p> <p>Alan. gal. alain. la. hic ala nus ni. ppiūnomen</p> <p>Alazn. gal. halsine. l. hic hanc latus tua tu.</p> <p>Alazn aff. gal. halainer la. hanclo as qui are atū. halo as idez. Spiro as idē. Uñ hic spirator ouis. gal. fondirer. brit. huansdeur.</p> <p>Alle. gal. alce. la. hoc ambula torū rñ. Et deambula= et Deambulatrū tri idez. Et hic peribul^o li: vel hoc pibulū li idē.</p> <p>Allech arall. g. daul= ne lieu. lanne aliunde adverbium.</p> <p>Allegoric. gal. idē. l. al legouc^o a ū</p> <p>Albuez. gal. cleff. lat. hoc serratorū rñ. Et hec clauis is idem. Uñ clauiger ra rñ. g. porte cleffz. b. nep a bouc on albuezou. Tolus li. b. albuez. g. ferrurier.</p> <p>Albuezer. la. hic clau= cularius rñ: q̄ clauiculā. i. hgam/ vel clauem gerit.</p> <p>Albuezeres. gal. far= nuriere.</p>	<p>la. hec clauicularia rie.</p> <p>Aliaff. gal. alier. l. federo as oui are atū ac. g</p> <p>Alieus. gal. souuent. l. se pe ad. Sepistur= le idem. Et psepe ad. gal. tressou uent. b. meur aguez. Et sepissim^o ma mū idē. Et sepissime aduer.</p> <p>Allas. gal. hellas. l. heu in teriectio. Itē pitz= dolor interiectio.</p> <p>Allegaff. gal. alleguer. la. allego gas oui are atum actiui gñis.</p> <p>Allegation. gal. alle= gance. l. hec allegatio onis.</p> <p>Alleguet. gal. allegue. l. allegat^o ta tū</p> <p>Alouret. gal. bore. l. su= ratus ta tū. Et deauratus ta tū. Et bractear^o a ū</p> <p>Alteraff. gal. chāger en mal. l. altero as oui are atū gñis ac. penult. cor. l. vario /z quasi alterū facio. Et al= teroz aris atū sū vel sui depo. g^o. Unde hec alteratio onis. Itē al= terno nas oui are atū: vicissim al terū duoz pono. hinc alternatio onis per vicē successio: et cōposi= tum subalterno. Alternis ad. vi cissim: nunc vñ nunc aliud.</p> <p>Alum. gal. alun. l. hoc alu men nis. Et hoc ni trū tri. g. alū b glace. b. alū glacē</p> <p>Alumiff. gal. alumer. l. accēdo dis di sum gñis ac. Et incēdo dis di ū Et succendo dis di ū. idē. Itē</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante M:

Incendiu dñ. g. arsure. b. lof quardur. Et hoc incendiu ni idē. **Incendiu** s3 au are atū gñis ac. g. alumer. b. alumif. Un hoc lumē mis. g. lumiere. b. sclader. **Incendiu** hic 2 hec luminaris 2 hoc re. Et hic lecto r. g. abaser. b. alumer

Alusen. gal. aulmosne. l. hec elemofyna. Et hec roga roge idem.

Alufuner. gal. aulmo= quier. la. hic elemofnarius rō.

A ante M:

Aman. gal. icy. la. hic ad uerbium loci.

Amail. gal. esmail. rōd la. hec scutula le i. forma rotunda quales aranea conterit. Et est scutula vas octo vinctay capax. Et est scutula serpentis gen^o in affrica. **Amail** scutu la hasta teres qua lina tundunt. Unde scutulatus ta tum.

Amanēn. g. beurre. la. hoc butyr ri

Ambroas. g. abroise. l. abrois^o sñ.

Amiabl. gal. amiable. l. hic 2 hec amiable 2 hocle. 2 comparatur.

Amiablvet. gal. amie. l. hec amicita tie. **Amiablvet** s3 hec amicabilitas r. Et amicabilif ad. g. amiablemē. b. dñe q̄rārez : 2 cōparaf.

Amyoull. gal. ama vo lente. lat. ic. vnam aduerbium.

Amit. g. amitte. la. hami= ctus/usui. **Amit** s3 hec nara re: ornāmētū capitis p̄fica= rum pu^o mulier: quo postea vñ sant reges 2 sacerdotes.

Ameleuc. gal. voisin. l. hic 2 hec cōfinitis 2 hoc ne. **Ameleuc** s3 gal. coulin. bri. quenderu. Et hec cōfinitas r. g. cōfinita / voisinite. b. ameleuez / quirintyez. **Ameleuc** s3 vicinia te. Et hec vicinitas r. **Ameleuc** s3 cōuicane^o / a / ū. Et hic vicane^o ni. g. voisin. b. ameleuc. Un vicane^o / a / ū. **Ameleuc** s3 vicin^o na nū. Et vicino / as / aui / are / atū. gal. approcher. bri. denefat.

Amonetaff. gal. amoneo / es / ut / re / gñis ac. **Amonetaff** s3 amoneo / es / ū. Et sūmoneo / es / ū **Amonetaff** s3 hortoz ar / atū sū vel fui ar. g. amonester de biē faire. b. amonetaff da obermar. **Amonetaff** s3 hortoz aris : 2 exortoz ar. Un hec hortatio. g. amonitō. b. idē. Et hoc hortamē / is / ū. **Amonetaff** s3 hortato r / a / ū. g. instigatiff. b. amoner^o. Et hoc hortatorū / ū. g. lelieu ou lē enseigne a biē faire. b. en lech ma disguezer obermar. **Amonetaff** s3 hec montabiliz hoc le. g. amonestable. bri. amonetabl. Et hec monitō / is. **Amonetaff** s3 hec monimētū ti. **Amonetaff** s3 hec monitō / ū / ū. g. lelieu ou lē fait amonestemēt. b. en lech ma graer en amonitō. Et monit^o / a / ū. g. amoneste. b. amoneter. **Amonetaff** s3 hec amonitō / is. Et admones es gñis ac.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante R. Fo. vi.

g. amonest. b. amonestaff. **g. dez**
 suadeo/es. ac. g. **Uñ** hec suadela
 le. g. amonestemēt. b. amonition
 zic suadibilis et hoc le. **Et** hic et
 hec suadibilis le: z hic suscoris.
Ambolismal. g. idē
 et hec embolismalis z hoc le. **Uñ**
 hic ebolism^o/mi. **Ann^o embol-**
ismalis hz incēssōes. xij. **Uñ** bre
 uis sciendū est: q̄ q̄hic q̄q̄ pia icē
 sio anni est isra. xij. die ias. tūc ē
 ann^o embolismal: hz si p̄dicta in-
 cēssio fuerit. xij. die vel supra tūc
 talis ann^o vocat^r cōdis. **Causat** āt
 mēsis iste ebolismalis ex excre-
 scētia anni solaris sup lunarem.
Ambz. gal. ambre. lat. hec
 •ambra ambre.
Amour. gal. amyē. latte
 •hec amica/ce.
Amoureux. g. idē. l.
 •amoros^o
Ampar. g. nō per. l. hic et
 •hecz hoc ipar r̄
Amprechaff. g. ampē
 •cher. la.
 ipedio/is/iui/ac. g. **Uñ** hoc ipe-
 dimētū ti. g. ipechemēt. b. idem
 zic obsto/asiti/ac. g. **Et** ipeidio
 dis/iui/ac. g. **Uñ** ipeidio/is. g.
 ipechemēt. b. id. z ipeidimētū ti
Amplastr. g. iplastre.
 •Lemplastrū
 stri. **Et** hoc cathaplasma r̄ idēz.
 zic epilemat̄. **Et** hoc malagla
 nis. g. emplastre des herbes ver-
 tes. bri. amplastr a lousou glas.
Amprestaff. gal. am
 •p̄stifer.
 la. mutuo: ar̄. **Uñ** mutuo/asitig.
 empreste. bri. amprestet.
Amsler. g. tēps. l. hoc tēp^o
 •oris. **Uñ** tpane/as
 uz: q̄ ad tps p̄met: siue q̄ sub
 to z in tpe sit. **Et** tēporē/asitig.
Et hoc instās r̄. g. tēps p̄sent ou
 tēp̄brieff. b. āser berr. z instātia/ie
Amseryaff. g. tēporer
 •ras: z temporizo as idem.
Amucc. vide supra in di-
 •ctione Amit
A ante R.
Anaff. g. auvain. l. salpiga
 •ge. **Et** hec icoula le
 serpens qui non habet oculos.
Anes. gal. mal aise: vide sa
 •ma in Aes.
Anauōan iffern
 g. ames dēfer. l. p̄r hi manes/iū
An bloazmā. an. la.
 •horno ad. ipis. **Et** hornatū/asitig
 •Et hornus/na/num idem.
Ancien. g. idē. l. hoc ver^o
 •ris. **Et** p̄lic/asitig.
Et antiqu^o/asitig/idez. **Uñ** antiq^o
 ad. g. ancienemēt. b. bre ancietet
Anclinaff. g. encliner/
 •ou sechir.
 la. inclino/as/au/are/asitig. ac. g.
 •Unde hic z hec inclina: z hoc in-
 cline/mis. **Et** hoc inclinaziti/r̄
 g. iclinatoire. b. lechda anclinaff
Et inceletic/ca/cū: z hec incho/so
 gal. inclination. b. idem. **Et** inter
 •clino/as. g. entrecliner. b. stonaff

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante R.

3tē obstupo as gñis ac. g. encliner: cōme celuy qui demāde laumofine. bñ. anclinaff ouz goullēn an allusen. Clinus na nū. g. encline. b. anclinet. Et pronus na nū. idem. Et hec inclinatio onis. Et reclino as. g. rencliner. b. stouaff arre. Unde reclin⁹ na nū. Et h̄ et hec reclino ⁊ hoc ne. Et hoc reclinatoꝝum reclinatoꝝ.

Ancouffaus g. nonnant. l. h̄ic ⁊ hec ememotoꝝis.

Ancouffhat g. obliuer. l. obliuiscor eris iussū vel fui iſci de po. gñis. Unde obli⁹ ta nū. g. oubliēz. b. ancouffhet. Et obliuio is g. oubliſce. b. ancouffnez. Et lethē grece idē. 3tē obliuioſus ſa lum g. oubliēz. b. ancouffhaus. De disco ſcis. g. oublier de ſcanoir. b. ancouffhat gouzout. ⁊ deſcto cis

Ancou gal. la mort: vide in dictiōe Waru.

Ancontraff gal. enconter la obuio as au are atū gñis nen. Unde obuians tis participiū. Et obuī⁹ vel obuie aduerbiū. gall. alencontre. bñ. aenep.

Ancquen vide infra i cuejudicat.

Ancr gal. encre de neff. la. h̄ec anchora re. 3tē ancoꝝo as. gal. encrer. b. ancrass

Andeu gal. neſtil. la. nōne aduerbiū.

Andeuëff g. neſtil pas l. ytrūnā ad

Andre gal. andry. lat. h̄ic andreas andree.

Anduillēn g. andoilte. lat. hec ydula le. Et tucetū ti idē. Uñ ruz cetaꝝius rñ. g. celuy qui fait an doilles. b. nep a gra anduill.

Aner g. coruee. l. āgariū ſ. vel hoc pangariū rñ C. de epi. ⁊ cle. l. ſ. per āgaria.

Anguin gal. idem. l. h̄ic ⁊ hec an degaueſis ⁊ hoc andegaueſie.

Angau g. angeo. la. hec andegauiſ ind.

Angoelset g. angouſe. la. hec angaria rie. Et anxietas tis idē. Et hec aporia rie idē. Et hoc ſur ind. Tyro grece. g. forte angouſe. bñ. poan bias. Et hec energia gie. l. effica cia ſeu operatio.

Angoëſat g. angouſſer. la. anxior aris atullum ari. de po. gñis.

Angoëſus gal. an goiſſano la. anxius a ſ. Et aneie ad g. an goiſſement. b. dre angoes

Anna gal. anne. la. hec an na ne nomē ppiū.

Anneff gal. anclume. la. h̄ec ſcuo dis. Et inde incudineſ nea neum.

Anneil heguile gal. l̄ig ⁊ laultre. l. alteruter tra rñ. Et vterq; vterq; vtrūq;

An eil tu eguile

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante A. Fo. vii.

<p>gal. de tout coste. lat. viring; ad. Et vtrociroq; ad. Et vtrobiq;.</p> <p>Aneual. gal. beste. l. hoc bestia le: et hec pecus dis: vel hoc pecus oris ides. Inde pecudari; rianu;. Et hic et hec peculialis et hoc le. g. habundat des bestes. b. loemedus. Et pecuosus sa su idē. Itē hec pecorostas r; g. bestail b. loeznet. Et peccotius sa sum. g. habundance de bestail. b. aneualus. Et hie et hec anialis et hoc le. Et hec bestialitas r; g. bestialite. b. idē. Et bestialit ad. Et hec bestiola le di. g. petite beste. vii. aneualic. Itē hec fera re. g. beste sauluaige. b. loezn goez. Et hie r; r; idē. Itē hic ophiomachus ci penul cor. gen; volucris cētra serpētes pugnātis. Quidā accipit p lacerta q; cū serpētib; pugnāt. Et hoc ferans tis/paruum alal: sicut capra: potētis: oris: et si qua sunt si r; idē. Unde David. Et sustulit eū de gregibus ouis: de post fetētes accepit eum.</p> <p>Anneu. gal. trame de f; lasse. la. hec trame e. Et hec trame ferica ce. ga. trame de laye. b. anneu ceiz.</p> <p>Anneuyff. gal. ordir. l. ordior r; orditusz orsus pteritū facit teste pif. Sed cū facit orsus/significat fari icipio. ponit etiā simpliter p incipio. Cū aut facit orditus: ad re le vel alterius h; mōi cōpositionē spectat. Et cōposita</p>	<p>sunt hec: ab ordior. ex ordior: et re ordior. Ueteres ordio dixerunt pro ordior.</p> <p>Annichilaff. vide in goapat</p> <p>Annolloll. g. de tout penit; ad. Itē plus vide lotal.</p> <p>Anniuerter. ga. anni la. anniuersarius a um: qd; singulis h; rentib; annis fieri solet. Et anniuersalis et hoc le ani circul;.</p> <p>Anre arall. tres. l. plus raliter ceteri cetera cerera.</p> <p>Anserret. gal. enclos l. decur; sa su. Et intrusus sa sum idem.</p> <p>Anticipaff. gal. antici per. l. antici po as ani are arū ac. g. Uñ anticipat; ta tū. g. anticipa. b. anticipes Et hec anticipatio onis.</p> <p>Antiphon. g. antiphona ne pes. ps. vox recip: oca duob; choris alternati psallētib;</p> <p>Antuman. gal. bezce la. cis et citra p; pōes. et nota q; cis pponit cū nob; ppis: vt cis renū. Citra fo cū appellatiuo: vt citra forū</p> <p>Anquen. g. peine. vide i cuejudicaz</p> <p>Arech dā nou gal. de hault en bas. l. deorsū ad.</p> <p>Antechet. g. entaiche. l. i. fecit; ta rā</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante **R.** Fo. viii.

<p>re. n. g. Un apparitio nis. g. ap partio. b. idē. Sic ingruo is. g. n. no. pprie sz p trālationē signifi- catuado: imineor: sperū factio/a grū. ppuetate duplici. Prima qz more agnis conuolat. Altera: qz clamore sili vruēt: vt milites in plū inuendo. Dicit enī de bello: de pluuia: de rēpērate: de ruina: et huiusmodi. Vide in fluyaff.</p> <p>Apep lech. gal. de che cun lieu. la. vndiqz aduerbium loci.</p> <p>Apep tu. g. de tout e coste l. hincide: vtri- qz: vtirocitqz aduerbia.</p> <p>Apell. gal. de loing. lati. de longe aduerbium.</p> <p>Appellaff. g. appeller d. aulcun in- ge. l. appello las. 3re incieo. gal. appeller: amouer: puoquer: 7 ap partit aux: pbatours. b. gueruell enemgān. Incio is in: ire idem.</p> <p>Appellation. g. idē. la. hec appellatio appellationis.</p> <p>Appellatiff. gal. idē. la. appel latuus appellatiua appellatiuū.</p> <p>Appaelaff. gal. appai ser. l. sedo das ac. g. Un sedat: ta tū. g. ap paise. vii. appaefet.</p> <p>Appetit. gal. idem. l. hic appetit: tui. Appero tis. g. appeter. vii. appe tiff: h 7 hec appetibilis: hoc le</p> <p>Appliquaff. g. appli- quer. la.</p>	<p>applico applicas neutri gmo.</p> <p>Apocalypss. gal. apo- calypse. l. h apocalypsis hu apocalypsis.</p> <p>Appoe. gal. idē. la. hoc ap podiamen miset suffiamen suffiamis idem.</p> <p>Appoeaff. ga. appoier la. podio as n. g. 7 ac. Appodio 7 appodio as gmo neu. 7 ac. is. 7 suffio as idem</p> <p>Apostat. g. renye de la foy / orde son ordre. lati. hic: hec apostata re. Apostato as. g. renyer. b. rendoc</p> <p>Appoentaff. gal. ap- pointer l. appūcro as. 7 hoc appūcnamē tū u. g. appoitemēt. b. idem.</p> <p>Apostolic. g. apostolic que. la. apo- stolic: ca cū: hic et hec apostola ris: hoc re id. Aplic: ci. i. papa.</p> <p>Apotiquaer. g. apoti caire. l. h apoticari: th. Apotheca ce id. Apothecariste. g. apoticarie / ou espicerie. bito. apotiquaerez.</p> <p>Apotum. g. apostume. l. apostema tū</p> <p>Appciass. g. appcier. l. appcioz ar.</p> <p>Appropriass. ga. ap ppu: er. la. appropuo approprias.</p> <p style="text-align: center;">A ante R.</p> <p>Araby. g. arabie. l. arabia bie. Un. hic: hec arabie. g. arabie. b. a araby.</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante R.

<p>Arabl. gal. arable. la. hic et hec arabilis et hoc le. Et arō as gñis neu. g. arer. b. arat. Unde araro as pñ. pdu. i. pfecte arare: sed p trālationem idē est q̄ scribo. Qui ei s̄is scrib̄it in codicillis: hi quasi sulcos instar aratorū ducere vident.</p> <p>Arhoaz. gal. demain. la. cras aduer. tēpōis. Unde crastinus na num.</p> <p>Arall. gal. autre. lat. aliter ra rii. Et reliqu⁹ a ū</p> <p>Arazz. gal. charne. l. hoc aratrum aratri</p> <p>Arbalast. gal. arbalestre. la. hęc balista stre. Unde balistari⁹ rii. g. arbalestrier. b. arbalastrier.</p> <p>Arbitr. gal. arbitre. l. hic arbiter tri.</p> <p>Arbitrag. gal. arbitrage. l. arbitriū trij.</p> <p>Arbitraff. gal. arbitrer. l. arbitroz rj</p> <p>Arch. gal. arche: huche. l. hec archa arche.</p> <p>Arch an boet. gal. s. bu mettre la viāde. la. hoc cibariū ri</p> <p>Archael. gal. archāge. l. hic archāgel⁹ i</p> <p>Archbaelec. gal. s. arche prestre. la. hic archipresbyter teri.</p> <p>Arch an calon. gal. s. ar = trine. la. hic torax toractis.</p> <p>Archdiagon. gal. s. ch idi</p>	<p>acre. la. hic archidiaconus nē</p> <p>Archdiagondet. gal. archidiacone. la. hic archidiaconatus archidiaconat⁹ tui.</p> <p>Archer. gal. huchier. la. hic archarius rii Et hic archator ouis idē. Itē theca ce vagina: sepulch⁹: ocul⁹: etc.</p> <p>Archescop. gal. archevesque. l. hic archiepōpiti⁹: hic archiepiscopus.</p> <p>Archguele. gal. chaslit. la. hęc spōda de. Et hoc fulcrū cri idem Itē fulcro as aut are atū. gal. faire chaslit. bu. ober archuele.</p> <p>Archenaff. gal. chan ser. la. calceo as aut are atum neutri gñis</p> <p>Archenat. gal. chausū. la. hic calceus ei. Et hoc calceamentū ri idē Itē hic milus ei. g. chausure de roy. bu. archenat da roe. Et hic foccus ei. g. chauson. b. cophinō. Unde focellus li dñm. et focatus tum. gal. chause. bu. archenet</p> <p>Arem. gal. arain. l. hoc eris. Uñ eripes d̄s gal. d̄ a piedz darain. b. pot arem Et erison⁹ ni. g. qui a son darain b. enel son bacin. Et ericannus nō nō idē: et erous a ū. vide l'etel.</p> <p>Arec. gal. arour: labourer be terre. l. arator ois</p> <p>Archant. gal. argent. l. hoc argētū si</p> <p>Archanter. gal. argē tier. latie</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante R. Fo. ix.

<p>Armaff. hic argentarius rff. s. armer. la. armo as. ac. gmis</p> <p>Armeurer. gal. armu rier. la. hic armator armatoris.</p> <p>Armou. s. armes. l. pfr hec arma oti. Un hic hec armabilis hoc le. g. armable. b. souffi fantea bezaff</p> <p>Armet. Armentarius rff. i. custos armoz: 2 armentarius a u. qd ad armentu ptinet: 2 hoc armeta: iu rff. locus vbi custodiuntur arma</p> <p>Armel. gal. armoire. l. ar: mariu rff. Uhar: mariolum li. diminutiui.</p> <p>Aruo. gal. riuages de la mer. vide in Doe</p> <p>Argoer. g. entreleigne. l. inter signu gnis.</p> <p>Argourou. g. douaire le. hic dos dotis. 2c dotalicu cu. gal. le pris ou douaire. b. pris an argourou. Dotalici? / a / u. 2 dotalis: hoc le.</p> <p>Argourouet. g. doue la. dota tus ta rff. Et doto tas. gal. donner. bi. argourouaff.</p> <p>Argumentatiō. gal. idē. la. hec argumētatio nis</p> <p>Arguer. g. argueur. l. argumētou: taris.</p> <p>Arguiff. gal. arguer. la. arguo is. Et argumētou aris idē. Itē altercoz rff</p> <p>Argumēt. g. idē. l. hoc argumentu</p>	<p>ti. Itē hoc emptimema/ano. Et hoc dilema/matio idem.</p> <p>Arismetie. gal. arisme rttique. latie hec arismetica/ce.</p> <p>Aristot. s. aristote. l. hic aristoteles/is.</p> <p>Arraget. g. arrage. l. e: nergumin? a u</p> <p>Arre. gal. de rechieff. latine uem/iterum aduerb.</p> <p>Arretaff. g. arrester. la. sbo stas. eti: et inde statio/is. g. statio. b. chōmi diguesz. Itē asto/as/en. Et sisto us/ti: 2 sic est. n. g. vel stami/ti: 2 sic est ac. g. Uhallisto rff. Et cō sisto/rff. g. enēble estre. b. bezaff asēbia. Itē psto/as/ti/are/ati/ 2 utū. n. g. significat pstanter pmanere/picuerare/rati hre: dicim? eni pstat pedibus: pstat alo: pstat in: idū pstatre/balere: 2 passue sumit p improvedito. In idū pstatre/pstistere: in idū ppositū eē: in idū suppeditare: in idū puerire. Adhuc q dicta sūt arbitror mihi pstatre cū cetis artz scriporibus rōnē pstatre: significat equā legittimāq rōnē aut o hdi/ aut apparere o hdi posse. Itē istto rff. n. g. g. in siter. b. bezaff pient. Et isto as/eti/are/ati. n. g. g. estre ptre yng autre. b. beza aenep yn arall</p> <p>Arroufaff. g. arroufer. l. delibuo fa Un delibutus ta rff. g. arroufe. b. arroufet. Et cōphuo is. ac. g. sa. arroufer. b. arroufaff. Un hec cōplutio/is. g. arrousemēt. b. arrou</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante S.

fadur. *Itē cōplur^o ta tū. g. arrou*
se. b. arrouset. Et hoc guturnū q̄
g. cest vng pot pour arroufer. b.
vñ pot toullert da arronfaffardi-
nou. Itē rigo as auti are. g. arrou
ser. b. arroufaff. Et irri go as idez
Itē rigo^o a ū. g. arrouse. b. arrou
set. Et irri g^o a ū idē. Aligo g^o
g. aroufer. b. arroufaff. vñ as p̄ho.
gallice idem: lasine hec
Art. ars artis.

Articl. g. article. la. hic ar =
ticul^o li. Et articu =
lor artis atursū vel sui arti. bep. g.
g. articuler. b. laquat articlou

Arzom. gal. cest entre le
bras z la main. l.
hec vlna ne. i. cubit^o seu biachiū
q̄bū vtriusq; man^o erēssio. Una
ppie est spanū in q̄bū vtrags ex
tēdit man^o. Uñ hec vlnula le di.
Et hic z hec vlna. s. z hoc le. Itē
vlnari^o a ū rad vlnā p̄tines. Et vl
no vlnas ad vlnam inensurare.

A ante S.

Affail. g. assaillir. l. graf =
for otis. g. murrier. b. muntreur
Et insilio is in ire ultū. Uñ insul
tus a ū. g. assaill. b. assailler. Itē
inuado is si sū. g. assaillir. b. assail
Uñ h̄ inuafot is. g. z. b. assaillieur

Affaut. g. assaut. l. insult^o
tas. g. faire assaut. b. ober assaut

Ascension. g. idē. l. hec
ascēssio/nis

Ascloedē. g. coupean
la. hec allin

la le. hic petronis idē : z ppie
est ex lapidibus. b. sculpēn.

Ascolē. g. charbon. lat.
hic cardo onis.
Cardin^o ni z tribul^o li idem. Itē
pastur^o ri : herba spinosa z aspa:
est enā nomen arboris. Et lartio
risui re. i. sarculis purgo.

Alcom. gal. cest vng os. l.
hoc os ossis. Una
de osculū li di. g. petit os. b. ascoz
ntc. Et ofens/a ū. g. de os. b. a sa
com. Itē hoc ossifragiū g^o. b. b̄i
semēt dos. b. alcom rotre. z de z
ossifrag^o g^o. Itē vertebrae. g.
iointure des os. b. ioēt an et q̄rn.

Alcre. gal. sain. la. hic sinus
sinus sinu.

Alē. g. aine. la. hic afin^o ni
Unde asselluoli dīm
Et onos grece idem.

Alfain. g. enseigne. l. hoc
inter signum / nū.

Alennes. gal. asnesse. l.
hec asina / ne.
Et hec assella le idem.

Alē goez. g. aine sau
uag. latie
hic onager onagri.

Alezaff. g. seoir. la. sedeo
des di sū. n. g. 36
sido is. Uñ assido is. g. asseoir. b.
alezaff arre. Cōsideo des. g. entē
ble seoir. b. alezaff oar vndro. Et
hic assessor otis. g. asseoir. b.
alezaff. Unde assessus/a ū. g. as
sa. b. asezet. Itē supersideo des.
Alezaff da dibzif
gal. seoir pour mēger. la. discibo

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante T. Fo.r.

Anti. Uñ hic z hec z hoc vis
 ibens tis. g. seant a table pour
 niger. b. nep a alez da dibuff.
Aspic. gal. idem. Latine hic
 alpis aspidis.
Aspiraff. g. aspirer. l. a-
 spiro as. Expi
 o as peñ. pñ. dictu a spheffio:
 el a spiraminib? / Qñ spm emit-
 o. Unde expirans ra tum.
Aquell. g. aele. l. hec ala
 ale. Unde alar?
 arú. g. qui a acles. bri. aqueller
Aquellcrochén.
 chaite fouris. la. hec noctua / e.
 idē ntycozax c? v? nocticozax?
Astantaff. g. assentir. l.
 acdeico cis.
 pñ annuo is. n. g? : z assentio tis
 idē. ztē cohibeo es. neu. g. Unde
 hec cohibentia tie.
Astantement. g. idē
 us ut. z dē innurio onis. ztez
 amio is ut re tū. n. g. i. signo aliq
 apitis volūtatē oñdo: siue affir-
 nem / siue negetm.
Affidu. g. assidue. la. affi-
 du? / a / ū. Uñ hec
 assiduitas tis: z Assidue ad. ztez
 hec z hec iugis z hoc ge. i. assidu?
 cōtinu? / Qñ iugo semp affir?. Et
 hec iugitas tis. g. assidue. b. ac-
 tum acc. ztē iugiter. l. cōtinue.
Affinass. g. assigner. l. af-
 signo as. g. ac.
Affignation. g. idē.
 la. hec
 affignatio assignationis.

Assignet. g. assigne. l. af-
 signastusta tū.
Affotaff. gal. affour. la.
 desipio desipio
Affandart. gal. bante-
 re. lat. hoc
 pumipulū li. Uñ pumipulū li. g.
 q porte la baniere. bri. nep a bouc
 an affandart: ztē pumipular? z hoc
 re. g. de baniere. bri. a affandart.
Affurâc. g. affurre. la.
 securitas / tis
Affuriff. g. affurer. l. se-
 curo as ac. g. et
 cōponit cum aliqua prepositione.
Affên. g. estadre. la. dilato
 ras ac. g. ztē ppedo
 dis. Uñ ppedis la sū. g. estandu.
 b. affênet. ztē propentius aduer.
Affennet. g. estadu. l. ex
 pñ expado dis ac. g? . g. estadre
 bri. affên. z extêdo dis idē. ztē zē
 do: is: tēderedicū arcū / vineā / z
 brachia. ztē zē? sa sū. z hic z hec
 zēllis z hoc le: z zēllue ad. ztem
 hoc zēllis rñ. g. chose pour estā
 dre. b. tra ba affên.
Astrologi. g. astrologie
 l. astrologia.
Astronoman. g.
 la. hic astronomus / mi.
Ante T
Attiffaff an tan.
 g. atiser le feu. l. incionor: tis. b. g.
 g. atour a femme
Attozn. l. hoc teristrū strū
 B. g.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante U.

<p>Atzcoan. g. colland' ap's souper. l. obs' d' ni' / s'. Et ob' lono / as. n. g. m'ger ap's souper. b. atzcoant'sff. Un ob' somnia ni. i. paru' cib' delicatus q' post cen'a ante sompn' i' sumit.</p> <p>Atcoezaff. g. rechotr. l. recidiuo as. ac. g. Et recedo dis idē. Itē reci dim' / ali. g. rechcu. b. atzcoezet</p> <p>Atost. gal. de pres. la. comi nus aduerbium loci</p> <p>Atret. gal. idē. l. hoc ruder vel rud' eris. Item rudero ras. bii. atredaff.</p>	<p>bo: in qua crescit talis fructus.</p> <p>Aualēn. s. pōmier. h' hec malus li. g. pōmier de grenadē. b. guezēn grenat. Idē hec malo- granat' ti. Et hec macianus nu.</p> <p>Auāpe. g. auāpie d' ch'au- ses. l. anpedale is</p> <p>Auāczaff. g. auācer. la. anticipo pae</p> <p>Auācemēt. gal. idē. l. hec antici- patio anticipationis.</p> <p>Auātaig. g. auātaige. um r'ij. Idem antipoditū d'ij.</p> <p>Auātur. g. auāture. l. hic casus / us / ut. Et casus. g. r'ine. b. fortun' / ch'anc. Itē hic euētus tus tui. g. auātu- re. b. auātur. Idē fors: et hec fors abto ab h'ic forte et nō plus idem Itē for' san ad. g. p' auāture. b. bre ch'ac. et forte; fortuitu ad. s'ur. g. p' bōne auāture. b. bre ch'ac mal</p> <p>Auctoyite. g. idē. l. hec auctoritas</p> <p>Auditoer. g. auditoer. l. auditoriū</p> <p>Audiancc. l. hec audil tia rie. Un audientiaru r'ij. gal. andiencier. bii. audiancer.</p> <p>Auel. g. vent. l. hic flatus ti hic v'etus ti. Un v'eto sus sa s'ū. g. plein de v'ēt. b. auelcuc. Et v'etilo lao. g. venter. bii. auelaff.</p> <p>Auel guéfret. g. v'ēt de m'j</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante U. For.

A. la. hic auster strii q̄ z noth⁹ d̄: humoi ē / caloiē / z sicca generāo. h̄is a dextris euro noth⁹ d̄ est z ē perāo: a sinistris austro affricū q̄ est v̄tus calid⁹. Et h̄ic z h̄ec australis z hocle. Et d̄nr australes v̄ti / q̄ f̄lā ex h̄ūli / maiōrē faciunt tēpestatē in mari. Et d̄i auster ab hauriēdo aq̄s: v̄nz crallū aerē facit nubila nutrit, hic grece noth⁹ vocat: eo q̄ int̄dū aerē corrūpit. Nā pestilētia q̄ ex aere corrupto nascit / auster, f̄lās in regione reliq̄s trāsmittit: sed si aut auster pestilentā gignit / sic alto repellit. Euro auster d̄: eo q̄ ex vna pte h̄z eurū / ex alia austr⁹. Austro affricus: eo q̄ iunctus sit p̄ncinde austro z affrico.

Auel bis. g. vent de bise. i. subolan⁹ / ni. in calore z frigore tēperat⁹. h̄is a dextris vulturū / q̄ et chalcias d̄: d̄icta de siccas: a sinistris eurū. Et d̄i subolan⁹: eo q̄ s̄bol' ortu nascat. Uulturn⁹: eo q̄ ab alto t̄z eur⁹: eo q̄ ab eo flat. i. ab ouēte.

Auel cornouec. gal. v̄t occidēt. i. hic zephyrus ori: q̄ z fauoni⁹ appellat: hic h̄yemē resoluunt: flores p̄ducit. h̄is a dextris affricū: q̄ tēpestatē / tonitru⁹ / z flumina ḡnat: a sinistris p̄o chorū. Et d̄i zephyr⁹ grece: eo q̄ flores et germina flatu ei⁹ vtificantur. Et latine fauoni⁹ / eo q̄ foueat q̄ nascunt. Austro flores solumt / zephyr⁹ s̄it. Affric⁹ a p̄a regio ne vocat: in affrica em̄ regione

sumit. inuisū. Chorus ab occidente estiuo flat: sic d̄ict⁹ / eo q̄ v̄to circuli claudita q̄si choros faciat

Auel galern. gal. v̄t lerne. i. septērio / nis: q̄ app̄cus d̄i. hic flat rect⁹ ab aze: refacit in aere nubes: z frigoza creat. h̄is a dextris circū / q̄ z circias d̄: faciēs niues z grādines. A sinistris adlonē / q̄ z boreas d̄i / z stringens nubes. Et d̄i septērio: eo q̄ a circulo septē stellaz cōsurgit: q̄ vergetes e mōdo resupinato capite ferri vident. Circi⁹: eo q̄ sit chore p̄iuct⁹. Adlo: eo q̄ aq̄s strigit et nubes dissipat. Est em̄ gelid⁹ v̄tus z sicca: q̄ z boreas d̄i: q̄ ab his p̄bozeis mōtib⁹ flat: v̄n̄ natura frigid⁹ est. Natura eni v̄toz septētrionaliū / frigida est z sicca Australiū / calida z humida.

Auen. gal. ioue. i. hec gena. ne. z d̄i hec fauk cio item hec marilla le idem.

Auenat. gal. buffe. i. hec cernica q̄. z d̄i alapa pe. z d̄i alapa as. ac. g. gal. buffeter. b. hochataff. et alapiso.

Auffret. gal. aufroy. la. h̄ anfredus d̄i.

Augustin. g. idē. i. hic augustin⁹ / i.

Auel. g. euāgile. i. hoc enā geliū l̄i. Et euāgeli

Aay. g. enuie. i. hic lūoz or̄ z d̄i hec iudiasie. z d̄i hec fauli-

B. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante U.

<p>tudo/is. g. bñe enuie. b. auy mat Auiff g. enuier. l. inideo des. Un inuidens nis pncipiū. Itē emulo; laris. g. auoir enuie/ou aymer. bñ. bezaff auuis/pē quaret. Itē emul^o la lū. g. enuieux. b. auuis. Itē inuidio- sus fa sum: inuidus da dum id.</p> <p>Auiff g. auifer. la. am- fo fas ac. g. Itē precāte la le. g. auifemē; p deus b. auis a diaraoc. Itē ho: auifa- menti n idē. Itē astutus ta tum g. bien auif. b. auifer mat.</p> <p>Aduocat g. idē. l. h ad- nocar^o ti. Itē hic caufidicus ci. Vide in Caus.</p> <p>Auoer a s hānat. g. ma- nifeste. l. palā ppō</p> <p>Auoultr g. auoiltre. la. adulterin^o a/ū Itē māzon^o a/ū. Vide l Ribaut</p> <p>Auoultriez gal. auoil trie. l. hoc adulteriū rñ. Itēz adultero ras. ac. ge. g. faire auoiltrie. bñ. ober auoultriez. Mecoz/ aris idē. Un h mech^o i. g. auoiltre/mañreau. bñ. auoult. Itē hec mecha/che. g. auoiltriere. b. auoultres.</p> <p>Auortaff g. auorter. l. abortio tñ ui ire ptū quartē cōiugationis.</p> <p>Auorton g. idē. la. ab- ortiu^o ua uñ. Itē aborns ta tū: abortiriū rñ</p> <p>Auon vide infra in dictio ne Auaff.</p> <p>Auon an iffern.</p>	<p>gal. fleuve denfer. la. hoc fleget nis. Itē hic floucul^o li. gal. petin fleuve. b. riuieryc. vide in Auaff</p> <p>Ayn costez g. dūg ste. la. ab- terutius aduerbium.</p> <p>Auron g. aurofne. la. hoc abrodanū mi.</p> <p>Auillén g. ofier. la. h acer is. Itē hec salix cis: et Salice^o a/ū. gal bosler. b. auifill. Itē salitr^o a Itē hoc salicetū ti. bñ. auifileu</p> <p>Aut gal. rive de mer. la. h ripa/pe: vide in Sla</p> <p>Autēn g. rasoir. l. hoc ra- soiriū rñ. Itēz h rallū li. Itē hec nouacula le. gal petit rasoir. b. autēny; bñan.</p> <p>Autentic g. autentiq. autētic^o ca d Itē autentice ad. b. ent autenti</p> <p>Auter g. aniel. l. hoc ali ore ris. Itēz hec an are peñ. pñ. Itēz hoc altariū rñ</p> <p>Auterite g. auctorite. auctoritas/m</p> <p>Auteriteaff g. auct orizer. la auctorizoas. Itē auctoro ras.</p> <p>Autozizabl g. aucto rizable hic z hec autozizabilis z hoc</p> <p>Autremāt g. idē. l. se cus/alice alias/siquominus aduerbia.</p> <p>Autrecuidācc vide for</p> <p>Autren gal. aultroier. l nuo is ac. g. rñ</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante 3. Fo. xii.

<p>uno is. ac. gñs: r cōdononias idē. 3rē faueo / es. ac. g. pprie est bonā fari: seu fauorē facere. hic fauor / vox bhīcans alicui: siue alicuius pmodū r laudē mēs. fauere etiā tacere est. 3rē fauere / linguo est tacere. A faueo hūt fauor r faurix. hinc faucon nis. g. pntem ēt en mal. b. autrē drouc 3rē faucio / sa sū. Et faucio / a / ū. a fauco r dico: qz ei dicitis faueſ 3rē fauedic / a / ū. Uide lassātaff</p> <p>Autroniecat g. do = miner la dñor aris acullum vel fut.</p> <p>Autronies g. seigneur. ric. la. hec dñatio onis. 3dē dñatus tuus tui. Et hoc dñiūñ idē. 3rē dñic / car cū. g. de seigneur ou de dimāche b. a autron / pe dizful. Et hic r hec dominicalis r hoc le idem.</p> <p>Autrou g. seigneur. lat. hic dñs r hī. 3rē hñze grece. Et hñze / eleison. i. dñe miserere nobis.</p> <p>Autrou an bet g. n. re du mōde. la. hic colmarius rñ.</p> <p>Autrou terrien g. seigneur terrien. i. hic her / ri. 3rēz hic r hec herilis r hoc le: qd pri net ad herū. Et hec heritudo nis 3rē hic r hec optimas r. g. grāt seigneur. bñ. autrou bias.</p> <p>A ante 3.</p> <p>Azeuliff gal. adorer. la. adoro ss. ac. g.</p>	<p>3rē hic r heclatēssā r hoc se. gal. qui adore dieu. b. nep a azeul doe 3rē hec lafa re. g. seruire a dieu. bu. seruire da doe.</p> <p>Azez en dez g. 8 iour en iour. la. dietim aduerbium.</p> <p>Aznauout g. cognoisre. la. no sco cis ui rñ. 3dē agnoisco cis ut rñ: r cognoisco cis. 3rē dnoisco es g. decognoisre. b. diaznauout r noscito tas frēgn. 3rē refireoe r i. cognoscere vel negare.</p> <p>Aznauoudeguez g. cognoissāce. i. hec agnitio nis. 3dē hec nono nis: et hec noticiā cie. 3rē refessusa sū. g. cogneut ou nye. b. aynauezet / pe nachet.</p> <p>Aznauoudec g. co = gnoisre. i. hic cogmitor otis. 3rē no ms ra rñ. g. cogneut. b. aynauezet.</p> <p>Aze coat g. coleure de boye. i. hic colu ber dñ: r hec colubra bñ idē. Et colubin / nansū. g. de coleure. b. a aze coat. 3rē hic imoluis rñ. i. serpēs deceptuos / b. aze roznillet</p> <p>Aze guyber g. seure S galli. co caue. i. h ydr / ri: vel hec ydra / re 3rē hic anguis nis. hinc anguis / aium possessiñ: r cōponit anguis com: r hic r hec r hoc anguipes</p> <p>Azrec g. compunctio. r i = stesse des pechez. la. hec compunctio compunctio nis 3rē m cōpunctus cōpicta / cum. B. liij.</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante A.

gal. triste. b. quezet. Itē cōpungo
gis/xi/ctū. i. romi pungo serio.

Azrouant g. enemy.
la. hic et hec hostia/is. Unde hic et hec hostica
par cis. q̄ hostes capite. Itē hic et
hec hostica de i q̄ hostes interu-
mit. Itē hostica/cū: hic hec
hostilis et hoc le id. Itē hec hosti-
litatis. g. ennemistie. b. azrouan-
telez. Item hostiliter ad. Itē ini-
mico cas. i. inimicū facio. In ini-
micos aris pal. g. Et inimicū ca-
cū q̄ nō est amicus. Itē hic inimic-
us et. Et hic et hec inimicabilis.
Et hoc le. Itē hec inimicabilitas
tis. g. ennemiabete. b. azrouan-
telez. Et hec inimicitia tie. Item
inimicabiliter adverbium.

Azlez g. assez souuise mēt
la. satis adverbium.

Sequit de B

B Britonice et gallice
idē. Grece beitha. et
tenet in nūero. ccc.
Uersus. Et B. ter-
centū per se retine-
re cognatur.

B ante A.

Babilon g. babiloine
i. hec babilon-
nia. Itē hec babilonia nie. Vel ē
nomen p̄ncipalis urbis in Chal-
dea. Un̄ babilonicū ca. g. hō-
me pe babiloine. b. den a babilō.
Itē hic babilonī g. Et hic et hec
babilonētis et hoc le. Itē babilo-
nis nā nū. Itē hec babilonia ne.

Babouinaff g. baba-
ler. la. gerfo asac. et igerfo as id

Bac gal. bateau. i. hec senti-
na ne. Et trabaria rie.

Bacc galli. bat. latine hec
clitella clitelle.

Bacc crāpoez vide
ctione Toasadem ppe sunt

Bacheler g. bachelier
i. hic bacha-

lari r̄q̄. Un̄ hic bachalarias / us
ut. g. bachelerie. bu. bachelery.

Bacinet g. heaulme ou
cassio / idis : et facit in actō cassidē

vel cassida. Itē cassida de : et ga-
lea le idē. Itē galeo as. g. heaul-

mer. b. bacinaff. Un̄ galear̄ ta r̄q̄

g. heaulme. b. bacinet. Itē incite-
riū / g. le fibre quō met sur le he-

aulme. b. ā pezfo oar an bacinet

Bacin g. idē. la. hic cap-
peluis / io. Itē hec

pollubrum bil

Bacitaff gal. batuler.
la. bacillo ad

g. prestre. la. hic
p̄sbyter. et. Un̄

de hic p̄farr̄ / iur. g. p̄stris. b.
baeleguez. Itē hoc p̄biteriū r̄q̄

g. p̄bitaire. g. p̄bitoer. Itē mel-
chisedech. i. summus sacerdos.

Baguic g. petit bateau
la. acuaria / rie

Badispent g. baptis-
me. i. hic
baptisim̄ / mi. Itē hoc baptisim̄
tis. Unde baptismalis et hoc le.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante A. Fo. xiii.

Badezaff. g. baptiser. l. baptizo as
Badezour. gal. bapti ste. l. h ba pusta ste. Un hoc baptisteriū / rñ gal. le lieu a baptiser. bri. font.
Baeguel. g. baylemēt. l. balat / tus.
Baeguelat. g. bayler l. balo as
Baelec. g. prestre. l. hic z hec sacerdos tis nñ hic sacerdotiū / li dñ. Itē hic fasciā / sō lis. Itē hic flamē inis: z hiego / onis. Itē hic flāmini / ſj. sacroz p̄minister. Est etiā p̄piti nomē ciu / romani: a q̄ via flāmi nia: arc / flāmini: z fo / flāminiū
Baeleguiez. gal. pre strife. l. hoc flāminiū / ſj. Et hoc sacerdo nū / ſj idē. Itē hoc p̄ byteriū rñ.
Baetes. g. blete. l. beta e z betatus idēz.
Bagat. g. assemblee. des gēs. la. hec turba be. Et hec turma / e. g. cōpaignie de trēte. b. p̄paimunez a tregont
Bagat chatal. g. tro peu des menues bestes. la. grez sis. Et hoc armētū ti. g. tropean de grosses bestes. b. bagat chatal bras / euel egēnet. zc.
Bagat galantet. g. p̄paignie des galās. l. hec ca terus / e. Un p̄pē est galloz legio sicut phalanx macedonū / q̄ certo numero p̄stat. Nñ auctore Ueg.
 in caterna erāt sena militū milia plerq; tñ p̄ multitudie sumit. Et cateruati ad. i. p̄ variis cater uas. Et casuarū casuarii p̄globati
Balanc. gal. balāce. l. hec statera re a stādo dicta. Et hic stater rñ q̄ duo hz duāragmata. Itē agma e Itē bilās cis / q̄ duās hz lances. Et bilspis. i. duaz vnciū. Itē hec trutinā / e. z trutinula z trutimella
Balanczaff. g. p̄fer as / au / are / ac. g. Et trutino nas.
Balauēn. g. papillō. la. popilio / onis
Balaznēn. g. genestre l. hec miri ca ce. Un hoc miricetiū ti. gal. ge nestrier. bri. balaznec.
Balbouzat. gal. biez la. balbutio / tis / iui / ire / ſj. n. g. s.
Balbouzer. g. hōme mal plāt la. balb / ba bū: hic balb / di idē. Itē hic z hec z hoc balbutiō / ſj.
Balen. gal. balaine. l. hec lena ne epic / h. g. Et hec ceta de p̄r he cete p̄ oēs cas / s. Et hoc ce tarū rñ / loc / in q̄ capiunt balene Et hic cetari / ſj: q̄ vedit aut ca pit illum piscem.
Balsamit. g. bāmler. l. balsam / mi
Balet. als scubell. g. idem la. hic eberucus ci.
Baly. g. barbecane. la. hoc p̄astrum rñ.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante a.

Ballin. g. idem. l. hec sa-
raballa/le. scdm
vñ pñrē: 13 aliud significat sarraballa. Nā sarraballa sūt brache/
vñ apud Danielē pphētā: 2 ē no-
men chaldæicū. n. g. 2 nūeri plis

Balu. g. perche d'souliēt
la rayō a piēdre ve-
ste saulwage: 13. hic hamis tis.

Bani. g. balme. l. hoc bal-
solum. i. amū mi. 3de3 hoc
soltbalsamū mi. Et balsamar⁹ ra-
tū. g. oint de balme. b. bamer. Et
balsamo se ac. g. gal. oindre de
balme. b. bamaff. 3rē hoc carpo-
balsamū mi. ga. fruit/liqueur/ou
semāce de balme. b. froz a bam

Bandēn. g. bāde a lier.
la. fascia/e. 3ñ
fasciola le di. 3rē hoc fasciale lis
g. liē a lier enfāo. b. lā an cauell

Bannech. g. goutte. l.
hec stillula le.
vinc stillula le di. g. goutte/ete.
b. bānepc. Et stillo las act. g. de-
goutter. b. diueraff. Uñ hoc stilli-
cidū dī. g. degouttemēt. b. dibā-
nech. Et hec gutta te. g. goutte.
b. bānech. Et gutta menims. ga.
degouttemēt. b. diuer. Et gutta f
ad. g. de goutte en goutte. b. a bā-
nech en bānech. Et degutto tas.
g. degouter. b. diueraff. Et guttu-
la le di. Sum⁹ li. gal. gougon: est
ddā paru⁹ picis. Et hec resina/e
est hñot ex arborib⁹ de flūto/1 qd
dēqz residēs a q resinat⁹ a sū qd
ē resina illū: sicut a pice picatū.

Banier. g. baniere. l. ve-
xilla li. Uñ vexil-

larus/a/ū. g. porteur de baniere
b. nep a dougan banier. Et vexil-
lifer /ira/rum idem.

Baniffaff. g. banir. la.
p. scribo/ibz
pñ/sū ac. g. Uñ hec p. scriptio nis
g. baniffemēt. b. idē. Et religo se
g. banir. b. baniffaff. Uñ relegar⁹
tatum. g. bani. b. baniffet.

Bara. g. pain. l. h panis/is
Uñ panice⁹/a/ ū. g.
de pain. b. a bara. Et hoc panifi-
cū est: ipsa panis pfectio/2 actus
faciēdi panē. Et hoc panactū est:
locus vbi panis seruat. Et hic pa-
niter cis. g. bolāger. bñ. baraer.
Et panific⁹ cacū id. Panifico se
n. g. g. faire pain. bñ. ober bara.
Et h² hec paneta re: faciēs panē

Bara con. g. palā chi-
ens. lat. hoc
canrabzum cantabri.

Bara can. g. palā chā
ter. la. ador.

Bara braet. gal. pain
biopre/co
me gasteau. la. hic arccopus pi.

Bara panēn. gal. le
vain. l. hec azima/e: 2 azim⁹/a/sū.

Bara pastez. gal. is
crouz-
te du paste. lan. hec artoczin/e.

Baraer. g. bolāger. l. hic
pustoz/ouis.

Barat. gal. fraude. l. hec
fraus dio. Et hec
zama/e: 2 hec regna/e idē. Uñ te
gnosus/sa/sū. g. tricheur. b. trom-
peur. Et regnose aduerbiū. gal.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante A. Fo. xliii.

fraudeusement. b. die tromperes
Barataff. g. frauder. l. fraudeo das.
 Unoe fraudo as idē. Et fraudulēns ta tū. g. deccuāt. b. trōpus.
 Et fraudulēter aduerbiū.
Barater. g. trōpeur. la. fraudulator r̄s
 Et hic subdoluſ/li idem
Baraz. gal. barate. l. hec ydris e: r̄ h̄ſiſtul̄ s̄
Baradoes. g. paradis. la. hic paradisuſſi. Et hec paradisuſſi. g. padis freſtre. b. baradoes freſt.
Barbari. g. barbarie. l. barbaria. rie.
Barber. g. barbier. l. hic barbitōſor ozis
 Et hic diuſus diuſi idem.
Barberes. g. barbiere. la. hec barbitonrie cis. Et hoc barbitōdiū d̄ſ. g. le lieu ou len faiet la barbe
 bu. offrouer an barber.
Barill. g. idē. l. hic caduſ di. 3̄ſi cadul̄ſi ſ.
Barf. gal. barbe. l. hec barba/e. Un̄ hec barbutale d̄i. Et genō ḡſecē/barba la.
Barfeuc. g. barbu. l. barbat̄ſi. Et hic barbatōli. gal. pou barbu. bu. nep en deueuſ nebeuſ a barf
 g. buſart. la.
Barquet. hic niſus niſi
 ga. barche ceſt yne
Barq. heſ. l. hec barq̄ale
Barlèn. g. gerōſon ſain. buiton. ſcre. Et hoc gremiūſiſi. Et gremio ac. ḡſis. g. mettre a ſon gerōſon en ſon ſain. bu. lequat en e aſcreſpe en e barlèn. Et gremio ac. ḡſis. Et gremioſus ſa ſū. g. ceſt luy d̄ a geron ou ſain. b. q̄ſcrec.
Barnabas. gal. idem nabas/be nomen p̄prium.
Barn. g. iuger. l. cenſeo cenſio idē. Un̄ recēſeo e: recēſio ſis et recēſio ſis idē. Et cēſiuſta tū g. iuge. b. barnet. Et peſſio ta tū et iudicat̄ ta tū idē. Et iudico as gal. iuger. bu. barn.
Barner. g. iuge. la. hic iudex c̄ſ. Et hic cēſor ozis idē. Cēſor̄ r̄ſi: r̄ cenſor̄ n̄ſi idē. Cenſura re. g. iugeſte de court de gl̄ſe. bu. barn en iugylio. Et hoc iudiciū c̄ſ. g. iugeſte b. barn. Et iudicarīſi: q̄ſ p̄net ad iudiciū. Un̄ hic r̄ hec iudicialis r̄ hoc ſe ſignificat q̄ſ eſt iudicis: vt iudicialis ſentētia. P̄ce hec p̄ſes diſi eſt iſo qui manſ in p̄uincia imperiū habet omniſ bus poſt p̄ncipem.
Baron. g. idē. la. hic baro herois idē. Unde heronius ca cū gal. de baron. b. diſquēnet a ligs nez baron. heronius ca cū idēz
Barones. gal. baronet̄ ſe. la. hec baroniſſa baroniſſe. heronius heronius idem. Pluraliter hi proceres procerum. gallice pluſieurs barons. bu. meur a baron.

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante A.

<p>Baroniez ^{g. baroie. l. bardiat^o r^o.} Barr an pen ^{gal. s^o me de} Barr a quelyen. Barr en ^{g. barre. la. hcc barra re. 3dem} Barr caesin. ^{gal. gra sin. la. hic palmes palmitis.} Barret ^{a^o bonet. g. idē la. hoc birrum ri.} Bartol ^{g. bartole. la. hic bartoldus di.} Barz ^{g. menestrier. la. hic mim^o mi. Et hic mimolog^o g: 2 hoc mimologis^o g^o.} Basilic ^{gal. basilic. l. hic basilicus ci.} Bastart ^{g. idez. l. hic no spur^o r^o: vel spur^o a^o. 3tē hec spuria. g. bastarde. b. bastardes.} Bateller ^{vide in dictione hoary.} Baudre ^{g. baidrier. l. hic balthe^o ei. et pl^r hi balthei vel hec balthea} Bauet ^{g. avoir les mats gelees ou engourdis. l. gelidus da/dum.}</p>	<p>Baut ^{vide t dictioe Larg cest tout vng.} Bazaff a squeul Bazaillat ^{a^o disgue= ly guen. ga. bailler. l. hio as. ac. ppne significat os apio. Un^o hiatu^o 2 hiatio. Un^o 2 pio spore/vel aliq^o vie exter na apiri siue scindi ponit^o hiare: vt ligna hiant ariditate: 2 tellus estu. Et hiare flores dñr cū aperiunt. Per trāstatioe hiare significat mirari. Un^o formā hifco/na inchoa. s^o hialco facere debuit: 2 hiatio iteratiuū: 2 cōpositū hio.} Baz ^{g. baston. l. hic bacul^o li. Et hoc pegina r^o est bacul^o cū massa plūbi in sūmitate pēdēte. Et hic cepio onis. l. bacul^o ad capiendū apt^o. Et hec sicca ce: gen^o glad^o breuoris q^o si se ca a secādo. Et hic ficari^o r^o: q^o ca. i. gladio hoiem inersicit.} Baz da tãoesat. B ante E. Beaul ^{gal. cussue. la. hic picis huius picis} Beaufelēn. ^{ga. fiēte de beste buite. la. hoc ruder ruderis.} Bec ^{g. idez. l. hoc rostrū/ri. Et hoc profū/ster tō.}</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante E. Fo. xv.

Et hoc rostellū dicitur. Item ro-
strat⁹ / ratiū. g. beschu. b. beguec.

Bec pep tra lem
g. bec de chascun fer agu. la. hoc
scumen inis. Et hoc pennum iii.
Vnde etiā in dictione Brout.

Becc. gal. vesce. la. hec re-
cia vescie.

Bech. g. fais. l. hoc on⁹ erç
Et fastis hui⁹ / is idē

Bechēn. g. cornette. lat.
hec corneta re.

Bede. gal. iusq̄s. lan. vsq̄s /
quousq̄s / vsq̄s.

Beguel. g. ymbuil. l. hic
ymbilicus ci.

Bel. g. soule. la. hec pila le.
vide etiā in Polot.

Beler. gal. creisson. l. hoc
nasturciū / cū.

Bell. g. bataille. l. hoc bellū
li. Et preliū lq̄. idem.
Et plio as. g. batailler. b. bellaff.

Bell entre dou ga.
bataille de deux. la. hoc dyabellū li.
Et hoc duellū li. Itē grādin⁹ / ni.
g. le lieu d bataille. b. lechan bell

Bell an q̄leguy.
gal. bataille entre les coqs. l. hoc
gallimachium chq̄.

Bellaff. g. batailler. l. bel
lo las. Uñ debel-
lo las. g. vaincre. b. faezaff. Et pu
gilloz / aris dep. g. ç. cōbatre des
polsz. b. cānaff gār an nou dou rñ
saret. Et hic pugil lis: d pugna-
re cōsuevit: a d pugillar⁹ / tus / tai

pugilū vsus. Et hic pugilator rç.
g. guerroyer. b. den a bresel. Itē
hec pugna ne. i. luctavel plū: sicz
qñq̄ apud Poetas p stupio po-
nat. Et pugno nas. g. cōbastre. b.
stourm. Qñq̄ pugna re est pmit-
tere. hui⁹ cōposita sūt depugno:
cōpugno: expugno. Et pugnar çs
ois gñis. gal. guerroyer. b. stour
mus. Et pugnacitas iç / g. batterie
b. cānerez. Et pugna ceter ad. Et
machia grece / pugna latine. Et
hec nauimachia / e. g. bataille sur
mer. bu. breseloar mot.

Beller. g. cōbateur. la. hic
bellator rç. Et be l
licus ca cū. Et bellicosas fasumz
idē. Et hic belliger / eri. i. bellum
gerēs. Et hic ⁊ hec ⁊ hoc bellipo
tes tis: d bello pollet. Et bellige-
ro ras. i. bellum gero.

Belleres. gal. bataille =
resse. lati. hec
bellatrix bellaricis.

Bellus. gal. batailler. l.
hic et hec et hoc
bellar cis. Vnde bellicose ad. g.
batailllement. b. die batall.

Belly. g. baillif. l. h baillif
ni. Uñ subbalin⁹ / rui
g. soubz baillif. b. elech an belly.

Benaff. g. couper. l. scin =
do dis. ac. gñis.
Vnde in dictione Squegaff.

Benaff an mein.
gal. tailler les pierres. la. sculpo
pi spi pēū. Uñ sculpto tas freçñ.
Et hec sculptura re. g. tailleure.
b. benadur. Et hic ⁊ hec sculpti =

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante E.

lle ⁊ hoc le. g. taillable. b. venus. ⁊ tē sculptum ⁊ sculptabiliter ad uerbia.

Beneficc. ga. benefice. la. bñficiū cñ

Bñficet. g. bñficie. l. bñficiatus a um.

Bener an mein. vide en Wen.

Benhuec. g. oufks in- strumēt. la. hoc vrenfile lis.

Benny g. cornemuse. l. hec musa se pro pie significat cantū. Un musica appellata est scia q̄ tractat de ratione canendi.

Benny an neut. gal. volue. l. hic panus ni. Et panis/is trame inuoluerū quo pan ni textitur per vnū. n.

Ber. g. bioche. la. hoc veru indeclinabile in singu lari: in plurali verus veruum ⁊c. Unde veruculū di. parū veru.

Berñ. gal. moncean. la. hic aceru⁹ ui. Idem hic cumulus l. ⁊c. unde cumulatim. g. ensemblement. bñto. berñ. vide in bernaff

Berñ queunet. vide in Brachell.

Bergiez. ga. vergier. la. virgultū. ⁊c. hoc viridarum rñ.

Berñ douar pe met. g. mon

ceau de terre/ou de pierre. latte hic agger aggri p duplicem. gg.

Berñ grouā. cel de sablon. la. fourca/ce. g. mō⁹

Bern meyn. g. mon⁹ ceau de pierres. l. hec cōgeries ei. ⁊ rem cōgero is/gellu/sū. ac. g. amon⁹ celler. bñto. beringnaff meyn. ⁊c. unde cōgestus/a/um/gal. amon celle. b. bern⁹yer.

Bernart. ga. idē. la. hic bernard⁹ di.

Beringnaff. g. mon celler.

Laceruo/as ⁊c. de coaceruo as. ac. ge. ⁊c. grumo as. ⁊c. ⁊c. hic grumus ml. ⁊c. grumul⁹ h tre collectio minorum tumulto. ⁊c. hec gruma me. mēsurā q̄dā q̄ fixaie ad lineā dirigunt: vt est a grime lox et siliū. hic de grūoz arc. p dirigo Sumie dñr loca media inter q̄ directe quattuor cōueniunt vie.

Berr. g. brief. la. hic ⁊ hec breuis ⁊ hoc breue.

⁊c. curtus raturum. ⁊c. hoc cōpēdiū/dij. g. breue chose: cōme le lure de chavō. b. vn leffr bñs hā mat. Un cōpēdiolus/a/lū. ga. brief ⁊ pour finable. cōe hōe brief parlat. b. nep a cōps fur e berr lā gag. ⁊c. hec cōpēdiolitas/is. g. briefuete. b. berrder. ⁊c. cōpēdiol se aduer. g. briefuete. b. ez berr.

Berder. gal. briefuete. l. hec breuitas is. ⁊c. breuiter aduer. gal. briefuement, bñ. ez berr.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Bante C. Fo. xvi.

Berlaff. g. deffendre / in
hiber. l. in hibeo
es / ui / ac. ge. *Idē phibeo / es.* *3h*
phibito is. ga. deffense. b. bers.
Idē in hibeo is. *3tē in hibeo is.*
g. deffenseur. b. diffenseur berfer.
3tē in hibeo / a / ū / g. deffēdu. b. ber
fer. *3tē veto as / ui / uti. ac. ge. ga.*
deffendre. b. berlaff. *3tē vetitus*
ta num. g. deffendu. b. berfer.

Bertheleme. g. idēz
la. hic
bartholomeus ei.

Beru. g. bouillon. l. hoc lra
men / is. *Idē hoc lra*
mētū / ti. *3tē bullio / is.* g. bouillon
b. beru. *3h hic bullionculus / li.* g.
perit bouillon. b. beru bihan.

Berzut. g. miracle. l. hoc
miraculū / ti. *3tē*
mirabile quō ē admiratiōe dignū
3tē miraculo / a / ū. g. miracleur
b. berzudec. *3tē miraculose ad.*
g. miracleusem. b. dre berzut.
3tē miraculo / a / ū. g. difant mira
cles. b. publicr da berzudou. *3tē*
mirifico as. mirabilē facio *3tē*
hic z hec z hoc mirificō / nis. itez
mirifice ad. ppe si gē re aliq tāq
noua obstupefio. z mirari ē cū vo
lūtate luere. itē mirari ē nescire
Bes. g. doy. l. hic digitus / ti
icē hic dactil / li. itē da
enil / ē digir / ad cui / similitudinem
metri pes vocat. itē dactyli cary
ce. i. fruct / palme. Est z dactylus
vie gen / lōgū porrecte. itē ider
cis. g. secōd doy. b. an eil bes. idē
verper / ri. ut medic / ū. g. le tiero
b. an trede. ut medic / i. g. le qrt

b. ā peuare. itē auricularis / is. g.
le petit doy. b. ā bis bihā. ut hic
z hec auricularis / re. g. dozeille. b.
a scouarfi. Et in vocat / ū scure di
gitoy incipēdo ltra manū radō
ces / supradices / secōde supraz
radices / summitates subungues
secōde subūgule grosse radices.

Bes ā troat. g. ortell
du pie. l.
articulus li. nem vide in Artic

Bescol. g. cest vng ver. l.
pedicularis mor
b / quo corp / pediculis scatur. hic
morbu greci appellat pphyrria.

Bescōt. g. vicōte. l. hic vī
cecomes is. *3tē*
hic vicecomitat / ū. g. vicōte.

Bescōtes. g. vicōteffe.
l. vicecōteffa

Bescōtelez. l. hic vice
comitatus / tus tui.

Beson. g. āneau. l. hic an
nulus li. itē hec in
auris / is. ga. āneau en oreille : ou
toyan daureille. b. beson pe cloz
hic ouch ā scouar fi. ut limula / se.

Besouyer. g. annellier
l. ānulari / q

Besq. ga. sans queue. l. de
caudatus a / um

Besquefi. g. deel. l. hoc digita
le lio. idē digitabulū li. itē digitel
lus li. ga. petit deel. b. besquefi.
item digitalus li. idem recare ce.

Beth. g. mōde. l. hic mūd /
di. *3h mūdane / a / ū.*
vide l mōden. *3tē cosmos grece*
mūd / li. in colmic / a / ū. l. mūdān

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante E.

E hec cosmographia re: mundi descriptio. Et hic cosmographia phi: descriptio mundi. Et hec cosmopeia ie. i. factura mundi. Et h cosmus mi nomē ppriū: et latine di ornatus et mūdus. i. orbis. Ali qñ significat vnguentū. Et h ma erocosm^o mi. i. magn^o mundus. Et hic mugacosm^o mi. Et h mi: erocosm^o mi. i. parū mūdus. Et hic orbis bis. i. circū: cui^o dimi nūtiū est orbicul^o. Ali^o orbis po nis. p sphaera. Seculū li: vel hoc sectū p sincopā. g. siecle. b. bety.

Bethaman. g. in qñs hactenus: et sunt due partes loco aduerbū tēporalis posite.

Beuēn. g. lissere. i. hec forago foraginis.

Beuez. g. coupable. i. reus rea reuz. Uñ h reat^o us ui. g. coulpe. b. pecheut.

Beuyn. g. chair de beuff la. bouin^o na nū

Beure. Uide in dictione Wintin: idē sunt.

Beur. g. bouys. la. hec buvus xi. Uñ buveus a um. g. de bouys. b. a beur. Bu: xxi ti. g. bouysiere. b. beussit. Su xum xi. i. lignum buxi.

Beuaff. g. viure. la. viuo uis xi tū. Uñ re: uiuo uio. g. reuire. b. baycoich. Reminisco scis idēz. Supro ras g. estre deussū. b. bezaffoar ourre Uuar cis olagnis. g. viff. b. beu Uuid^o da dū idē: et zozim^o a um idē: et zotic^o cacū. g. plein de vie

b. leun a buhez. Et hic et hec vt: cūalis et hocle: prinēs ad victū. Uñ victuari^o a ū: et victur^o a ū idē

Beuaffpaour. gal. vi: uure en pourete. l. dego gis. n. g.

Beuurag. g. beuorage la. hoc vino mellū li. Meraca ce: et miraculū li idē. hec mulca ce: et hoc nullū si. ga. boult: beuorage deaue et de miel. bti. beuurag a dour ha mel Uel gal. lait frais nouvellement traict. bti. laezliuriz. Weda de: et hic medo is: et ydromellū li idem

Beuziff. g. noyer. i. mer nerfus la sū. g. noyez. bti. beuzet

Bez. g. sepulchre. la. hoc bustum sti. Donumētū ti et poliandrū dri: et Sepulchrum chi idē. Uñ sepulchulū li dimi. Sepulchralis et hoc le. gal. de sepulchre. b. a bez. Tumuli. g. tō be. b. bez. Uñ tumulos^o sa lum. g. plein de tombes. b. leun a bezou Tumulo as ac. gñis. g. enseuelir b. bezhat: et busto as ac. gñis idēz Bustuardi gladiatores dicit sūt q ante sepulchris in honozē defuncti digladiabant. hoc prima atq edificū sup sepulchrum: et hec piramis huius pyramis idem.

Bez nobl. g. sepulchre noble. la. hoc mausoleum mausolei.

Bezaff. g. estre. la. sū es et et existo isne. g.

Bezaff presāt. gal. estre

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante J. Fo. xvii.

Bezaff tost. present. la. adsum adeo. gal. estre pres. lat. assisto assistis.

Bezaff graet. galli. estre fact. t. no fistacussu vel sui neu tropassiuu qru ad vocē / r quan- mi ad significationem.

Bezcoaz. s. onques. l. vnq̄ adverb.

Bezhat. vide in dictio- ne Bez.

Bezleem. s. idē. i. ciui- tas in q̄ deus fuit nat⁹. la. hec bethleem inde- dinabile. Idē hec ephrata te.

Bezuēn. s. boull' vng ar bre. la. hec te- redinthus thi qdam arbor.

B ante J.

Bibl. s. bible. la. hec biblia he. Itē hec bibliothē ca ce tā libror p se magn⁹ nume r' q̄ loc⁹ vbi libri sunt appellat.

Biblian. ga. biblien. la. hic bibliothē- carius biblidthe carli.

Bechpass. s. chargier. la. onero as ac. g. q̄ onerosus fa sū. g. char- geur. b. bechpus. Itē onūsto ad/ ac. g. s. souuēt chargier. b. car- gaff a lyeux. Itē onustus ta tū. g. chargie. b. bechpet. Et hoc onus oneria. g. charge. b. bech. Unde onustulū lī diminiutiuū.

Bicl. gal. bicle. Vide in di- ctione Loacr.

Bideau. s. idē. la. hic bi- dellus li. Idem inhabitator oris. Et hic angari⁹ r̄ et hic exactor oris idem.

Bigam. s. bigame. la. q̄ bigamius mi.

Bihan. s. petit. l. erigu⁹ a/um: r̄ paracur eriguus/magis erigu⁹/eriguissi mus. Idē paru⁹/a/ū: r̄ cōparatur paru⁹/minor/minim⁹. Et hec mi noratio nis. s. amandrilēce. b. bihānidigaz. Et minime ad. g. peute m̄. b. da bihānaff. Itē mi nois as/ac. ge. g. appeticier. b. bi hānat. Et minuat: minute ad. Itē minuois/mi/ere. s. amēdrir b. bihānat. Et hec minutate. Itē min⁹ ad. Et modico cas ac. g. hio s. appetisser. b. bihānat. Itē mo dico ca cū. g. petit. b. nebeus. Et hec modicitas: g. petitese. b. bi hānez. Itē modice: r̄ modicuz ad. Et ppauc⁹ ca cū. g. moult pe- tit. b. bihānt. Itē pusill⁹/a/ū. g. petit. b. bihān. Itē pusill⁹/a/lum Et ppauc⁹ ca cū. g. trespetit. b. bi quenbihān. Vide in Nebur.

Bilen rust. s. radev- lain. l. hic gillo onis: vel cello onis: vel gils- lio onis: vide in Labourer.

Binizyen. s. benr. la. bhdico cas.

Biniquet. s. benoit. l. bhdic⁹ a d

Biruff. s. boullir. l. bul- ac. g. q̄ bullir ta tū. g. boullir b. beruet. Itē bullio lū.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante Z.

Bis gal. bise. vide in dictio
ne Buelbis.

Bisest g. biserte. l. hic bi
serus si. Unde h
ec hec diserulis et hoc le.

Bitail g. vitaille. l. via-
ticu ci. Itē victo
os. g. vitaller. b. bitailaff. Iti vi
crens tis ois g. b. neba vitail.
g. celui d vitaille. Et victico cas
freqn. Itē hic et hec victualis et
hoc le: qd pmet ad victum.

Bizyan g. bizyen. l. hic
bizianus ni.

Bizhuquen g. ia-
mais
la. nunq̄ adverbis temporis

B ante Z.

Blaes g. blaife. l. hic bla
is. Iti nomē ppum

Blam ga. coulpe/ crime/
ou blasme. la. hec
culpa pe. Iti hec culpa le dimi.
Et culpo as ac g. g. blasmer. b.
blamaff. Iti culpabilis et hoc le.

Blamaff pe beza bla-
mer/ou estre blasme. l. criminoz
aris/auillū/vel fūi/ ari cōis gnis
Iti criminosus sa sū. ga. plein de
blasme. b. blamus. Itē hic et hec
criminalis et hoc le. gal. criminel
b. idē. Et hoc crime/nis. g. crime
b. blam. Itē increpo pas au vel
ni are atū vel itum ac. gnis. gal.
blasmer ou estre blasme. b. bla-
maff pe bezaff blamet.

Blas gal. goust. la. hic gu
stus mi.

Blasbat g. goust. la.
gusto/as ac.
ge. Iti gustato tas freqn. gal. sou
uēt goust. b. blasbas alieur. Et
resipio pis ui itū: raro est in vsu.
Resipico frequēter: et desipio in
vsu est: desipico non. Et hec oia
ad mentē pprie pinent. Et enl
resipiscere/ad mentē redire.

Blasphem gal. blas
pheme.
la. hec blasphemia/ mie.

Blasphemaff gal.
blas
phemer. la. blasphemias ac. g.

Bleynen an guezēn. g.
le vest/ de lar
ber/ou dherbe. l. hec cima/e. Iti
hoc flagrū gri. Itē dem flagellū li.

Bleiz s. loup. l. hic lup
Iti hic lupulus li di.

Bleizes s. louue. la. hec
lupa/e: est etiā
meretrix. Et lupin^o a si qd ē lupi

Bleuen s. pou. la. hic pi
lus li. Iti pilos^o
sa sū. g. pelu. b. bleuhec. Itē pilo
pilag. gal. peler. b. delras.

Bleuen pen s. che
ueu de
teste. l. hic capill^o li. Iti capilla-
tus ra tū. g. cheuelu/d a grās che
ue ulr. b. bleuhec. Itē hec thefa-
ries et. g. cheuillure. b. bleuan
pen. Itē hic crinis/is. Iti hic et
hec crinalis et hoc le. g. de crin.
b. a bleu. Itē crinit^o sa tū. g. che-
nelu. b. bleuhec. Itē h auricom^o
mi. g. blōs cheueulr. b. bleu me-
len. Itē hic cinn^o ni/capillus di.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante D. Fo. pbiij.

Proprie effcinn^o est plurimouz
comistio. Et inde cocinnus: et co-
cunno. Itē hic cirrus ri. i. capilli
cōroti ac pīnde crispati. Et in-
de arratus. i. capillatus.

Bleut g. farine. l. hec fa-
la/le di. g. petre farte. b. bleudic

Bleuzuñ g. fleur. la.
hic florif
Uñ floralis et hoc le. g. de flours.
b. a bleuz. Et floraliter ad. Itē
hoc floralis li. ga. lieu plein des
flours. b. bleuzec. Et floreo/ol
ni. n. g. s. flourir. bu. bleuzpaff
Itē floze/a/si. g. des flours. bit. a
bleuz. Itē floze/ots gñis. ga. le
lieu flouy. b. lech bleuzuet. Et
floud/a/si. Itē flou as. gal.
flourir. b. bleuzpaff. Itē floué
ms/a/si. g. pleu de flours. b. leun
a bleuz. Itē floucul^o li di. g. peti
re flour. b. bleuzic. Itē hic bo-
trus tri. g. flours de vīngne. bit.
bleuz an guuy.

Blisic gal. begne. la. ble-
sus/sa/sum. i. tar-
das in sermone.

Bloaz g. an. l. hic ann^o ni
Itē annual^o/a/um
Et annuosus sa/si. g. aage. b. oa-
get. Itē ann^o cōponit cū bis: et
hoc biennis li. g. espace de deux
ans. b. space a dou bloaz. Itē hic
et hec biēnis et hoc ne. Idem hic
bimatus/mi.

Blont g. idem. la. flannus
caul. n. g. gal. blondir. b. blondat.
Itē hic flannoni. g. blont. b. idem

Bloc g. bloc/mar. hepie.
us/et. l. h. suppedane^o/net.

Blonec gal. sein de porc
ms. Et hoc sumentis. idē.

B ante D.

Boucler g. bouclier.
us/et. l. hic dipe
us/et. Et hic ombos: et egas/ds.

Bocz g. bossu. la. gilbo
sus/sa/si. Itē gil
bus li. g. boce audos. b. bocēn
en queyn. Et hic gilber bit. g. bossē
deuāt. b. bocēn a diarsoc. Unde
gilbosus sa/si. Et stramo/a/si
idē. Et hec struma me. gal. bossē
bit. bocēn. et proprie in pectore.

Boc en pzen gal.
en boys. l. hec vertex verticis.

Bocer g. boucher. Unde
in Quiguer.

Bocēn gal. boce. la. hec
epidimis mic.

Boch gal. roue. la. hec bu-
cha buche.

Boecc gal. idem. lat. hic
boecius boech.

Boedēn knonēn.

g. le bon de la noir. l. h. nucle/ret:

Boedēn ā pluēn

gal. moule de plume. la. hic hy-
lus li: vel hoc hys li: est enā par-
uum illud nigrū qd in sūmitate
fabe adheret. Unde et pro brem
e pignoz quando qd sumitur
C. 4.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante O.

Bom douar. s. raye terre. la. hic sulco. ci. Uñ sulcu?/li di. Et sulco cas neu. s. s. arer. b. arat. Et hic sulco is. s. q. fait ray on. b. hejer. Uñ sulcolus sa sū. g. plein de rayōs. bii. douar ar et. Item hec lura re. bii. bom douar

Boest. s. boiste. l. hoc alabastrū stri. Itē hoc capagulū. g. la boiste du creline en leglise. bii. boest an oleau en yho. Itē hic piris dis. g. la boiste du pain a chanter messe. b. boest an bara can. Itē hec cistaciste id

Boest an guētus. s. veteuse. l. hec guma ne. Et hec guma. je. Et hic guttus si pocull gen. quid si sacrificia vrbatur. Pōt etiā hici vas in q. odouifera vngueta seruant. q. inde guttati sumant. hui. dim. est gumulus li.

Boestass. s. doner viande ou pain. l. pascis ac. g. Et cibo ag. et esco ag

Boet. s. viande. la. hoc epule. l. p. r. he epule ap. Itē hoc cibariū rj. s. bii. du edu lū. hiesca ce. r. dapes pie/vel daps hū. p. p. s. daps hū. liberalis. Item hic r. hec daps hū. r. hoc le. Et hec daps hū. r. s. r. daps hū. s. i. abundāter. p. daps hū. r. dapes ferēa. Itē velē. s. r. a ve r. esca cōpossū est. r. significat cum eddi fastigio. Utesū q. de qcqd ad escā p. r. r. qcqd edibile est/ ab edēdi intēllone. Itē vesculen ma ta rū. g. plein de viādes. bii.

leun a boet. Et cibat? ta sū. g. re peuz. b. boeter. Et hic cibat?/tu mi. Et cibari?/a/ū. qd ad cibū p. net. Itē cibolus/sa/sū. Et hoc ciboulū rj. g. lieu a garder la viande. b. an lech ma mureur an boe. Et epulor aris. g. vser de viande. bii. dibriff boet.

Bobart. vide in dictione ne Chalami.

Bordell. s. bordeau. la. hoc lupanar r. Et hec fornix cis. hoc phibulū scortariū rj. r. hoc generetū/et id.

Bordur. s. bordure. la. hic limbus bii.

Borfi. s. boisigne. la. luse. ci. Et monocul?/i.

Botes. s. soliel a pied. la. hic forulari laria. Et hec bota bota idem.

Botines. vide in Teup. Crepus te n.

Bouchazl. s. colgnet. la. hec securis/ris. Uñ securicula le dim. gal. bordel.

Bordeller. s. lier. l. generariū/a/ū. Et hic scortator ovis. Et scortari?/a/ū/ides. Unde hoc scortū ti. i. meretrix vide l. hiepey.

Boubacc. s. idē. l. hec hec pōpula levi. Et pōpulus/a/si. g. bobanceux. b. pōpaduo. r. cōparat pōpior pōpissim. Et pōpe ad her. s. orgueilleuse m. Et. b. die bō banc. Et pōpulentis ta sū. r. hec pōpuletia tie. Et pōpo as ac. g. gal. bombancier. b. bombanca.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante D. Fo. xix.

<p>Bouch. g. bouc. l. hic ca= uo ci idē. Uñ hic hircuboli: vel yrcol^o li di. hircin^o/na/num: qđ yrcinū odorē oler. Et hirc^o ta tū hū hōres setiā. Et hircur^o ta tū</p> <p>Boucherez. gal. bou cherie. l. hec buccida de. Et hoc laniato= rū rñ idē. Et hic laniō/ōnis. gā. poucher b. quiguer. Lamsta/ste et hic lani^o nū idē: vel est homici na. Macellū li: loc^o quo venalia la q̄ ad victū humanū pertine= sūt: cōtrahebāf. Uñ macellū li hū. Macellari^o q̄ macellū exercet: sōlū carnū/ s; olū obsonioz: metiā panis: frumētū vīditō: / ppe hec oīa in macello venūda sūt. Vide enā in Quiguer.</p> <p>Boucl. gal. boucle. vide i premail. hec plu ma plustule idem.</p> <p>Boudal. g. bōdier. l. bō= bizo as neu. gā. est pprie apū. Uñ bombus hū.</p> <p>Bouderit. g. huppe. la. si. hec vpu= a pe i est quedam auis.</p> <p>Bougie an gafe barbe de cheuvre. l. strillū li. s; lēmen hāz. g. bour</p> <p>Bōn. ne. la. hoc bñ mūndū. imito/as ac. gā. g. bourmer. bri. quar mē hāz. Deta te. g. bōir e. b. men hāz. hic metator or̄ s; metatus ta tū. g. bourne. b. mer. Deta te. is de p. ge. g. bōir et. bri. le quar men hāz.</p>	<p>Bouyllouer. gal. la= uouer a main s. la. hoc maluitū uñ. Uñ maluit^o/ja/ō: panēs ad maluitū.</p> <p>Bougaran. gal. bou guerān. la. hec bissus si. Uñ bissin^o na nā</p> <p>Boulouart. g. idē. l. perastrū um/rñ: p̄r hec perastrā ozum</p> <p>Bonet. gal. idem. la. hoc biretum ti.</p> <p>Bont. g. bonde. l. hec am= phora re. Delno/ōs gal. debonder. bñ. dibontaff.</p> <p>Bourbones. g. idēz. la. hec boibonia nie. hic et hec boiboni sta ste. g. natiff de bourbones. b. ganet e bourbones. Itē hoc boz bonitū nñ: castellū boibonie.</p> <p>Bourch. gal. bourc. la. hū burgus burgi.</p> <p>Bourchys. pe bourch yses. gall. bourgeois/ou bourgolle. l. hic et hec burgēsis hū^o sis. Et civis is</p> <p>Bourdal. g. bourder. l. garris is. n. g</p> <p>Bourdeur d'isbo nest. g. bourdeur d'isbōneste. la. hic gero/ōnis: vide in Woen</p> <p>Bourgouyn. gal. bour gigne. l. hec burgundia die</p> <p>Bourguynon. g. idē la. hū burgūdu dī. Itē hic burgūdia onis. Itē hū hec burgūdigena/e C. 14.</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante R.

Bourguynones	g. bourgoingnōne. l. burgūda/e.	extera/or. Idē exta extoy. Idēz plr hec illa/or. In iliofusia/sum/ qui illoz doloiz laborat. Itē hoc ilon inō. est doloiz interstinoy. Itē hec interia/or. g. entraillez. br. bouzellou. Et hoc iestiniū nī idē
Bourraches	g. idē. la. hec borrago/ginia.	Et hoc omentū tū/ni ēbrana renu ta z pinguis qua integunt vētrū culū/ z vniuscūm/ qz mēbrū interio ris vestit. Uñ z pm ēbrana q to cum inuoluit cerebrū pont. Vinc omētat ta tū/qō est pingui omē to fractū. Et hoc omaeulū/lt. g. entrailles. b. en pez so en coff.
Bourreau.	g. idē. l. hic toutoz/ozis. Itē hic litoz/ozis idem.	Boul. gal. boule. la. hec stū pastipe.
Bourionaff.	vide in quiddaff.	Bozennē. g. meleu/ ledoda meledode.
Boutaff.	g. bouter. l. put- so/sas ac. gñio.	B ante R.
Boutaff en mael	gal. bouter de hoz. lat. extrudo dis/istum/aciui gñio.	Brahaing. g. bueha/ gne. l. hic et hec sterilis; hoc le. Et stiro/ ca cum. Et hec sterilitas tis.
Boutaill.	g. bouteille. l. hec oba/e. Itē hec pilasta/e. g. bouteille de curz b. boutaill leyr. Itē hic vier ytr/ tūde etiam in dictione Barill.	Branlaff. g. braler/ vñ in Būcella/
Boutec.	gal. coffin. lat. hic calastros/iti.	Bram. gal. pet. la. hic bō bus bombi.
Boutoiller.	ga. idē. la. hic et hec piscerna ne. Idē hic aquatilis li	Bramet. g. peter. la. bō bino/aa.n. ge. Et bombizo aa idē. Pedo dis id. Unde repedo dis. Et oppedo/it
Bouzar.	g. sourd. la. sur- dus/a/ū. Uñ hic sardulus li dūm. Itē h sardaster stri. Et hec sarditas/tis. g. sour- desse/sourdeze. b. bouzardet.	Bran. gal. corneille. l. hec cornir/ez: e coru/uz
Bouzaraff.	gal. beue- nir sourd. la. sardeoz/aa.n. g. Itē surdo/as	Bran an dour. gal. morant. la. hec alcedo/itnis.
Bouzellēn ā reffr	g. le boyau du cul. l. hic poder c/	Brancell. gal. branle. l. hoc oficillū
Bouzellon.	g. boyaulz. la. plr hec	

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante R. Fo.xx.

Brancellat. g. brâler. la. vacu-
lola: vide in floraff.

Brandon. g. idē. l. hec
facula le dimi. Et faculo las. gal.
bradōner. b. brandonaff. Un fa-
culer/ra/lū. g. luyfant. b. luguern

Branel. gal. vertenelle
lati. hec verte
brâz. Et hoc vertoliū/lū.

Braguelen. g. brater
la. hoc tubigar/ario.

Bras. gal. grand. la. hic et
hec grâdis? hoc de
et cōparat. Et grandeo/es. n. g. s.
g. estre grâd. bi. bezaff bras. Un
grâdesco/cis inchoaf. g. deuent
grâd. b. crisquyff. Et grâdeu?/a/
um. g. de grâd sage. b. hirhoazl
Et grâdilog?/a/lū. g. grânt pleur
b. lāgager bras. Et grâdison?/a/
um. g. de grâd son. b. a son bras.
Granditas tis. g. grandeur. brit.
brâder. Et grandiculus/a/lū. g.
vng pou grâd. b. vn nevent bras
Grosleo. es. n. g. s. g. deuenir gros
b. brassat. Et grossul? li: z. Grosfi-
tas tis. gal. grosseur. bri. brâder
Grosfices/et id. Grosso as ut ac.
ge. g. faire gros. b. brassat. Gros-
sus si. g. gros. bri. bras. vel grossi-
plū dñr ficus anteq̄ mature scât.
Alī dicit grossos esse ficus q̄ nō
mature scūt. Grosius/a/lū. g. gros
b. bras: z cōparat grossio/simus
et Grosle/ius/ime. Grosfesco/cis
inchoa. Vide etiā in Dufuraff.
Magnus/na/nū. g. grâd. b. bras.

et cōparat magnus/mator/mag-
nus. hic et hec magnalis et hoc
le. g. grant chose. b. tra bras. Ma-
gnanimus/ma/nū. gal. hōme ou
beste de grant courage. b. ten pe-
sneual a courag bras. hic et hec
magnanimus z hoc/moiz cōpara-
tur. Et hec magnanimitas? s. g.
grant courage/hardiesse. b. har-
disipe couragus. hic et hec ma-
gnas/tis. g. grand/ou puissant. b.
bras/pe creff. Unde magnat?/ra-
tum. hec magnes/tis: est genus
lapidis ad se ferrum attrahētis.
Et magnifice aduer. g. grâdeshe
bu. ez bras. Magnificētia/rie. g.
grâdesse. b. brâder. Et magnifi-
cus/ca/cū. g. grâd/ou puissant. b.
bras/pe galoudec. Et hic/ hec/
et hoc magnificens ris idē. Ma-
gnifico cas acf. g. nis. g. magnifi-
er/louer. b. meuliff. Et hec mag-
nundo/inis. g. grandeur. b. brâ-
der. Magniloquiū/lū. ga. grande
parole. b. loquanc bras. Et ma-
gniloquus/a/um. g. grand pleur
b. langager bras. Magnopere
aduer. qualitatis. i. scōm magnū
opus. Maio/iras acf. g. nis. gal.
agrandir. bri. brassat.

Brases. g. enfainte. l. hec
pregnans/tis. et
hec grauida deidem. Sauto as
ac. g. nis. i. premo/molesto/onero
hec cincta/re. g. enfainte. b. bra-
ses. Pregnas/as. gal. engrossir/ou
ensaindre. bri. bezaff brases.

Bratell. a/s trabell. gal.
lū. la. hoc tarantare/ris.

C. 114.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante R:

- Bratellat** a/s trabellat
ga. brateller.
rarcueller. la. taratātiſo/as.
- Brech** gal. bras. la. hoc bra-
chiolū/li dīnī. itē brachiāt/s/luz.
Item hic radius/dī. b. brech an
rot. itē brech b. verolle g. ē qdaz
infirmiās infantum.
- Brepenē bara** gal.
muet
te de pain. la. hec mica mice.
- Brein** g. pourri. l. tabidus
da dū. idē putridus
da um. idē hoc putris z hoc tre-
- Breinaff** g. pourrir. l. ta-
beo es neu. g.
Inde tabesco scis inchoativum.
idē putreo/stres trui. n. g. idē ca-
riosas z prin et bosco. Uñ carioſ⁹
sa um. g. pourri. b. breinet. itē pu-
tribilis z hoc le. g. pourrissable. b.
bueinus. itē putride ad. item hoc
pus. ga. pourri. b. brein.
- Breinder** g. porriture.
la. hec putre-
donis. item hec caria rie. g. por-
riture de boys. b. breider a pren.
itē hec cōtagio nis. item hoc con-
tagium gñ.
- Breiz** ga. bretaigne. la. hec
bitānia nie.
- Breman** g. maintenant
l. modo ad. tē
potis. item iam. itē nōc aduerbi.
- Brenc an pelq** ga.
lo-
reille du poisson. l. hic brachus ci-
item hec brandzia te. inde bran-
chiola le. dīfī.
- Bren** g. fon. l. hoc cātabri /
bri. itē hoc furfur ris
idem / vel nomen auis. item fur-
fure⁹ a um. qd est ex fure. itez
furfurio nis. est quedam auis. et
fur furis mors capilloz.
- Brefel** g. guerre. la. guer-
ra re.
- Brefelequat** g. guer-
royer. l.
guerro as.
- Brefq** g. fraile. l. hic z hec
hecfragilitas/nis. ga. frailete. b.
brefchder. Itē fragiliter ad. gal.
frallemēt. b. ezbreiq.
- Breton pe breto-**
nes. ga. breton ou brete. la. hic et
hecbuto onis.
- Breauet** g. broye. l. trit⁹
ra um. Inde at-
tritus ta um. idem.
- Breauyaff** ga. broyer
l. tero is ut
tritū. idē attero is. itē uero is.
ac. gñ. gal. encasser: empiler: ou
ambusser. bz. breauyaff: terryff.
Itē trituro as. g. moudre/frois-
ser. b. breauyaff. itē hec tritio is.
g. froisseure: mouleure. b. terridi-
guez. idē hec tritura re. itē trit⁹
ta: um. g. moudre/roisse. b. malet:
froyer: breauyer.
- Breuet** g. idem. l. hoc fila-
terium rñ.
- Breugou** vide in Breu-
rar z in tēcen
- Breulim** g. meule pour
aiguifer. la. h

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante R. Fo. xxi.

mola. le. inde hic & hec molaris /
 et hoc molare. p. tines ad molam
Breulimaff. dre / at- g. moult
 g. er. l. molo is ui. ac. ge.
Breuiet. g. breuiare. la. hoc breuiariū.
Breutat. g. pledoi. la. placito tas. itē
 hoc placitū ti. plait de. p. ces. b. u.
 breugou. Item vide in Tencen.
Breutaour. gal. ple- deur. la. hic placitator: oris. itē placitator:
 riu rti. g. le lien ou len tient plait.
 b. lech dat breutat
Breuzr. g. frere. l. hic fra- ter is. vnde hic et
 hec fraternalis & hoc le. g. frater
 nel. b. idē. Itē hec fraternalitas /
 tis. ga. fraternalite. b. breuzriez.
 itē hec fraternitas tio. Itē fra-
 tria e. v. x. or. fris. Nā frēs dñr qñ
 fratru inter se vxores. fratru e-
 tes siue frni appellā t̄ duox fratru
 filij d̄ et frēs patruales dñr. Fra-
 ter patruelis filij patru frēs pa-
 truales: sororesq; patruales dñr.
 q̄ que ve duob⁹ ex frīb⁹ pgenerā
 tur. Fratru substitutiū appella-
 tur fris filij. fratrus a ū. posses-
 sium: vt frāti⁹ amor. A q̄ frat-
 ne aduerbiūq; est ad similitudē
 fris. Fratrare puerorū māmē: q̄
 velut frēs pares oriātur q̄ etiāz
 instrumto spica facere vide t̄. itē
 fraterculus dim. i. puus frater.
 Itē vterin⁹ a ū. q̄ sunt ex vna ma-
 tre & diuersis p̄rib⁹. itē hic leuir /
 n. penul. co. rep. dicit̄ mariti frat
 quasi leuis vir.
Breuzriez. g. cōfrarie. la. cōfratit̄-
 sa se. itē hic cōfrater is. g. cōfrat
 re. b. quet breuzr.
Brezell. g. macreau. l. hic
 negar⁹ ri.
Bzit. g. bide. l. hoc frenū f.
 vñ freno as. g. fraldie
 b. bzdaff. 3. de refreno as.
Brigādinou. g. bñ
 nes. l. hec squamata e. inde squa-
 matatus a um. g. arme de brigā-
 dines. b. armet gant brigādinou
Briec. g. breuc. l. hic brio-
 cus / ci. vñ hic & hec
 bñocēsis & hoc se. g. de saint bñ-
 euc. b. natiffa sant breuc.
Brigus. g. noifeur. l. bñf.
 cosus a um. itē
 bñicose ad. itē hec briga e. g. bñ-
 gue. b. bug. idēz hec brica vice.
Brihadal. g. cōbrasser.
 l. amplector
 ari. deponentis gñis.
Brimpat. g. peteur. la.
 hic pedo is.
Brignben. g. grueau.
 l. gruellū i
Bzo. g. pays. l. hec patria e.
 inde patritus a um. g.
 de pays. b. an bro. Item hic & hec
 cōpatriota te. ga. dung pays. b. s.
 vng bro. item repatrio as. ga. re-
 tourner a son pays. Su. retourñ
 de bro
Bzoc ābarill. g. bou
 che dā
 baril. la. hec lura re. itē significat

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante U.

os ventris.
Bloch. g. tesson/blereau. l. hic melo is. idē hec melora: vel est pelus ouina. Cū hic melus vel rarus / xi.
Blochēn. g. broche. la. h brocha / e. s. iōg. la.
Bzoennēn. hic iunc⁹ ci. 3nde iunculus ludiū. vel iuncus a / um. g. de iong. b. s broēn.
Bzoennec. g. iōgchere. l. iūcerūti.
Bzoennēn moz. g. iōng marin / royfel. lat. h alga / ge. idem arūdo nis. Cū arūdine⁹ a / um. g. royfel. b. broēn moz. itez arundinos⁹ / a / sum. g. habōdāce de royfeault. b. broēnec moz.
Bzoennec palut la. arundinetum ti.
Bzoñozech. g. mam melle d'homme. l. hec mamilla le.
Bzoñgruéc. g. mā = melle⁹ fēme. l. hec māmā / e. 3tē papill⁹ li. g. le bout de la māmelle. b. pen an brofi. 3dez h rumes is.
Bzotiquin z brotiqui in deus naff. vide
Bzoudaff. g. aiguillō = ner. ou stimer. la. instigo as. ac. s. Et stigo as idem.
Bzou sfr bzeau. g. meule l. hec mola le. 3nde hic z hec molaris z hoc arē. per tinens ad molam.
Brouet. ga. idē. lati. bro dium dō.
Bzout. g. pointe. l. hec cur⁹ ipis / is. i. posterior pars haste: l. qñq pes ipa⁹hassa et qñq p summitatē haste sumit hinc cōponitur cricuspis: z denariū fit cupidō as. 3tē h stiga ge. vel stimul⁹ li. g. aiguillon. b. bzout. Unde stimulo as. ac. s. s. aiguillōner. b. broudaff.
Bzoz. g. corset. la. hic z hec lubuntialis z hoc le.
Bzulūēn. ga. estoquion la. hic elebov⁹ ri. idē hoc viacrum cri.
Bzum. g. bume l. hec bumalis z hoc le. z bumosus / a / um
Bzun. g. idē. la. fylu⁹ / a / um. 3tē vide in Suen.
Bzulq̄n mel. g. bres = che de mel. l. hic fau⁹ ui. vel fauill⁹ / li.
Bzutell. ga. blutel. la. hoc polidinum g.
Bzutuguēn. gal. fa = mier. la. hoc sterquilinum li.
Bzucellat. g. mugir. et gi itā. n. ge. est vor bou. 3de muz gir⁹ e⁹ tui. g. mugimēt. b. bucell
B. ante U.
Buan. g. legier. la. hic ali pes dis. 3tem hic et hec z hoc celoz cis. vel hic et h

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

B ante U. Fo. xxii.

et hoc velox is. vel hic celer hē
 leris ⁊ hoc re. ⁊ cōparat celerioz
 rimus. ⁊ tez celeriter aduer. g. li-
 gieremēt. b. ez buan. ⁊ pparat ce-
 lerime. Uñ celerio as. g. haster
 b. haster. itē celeritas nis. g. ligie
 rete. b. hasterdet. ⁊ tē hic ⁊ hec le-
 uipes is. g. ligier d piez. b. iquaff
 a troat. itē celit⁹ ta um. g. haster.
 b. haster. Uñ ocis grece velox. l.
 Et cōparat ocis octoz occissimus
 itē ocus ad. g. p^o legieremēt. b.
 buanoch. vel hic acupidi⁹ li. i. ve-
 lox. ⁊ hic ⁊ hec ppos tē. itē velo-
 cius is. g. ligereit. b. iquaffez.

Buanec. g. courrouce. l.
 irar⁹ ta tū. itēz
 ogelaster stri est ille q nō sō ridet.

Buaneguez. g. cour-
 roucer
 l. iracoz ris. vel indefendo is di-
 sum. ac. g. s. vel indefenso as ani.
 ⁊ tez hec ira e. g. ire ou courrouz
 b. buaneguez. itē hec iracūdis ie.
 vel iracūd⁹ a ū. g. ireux. ou cour-
 rouce. b. buanequeat. ⁊ tem hic ⁊
 hec irascibilis ⁊ hoc le. ga. cour-
 roussable. b. buanequans. itē ira-
 te ad. g. courroussent. b. die bua-
 neguez. item minax cis. g. ireux.
 b. buanequans. itē offendo is. di-
 sum. ac. g. gal. offenser. b. buane-
 quat. ⁊ tē offensa e. g. offense. bri.
 buaneguez ⁊ hōffensinula e. diſm:
 itēz hec offensio is. itē hoc offen-
 diculū. i. impedimētū: obstaculū
 Offensaculū. i. id qō ponitur vt ali-
 quis in ipm incidat vel spinguat
 ob offensa nomē deductū. ⁊ tē of-
 fensio as. ac. g. s. g. courroucer. b.

buaneguez. ⁊ tem simulto as. ga:
 auoir en haine. b. bezaff e cas. itē
 simulus ti. haine. b. buaneguez.

Bualier. g. fenestre. l. ri-
 cus rict. p. sc.
 ⁊ tem rima me. g. fante. b. fraül.

Buch pe egē. g.
 vache: ou beuff. l. hic ⁊ hec bosuis.
 Uñ bouarū rñ. loc⁹ in quo vidū
 tur boues. ⁊ tem hec vacca ce. g.
 vache. b. buch.

Bucl. a^o boucl. g. boucle:
 l. hic bubalus li. Uñ
 bubalinus na num.

Buguel. g. enfant. l. hic ⁊
 hec infans nis.
 ⁊ tē hic ⁊ hec subiris ⁊ hoc e. ga.
 enfant d teste. b. buguel a den. itē
 embuo grece b: p int⁹ germinā
 te ac scaturitē: accipit p eo q
 in vto mris viuit ante q liniamē
 ta sue speciei accipiat. Dicentz
 embryo infans in vto fetus par-
 tus impfectus. Embryon b: nup
 genit⁹ infās: vlc rud⁹: et idigest⁹

Buguel ā chatal.
 g. pastoreuly. l. hic armētarius:
 rñ. ⁊ tez vide in Direr. itē hic
 pastor is. g. pasteur. b. mirer. Uñ
 pastorū l. diſm. itē hic ⁊ hec pa-
 stonier hoc le. qō ad pastozē p-
 tiner. ⁊ tē p^o hī turturi oū sūns
 pastozes qui fistulis canunt.

Buhez. g. vie. l. vitalis le.
 ⁊ tem vitaliter ad.

Buill. g. bulle. l. bulla e. iſi
 bulle. b. buyllet.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A:

Balbuën. s. pourpre. l. carbūcul⁹ i
Bullun. s. naete. l. ra-
 dius dñi. 3dem
 nanicula e. 3de panucula e.
Burell. s. bureau. la. hoc
 burum ri. vñ bu-
 natus a um. g. vestu de bureau.
 b. guilquet a burell. 3tem burio
 suo fa sum.
Buret. g. burete. l. Ham-
 pula e. itē filiola e
Burtul. g. voutour. laf.
 hic vultur, ris.
 3dem hic vitaris/ is. 3dem hic
 viturius rñ.
Buzuguen. gal. ver
 de terre
 l. hec buga se.
C Sequit de C.

 Sallice 2 latine idē
 grece cīsinaz tenet
 in numero centum
 Cersus. Et sibi C.
 centum cōstat ha-
 bere connixum.
Cabaret. s. cabanne. la.
 hec cabana ne
 3dem hec cena e. inde cent⁹ ca/
 um. i. vmbraalis/theatralis.
Cabell. sa. chaperon. laf.
 hoc capuciū. 3ñ
 capuciatu a um. g. chapperōne
 b. i. cabellet. 3tem caputo/ as.
 g. chapperonner. b. cabellaff.
Cabestr. sa. chevestre. l.
 g. pistrum stri.
 Et pluraliter hi capistri: vel hec
 stratorū. 3dem hic chamus mi.
Cabiten. s. capitaine. l.
 hic capitane/ri
 nel. 3dez hic caste llamus ni dicit
 ille q̄ castelliū habitat. itē hic cili-
 archa/ e. g. capitaine sur mille. b.
 capitene a mil. 3rē hic centarcha
 e. gal. capitaine sur cent. b. capi-
 ten a cant.
Cablus et Confabl tout
 vng. ibi vide.
Cabon. s. chapō. l. hic ca-
 po is. idē capus /
 pi. 36 gallinaceus ei. Catto. Et
 gallo gallinaceo castrato sit cap⁹
Cacc. s. debouter. l. pello is
 pepuli um ac g. inde
 pulsus a/ um. g. deboute. b. cacet.
 3tem um pellois/ puli pulsum ac.
 ge. 3ñ impulsus fa/ um. itē ppe-
 lo/ is/ li/ sum. 3rē fugo as ac. gñ is
Cachet. n. g. idem mer-
 do as vi. itē hec merda e. g. mer-
 de. b. cauch. itz merdosus a um
 ga. conchie/ merdour. b. cachus.
 item hec merdositas is. b. cache-
 rez. idēz spidronū ñ. g. lieu pour
 chier. b. lech da cachet. item hic
 stercoz/ ris. g. chiart. b. cacher.
Cadoer. s. chaire. la. hec
 cathedra e. itz
 hic 2 hec cathedra/ s 2 hoc e. g.
 cathedral. b. idē. item cathedra-
 sticus a um. idem. 3rē hec cathe-
 dralitas/ itis.
Cadoeryet. s. chaire
 drama/ ra/ tum.
Caffout. g. trouuer. laf.
 reperio/ perio

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A. Fo. xxiii.

peritum. Inde reperitur a um.
g. troue. b. casset. itē hic reptor is
g. troueur. b. casset. Itē inuētor
ris. m. g. itē hic inuētrix/ cis. g.
troueresse. b. cassetes. Itē inuēto
is/ mi/ ire/ ac. g. Itē ad inuenio is/
idem. Itē hoc inuētū/ ti. g. chose
trouee. b. tra casset. itē hic ad in
uentio nis. item inuentus/ a/ um
g. troue. b. casset

Caf. g. caue. l. hec cauea/ ee.
 inde caueola le. dimi. itē
cauo as/ ga. cauer. b. cafañ. vnde
cauitas tis.

Cagal. g. crotte. l. hoc ru-
 der is: vel rud^o is.

Caillareuc g. fone.
 vide in

Caillauē. ga. caliou.
 l. focaris e.

Caym g. idem. l. hic cayn
 per oēs casus. Itē
 cayn per oēs casus grece est hu-
 milis vel breuis.

Cayphas g. idē. la. hic
 cayphas/ e.

Calabre. g. idē. la. hec ca-
 labris/ ie.

Calch g. vit. l. hoc viretrū
 tri. Itē hec vireda
 de. Itē hec virgaurilis/ lis. idē
 hic ptepus pi. itē hoc ptepuctuz
 ci. g. le bout du vit. b. pēn ā calch
 i. pma pellis piapi. Itē ppuccio
 as ac. g. ga. coupper le bout du
 vit. b. trouchaff pēn an calch. itē
 ppucciat^o a ti. Itē hec tentigo/ is
 l. extētio v^l arrectio hgeuirilis

Calculaff g. cal culer
 nōber. lati,

calculo/ las. vnde hic calculus li.
 genus lapidis durissimi ⁊ rotundi
 a calcando dicit^r. Itē calculosus
 sa sum. q. calculus. i. lapillis abun-
 dat in corpore.

Caledaff. g. endurcir.
 l. demolis/ io
 ut ire itū/ ac. g. Itē dureos. n.
 g. nis. idem duro/ as. n. g. inde du-
 rus a/ um. g. dur. b. caler. Itē hec
 duricia/ e. g. dureffe. b. caleder. itē
 hec duricie a ei. Itē acales/ rous
 n. g. g. endurcir. b. caledaff. item
 hic petros is. g. dur. b. calet. Item
 petros grece durus la.

Calier. g. calice. l. calix/ is.
 Itē hic caliculus
 caliculi dimi.

Calet cleauet g. ce dur
 ouyr. Lobandio/ is.

Callouch. g. grece. lat.
 emillari/ rri.

Calon. g. cueur. l. hoc cor
 dis. Itē cardiam
 grece. Itē hec cardia/ ie. i. cor.
 Item cardiacus/ cas/ cti/ moib^o ex
 nimia imbecillitate corpi/ o/ z lan-
 guente stomacho sudore nimio
 nascitur.

Cals. g. moult. l. multus a ti
 g. multitude. b. nōbz bias. Item
 multū ad. itē multomagis. item
 polis grece/ pluralis/ o/ vel ctas
 l. vñ polidamas e. i. valde bonēs

Caloz. g. charpēter. la.
 hic carpētari/ rri
 Itē carpētator/ ris. Itē hic
 carpentariolus/ olt. dimi.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A.

Calvezeres g. charpē tierre. l. h carpētaria/e. vel carpētatrix/ia.

Calm / claer g. seraf. l. seren^o narium. Itē sereno as. n. g. gal. esclarcir. b. calmass. Itē serent- tas tis / z serene ad. z hoc peritet ad tēpus. Sed trāquillus a / um. g. paisible. b. calm / pmet ad ma re. Itē hēciranquillitas tis.

Camel g. chamiau. l. hic camelus li.

Cam pe cāes g. boi- teux / ou boiteuse. l. claudus a um. Itē varicosus a um: vel varis a um. Itē varico as ac. g. gs. docher bu pie. b. camassā troat. Un vari coz / aris deſ. g. itē hic i h z hoc cadax / cis. g. boiteux. b. cam. itez retro / sus sa lum: vel reuot^o / a / ſi.

Camass g. clochier. is. g. Itē claudico as.

Camass bng tra g. courbeur. l. curuo as act. g. fis. Itē obliquo / as act. g. g. ployer. b. camass. Itē curuus a um. g. totz. b. cam. Itē filiatuza num. vel obliquus a / um.

Camamil g. camamil le. latic hēc camamilla le.

Camb g. chābre. la. hēc camera re. Itē hoc atrū trū. idē hēc simma / me per duo m. Itē hic thalamus mi contingā yrusq; cubiculū. item camero / as / camera facere.

Cambreligiedix g. chābre de religieur. la. hēc cel lalle. Itē cellula e / diti.

Cambres g. retret. tha the / cloaca / ace. latrina / ine. et baria / se. idem.

Cambsecret g. chā crete. la. cōclouis hui^o is. Itē hoc postofouū / rū est thalam^o in quo habitat prepositus tēpli. Pasto- fori autē sacerdotes dicit lūr a po sto pallio: vt quidā aiunt ferēdo Quidam accipiunt pro thalamo nuptiali.

Cambet g. pas lati. hic passus / sus. ut.

Cambet an rot g. cār de roue. la. cantus ti.

Camerist g. cameriste. l. cāerari^o rū gal. idē lati. hic

Camus g. simus / m / mo.

Camps g. aube de pstre la. hēc alba / be.

Canass g. chāter. l. cano / is. n. g. Itē cāto as. vel occino is. Itē inbilo / ac. g. g. chāter ioyeu le mē. b. canass gant yoaff. Itē hic z hēc z hoc in- bilā / is. itē hēc inbilatio is. z hēc iubil^o li. z hēc iubilator is. g. chā- teur. b. quinyat. Itē inbille^o a um gal. lan de repos z de remissiō. b. bloaz an iubile. Itē hēc melos is vide in Melodi / et paulo post in

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante A. Fo. cxliii.

allo latere.

Can s. chās. l. hic cās? tui
et hic canoz is. hoc cā
ncūci. vel hēc oda e. Idē hoc epi
talamū ſi. i. facer hymnū in ſpō
ſalutis canitur.

Cā **tyalc** **diour**
gal. gouthere. l. hoc pluuiatū ſi.
Idē vide i Bānecht m. ſiau. Idē
hoc fratellū ſi. g. aigout de cham
bies puuees. b. diour an cāprou
es. itē fratero es. n. g. g. fuir/ou
deplaire. b. fieryaff. Idē hoc bue
cū ch. g. gouthere de maiſon. b.
diuāne an ty. Idē hoc cauale/ ſi.
vel hēc grōda e. Idē hēc grōda/ ſi.
quod cadit ex grōda

Canap s. chanure. l. hēc
canapis pio. Idē
hoc canapū/ pi. et hoc canabū/ bi.

Canel s. canelle. l. hoc cy-
namomū mi. Idē
hoc cinamum mi.

Canaff s. chāter. l. concī
no/ no/ ſi/ cētū. i. ſi
mul cāro. Uñ cōcīn/ a/ ſi. idē est q
cōpoſit? et onat?. Idē cōcīno aō.
i. cōſentio apte cōpono/ et ſi con
uenire facio. Idē cōcēt? / ſi/ ſi. i.
ſi cār? cār? mixt? . i. ſymphonia
et diuerſarū modulario voctū: vt
cū e multis diuerſis vocib? vnus
efficit ſonus. Idē ſuccino is ut tū.
peh. cor. ex ſubr cano: qſi ſūmiſſa
voce cano. Idē pſallo ſi. g. n. ga.
chāter. b. canaff. Idē mimurio is
lui ire. g. chāter greſſe et appiēt
aur petio oyſillōo. b. can ā e gnet

Idē hēc mimiricio is. et modulario
no is. g. doult chāt. b. can boucc.
Idē hoc modulariē is. itē modu
lor aris. bep. g. g. chāter pouce
mēt. b. canaff boucc. Idē pāgo is
xi ctū. g. chāter. b. canaff. Idē pan
gito ras. freqn. g. ſouēt chāter.
b. canaff ſieur. itē pāgitonū ſi. g.
lieu a chāter/ ſicut chous. b. lecty
ba canaff. Idē pēno is ut tū. g. de
uſt chāter. b. bezrou can. Idē hēc
pāgeriſta ſte. i. laudio decātor.
Idē pāgerit? a ſi. i. laudādo decā
tar?. Idē pāgerit ad. i. laudabilis.
Idē hoc pāgeritū ſi. i. lacuiolum
Idē hēc trop? pi. i. modus figura
conuerſio.

Cancer s. escrencie. la. hēc
cācer cri. Idē cācer
ē qbdā ſignū celeſte: vel ē mot?

Cān s. plaine lune. la. pleni
lunium/ ſi.

Cānaſſ s. baſtre. l. verbe
ro/ aō/ ſi. ac. ge.
Unde ſberat? / ſi/ ſi. g. baſtu. b.
cānet. itē ſberator is. g. baſteur.
b. cāner. itē verberatrix cis. g. ba
ſterreſſe. b. cāneres. itē cedo is/ di
ſum eſt cedere ſlagellare. itē va
pulo aō ſi re atū ſbū u. paſſiuū
g. eſtre baſtu. b. bezaff cānet. Uñ
hēc cedo/ diſi. i. mois ferro aut
alia vi ſlata: ſfertim ab eo q oc
cidere aut ferire volebat. inde di
cim? aliquē cōmiſſiſſe cedū. hui?
dimi. eſt cedicula. item multo aō
ac g. itē multatus a tū. itē h mal
ta te. i. ſolutiois pena. idē verbo
ratio is. item baculo aō. g. baſtre
bung baſton. b. cannaſſ gant ba.

Edition Yvon Quillevère

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A.

<p>Cānat. g. messager. l. nū: cius cō. Jdē h am bulus li: vel ambululus la. Jrez hic paronymph^o phi. i. intermuncius. g. messager pour faire mariage. b. cānat da ober dimiziff.</p> <p>Canauēn. Uide in dictione guers.</p> <p>Canonic. g. riglemēt. l. canonic^o/a/ū. Jrem canonicē aduerbium.</p> <p>Cant. gal. cent. la. plur hī z he z heccentū p oēs casus. Un cētēnari^o/a/ū: q centū viros hī sub se: vel centū hī annos. Jre cētēnus nā nū. Jre hoc centēnū. g. de cēt. b. a cant. Et cētēlm^o/a/ū. g. cētēlime. b. cātuer. Jre cētles ad. g. cent foiz. b. cātguez. Jre cētuprico cas. g. p: tir en cēt. b. partiāffe cāt. Jre cētuplico cas. g. multiplier en cent doubles. b. crisquiff a cāt doubl. Jre centupl^o pla plū. Jre centuarie: significat ducēta iugera. Et hic cēturio onis. g. capitaine sur cēt hōes a pie. b. capitēn oar cant den a troat. Jre cētmarie. g. dōner p cētaine. b. reiff diouz cāt</p> <p>Cant croezr. g. cercle la. hic cantus canti.</p> <p>Cātoel. a/ys Solouēn. gal. chādelle. lat. hec candela candele.</p> <p>Cātoeller. g. chādeller lat. hoc can: delabum candelabū.</p> <p>Caoch march. gal. hīc</p>	<p>de cheual. la. hoc rudus teris</p> <p>Caoch. vide in Cachet: in Cagal.</p> <p>Caoch houarñ. g. cume o fer. l. rubigo/ls: z sco: ias</p> <p>Capadocc. g. idē. l. q padocia/ia</p> <p>Capacite. g. idē. la. hec capacitas</p> <p>Capital. g. idē. l. hic z hoc capital z hoc le</p> <p>Car. gal. amy. l. am ic^o/ca/ia Jrez hic amicus ci.</p> <p>Cares. gal. amy. l. am ic. amica amice.</p> <p>Carātez. gal. amour. la. hic amor/otio. Jdē hoc amamen inio. Jdē filio grece. Jdē hec charitas is. Et dilectio/onis. Jre pāphilus interj taf tor^o amor: vel oibus amicus. Jre hoc precordiu dū. precordia mēbrane q extra separāt ab infēriore viscep parte dicta: qz cordi p: tendunt. Et p: cordia vno nōlē extra l hōie vocant. Un hic z hec p: cordialis z hoc le. galli. p: cordi cueur. b. tost dancalon. Jre hic z hec parētis. g. parēt. b. car. Un hic z hec parētalis z hoc le. Jrez hec parētela le. Et parēro as ac. ge. significat parētib^o iusta cele brio. Et hic z hec parētida/le: parētū interfecto: z p: hie p: ditot qz patria parēs vniuersaliūqz est.</p> <p>Carātezus. gal. amia ble. la. hic et hec amabilis z hoc le. Et amabiliter aduer. Et hic z hec z hoc</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A. e Fo. xxv.

<p>amans tis. <i>Itē hoc pignus otis / vel eris. g. aliāce damour. b. pe- och accoed. Et pignoro ras / sine pignoro ad. i. cōfederare: p̄firma re amorem inter aliquos.</i></p> <p>Carbōt g. voye / pauc. la. <i>hec strata te</i></p> <p>Cardinal g. idē. la. h̄ic cardinalis /</p> <p>Cardinelez gal. cardī nalite. la. <i>hec cardinalitas / tis.</i></p> <p>Carer g. ameur. l. amatoz ris. <i>Et hec amastrip cis g. aymeresse. b. careres.</i></p> <p>Carer en mat g. ay meur de bien. la. h̄ic: <i>hec filocalis / tis. Et filocalus / li idem.</i></p> <p>Carer p̄padus g. ayneur de iac̄āce q̄ veult ap- paroir en ses eures. la. h̄ic filo- copus / pi. b. pompus.</p> <p>Carer fouloudec goac. gal. celuy q̄ ayne fougage mol. la. h̄ic fistellus li.</p> <p>Caret g. aymer. l. amo / as / ac. ḡnis. <i>Uhadastio as. Itē diligo / lo / xi / ctū ac. g. Itē amar? ta tū. Idem dilectus tā tū</i></p> <p>Carg g. charge. l. hoc farci mentū ti. <i>Idem hec sarcina ne. Itē sarcino ad. g. char ger. bri. cargaff / bechyaff.</i></p> <p>Cargaff s. réplir. l. con fercio / cis. <i>Uñ cōfert? ta tū. g. réply. b. carguēt. Itē infercio cioini ire ac. g. gal.</i></p>	<p><i>rēplir. b. carguaff. Itē oppleo ed.</i></p> <p>Carministr s. carnē melira carmelite.</p> <p>Carnel gal. reliquaire. l. <i>hec lipsanū ni</i></p> <p>Carp g. carpe. la. h̄ic carz pa / pe: <i>quidāz p̄ficus.</i></p> <p>Carre g. charrete. l. h̄ic bi- driga / e. <i>Itē hec veha / e: et hoc ve hicultū li idē. Itē hoc carpentū ti</i></p> <p><i>Uide etiam in dictione Redec.</i></p> <p>Carre g. idē. l. h̄ic quadra gul? li. <i>Itēz quadra tuota tum. g. carre. b. idem.</i></p> <p>Cart gal. carte. l. h̄ic carta re. <i>Itē hec lagena ne: gen? valis testacei: nō tā ad aquā q̄ ad vinū / e alios vsus accōmo- datū. Itē lag ficula le: pua lagena</i></p> <p>Caru g. cerf. l. h̄ic ceru? ni <i>Uñ hec ceru? nanū. g. de cerf. b. a caru. Itēz ceru? ni.</i></p> <p>Caruan an guia deur. g. yng istrumēt a quoy on lenvelope le drap en terēt. la. h̄ic insubul? li. <i>Itē insubulo ad. g. en veloper le drap en terēt. b. noiff. oar an caruan. Itēz hoc licia / ch. Licia sūt fila dous in telis terā i ces implicant flamina.</i></p> <p>Caruā aneual di onch an crech. ga. la machouere deffus dune bête. l. h̄ic mala / le. <i>Itē hec mādibula te. gal. la mas chouere deffous. b. caruan aneual blouch an mon.</i></p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A.

Cas. s. idē. l. hic campus/uo/ut
 ruma. 3re casus. i. forma/vl
 tine. Uñ aptor⁹ tā tū. i. sine casu:
 sicut ipōre. 3re dyp⁹tor⁹ a ū: q̄ tñ
 buo⁹ casus h̄z dissilēs: vt tibi ta
 bo. Trip⁹tor⁹ tā tū: q̄ tres cas⁹ h̄z
 dissilēs vt scñū ni no. Tetrap⁹
 tus tā tū: q̄ quattuor casus h̄z dis
 silēs sicut mag⁹ stri stro strū. pē
 thap⁹tor⁹ tā tū: q̄ qñq⁹ casus h̄z dis
 silēs: sicut dñs dñm dño dñ n dñe.
 Hexap⁹tor⁹ tā tū: q̄ sex cas⁹ h̄z dis
 silēs: sicut vñ⁹ vñ⁹ ni nū ne no.

Casal. s. esse. l. hec asse
 la le. 3re hic subur
 cus ci. g. le lieu deffoubz lessele.
 bu. plec an casal.

Casec. gal. iument. lat. hoc
 iumentū n.

Cassat. s. haye. la. odio is
 ium ire ac. g. 3re h̄
 er hec odibilis 7 hoc le. gal. hay
 neur. b. cassaus. Et odios⁹ a ū. i.
 plen⁹ odio. 3re odiose ad. Et hoc
 odit dñ. g. h̄ayne. bu. cas.

Casset. s. casse. la. hic ca
 psio idis.

Cassoni. vide in Buane
 guez: i Cassat

Castell. s. chasteau. l. hoc
 castellū li. Idem
 hoc castrum stri: 7 pl⁹ castra ox.
 3re castellan⁹ ni: q̄ castellū h̄icat
 3re castrametoz ario depo. g. pe
 nul. cor. castra loco vulgo acāpa
 re vñ. Idem hic 7 hec castrēns et
 hoc le: q̄ ad castra p̄inet. 3rem
 hoc oppidū li. g. chasteil. b. castell.
 3re oppidan⁹ a ū: q̄ oppidū inco:

lit. 3re hoc pelusū q̄: vn̄der ost
 is mili: 7 ciuitas in quadā egypti
 parte q̄ augustanica est appella:
 ta ppe thebaide. h̄ac vrbē cōdi:
 dit pete⁹ achilis p̄ mouitū deo
 rū: post lustrationē pelusote po
 puli pelusum habitantes.

Castell carr. s. char
 ni. l. hoc
 plaustrū stri. Et plaustrio/ is ni
 g. faire charit. b. ober castell car

Cast. s. chaste. la. castus a ū
 Uñ castē ad. 7 compa
 rat caste castus castissime.

Castet. s. chaste. la. hec
 castitas tis.

Castizaff. castigo as ac
 ge. Uñ hec castigatio is. g. cha
 stitū. b. castigatio. 7 castim dia re

Castoz. s. idē. la. hec fibia
 bre. Uñ fibin⁹ nā
 nū q̄ ad fibiā p̄inet. Et h̄ castoz
 ouis atal. latine fiber pōic⁹: cui⁹
 testiculos medici castozes vocāt
 hic cōp̄ēs a pie nō as̄p̄ xre p̄ue
 rint ossa mouū resoluūt. Unde ca
 stozus rea reum.

Casul. s. chasteuble a p̄stre.
 l. caula le: idē ifula

Cassaus. gal. hayneur.
 la. exosus a ū.
 3re telus a ū: 7 pertelus a ū.

Cathecozic. s. cathe
 cozique.
 la. cathecozicus ca cum.

Cathedral. s. idem. vl
 de. cadoz.

Catholicon. s. idē. vl
 cōis: q̄

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A. Fo. xxvi.

In eo oia verba cōia reperuntur

Catholic g. catholīq̄. l. catholicus ca. Et hic catholicus ci: et hec catholica lice. gal. catholique. bri. catholiques.

Cauaff g. cauer. la. cauo causas. Unde ex cauo uas idem.

Canal g. roucin. l. hic canalus li.

Cauel gal. chameau. l. hic camelus li.

Cauell g. berica. la. hec cunane. Itē hoc cunabulum li dimi. g. petite couche. bri. cauellic.

Cauell da pestā = tass. gal. nassea prendre poisson. la. hec nassa se.

Cauern g. cauerna/fosse la. hec cauernane. Uñ cauernosus fa sum: qd ad cauernā pertinet. Et cauernata tū idē. Et cauernula le: cauernicula le di. Itē hic specus ci co. g. canerne en terre. bri. cauern en douar. Itē specus cus cui: specus cois idem. hoc speleum lei: et hec spellica ce idem.

Cauillation g. deceuāce. l. hec cauillatio onis. Et hic cauillator: onis. g. deceueur. b. trōpeur Itē hec cauillatrix cis. g. deceueresse. bri. trōperes. Et cauillo las ac. g. gal. de ceptoir. b. trompaff.

Caulēn gal. choul. l. hic caulis huius li

Itē hec lapathes ia. i. genus oleis a lapathio dictū forte idē qd lapathos. Itē hic maguderis: et hec maguderis is/ frugis i. caulis genus qui nascit ex ea parte cuius radix sirsipis auelli: hoc caule la serpitiū quidā existimāt. La serpitiū autē herbā esse nōnulli arbitrant. Legit: magudaris. Et napocaulis li. g. cest vne manere de choulz ressemblantz a naucault. b. caul yuin. Et hoc olus eris. g. choulz. b. caul. Unde hoc oluicū li dūm. Et olernus na nū quod ad olus pertinet. Itē oleroras ac. g. gal. planter choulz/ou en vser de choulz. b. piācaul/pe vassa caul. Et hic alitor: onis qui plantat olus.

Caus g. cause. l. hec causa se. Et causaliter ad. Et hic causarius/ q. g. causeur. b. idem. i. lris am: tou/ vel reus: qd ex aliquo crimine ducit ad causam. Et causarius ua num. gal. causaris. bri. causus. Et hic causidicus ci. gal. aduocat/ou deffenseur de causes. b. aduocat/pe difenfeneur da causou. Et cauior arsignificat rei geste causā afferos seu reperio: et epcufationē adduco. gal. causer/ou reprendre. bri. causaff/ pe dissonanaff. Causari etiam culpate est. Unde hec causula le diminutiū. g. petite cause bri. caulic bihan.

Caut als yot. gal. bouillie la. hec puls pulz. Et hoc pulmentum ti idem. Et hoc pulmentariū qd idem.

D. 4.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante E.

Cautell. s. cautele. l. hec cautela/le.
Cautellus. gal. caute- s. caute-
Cautellus. s. caute- s. caute-
Cauter. s. chaudiere. la. hic cacabus/abi. Et hec emola le idem.
Caucion. g. idē. lat. hec cautio/onis. Item cautionarius/a/um.
Caz. g. chat. lat. hic catus ti. Inde canulus li di. Itē hec caula le. Itē hec cael la/le. Et hic caellus li. Itē hic pilareis. Itē hic carula/ter stri/lignificat paruum canem/sive filium.
Canastrum lin. s. gratia. res. lati. hec napa te scōm papiam.
Cazes. s. chat. la. hec ca-ria te: r murilega/e.
Cazr. s. bel. l. bellus la lum. Itē hec venustus a tum. Itē hec venustus a. g. beaulte. b. cazrder. Itē venusto as. g. embelur. b. cazrhat. Itē hic decorus g. beau. b. cazr. Itē cōpontif in decorus. g. sans beaulte. b. hep quener. Itē pulcheria/ū. gal. bel b. cazr. Itē hec pulchitudo/is. g. beaulte. b. q̄ret. Itē pulchre ad.
Cazrhat. g. embellir. la. decoro/ raspe nit. producta. Itē pulchro as.
Cazrell. s. belete. la. hec mustella le. Itē mustellin^o na nū: q̄ pertinet ad mustellā. Itē hoc mustellarū r̄ g. pertuis dicelle beste. b. r̄. toull an cazrell. Itē hoc mustellinū s. s. fourmeure
Cazunell. s. fourmeure la. hec muscu la le. Vide in dictione Razunell.
A ante E.
Cecil. s. cecile. la. hec cecilia le: quedā potria.
Ced. s. cedre. la. hec cedri. Itē cedrin^o num: q̄ p̄net ad cedrū. Itē hec cedria/e: vnguentū sc̄m ex cedro
Cedulē. gal. cedule. la. hec cedula le. Item hec sceda de idem.
Cezu. s. moustarde. la. hoc sinapi ind. vel hoc sinapiū p̄. Itē hec sinapis huius pis. g. la gratie pour faire moustarde. b. hat cezu. r sinapic^o/a/ū.
Celebraff. s. celebrer. l. celebras ac tui ge. Uñ hic celebrer/hec celebris/ r hoc celebre. r celebritas r̄
Celestiel. s. idē. la. hic celestio et hec celestio et hoc le. Itē hic r hec supernas/aris
Celidoen. s. celidone. l. celidontas
Celver. s. idē. la. hec cella le. Itē hoc prom p̄uartū r̄. Itē p̄nuos/ū. Et hoc cellariū r̄ idē. Itē cellarius r̄ q̄ in cella p̄posū est: vt rōnes salue sint: aut penoibus recondendis. Itē penari^o r̄. Et hic penus ni: vel hoc penū ni: vel hoc pen^o ois vel hoc penū ind. g. celver. b. idē.
Cence. s. cens. l. hic cens/ us r̄. l. annu^o red:

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante H. Fo. xxvii.

ditus: et quicquid fortunax q̄ ha-
bet. **U**bi hic hec cēnualis: hoc le
qui cēnualibus assiluit/famulatur.

Cendēn. g. cense. l. hec
cingula le. **Tr**ez
hoc ventrale us idem.

Centr. gal. centre. lati. hoc
centrum centri

Cercl. gal. cercle. la. hic epi
cicl^o li. vide i quelch

Cerg. gal. ferge. latine hec
scirgia/gie.

Cerimoniou. g. ce-
rimonia. l. p̄r hec cerimonia/oy. Et
hec cerimonia/nie idem.

Ceremonius. g. ce-
rimonia. l. p̄r hec cerimonia/oy. Et
hec cerimonia/nie idem.

Certen. g. certain. l. cert^o
ra tū. **Tr**ez p̄fecto
ad. q̄ si p̄ facto: et significat n̄m̄x

Certes. gal. idē. l. imo ad.
Et n̄ p̄ ad. idem
Quidē p̄fectio: et certe ad. idem.
Et e quidē ad. vel cōiunctio: si q̄dē:
et quippe adverb. idem.

Certifiass. g. certifier. l.
certifico; cas
ac. ac. Et certioro/assac. g. idem.

Certifiet. g. certifie. la.
certificat^o/ca/
tum. Et certioratus tum idem

Ceruell. g. cerueau. l. hic
ceruix/ucis. Et
hoc cerebū/i/iō. vñ cerebellū/li.

Cerues. hec ceruista sic.
g. idē. la. hic cesaris

Cesar. Et hec cesarea ree;

v̄bs palestine i littorē maris ma-
gni q̄ turris stratonis vocabat:
sed postea ab herode in honorez
Cesaris nobili^o edificata. Idem
cesaria rie. Et cesarian^o n̄a num
homo nat^o in illa ciuitate. Et hic
es hec cesariēsis et hoc le.

A ante H.

Chabistr. g. chapistr.
la. hoc capi-
tulū li. Et hic et hec capitularis et
hoc re. Et capitulari ad. Capitu-
lo as. g. chapistrer. b. chabistrass

Chadēn. g. chaîne. l. hec
catena/ne. Et
catenar^o ta tū. g. chaîne. b. cha-
dēnet. **Tr**ez hec pedana ne. g. chai-
ne de fer a mettre prisonniers. b.
chadēn houar da laquat oar an
p̄sioneryen. **Tr**ez pedicar^o ta tum
g. empestre/ou enchaîne. b. hus-
let pe chadēnet. Et hec cathens
la le di. g. chaînette. b. chadēnic.

Chadēnaff. g. enchai-
ner. l. ca-
theno nasactiui ḡhis.

Chalami. g. chalamel.
l. calama/me

Chalamiass. lame =
ler. la. calamizo as. neu. ḡhis.

Chalamier. g. chala-
meleur.
la. hic calamarius/rū.

Chaloni. g. chanoine. l.
h̄ canonic^o/ci.

Chābarlanc. g. chā-
bellain
la. hic et hec simmista sic p̄ duo m
D. ij.

Edition Yvon Quillevère

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Ante H:

- Chamoas** s. chamois cest vne bestie. lat. hic Dromedus di. Et hec Dromeda de idem.
- Champ** a ks maes. g. is l. hic capus pi.
- Châpestr.** s. chapestre hōme ou fēme qd demeure aux chāps. lat. hic capester / hec capestris r hoc câpestre. Vel hic r hec câpestris et hoc stre. Et hic r hec agrestis et hoc agreste idem.
- Châpaign.** s. chāpai s. hie. l. hec câpananie. Vñ hic r hec câpana nista ste: ex natione câpanie. Itē câpanus a si: hic câpanus ni is.
- Châpion.** gal. idē. l. hic athleta te. Et hic câpio onis: r duello onis idē.
- Châchaff.** s. changier. la. chāmbio ion. ac. g. Et mutuo ss. ac. gms: ou cest mner: vide in variass. Et mutuo ad. Hic r hec mutabilis r hoc le. g. chāgables / mables. b. chēgabl. Vñ mutabiliter aduer. hec mutatio oms. gal. mutation b. chēgidigues. Mutatus a num g. mue. b. chēnges. Unde imutabilis r hoc le: qd non pōt mutari Unde immutabiliter aduer.
- Châcelper.** s. idem. la. hic câcella rivo rii. Unde câcellaria rie. gal. chācelliere. b. chācelleres. hic câcellus li. g. chācellier. b. idem
- Châger.** s. chāgeur. lat. hic câplor / oris
- Châg.** s. change. l. hoc câplonum / rii. Et hic et hec trapezeta te.
- Chance.** s. chance. l. hec fuga / ge.
- Chancre.** s. chancre. l. hic câcer / cri.
- Chantr.** s. chantr. l. hic cantor ozis.
- Châdeleur.** s. idē. la. ypapani. indeclinabile.
- Chap.** s. chappe. l. hec capula le di. Cappatus ta tū. s. ve stude chāppe. b. chāpet.
- Chabl.** vide i dictione cos. dēn: cest tout yng.
- Chapalen.** gal. chapel. la. in. lat. hic capellanus ni.
- Chapel.** s. chapelle. l. hec capella le.
- Chaparanc.** s. chāpellai. la. hic camerarius rii.
- Charaing.** s. charoin. s. hie. la. hoc cadaver eris. Worticinū ni. i. ex angue corruptū. Worticinā carntm dicimus a laliū qd nō sunt mōctata: sed p se mortua. Vñ morticinus na num penul. correp.
- Charles.** s. idem. la. hic karolus li.
- Charnel.** s. charnier. l. hoc carniarū g.
- Charreat.** s. charreer. la. caruo is. neu. gms. Itē significat deuiler.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante H. Fo. xxviii.

<p>Char <small>del. difforch / dispartiaff: g. char = remier. l. hic et hec auriga / ge. Item hic ve redarius veredarff.</small></p> <p>Chariot <small>g. idem. la. hec reda de. Carr. rihoc carru ri: et hic currus ri is Item hec seuga / ge.</small></p> <p>Charroucc <small>vide in di cnoe becc</small></p> <p>Chartr <small>g. chartre. l. hoc ergastulsi.</small></p> <p>Chas <small>g. chaste. l. hec capsa. la. se. Un hec capsella et capsellula dimi.</small></p> <p>Chasan leziou. <small>gal. chasse a fiesches. la. hec pharetra pharetre.</small></p> <p>Chasdet <small>gal. chafete. l. castimonia nie pudicia / te idē. hec ipudicicia. g. non chaste. b. hep chafdet. pudicus ca cu. g. chaste. b. chast. Unde ipudic. ca cu. i. nō castus.</small></p> <p>Chatelen. <small>g. chatelain. l. hic castellanus castellani.</small></p> <p>Chatal. <small>g. bestail. la. hoc armentum ti.</small></p> <p>Chatonet. <small>g. chaton. l. hic cathoncus / a / si: et hic et hec cathonista ste. b. chatoueder.</small></p> <p>Chaudouron <small>gall. chauderon. la. cacabno bi. Et hoc fer norium rfi idē. Caldaria rie. gal. chaudiere. b. cauter hec lebes et</small></p>	<p><small>rellebeta re. g. chauderō. b. idēz gal. idē. la. hic oger ogeris.</small></p> <p>Chaucer. <small>vide l tra hinell.</small></p> <p>Chaucepie. <small>g. idē. la. hec machino / is</small></p> <p>Chaffaut. <small>g. chere / vilage. la. h vulnus ius tu. Unde vulnus ius sa sum.</small></p> <p>Cher. <small>vide i pusionier et in berchell.</small></p> <p>Chetiff. <small>gal. voy. la. en / ececi aduerbia.</small></p> <p>Chede. <small>g. tresor. l. h cēsus / us</small></p> <p>Cheuanc. <small>g. idē. lat. hic chorus chori.</small></p> <p>Chilpat. <small>g. glantir. l. nts cto is iui ire. n. gms: et pertinet canibus.</small></p> <p>Chiminal. <small>gal. chemi nec. lat. hic caminus ni. Et hoc fumaris rfi: et hoc epicasteris rfi idem.</small></p> <p>Choanēn. <small>g. choyne. l. hec mica / ce</small></p> <p>Chom. <small>g. demeurer. l. moroz / arie cōis ghis Un cōmoroz arie. i. simul moroz. hec remora re. g. demeure p em pechem ēt. b. dale dre empecha = mat. hec pmemoratio is. g. pmemoratio. b. idē. Cictor ar / depo. ge. g. demeurer. b. chom. Cuncta re. g. demeure. b. dale. Doros / ar un / pefi. cor. de moroz ar. g. tar = diff. b. daleis. Sed moroz / a / si penultima lōgua dicitur de moroz. gallice. bien acoustume.</small></p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante J.

bi. custumet mat. Unde verius.
De mos morosum / mora me fa-
cite esse morosum. 3te morat / ta /
tum. ga. demeure. b. chōmet.

Chot aïs boch. ga. ioe
lat. hec maxilla / le. Uñ hic e hec
maxillaris z hoc e. pññs ad ma-
xillam. 3de lechi indeclinabile.
Item hec faur cis. Uñ hic z hec
et hoc trifaur / cis.

Chouc. s. coul. l. hoc col-
lum li. Uñ hoc col-
lum dññi. 3te collaphizo / as act.
g. ga. ferir au coul. b. choucatal.
Uñ collaphizans ta tum. g. feru
ou baw au coul. b. choucatet. itē
celaphus phi. g. colee. b. choucat

A ante J.

Cigoing. s. cigol gne.
l. hec ciconia
nie. Item hec ibis idis / vel ibis.
Item hec iber cis.

Cin. s. sänge. Latine hec si-
mia simie.

Cinēt. s. idem. l. hoc bitu
m ē is. vñ cemētū i

Cing. s. cinge. l. hic cignus
ni. Uñ hic cignis / r
tui. vox cigni. Item cigneus a li.
quod pertinet ad cignum.

Cipres. s. idem. l. cipress
si. vel ciprus a / si.
Et hic ciprus pi : est qdā insula.

Ciprian. s. idem. la. hic
ciprianus ni.

Circuncision. s. idē
l. hec
circuncisso / onis.

Circōstanc. s. idē. l.
hec circ
cunstantia / tie.

Circōvention. idē.
l. hec circūventio is. vide i Deceff

Circuit. s. idē. l. circuit
r / ui: viō itreiff.

Cirurgien. s. idē. la. hic
Uñ hec ciurgia ie g. cirurgicus ci
cirurgery. 3te vide in Medecin.

Cistern. s. cisterne. l. hec
cisterna ne; vide
in fosa.

Citaff. s. citer. latine. citeq
circas: ac. gñis

Cite. s. idē. l. hec ciuitas tis
idem grece affiu: vnde
ciuius / ca / cum. qd est ciuis / seu
qd ad ciuē prinet: vt ciuilis mos
ciuite ins. Uñ hic z hec ciuilis / z
hoc le. itē hec ciuilitas is. q ē qñ
ciuilis mos. vñ hic z hec ciuis hu
ius ciuis. ga. citoyen / bourgeois.
b. bourchys. itē hec ciuicula e. di
mi. Item hec eupolis / lis / vñ eos
g. bōne cite. b. quear mat.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Citet. s. cite. l. citatus a um
vide in Symonaff.

Ciuy. s. fraises. latine hoc
ciuium uli.

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante L. Fo. cxxix.

pp. Uñ nansisco;eris/nactusus
vel sui nansci. Inde nactus a um
ga. acquis. b. clalquet.

Clalqan alufun
vide i 20 édiat. z in Blufun.

Clalquer. g. queur. l.
hic queritor
ous. vel hic questor ous. g. men
diant. b. questeur.

Clalquieres. g. quere
resse. laf.
queritrix is.

Clalquet. g. acquis. la.
adepus a iu.
nem partusta tum.

Claus. g. clause. laf. hec
clausula le.

Cleauet. g. ouye. l. audio
is. Uñ auditus
tus tui. ga. ouyemér. b. cleaudi-
guez. et audius ra tum. ga. ouye
Brittonice. cleauet.

Cleizyat. g. gaucher. la.
mārmus a um

Cleiz. g. fenestre. l. hec leua
ue. Uñ leuus a um. g.
fenestrier. b. cleizyat. vel finifher
stra strum. z sinistrosum ad gal.
deuers la fenestre. b. an tu cleiz.

Cleiz. gal. craye. Latic hec
creta te.

Clem. g. foꝝ cōplandre. la.
queror ris. def. gñs
Item qreloz/aris. z hec querela/
le. ga. querelle. b. quarell. Uñ hic
et hec hoc querēs tis. g. cōplai-
gnant. b. clemysus. vel hec qrimo
na/nie. g. cōplainte. b. clem. item
querulus la lum. g. cōplaigneur.

b. clemet. idem querelolus a um
Clemence. laf. hic cle-
mens clementis.

Cleuell g. estre malade. l.
egeo/ es/ni/n. gñ.
Uñ egrotat. n. gñ. vñ egritudo
nis. gal. maladie. b. cleffer. itē hic
morbus bi. z hec morbitas tis. itē
morbidus da dum. qd est morbo
infectum. idē significat morosus
salsum. Uñ hec paripulmonia e
morbus pulmonis. itē hec scoto-
ma/ me: firmitas qdā tenebrosi
tatem inducēs. Uñ z obtenebra-
tio dici potest. inde scotomatic?
ca: cum q panē talē morbū. vnde
hec morphera re est qdā morbus
qñs mutat in aliu colorē. Item
morphosis. i. mutatio. Et metha
morphosis. i. trāsmutatio. Item
hoc intercus is morbus intra cutē
existens. itē hic hec hoc intercus
tis/ vel intercutane? nea/ meum.
qd intra cutem est. Itē hec lues /
is. dicit cum in vbe aut in a gro
febris aliudve morbi gen? hoies
vel pecora/ siue vtrunq; corripit:
interdū arbores z sata. Pestis q
aut cito occidit: aut cito abit ab
eo quē inuasit. Item limes/ mei.
morbus pecorum.

Cleffuet vhel. ga. le
mal. l. epilepsia sic. vñ epileptic?
ca cum. q ex epilepsia laborat. itē
epilepsiacus ca cum.

Cleuz. g. mur de terre. laf.
ager/ is. vel hoc fos
satum ti vide in Bern dour.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante L:

Clezeff g. espee. l. hic en-
 sicutus li dim. item en siuer ra rñ
 portō ensiem. ⁊ hic gladius ſ. g.
 glaue. b. clezess. itē gladio as. g.
 occire/ou cobastre p glaue. bti.
 lazaff pe cānaff gant clezess. ⁊tez
 hic gladiator is. i. dimicator. itez
 gladiatorius ria rñ. qđ ad gladi
 os p̄tinet. itē qec gladiatura/ re.
 ars iſa gladiatop. itē hic gladio
 lus. l. dim. item hec machira re.
 g. glaue dūe part aguz. b. clezess
 lem a vn tu. itē hic mucro onto.
 pprie cuspis ⁊ acumē enlis ac te
 lox. item hec rūphea/ ec. g. espee
 b. clezess. ⁊b framea/ ec. ⁊ spata e
 ⁊tem hec stromates is. ⁊ hic spa
 tarius rñ. g. faiseur despees. bti.
 nep a gra clezessyou. ⁊tem hic
 spasmosus ſi.

Clezrēn pe sclacē
 tout vng ibi vide.

Clim. Sallice. clime. l. hoc
 clima/ atia.

Clistoer. g. clistaire. lat.
 hoc clister/ ris.
 Unde hoc clisteriū ſi.

Cloarec. g. clerc. l. hic cle
 ricus ci. et cleri
 cus ca cum idem.

Cloareguiez. ga. de
 rigie.
 l. hic clericus rñ rui. ⁊ hec cleri
 montā nie idē. itē hic clerus ri. i.
 ⁊regatio clericop. ⁊rē hic ⁊ hec
 clericalis ⁊ hoc le. ⁊ clericalit ad.
Cloastr. ga. cloastre. la.
 hoc claustrū ſtri

Uſi claustrēſſi. di. ⁊it hic et h
 claustralis ⁊ hoc le. g. cloastrier
 b. cloastrer. id claustrēſſor hoc e.

Clocucc. vide in Bouzar
 cest tour vng.

Cloch. g. cloche. l. hec cā=
 panarius rñ: ⁊ hec cāpanaria rie
 ⁊tez hec nonola le. g. sonnetre. b.
 clochyc. idem tinnabulū ſi. itez
 tonabulū li. g. cest toute chose q
 sōne. b. memēt tra en deueur ſō.
Clocher. ga. clochier. la.
 hoc cāpanile is.

Clochēn amanē.
 g. leche de beure.

Cloedat. vide in Oguet
 Unde redocco cas per interposi
 tionem de d idem.

Clonar. g. tiede. l. tepid⁹
 da dū. ⁊ tepidas
 tis. g. tiedesse. b. clouardet. itē te
 pide aduer. ⁊rē tepeo pesui itē
 g. faire tiede. b. clonarhat. itē te=
 pefactio cis eci actū. idem. Unde
 hic tepoz rñ. idē est q tepiditas.
Clou. gal. ferremēt. is. hoc
 ferramētum ti.

Clouetēn. g. fer de laz.
 ⁊. hic ferus ti.

Clouyer aſt ſpil-
 lēner. g. espinglier. l. spinteriſſr
 videt

Cloezrēn faſſ. Boe
 dēn pluffēn.

Cludēn guele. gal.
 gūz

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

V ante D. Fo. xxx.

Co. l. hoc embile lis.
Clugar. g. perdris. l. hec perdris cis.
Clun. g. rans. l. hic et hec clunans. Idē hic lū bus bi. Unde lūbut^u. di. itez hec lumbago/ nis virum^z debilitas lūboz. z hoc lūbar ris. g. bayer b. laffrec. Un hoc lūbare ris. Itēz hoc lūbariū rīz. z lūbifragiū ſi. g. rūpem ēr de rans. b. terridiguez n. clun. vñ hic z hec delūbis z hoc be. nō habēs aliqd lūboz. ut hic et hec elūbis z hoc be. q. emuluz habet lūbū. vel q. plūbi debilitate se se erigere nō pōt. itē hec nates nans. g. fesses. b. dioclun. itē hec nancia ce. vel nancia e. diſſi. itēz hic ren nis. g. rans. b. dioclun. Item hic renunculus li. diſſi. itēz hic hec renalis z hoc le.

V ante D

Coail. g. caille. l. hec calia lie. idē hec contur nix cis. vel hec ortigometra tre. Idem hec othz cis.
Coan. g. soupe ou cene. la. hec cena ne: unde ce nula le diſſi. z hoc cenaculū li. lo cus cenādi. Un hoc cenatonū rī. itēz cenaticus ca cū. vel incenat^o ta lū. itē hic z hec incenis/ z hoc ne. item parascene/ ius. i. prepa ratio cene

Coanyaff. g. soupper. l. ceno as. ſi cenato as frēq. frēq̄ter cenare.
Coant. g. ioly. l. cōpr^o a/ tū vide in Jolyff.

Coat. g. boys/ force. la. hec lūua ue. unde hoc ne mus/ ois. z hec ile/ es. vel nemos rolus/ a/ um. g. plain dz boys. bri. coadec. item salus r^o/ tun.

Coar. g. cire. la. hec cera re cer amyēdit/ aut facit. Item cero as. g. cirer. b. coaraff.

Coaret. g. cire. la. cerat^o ra/ rum.

Cocou. ga. cocu. la. hic co cultus/ li. quedaz aus q. cārat in estate lolum.

Cocatricc. g. idē. a. hic basilisc^o/ ſca.

Cocc. gal. cosse. la. hec cura culio onis.

Cochuy. g. cohue. la. hic poludom^o/ mi.

Codicul. g. codicille/ addi tion faicte en re ſtamēt. l. hic codicillus li

Cod. g. code. la. hic codex/ ſo vide in Cor.

Coeff. g. coiffe. la. hec cucu fa. e. vel calama^o/ ci

Coeffin. g. idē. la. hoc cer micā/ calis.

Coeternel. g. idē. l. coe tern^o/ a/ nū.

Coezabl. g. cheabl. l. ca todus na num.

Coezaff. g. cheoir. l. cado is neur. gñs. zñ cadēs ris ois gñs. ga. cheāt. bri. coezus. vide in Squegaff. itē oc cido dis di sum. neu. gñs. pe. cor. g. rechoir/ ou mourir. b. coeza ſſi

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante Q.

pe merveil: vnde occiduis a/si. g. decheable. b. coezabl. **Uñ** pido is d i sum. significat me. piter no: seu vehemēter inclino. pñus cado. **Unde** hic z hec z hoc proci dno tis. item succiduis a/um. pñus ad cadendū siue ferme cado. **Unde** cōcido dis simul vel minuatim cado. itē h cōcidēta e

Coezaff a treux.

g. cheoir a trauers. la. decido dis neutri generis.

Coezffen bouzel

lou. g. enfleure es entrailles. la. hec heruia ie. idē hoc molucruū.

Coff. g. ventre. l. hic venter

tris. vel hic aluomi. **Unde** aluuis li. diffi. **Uñ** ventri-

colus sa sum. g. ventru. b. coffeuc

Unde ventrosus sa sum. itēz hic vterus ri. g. ventre de vierge. b. coff guerches.

Coezffuiff g. enfler. la.

inflō as ac. g. **Uñ** inflans ta tum. ga. enfle.

b. coezffuet. z hic inflatus tus tui

g. enflēmēt. b. coezff. item infla-

tionis. g. enfleure. b. coezffuidi-

gæz. item tubero as. penul. cor.

tubera factio seu profero. **Uñ** hoc

tuberis. ga. enfleure de terre. b. douar huezet. itē tuberosus a um

g. enfle. b. coezffuet. item tumesol

es. uiiere n. g. g. enfler: engros-

fir. b. coezffuiff. itē hic tumot ris

ga. enfleure. orgueil. b. coezff. or-

guoill. item tumerosus sa sum. g.

enfle de cueur. b. coezffuet an ca-

lon. item tumidus a/si. vel tumerolus sa: sum. item hec tumerositas tis. g. enfleure. b. coezff. item tumide. ad. itē turgeo es si sum. i. inflor. item turgidus da dum. inflatus/ tumēs. item turgidul' lum diffi.

Coff an houch. g.

tre de porc. la. hec a rancia gie

Coff an garr. gal. k

la iambe. l. hec sura re. item sura ponitur oro tibia.

Coff an lestr. g. ven-

ire de nef. l. hec carina ne.

Coffes. g. confesser. l. fate

oris vep. g. inde hic z hec z hoc

confitens tis. ga. cōfessant. b. nep

a coffes. z hec fallio nis. g. pfessio

b. idem. **Unde** hec cōfessio is. itē

fallus sa sū. g. cōfesse. b. cōfessat

idem cōfessua sa sum. z inde fess'

sa sum. g. nō cōfesse. b. hep bezaff

confesseat.

Coffin. vide in dictione

paner idem est.

Coeg laez. g. coge ofle

che. l. hic te

mus ni.

Coinn. g. quynon. la. hic

angulus li. **Unde**

hic z hec angularis z hoc re. itēz

quadrangularis z hoc re.

Colen caru. g. faon. l.

enulus i.

Coleric. g. colericq. l. hec

colera e. vnde co

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante D. Fo. xxxi.

Colier g. colet. la. hoc colerium rñ. gal. coly
Colier archāt. gal. coly er dargent. l. hec torques is. idē hec torquis huius torquis.
Coll. g. perdre. l. amitto tis: si sum ac. gñs. idē pdo isididi rñ: ac. g. Un pdius ra tū g. perdu. b. collet. idē amissio
Collidiguez. ga. pdi tion. l. hec perditio nō. idem hec amissio amissio nō.
Collateral. ga. presbu coffe. l. hic er hec collateralis z hoc le Unde collatero ss. g. ioindre ensemble Britonice loinnaff.
Collation. g. idem. laf. h collatio is
Colporteur. g. colleter. l. hic collectarius collectarij.
Collectiff. g. idem. laf. collectiuz ū
Colleg. g. college. la. hoc collegiū gñ: item collegio ss. g. faire college. bri. ober colleg. Item hic z hec collegialis z hoc le quod pertinet ad collegium
Coloën. vide in plonsen idem sunt: item hoc alueare ris: z hoc aluearium rñ locus vbi sunt aluei.
Columpnën. gal. co lōpne. la. hec colūpna nē. Un colūpnella
Comete. g. idem. la. hec cometa re.
Combazr. g. cōmre. l. cōmater is.
Cōment. g. idem. l. hoc cōmentum ti.
Comin. g. idē l. ciminū i idē hoc cominū i.
Cōmitaff. g. cōmettre. i. alioz fidei trado. Itē hoc comissum cōmissi.
Cōmouaff. ga. cōmos agiro ss: ac generis.
Cōmun. g. idem. la. hic er hoc nē. item hec cōmunitas is item cōmuniter ad. Itē hic z hec vulgaris er hoc re. i. tritū er con suetum. item vulgo ss. ac. gñs. i in vulgus do: z quasi multis au diētib⁹ ac non taciturnis dico: et cōmune oib⁹ factio: manifesto: vñ le habeo. itez vulgariter aduer. item vulgo ad. significat passim per oēs cateruatum. item hec cōmunio cōmunionis.
Cōmuniaff. g. cōmu niquer auec gens. l. cōmunico ss. n. gñs
Cōpaingnun pe
cōpaingnmes. l. cōpaignon ou cō cōpaigne. laf. socius a um. idem hic z hec sodalis z hoc le. Unde hic er hec collega ge. Colledge bi cuntur duo eiusdē potestatis sñ

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D.

missi. *3dē hic ē hec comes tis. g. cōpaignon. 3dē hic et hec cōiors tis. 3dē hic hec hoc cōplex particeps sceleris: et d in eodē crimine veluti complex⁹ est a cōplicādo. Item hec cōplicitas tis.*
Compaignunex *g. cōpaigniel. hec societas is. idē hec sodalitas is. et hoc agmē nis et hoc cōiornūstj. itē hec careruaue et hec falloga ge. r hec falanz ga. unde hic falangari⁹ rū. item hec associatio nis. et hic pmitar⁹ tus tui. 3dē cōmitar⁹ ta tū. idem sociario nis. vel hic cērus r⁹ tui. ga. cōpaignie. b. compaignunex.*
Cōpaignunecat *g. accōpaigner. l. socio as. 3dē m associo as. cōmitoz tatis: et cacteruo as ac. generis idē.*
Cōpaignūquet *g. accōpaignie. l. sociatus/ta/tū 3dē m associatus ta tum.*
Cōpassion. *ga. idem. la. hec cōpassio onis.*
Cōparagaff. *g. cōparager/ ou cōparer. la. cōparo as ac. gñis Unde cōparatiuus a um. g. cōparatiff. b. idem.*
Cōpariffaff. *g. cōparareo. es. neutri generis rour. l. cōparareo. es. neutri generis*
Cōpas *g. idē. l. hic circin⁹ ni. Unde circino/ so ac. gñ. ga. passer. b. cōpassiff.*
Cōpazr. *g. cōpere. la. h. compareri/ trm*
Cōpizriez. *g. cōperaz terminas tis. l. hec cōpazr.*
Cōpellaff. *ga. cōpelle/ l. cōpello hie/ ulsi/um. ac. gñis*
Cōpetāt. *g. idē. l. hic hie/ hoc cōperēs/ r/ou/ i/ffim*
Cōpillaff. *g. cōpiller/ d/ lo. as ac. gñ. itē significat g. pelu/ b. vible nait. Un⁹ h⁹. Cōpilo tollit pilos: cōpilo scripta libros. Item hic cōpillatoris. g. cōpiller/ cōpiller. ou pelur. b. compiler/ d/ d/ b/ l/ euer.*
Cōplexion. *g. idē. la. hec cōplexio onis.*
Cōpoes. *g. plani/ vni. la. planus/ a/ num.*
Cōpolaff. *g. composer ac. gñ. 3dē significat gal. aoznet. b. oznaff. Unde cōposita/ itū. g. ppose/ ou a ome. b. oznet/ cōpolet.*
Cōpot. *g. idē. l. hic cōpot/ n. vñ hic r hec cōpotista e. g. cōpotiste. b. cōpotist.*
Cōprehēdaff. *g. cōprehēder l. cōprehēdo is. ac. gñ. vñ cōprehē sibilis et hocle. g. pariable. b. q. merabl. 3dē itrephēstibit r hocle.*
Comps *g. parler. la. for aris. n. gñ. 3dē m affoz aris. 3dē hic r hec affabitu*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D. Fo. xxxii.

et hoc le. idē effor oris. Un hoc ef
famen nis. itē hic et hec ineffabi
lis et hoc le qđ nō lz fari. itē ineffa
biliter ad. Itē loquor/eris locu
tulum vel sui dep. g. g. parler. b.
comps. Itē loquela le. itē hic et h
et hoc loquax cis. g. tāgleur. b. la
gager. Itē loquaciter ad. itē hec
locutio is. itē locur/ra tū. ga ple.
b. compset. Itē logos grece ler
mo. l. et in Logic. itē alloquor
eris. ga. parler. b. comps. Itē hec
allocurio onis. Itē esturio is/uis
ire. penul. pdu. inepte et incōsul
te loquor euacuo. Itē fānd/ā sū
i. loquēdus. Itē hic hec hoc fans
tus. g. plār. b. cōpleur. Itē famino
as. g. pler. b. cōps. itē effamto as.
Itē lexis grece sermo la. idē fra
tio grece. itē multiphāriū ad. qđ
multis modis fari pōt. item hoc
multiloquiū sū. g. cest habōdāce
de parler. b. abundance da cōps.
Itē multiloqu/ā sū. g. moult par
lēt. b. cōpler bias. Itē fpar/ra sū
gal. deuāt dit. b. diaraoc laualet.
Itē hoc solilodum sū. sūt sermo
nē illi qđ cōtrēplādo sol/ ipē secuz
lodur. Itē hoc theozematis. g.
clere parole it certaine. b. cōps
fcler hep douet. Itē hec ambago
nis. g. parole doubteuse. b. cōps
douetus. Itē hec ambages/igis.
Compler g. parleur. l.
locutio oris.
Item locutrix cis. ga. parleresse.
b. compleres.
Cōpler berr ga. brief
parlant.
la. hic. bien loquor l.

Cōpler cazr. g. bean
pleur. l.
bilinguar/ā sū. Itē diser/ā sū.
Itē hic et hec et hoc dicax / cis.
Item bifariā trifariā aduer. sūt
qđbus significat qđ binis vel tribus
modis: vel qđ in duas vel tres p
tes fari pōt. Dicimusēm bifarie
trifarie multifarie etc. et bifarius
sum. Itē hic bifari/ā sū. g. qđle a
deur langages. b. nep a comps e
doulangais.
Cōps doucc g. douc
hic lepor is vel lepos oris.
Compsent foll.
ga. follemēt pler. la. bractero as.
Cōpsent fur g. sage
ler. la. disero is: m: tum.
Cōpsent discret
g. pler discret emēt. l. eloquor ris
Comps hacr. g. lai
rolle. l. hec egloga e. Itē turpilo
qu/ā sū. g. layr pler. b. cōpler hacr
Comps polisset.
g. locution polie. l. hoc famen nis
Complet g. parle. l. lo
cution is / sū.
Conchiass. g. conchier
aris. dep. g. Itē coinqno as act.
g. vñ coinqnat/ā sū. et piamio as
Concluass ga. cōcluer
la. cōclodor
is/idi/ sū. ac. g. Itē infero infero

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D.

<p>3re circūscribo/ta significat. put sonat. Per translationē circūscribere est dolo in re cōtrahēda atq; cōmerchs aliqūē bonis p̄uare. 3re significat decipere. Aliqñ significat colligere/2 cōprehēdere. Inde hec circūscriptio onis. Et circūscriptus/ta/tum.</p> <p>Conclusion. g. idem. l. hec cōclusio/is. 3re hec intercōclusio/is.</p> <p>Concrēn. g. cōgre. l. hic congruus/ gri. gal. idē. la. concretus/ta/tum.</p> <p>Cōcupiscence. gal. concupiscēce. la. hec cōcupiscētia/ie. 3re cōcupiscō/cis ac. ge. gal. conuiter. b. hoantat. 3re hic 2 hec 2 hoc cōcupiscēs r̄z 2 cōcupiscēt ad.</p> <p>Concurrāt. g. idē. la. hic 2 hec et hoc concurrēns r̄s.</p> <p>Condition. g. idē. lat. hec conditio nis. 3re hic 2 hec conditionalis 2 hoc le. Et cōditionaliter ad.</p> <p>Conduyaff. g. cōduci. re. la. conduco cis xi cti ac. gr̄as. Interdū significat aliqd̄ p̄cio accipio : qd̄ vulgo d̄r̄ afficō : seu ad appēssionē vel ad militā sumo. Interdū colligo/cōgrego : interdum emo. Plant. Cedendū cōduri ego illi. Aliqñ cōuerto. Et cōducit/a/si i. qd̄ cōduci solet : et p̄ducit̄ ta tū.</p> <p>Conduyt. g. idē. la. hic meatus/uo/uis</p>	<p>Et cōmeatus/ t̄us/ tui. i. licentia. Et hic tracon/onis.</p> <p>Conetabl. g. conetabularius r̄s. Et hic cōsul/milia.</p> <p>Conetables g. conetabularia r̄e. l. hec conetabularia r̄e.</p> <p>Confabl. g. culpableness. conscius aī.</p> <p>Cōferaff. g. conferer. l. cōfero cōfero ac. gr̄is. i. simul pono. Poniē aliqñ p̄ cōfero. Qñq; p̄ tribuo/qñq; qd̄ pro contollo. Qñq; p̄ disputat seu in cōpationē deduco. Et dicimus cōfero re illi/2 cū illo. Qñq; pro paro/dispono. Qñq; p̄ iponē inficō. Qñq; p̄ facio/qñq; p̄ conuigo. Qñq; pro trāsfero/traduo. Qñq; p̄ valeo/seu profū. Cōferre in pauca est cōcludere. Aliqñ significat donare. Similiter conferre/ire significat.</p> <p>Cōfesseur. g. idē. l. hic cōfessor/oi.</p> <p>Cōfitaff. g. cōfiture. l. cōfitio. ac. ge. Significat etiā fimo/ p̄fectio. Unde cōfectus ta tū. Et hec cōfectura re. g. cōfiture. b. cōfitur.</p> <p>Cōfirmaff. g. confirmare. la. d. firmo confirmas ac. ge.</p> <p>Confirmatiō. gal. la. hec confirmatio/onis.</p> <p>Confiscaff. g. confiscatio. l. confiscatio. la. fisco/as actius gr̄is.</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D. Fo. xxxiii.

Confitur. g. confiture. l. hoc salumi si u. Jdē hoc salamentū si.	exorcista / ste. i. aduūratō.
Cōsolatiff. g. conforter. cōsoler. l. cōsolatōr. dep. g. Jdē refrigero as.	Cōiunction. g. idē. l. hec conunctio conunctionis.
Cōforter. g. cōforter. l. cōsolator. dē. g.	Cōmissi. als conid. g. cōmissi. nin. la. hic cūmissus li. Uñ culiculus na num.
Cōforteres. g. conforterelle. l. hec psolatrix. cio. Jtē psolator. i. ann. Et consolabiliter adverb.	Connar. gal. rage. l. hec rabiens ei. Jnde hec rabiola le di. Jtē rabi ^o dā dū. g. enrage. b. arraget. Jdē rabi ^o la lū. Et rabiōse ad. q̄itans.
Confus. gal. idē. l. confusus la sum.	Cōlanguinite. g. la. hec psanguinitas t̄. Jtem cōlanguineus nea um.
Confusion. g. idē. la. psuffo / is. Jdē chaos in s. p. oēs casus. Jtez kalos grece est cōfusio latine.	Consantaff. g. cōsententio tis si sū. Uñ psentane ^o a si g. psentēt. b. cōfane ^o . vide in Breten. Jtē obetpero as. g. consentir obeir. b. l. antren.
Cōfuntaff. g. psondre. la. cōfūdō. Jdem cōfuto tas ac. g. fūo.	Cōsantamāt. vide t̄. Com paignun. Jtem cōsentus / sus / ui. Et assensus us ui idem.
Conge. vide in dictione Licjancc.	Cōsacraft. g. cōsacer. l. psacro as.
Congru. g. idē. la. agru ^o a / um. Jtē congruōis / g. accorder. b. accordaff.	Cōsacret. g. cōsacre. la. cōsacra ^o a si.
Contoint. g. idē. la. cōplexus ra si.	Cōsciancc. g. psicē. l. psicētia / t̄e.
Cōiugation. g. idē. la. hec cōiugatio cōiugationis.	Cōsideraff. g. cōsidero as ac. g. Jdē perp̄do is ac. g. ppe examino. Jtē psicōis / c̄ / r̄ / ctū ad pleniū video / cognosco ve. Jtē hic t̄ hec t̄ hoc psicax c̄ cōsiderat / acur. Et hec psicac̄ tas t̄ / psideratio / z acum. Jtē p̄
Coniuraff. g. cōiurer. lat. aduūro ras acti. ge. Jdē exorcizo as. Jtē hic exorcismus mi. i. aduūratio.	E. l.
Coniuret. g. cōiure. la. aduūrat ^o / talum. Jdē aduūratio tus lui.	
Coniurer. g. iurateur la. hic et hec	

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante D.

picacizer ad. *3e pspiciuus/a/uz*
6: per cui^o mediu^o videm^o: h^o ma-
gis ad incorporalia ptinet: pelli-
cidium ad corporalia.

Consistoer. gal. *confi-*
stare. lat.
hoc cōtionabulū li: 2 p sistorū rīf

Consolation *s. id.*
l. hec
cō solatio/ō. 3e hec paracytis
is. Cū h^o paracy^o vel pader^o/ti:
et se d^o hoc paracy^o d^o ipōstetū
q^o solat nos i ob^o angustis n^ois

Consonāt. *s. idē. l. hic*
consonās tis. 3e fonicus ca cūz

Constantinoble
s. idē. la. hec cōstantinopolis/itis.

Constaracc. gal. *vine*
barill. la. hoc onophoriū/rō.

Constellation. *ga.*
la. hec constellatio/ōnis.

Constituaff. *s. esta-*
blir/ du
mettre terme. l. pstituo is ut utū
3e instituo is. g. instituer/ot dō-
ner. bu. instituaiff/ordonaff.

Constitution. *s. id.*
l. hec
cōstutatio/ō. 3em institutio nis

Constituet. *s. establi-*
ou cōsttue
la. cōsttue^o ta tū. 3o institue^o a ū

Construction. *s. id.*
la. h
cōstructio/ō. 3e cōstructiū^o a ū
3e hic 2 hec cōstructibilia 2 hoc

le quod potest construi.

Cont. *s. cōte. la. comes q.*
cōis g: 2 cōitar^o tū

Contes. *s. contesse. l. hec*
cometissa/se.

Contaff. *s. cōpter. la. cō*
puto/as. ¶ No
ta hic quō cōputat in hīs tribus
idiomatibus: videlz Britānico:
Gallico: 2 Latino. ¶ Et pumo in
Burānico sic. Unan/dou/try/pe
uar/pēp/huech/ seiz/et/nau/dec
vnec/dou/zecci/tryzec/ peuarzec/
pempzec/huezec/seizdeciez/dec/
naantec vguēt. Unandarnugēt
douoarnugēt. 2c. Tregon/vnā
ha tregōr/dou ha tregōr 2c. Dou
vguent: vnan ha dou vguent. 2c.
hātercant/ vnā ha hātercāt. 2c.
Tryguent/vnā ha tryguēt 2c.
Peuarugēt vnā ha peuarugēt
2c. Cant/vnan ha cāt 2c. Dou ha
cāt 2c. et sic vsq ad mille. ¶ Sic
in Gallico. Ung/deux/ trois/ qua
tre/cinq/ six/ sept/ huys/ neuf/ dix/
vnze/douze/ treize/ quoyze/ quinze
seize/ dix 2 sepp/ dix 2 huys/ dix et
neuf. Ungt: vngt 2 vng: vngt
deux 2c. Trāte: trāte 2 vng. 2c.
Quāte: quāte 2 vng. 2c. Cin-
quāte: cinquāte 2 vng. 2c. Soixā
te: soixāte 2 vng. 2c. Septāte: se-
ptāte 2 vng. 2c. Octāte: octāte
vng. 2c. Nonāte: nonāte 2 vng 2c.
Cēt: cēt 2 vng. 2c. Deux cēt. 2c.
Et sic vsq ad mille. ¶ Sic in La-
tino. Un^o: duo: tres: quator: quinq:
sex: septē: octo: nouē: decē: vnde:
cl: duo dec: tres dec: quator dec:
quē dec: sedec: vel sedec: septē:

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D. Fo. xxviii.

dec: octodec: nouēdec: viginti
 Uigintvñ^o 2c. 2 sic vñ triginta.
 Triginta vñ^o 2c. Quadragita: q̄-
 dragita vñ^o 2c. Quinquagita: q̄n-
 quagita vñ^o 2c. Sexagita: sexagi-
 ta vñ^o 2c. Septuagita: septuagita
 ta vñ^o 2c. Octogita: octogita vñ^o
 2c. Nonagita: nonagita vñ^o 2c.
 Cēti: cētū vñ^o 2c. vsq ad ducē-
 ti. Postea tricenti: q̄dringēti: q̄n-
 gēti: secēti: vel secētū: septingēti
 octingēti: nongenti. Mille: mille
 vñ^o 2c. et sic vsq ad duo milia.
 ¶ Itē est ali^o nūber^o vicz sic: vñ
 tas: binari^o: ternari^o: quaternari^o
 quaternari^o: senari^o: septēnari^o: octo-
 nari^o: nouenari^o: penari^o: vñ dena-
 rius: duodenari^o: triidenari^o: q̄ter-
 denari^o: q̄ndenari^o: fedenari^o: vñ
 sedenari^o: denari^o: septēnari^o: de-
 nari^o: octonari^o: nouenari^o: vñ de-
 nari^o: vñ cenari^o. Unitas nō pōt
 dici p̄ se q̄ntā genex / s̄ loco illius
 dicat vñ cenari^o: vñ vñari^o: vñ cenari^o
 vñ binari^o: 2 sic vsq ad triginta
 Trigenari^o: vñ tricenari^o: vñ bina-
 ri^o 2c. Post quadragenari^o: q̄nqua-
 genari^o: sexagenari^o: septuage-
 nari^o: octogenari^o: nonagenari^o:
 Cētenari^o: ducētenari^o: trecēte-
 nari^o: quadrigētenari^o: q̄ngētena-
 ri^o: sexcētenari^o: septingētenari^o:
 octigētenari^o: nonagētenari^o: vñ
 nōgētenari^o: millenari^o: 2 cū q̄z
 cop̄ itē l̄gunf̄ repitindes. ¶ Itē
 est ali^o nūber^o vicz sic. Simpl^o: du-
 plus: tripl^o: quadrupl^o: q̄ndupl^o: se-
 mpl^o: vñ sestupl^o: septupl^o: octu-
 plus: nūcupl^o: decupl^o: vñ caplus
 duodecupl^o: reducupl^o: quartuo-
 decuplus: q̄ndecupl^o: seducuplus
 vel seducuplus: septecupl^o: octo-
 cuplus: nūcuplus: vñ gecuplus / vñ
 vicecupl^o. Simplus decupl^o: vñ
 cuplus dupl^o 2c. Quadragecupl^o
 q̄nquagecupl^o: sexagecuplus: le-
 pnaagecupl^o: octogecuplus: no-
 nagecupl^o. Cēnuplus: ducēnupl^o:
 trecēnuplus: quadringēnuplus.
 q̄ngēnuplus: secēnuplus: vel secē-
 nuplus: septingēnuplus: octingen-
 tuplus: nūgēnupl^o. Millecuplus.
 2 intelligit̄ repetitio a simplo cū
 q̄libz istoz: vñ inuenies q̄ Mille-
 cuplus: cēnuplus: q̄ndecuplus
 quadruplus: est vñ a dictio vel p̄
 cōposita: aliter nō iūgerent̄ latie
 sic / sc̄lz sine copula: vel aliq̄ p̄ co-
 copula. ¶ Itē est alius numerus
 videlicet sic. Singuli / bini / terni /
 quaterni / quini / seni / septeni /
 octeni / noueni / deni / vñ deni / duode-
 ni: treceni: quattuordeceni: q̄ndeni
 sedeni: vel sedeni: deni septeni:
 deni octeni: deni noueni: vñ genii:
 vel vñ genii: vñ genii / singuli: vñ genii:
 bini 2c. Postea. Triceni: vel trige-
 ni: quadrigeni: q̄nquageni: sexa-
 geni: septuageni: octogeni: nona-
 geni: cēteni: ducēteni: trecēteni
 quadringēteni: q̄ngēteni: secēte-
 ni: septingēteni: octigēteni: num-
 genteni milleni. et cum quolibz
 istozum repetitio a singuli fiat.
 sic centum singuli: bini 2c. ¶ Est
 et ali^o nūber^o sic. Dicit^o: sedo: ter-
 tius: quart^o: q̄nt^o: sextus: septim^o:
 octau^o: nonus: decim^o: vñ decim^o:
 duodecim^o: tredcim^o: vel ter-
 tius decim^o: quattuordecim^o.

Lij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante D.

quindecim⁹/vel dntuldecim⁹: se-
 decim⁹/vel sefdecim⁹/vel sextul-
 decim⁹/decimulseptim⁹: decim⁹
 octau⁹/decimulnon⁹/vigefimus
 vel vicefim⁹. Vicesimulprimus
 vicesimulscdo: vicesimultercius:
 et sic vsq; ad triginta. Tricesi-
 mus / vel trigefimulprimus. zc.
 Quadragesimus. Quinquagesi-
 mus. Sexagesim⁹. Septuagesi-
 mus. Octogesim⁹. Nonagesim⁹
 Cetesim⁹. Ducetesim⁹. Tricete-
 simus. Quadragesetesim⁹. Quin-
 getesimus. Sexcetesim⁹. Septi-
 getesim⁹. Octingetesim⁹. Noge-
 tesim⁹. Millefim⁹. Et cu quolibz
 ipsoz fiat repetitio a pmo sic: q;
 dragefimulprim⁹. zc. Cetesimul-
 pm⁹ zc. millesimulprim⁹ zc. mil-
 lesimulscetesimulq; dragefimul =
 primus: z est vna dictio pposita.
 Sic luenit in publicis cartis. An-
 no dñi millesimoq; dragetesimo
 sexagesimoq; rto. ¶ Itē est et ali⁹
 numer⁹: videlz semel: bis: ter: q;
 ter: q;ndes: sexies: sepius: octies:
 nonies: decies: vndecies: duode-
 cies: tredicies: q;tuordecies: qn-
 decies: sedecies: vl sefdecies: vl
 sexdecies: deciessepties: deciesfo-
 cties: deciesnonies: vigecies / vel
 vicesies. Vigessefemel: vigessef-
 bis: vigessester: z sic vsq; ad tri-
 ginta. Post trigeseo / vel trigies
 vel tricies: tricessefemel / vel tri-
 gessefemel: raro inueniunt ista
 aduerbia in sico: s; frequēter in
 gies: / i cico: vt q; dragies: q; qua-
 gies: sefagies / vel sexagies: sep-
 tuagies: octogies: nonagies: cen-
 tesies. Et M⁹ ducetesies: tricettes:
 q; dragecies: q;ngecies: sexecies /
 septingecies: octingecies: nōge-
 cies / millies / vel millesies. Et si-
 at repetitio a semel cu quibz isto-
 rū: vt q; dragiessefemel: cētessefemel
 cētesbis zc. ¶ Nota etiā: q; quibz
 numer⁹ vsq; ad q; nariūq; figurā
 vnitatis repñtat: vt vnitatis p vñū
 i. binari⁹ p. q. ternari⁹ p. q. q;ter-
 nari⁹ p. iij. q; nari⁹ p. v. denari⁹ / z
 denari⁹ p. x. Et nota: q; si pponas
 i. ad x. sic. ix. hēbis nouē: z si post
 ponas sic. xi. vndeci hēbis. i. no-
 tat q; q; ginta: z si pponas ei. x. sic
 xi. hēbis q; draginta: z si postpo-
 nas sic. lx. sexaginta hēbis. c. cētū
 significat. m. mille. h⁹. 3. monos
 v. q;ncz x. denos: duo. z. vicosos.
 xi. duplat idē: triplicat. lx. i. q; so-
 la. Quinquaginta facit: sed pona-
 ginta dat. xc. C. dat cētenos: sed
 q;ngētos tibi dat. d. Dc. sexcētos
 m. mille. c. si pñt aufert Centum
 sic numerū debes p̄scribere totū
 ¶ Et nota: q; q; q; figura si ei sup-
 ponat linea ex trāuerso directā
 tot significabit millenarios: q; p
 se significat vnitates: vt sic i. mil-
 le significat. v. q;ncz milia. x. decē
 milia. l. q;ncz quaginta milia. c. cen-
 tum milia. m. mille milia.

Contēplation ^{ga.}
 idē
 la. hec contēplatio nis. Itē cōtē-
 plor ario. g. cōtēpler. b. cōtēplati.
 Itē cōtēplati⁹ / a sū. g. cōtēplati⁹.
 b. idem. Et cōtēplatiue aduerb.
Contāt ^{g. idē. la. conten-}
 mo tā itū. Itē cō

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante D. Fo. xxxv.

seto tas ac. g. p̄ter. b. cōstass.
Contell g. couteau. l. hic
 cutellus/li. Itēz
 culter cultri idem.

Contell pareres. g. cōlsteau a purgier cuyt. l. hoc
 scapū pri vel hic i capus pu. Itē
 anpūsiū. Itē hec galla le: vel ē
 fructus quercus. Gallā etiā est. p̄-
 pium nomen mulieris.

Contēplass g. contē-
 pler. l. cō
 tēplor aris. Itē theoria te. i. spe-
 culatio et intellectus det. Theore-
 ticus ca. cū. i. speculatio. Theo-
 ro as. i. speculo: et theorema/atio
 i. speculatio.

Contestass g. cōtēster
 aris. Unde cōtēstatus tum. g.
 conteste. b. sefūniēt.

Contigu als Amec
 g. voisin. pro
 chain. l. cōriguosa/ū. Cū p̄igui-
 tas itis. g. voisinage/pechainete.
 bni. ameleguez/hogoider.

Continu g. cōtinne. la.
 cōtinus/a/um
 idem perdit/a/ū. hic et hec ingis
 et hoc iuge idē: vide in Affidu.

Continuass g. conti-
 nuer. l.
 cōtinuo as ac. g. Itē hec cōtinui-
 tas itis. Itē cōtinue et primari ad.

Contrat g. idē. l. hic cō-
 tractus mo mi

Cōtradass g. p̄tracter
 la. cōtracto
 tas ac. g. Conrecto as ac. g. idē.

Cōtrariass g. p̄trariar
 la. p̄trario
 as: idē tamino as: i aduerfor arç
 idem. Itē contrarie aduerbiū

Contrariete g. idem
 rietas tis: et hec taminiatio onis.
Contre g. cōtrec. la. hec
 pars partis.

Control g. contraire. la.
 aduerfua la sū.
 Itē cōtrarius/a/ū. Itē cōtra-
 trarius/a/ū. Itē cōtra ad. Dec
 yronia/niet simulatio vel illusio.
 Figura cū aliqd p̄ cōtrariū b: et
 illusionē. Cū yronice ad. Itē za-
 bul' la lū. g. trāgresser. b. idem
 et zabul' gēa/e: fili' cōtradictōis

Contraction g. idē.
 cōtrictio onis. Itē contritus ta tū
 gal. conctict. b. queuzet.

Controuersite g.
 la. hec cōtrouersia/ie. Itē cōtro-
 uerfor/aris depo. g. g. tencer/ou
 contredire. b. kādalat/debataff.

Contronnēn g. sau
 ceff vng ver de lard. l. hic tarm^o
 ml. Cū tarmofus/a/ū. g. plein de
 faultreux. b. contronnec.

Conuersion g. idē.
 cōuerfio/id. Itē cōuerfio arç de.
 g. g. cōuerfier. b. cōuerfaff. Itē
 hec conuersibilitas tis.

Conuertissaff gal.
 uertir. l. p̄uerto t̄: a/ō p̄uerto t̄
 2.14

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D.

<p>debo. ge. Item cōversus sa sum. Copi. g. copie. la. hec copia pie. vñ copiosus a li. Copiass. gal. copier. lati. copio copias. Cog. g. idē. l. hic rodon^o ni. Idē hic gall^o li. Unde gallulus di. Itē hoc galli ciniū pars vocē appellata est: qua gal li cātāq̄ ē q̄rta castēllis vigilia</p>	<p>g. corde de musiq̄. l. hec fidiō dīs Unde hec fidiula le dimi. Cozdener. g. cordier. l. cordiger ri Cozdouan. g. idē. l. hec aluta te. et hoc cozduarium r̄s idem. Cozff. g. corps. l. hec sonia nie. Uñ somotopeta pie. Idē hoc corpus or̄. Uñ hic hec corporalis z hoc le. qd̄ p̄inet ad corpus. Et corpozeus a h̄ idēz Uñ corporaliter ad. Et corpulētus tum. qui magnū corpus habet Item hec corpulentia tie.</p>
<p>Coquou. g. cucu. la. hic cucumus ril. Item iniquus est: z taculus li idem. Coquemart. lat. hec cucuma cucume. Corbail. g. corbaille. la. hec cista s. Itē hec cistella le. Itē hic corb^o di idē. Et hic corbulus li di. Itē hic corbo nis. g. q̄ facit ou v̄t corbil ions. b. nep a gra pe a guerz cor bailloz. Itē sporta e. z sportula e</p>	<p>g. comeil le. la. hec sargulale. Et hec aneria rie idē Cornet. g. idēz. la. hoc at tramentariū r̄s. Cozanandon. gall. nam la. hic z hec antipodē. z nan^o ni Corn. g. come. l. hoc cornu in d. et cōponit̄ hic et hec bicorns z hoc le. q̄ h̄z duo cor nua. Et h̄ corniger ri portās cor nis. Et hic z h̄c cornipeta te pe nul. cor. aīal qd̄ cornibus perit. i. fert. Cornutus ta tū. g. cornu. b. comec. Et hoc corniculū li dimi. hec corn^o i. g. cornier. b. guezēn corn. Et hoc cornū n̄ fructū illius</p>
<p>Corden. gal. corde. l. hec corda e. Uñ hec cordula le di. Et cordat^o a tū. g. lie des cordes. b. ereet. Itē hic et hec z hoc corde. c. q̄ facit cordā. Itē hic cordarius r̄s. Et hic ceno factor r̄s. Itē hic cenobates r̄s Et cenofacio c. ci cū. l. cordā fa cio. Itē cordarius a iñm. quod p̄ tinet ad cordam.</p>	<p>g. comeil le. la. hec sargulale. Et hec aneria rie idē Cornet. g. idēz. la. hoc at tramentariū r̄s. Cozanandon. gall. nam la. hic z hec antipodē. z nan^o ni Corn. g. come. l. hoc cornu in d. et cōponit̄ hic et hec bicorns z hoc le. q̄ h̄z duo cor nua. Et h̄ corniger ri portās cor nis. Et hic z h̄c cornipeta te pe nul. cor. aīal qd̄ cornibus perit. i. fert. Cornutus ta tū. g. cornu. b. comec. Et hoc corniculū li dimi. hec corn^o i. g. cornier. b. guezēn corn. Et hoc cornū n̄ fructū illius</p>
<p>Corden merdeat g. cordea marinier. l. hec curcu la le. Et hic pmust^o il. Itē pmul zo tab. Et hoc proflēci ci.</p>	<p>g. corniere. l. hoc suppedale lia Cornemus. g. corne muse. la. hec musa muse. Cornart. g. idem. la. hic gerro onis</p>

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante D. fo. xxxvi.

Corniquell. ga. sapor ou trôpe la. hic trochus chi: z tropillus li.

Cozoll. g. dâce. l. hec cho rea rec. Et chozo as g. dâncer. b. cozoll.

Cozporal. g. idez. l. hoc corporale lis

Cozrection. g. idē. l. h̄ correctio

Cozreên. g. couroye. lat. hec corrigia te
Uñ corrigiotele di. hic testus us u. negmen testaceū: sub q̄ placen z alia coquunt. Et hoc amētū si ligamē significat. Amētū etiā si: lotū q̄ media hasta religat vt facti s̄gurs possit. Ipc amētataz soleaz z amemata iacula dicunt.

Cozrellar. g. correllare la. hoc corre= laris r̄ij. Et correlatiuus a um. g. correlatiif b. id. z correlatiue ad.

Cozrūpaff. g. corūper pis ac. Et corrupus ta tū. g. cor= rūpu. b. corūper. Et incorruptus ta fili non corrupus. Et illibatus ta tūz ince mētus ta tum idez. hoc violamē inis. g. corūpēit. b. corūp z inolat. nō corūp.

Cozsen. g. rosiet. l. hec a= rudo inis. hec cā nane id. Uñ hoc cānetū si. gal. le lieu ou croiz le rosiet. b. cozseuc. hic culmus mi. g. le tuyau dont naist le spy de ble. b. cozsen an net hic calamus mi. b. cozsen pluff.

Cozset. g. idez. la. hic supe rus r̄ij z lupa ois.

Cozuentēn. g. iourbil lon. l. hic turbo is. Et hec verrigo mis id.

Cozuoder. vide idictio ne p̄offit.

Colcoz. gal famille: mes= gnie. l. familia lie

Costēn. g. cofre. l. hec co= sta te. Uñ hec co stella le di. Et hoc costariū id. Unde costardus da dum.

Costez. gal. cofre. la. hoc la mus eris. Et l'atero ras ac. Unde laterabilis z hoc le Pieron grece latus latine. Unde pleuresis q̄dā morbus lateralis. Pleuretic⁹ a ū. q̄ hēt talē morbū.

Cot. gal. code. vng libure de loiz. la. hic code r̄ij.

Coton. g. idē. la. hoc bom bicinium n̄ij.

Couart. g. idē. l. hic hec segnis z hoc ne. Et bellus la lū idē. Et hec imbel lia lie. g. couardise. bu. couardis.

Coublaff. g. coupler. l. copulo as ac tui generis. Unde hec copula le gal. couple. bu. coubl. Copulanz aduerbiū. gal. conioinment. b. die coubl. Copulatiuus u uum. g. copulatiif cest celui qui faitz couple. b. nepa gra coubl. Et dico as ac. g. g. coupler. b. coublaff

Coublan garr. g. le ploy de la tambe. lat. hic fragrus gi. hic potex liris idem.

Coublguel. test. vide in Lazec. E. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D.

Couche s. idem. la. hoc crepudius / dg. Idem hoc cubatoriu rñ. Itē hic cubiculari rñ. q̄ in cubiculo ministret. Itē cubari / a / um. q̄d pertinet ad cubile. Unde cubiculum i locus in quo cubile stentur. Ut ibi sup cubet. itē hoc cubile is. id s. p̄see. la. hec mens / is. Itē huc puoc / es. Itē in nog grece mens vel ratio: vel volūtas dei latine.

Couffabzēn s. nuec. i. hec nebula le. v̄ sinebulosus / a / um. gal. plein de nuecz. b. couffabus. itē huc hec nubes is. ga. nuec. b. couffabzēn. Un̄ nebucula le dñi. itē nubidus / a / um. gal. obscur. b. teual. itē nubif: rñ / a / um. r̄ nubiger / a / u / z. vel núbilo as. g. obscurir. b. teualhar. Itē hoc núbilū li. g. obscurte. b. renalder. Itē núbilū / a / ſi / z núbilos / a / ſi. v̄ núbilostitas is

Couffhat ga. souvenir l. reminiscor eris. deſ. g. Un̄ cōmemoro as. r̄ hec cōmēoatio is. Itē memoro / ras. vel memoro / ris. de. g. g. remēber. b. couffhat Itē rememoro / ris. itē memoratio is. r̄ hec remoratio nis. Itē memorat / a / ſi. cōmemoratus / a / um. r̄ rememoratus / a / um. vel hic r̄ hec memorois. g. remēbrant. bñ. couffaus. itē hec memoria e. g. memoire b. couff. Itē hoc mēoriale lis. itē memoriter aduer. Itē memini ſi / it / ito / te / ſe / meminēs nulli / cō

ingationis. n. g. Itē hic immemor / ois. sine memoria. Itē hec immemoratio opis. Itē reminiscor. ris. i. recordor: q̄d ſit cui ea q̄ mens tenuit r̄ p̄ſtitur: quasi inrum rein in mentē reuoco. Cōponitur ex re / r̄ miniscor: vnde r̄ cōminiscor. Est autē minisci fingere formare: reminisci / re / forma: re / r̄ iterū cōponere q̄ lapsa erant. Qui vero reminiscit iterū in mentem reuocat: ex q̄ re / r̄ ſapientior redditur: ideo reuocatus est: itē num recordatus ſit.

Cougoul pefroc s. vestimenta moyne froc. la. cuculus / li. genus vestis est. Est etia; cucullus p̄ duplex li. autis nota. Mar. Quātis p̄ plures cuculus cātauerit annos. vnde cōfratres n̄ ſeremitaſos male v̄ hoc vocabulo cuculla le. fe. g. ſit. Sunt qui accipiant cucullū p̄ natio aut rustico tegmine ad arcidas pluuia s. Unde cucullat / a / ſi Itē cuculo / as. r̄.

Couhat glau. videt. Glas

Couhēn s. charquant. l. hic dūbo onis. Itē hic nincozar cis. idēz hec nictiniene / es.

Couledaff s. coagulet. la. coagulo as. Un̄ coagulat / a / um. g. coagule. b. couledet. r̄ coagulatio is. id

Coulet gal. caillibote. la. hoc coagulum / li. Itē colubrum ſit.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante D. Fo. xxxvii.

Coulmass s. nouer. l. gms. Idem nexo/ris. vel nexos/ris. s. plain de neur. b. coulms. Item hic nexus/us/ri. g. neuersit b. coulmidiguez. item hec nexio sras/ris. Item nexus a/um. gal. noue. b. coulmet. Item hic i hec nerulis z hoc le. qd necitur: sic terale qd teritur. item nexim ad uer. vel nodo as. g. nouer. b. coul mass. Item hic nodellus li. ga. pe tit noyau. b. noyelén. item hic nodus di. g. neu. b. colm. Unde hic z hec in modis z hoc de. i. sine nodo Item in nodabilis z hoc le. item vide in Croguén an glin.

Coulm s. coulou l. hic co hec columba be. b. coulmes. itez hic colubulus li/? hec colubula e diti. Item columbinus na num. quod est ex columbis

Coulmty s. colôbier. l. hoc colubar/ris. Itē colubaria sunt loca cōca ua in nauī q̄ remi emittuntur.

Coulourdzen s. cocô bte. la. cucumer vel is/ris. Unde hoc cucumerariū r̄j. locus in quo sunt cucumeres. Item hic cucumerari r̄j et hec cucumeraria rie q̄ vel q̄ vendit cucumeres.

Coultr g. coultre de char r̄ie. la. hoc cultrū tr. item cest poille. b. pillic.

Coumanant s. lou age. l. hoc pactum/ri. Idem hec pactio

onis. itē pacifcor. eris. dep. gms. pacrum factio: cōuenio. item paciorius a um. qd p̄inet ad pacif. item de pacifcor. ris. g. r̄upie couuenances. b. disober cōmanant.

Coup s. coupe Latine hec cupa pe.

Courag s. courage. lat. hic animus mī Itē animo as. g. enhardir. b. hardizhat. idē in animo. vel lanimosus ia sum. g. couraenx. b. idem Item animose aduer. z hec animositas tis. ga. hardiesse. b. hardiztet. itē animat? ta tum. g. couraige. b. couraget. item longanmus/a/um. et hic et hec longanmis et hoc me. q̄ est p̄seuerantis animi equanimiter tolerōs. item longanimitas tis. Itē micropfy=chys p̄h. cor. pusillanimitas. idē eropfychya. i. pusillanimitas. itē pusillanimitas/a/um. itē hec pusillanimitas is. itē pusillanimit ad.

Courentin s. 16. l. hic corētin? i

Courailou s. entrail lez. l. p̄r hec viscera rum

Courreter s. courra= nier. lat. hic mercadius d̄j.

Courezaff g. courrer. l. parmito as

Courezan lezr g. courroyeur de cuir. la. hic cer= do onis.

Courrigaff s. ga. corris ger. l. cor

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante D.

<p>aspio/pis. Item hic & hec corrigi bitis et hoc corrigibile.</p> <p>Cours. vide in dictione redec.</p> <p>Courser. g. idem. la. hic cursor ouis.</p> <p>Courtes ga. courtols. vi de in les. item hic & hec siliacà ce. Item lepid^o s/um. peni. cor. in quo leporis est plurimū: & tā de hoie q̄ de ofone s: vt lepid^o hō/ & lepidā ofo. inde illepid^o a/um. g. mal parlāt. bu. gagoull. It̄ facer^o ta tū. g. cour royz. b. courtes. it̄ hec facestia e. g. courroyse. b. courtesy. Un̄ vt banuo/ a/um. et hec yrbantias is vel yrbane aduer.</p> <p>Courtilag s. iardin. hic hor- tus ti to. Un̄ hic hortulus li viffi. et hic hortolan^o ni. g. courtilier. b. iardiner. Item hec hortillo/ is vel hic & hec horticola/ le.</p> <p>Courtin. g. courtine. l. h cortina ne. idē hoc canopeū p̄ci. & cortinar^o rff. g. celuy q̄ fait l'ou q̄ vent l'ou q̄ gar de courtine. bri. nep a gra / pe a mir/ pe a guery courtin. Item hec cortinula e viffi.</p> <p>Courz g. conde femme. l. hec vulua/ ue. inde vuluula le. viffi.</p> <p>Cousquet. g. dormir. l. sopio pis n. g. Unde sopor ouis. g. sōmeil. b. hun. & sopius a/um. g. endormi. b. cousquet. & dormio is iui. it̄ isā n. s. g. dormir. b. cousquet. vnde</p>	<p>dormio as. fre q̄n. bti. coufquet lieur. g. souuēt dormir. Inde hec dormitatio ouis. it̄ hic & hec ex- omnis & hoc ne. l. sine somno. idē hic & hec infomnis & hoc ne. item hec infomnia/ nie.</p> <p>Coustaff. g. couster. la. cōsto as n. g. Couuenabl g. cōuena ble. l. ydo neus ne a um. item aptus/ a / um. item hec aptitudo nis. Item hec pdoneitas is. it̄ apte aduer.</p> <p>Couuat. g. idem. la. hie cōuentus/ i/ m Item hoc conuenticulus/ i/ dimi. idem hic cōuenticulus li.</p> <p>Couuetaff. g. couuoie ter. l. cupio pis ac. g. it̄ vide in hoantat. it̄ ambitio/ is/ sumit̄ pro bonorum laudis immoderata cupiditate. It̄ ambitio. i. circustio. idē hec ambitiositas is. it̄ ambitiosus um. g. couuoiteur. b. idē. it̄ am- bitiose aduer. It̄ hec auiditas tis. g. couuoitise. b. couuetis. it̄ cupio is. ga. couuoiter. b. couue- taff. inde cupid^o a/ dum. & hec cu- piditas is. cupido is. & cupid^o s li</p> <p>Couuetis & couuetis: l couuetaff it̄</p> <p>Couuezaff g. faire le vixue. lati. buo buis bui ac. q̄nis</p> <p>Couuiass. g. couuier. l. cōuino uas. Item hic & hec cōuua ue. it̄ con- uuarū rff. g. cest lien a menger. b. lech da dib: rff an boet. item d</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Ante R. Fo. xxxviii.

Coazell s. semelle. l. pi
cracium ch

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante R:

Crequiff. g. prendre. la. manucapio is cepi / ptuui. 3re vide in Dantaff.

Creis. g. le milieu. l. medi / a / um. vide in Dantaff. ite hoc tr indeclinable. itez mediatinus na nu. penul produs. qm medio lauatiu stat i balneis. Unde hoc meditulū ti. nō mediū terre: sed. pcul a mari qsi meditelium ab eo qd est tellus. item medius / a / um. g. milieu b. creis. itez mediusfidius aduer. iuradi: idest mediante fide.

Creis dez. g. midy. l. hec item meridianus na num: qd ad meridiem spectat.

Crenaff. g. trembler. la. tremor nis n. g. Unde hic tremor ris. g. trēbleur b. crener. ite tremulētus / a / tum. g. tremblent. b. aounyc. z tremulus la lum. g. tremblāt de paour. b. crenua. z tremulo as g. trēbler de paour. b. crenaff gāt aoun. itez tremefco scia tremore cōcuttor. idē cōtremo is ni. item fremo / is et fremebundā dū. fremit / tus ni. idē hic fremoz oris. z labo / as sc. g. g. trembler. b. crenaff. itez fodeo des. g. trembler. b. crenaff

Crēn. g. rond. l. rotund / da dum. et rotundo dis. g. arrōdir. b. crēnaff. item hec rotunditas is. g. rondesse. b. crēder item rotūde aduer. g. rondemēt. bi. ez crēn.

Cres. g. vestemēt. l. hec vestis huius sitis. ite hoc

scrutum ti. ga. vestement des. b. cres roeguet.

Crespes. g. chair arse. l. hoc cremūn

Cresquet. g. acru. l. ultus / a / tum idem augmentatus ta tum.

Cresquer. g. acroster. la. hici z hanc auctor ris.

Cresquadur. g. crementum ti. la. hoc augmentum ti. idem hanc cremmentum ti.

Cret. ga. pleige. la. hic fides iussor oris.

Cretat. g. plegier. l. fides beo es iussi fidesum acē. generis.

Crenuēn. g. crote s. l. hoc crustula. Unde crusta e. est pars extermeoz que nō comeduntur: vt vicia marmoris / ligni / gelu / et huius diuisi. est crustula.

Creux. g. Salice. idem la. cauis ua num.

Creuseul. g. croissel / miere s. l. hoc crucibolū li: idem hic crucibolus li. item vide in Dictionari.

Creizēn. g. cicatrice. l. hoc stigma tis. Unde stigmaticosus / a / um. item hē cicatrix cis. z cicatrixula le. z

Creizēnec. g. plat de carricosus sa sum.

Crezni. ga. auarice. la. hanc auaricia cie.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante B. Fo. xxxix.

<p>Crez . g. auaricieulx . i. auar a um . itē auare aduer.</p> <p>Crib . g. peingne . i. hic peccē nis . item peccen est in strumentū textous . g. nquete . b. pulsun . itez peccen est piscis q se p aqua isculatur sagitte modo . Ex peccen crastobentate gen^o sit pferre is ad colendā terrā . itez peccen est cythare instrumentuz item peccen dicit pubes ; hoc est locus vbi pili apud verendana teumir . b. queajour . item peccio nas . g. peingner . b. cribat . itē pe cto nis rui / vel xi / sum vel cti idē Unde pezo nas frequ . g. fouent peingner . b. cribat alienx . itē pe cus ra xum . g. peigne . b. cribet . Unde hic peccenarius rj . ga . fai leur de peingnes . g. cribet . item como is pfi ptum . g. peingner . b. cribet . Unde cōptus sa tum . gal . peingne . b. cribet .</p> <p>Cribin . g. gvee a sa jarant la . hec matara re .</p> <p>Cribell . g. craiste . lat . hec crisla ste . Uñ cri nar a um . g. craiste . b. cribellet</p> <p>Cridiff . g. croire . i. credo / dis didi ditū . Uñ credulus a ū . z credulitas is idē .</p> <p>Crieur . g. idē . i. hic preco nis . item pconizo as vel preconizatus a / um .</p> <p>Crim . g. crime . Latē hoc crimen nis .</p> <p>Cringnat . g. rōgier . la . rodo dis / ar rodo dis / ar / rodo dis / erodo acf . es . item opico as acf . gñis . item</p>	<p>opicus ca um . item rosim aduer . et rofoius / a / um .</p> <p>Cringner . ga . rongeur l . rofoz oris .</p> <p>Cripou . g. veillart . la . de crepitus ta tum</p> <p>Crisquiff . g. croistre . i. cresco cis . itē adoleo es ut vellei tum vel itfi . neu . gñis . Unde adolefco scis . itē suboleo es . item cresco cis ut itfi . item augro es : adaugeo es . item videm Vegetanff .</p> <p>Crisaff . g. recourfer . i. sue cingo is rti tum item succinctozous . ga . recour leur . b. troucer .</p> <p>Crist . g. idem . la . hic chist^o sti . item starios / id est crux : item hoc chisteleyson per oēs casus : dñe miserere nobis</p> <p>Cristal . g. idem . la . hic cri stallus li . idē hoc cristal lum li .</p> <p>Cristen . g. crestien . la . hic xpianus nanum item xpianissimus ma mū . g. tref crestien . b. guy . cristen . Itē hec xpianitas nis . g. cristante . b. cri stenez . item hic et hec xpicola le i . colens xpm . item hic pñit^o ti . aduena peregrinus aduēti^o . itē xpiana ne . g. crestiēne . b. criste nes . item orthodoxus ra / um . i . o recte opinionis : sine sentētie / aue fidei . Orthodoxia recta opinio .</p> <p>Cristofi . ga . cristofe . la . hic xpofotus ri</p> <p>Cris . Sallice . cru . Latē . cru dus / da / dum .</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante R.

Croas *g. crois. la. hec crucis. et inde cruciatum. le. diminutivum.*
Croashtent *ga. carre = four. l. hoc comptum n.*
Croc *g. idē. la. hic vncus/ci. g. corbe/flechi. b. pleguet. itē vnco as ga. courber/flechir. b. pleguaff/croumaff.*
Croc quic *g. hauet. l. h creaga e. id hec sustina ne.*
Crohēn *g. cur. l. hec curis is. hui⁹ dim. est cuticula. Itē h pellis lis. item hec molestra stre. pellis ovium. An hic nebus idis. pellis cervorum itē hec taurea rec: pellis tauroy. itē hic hec hoc subtercutis. qd subter cutē est. Item hic hec hoc intercutis. i. morbus sub cutē est. idēz subcutaneus a um.*
Crohēn āniuqll *vide in faictēn.*
Crocaff *g. creer. la. creas. ac. gñis. et p sinet tm deo. Unde creatus a um g. creer. b. croer.*
Croezr *g. crible. l. hoc cribrus. b. pñcribro as. gal. purger le ble. b. guentaff.*
Crohēn an pēn *g. escalle de teste. l. hec testa ste. idem hoc testu indeclinabile. itē hec testula je dim. Itē hoc testucium cñ. et hoc carneum nei idēz*
Crohēnan glm *g. le gros os du genou. la. hoc ternodium dñ.*
Cronicou *g. cronica. plurals r cronica/comm.*
Cropier *g. cropiere. la. subtele le.*
Croeatur *g. creatura. h. hec creatura creature*
Crou an deuet *g. bergerie. l. h caula e. z oule*
Crou an gueff *g. estable de chesses. l. capitale*
Crou āmoch *g. estable a pourceault. l. hec bara hant*
Crou ouhen/ aff *crou an saout. g. estable a beufvaches. l. hic boftar aria.*
Crougaff *g. pendre. l. in pēdo de di sum. ac. g. pēdeo es di ere in ac. g. idē pēdo is. Sed nota qd pēdeo est equocñ: idē est qd suscedere/trucinare/appēdere/expōuere/reddere/tribuere/instinare Itē pēdulus la lū. itē hoc suspensio dñ dñ. g. pandure. b. crouguere*
Crom *g. courbe. l. pchier. u. a/um. Idem hic et hec proclius z hoc ug.*
Crucifiast *g. crucifixio. l. crucifixio. g. crucifixum ac. g. An crucifixum*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante U. Fo. xl.

um. g. crucifixe. b. crucifixer
Cruel. g. idē. l. hic et hec et hoc atrocis. item crudelis et hoc le. itē dicitur a u. itez fren^o a um. itē hic et hec et hoc frox cis idē. vñ hec ferocitas is. g. cruaulte. b. cruelder. Jozez hec hec seuitia tie et hec seucies ei. et poms ua num. i. totius aspect^o. Jte hec romitas tis. itē truculentus a um. q̄ vultu crudelitate pferitalofq̄ terret. Jte hec truculenta ie. g. cruaulte. b. terribidet. Vñ hic hec hoc trux cis. i. feror; crudelis: a quo trucas. i. crudelitas: et tructer ad. i. crudeliter. Jte austerus a um. et austere auheriter ad. Jte imman^o na num. ga. cruel. b. terribl. Jte hic et hec immanis et hoc ne idē. Jtem vide in Dumen.

Cruguell meryē
 g. formilliere. la. hoc miricarium n. Jtem hoc miricetum n.

C ante U

Cudon. g. coulonrsmier. l. hec palubes is vel hic palubus bi. Unde palubi tus a um. Jte paluba be. et inde palumbula ie.

Cuezedicat. g. douleur auoir. l. do ko es lui ere itē. n. g. a doloros^o um. g. douloureux. b. cuezedic. Jte hoc dolimētis. itē scru pulo

as. g. molester. b. cuezhat.
Cuff. g. doulr. l. blād^o u. itē hoc clemēs is. g. mifericors. bñ. trugarec. Jte hec clemētis e. vel hic et hec et hoc inclenē is. l. fñ ne clemētia. Jte mālu^o a um. i. misis. Jte māuico es eu ere estū n. g. et māuico is. i. māuico fio miteico. itē hec manluendo inio. Jte māuifacio cūeci actū Jte mitigo as ac. ge. itē miteico cas ac. gñ item miteico cis: vel miteo tes ut. Jtem hic et h miteo et hoc te. g. debonnaire. b. cuff. itez hec mitia ie. ga. debonnairete. b. cuffidiguez. itē mitigar^o a um. g. allouage. b. cuff; eat. itez mititas is. itē mite ad. Jte mulceo es neu. gñ is idē est q̄ lenire: mollire: blādire: mitigare: dulce face: re: vngere: delectare: polire: bus cōposita sunt demulceo per mulceo. i. perfecte mulceo. Jtem mulcibilitas tis. et mulcibilē ad. Jtem hic et hec mulcibilis et hoc le. Jde hic et hec mulcibus et hoc bre. itē hec mulcedo nis. g. doultur. b. doucyder. Jtem plus a u. ga. doulr. b. cuff. item vide i plē.
Cuyt. g. quitte. l. antē quitte. ms ta tum.
Cuyttat. g. quitter. l. q̄to tas ac. gñ is.
Culper. g. idem. l. hec pō ste lla le.
Cutuyll. g. cuyllir. l. lego gis. in lect^o a/ū.
Cur. g. Sallice. curacion. latte hec cura re.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Cante U.

<p>Curator gal. curateur. hic ritus tusui. <i>Itē rit ad. Itē</i> hic mos ris g. coustume. b. cūstū hic mos ris g. coustume. b. cūstū Itē motiginar^{ta} rē. Itē motigi not ar^g auoir bōnes meurs en luy. b. bezaff custumet. mar. Itē mouger. ra rū. g. mougie. b. obe issant. Itē hic moscul^r z hic mo scilus i paru^{mos}. Itē perfole les/uitū. n. g. s. estre acoustu me. b. bezaff custumet. Itē hec solētia tie. Itē soleo neutropassi uum. g. acoustumer. b. custumit Itē h solidoinis. g. acoustuman ce. bri. custum.</p>	<p>Curator gal. curateur. hic ritus tusui. <i>Itē rit ad. Itē</i> hic mos ris g. coustume. b. cūstū hic mos ris g. coustume. b. cūstū Itē motiginar^{ta} rē. Itē motigi not ar^g auoir bōnes meurs en luy. b. bezaff custumet. mar. Itē mouger. ra rū. g. mougie. b. obe issant. Itē hic moscul^r z hic mo scilus i paru^{mos}. Itē perfole les/uitū. n. g. s. estre acoustu me. b. bezaff custumet. Itē hec solētia tie. Itē soleo neutropassi uum. g. acoustumer. b. custumit Itē h solidoinis. g. acoustuman ce. bri. custum.</p>	<p>Curator gal. curateur. hic ritus tusui. <i>Itē rit ad. Itē</i> hic mos ris g. coustume. b. cūstū hic mos ris g. coustume. b. cūstū Itē motiginar^{ta} rē. Itē motigi not ar^g auoir bōnes meurs en luy. b. bezaff custumet. mar. Itē mouger. ra rū. g. mougie. b. obe issant. Itē hic moscul^r z hic mo scilus i paru^{mos}. Itē perfole les/uitū. n. g. s. estre acoustu me. b. bezaff custumet. Itē hec solētia tie. Itē soleo neutropassi uum. g. acoustumer. b. custumit Itē h solidoinis. g. acoustuman ce. bri. custum.</p>
<p>Curator gal. curateur. hic ritus tusui. <i>Itē rit ad. Itē</i> hic mos ris g. coustume. b. cūstū hic mos ris g. coustume. b. cūstū Itē motiginar^{ta} rē. Itē motigi not ar^g auoir bōnes meurs en luy. b. bezaff custumet. mar. Itē mouger. ra rū. g. mougie. b. obe issant. Itē hic moscul^r z hic mo scilus i paru^{mos}. Itē perfole les/uitū. n. g. s. estre acoustu me. b. bezaff custumet. Itē hec solētia tie. Itē soleo neutropassi uum. g. acoustumer. b. custumit Itē h solidoinis. g. acoustuman ce. bri. custum.</p>	<p>Curator gal. curateur. hic ritus tusui. <i>Itē rit ad. Itē</i> hic mos ris g. coustume. b. cūstū hic mos ris g. coustume. b. cūstū Itē motiginar^{ta} rē. Itē motigi not ar^g auoir bōnes meurs en luy. b. bezaff custumet. mar. Itē mouger. ra rū. g. mougie. b. obe issant. Itē hic moscul^r z hic mo scilus i paru^{mos}. Itē perfole les/uitū. n. g. s. estre acoustu me. b. bezaff custumet. Itē hec solētia tie. Itē soleo neutropassi uum. g. acoustumer. b. custumit Itē h solidoinis. g. acoustuman ce. bri. custum.</p>	<p>Curator gal. curateur. hic ritus tusui. <i>Itē rit ad. Itē</i> hic mos ris g. coustume. b. cūstū hic mos ris g. coustume. b. cūstū Itē motiginar^{ta} rē. Itē motigi not ar^g auoir bōnes meurs en luy. b. bezaff custumet. mar. Itē mouger. ra rū. g. mougie. b. obe issant. Itē hic moscul^r z hic mo scilus i paru^{mos}. Itē perfole les/uitū. n. g. s. estre acoustu me. b. bezaff custumet. Itē hec solētia tie. Itē soleo neutropassi uum. g. acoustumer. b. custumit Itē h solidoinis. g. acoustuman ce. bri. custum.</p>

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante A. Fo. xli.

da rñ. g. mussé. b. cuzes. 3dē abicō
 diuus ra rñ. 3dē celo as ac. g. g.
 ceter. b. cuzaff. Cñ hoc celamēnis
 g. celestē. b. cuz. 3dē hec celatu
 ra re. 3dē reliēo eo. g. mussér. b.
 cuzaff. 3dē clām ad. g. occultesit
 b. ez cuz. 3dē clāculerō d. 3dēz
 clādestine ad. 3dem clāculo ad.
 3dē clāculus a li. g. occult. b. ven
 goloer. 3dē clādestin? na nñ. l. oc
 culmo. 3dē lateo tes tui n. g. g.
 mussér. b. cuzaff. Cñ lateo cis
 unchoa caret herito et suspino.
 l. lar? fio: 2 in latu exēdo. 3dē la
 xto tas. n. g. 3dē occulto as ui tñ
 ac. g. 3dē occulte? ta tñ: cōparat.
 3dē recōdo is. 3ñ recōdius a li.
 Et reconius is lum.

Dallice / er Larne
 ides. Brece deliça.
 Et tenet in numero
 quingentos. 7. Al
 pha. b. compar duo
 lic tria uola potest

Cuzidigaez. g. recon
 dance. l. hec abicōsio is. Et occultatio is.

Cuzlech en dou-
 ar. g. lieu soubz terre. l. subēnti ni

Cuzyat auualou.
 vide supā in dictione Auual.

ante A.

Czucr. g. succre. l. hec suc
 cara re.

Czucr rosat. g. succre
 rosat. la. hoc rodomestum li.

Czutell. gal. cistlet. l. hec
 fistula le.

Czutat. et huybanat ides
 sunt.

Csequit de D

Dac. s. dague. la. hic pugio
 pugionis.

Daczorçh. gal. resusci
 ter. is. resur
 go gis xi tñ ac. g. Cñ surrectus
 ta tu. g. resuscure. b. daczorçhet.

Daczon. gal. respōce de
 voix. la. hēcho
 per omnes casus.

Dalet. g. tenes. la. tene im
 peratiui de teneo.

Dagouzuout. cest
 gal. assavoir. la. scilicet cōiunctio.

Daladur. g. dolouere.
 la. h. dolabris
 bre. 3dē hec ascia. e. 2 dolabris
 gal. do

Daladurpat. gal. do
 aplainer. l. dolo as ac. g. 3dē hie e
 hec dotarilis le: qd ē aprū dolādē

Dalchet. et dalchus: vi=
 de in derchell

Dale. gal. tarder. la. tardo
 das ac. g. 3dē hec mo
 ra re. 3dem hec cunctis cte.

Dall. gal. auēugle. la. cecus
 ca cum. Cñ cecilia he
 genus serpēns ccci. 3dē orb? a ū
 Et orbitasnis. i. cecitas.

Dallaff. g. auēugler. la.
 qdē ceculo tas. 3dem orbo bas
 3tem obceco cas ac. gñis.
 f. j.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante A.

Damas. gal. idē. la. hoc
damascenus nī.
 Unde damascenus na num.

Damien. g. idē. l. h̄ da-
mianus nī.

Dampnaff g. dāpner
la. dāpno
 nas ac. g. Itē hic ē hec dāpnabi-
 lis ē hoc le. Itē dāpnosus a um.
 Itē dānūt. g. dōmage. b. dōmag

Danczal. vide in dictio-
ne Choroll

Dāknech ga. enbault
la. fursū ad.

Daniel. gal. idem. la. hic
daniel/ elis.

Dant. g. dent. la. hic dēs tē
g. dēt deuāt. b. dant arauc. Itē
 hic cānus nī. g. dent ouyelliere.
 bu. dant an lagat.

Dantaff. gal. mordre. l.
mordere/ des/
 momordi. mofū. Uñ hic hec hoc
 mordax cis. g. mordār. b. dantus
 et cōparaf. Et mordaciter ad. itē
 mofus a um participiū. plynū.
 Daf mofis a rabioso / nerabidi
 fiāt. Itē mofus uoi nomē : mo
 do pro dentiū lesione / modo pro
 maledictiōis ponit : mofus est q̄
 grece dē scōma : qm̄ figuratus est
 Sepe enī fraude vel vbanitate
 tegit / vt aliud sonet. aliud intelli
 gat. Idē significat mofio. Inde
 mofimculale / dī. paruos mofū
 Itē mofitota s̄ frēqn. Itē hic et
 hec mofit ē hoc le. vide imastin
 g. edentes. lat.

Dantet. dentatus a tum

Dantec. g. dētens. la. den
tolus sa sū. Itē
 dētana ne. g. instrument a traire
 dēt. b. instrumēt va tēnaff dent.
 Itē dento dētas ac. gñs.

Dantnou. g. en bas. l.
de osuz ad.
 Itē iussū a duerb. loci.

Dāuez ga. manere. l. hec
materies ei.

Dar. gal. dare. latine. hoc m
der nideris.

Darēprediff. gal. frē
quēter.
 la. frēquētiō sas ac. g. Uñ hic hec
 hoc frēquētiō. Itē frēquentati
 nus a um. Itē frēquētiō ca rū.

Dazlouiff. gal. lachry-
mer. lat. la
 chrymo : aris. Uñ lachrymosus la
 um. Itē hec lachryma ē. g. larme
 b. dazlou. Uñ lachrymola ē dī. Et
 hic ē hec lachrymabilis ē hoc le.
 dignū lachrymis. Itē lachryma
 biliter / lachrymose ad. Itē hoc
 lachrymatoris r̄ / locus lachry-
 mātū. Itē lachrymatorius a um.

Darcū. gal. partic. latie. hec
pars partio.

Dart. g. idē. la. hoc iaculū
Itē hoc telū. Itē
 hic iaculār d̄ d̄is. g. d̄ tēte darta
 b. nep a tēnt bart. Et hic iaculus
 lipenul. correpta / serpentis ge-
 nus qui subit arbores / t quibus
 vi maxima vibrat : penetrat q̄
 cunq̄ aīal obtū fecerit fortim
 Itē hoc pilū li. g. dart. b. idem.
 Et hic sparus ri : hoc misile las
 hec spicula le : hoc spicū li idē

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. clii.

Dascôpzet. g. enuiron
ner. la. cer
no is u/ ac. vide in treiff oarrio.

Dastum. g. amasser. la.
aggrego/ gas.
ac. Un ex aggrego as ac. idē. 3dē
côpescō scis cui itū ac. Et grego
as. ac. sed ratō est in vsu: sed cō-
posita sunt aggrego/ cōgrego zc.
Et hic gregari⁹ rñhe x grege vul
gari. Un gregari⁹ miles dī: non
electus/ sed tumultuarie vñctiq
collectus. Et colligo gis ac. gñis
gal. cullir. bri. dastum.

Datiff. gal. idem. la. dati-
uus/ u. s. i. u. n. i.

Dauangier. als ta-
uācher.
g. tablier. la. limus mi. i. gen⁹ ve
litis ab vñbulico ad pedes.

Dauat. g. brebis oalle. l.
h. balans na. hec
bidis na. hec mala le: z hecous
hū⁹ ouis idē. Un hec oula le di.
er hec ouçula le idēz. Et omnia
na nūm/ quod ex oue est. Et hic z
hec ouilper cīa. Ne probatō gre
ce/ ouis lāte: z acuit in sine. Pro
batū it idem. Et probancus ci. i.
oumis: et probanca latine ouilis
dicit. Piscitā/ vbi oues laubāt
cū facer dotes eas litare vellent.

Dauffin. vide in dictio-
ne Douhouch

Dauid. gal. idem propre
non dung prophe
te. la. hic filiusaltus ti. Et hic da
uid dicit: vñ dauid dandis idē.
Unde dauidicus es cum: vel da-
uid⁹ a/ ū. g. de dauid. b. a dauid.

Dauihanaff. gal. au
moine.
la. saltem aduerbium.

Dazonet. ga. auenir. la.
futurus raru.
vel venturus raru.

Dazprenaff. gal. ra-
cher.
la. redimo mis' emi cū pñti ac. gñ

Dazprener. gal. redē
preur. la.
hic redemptor ons.

Dazprenet. gal. rache
te. lati.
demptus ta tum.

Dazquilyat. vide in
fram di-
ctione Gargadē.

D ante E.

Dean. g. doyen. la. decan⁹
ni. Un decanus i⁹
tut. Et hec decanus ne idem

Deanes. gall. doyenelle.
laune hec deca
nissa decanisse.

Deaug. gal. disme. la. hec
decima me. Un-
c'e hec decimata le hūm. g. peti-
te disme. bri. deaugye.

Deaugaff. gallice dis-
mer. latine
decimo decimas act.

Deuiff. vide infra in dictio-
ne Tan.

Debat. gal. idem/ ou noi-
se. lati. hoc certa-
men certaminis. Item certatus
aduerbiū. gal. noiscement. bri.
dre scandal/ pe dre debat.

f. g.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E.

Debataff. gal. reicer. l. certo cas ac. ge. 3dē altercor ris. 3dē alterco cas. Uñ coalterco cas. 3dem alterco: aris. Et rixot aris idem.

Debzet. g. mēgie. la. esus a/si. vide in Dibuff

Deboner. g. debōnare vide in Cuff.

Deboutet. g. debouze la. dispello lis/dispuli/sum ac. ghis.

Deboutaff. g. deboujer. la. expello lis puli sū. 3dē expulror ris g. debouter. b. idē. 3dē expulteriz c/s. g. debouer esse. b. debouteres

Debuan. vide in Dibuff scūgo

Dec. gal. dix. la. plr. hi z hē z hec decē. 3dē heca grece. 3dē gētos grece. Et decē cor: diūij: instrumentū mulicū decē cordas hñs. 3dē hic decalogus penul. cor. sacru volumē qd decē legis pcepta cōtinet. 3dē hec decēpeda de: er decē pedib⁹. 3dē decēnis z hoc ne/necē ānos hñs.

Decedaff. g. trespasser ou despartir la. decedo d: accessi sumi

Decess. g. decepuotr. l. decipio pis. Et seduco cis idē. Uñ seduct⁹ ta nī. gal. deceu. b. deceuer. Et falso lis selessi falsū ac. ge. idē. Circumuentio. n. g. i. circūdo. Aliqñ circūnere est circūmunire. Aliqñ decipere/seu insidēs inuoluere. Aliqñ opprimere. Uñ circūuētio nō

Depellit: or aris des. g. g. decepuotr. b. i. deceuaff. Et frusto: aris depo. g. idē. Uñ frustatus ta tom labois fructu euachdē. Et iplas no nas. i. decipio. Uñc iplanata p seductore hic z hec z hoc fallax cis idē: fallaciter ad. ut im posterius a ū: vel impositus a um g. deceueur b. trōper. hic impostor oris: e hic hec hoc pelax cis idē: pelaciu cū. g. fallace. b. trōperes. Pellitō cis exi vel cut cū vel itū ac ge. g. decepuotr. b. trōpass. hoc perfrigitū. cōm Pāpā am. i. volus/traus/mēdaciū/falsicia/maleficiū. Prestigio ad. l. hēdificare. Uñ hic est pēstigi: lis et hoc le. Prestionat: ta sūt: fraudulētus tā tū: stelloharin: nō idem. Supplāto cas ac. ge. g. decepuotr. b. trōpass. Trico cas idē. Trica ce. g. decepsō. b. idem

Deceptio. idem. la. hec subreta lo: vide etiā in deceff.

Deces. gal. trespas de vie a infort. lan. hic decessus decellus decessui.

Deceuer. g. decepuer. lat. hic et hec versipellis z hoc le. ut versutus ta tū. ut hec versutia ie. g. deceuāce b. deceuāce. vide in Decess

Deceuus. g. decepuer. la. bleshoia/ide

Dec ha triuguēt. gal. septāre. lat. plr. hi hec septuaginta rōs casus. yñ septu

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. xliii.

gentio nū: 7 septuagenari^o a ū
itē septuagesimus a ū: et septua-
gies ad. vide supra in Contass.

Dech g. byer. l. heri ad. tē
pot. itē hestern^o a ū

Deche vide in dictione
Destruction.

Declinass g. decliner.
la. declino as
ac. ge. 7 pstruit cū actō. Qñ vero
cōstruit cū ablo significat caueo
quā in sensu idē sit cum deuto.

Decoupaff g. decou
per. l. ab
scindo dis si sum ac. gñs.

Decret gal. idem. la. hoc
decretum ti.

Decretalēn g. decre
tale. lat.
hec decretalis lis. itē hic 7 hec
decretalis et hoc le.

Decretist g. decretiste.
la. hic et hec
decretista decretiste.

Decuet gal. dixiesme. l.
hec decada de: est spatū decē an
noz. itē denarius / a / u / m: 7 denus
na num idē. vide in Contass.

Decurion g. idē. l. hic
Decurio etiā ordo dicitur.

Dedal g. idē. la. hic beda
nūli nomē pprū

Dediaff g. dedier. la. de
dico cas ac. gñ.
vide hec dedicationis. gal. de
dicat. b. dedication.

Deduyt vide in dictio-
ne ioae.

Deffaut g. deffaulte. la.
hec defectuos
me: et hic defectuos tuus tui.

Deffoulaff g. deffou
ler / cas-
ter la. suppremo is si sum ac. gñ.

Deiunaff g. desuner.
la. iātaculo
as. n. ge. idē iātaculoz aris dep
itē hoc iātaculū li g. desunere.
b. deiun. itē iāntotas n. ge. itē.
iāntot / aris depo. gñs.

Degrez g. degre ou estat
de digrite. l. hic
gradus us ui. itē grado as. ac. g.
Gradatio nis apud Rhetores de
cū ex puina sentētia oul sc̄a: et
ex sc̄a eterna: atq; ita princeps.
et sic. Quid leu^o fumo: v̄t: qd
v̄to: mulier: qd muliere: nichil.

Dehou g. dextre. l. dex-
ter tra trū: 7 hic
dexter tri idē. itē hic 7 hec dex-
tralis 7 hoc le: ornamentū dextre
cōmune viris et mulierib^o itē
hic dextrari^o rñ. g. dextrier. b. de
houyat. itē dextro as ac. g. signi-
ficat equos bigarios iungo. itē
dextrosolum: dextronerium ad.
significat versus dexterā partē.

Deifiet g. deifie. l. deif-
catus ra tum. itē
hic et hec indige: etto.

Delectabl gal. delecta
bile. la. hic e
hec delectabilis: hoc le. idē ame-
nus na nū: comparat. itē hec
amentudo / dinito.

Delectation g. ides
la. hec
f. id.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante &

delectatio/onis. Et illecebro/asp.
neu. g. gal. charnellidinet deliter.
b. hoantat delectation. Et hec il
tecebra bre ipenut. cor. Un illece-
bre dicte laut bladicie ab illicen
do: vt sunt diuitie/ voluptates/ q
animu attrahit ad ea edpsecten
da. Vnc illecebro sus sa sum/ qd
bladimentis hostem allicit. Et h
illecebrostrastis idem.

Delegat. g. idē. la. hie de
legatus et Un
delego as act. gnis. g. deleguer.
bu. deleguaff.

Delyaff. gal. feuille. la.
frondeo des. n.
gnis. Un frōdeus a um/ qd tomz
et florib/ est. Et hec frōs dis. g.
feuille. b. delyen. Unde frōdicula
le di. item frōdo has/ frōdes emit
to. Un frōdanus ta tū/ vel frōdo-
sus sa sum/ qd frōdibus stundāt
Et hoc frōderū ti. g. feuillec. bri.
follez. Et hic frōdatoz/ onis: q ar
bores amputat: z q e frōdib/ ma-
nipulos facit hremis tpe atalib/
ad partū effere dos: z q manibus
vitiū folia vellit/ quo ardoz solis
viam maturiorē reddat.

Delyen. g. feuille. la. hec
frōs dia. Et hoc
foliū id id. Un hoc foliū li dū.
Et hoc foliū balsamū mi. g. feuille
de baume. b. delyen palm. itē hic
pāpinus ni. g. feuille de vigne. b.
delyen gupni. Unde pāpinus/ a
um. item pāpino nas. Et hec sili-
qua/ e. i. foliū/ cuius lz legumis.

Deliberaff. gal. delibe-
rer. la. dē

dico cas act. i. diligēter semblus
sim iudico.

Deliberation. vide
tione Pridyti.

Delicius. sa. delicien-
la. delicio/ris
um. Et lautus ta tum/ dē/ z ca-
parat. hec lauticiā cie. g. viande
delicieuse. bu. boet friant. Unde
laute aduer. Oblecto tas. g. deli-
cier/deliter. b. friastafflicheyaff
vide infra in Tenchuez.

Deliciustat. gal. deli-
citer/ et
tony. l. delecto tas ac. Delecto-
aris/ delicio/ris: z sparulatoz no
idem. Unde sparulatus ta tū
spanulosus sa sum.

Delinquaff. gal. per-
chier. l.
delinquo/ quid/ omi/ delictum

Delezaff. gal. deseruiri/
gaingner. lat.
mereoz mereris/ it/ itum.

Delit. g. idē/ ou pechie. la.
hoc delictum et. itz
hoc demerim/ ti.

Deltaff. g. amoitir. l. hu-
meo/ es/ ni/ cañ
supra neu. g. Et humero tas ac.
g. amoitir. bu. glibyaff. vnde hec
humeratto onis g. moiture. bu.
glibyadur. item humectat/ ta ti
g. moite. bri. glibyex. z coparaur
ior/ itimus. itē hec humiditas is
gal. moiteur. b. glibyadur. Et ha-
mido has act. g. moiter. b. delit
vnde humidus da dū. g. moite.
b. delit. itē humerilluz/ g. moite

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. xli

b. del: vel est quedā aus.

Dem pe dēmes.

gal. daia / ou daine. l. dama / e / epi
chent gñs. vnde danula le dñfi.

Demefell. g. damoifel-
le. la. hec do
micella domtelle.

Demoniact. sal. de-
monta-
de. la. energuminus na nū. item
hec energia / ie. l. efficacia / seu o-
peratio. item enermus manium

Den. g. hōme. la. hicet hec
homo ho ls. vnde q̄t-
tuot diminutus / icz hec homini
ciō / ont: hic homintulus li: hic
homolulus li: er hic homulus / li.
itē hic hermosfrodite / ti: q̄ vtrūq̄
serū hñs. 7 hec hermosfrodita te

Den armou. g. hom
me dar
mes. l. hic hec hoc armipotēs r̄s.

Denaff. g. laitter / ou ter-
ter. l. lacteo es ui
neu. g. is. Idem lacto as. n. ge.

Den gentil. g. gentil
hōme. la.
hic domicellus / li.

Denes. gal. denys. lat. hic
dionysius / ff.

Denominatif. g.
is
la. denominarius / va / n. m.

Denunciass. g. denū
cier. la.
denuncio as ac. Un hic denūcia-
tor / oris. Et hec denūciatrix / cis.
Denūciatus ta r̄s. g. denuncie. b.
denūcie t. item in sinuo as ac. ge.

q̄d pprie significat cōiungo: 7 q̄st
in sinū pono / lms: to / in fluo. Et in
sinuare / est ofidere. Si r̄ in sinua
re dicimus nō aperte: 7 simplici-
ter rem exponere: sed latēter vel
caute in animū audiētis veluti i
sinū q̄d volum⁹ mittere / 7 ingre-
di facere. hinc sinuatio. i. occul-
ta ingressio: q̄ est exordij pars q̄
artificiose dissimulāter q̄s surre-
ptiuus atq̄ iudiciū causa non satis
favorabili.

Depandanc. g. de
pen-
dant / ou descēdue de montaigne
la. hic cliu⁹ / ur. Et hoc cliuisi / uli.
itē hic 7 hec decliuus 7 hoc le idē
Decliuus / ua uum idem. Et hec
decluitas decluitatis.

Depechaff. gal. depe-
cher. l. ex
pedio / dis ac. g. Unde expeditus
ta uum. g. depeche. bri. depechet

Depoill. gal. despoille-
ment. la. hec ex
pola / e. item exuite arum. g. des
poillez. b. de poillou. item hic hec
hoc suppellex / lis: dicit̄ domesti-
cum / patriis familias instrumen-
tum sicut docēt iuriscōsul̄i / ap̄d
quos tim⁹ est de suppellectili le
gata. Cuius noie vt inq̄t pompo
cōtinent̄ in esse / trappe / amphora
delphica / subsellia / scāna / scēt̄ ec

Depos. g. deposer. l. depo
no is / ui / itū. ac. g.
Un depositus ta r̄s. g. depose. b.
deposet. Et hoc depositeū / ti idem

Derchell. g. tenir. la. te-
neo / es / ui / itū.
ff. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E.

ac. g. s. **Inde** retineo es/ni/ senti. g. retener. b. quēderchell. ⁊ retento as. fr. **Itē** obtineo es. g. obte nir. b. derchell. **Unde** detineo es. et retēto as. **Itē** hic hec hoc cum citenens. oia tenēs. **Inde** incon pueno tis oia g. i. nō tenēs. **Item** hec inēstinētia tie. **Itē** hic h hoc tenax c. s. tenār. b. dach. **Itē** h tenacitas/tis. **Itē** tenacit aduer.

Dereadecat g. adue nir. la. apto as. idē deceo/es. **Unde** hic hec hoc decētia tis. g. aduenemēt b. dereat. idē hec decētia/e. idem hec apitudosia. ⁊ decēter ad. **In eptus** ex in et aptus: q nō sit ap nns. **Item** ineptia ⁊ aptitudo. itē ineptio/ta/ac. vel ne. ineptias fa cio. **Item** aduenio is ui tun. n. g. s. **Et** inde adueniētia/ oia g. nis.

Deruēn g. chesne. l. hic quercus/c/ni. **Unde** quercenū ti. vbi crescūt quercus. **Item** quercus/ a/ cum.

Describaff. ga. descri ber. la. de scribo/ is/ psitum. ac. g. nis. **Unde** descriptus atum.

Description. g. idem la. l. hec descriptio/ onis

Description a āser g. descriptō de temps. l. hec cro nographia/e. **Item** hicronogra phus phi. describēs tempus.

Description a do uar. g. descriptio de terre. l. hec

geoagraphia e. **Itē** hic geogra phus/ phi. i. descriptoz terre.

Description a bn tra penac. gal. description de an cune chose. l. hic caracterisim^o ni

Descuez. ga. demonstr. la. demonstroz as. pando to di sum. ac. g. s. indico cas. idem. **Unde** hic hec hoc in dex/cis. **Item** insinuo as. ga. bea monstrer. b. biscuez. **Item** mōstro as. itē hic mōstrator oia. g. mon streur. b. di' cuezer. itē hec mō stratrix/cis. g. mōstrerelle. b. di: cuezeres. **Itē** ostēdo diis di/sum/ vel tum. ac. g. s. monstrer. b. di cuez. **Unde** ostēsius a um. g. mō stre. b. di' cuezet. **Itē** hoc ostēsi/ si. ⁊ pteō to. vide i Testitecat

Deseuout. g. cyder. la. reoz mō. ratissum de p. g. nis. **Idē** puto as. ancupo pao. auitumo as. **Item** vi de in Opinon

Dessail. g. dessailant. la. hic hec hoc con tumax/ is. q per timorē inobedi ens est. q tribus ppositio edictio vel vno p tribus qd vulgo pem: ptouū appella. l. is euocar^o pres sentiaz sui facere cōtempnit. hē contumacia. **Itē** cōtumaciter ad uer. **Item** deficio cis/ eci/ ectum. g. dessailir. b. dessailaff.

Dessailaff. ga. dessail: lir. l. obliuz es. **Item** desum es est

Deserz. g. desert. l. hoc des: ertum ti. ⁊ deserz

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante C. Fo. xlv.

ma/i. Item deserto as. ac. gñis
 g. deslerter. b. desleraff
Desideraff. g. deside=
 rer. l. gli=
 sco/cis. ac. gñ. vel glisco. i. creico/
 vel pi. guetico/vel ardeo. hui^o cō
 positū est pergusco. Unde glisco
 lus ia/stim.
Desiraff. idem qđ desl=
 deraff. g. desi=
 rer. l. appeto tio . vide in *Apent*
 Item desidero as
Desir. s. idem. la. hoc desl=
 derium/rñ. Unde de
 sideratiuus uam.
Despitaff. s. despiter.
 la. despicio
 as/eri/cuum. ac. gñis. i. deozlum
 aspicio. per translationē ponitur
 pro cōtēno/siue paruifacio. Nā
 cum quis alium cōtēnit despiciere
 videtur/ā si se aspiciere. Itē hic
 hec despiciabilis z hoc le. item de
 spicatus tā tū. g. despiter. b. despi=
 ter. Item vide in *Reclinaff.*
Destinaff. ga. destiner.
 l. fato as. ac.
 gñis. Unde hoc fatum si. i. dictū
 unde fatū iustum z dictū dei. Itē
 hic z hec fatalis z hoc le. qđ pni=
 ciosum est. vidies fatales. Si fa=
 tale sī qđ qđ nobis ex fato dede f:
 siue bonū sit: siue malū. et fatalia
 sūt qđ preter dei z hōim volūtatē
 cuiusdā ordinis necessitate cōtin=
 gunt. Item fatus a um. pñ. cor.
 qđ futura p̄diuinādo solet dari qđ
 nobis fata. i. decreta deoz expo=
 nit. Unde fatidicō libri qđ cōtinent
 fata p̄p̄oz quales erāt decem sy
 billarū libri qđ ab hystoriciō fatis
 les appellant. Item fatidic^o a g.
 fatidici vart s: fatidica māro no=
 minatur: qñ erat faniloqua qđ va=
 tinabat diuinitate p̄dita.
Destrix. g. cōtrairdre. la.
 cobibeo es. acf.
 gñis. Itē lubigo/is/gi/ctū. ac. g.
 Unde colperceo ces. cogo is. coa=
 ctos. ac. gñis. z hic coactor ris.
 g. contrainneur. b. destrizer. itē
 hec coactrix cis. g. contraingne=
 resse. b. destrizeres. Item coactis
 aduer. qualitas. Item coactus
 a um. g. contrains. b. destrizer.
Destruction. s. ides
 destructio/is. hec
 destructio/is. Itē hoc excidiū s.
 et excidius a um. Itē hoc prolu=
 uum/s. z plumes ei/sim iudicia cu=
 iuscunqz rei sordide. itē plues ei.
Determinaff. s. de=
 rer mi
 ner. l. determino as/ac. gñ. Unde
 hec determinatio is. Itē hic z hec
 determinabilis z hoc le. g. deter=
 minable. b. determinabl itez dea=
 terminatus a um. g. determine .
 b. determiner. itē determinate ad.
Detestabl. ctione Test
Detinaff. et Destinaff
 idem sunt
Detraction. g. idē. la.
 hec de=
 tractio onis. vide in *Uimperaff.*
Deuilaff. gal. deuifer. l.
 additio cis ci
 tum. acf. gñis. Item dicto as. v. l.
 de in *Lauaret.*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J.

Deuff. ga. gendre. lat. hic gener/ri.

Deuozaff. ga. deuozet. l. deuoz/a ac. g. Unde hoc deuoiamentum ti. g. deuoiement. b. taguerz. itē h' deuozatio is. vide i' Distrugaff

Deuruout. g. vouloir l. volo vis luisse. h' b' u' dese. Itē volēs nō. g. vuellant. b. youllus. Itē denio lus a um. g. bien vuellār. b. youl mar. Unde deniuolens nō. et hec deniuolennā/e. ga. bien vuellan ce. b. youll mat.

Dez. g. iour. l. h'ic vel hec bi es/ei. et cōponit hoc bi duum/i. spatii duoz dierū. vnde biduanus/a/um. et hec diecula/le dūm. Itē diurnus/na/ nū. accipit p' vicu atq' mercede vnus diei Unde et diurni d'fir libi in quōs scribūtur gesta singulor' dierum vulgo ionalas d'fir. itē diescie. n. g. et nō plus nullius cōiugatiōis i. dies fit. itē nudius tertius. nudū usquartus. et sic de alijs. vide in Contaff.

Desquent dech. g. deuant hier. la. pridie ad. t'pis. Itē profusus/a/um. g. iour sans feste. b. pēdez/a/ō hep fest.

Desreuell. g. raconter. la. innarrabilis ac. g. Itē innarrabilis et hoc e.

Dezrou. g. cōmēcēt. l. exordii/ū. idē hoc principium/ps. idem hoc initium/initū.

Dezrouet. g. cōmāce. l. exorsus/a um. cepus/a/ū. m'cepus/a/ um. et initus ra num. idem.

Dezrou. g. cōmācer. la. aggredior eris. de p. g. Itē cepio pis. incipio u exordior eris. et inchoo eas. Ut inchoatus/a/um. Itē principus. ga. p'nciper. b. dezrou. Itē initio as. i. sacris imbutus: vñ initarus/sacris imbutus. Et initia rī d'fir pueri cū a lacte / et a curia transeunt: vt cibo firmiora alant Reperit etia' initior. de. g. vt in psal. Et initiatū sunt beel'shegor. Est et initiare recipere. Itē m' de in Anneuiff.

Dezroumat. g. est'ne. la. h' strenane. Unde hec strenula/le. dūm. et strenuas. ac. g. g. estrenner. b. reiff dezrou mar. Itē p' h' encenia/orū. i. inouatio. Encenia festiuitas erat dedicatiōis tēpl' Itē encenio/as ac. g. nis.

Dezuez. g. iournee. l. hec dietim aduerbium.

Dezuiff. g. pondre. la. pō no/ia. ac. g.

D ante J

Diabell. g. deloing. l. de longe adverb.

Diachiff. g. nō comit' l. in condit' a/um. pe. cor. ex in et condit' a/um. a condo fit: idem est q' in ordina- tus/in cōpositus. Interdū in cōdi-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J. Fo. xlvi.

tum ponitur pro incōscripto. In conditus penul. prob. nō cōditus qđ a cōditio fit idē est qđ insipid.

Diacr. g. diacre. l. hic diaconus nī. vñ diacrōlog. z. diaconatus / tui. i. ordo diaconi. 3d leuita te. g. diacre b. diacr. z. leuiticus ca um. idem.

Diaeren. vide in dictio ne Pacaff.

Diaстетa's naō. g. fam. l. hec inedia e.

Dialog. g. dialogue. l. hic dialogus / gi. i. disputatio

Diamant. g. idē. l. hic diamas tis

Dianc. g. desuier. l. deuio / as. et deliroias. id

Diancraft. cret. la. ex anchoro. ras

Dianteg. g. nō entache de mali ou de peche. l. incōtaminatus / tum.

Diaoul. g. dyable. la. hic diabolus / li. vñ dyabolicus a um. pñs ad dyabolū. 3tē hic demōnis. inde demōnicus a um. z. demonicus ca cum. 3tez incubi vel incubones penulti. cor. dicti sunt spūam et fauni quas improbos qñs fuisse mulierib⁹ cōpētū est ac eā appetisse pēgisse cōcubitum. 3tē hic dios. ex pto onis g. pluto / dyable. b. dyonī.

Diarchenaff. g. def-

fer. la. discalcio / cas. ac. g. tñ discalcia⁹ a um. ga. dechausse. b. diarchenet.

Diarm. g. sans armes. l. hic z. heremus / et me. 3dem exermus ma / mum

Dialcomaff. g. def= exosso as / ac. gñs. offer. l

Diatachaff. g. defata drier. l. diligo / as / vel diligo as.

Diatretaff. g. offer at traiz l. eru deroias. 3tē hic et hec rudestias b. diatreter. pe diatreteres.

Dibab. g. eslire. la. decr= po pto ui ac. gñs

Dibennaff. g. decoler. la. decollo as. tñ decollar: a um. g. decolle b. dibēner. z. hec decollatio nis. in bipennaff per p. vide in eodem.

Diblantaff. g. esira= cher. la. extirpo pas. ac. ge. idē euellō l. tñ euellus fa sum. g. esrachie. b. diblantet. 3tem hec etuillio nis.

Dibleuiff. g. peler. la. de pilo: las.

Diboell. g. fouennerie. l. hec mania / nie. Unde megerare. et hec furis e. idē. vñ hic et hec furialis: et hoc le. g. furieux. b. diboellus. vel furisus a um. g. fouenne. b. diboell. 3tē furibūd: a um. z. furia⁹ ad. tñ furiosus a um. z. furiose ad ner. Unde hic furor: oris. Gallice fureur. Butonice. diboell. 3tem hec dira dire.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J.

<p>Diboellaff. s. foisen- ner. la. ba cozaris. bep. 3de furo/is. sed nō est isfu. itē tentiois. 2 furto/is lia nio/is/niure neu. gñis. g. foisen ner. b. disquietass. Item hec in- fania ie. g. foisenmerie. b. diboell Item infamia a um. ga. foisenne. b. diboellet.</p> <p>Dibouruae gal. de- pourneu la. impropius is sum. et aliqui ca pitur impropius o. i. valde puit. g. selle a cheval l. hec sagina ne/ sella e. is</p> <p>Dibrenaff. ga. deffer- mer. la. de fero as. acui generis.</p> <p>Dibzer. s. seller. l. hic sel laris ri. itez hec sellaria e. g. seilliere. b. dibzeres.</p> <p>Dibziat bras. galli. grant mengeur. l. hic estoz ouis. idē hic manducosici. itē hec estrix/icio. g. grans mengeresse. b. debieres bras.</p> <p>Dibziff. s. mengier. l. ve scor/eris bep. is epulor/aris. Unde coepulor/aris. simul comedere. itē comedo dis. n. ge. Item edo es est. n. gē. item cōinello as. g. mengier 2 supflue ment. b. dibziffre. item hec pmes fatio/ris. pprie dī cibis potusq q post cenam ex luxu sumit sicut merēda cibis q ante cenā sumit et iantaculū ante pādīū. Comē fari est post cenā epulari. itez hic edaculus/ li. 3e hic hec hoc</p>	<p>edax/ o. et mado/ito/difum. n. g. Item t. ic mando/niis. 2 hic 2 hec et hoc mandax cis. Unde mādū co as. n. g. ga. mengier. b. dibziff. item hec omofagia/ie. item pās gus a ū. Panphagi dicūtur eithio pie ppli olbus rebus vescentes. Unde comestor ris. bep. g. itē fa- ge grece comedere lat. idē fagin grece. itē iciofagus/alum. itē hic mansurivōit. a mādendo edact ligē. Unde papo as. n. gē. g. men gier. b. dibziff. item hec pda e. g. superfluite de viandos. b. supera fluyte a boer.</p> <p>Dibziff panenē debt crochē den. g. demangier gratter. l. purgino/niure/niū. n. gē. Item purginosus/a/ um. g. grateux. b. roinnus. er purigid a um. vel hec purigo nis. g. roin gne. b. debman. Unde hic puris tus tus tu. idem.</p> <p>Dicc. s. dez. l. hictorill/ li. Item hec alea e.</p> <p>Dicernaff. s. decerner l. decernois</p> <p>Diction. s. idem. la. hec diction/ris. li dictionarius/ris. ga. dictionaire. b. dictionar. sicut est istud opus lum. Item dictionare. i. dictiones coniungere ad pstitutionē ofois</p> <p>Dicourag. s. decoura ge. la. hic hec hoc excors is. 3e exanim/ a um. idē hicer hec exanimis me.</p> <p>Dicoulmass. s. de noer. l.</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

V ante J. Fo. xlviij.

modo ad. oc. gho.

Dicultumaff g. def
numer la f. dissoleo les. itumsum
vel sui d. solere. neu. ge.

Diculul ga. nō cōseille.
l. l. cōsul. a / li

Dizul g. dimēche. l. hec do
municate. item vide
in *Autronis*.

Didābat g. soubytenir.
l. subio is et tū

Dideucell g. deictter. l.
deictto tas.

Diec g. paresseur. la. hic et
hec refes is. is hic et
hec legniet hoc. ne. Unde hec
legniet ei. g. oysuete; paresse.
b. dieguy. is hec legniet. item
piger / aum. g. paresseur. b. diec.
Un impiger / aum. g. ligue. b. di
gent. item impigre ad.

Diecat g. deuir pessere.
la. accidio / as. itē
accidior aho. idē pigrea es. n. g.
itē pigre / ca / gis. frequ. epigret.
ho idem significat

Dieguy g. paresse. l. hec
accidia / e. unde
accidiosus a um. g. paresseur. b.
diec. et hec dicitur / te. itē pigre
dicit. item hec inania / e. g. pesse
b. dieguy. item ignauius a nm. et
ignauia / e. item hec inercia / e. et
inerticus a um. itē torpeo es. ga.
appesentir. b. diecat. idem torpe
do / idi. et torpid / d / im. et hec
torpitas / is. g. paresse tardiuete
b. dieguy. Unde hēc torpo / is. g.
paresseur. b. diec.

Diegraff g. defenaigrir
la. exerbo as.
vel significat colligere verusū.
Unde exa:erbatio onis.

Dieren g. defier. l. extri
co cas act. gho.
ad ex et trico qd a tricio fit. Tri
ce autem sunt impedimēta et im
plicationes. Et est etiam tricare
explicare.

Diet gal. boyte. la. hoc pos
culum h.

Diffaczaff g. effacer.
la. aboleo /
es. Unde abolitus: a um. vel abo
letus a nm. g. efface. b. diffacet.

Diffaczadur g. effa
la. hēc aboluto onis. Et hēc lura
ra re. idem.

Diffamaff gal. diffas
mer. l. di
faino ad. oc. ge. Unde exprobro /
as. vide in *ffam*.

Diffen g. deffendre. latte
cluo: is. itē tueor
eris. cōueouris. deffendo is. idē.
Unde parapices grece est deffē
sor latine. itē patro: as. act. gho.
ppie significat liberis operā do
huius hōi cōposita sunt in petro
qd est obtineo: et qsi id qd cupio
facio. item ppetro qd est pficio.
Propetro mado aliquid pfici. item
hic patronus ni. et hēc patronal
ne. idē hēc patronissa. et hoc pa
tronū ni. itē patrocinatoris. gal.
deffendre. b. diffen. vide in *Berō*

Differaff g. differer. la.
distro / fera

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Dante J.

oull ferre latum.

Difficil. g. difficile. l. hic et hocle. et cōpara difficilior m^o 3ez difficulter. et difficulter ad. itē h^o difficultas is. > difficultas is

Diffiniass g. diffinier l. diffinio is

Diffinition. g. idem lat. hec diffinitio nis.

Difforch. g. departir. l. abcedo: is. vide u^o Separasset in Reiff. Uñ disto: as: ut: utū vel arū. g. differer. b. difforch. Itē hic hec hoc distans: tis. Item tecerno is. vide in " eiff.

Difforchidigaez gal. separaon. la. hec separatio separaonia.

Difforchidigaez a duntziff. g. departemē de ma: riage. la. hoc dulozium g.

Diffurm. g. deforme. l. hic et hec dif formis et hoc me. Itē difformitas tis. et infornitas tis.

Digant. ga. de. l. de: e: a: ab: abs. ex: pre: positiones

Digarez. et Abec. tout vng ibi vide.

Digouzuez. vide in Mon.

Digolmass. g. desno uer. l. de nodo ad ac. gffis

Digerass g. digerer. l. digero is ac.

ge. i. concoquo. ynde et digessio Ur digere paulisper vinum quomades. Qñq; sig; ordino: dispo no. Qñq; dilucido: in p̄tor. qñ; q; diuido: distingo. et inde digries: dispo sio: distributio. vnde indigeries ei: p̄ contrariū. itē hic et hec digestibil et h^o cē. g. dige: rables chose ligiere a digerer. b. habasq; da digerass. itē h^o digessio nis. g. digestion. b. itē. Itē diges sus a um. gal. digere: b. digeret Itē indigestus a ū; g. nō digerz b. quent ober digestion.

Digest. g. digeste. la. hoc digestū st. Item hic et hec digesta ste. qui studet digestum.

Dignite. s. idē. l. hec dignitas is. idē hoc dignitas.

Digoezass. g. agere. l. accido: ga. de: eum

Digouris. l. hic a: zom

Digoulquet. g. de: mir. l. bissopio pis.

Digouzuez. g. nō fac: chant. l. inscius a um. et hec inscius. idē

Digrougaff. ga. de: l. depēdo es. n. gffis. pādre

Digueg. g. appeller. et de: l. sillabiff

Diguiset. vide l. dicno ne Sueni.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

V ante J. Fo. xlviij.

Dioint. s. no cōiois. la. incōmūg^o a um
Dibinchaff. s. desui er. la. de uno as. idē derio as. idē deliro as id est a recto recedo: et est cōpositum ex de et iro quasi de oruz liro. Lirare v̄ero est agros in sulcos dirigere. Unde delirus qui a rano cōdicedu. **Ze deliram etū:** ti. s. demanō. b. saonzan. **Ze inuis a um. i. sine via.** **Ze inuis** s. itē deui amētū i. z h̄ deuiatio is
Dichouarnaff. s. de ferrer. l. de ferro de ferras. actum generis.

Dihunaff. s. veillr. l. vigilo las. **Dihic** et hec vigil is. s. veillur b. dihuner. **Ze h̄ic hec hoc vigil:** cis. vñ z vigilia e. s. vigile. b. vigil. **Ze h̄oc vigilū l̄i.** idē. **Ze z h̄oc lucubrū i.** **Uñ lucubrio as.** pe. cor. vigilo: et ad lucernā aliqd cōpono. Unde lucubratiō vigilia et opus qd̄ lucubrādo fit. **Sunt lucubratiōes rusticāe vespertina et antelucana qñ a vespere et añ lucem cōficiunt intra villā opa rei villaticae cōducibilia.** **Ze ex perisiloz eris sicetū.** sōna arreptis armis tumultū facere. z inde ex p̄ci^o a um. **Ze ex p̄gefacio:** cis. **Uñ ex p̄gefaci^o a uz.** q̄ p̄ aliū sōno excitat^o est. **Ze nictor is.** id̄ nictoris. est oculoꝝ et alioꝝ mēbroꝝ ni lu sepe aliqd̄ conari. vñ hoc nictamen is: z vigilamē. idē h̄ic nictus toni. itē nocto as. n. s. veiller de nayr. b. dihunaff en nos. idē p̄no-

cto as. i. p̄ nocti mozo. : versor vi gilo: p̄o: quiesco: amduo: sto: h̄o biro: dormio: vel quicq̄ aliud fa: cio siue bonū id sit siue malū. **Nō aut̄ totam noctē in sōnē duco.** hoc est rarissime euenit vt q̄s per totam noctē euigilet. idē h̄ic h̄ hoc pernoz: octis. s̄i q̄ noctē non q̄ tota nocte nunq̄ dormiat.

Dihunus. s. veillur. l. i. vigilator ris. **Ze h̄ic et hec z hoc h̄ir in.**

Dihuzaff. vide in Cen fortass

Dilaczaff. vide idictio ne Laczaff.

Dilāet. s. reuailir. l. rest ho is um. vel l̄i.

Dilefell. s. delaisser. l. d̄i m̄itto is si suz vnde dimissus a suz. s. delaisse. b. dileser. itē remissus a um. itē dese ro is ui r̄i. ac. idē desino is m. idē est q̄ cesso siue termino.

Diligancec. s. diligēce la. hec dili gētia rie. idem hec sedulitas tis.

Diligant. en vng p̄pos lus a um. acē sedulitas tis. p̄ instā ti et fideli officio ac diligētia. itez sedulo as. i. secus a dolo siue vt di cere solemus realiter instanter. diligēter quasi assidendo hoc est sine uite. missione.

Dilignez. s. degenerēt i. degener is

Dilignezaff. s. dege nerer. la. degenero as. sct. gñe

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Dante J.

<p>Diliuoraff ^{gal. delu} ^{rer. l. libe} ro as. ac. g. <i>3rē hic liberator ox</i> <i>Et hec liberatrix cis.</i></p> <p>Dillat ^{vide supra l dictio} ^{ne Cres.}</p> <p>Dilloenter ^{als dierē} ^{g. desher.} la. soluo utou tū. <i>Uñ soluz^o ta tū</i></p> <p>Dilug ^{g. deluge. l. hoc di} ^{lutium uñ. Idem} hic cat. <i>actum us ml.</i></p> <p>Diluziass ābleu ^{g. desher. l. cheueulx. l. discrimi} ^{no nas actum genero.}</p> <p>Diminuaff ^{g. dimi-} ^{nuer. la.} diminuo ioui re tū ac. <i>3rē dimi-</i> <i>nius ta tū g. dsmine. h. bñan-</i> <i>heat. Et diminutius a um.</i></p> <p>Dimiziff ^{g. soy mari =} ^{er. la. nubo is} psi tū. <i>Uñ nupt^o ta tū. g. marie. b.</i> <i>demezet. 3rē hic t hec nubilla et</i> <i>hoc leiā est apta v viro in matrī</i> <i>monū iūgat. 3rē despōio as act.</i> <i>g. espouler fēme. b. dimiziff. 3rē</i> <i>p^r hec spōsalia ox. g. espousail-</i> <i>les. b. priedez. Item hec despōsa</i> <i>tio onis. 3rē hic spōsor. ois. Ali</i> <i>qñ ponit pro fide uisore. 3rē ga-</i> <i>mo grece/nubo la. 3rē gamos i.</i> <i>nuptie/vel vxor/vel muller. 3rē</i> <i>vxoro as ac. g. 3rē hic t hec con</i> <i>nubialis t hoc le. g. mariable. b.</i> <i>demezabl. et onubiliā ad. Et mfi</i> <i>monū nū. g. mariage. b. dimiziff</i> <i>g. digne. la. dignus a ū</i></p> <p>Din ^{er. tōpat.} <i>Et digne ad.</i></p>	<p>Dinach ^{g. desnyer. l. ob} ^{nego as ac. g.} <i>Unde hec abnegatio onis.</i></p> <p>Diner ^{g. denier. la. hic de} ^{nar^o/q.} <i>3rē drach</i> <i>ma/genus pōderio ex. xvij. silis</i> <i>quis i. tribus scrupulis constās.</i> <i>Et est gen^o nūmismatis. 3rē dia</i> <i>gma/tis per g. rapinā sive mani</i> <i>pulū dicim^o. 3rēz drama tis sine</i> <i>c. t. g. b. vt in senio agi fabulā s</i> <i>let. vbi diuerse pfone introducū-</i> <i>tur: t alio accedētib^o/ alio arbi</i> <i>cedētib^o a diuersis t ad diuer-</i> <i>fos texus narrationis explēt: ū</i> <i>cut in comedijs qñ gen^o carnis</i> <i>inqt hīero. cantari solebat.</i></p> <p>Dinoas ^{vide in dictio} ^{ne Innocent.}</p> <p>Dinou ^{g. espādre. l. fun} ^{do is di si. Un-} <i>de fundito as frēqñ. g. respādr</i> <i>b. scuyllaff. 3rē fufus a ū g. espā</i> <i>du. b. dinouer/scuyllat. 3rē hīci</i> <i>for ois. g. fondeur. b. teuzer.</i></p> <p>Dinozelaff ^{vide l. de} ^{conlmal}</p> <p>Dioces ^{g. dioceſe. l. hec} ^{dyocesius is. 3rē} <i>dyocesanus na num.</i></p> <p>Diougan ^{g. promet-} ^{tre. l. pollic-} <i>ceoz eris. 3rē hec pollicitatio</i> <i>g. pmelle. b. diougan. 3rē pollic</i> <i>tor aris. Et polliceo es. n. g. 3rē</i> <i>pollicēs t olaghis. g. pmetran</i> <i>b. diouganer. 3rē spōdeo es spō</i> <i>pōdi sū. Item pmitto tis si sum.</i> <i>Uñ pmiss^o a ū. gal. pmis. b. dion</i> <i>ganet. 3rē hoc pmissum si.</i></p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante A Fo. clxx.

Diouguel. g. sur. l. tu =
 rno ta tum
 que securus ra rû / e cõparat rior
 nlm. Et secure: riuo / ussime ad.
 Item tuto / as. l. ptego / defendo.
 Item tuto / ris depo. gms. Item
 hec securitas tis. g. surte. b. diou
 guelroez. Item hec tutela le. Item
 hoc tutament / inio.

Diouguet g. depotte.
 l. delat / a si

Dipênaff. g. decoler. l.
 decollo / las
 a. g. 30 trico as: et decapito as.
 Uth decollat / ta rû: detricamus ta
 rû decapitat / ta rû. ga. decapite.
 b. dipêner. Item decollatio / onis: et
 decapitatio / onis.

Diplâtaff g. esfracher
 l. sturpo as
 eradico as: vello lis livel uli. 30
 vellico as: vello as. Unde hic
 hec hoc vellitas tis. g. esfrachât.
 bi. diplanter.

Dipournae. gal. del
 pourna
 la. iprouisus fa sù. Item exiproui:
 soaduer. qualitaris.

Dipz. g. selle. la. hec sella le
 di. Item hec sellula / le di.

Dipzênaff. g. deffer
 mer. la. de
 sero as actui generis.

Dipton. g. diptome. la.
 hec diptom / i.
 i. oclutinatione vocali yim
 sâ seruâtû. Et est sciêdû qd vbi
 cly a / vel e / in noib / an finalit re
 punit: se re vbiq / a / z u: vel e / z a /
 quidunt: vt nicolaus / archelaus

alneus / cerens. Excipiunt laus /
 fraus / z heus / in quib / est diptom
 gus. In grecis vero dictionibus
 aliqh habent diptom / i. Virg. Oe
 pheus in syluis inter delobuas
 arion. Et oia diptom / i aut est i
 principio vt aeneas: aut i medio
 vt coeuns: aut in fine vt musae.

Dic. g. acier. la. hic calibo is
 vñ calibeus / a / um.

Dirac. g. deuât. lat. coram
 oppo. vt coram deo
 placet humilitas. Item palis ppõ
 Item pre ppositio: vt pre foribus.

Diraelon. g. sans railõ
 la. hic / hec
 effrenus / z hoc ne: / z effren / na nû

Diren. g. demener. l. agi =
 ro tas. Item duco cõ
 iz erû. Item induco cis. Uth indu
 ctio onis. Item redigo is est actû
 ad. ge. g. ramener. b. diren. Unde
 redactus ta tum. g. ramene. b. di
 rect. Item deductus ta tum.

Diren a lech de
 guile. g. amener dang lieu a lau
 tre. la. abduco cis vt ctum. Item
 reduco cis. Uth hic / hec / z hoc re
 dux cis. g. rameneur. b. d'arer.

Dires. ala touchaff. g. at =
 raindre. l. attigo is

Dirobaff. gal. de frober
 l. de pãor / ris.
 depo. Uth de pãor / ta rû. g. de fro
 be. b. dirobot. Item hec pãedo onis
 gal. robeur. bi. dirober.

Dilaccoz danec a
 vorz. g. dilcoadice. la. hec abdo
 s. i.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J.

<p>tantitate. Et dissonantia idem.</p> <p>Dilaccort. gal. discorde. dable. la. absonus ablonus absonum.</p> <p>Dilall. g. sano fel. la. insul. sus sa sam.</p> <p>Dilavour. g. non fauour. rcur. la. insipidus da dü. Et hec insipidas sus. g. mal faueur. b. diouc faour.</p> <p>Dilcar. g. abbaltre. l. ob. rno is uniu. act.</p> <p>Dilcargaff. g. deiam. plir. lati. depleo ea in enym actiu generis.</p> <p>Disciplin. g. discipline. la. hec disciplina ne. Itē disciplina sus a ū. g. discipline. bu. corriger. Itē disciplino as ac. ge. g. discipliner/ corriger. b. disciplina ff. castizaff.</p> <p>Discipl. g. discipule. la. hic. discipulus/ h.</p> <p>Dilclaeryaff. g. del. claver. l. enucleo as ac. Itē explicio as. a. Et declaro as ac. g. Et declaratio nis. Itē hec enucleatio nis. Itē hoc partitio nis.</p> <p>Dilcoazyaff. g. espaur. ler. l. paupior r. l. h. expantans is d.</p> <p>Dilconfataff. g. det. ler. la. defolor arno.</p> <p>Dilcōfortet. g. defole. l. defola. r. a. ū. defolatoriu. l. e. defolatio.</p> <p>Dilco/d. g. discorde. l. hec dissonantia/ e.</p>	<p>Itē hec discordia/ e. hec diffidentia/ e. hoc diffiduum/ idē idem.</p> <p>Dilcordaff. gal. discorde. l. deſt. deo es si ſū. Itē discorde as. deſt. deo es. diſgruo is. r. diſſono nas. ū. diſſon. a. ſ. r. diſcordis ois g.</p> <p>Dilcourcaff. g. comp. des arbres. l. murdo as ac. Itē furculo as. ū. ſurtud ei. l. palus. Itē furculus/ h. dumi.</p> <p>Dilfityaff. g. deſter. l. diſido diſ.</p> <p>Diſcretion. g. iſ. la. ſ. diſcretio.</p> <p>Diſcret. g. ſage. l. diſcretus ta ſi. ū. ſin. diſcret. ta ſi. g. nō ſap. ſi. b. ſi. ſot. Itē ſonit. a. ſi. vel inſtr. a. ſi.</p> <p>Dilcuiz. g. deſaſe. l. indeſeſus ſa ſam.</p> <p>Dilcution. g. iſ. l. hec diſcutione.</p> <p>Dilempercaff. g. del. rer. l. deſpero as.</p> <p>Dilſemperacc. gal. ſenerie. l. hec amētia/ e. itē amētia ois g. g. ſp. ſane. b. diſſepere.</p> <p>Dileno. g. deſpōneur. l. hoc deais/ cis.</p> <p>Dileren. g. deſter. l. diſſigo as ac. g. ſi.</p> <p>Dileruigaff. g. deſter. uir. lat. merēor r. erui ſi. ſi. merit. a. ſi.</p> <p>Dilaccaff. g. effacer. l. leo/ es ſi ſi.</p>
--	---

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J. Fo. l.

<p>neu. g. Disdeleo eom iu idē. In- de de ler^o ta rē. g. efface. b. difacet</p> <p>Disgruyat. g. descou dre. l. de- suo is ut urī ac. g. Irē dīstīmo ta tū. g. de coustū. b. dīgruyet. Irē m hic ē hec incōsūtū. b. hoc le. gal. lano cousture. b. hep gruy.</p> <p>Disgruizaff. g. arra chier l. eradico as ac. g. Ufcheredar^o a iū. g. dei herite. b. dīgruizy tnet</p> <p>Disleal. g. de hōyaulc. la. infid^o a ū. Et in- fide ad. Irē h ē hec īfide r hoc le</p> <p>Dislealtet. g. deshoiaulte īfidelitas r s</p> <p>Disliu. gal. mal couloure la. hic ē hec disco lor oris: vel diuersi coloris.</p> <p>Disliuaff. g. desliandre la. extinguo is ri cti. Unde extinguitur ta m m.</p> <p>Dishonest. g. de: hōne stus a ū. Irē pndio as. g. soy porter des hōnestemēt. bu. enem boen dīshonest. Irē hoc pnduz dū. g. lieu des hōnestē. b. lech vil.</p> <p>Dispēsaff. g. despēsier. l. dispēsio as Uf dispēsior r s. g. despēsieur. b. is. Irē hec dispēsiois. g. despēs se. b. dispēscc. Irē hec economīa. e. Irē hec economīa ce: r hic eco- nom^o mi. Uf economīa ca cū.</p> <p>Dispar. gal. nō par. l. hic hec hoc dispar r s</p> <p>Disparhat. g. desepa- rer. la. di-</p>	<p>sparo disparas actiui gñs. Dispartiaff. gal. de- partur. l. vt: cedo iō. n. r dīsgredior/ir/ s. Dispēn. g. dīspēr. la. de- molior r is de. g. Dispīng. g. despādre. l. expēdo/ris ac. Irē dīspēdo/ris/parie pēdo. l. ex- pēdo/dīstribuo. B. dīspēdū dī et dīspēsio as ac. g. significat in rē aliquā expēdo. Uf impēdō r im- pēdū. Uf impēdō ad. significat valde/vel magis. Irē hec expen- sis se. g. despēce. b. dīspīng. Et sū- pūs no ut: sūpt^o ta rū. g. despēs- du. b. dīspīngnet. Irē sūpt^o a ū.</p> <p>Displegaff. g. despīo. per. l. dīp- lico cas caui vel cui aū vel rū.</p> <p>Displigaff. g. despīat re. l. dīpli- ceo ces cul rū. n. g. Uf hēc hoc dīspīcēs. g. despīatīz. b. dīspīg^o</p> <p>Dispūfaff. gal. despū- ser. l. tēno- nis pī tum ac. gñs. Unde contē no nis sine p. Et cū p. in prereri- to r cum formatis ab ir sō. Irē m hic ē hec cōstībīlis r hoc le. i. cō- tēnendus. Et despīcio cis r cti s. ac. ge. g. despīser. bu. dīspūfaff. Item floctifacio cis eciact. gñs. Et deprecior aris idē. item pui- pendo dī s dī. g. pou pūser. b. pū- saff nebut. Irē hoc perūpēdū m dū. Irē repēdō as ac. gal. debou- ter. b. dīspūfaff. item repēdū m dū. item repūll^o sa sū. g. deboute/ regette. b. uito. dīspūfēte pe cōcet. s. s.</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J.

3re respus isni. g. refuser. b. dispulaff. 3re iperno nis euerfi. g. melprier. b. dispulaff. 3re hic et hec 2 hoc spernar cis. g. qui mef pule les aultres. b. dispulser.

Dispulet. g. despise. la. cōtepus ta rfi. 3dem despectus ta tum.

Disputaff. g. disputer tas ac. Un hic disputator oris. g. disputer. b. idē. 3re hec disputatris cis. g. disputeresse. b. dispute res. 3re discepto as. n. i. dispuo cōrēdo / discordo. Aliqñ cis modo rorcompono.

Disputation. g. is. l. hec disputatio is: hec disceptatio is

Disqueaff. g. offer la. hore. l. disseprio pis puleptum.

Disquēn. g. descēdre. l. descendo chis di sum. ac. 3re descēsus sua sui.

Disquebl. g. discipule. l. hic discipulus li. 3re hec discipula le.

Disquēt. g. sanasens. l. hic et hec insensis 1 hoc insense.

Disquiff. g. apprende. l. disco cis discit / cēt / dudo / dū / discēscit / discēdus ac. g. Un ad disco cis idē.

Dissension. g. idē. la. hec dissēno onis. 3re dissēno tis li sū. vel dissēno rris. g. discorder. b. de batarf. 3re hec seditio is. g. dissension. b. discordt. 3re seditiosus / is gal. hayneux bn. scandalus.

Dispoucbellet. g. re boule. l. recutio ca cum. vt vereztrum recuticum.

Disillab. g. de deux m labes. la. disillabus ba bym.

Disillabaff. g. disillababaff. l. disillabo bas.

Dissimulatiō. g. idē. la. hec dissimulatio onis.

Dissimulaff. g. dissimuler. la. dissimulo as ac. g. 3dē simulo les. Un simulas tis. g. dissimulā b. dissimuler. 3re simulas is tus. et dissimulatus ta tum.

Dissimuler. g. idē. l. hō simulator totis. 3dē hic dissimulato rris. 3re hec simularis cis: hec dissimularis cis. g. dissimulere se. b. dissimulere s.

Distembr. g. destrēper ras. 3dē mollio ta sui tiam.

Ditēpret. g. destrēper tus ta tum. 3dē ditur ta tum.

Distinguff. g. distingo. g. r. cēt ac. i. diuido. et hec distinctio is. g. distinctio n. b. idē. 3rem distinctus ta tum.

Distreiff. g. deffigmar. l. recdo tom

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J. Fo. li.

ire itā. n. **U**n redito. cōno. g. re-
 tournāt. b. distroer. **U**n redio. ca/
 ui itā. **U**n reimo. ad. **U**n riuo. is
 uiuū. ac. i. extraho. **U**n rōu. eru
 ere est in totū destruere. **U**n rōu-
 no. ta. tū. **U**n regredior. ris. ussi/
 bep. g. s. desbourner. b. distreiff.
Un diuerto. r. et rō. de vna re ad
 aliā verto. **U**n diuertere est hospa-
 rari. **U**n diuertito. tas. **U**n hoc di-
 uertō. rō. aduertendo accipit
 pro villa. r. **U**n pro hospitio. q. ubi
 magis nos recipim. r. commota
 mur. **U**n habitemus. **U**n dicit. r. diuer-
 sorius a. um. vt taberna diuerso-
 nis. **U**n diuersus a. ū. g. destour-
 ne. b. distroer. **U**n hoc diuersify-
 cāli. est via p. quā a militari via
 suede. r. itā n. rō. alio diuertimus

Distribuaſſ. g. distri-
 buer. de
 partit. l. distribu. is. ac. v. hic di-
 stributor. or. s. g. distributor. b. is.

Distribution. s. is
 distribu. l. hec
 distribu. tō. omis.

Distrugaff. g. destru-
 ire. distri-
 per. l. depulor. ar. s. **U**n d. p. do-
 dis. ac. r. occido. dis. idē. **U**n ext-
 mino. as. i. extra terminos mit-
 to. **U**n extermine. ponit pro
 demolari. **U**n hoc extermintū. n. s.
Un voro. as. r. deuoro. as. ac. g. de-
 uorer. b. taguaff. **U**n hic vorator.
 et hic deuorator. oris. g. deuoreur
 b. taguer. **U**n hoc vorato. nis. g.
 deuoremēt. b. tagueres. **U**n hec
 voracitas. r. **U**n hec hec hoc vo-
 racis. g. deuoreur. b. taguer. **U**n

ingluuioſus. s. ū. **U**n hec inglu-
 uio. et. i. voracitas. **U**n sinc. ca/
 ci. g. destruit. b. distruget. **U**n de-
 struo. is. g. destruit. b. distrugaff

Distrugets. destruit l
 destruc. a. ū

Diuarraſſ. vide in di-
 scourraſſ.

Diu. vide in dictione Dou-
 et in Conraſſ.

Diuguez. g. deu. foye
 l. b. taquer.

Diuan. pe. crisquis. g. ger-
 mer. l. pulito. tas.

Diuach. pe. croc. g. croc
 la. hic vneus. ci

Diuepiass. gal. ve. mē
 bier. la. ar
 mo. as. ac. idē. de artuo. r. eparno.

Diuerass. g. de. g. onter

Diuerglass. g. de. f. rōn
 l. uer. l. de
 limo. as. ac. g. **U**n de. g. l. ass.

Diuerass. g. ab. i. ger. l.
 ab. bre. uo. as.

Diuers. gal. idē. la. diuer
 sus. tā. sam.

Diuerſite. g. idē. la. hec
 diuerſitas. r.

Diues. in. fin. vide. **U**n
 hic hec hec hoc impo-
 dit. r. s. g. ab. i. de. uer. b. diuer. **U**n
 hic hec hec eff. r. s. i. sine. p. dō
 re. **U**n epudorai. tā. tū. **U**n hic et
 hec r. h. h. c. p. u. i. c. a. s. i. d. u. r. i. c. e.
 r. h. i. o. n. i. s. n. u. l. l. i. c. e. d. e. s. / p. f. e. u. e. r. a. n. o.
 c. i. q. u. i. d. a. v. i. h. i. n. c. p. u. i. c. a. d. u. e. i. i.
 d. u. r. i. c. i. e. / o. b. s. t. i. n. a. t. i. o. **U**n hec p. u. i.
 s. i. j.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J.

caçitas iſ: 2 pñcaçiter ad. et com
paratur penncaciter ci^oculſime.
Diuezaff. g. dernier. la.
extrem^o / a ſi.
itē exte r a r ſi iſ. itē poſter^o / tar
dus / vel icdo. Qñs etiā minus
ſignificat. Et hec poſteritas tiſ /
ſignificat poſter^o ſcſ: ſue hoies
q poſt nalcnt. Et poſter^o a ſi: qđ
aliqd ſequit: vt poſtera dies. i. ſe
quens. itē poſtrem^o a ſi g. tout le
dernier. b. an diuezaff. Et poſtre
mo ad. g. dernier ſm. b. diuezaff.

Diuezat. g. tardiff. l. tar
dus da dſ. itez
tardo as ac. g. tarder. b. vale. Uñ
hec. tardicio onis: 2 hec tarditas
iſ. 2 tarde ad. itē ſer^o a ſi. i. tard^o

Diuidaff. a ſi diſſorçh
gal. diuider /
ou partir. l. iduo as ac. itē diuido
is ſi ſi ac. Uñ diuidēs iſ oſ gñs
itē hec ouuidia. g. deuſe. b. diſ
ſorçh. Et diuidus a ſi. g. deuſe. b.
diſſorçhet. Et diuidur^o a ſi qđ ſe
parabile 2 ſeparatū eſt. itē hñc et
hec diuiſibilis 2 hoc le: 2 diuiſibi
litas iſ: itē hoc diſtiduſ. g. diui
ſemēt. b. diſſorçh

Diuider. g. diuiſer. la.
hic diuiſor iſ

Diuidaff heritag
g. diuiſer heritage. l. heriſco / iſ /
ui / re / itē. Uñ herciſcedus a uſ.
g. diuiſe. b. diuiſer. itez hñc hoc
herciſcēs riſ. g. diuiſar. b. diſ
ſorçh. itē hoc herciſcēde inſ. g.
diuiſio dheritag entre les hoies
b. i. partag inre ear. 2 intercōſ:

niū nñ / quod ſimul ſinit.

Diuiſion. g. idē la. hec
diuiſio iſ. iſ
thomos grece: 2 pharcs grece.

Diuinaff. g. diuiner. l.
diuino / naſ.
idē ariolo laſ ac. idē omnioz arç
dep. Uñ hoc omen niſ / auguriuz
qđ ſit ore / qñ oimen. Et eni ſu
ture rei pñciatio ou hois incu
dēs / diuino iſ fauore Et tā de bo
no qđ de malo dñ. hñc ominoſus
qui omen facit. itez ominoſe ad.
itē māros vñ mātes. g. diuinatio
b. diuinadur. itē hec hiromancia
cie. itē preſagio iſ in iſt pñ. pñ
ex pre 2 ſagio / ſignificat aſi ſērio.
ſagire eni eſt acute ſentire. Et
quo ſage arç qñ multa ſcire volunt
et ſagaces dicit canes: iſ ſigif qui
ante ſagit iſ oblata reſ eſt dñ: ſa
ſagire. i. futura aſi ſentire. itē pre
ſagus a ſi q vel q preſagire nouit
itē preſagiſ / preienſio / diuinatio
itē hoc arupiciſ eſt. itē hec adro
mācia cie. itē hec geomācia cie.
Et auguroz / ariſ. g. diuiner. b. di
uinaff. itē aſtulo laſ. Uñ ſiſtular^o
ta rſi. g. diuine. b. diuiner. itē hec
dinatio. g. diuinatio. b. diuinadēll

Diuiner. g. diuineur. la.
hic ariol^o ſi. iſ
hoc aruſper cis: 2 hñc et hec au
gur riſ. itē hic phiton niſ idem.
phiton etiā eſt dñā ſerpēs. item
phitonie^o ca cſ: 2 hec phitonieſ
ſe. itē mathemāticus ca cum. Et
hec mathēſis huius ſi.

Diuiſquaff. gal. deſ
poniller

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante L. et D. Fo. lii.

Dante L. et D. Fo. lii.
 la. spolio as ac. mem dispolio/as
 Irerho ta ui intiret expolio as.
Diuilquer. leur. l. hic
 spoliator oris.
Diuilquet. g. despoll
 ius ta tum. ite expolians taum
Diuouzellaff g. effo
 dre l.
 exitero as ac. ge. Idē deuicero
 raudem emiscero ras.
Dius vide in Electio. Irē
 elicio cis cui ere itū
 g. clre. b. diuiff. Irē elicio/edu
 co extraho. Quillecebre argēta
 riedicte sūz meretrices/abelicte
 do argēto. Et electo tas freq. itē
 exepo pis idē. Et seligo isri tū.
 g. clre. b. dius. Uf select^r ta nuz.
Diuulgaff gal. bunn
 guer/ pū
 blier. l. diuulgo gas ac. gñis.
Dizantet. s. edante. la.
 edētar^r tū
 idē edēculus lalū itē edento tū
 ac. g. edanter. b. dizantaff.
Dizemes. g. nō marie. l.
 hic agam^r mi
 Et hec enuba de idem.
Dizoen. gal. appouter. l.
 defferro fero uli/
 uti. idē afferro fero: et depotto as
 item deucho his ac. gñis.
Dizoumag. ga. sans
 domai=
 g. l. hic z hec indēpnis z hoc ne
 t indēpnatus ta sū/ d indicra. i.
 non defensa: aut lucognita causa
 bmar est. Aliqñ indēpnat^r dicit
 nō dānat. Et hec indēpnitas tū
 itē indēpno as: a idēpnabilitad.
Dizonaff. g. seurer. la.
 ablactio tas.
Dizonet. g. seure. l. abla
 cratus ta tum
 idem hic z hec eruberis z hoc re
 Et hec ablactatio/onis idem
Dizreinaff. gal. offer
 les elpi z
 nes. l. expino nas ac. gñis.
Dizremen g. repasser.
 l. remeo as:
Dizornet. g. qui est sō
 mains. l. de=
 manicus ta tum.
D ante L
Dle. gal. debre. l. arte. hoc de
 bitum debiti.
Dleout. g. deuoir. la. de=
 beo es ui tū ac.
 Inde debitus ta tū. g. debil. bri.
 bleer. z redebeoes. g. redebuoir.
 bñ. bleout adarre.
Dluz. g. truite. l. hic turtur
 r. inde turtur^r a h
D ante D.
Doan. g. ennuy. la. hoc te
 dilis. vñ tediosū lē
 di. ga. pest ennuy. b. enoe bñan
Doanyaff g. enuyet.
 l. redet ar.
 verbū impersonale. vide l. Enoetff
Docer. gal. dossier. et per
 tinet equis.
Doe. g. dieu. l. hic deus dei:
 p^r hi dei vel dñ deoz
 Et deitas tū. g. deite. b. doceles.
 S. itij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante D.

Item hec theotica/ce. itē theos grece/deus la. Unde theonic⁹/ai m. di. Itē theoroto grece tm va let sicudei genitrix. l. Itē hel hē hōr/hely/helos/etion/ hēley hē= loo/ya. sunt nota dei. z sunt. m. gē et indeclinabilia. Item soth idē. Itē terragrāmato quatuor Itax Brāma est lra dr. Ites hic z hec deicola le. i. colēs deum. Ites hic emmanuel indecli. t. nobiscū rē et scribit per duplex. m. Itē eley son. i. miserere mei de⁹. Itē hē= leyson. i. xpe miserere. Ites hēly hēly lamazabachant. Itē statur deus me⁹ vī dē me dereliquisti. Itē hoc alleluya p oēs casus ex ponitur tripliciter. qz alle. t. cāta. lu. i. laudes. ya. i. dño. Canez lau des dño. Scōo alle. i. salua. Itē. me. ya. i. dñe Salua me dñe. Ver tio mō alle. i. pater. lu. i. filius. Itē. i. spūsanct⁹ vī et filius t spūsan ctus. Item sign. ficat obsecrōis salua. etc.

Doe das saluo. g. di= eu te salua. l. hoc chere p oēs cas⁹

Doelez. g. deite. l. h del hoc numen/ie.

Doel. g. diuino. l. diuino s; um. Idem dius a um Item hec diu initas tio.

Doe an douar. g. le dieu de terre. l. hic tellurus ri.

Doe an iffern. g. le denfer. l. hic pluro /is. z bis /is. idē

Doe an porzou. g. le dieu des portes. l. hic forul⁹ i

Doeou pziuet. g. di= eur pziuez. l. pñ hi penates/ tum i. dñ domestici qz penes nos nati sunt. vel qz nō lōge absint ab hac vita/ siue qz penit⁹ infidēt. Ex quo etiam penetrales s poctis vocāt

Doe an guin. g. le dieu du vin. l. hic bachus bachi

Doe an bell. g. le dieu taille. l. hic mars tis.

Doe an bugale. g. dieux des pasteurs. l. pan ts. itē hic luparcus ci. Itē hoc luparcū h festum panis.

Doe an moz. g. le di mer. l. neprim. Itē hic neprim⁹ m

Doen. g. potter. la. potto as ac. g. Itē ferol fero/ tūli/ferre/latum. ac. g. item sigt tolero pottoz. Aliqñ duco/ b rigo. Aliqñ dico/ nomino. Aliqñ do/ exhibeo. Aliqñ cōcupisco. ali quādo extollo. aliqñ gigno/ pda co. Aliqñ habeo. aliqñ afferō/ con fero/ distribuo/ ostēto/ cōsūlo/ au fero/ refero/ seu recipio. Aliquā do alle quoz. Itē foras grece/ fer re latine. Itē pferro pfers. g. pot ter. bii. doen. Itē gero/ i/ i/ i/ i/ i/ i/ g. potter. b. doen. Unde gerulus/ a/um. g. potteur. b. douguer. Itē

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante D. Fo. liii.

hoc gestatorum appella lecti-
 calla / sine carruca et ome id in
 quo gestamur. Dicit em gestato-
 rius a um. vt sella gestatoria. itez
 gestuloz a ris. gestu facio. Itez
 gesto is iui: vel sty pprie sigt ge-
 stus indicantes animi affectu cor-
 porie facio. Ex motu em corporis
 gestus fit. Itz gesto as. act. lepe
 vel quasi continue gero. itz hec ge-
 stualis le. Itz gestuolus a um. qd
 est plenu acub⁹ leri tie. Itz gest⁹
 a um. g. portz. b. douguer. itz hoc
 gestum sti. et hic gest⁹ st⁹ sui. est
 id quo indicat qd gerat. Vñ hic
 hec portabilis et hoc le. gal. porta-
 ble. b. tra da doz. Itz iporto as. i.
 inro porto. Itz importuosus a u
 ut defero. fers. li. ac. i. affero: de-
 nicio. Aliqñ in accusatione defe-
 ro. Aliqñ pdo qd celatu est. Ali-
 quado deferre est tribuere. Itz
 infera/ers/ li/ re/ illatu. ac. utz irro-
 go/ as. ac. idz. Itz hic portator is
 g. porteur. b. douguer. Idem hic
 portitor is. itz vho his/ i/ ctum
 ga. portz. b. doen. Itz vecto as.
 et vectito as. idz. Itz hic vecto/ itz
 g. porteur. b. douguer. itz ba-
 ulo as. ac. g. ga. portz. b. doen.
 Unde hic baulator is. g. porteur
 b. douguer. ibi vide.

Doees a bleuzff.

ga. la deesse des fleurs. l. hec flo-
 rare. Itz pñ hec floralia/ op. ei⁹
 de ludij seu festa. Floralia etiam
 vñ loca in qbus sunt flores.

Doees an douz

deesse de leauz. l. h nimpha/ phe.

Does a graguez

g. la deesse des fumes. l. hec u-
 no: onis. Itz unonimus/ a um.

Doees a mes.

gal. cest
 la deesse des glans. l. hec. dodona
 ne. Itz dodona ciuitas Epyri tu-
 xis quas propinquu eras nemus
 toum sacru vbi quercus vocales
 fuisse dicunt

Doees an net.

s. la
 deesse de la bataille. l. hec ceres dis. Idem
 hec frugeria/ rie.

Doees an bell.

s. la
 deesse de la bataille. l. h palas is.

Doees an lazron

g. la deesse des larrons. l. la uerna e

Doetanc

s. doubtan-
 gutas is. Idem hec dubitatio is
 Itz dubitante aduer.

Doetaff

ga. doubter. la.
 ambigo/ is/ egi-
 ctum. ac. g. Itz dubito as. idem

Unde hic hec hoc dubitans is. ga.
 doubteur. b. doctus. Itz indu-
 bitanter aduer. i. sine dubio. Idz
 indubitato aduer.

Doetus

s. doubteur. l.
 hic hec hoc an-
 ceptis/ pitis. Itz ambigitus/ a um.

Itz ambigue ad. Itz dubios/ a/ b
 et didimus/ a um. itz hic didim⁹
 mi. itz amissum. et examissim ad.

Itz incactater et indubitat ad. is

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante D.

Douaff. ga. puiuer. la. do mo as ui itū ac. per translationē domare sūt vi cere. a quo domitos hostes dicitur. i. victos et domesticos populos in potestate redactos. hic cōponit pdomo qd est valde domo: vel ad finē domo. Unde domesticus a um. Itē hic et hec in domabilis et hoc le. ga. nō prima ble. b. goez. Item indomitus a ū.

Dogan. g. cocu. l. curruca ce. Itē aliqui dicunt hic curruca ce idem.

Doganaff. g. faire co corcas. ac. ge. cu. l. curruca ce.

Domicil. g. domicille. la. domicilium: itē

Dom. g. idem. l. hic domus ni. et est nōmē sīncopatū de dñs. et dī de monachis et pōtis. vt domne iohānes

Donafon. ga. don. la. hoc donuz ni. Itē hoc donarius rñ. itē hec donatio nis. g. donatio. b. donafon Item donifer a um. i. ferens donum. Itē hoc municipis pñ. Municipia dicebātur q̄ aliūde ventebant in ciuitate: et cum sub iure puerēt in senib⁹ ih ppli romani/ honoribus q̄ fungebātur. itē hoc municiū nñ. itē hoc munificeris. g. don. b. donafon. Unde hoc municipulum/ li. dimi.

Donafonaff. g. dō ner. la. dono as. ac. Item munerō as. oc. Item munifico as ac. g. faire

don. b. ober donafon. Unde hoc nefrandiciū est donum qd serui dant dñs suis. Itē hoc parafrenum ni. est donū qd amici dāt in nuptijs sponso vel sponse.

Donafoner. g. don neur. l. hic donarius rñ. Item hic donerarius rñ. Item hic hec hoc municeps/ pis. i. munus capiens. itē municiparius/ a/ um. Itē hic hec hoc munifex cis. idē hic hec hoc munificens/ ris. idē munificus/ ai um. Item munifice ad.

Donet. g. venir. l. veno is emilentis. n. Uñ ad venio is emi entis. itē adueniens is ois g. Itē prodeo es dñ. sūt vltra eo: sine foras exeo quasi porro eo. Item provento is uentis. et proventus a um. idem.

Donoet. g. idē. l. hic donatus ti. Uñ hic et hec donatista/ e. i. legēs illi libis gal. q̄ lit celuy liure. b. donoceder

Doz. g. hys. l. hoc ostiarius. Unde hoc ostioli li. dī. Item hic ostiarius q̄ osti custos Item hec ostiaria rie. Item ostiisim aduerbium.

Dorguēn. ga. anse. l. h anse

Dozn. g. main. l. hec manus ui. vnde equimans na nrm. g. celuy ou celle q̄ se aide de deux mains. b. nep enem sicour a dou dozn. Item hic hec manualis et hoc le. quod pertinet ad manum. Item manualis: tat tum. ga. qui a grandes mains. b.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante D. Fo. liiii.

donec bras. *3te hic pugnis: ni. g. poing. b. doin ferret. Item hoc pugillum li. significat parvū pugnum. Item cyros grece manus latine.*

Doznaff. *ga. bastre. la. flagello as. et muro ras. ga. bastre ble. Buto. doznaff et.*

Doznat. *g. poingnee. la. hic pugillus/ li. Item hic manipulus li. 3tes hic et hic manipularis et hoc re. q^o pertinet ad manipulum. 3tes hic manipulus l'indem.*

Dotrenal. *g. doctrinalis/ lis. Item hic et hec doctrinalis et hoc le. quod pertinet ad doctrinale. Item hic et hec doctrinalis/ ita/ ite. legens doctrinale.*

Dotrin. *ga. doctrine. la. hec doctrina ne Item hec cathesis/ sis. Item caesa thesis huius sis. i. instructio. itez mathemanticus/ a/ cum. que est disciplinabile. Item mathesis huius sis/ cum h. gal. doctrine. bue. dotrin/ quelén.*

Dotrinaff. *g. doctri- nae/ Item vide in Disquib.*

Dou. *g. deux. la. pluraliter duo due duo. 3de am bo/be/bo. 3te dya grecū. 3te binarius/ ris/ um.*

Douar. *g. terre. l. hec terra. idē hec telluris Unde hec cubiles/ lis vel hec cibles les. idē hic humus mi. h ops*

pio. hoc solū/ li. et hec terrula/ se. diti. 3te ge grece/ her grece. terra la. Item terreus a um. i. terrisus/ sum/ vel terrulēt/ a/ ū. idē

Douar marr. *vide in Regal. g. doubler. l. duplo/ as ac.*

Doublaff. *g. doubler. l. duplo/ as ac. Unde hec duplois/ idis. g. vestemens double. b. abir doubl. itē duplico as ac. Item dipondius dff. a duobus pō. Jeribus dr. 3des hec diplo se. idē hec diplo is. itē gemino/ nas. ac. Unde gemellus/ a/ um. 2 gemineus/ a/ um. vel geminus/ na num. Semini ppue dffr duo. Nam si tres sunt trigemini dffr/ si quattuor/ quatergemini. Q^o h^{ic} gemini dffr q^o vno p^{ri}mo nascuntur: etiā si tres/ vel quattuor/ vel plures nascerētur. Q^o h^{ic} gemini p^{ri}mo simili ponit. Et gemini celesse signū q^o castor 2 pollux constituant. A geminus sit cōpositū congeminus/ q^o cū aliquo n^o est 3te septuplo as. g. doubler ē sept b. doublaff e seis. 2 septupl^o/ a/ um*

Doubl. *g. double. l. binus/ a/ ū. idē hic h^{ic} hoc duplex cis. 2 duplus a um. vel hic duphcarus/ ris. et h^{ic} biblicitas io.*

Dou cant. *benz centz. l. p^{ri}mo ducēt te ta. 3te ducentes ad. numeri.*

Doucc. *g. doulx. l. hic 2 hec dulcis 2 hoce. idē glicon grece. itē hec dulcedo nis g. douletr. b. douccer. item hic dulcor is. itē dulcoro as. ga. adoul cir. b. doucczat.*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante D:

Doucefic. s. douce. la. hie et hie c. l. itale. L. hie dicitur
 qui vilioris questu gratia exerci-
 tum sequitur: vt puta lanedi aut
 coquedi gratia. ite l. x. d. aqua ve-
 teris dixerit. Unde hic halo no-
 ga. porteur de buche. b. boue uer-
 da cost. Itē vide in Teil. itē hie
 ferentarius rj. ferentarij dicitur
 uo armature milites auxiliare:
 res a ferendo auxilio: vt dicitur op-
 esset auxilio ferret ex cursu leui
 armis grauibus non impediti
 ensez telio tantu in structi. Quid
 eni sunt ferētarij qz fundio lapidi-
 busqz pugnabāt: qz tela feruntur
 non tenent. Cetero ferētarios dicit
 qz tela ac ponōes militibz pugna-
 tibus ministrabāt. hi z velati ve-
 cabantur.

Doucelil. s. id. l. dec clep
 hydraz ligē du-
 fontem scz: z horologiu aquarū
 horas aqua dimeticns. Erat pte
 res vas qbdā vitreū graciliter fi-
 stularū qd equali bō dimēsiōibz
 signatas horas ostēderet.

Dougaff. s. craindre. la. timeo / es.
 u. Unde timidus a / um. g. paou-
 reaz / crainff b. dougus. Item ti-
 moratus / a / um. z timorofus a / ū.
 Itē hie timor / is. g. paour. b. aon
 idē timidus / is. Uti metuo / is /
 ut. z caret supino. g. doubter. bit.
 dougaff. inde metuēdu / da um.
 et cōparatur. itē hie meus / ū ui-
 gal. paour b. douet. Unde pallio-
 es. acf. g. craindre. b. dougaff / pe-
 bicolouaff. Unde pallid / ū / da / dū.
 Et vereor / ens. dep. i. timeo. Sed
 ppe vereri liberor q honestatis
 grātia mouent. Timere seruosū
 q formidine pene facit. huius cō-
 positū est reuerer. hinc reueren-
 tis / rie. Unde veritus / a / um. et
 reueritus a / um. g. doubt. crain-
 b. meuz pe douget.

Douignaff. s. enge-
 noillir.
 la. suffraginor / a / is. dep. g. hie. itē
 plr hie suffragines / ū / ū. g. gonouls
 b. dougn. vide in Sin.

Douguer. s. porteur.
 l. b. iulius li
 et hie baluator / is. idē. Itē vide
 in Doen. Unde hie baluator / is
 g. portereff. b. douguere. item

Douhanter. s. mi-
 party. l.
 bipartitus / a / um

Doumag. s. dōmage.
 l. hoc detri-
 mentum ti. z dispēditū. dū. Uti
 cura e. Et ppe de damnum de
 mari / qz qd magnas i nauī mer-
 ces habet: et tēpestate cogit eas
 in mare iacere / ne nauis obuat.
 Itē iactari / ū. itē dispēditio / ū
 um. ga. dōmaigeaz. b. idem. vide
 in Dampnaff.

Doumagaff. s. b.
 me-
 ger. l. dōpnifice / as. ac. Item in
 commodo das.

Doun. s. parfond. l. pūm
 dōg / a / um. alme-
 um: imus / a / um. idem. Unde pro
 fundo as. g. pōnder. b. dounbat.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Vante D. Fo. lb.

item p̄inditasio. g. p̄fondite. d. solet.

Doupēnec. g. deux te
stea. i. hic
hec hoc diceps nis.

Dour. g. caue. l. hec aqua:
idem idor grece. Unde aquos
num. quod copis aque habet: vt
lyems aquosa. idem aquibus:
num. item aquigis gñ. quasi aq̄
agium. Est em̄ aqueductus. idēz
aquaducile is. id hoc aqualitiū
r̄. idē gustatiū r̄. idē aquia
le. b. Unde hic aqualculus. i. di.
est ab aqualicus/ et vas vocat in
quo porci sordēs per translationē
vero. p̄ v̄t̄re sine alio sumit/ tā
occulta r̄ apparēt̄em qua sordēs
fluunt de hōle dicit. itē aqualicus
abnis vbi sordēs de fluunt. Unde
aquariolus. i. g. porteur de aue. b.
douguer da dour. itē aquaticus a
cum. et hic et hec aquatilis hoc
le. 3. hē hic et hec ydrobaba e. itez
inundatus ta tum. Unde inundo
ta. q̄. ponitur absolute: et si q̄
creto et extra alueli ver̄to: q̄. h̄z
acine et pro ambulo ponit. item
heclate: cis. b. olo humor. item
limpha ḡ. g. caue. b. dour. item
limpha r̄. is. itē limphatus a uz.
vni dē q̄ plus satis habet aque
sicut marcius quod est sine aq̄.
vnde limphare. i. furor̄e ver̄. r̄.
item limphaticus cum. siue lim
phatus b: furiosus. velt̄mus bac
quidē d̄. vni q̄ ex aqua cōtra
r̄. Q̄b est huc atq̄ illuc disc̄r̄
ret. vnde hoc liquamen ia. siue

liquamen: i. pinguitudo a talis ad
ignem liquefacta. et in vsu cod
narium seruata ad cōdiendos ci
bos. Licet et de alijs dicit palli cū
nō comeditur. vnde hoc liquamen
tum it. itē moyā grace aqua lari.
item hec nauia ec. g. caue d̄ hēff
b. dour an lestr. 3. hē hēc vnda: e.
ga. caue. b. dour. inde vndula le.
dum. item vndolus a um. itē hēc
vndolitas: tis. r̄. idem hēc aquo
sitas: tis.

Dourpar. g. rale. l. hec
hec fulex: cis. vel hic latus ri

Dourqui. hic liter tri
3em luter est vas in quo vinum
diluitur. i. aqua miscetur. idē hic
cantarus ri. vnde luterarius nō
item hoc luterum ni.

Doutaff. g. douter. l. he
hec hesitatio mo. g. doubtare. d.
doutance. vnde hesitacule. di
item hesitaculus a um. idē hēff
tans ta tum. item nuto as. r̄. g.
g. doubtet. b. doutaff. vnde nua
bundus. itē mulo is. ga. doubtet.
b. doutaff. item vide in Douzec.

Douzet. g. douze. i. plu
et hec duodecim in b. vnde hic et
hec duodenis et hoc ne. itez hoc
duodecenum: h. sp̄at̄i. ḡ. anno
rum. itē duodenarius a um. item
duodecimus ma: num. ga. douzi
cime. b. douzuet. item duode
cies aduerbium numeri. g. douz
ze foga. b. douze guez.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante R.

D ante R Ande hec sentis huiusmodi. g. eph
ne b. dien. idē hec sentis cis. itē
senticosus a um. et sentarius: a
idem. Itē hec vepres pas. et vep
vepicula le dūm.

Draff gall. hūstet. laf. hoc
ostiolum li.

Dragon g. idē. l. hic dra
chones ne. hec dracena ne. et
dragunculus li. dūm.

Draillaff g. decouper. l.
lano as. ac. g.

Draillou g. sermens de
vingne. l. pfi
rius/a um. pfiuus: xum. succif
uus: a um. et succidane: a um.
Ande inclinus a um. qd̄ si super
fluitans absciditur ab aliqua ma
teria: et possunt dici substantiue p
ficiūm pfiuū zc. item p̄ uccinē
itis idem.

Drapen g. drapeau. l. pe
niculum: li. idē
hoc peniculum: li.

Drapellz bratell
idem sunt

Dre g. par. l. per: prepō be
eruiens actō casui

Drem g. visage. l. hie v
rus tus tui.

Drenewoz al's di
dānewoz. g. par. cœur. l. corderē
nus ad. cōpositū a corde abianū
casus: et tenius prepositio.

Dren g. spine. la. hec spi
na e. Ande spimta
le. di. itē spino/as act. itē hoc spi
netum ti. locus in quo crescit spi
ne? Itē spinolēus a um. z spine?
a um. vel spinifer. ferens spino.

Drital gant ioaz
vide in Zoae.

Druaff g. derier. l. de
riuo as vel dū
uo: as ac. generis.

Dromeder g. drome
daire. la.
hic dromedarus r̄f.

Drouc g. mauvais. l. ma
lus a um. et cō
tur irregulariter. mal^o peior p̄
firmus. itē maledico: as. g. maud
re. b. milliguaff. itē maledic^o:
num. g. maudit. b. milliguet. item
maledic^o a um. g. maldisent. bi.
drouc comter. vñ hic hec hoc ma
ledic^o itē idē. itē male ad. item
malefacio: is. in p̄terito feci. li
pino: actū. n. g. malfaire. b. drouc
ober. itēz maleficus a um. g. mal
faient. b. drouc oberer. itē mal
ctosus a um. itē hec malicia ciet
hec malignitas r̄ i cōsensu. g.
maulāistie. b. droucyez. itē ma
ligno as. ac. gal. faire mal. b. ober
drouc. itē malign^o a um. ga. man
uais. b. drouc. itē malivolētia: itē
g. maliuolce. b. drouc yonll. item
hic hec hoc malivolētia. i. male
volens. idē maliuolus a nm. item
prauus a um. qd̄ nō est rectū. li
prauo as ac. itē prauitas ne. gal.
mauāistie. b. droucyez. itē prau
ad. li hic hec prauicco: no. ga

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Dante U. **E añ A. Fo. lbt.**

D de maullugis cueur. b. a drouc ca-
 loy. itē scelus a um. g. maullais.
 h. drouc. itē hic et hec scelestus et
 hoc ste. itē scelerat⁹ a um. itē hoc
 scelus/serio. itēz vide in Cleiz: in
 Noasaff. et in peruerso.

Drouchanu. vid in
 odiffam

Droucomps g. mes
 dire. l.

Droucyez. g. maullai
 stie. l. h. ma
 licio cie. ⁊ facin⁹ oris idē. vñ faci
 proflus a ū itē scelest⁹ ⁊ flagitio
 sus. g. plat de maullais stie. b. leun
 aboucyez.

Droucober. ga. for:
 faire. l.
 forefacto: cis: ei: actum. ac. gñis.

D ante U

Du. g. noir. l. ater trattrū. itē
 subater a um. ⁊ teter: a
 trum. ⁊ niger a um. vel lurid⁹ a ū
 itē est supra modū pallidū: qñ lo
 ridum: quasi ligo p̄cillum: et lusi
 dum factū. Unde nigellus: a um.

Du/e/le/se/mis/du
 g. nouebie. l. hic nouēber io. idēz
 hoc castus noñē grecuz indecl.

Duaff. g. noir etr. l. nigro:
 as. ac. gñ. Unde de
 nigro: as. nigru facio. itē luro eo
 l. ater sum. vñde liuid⁹ a um. qui
 ex p̄cillu carnes nigra habet su
 pone ernozia ad eum locum qui
 p̄cillus est. item liuidus sepe pro
 luido ponitur. huius dimi. est

liuidulus. itēz luelico. l. liuid⁹ ho
 vide hic liuo ⁊ ois. item nigro:
 le sai. n. vñ nigresco scis. inchoa.

Duder. g. noirte. l. hec ni
 gredo inis.

Duc peduches.
 g. duc ou duchesse. l. hie h dur is

Duchie. ga. idē. l. hic du
 catus/c⁹ ai. vel
 ducar⁹ est ipsa ducadi actio vt est
 illud. Si cecus ceco ducatu p̄stet
 ambo in fouca cadūt. itē ducatus
 it: est aureus nūmi ducatis.

Duyll lin. g. pongnee
 de. l. in. l. hic
 linipulus ll.

Duches. g. duchesse. la.
 hec ducissa: fe.
 vel hec duchissa: fe.

Durabl. g. durable. l. du
 rabilis ⁊ hoc e

Sequitur de E.

E gallice ⁊ latte idem.
 Siece etha: ⁊ ⁊ in
 nero. cc. vel. l. veri⁹
 E quoq; ducenti seu
 quinquaginta tenet

E. gal. nenon: ou la. la. sūid:
 sua sum.

Eauit. g. souff. l. hic augu
 sus sti. idem seba:
 sus grece.

Eauitic. g. rouffignol. la.
 hec p̄thomēna
 ne. item vide in Rustic.

E ante B

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante C. D. et F.

<p>Ebarz s. dedão. i. intra p̄ postio. 3t̄ i. n̄ est nuo/n̄ a n̄ penul. p̄. q̄ est i. n̄ est mū. Uñ illa intestina d̄n̄: q̄ i. n̄ est riori corpore parte claudunt. In testinū odii d̄: vel occultū: vel magnū: hoc est cor 2 a lam p̄ m̄ s Intestinū opus q̄ factū est ex li gno fabriop. Uide etiā in Abarz.</p> <p>Ebat gal. ebate m̄. i. hoc preludium d̄.</p> <p>Ebataff gal. ebatraff. i. eludo d̄ s̄ si sitz</p> <p>Ebeul ga. poulain. la. hic pullus pulli.</p> <p>Ebil s. cheuille la. hecca: ulla cauille.</p> <p>Ebil an lagat s. la le q̄ est en loeil. la. hoc glaucō ma t̄: 2 glaucōma/e. Uñ glaucō ca/cū. 3t̄ hec glaucitas: 2 hec glaucōdo/dnis.</p> <p>Ebye s. hebfey. i. hebre a/um. Uñ hic et hoc hebreista sit. i. iudens.</p> <p>Ebyell s. aurill. i. hic ap: lio/lio. Et zandic macedonum ligna.</p> <p>A ante C.</p> <p>Eces s. exces. la. hic exces sus lista sui.</p> <p>Echarnaff s. echar: rino nao. Uñ hic carinator/ouis.</p> <p>Eceptaff s. exceper. i. excipio. io. ac.</p> <p>Uade hic excentozius r̄. gal. ex ceptif. bit. exceptor.</p>	<p>Ecclesiastic s. eccle: siastic. ca cō: 2 basili: ca d̄ Lecclastic: ca cō: 2 basili: ca d̄</p> <p>Eclips gal. eclipse. i. he eclipsio sis. Ech sis significat eōtrario/eduerō cōtra. Et hoc calamit̄ s̄ stri id̄.</p> <p>Ecuzon s. id̄. la. he hoc scutum id̄.</p> <p>Ecumaff gal. escum L. ex p̄ mo neutri generis. Uide in Sp̄m.</p> <p>A ante D.</p> <p>Edeficc s. edifice. i. he structura re. si de in Edificaff. Et hoc apogem ni. gal. edificice foubz terre. d. ed fic didan andonar. Edificiū gal. edificice. vii. edeficc.</p> <p>Edefiass ga. edifier. d̄ struo is m̄ ac. Et edifico cas ac. 2 reedifici cas ac. ge. id̄. vnd edificāo m̄.</p> <p>A ante F.</p> <p>Eff gal. ciel. la. hic poluō hoc celū h̄r p̄r celi cel rū id̄. vñ hic 2 hec celestis 2 h̄ ste. Superus ra r̄ id̄: 2 hic h̄r mo ri. Et hic et hec celicola le: vel que celi habitat. 3t̄ celi ta tū. item hic 2 hec celigena m̄ uē pluraliter hi 2 hec celites m̄ d̄ celestes. Et celatus aduerb̄ qualitatis. i. e celo.</p> <p>Eff imperial s. ef perial. la. hoc emp̄reū/ret.</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A an G. H. J. et L. Fo. lviij.

<p>Eff. s. l. iceluy. la. ipse ipsa ipsum p. nomen.</p> <p>Effectif. s. idē. l. affecti uus uauum.</p> <p>Effehunan. s. soy = melmes la. semet p. nomen.</p> <p>Effornaff. s. efourner l. ifurno. s. s. ac. gñis. Vide in Fornes.</p> <p>Effn. s. droit. l. recus ta tñ 3re recte aduer. 3tes otus grece rectum latine.</p> <p>Effnaff. s. adreer. l. d. rigo gñis in ctuz</p> <p>Efforcass. s. efforcer. lat. subitoz eris ussū vel xussū vel sui ti s.</p>	<p>cautus tñ. s. esiptien. b. idem.</p> <p>A ante H</p> <p>Ehoazaff. s. reposer a mydi. l. me- ridior aris dep. gñis. Unde meri- dianus ta tum. g. reposita midy. bri. ehoazyet.</p> <p>Eheuc. s. faulmon. la. hic ialmo tonio.</p> <p>Ehuedez. s. alouette. l. alanda de</p> <p>Ehunan. gal. leul. la. so us/lalun.</p>
<p>A ante G.</p> <p>Egal. s. idē / ou pareill. la. hic z hec eqñis z hoc le. 3re hic z hec eqñilis z hoc le. Et hec e qñilitas ris: z eqñiter ad uerbiū qualitatis. 3re hic et hec equanimis et hoc ne. i. eqñis alo. 3de equanimus ma mū. 3re hoc hostimē tū ti: et hic hec hoc epar tis. 3re hec paritas ris: z parilit ad. 3re hic z hec parilis z hoc le. z pilitas ris g. equalite. b. egalder</p> <p>Egalaff. s. egaler. la. eq as ac. 3de equi paro as. Et eparat^o ta tū. g. eq- pare. b. egaler. 3re hostio / toriui reitū s. faire egalemē. b. egalaff</p> <p>Egēn. vide in Eugēn / z in Buch.</p> <p>Egypt. s. egypte. l. hic egi ptus / ti. Unde hic</p>	<p>A ante J</p> <p>Eil. gal. second. la. secundus secunda secundū. a la eille dē / z mail let idē abri vide</p> <p>Eintaff. ga. veuff. la. hic viduus / dni.</p> <p>Eintaues. s. vcsue. I hec vidus due. Et hec viduitas ris.</p> <p>Eiz. s. huit. la. plr hi z he et grece. 3re octoas / in s. 3dem odo octuarius. Et octau^o a ū. ga. huit helme. b. anelzuet. vide: Cōtass</p> <p>Eizdec. s. birhuyt. l. octo decim. in s.</p>
<p>A ante L</p> <p>El. gal. ange. la. hic angelus angeli.</p> <p>Elas. g. gestr. la. hoc secur ous. 3dem hoc fca- tum ti: vel est. g. foye. b. assu. 3re paten grece. 3rem hoc epar / to. h. j.</p>	

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante M.

Unde epaticus ca cum.

Electio s. idē. la. hec
electio. s. electio. vñ
electio ta tū. g. electio. b. dicitur. Et
eligo is exi cū. g. electio. b. dicitur. Et
Item hoc electuarium rō.

Elefant s. idē. l. hic ele-
phātus u. Idē
hoc elephāntis.

Element s. idē. la. hoc
elementū. i.
Et sunt quatuor elementa. s. ignis
aer/aqua/terra. Uñ hic et hec
elementaris hoc reliquod perti-
net ad eleme. tum.

Elenches s. idē. l. elē-
chos gre. i.
reprehē sio/argumentū: idē fe-
re qđ syllabos quasi cōprehē sio.
Sūt enī elenchi margarite pce-
tiores fastigata lōgitudine. Item
cauillatorum dicitur/elenchos ap-
pellat. Uñ p quodā argumenti
genere sumitur. Uñ sophistici e-
lenchi apparentes redarguitur.
Item elēchos appellat fastigata
lōgitudine alabastroz figura in
pleno desinētis orbe. Item. Au-
rib⁹ extē sio magis pmissit elēchos

Elestrēn vide in dicitio
ne Clezeff

Elese s. cestassanoir. l. sci-
licet/ videt puctio.

Elphezen gal. niele. l.
hec zizania

Elgues s. menton. l. hic
hoc mentū nia moueo es. Item
mētarius ta tū. g. ementone. bit.

elgueset. Et mētosis sa sum. g.
quia grant menton. b. elgueset.

Elin gal. coude. la. hic cubi
tus cubiti

Elizabeth per oēs es-
luse. g. s.
la. 2 bu. 16: nomē ppriū mulieris

Eluēntan s. effinca
le. lat. hec
scintilla le. Uñ hec scintilla le/
di. Item scintilla as. g. effinca.
b. eluēntan. vñ scintilla loisa sum

A ante M

Emācipaff s. eman-
ciper. l.
emācipio pasac. l. manumittō
vero. Uñ emācipati qđ duobus
modis intelligunt. Aut hi qui ex
pāis iure excesserūt/ aut hi qđ alio-
rū sunt dñq. Alii emācipatio
idē est qđ dedit/ et veluti in man-
cipium adscripsit. Qui emāci-
pat/ dicitur emācipator.

Embān s. bānir. l. pō
nizo/as. Item
hic pō nis. b. embāneur. Item
hec banna ne. b. embān.

Emboudēn s. bān
incisū i q. Item infero ris. g. hānt
b. emboudaff. 2 hec incisio/ onis

Emellaff s. entremet
ire l. intro-
mitto tis si sum. vel ē intro mitto

Emerillon s. idē. l. h
alter/ n.

Emeus . iay. la. habeo
beo/ bui/ itū ac.
Unde rehabeo/ beo/ itū.

Edition Yvon Quillevère

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

¶ ante R. Fo. lviij.

Emolch .g. chasser. la.

venor/aris d. Uñhic venator/oris. g. vencur. b emelchyrat. Itē hic rhec vena bilis r hoc le. Itē venatic^o ca cū qd ad venationē ptinet. Uñ ve nancos canes dicim^o / qd^o feras pcedimur. Itē venator^o a/g. Itē hic r hec comicēn/ nis. Item hic h hoc comicēs r s: q dāt cū cornu

Emyegues .g. saige

fēme. l. hec obstetric/ cis. Et obstetrico cas penul. pdu. ad pariendū ad uuo: siue obstetricis officū ago

Emolumēt .g. idem

emolumentum/ ti.

Emrentaff faez.

.g. soy rendre vaincu. l. vedo/ dis/ diuū ac. Uñ deditus ta tum.

Emduat .g. orphelin.

la. orphan^o nanū. Itē hic r hec orphanatro phia/ te: q nūrit orphanū. Unde hoc orphanatrophū phi/ hospiti um orphanoz. Itē hic postumus mi penul. cor. ex post r hum^o cō= ponit: q post mortē patētis nat^o est: q si post humanū r sepulchrum. Dicit r posthum^o a/ b. p futuro/ et sequēti r postero. fuit r post= dum^o nomen viri. Itē hic pupi= lus l/ a pubus derivat pto ipube q desit esse i p/ris p/ate: vel mot r/ vel emācipatione. hiero. Pu pillus b: q non hz patrē: orphan^o q nec patrē nec matrē. Itē hic r hec pupillaris r hoc re/ a pupillo

deducit: unde pupillaris eras/ pu pillare negociū.

¶ ante R.

En .g. idē. la. in ppositio/ q et

separari r cōponi solet. Separata/ rā ac rō q ablo delect= uit. Et cū actō iūgit/ significat. p vel erga/ vt hōi sentio in rē pu= blicā. Qñq aduers^o vel cōtra: vt i paricidā dico/ r i tyrānū pugno Qñq intra: vt in nauē ingressus es. Qñq ad. Qñq sicut/ sicut/ Qñq vsq/ ad. Denotat qñq q= uatē ordinatiū Qñq indi= cat spatum temporale r.

¶ En/ a/ s Uaen idē sūt: vide sūt

Enchardaff .g. char

carminoz aris dep. vide i Sloar

Encerg .g. exerceber. la.

exercet/er/ ruit itū ac. Itē exercito rās ac. Itēz inuestigo as ac. Et hoc exercitū tū. g. exercice. b. encerg. Itē hec indagatio nis. i. indistio. Itē ex= plozo rās ac. g. enqñr. b. goulēn. Uñ explozat/ rā tū. g. encerche. b. goulēnet. Itē cōtoz/ aris depo. significat timorari/ differre ab eo q cūcti sūt sine difficultate moueri nō possint. Vel ab eo q cōris vada rman/ paulat. pcedūt. Et hec cōtatio nis. g. indistio. b. id. ut pscrutour/ dep. g. exerceber. b. encerg. ut pēdro is/ r precon tor aris. Uñ percontatio onis.

Enclafq .g. enqñr. l. ois

curtio nis sūt. actiui gñis. Et vestigios/ idem. p. q.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

E ante R.

Et vestigiatus: et indro is. Un
hec inditio nis. Item exaro ris.
Item emolio: ris de p. gal. enqir.
b. enclaq. Item rimoz aris: et scrui-
tor aris de p. Un hoc scrutiniū q
g. enqueste b. enclaq. Item hic et
hec scrutabilis et hoc le. Item hec
inqueste. e. g. enqste. b. inqstion.

Enderu g. soir/ou tard
i. hec multra/e

Enerdiguez a. s. en
g. en la p. in. l. demū/2 dentz ad.

Endan gal. soubz. l. sub
prepositio.

Endifferat g. idē. la.
hic et hec

et hoc indifferēs tis. Item hec in-
differētia: et idifferēter aduer.

Endiuilibl g. indivi-
sible. l. in

diuiduus a si. Item hic et hec indi-
uisibilo et hoc le: et idiuilibilitas

Enduaff gal. enduer. l.
calco cas acc.

et inde cōponit calco cas: excul-
co: inculco: pculco: reculco ac. g.

En faeczon arall
gal. aultremēt. la. aliter aduerb.

Eneff g. ame. la. hec a la/e
36 fiche gre. et time

Enep den vide in di-
enōe U. isag

Enep botes g. em-
pēgne

de souliēr. la. hoc impedium/di.
g. isle. la. hec

in sula le. Item hec annis hui⁹ nis.

g. isle en caue bouice. vii. enesēn
dour. Item hec ox tigras/e: est qdaz

isula. Et paph⁹ i: nomē vni⁹ isule

Englenaff gal. aher-
dre. l. he-

rea es si sū neu. Item a dhereo/tes
sulum. Item cohereo/tes.

Engoestlaif gal. en-
gager

la. vadio/as acc. Item vadoz aris
id est fideiubeo/vadio/obligo.

Engrauadur gal.
en-

charnure. l. hec incrastatura/ra.

Enguehētaff gal.
en-

gendrer. la. coeo is/ ex con et co:

sed n abijcit: et est tam actiuū q
neu. significatqz cōuenio/cōiun-

go/aduno/cōtraho/socio/colligo
cōgrego. Nam pprie coiru/soce

tas di. Coire etiā aliqñ cōcubere
dicit. Hinc coitus pro concubim.

Aliqñ cōgredi. Item coho/ta neu
tri generis. Item filio as ac. gal.

engēdrer. b. enguehētaff. Item
to tas ac. Un hic hec hoc fetās r

gal. engēdreur. b. engue: eteur.
Item fetus ta tū. g. engēdre b. en-

guehētet. Item hec fetura re. Item
hic fetus tus tui. Item fetus ta tū.

g. plain de fruictz. b. leun a froz:
vt mulier feta. f. fetu plena: et fe-
ta partu. i. libera partu. Item gen-

ro ras ac. gal. engēdrer. b. engue
hētaff. Un gho/sus a si: et cōparat

generosior isim⁹. Item hec genes
logia/e: sermo de origine gēti-

nis. Item hec genearchache: ge-
neris pnceps. Et generatim ad-

Edition Yvon Quillevère

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

E ante R. Fo. li. 2.

giz hic ⁊ hec genialis et hoc le. pñes ad gnationē. Itē hic genitus/ni. Itē hic genitor totto/ modo pñ dicit/ modo ad honorez referē. **Str** ⁊ genitrix. p. mife/ et p. venerationis gfa. Itē hec genitura/ re: qñqz gnationē significat: qñqz semen hoīs qd ⁊ semen gentiale dī. Itē genit⁹ ia tū. g. engēdre. bri. enguehētet. Et hic genit⁹ ti. g. filz. b. mab. Itē hic p. genitor/ oris. Sicut. pauus/ abā: unis/ actaus ⁊ c. Itē p. signolis/ nui ac. qua si pouro signere.

hec honorificabilis ⁊ hoc le. itēz hec honorificabilitas ris: et hec honorificabilitudinitas ris. itēz honorifico as. g. hōnoier. b. enoraff. Un̄ honorificus ca cū: qd hōnoie confert: ⁊ cōparat. Veneror ris. g. hōnoier. b. enoraff. Un̄ hic et hec venerabilis ⁊ hoc le/ d. eul tu ⁊ veneratione dignus est. Un̄ venerā dus da dum. Colo hō lū cultū multa significat: colo idem est q. adoro/ veneror. Plau. Ego te semp vt parentē colui. Colere etiā est exercere/ hūare/ dūlgere ducere/ arare / seu quo quomodo terras aptare. Decoro/ as penul. cor. g. hōnoier. b. enoraff. Un̄ de: coms a um penul. cor. g. hōnoier. b. enoraff. itē pñ he falces itū g. hōnoier. b. enoraff. itē hec dū: lia/ lie: hoīs seruus dī. item hec yperdulia/ lie. gal. hōnoier fait a dieu. b. enor graet da doe.

En maes. g. de hora. la. a. foris ad. et extra ppo. Itēz foras ⁊ foris ad.

En manier arall g. aultrement. l. alioquin aduer.

Eno g. la. l. tibi/ inibi: vide l. dictione Uase.

Enoeiff. g. ennuyer l. ac cido as. Itēz te det/ bat hōū impersonale est. Itēz tedior aris de p. Un̄ hoc tedio/ ū. g. ennuy. b. enoe. Et tedio/ ū i di. Itē tedio/ ū a ū. g. ennuyer. b. enoens. Et tedio/ ū aduerb.

Enozm. g. enorme/ sans reigle. la. hic et hec enormis et hoc me.

Enozaff. gal. hōnoier. l. honoro as ac. Un̄ honoratus a ū. g. hōnoie. bri. enoret. Itēz hic ⁊ hec honorabilis: hoc le. g. hōnoier. b. enoraff. ⁊ cōparat/ ū. Itēz hic hōnoier/ oris. g. hōnoier. b. enoraff. Et hec decor/ oris idē. itē hic hōnoier/ ū i di. Et hec honorabilitas ris: ⁊ hec honorificētia rie. g. hōnoier. b. enor. item hic ⁊

En peplech. gal. en lieu. la. vbiqz aduerbiū.

Enquelezr. g. geant. la. hic gigas gigātis/ vide in Sigant. Et hic ileus ille est ouidā gigas

Enquichen. g. a upō prope/ in/tra/ p. p. s. itionē.

Entētaff. g. entēdre. la. cū ac. ge. Un̄ intelligibilis ris g. intelligibilis. bri. Entētaff.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante D.

Int hec intellectio nis. Et hic intel
 lectus tuus. g. entendemēt. b. intē
 itez hec intelligētia tie. g. intelli
 gēce. b. iquēt. Et hic hec hoc in
 telligēs i. g. entendēt. b. iquien
 tus. itē intelligēt / 2 intelligibi
 liter ad. Et hic 2 hec intellectu
 lis et hoc le. itez intēdo is di ere
 sū significat extēdo. Et intēdere
 est a i aduertere / diligētēz iue
 ri. itez significat dirigere: inete
 re: illigare: cōtra conari. Et h in
 tētio is. g. intētion. b. id. itē hic 2
 hec intētionabilis 2 hoc le. itē in
 tētius a ū. g. entēnf. b. iquētus
 itē intēto ras de in 2 tēto as. i. mi
 roz. Virgi. Phrēz viris intēntāt
 oia mortē. itez hec opa re. itē per
 cipio is epi tū ac. i. pfecte capio.
 Uñ hec pceptio is. itē antēdo dis
 aduerto us: 2 sardo dasidem.

Enterraff. g. enterrer
 la. humo as
 ac. Uñ humat^o a ū. g. enterre. b.
 enterrer. itez pollingo is. g. ense
 nelir. b. enterraff. Uñ hic pollin
 goz ons. gal. fossoyer. b. nep a en
 terr an tut maru. itez subierro as
 ac. Et funero as. i. sepelio. Uñ fu
 nero sus a ū. Et funest^o a ū: qd est
 funere in hantū. Uñ funesto stas.
 acf. l. funē in dno. Uñ dom^o fune
 stata: q aliquo funere affecta est.
 Et funestū mortiferū cruentum.
 itez hic 2 hec funebus 2 hoc bre.
 itez hoc fun^o eris: pōpa q sit in ex
 equis pōbetnoz. Aliqñ significat
 mortē: 2 itqñ pōntē p caduere.
 Uñ hic 2 hec pōntē. itē funiculū li

Entetrogaff. g. intē
 roger

la. interrogo as ac. vñ interroga
 tus ta tū. g. intēroge. b. entroguet
 Et hec introgatio is. g. introgat
 iō. b. id. itē interpellō as am ac.
 est loqntē vñ aliqd agētē intērupē

Enterval. g. interval
 le. l. hoc intē
 sticiū est: 2 hoc intervalū ū. item
 ituallo as. g. intualler. b. itualaff

Entimaff. g. intimer:
 ou notifier
 L. intimo as ac. vñ h intimatio is.

Entre. g. idēz. l. inter pō
 2 seruit actō calui.

Entredit. g. id. lat. hoc
 interdictiū

Entredou. l. inter ad.

Entrelaczaff. g. en
 cer. la. irretio tis iui ire itū ac. g.

Entrentraezou.
 man. g. entre ces choses. l. intē.

Entreuale. pe entre
 eno. g. en
 tre la. la. intēbi aduerbiū.

En manier man
 g. en telle maniere. l. ita itaqz cō.

En vn lech pen:
 nac. g. en aukū lieu. l. alicubi ad.

A ante D

Eol. g. hyle. l. hoc oliuū ut
 vel hoc oleū et. Uñ hec
 olea 2 oliua p arboze. itez hic le
 chyt^o ti penul. cor. ampulla olea
 ria, item hec napta naptē.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

E ante P. Q. et R. Fo. 1r

Contr breuzr dā mam. g. oncle frere d la me re. l. hic aufculus li. item hic patruus ui. gal. oncle frere du pere bui. contr breuzr dan tat.

Coull g. volente. l. hec voluntas nis. item voluntarius a ū. g. volūtaire. b. coull. Et suapte. p. nomē. i. sua ipsi natura: et suo pte suo ipsi. Eodem modo ū. meapte: maapte: n̄fapte v̄fapte. i. tez v̄lro/ spōte ad. itē v̄ltranē a um: et spōtancus a um.

E ante P **Epac** gal. cest vng nōbie q enseigne q̄lle ē la lune au p̄m̄ācc̄m̄ de chalcū moy. la hec epacta cte.

Epichen g. epichene. l. epichen a ū.

Epilogation g. id epilogatio nis. itē epilogo as g. epiloguer. b. epiloguaſt. Et epilogoſus a ū. g. epilogue. b. epiloguet

Epitaff g. epytaphē. la. p̄h̄. latine supra sepulchri: grece eni sepulchri. Et sumi ē. p̄ lau de post sepulchra. Est eni elogiū quod in sepulchris marmoris i cūm videm cōpleta sepultura

E ante Q

Equichen g. pres. la. iuxta p̄positio. item secus p̄positio.

Equipollast g. eq̄poller

l. equaleo es. Et eq̄polleo es. ne. ge. Uhic hec hoc eq̄pollēs tis. g. equipollēt. b. egal. itez hic hec hoc equualēs tis. Et hec eq̄pollentia tie. g. equipollēce. b. egalder. idem hec equualentia tie.

Equiuocass g. equoquer. l. equoco cas ac. g. v̄i equocus a ū gal. equuoque. bri. equuoc. itez hec equiuocatio omis.

E ante R

Er gal. aigle. latine hec aqui. la. aigle.

Erch g. nege. l. hec nix nis. itē ningo is. neu. g. neger. b. ober erch. v̄h̄ningsid da dū. Et hic z hec nualis z hoc k. itez niuus a ū. Et nio as. ne. ge. g. neger. b. erchast. itē niuof a ū: loc in q̄s̄it̄ frequēto n̄ues.

Eren g. lier. l. vincio cis ri. cū ac. idē viculor r̄z de p̄. itē v̄inc̄ ta tū. g. lie. b. ereez itē suffibulo as. g. lier. b. eren. v̄h̄ hoc suffibulo li. g. licol. b. ere. idē hoc suffibulatoſi r̄i. itez ligo as g. lier. b. eren. v̄h̄ hic ligatoſ oris g. lieur. b. ereer. Et hec ligat r̄icis. g. liereſe. b. ereeres. itē hoc ligamētū n. g. liemēt. b. ereadur itē ligat̄ catū. g. lie. b. erer. idez vincus ta tū. itē hoc ligamēt inis g. lieure. b. ereadur. idē hoc vinculū li. idē hec ligatura re. itē hic ligarius r̄i. itē vineo es. n. g. lier. b. eren. itē n̄cto is r̄ivel in n̄ctū g. lier. b. eren. itē subligo as acf.

Erguerz ga. pas. la. hic gressus us ui.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

E ante S.

Idem gressus/a lum. nomē est spū
ritatē significāo. Itē gressutus/a
um. penul. pdu. idē qđ gressibile
nō qđ magnos habet pedes: vt qđ
dam autumāt. vide in hēnt.

Erelequez gal. autant
pour autāt
l. hoc mutuum/tui.

Emin g. ermine. la. eri
niacus/i.

Ernit g. hermite. la. hic
eremita te. Unde
hic eremitanus ni. itē eremitic⁹
ca/cum. idem.

Ernitag g. hermitage.
l. hoc eremū/i
Idem hic eremus/mi

Erodes g. herode. l. hic
herodes/ro. vñ
hic herodiades/de. fili⁹ vt nepos
herodio. itē hec herodiadas/ro.

Erraff g. errer. l. erro/as
n. itē erraticus/a/um. z errabūd⁹
um. affati vel valde errans. id
hic et hec erraticus z hoc le. Item
erro onis. i. vagabūdus.

Erces gal. idem. la. hec ar
ra/arre.

Errelaff. g. arret. la. ar
ro/as ac. Unde
enarro/as. i. arram pro aliquo da
re et subarro/as. idem.

E ante S

Essae g. essayer. la. tempto/
ac. et attempo as id

Elance g. encens. l. hoc in
cenium si. idē hoc
libanum ni. id hoc thurs ris. Itē z

turifico/as. g. ēccer. b. elanceaff
Item hic turifex/cis. g. encēleur
b. nep a ro an elance. Itē hoc tu
rificus cl. i. sacerdotiū. itē thuri
ferarius/a/um. z thurid⁹ da ū. id.

Item thureus/a/um.

Elancer ga. encēter. la.
hec acraie. idēz
hoc thuribulūli. z thuritremulū
li. Itē vide in Tan. vñ hec thū
rificena/me. z hoc epirimūmi. id.

Escop g. euesque. l. hic an
tistes/ris. Idē hic
presul/is. idē hic epus pi. Uñ hic
coepus/pi. Itē suffectus a um de
episcopus/seu presul loco mortui
substitutus.

Escop an melin.
vide in Dalaff.

Escopdet g. euesche. l.
hic epat⁹ mo
tui. Idē hic pōrificat⁹/r⁹/mi. pō
tificis dignitas: sicut cōsolar⁹. idē
hic pontifex cis. i. facer magistra
tus: vt inquit Sceuola a posse et
facere dictus. itē pontifico as. g.
faire euesque. b. ober escop. Itē z
pontificalis z hoc le. qđ ad ponti
ficem ptinet. itē pōrificatier ad.
Item pontifice aduer.

Escumunugaff.
g. excōmunier. la. anathemazo
as. ac. Idē excōmunico as.

Escumunuguē.
g. excōmuniemēt. la. hoc anathe
ma tis. Idem hec excommunica
tio/onis.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante T. Fo. lxi.

<p>Excus. g. excuser. la. excu- so as. ac. gñs.</p> <p>Estoni. vide in dictione ex- oni.</p> <p>Espernaff. s. esparigner i. parco / cis / pepi vel parsi / sum. itē parc / ca / cum. d. frugi ē et parcie lumprib⁹ Et cōparatur parcus parciōz cis simus. Cñ si parce / cius / me / ad. itē peparcia / a / um. i. valde parcus</p> <p>Espos. g. exposet. la. expo- no is / ui / itū. Cñ ex positus / a / um. gal. expose. b. espo- set. itē hec exposito is. g. expositi- on. b. idem. Itē cōmētōriis. itē est q̄ cogitare / agitare / tractare / mentione facere / disputare</p> <p>Esposer. g. expositor. l. hic exposito is Unde hic cōmentator / is. et com- mentarius / a / um.</p> <p>Espurgaff. ga. espur- gier. la. ex- pio as. vnde expiatus / a / um. ga. expurgie. b. espurger.</p> <p>Essenc. g. idem. l. h. essen- tia / e. r. yfia / e. itē. Item essentialis et hoc / le. qđ est essencie / et essentialiter scđm es- sentiam.</p> <p>Estell. ga. desuydoer. l. hoc g. irillum / li.</p> <p>Estimaff. g. estimer. la. estimo as. ac. Item existimo / as. ac. Unde hec existimatio / onis.</p> <p>Estortion. g. idē. l. hoc fozefactū / i. itē fozefactio / cis. g. faire estortio,</p>	<p>b. ober estortion.</p> <p>Estoz / pe hystoz. g. histoire. l. hec hystoria / e. Item hic hystoricus / i. faciens hysto- riam. Itē hic et hec hystouogra- pha ppe. q̄ vel q̄ scribit v̄ narrat hystoriā. Itē hystouographo / as ac. scribere vel narrare. Itē hy- stono as. Item hec polistoria / e. i. ex multis hystoris.</p> <p>Estrangaff. g. estrans ger. l. alie- no / as. Unde hec alienatio / onis. depulsio / remotio.</p> <p>Estrang. g. estrāge. l. ex- traneus / a / um. Itē extrenus / a / um. Itē hic et h forensis et hoc se. et forinsecus / ca- cum. Itē hic et hec aduena / e. qui ex vno longinq̄ loco in aliqd op- pidum veniunt. Unde hic et hec alienigena ne. idē inclinus / a / um</p> <p>Esteziff. g. estaldr feu l. extinguo is xi / ctum. idē restingu / is / xi / ctū. ac. Item instinguo is xi / ctū. l. ma- tus cōmoueo. Unde instinctus / as um. g. estaintz. b. estezet. itē hic instictus / tus / i. i. ipsa commo- tio intus.</p> <p>Estuezaff. ga. estre. la. f. abulum / is.</p> <p style="text-align: center;">C ante T</p> <p>Eth. g. ble. l. hoc bladū. itē hoc bladolum: oli. dimi.</p> <p>Esteau. g. nson de feu. l. hic nitio nis ligni adu- sum. Item hic torris is lignum</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

E ante U.

teres cum ardet: ⁊ titio torris ex tinctus.
Eternal. s. pardurable. l. eternus a um. id hec eternitas ita.
Etheroclit. s. etheroclit. re. l. ethero clitus carum.
Ethimologiaff. s. ethimologier. l. ethimologizos. Unde hec ethimologia te.
E ante **U**
Eua. s. eue. la. hec eua eue. prima mulier
Euaff. s. boire. l. bibo bis bibat / et bibosus qui est bibendi avidus vel nimis potator. Idem bibulus la lum. ite bibilis ⁊ hoc e. Uff potos / as neu. g. boire. b. euaff. Itē potoso ag. et hec potatio / nis g. potatio. b. euerez. idē hic potosus mul. ⁊ hec potio nis. g. deuura ge de medecie. b. mezechiez. ⁊ potio / as. ga. qui facit icelle potation. b. nepa gra an mezechiez.
Euer. s. beueur. l. hic potator ris. ⁊ potoz ris. Itē hec potatrix: cis. g. beuere / se. b. euerez. itē hec bibacitas: rē g. boquerie. b. euerez.
Euangelist. s. euāge / l. iste. la. hic euangelista te.
Euel. s. sicōme. la. puta a d / uer. Idē vipura. idē vt pote ad. Itē verbigratia. idem vt idē / vti. Itē sic / scus / scuti. Itē

velut / veluti. Idem quasi. Idem que madmodum.
Euelhēn. s. ainf. la. te cōiunctio. idē succine coniunctio.
Euffr. s. oeuvre. l. hoc op / eris. vñ hoc opus / lum li dñi. Item hic ⁊ hec p / d / ctibilis ⁊ hoc / te. qd consonbas malleoz productū est
Euidēt. ga. idem / clem / manifeste. lat. hic hec hoc euidēs ris. itē hec eu / dencia te. Itē euidēt / er aduer. g. euidement. b. ez / c / der.
Euit le. s. pourtēt. l. pro / inde aduer. item tamen coniunctio.
Eulen. ga. cest vng arbes. l. hec coluis is
Eur. s. heure. l. hec hora re / Uñ hic ⁊ hec hou / sp / er / cis. respiciens ad horas. idē hor / ip / icus a um. hor / ip / icus a um. itē hec houla le dñi. hora parua. itē hic houla ri. inuēt / oz / hor / arum.
Eur. ga. idem / importun / it / hic importunus a um. g. euren / b. idem. et importune aduerbus
Eurchat pe greu / naff. g. grunir ⁊ appartier a port / ceaulx. l. grunio is iui ire iuxta. vñde grunitus tns tui.
Eureugou. s. nopce / l. p / r / nis / pne arū. Uñ nuptialis ⁊ hoc le. g. nuptial. Bretonice. demezabl. vñ in Dimiziff.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

¶ Ante ¶. Fo. lxiij.

Euryou g. heurus. i. plur
hoze/arum

Eurus g. bienheure. i. bea
g. u. ite beo/as.
g. bienheure. b. binguaff. ite bea-
nico as. et beate aduer.

Eurz gal. ordre. l. hic ordo
oidinis.

Eustic g. rouffignol. l. hec
philomenane. idē
hec lucina ne. idē hec acredula e
idem hic rosinolus li dicit vulgo

Euuriff ga. oeurer. la.
operoris de p.
ycooperoris. i. simul operari.
itē hic operarius rſ. g. oeurier
b. mecherour. item hic et hec opi
fer cis z operofus a um. q. rebus
grendis operā das: vnde opuscu
lum li. diuſ. paruum opus. itē ope
rarius a um. quod. industria at:
q. opera fit

¶ Euzen. g. yuon. la. yuolontio.

Euzic g. horrible. l. horri-
bilis et hocle. idem
hic et hec terribilis et hocle. itez
vide in Spontaff. itē hic horroz:
tio. pprie b. tremoz cū toſi cor-
pus vel frigore vel pauore intre-
miſcit. Col. li. itē Febres alie. pti
nus incipiūt a calore: alie a frigo
re. frigus voco vbi extreme par
to mēbz. in alge ſcūt: horroz
vbi totū corpus intremit. Refer
tur etiā qñq. ad toznitatē aspect
qñq. ad abhominatōē: qñq. ad
venerationē. vñ horreo es ui ere
horroz hēo ppe cū pili ſeteve in
simāte erigitur. Ueruz qñ hoc
z frigus ſi: dicimus horre fr

gere. Et qz frigus in coſpe pſepe
a timore eſt: dicim⁹ horreze time
re. Et horreze eſt aſperū eſſe: qñ
coſpa que i. ouſe: aſpera reddun
tur. Et horreze eſt ſupere mi-
vari. Conſtrui hoc verbū modo
abſolute / modo cū datiuo / modo cū
abſo medi ante pꝑoſitione / modo
cum ablatiuo ſine pꝑoſitione: modo
cum actō. Unde horridus da um
g. horrible. b. euzic. item horribi:
liter ad. itez horriditas tis. g. hor
reur. b. euz. item horrefacio: cias
eciactum. n. g. cōmancer a auoir
paour. buſo. dezrou caſſout. ſon.
item horridulus a uz. g. vng pou
paourcuz. b. vñ nebut a onp. itē
horrifico as. g. auoir paour. b. caſ
four ſon. itē hec horripilatio nis
g. heriſſement de poil par paour
b. ſon que na ſeo an biau.

¶ ante ¶

Examen g. idē. la. hoc
examen: nis.

Nota: examen. i. noua apuſ ſo
les: quā parētōez ſuis aluaribz
ad nouas ſedes qrendas exire co
gunt: q. he ita vniantur vñ ſimul
ligate videantur. b. hec que nan.
Nec ſolū de apibz: ſed etiā de ve
lipsis / et hñdū intelligit. Rurſus
examen: ſtilus eſt l. lāce ſue ſtate
rad quo pōd⁹ ſeuer git: exit. Cir.
l. x. Zupit ipē duas eſt qro exa
mle lāce. b. bilācio ſeu ſtate liguā ob
alſe c. qm dū: ab alſe libiamētū:
ab alſe edū bñ: z rrutina b. vñ
metaphorice ponit pro equamen
to: et iudicij inueſtigatōe.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante 3:

Excedaff. *g. exceder. la. excedo / us / di / sum / ac. inde excessus.*

Excellent. *g. idē. la. hic hec hoc. excellens / ita.*

Excitaff. *g. exciter. l. excito / as. ac. gñis.*

Excusaff. *g. excuser. la. excuso / as. ac. Uñ excusans a um. ga. excuse. b. excuser. Item hec excusatio nis. g. excusation. b. idem.*

Executaff. *g. executor. la. exequor. ris. depo. gñis.*

Exent. *g. exempt. l. exemptus / ta num.*

Exempl. *g. exemple. la. hoc exemplum. p. l. itē hic apologus. gi. fabula in qua bruta aialia loq̄ introducunt.*

Exempler. *gal. exem. plaire. la. hoc exemplaris. Itē hoc schema tis et schemati / 2 schema / e. forma vel figura: siue cultus ornatu: tus ve latine dicit: q̄ per hoc quod dāmo vestitur et ornatur oratio.*

Exibaff. *g. exhiber. la. exhibeo / bes: acf. Uñ exhibitus / ta num. g. exhibe. b. disquer. Itē hec exhibitio is g. exhibition. b. diffen.*

Exigaff. *g. exiger. la. exigo / is / egi: actū. ac. Unde exactus: a: um. et hec exactio nis. idem.*

Exoni. *g. exoine. la. hexonia / nie. Unde hic*

exonator ois. b. exoner. et hec exonatrix. b. exoneris. rexonias / ac. b. exonyaff.

Experiancc. *g. idē. l. hec experientia: ie. Item experior: ina. g. esponer. b. agnauout.*

Expert. *g. idē. la. expertus / ra: num.*

Explectiff. *g. explectus / us / a / um.*

Exposaff. *g. exposet. l. expono / nis. ac. Unde expositus a um. g. expose. b. exposet. Itē expositio nis. g. expositio. b. idem. Itēz hec expositio nis.*

Expres. *g. idē. l. expresse / ra sum. Itē expresse ad. is sicillatum ad.*

Expymaff. *ga. expimo / is / ac. g. expresse / b. expresse / Itē expresse ad. is sicillatum ad.*

Exprimaff. *ga. expimo / is / ac. g. expresse / b. expresse / Itē expresse ad. is sicillatum ad.*

Extremite. *ga. idem. la. hec extremitas / tis.*

A ante 3:

Ez. *gallice. que. latine. q̄ con iunctio.*

Ezapparchêt. *ga. l. app. tiens. l. interest intererat interfuat interfuerat intererit verbum in personale.*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante A. Fo. lxxii.

Ezeff s. bizagne. la. hec bi
pennis is. ⁊ hoc rusti
citi. vel hec bisacuta ic.

Ezlen s. tremble. laf. hec
remulus li.

Ezn s. oyseau. l. hecales: is
Adel. ec auis: is. Unde
auricula e. dim. ⁊c. hic volucer h
volucris hoc volucere idē. ⁊c. vo
lucer adiectiuū ponit. p. celeri. itē
heconocratus: li. auis est cygno
phis dicta q. collum in aqua mer
gens spiransq. veluti ruditu as
nedat. ⁊c. hic porphirio: ontis. i.
auis q. sola mosu bibit: cuius cru
ra plonga rubet ⁊ rostrum. hec a
nonullo pelicanus dicit. fuit et
nomē gygatis. Et nomen prasini
porphirionis habet. hec etiā no
mine vocat. fuit q. in hotatis cō
mentatus est. ⁊c. hic strix: gio
ans quedā nocturna ⁊ impottu
na a stridēdo dicta. alio noie hec
ama: e. ab amādo paruulos q. lac
ferur prebere nascētibus. itē hic
picus: ci. i. auis parua vncōz vn
guum: cauat arbores in q. pul
los educat: et scandit in s. brectū
feliū modo. ⁊c. hic pigargus.

Eznetaer sa. oyfelleur
l. hic anceps
is. idem hic auricularius rj. ⁊c. hic
hoc aucupiu p. et aucupatio nis
p. auis capno. ⁊c. hic et hostē
nis. q. vel que cōtat vt auis

Ezomec s. souffreteur/
pouure. l. egēs
is. Unde hic hec hoc indigēs is
uem indigeo es qui. g. auoir pou
re. b. caiffout dieznes. ut idigu

a um. item hic ⁊ hec inops pis. s.
pauper. itē hec inopia e. l. paup
sas. item egeo es ui. n. et caret su
plno g. auoir deffault de biens. b.
ezomecat. hinc cōponit indigeo
item hec egestas is. l. paupertas.

Ezreuell ga. racōter. la.
edifero is: un
ertū. ac. item refero: ers. ues hic
et hec ineffabilis et hoc le. g. non
racontable. b. tra na gouffes da la
uaret. itē hic ⁊ hec menarrabilis
et hoc le: idem. item ineffabiliter
ad. itē narro as ac. g. racōter. bet.
comps. item hic et hec narrabis
lis et hoc le. g. racōtable. b. comp
sabl. vnde hec narratio nis. ⁊ in s
hec narratiuncula le. parua nar
ratio. item narrito as. frēgn.

C Sequitur de F.

Gallice et laf. idē
grece digana ⁊ te
net in numero. xl
Uersus Sexta de
terdecē gerit. f. q.
distat ab alpha. xl
ga. idem. l. hic fa
bianus ni.

fabien s. fable. l. hec fabula e.
fabl. vnde hic et hec fabu
lans et hoc re. b. lech fablus.

fablaff s. fablier. la. fabo
lor: nucolaris.

fabler s. fableur. la. fabus
lator is. idem fabu
losus a um. vñ fabulose aduerbiū

fabours galli. fabli:
bourgs. laf.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante A.

hoc suburbis bñ. Unde suburba-
nus /a/um. g. q̄ demeure es faulx-
bourgs. b. nep a chom e fabours

Fabzic. g. fabrique. l. h̄ fa-
brica e. 3e h̄c fa-
brica ce. i. r̄or fabri.

Facc. g. visaige. l. hec facies
ei. 3e h̄c fascicula le

Facet. g. idem. la. hic face-
us ti.

Faculte. g. idem. la. hec
facultas ti.

Faezçen / als fel-
quèn. g. fesse. l. hec pigare. 7 pigare
est la bourse ou font les coullons
b. deuguell.

Faellât. g. faisant. la. hic
asianus ni.

Faezaff. g. vaincre. l. vin-
co /is /ci /ti. Uñ
victus a um. ga. vaincu. b. faezet.
3e hic victor is. g. vainqueur. b.
faezet. 3e cōictor is. Uñ hec vi-
ctric /s. b. faezeres. 3e hic 7 hec
irrefragabilis 7 hoc le. quod non
potest vinci.

Fassuën. g. feue. l. hec fa-
ba e. vñ fabella
le. dñm. g. petite feue. b. fassuën 7c

Fagodën. g. fagot. l. fa-
sciculus li.

Falch. g. faulx. la. hec falx
cis.

Falchat. g. faucher. l. fal-
co as. 3em hic
falcarius r̄a. g. faucher. b. falcher
t̄e t̄deo es. inç t̄dito as. freçñ.

Falchun. g. faicon. la.
hic falco onis

Fall. vide in dictioe Semp
cest tout vng.

Fallacc. g. fallace. la. hec
fallacia e.

Fals. g. faulx. l. fallus /a /m /
is /is /ic /o /as. g. faul-
xer. b. falsaff. 3e h̄c falsificatio
nis. 7 hec fallitas tis. g. faulcer.
b. falsentes. 3e false ad. 3e im-
probus /a /um. i. indignus. 7 im-
bitas tis. 3e iniqs ad. i. false. uñ
vide in Iniquite. it̄ neç inç. g.
felon. b. fals. 7 cōpaf neç / neçou
im. 3e nequiter ad. it̄ hec nei-
cia /e. g. felonie. b. falsentes. 3e
hic hec hoc pseudo inç. g. faulx.
b. trōpeur. vñ pseudo / a / b. i. falsi-
ferus. 3e hic pseudoap̄tus li. g.
faulx apostre. b. fals apostol. Uñ
hic pseudopropheta. g. faulx p̄-
phete b. fals prophet / it̄ hic p̄u-
dolographus / p̄yl. g. faulx ecri-
uaing. b. faulxier. it̄ refellio
lisere. ac. g. faulser. b. falsaff. uñ
hec supersticio nis id̄ est q̄ fals
dei cultus. 7 sicut religio colit deo
ita supersticio violat: vt ait Seneca.
A quo supersticio v̄ error: it̄
3e supersticiolus a um. q̄ deum it̄-
met in rebus nō timēdis. 3e ter-
guer / or / aris. def. i. fallo / 7 vicia
muto. Aliq̄eris tradico: quasi
terga s̄ro. 3e hic terguer / ator
ous: 7 hec terguer / atio nis.

Fals da mydiff. g. faulce. la.
hec fascicula le.

Familier. g. id̄ l. fami-
liaris: hoc e

Fanc. g. fange. la. hoc cens
ni. 3e h̄c fec / is. li

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Hante E. Fo. lxxiii.

<p>hoc luti et. itē luculētus a um. g. boucuf. b. fanquec. itez lutosus/ la sum. luteus a um. ⁊ luto as ac. g. enibouer. b. fauceaff</p> <p>Fanc an botou. g. bone de solliers. l. hec gersai se</p> <p>Fanquec. g. boucuf/plei de bo. e. l. ce milētus ta tum. ⁊ cēnosus fa sum Mhcnofactoria e. itē hic limus/ mifectamē est fectenū illō mol lus qđ ab aqs deferrī solet. Und limosus a um. Itē l m^o gen^o ve lis est ab umbilico ad pedes.</p> <p>Fāc an scouarñ. g. mollie dovelles. l. carnago is.</p> <p>Fanoell. g. idē. l. hoc fe hoc maratrum tri. idem</p> <p>Fantasi. g. fantasia. la. b fantasia sic</p> <p>Fant. vide in fraill. cest iourvng.</p> <p>Farceur. vide in dictide ⁊ angler.</p> <p>Fardell. g. fardau. l. hoc sarcimentum/ ti</p> <p>Faricien. g. idem. lat. phariseus a ū</p> <p>Farcaff. g. farfir/rēptir. l. farfio sic tui ire. Itē hoc farfio ē inis. id hoc far cium. n. Itē in refarfio is/ siui ire tum. g. refarfir. b. cargaff. itē re farfus a um. g. refarfir. b. carguet Itē hoc farcum ē inis. id hoc far cimentum ti. ⁊ farcm ū ni is. Uñ farfino as. g. remplir. b. leunaff. Itē suffarfino as. idē suffarfio tis</p>	<p>si um. Itē hoc farum n. e. sca qua quid farctur: vel arum est</p> <p>fataffas seplaff ga. deffailir de cuer. la. cōrctoz ans. deponētis gñis.</p> <p>fauēn. g. foureau ou fou. Itē fagineus a um. ⁊ fagineus a um. Itē faginectū i. Itē hoc fagineum ni. g. forest de fous. b. coaf fau</p> <p>fauoy. g. faueur. la. hic fa uoy is. Uñ hic fau oyous. g. conlenteur. b. surreer Et nota qđ fauto ⁊ fautoia est in ter malos ⁊ amicitia inter bonos Unde hec fautoia e. itē fautoi a um. Itē hic et hec fauoyabis lis et hoc le.</p> <p>fazpass. g. fouoyer. l. ob erro as/ ui.</p> <p>H ante E</p> <p>feal. a lo cordial. vide in dis cutione Leal.</p> <p>felch. g. rate. l. hic splen is. Itē hic lien is.</p> <p>felicite. g. idē. l. hec felici tas tis.</p> <p>fellell. g. deffailir. la. defi cio cis.</p> <p>felloni. g. fellonie. la. hoc nephas indeclina bile. vnde nephandus a um. ⁊ ne fans tis qđ nō est sandū. Itē ne farius ria rium.</p> <p>feultr. g. feultre. l. hoc fil trum tri. Itē filtro as. g. faire feultre. b. ober feultr. Itē filtrans a um.</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante J.

Femelin. ga. idē. la. hic temellari⁹/rū
Femel. g. femelle. l. hec femella le.
Fenestr. g. fenestre. l. hec fenestra/e. vñ fenestras⁹ ta tñ. Itē fenestro/stras g. faire fenestres. b. oberpenestr
Fenix. g. fenix l. hic fenix is/est aus arabie. Unde fenicens/a/um.
Ferm. g. fermez. la. hic et hec stabilis et hoc le. Itē firmus a ū/z rarus tum Et solidus a um/z cōparat. Item firmo as. g. fermer. bui. fermass.
Ferial. g. ferie/ou festiue. la. feriat⁹ ta tñ. Itē hec feria/e. g. ferie. bui. goel/fest. Itē ferio as/z ferioz rie/depo. significat vaco.
Ferramāt. g. id. l. fer ramētū/ti.
Ferul. g. paumeliere. l. hec ferula le. Idem hoc palmatorū rñ. Itē ferula est annumerata inter externos frutices a Plymo. Lignū corticis loco hz ligni a ūt loco fungo tā int⁹ medullā: vt s'abuci calidis nascit⁹ locis: cui⁹ eadē natura est q' aneto et fructu s'itis: nulli fructū lenitas maior: ob id gestata facili⁹ d'aculoz vsu senectuti p'bet. Col. lib. iij. In quo scrobe destinauer⁹ nucez serere terrā minutā in modum lenispedis ponito. Itē men ferule facito: cū ferula fuerit innata eā indito/z in medulla et nuce grecā vel auellanam abscondito. Hinc ferula ceus a um
Fest. g. feste. la. hec festū fi
Fest. g. hec festiua le. Itē hic z hec festiuatis z hoc le: qd ad festū p'ner. Itē hec festiuas tñ. Itē festiuo as/diē festū ago. Itē festo as. Uñ festiu⁹ a ū. i. locū dus. Et hoc festulū li dimi
Feunten. g. fontaine. l. hic fons r. Itē hec fontaine. Et hic fonticulus di. paruos fons. Itē fontuoi⁹ a ū gal. plein de fontaines. b. leun a cunteny ou. Itē fontosus a um. qd ex fonte est. Et fontanus a ū. Item pige grece/fons latine
Fes. g. foy. l. hec fides/ei. Et hec fides/te: cythara di cia/z um inter se chorde ei⁹ s'p'nter holes fides cōcorder. Aliq' chorde ipse dñr fides. Uñ hec fiducula le di. Itē pist⁹ grece/fides la. Itēz fidi/fragus a um. gal. qui buile la foy. bui. nep a four e foy.
H ante J.
Fiacc. gal. fiacre. l. hic fiacrus/crūj.
Fichaff. g. ficher. l. figo is. Uñ affigo is cōfigo is/idē. Item fixus pa ruy a figo/is. g. fic; e b. ficher.
Fichell. ga. espieu. la. hec fustame n/mo.
Fiesen. g. figiter ou figul. l. hec ficus ei. Itē

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante J. Fo. lrb.

hic ficus et eo. *Itē hic ficus u. i. morbus. Nascit hoc vini fere in capite: sū in capillo / tū in barba / locis obscenis q̄ p̄lo interunt* *Itē hic ficari / r̄hi q̄libēter comedir ficos. Itē hoc ficerū ti. hoc vbi ficus cōsue sunt. Itē hec ficulnea: i. p̄ia ficus arbor. item ficulne / a f̄. idē est q̄ ficuln̄. uēz hoc ficulne s̄ ti. Et ficuln̄ na nū qd est materiā ex ficu arborē. Itē hec ruminālis lis. i. ficus.*

figur s. figure. i. hec figurare. *Itē hoc nūm̄ma t̄p̄ est signum in moneta Itē hic tropus p̄. i. modus / figurā cōuersio. Cū tropic / ca cū. i. figuratiuus. Itē hic t̄pus p̄. Et ti p̄e ad. Itāno. i. figuratiue: et h̄picus ca cum. i. figuratiuus*

figuret s. figure. i. figuratus. *Itē hic r̄anis ca um.*

filip s. philippe. i. hic philippus / p̄i.

philosoph galli. philo soph. lati. *hic philosoph / p̄i. Cū philosophus ca cū. i. amator sapientie Itē philosophos aris. s. philosoph. b. philosophiā. Itē p̄i philosophice aduerbium.*

philosophi s. philo sophie. i. hec philosophia p̄ie.

fin s. idē. i. hic et hec finis. *et hoc fine.*

finance s. finance. la. *hic thesaur / i.*

finchaff s. finare. la. *figmento iao*

Itē fingo is r̄i tū ac. Et fige ad. Itē fictiolus a f̄. s. plein de fain: t̄se. b. finchus. Itē ficen / a um / qd ficti est / hoc est s̄latū. Itē fice tus ca tū. s. fain. b. fincher. Itē ficim ad. Et hec ficor ouis. s. f̄neur. b. fincher. Itē hic et hec f̄ctilis / hoc le / id qd facile p̄r s̄n gi. Cū vasa teneat f̄ctilla d̄r. uēz hoc figmentū. i. mēdacium vel s̄tatio. Itē hoc figmen is. Et f̄gmētā / ca tū. Itē insimulo ar / et insimulo as. i. accuso / crimē. i. gero. Itē hec onomatopœia. i. nolo fictio: vt balat / ouis / mugitus boum. Itē poio is iui ire it̄: idem est quod fingo.

finistaff gal. finir. i. firmo nō iui ire it̄ ac. *Itē ic vel hec finis is / ita certū ḡbis. s. fin. b. idē. Et finitus ca tū. gal. fini. b. finister.*

finistiff s. idem. la. finis / ius us um.

firmament gal. idem. la. hoc firmamentum n.

finmin ga. idem. la. hic firmus ni.

fiscal s. r̄re / ou reuēue. *loyal. i. hic et hec fiscalis et hoc le. Itē hoc fiscale lis / qd ad fiscal p̄r net / vt ius fiscale / fiscalis causā.*

fiscic s. fiske. la. hec p̄i / sca phisce.

fiscien gal. idem. i. hic phiscus ca c̄z

fistul gal. fistule. i. hec fistula le. Cū fistula

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante L.

cus to tuno r fistulosus aum. Et hec fistula est arbor aromatica / vel quoddam instrumentum musicum quo flautus canit: cuius pan dicitur inuenire fuisse.

Fiancyaff. g. fiancer. l. fiducia as.

Fizyaff. g. fier. l. fido dis tropaill. uñ. Unde fides no ois g. g. loyal. b. fizyabl. Et hic e hec fiducia et hoc le: r fiducialis ad.

Et hec fiducialis r as nis. g. loyaul re. b. lealitez. Et fiducia r a um et fiducialis ad. Et fiducia as. g. fiancer. b. fizyaff. Et fidus da diu a fido dis bi: cui fidehdus est. Cuius contrariu est infidus. Et con-

fides nis ois g. i. pñs r grauis. Et hec confidētia nei audacia cuz iprobita re. itez confidēter ad. Et fides a umia fido is Et spero as ac. g. eiper. b. fizyaff. Et hec spes et opinio futuror: referos tā ad mala q̄ ad bona. Qui bi. est spe-

cul a. Et cōpositū expes sine spe.

Fizyance. g. fiancia cie.

Fizyol. gal. fillen. lan. hic filiolus li.

Fizyoles. gal. fillente. l. hec filiola le.

H ante L
Flach. ga. potance baston pour soy appoyer. la hoc podum dñt.

Flaeryaff drouc. vide in dictione Lonaff.

Flaeryaff mat. gal. rieur bon. l. aromatizo as. Uñ hic r hec r hoc aromatizans r is.

Flam tan. ga. flābe de flāma e. Uñ hec flāmula le dñt. Et flāmo as. g. flāboyer. b. flāmass. Et flāmeo es: r flāmeso cis. Et flāmiger ra rūponans flāmmā. Item hic flegens n. i. flamma infernalis.

Flābeau. g. idem. l. hec ceda e. Idem hec ceda e. Uñ in Torch coar.

Flanesen. gal. flanes. l. hic arrocale us et. Et hec sorbincula le. g. flameche. b. flamicheñ.

Flataff. g. flater. l. adule aris depoh. gñt. Idem blandior iris.

Flater. g. idem. l. hic odor. lator oris. Et blandus blanda blandum idem.

Flateres. g. flateresse. l. hec adularis.

Flateres. gal. flaterie. l. hec adulario is. Idem hec blandicio s / et. Idem hec blandicia cie.

Flaut. g. flente. la. hec fistula le. Et quoddam morbus: vide in fistul. Et p̄rbe cathes lū / organoz si flaut gal. flenter. l. l.

Flautat. gal. flulor. aris dñt.

Feryaff. gal. pur. l. fero res m. Uñ fens nis ois g. r fens a um. g. pñ

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante L. Fo. lxxvi.

fl. fleryus. Item fetulēns a um
Et hec fetulēns e. g. punaisie. b.
fler. Item hec fetulina ne. g. chole
oide. b. era lous. Item putores
neu. g. pur. b. fleryaff. Et hec pu
dras tis. g. punaisie. b. fleryanc
Item putide ad. g. puantemēt. b.
de fler. Item hic putor oris. g. or
dure. b. fler. Item punilēns ta tum
epitidus a li qd est mali odoris
Item vide in Soylaff.

flet an trest. gal. pu
cur des
pedz. l. hic pedor oris. Item hec pe
dora re est pedū vel auris sordes

fleumatic g. fleuma
tique. l. fle
gnatic ca cū. Item hoc fleuma t
pinnita. Un fleumatizo as. Item
hoc fleumen mis. f. tumor sāgni
nis cum in manibus vel pedib
alos sunt fuli.

floch. g. escuyer. la. armi
ger ra rū. Item seu
nter a um. Et scutiger a um ides
Et hic domicellus li idem.

flot. g. flore de nefz. la. hec
classis. idis.
Et hic floctus ti idem. Unde hic
floctulus li diminutiū.

flotaff. g. floter. la. floto
tas neu. gnis.

flour an bleut.
gal. flour de farine.

flourdelis. gal. lys. l.
hoc lili
um lili.

fluaff g. fluir. la. fluo is /
xi cum. n. Un flu

uidus a um. Item flunoz aris dep.
sumit pro abundo. Item hic hec
flunialis et hocle / qd est ex flunio
Item fluniosus a um i. vndosus.
Item fluo is. g. habunder. b. abo
daff Et hic fluniosus / a fluo / is
Item fluas semp. Item hoc flumen / nis
Item flu^o a us. Item fluctuag^o. qui
fluctuado vagat. Item hec fluctua
tio nis. g. fluctuation. b. l. dizour.
Item fluctuosus neu. significat ia
ctari / comoueri / in dubio esse : et
instar nauis fluctib^o agitari. Item
hic fluctus tus tui / a fluo : est ad
mota in vnū collecta / q̄ vnda dici
solet. Item her fluiditas tis. Item
fluito ras rēgn. significat sepe si
ue cōtinue fluo. Item defluo is. n.
Et defluo a us / qd decidit aut de
cidere solet. Item liqueo es ui re
caret supino i. liquidū seu molle
esse / qd instar olei discurrit. Unde
liquefco scis inchoatū / liquidus
fio. Item liquet verbū imperio : a
le : constās / manifestū / et certū est :
qm̄ que resoluunt / certa cōstātia
et manifesta sunt. Item liquidus
ac. aperio / manifesto. Un liquidus
da dū. gal. cler / ou manifeste. b. l.
scler / pe manifest. Item hec liq̄n
tia / tie / fluuius gallic / cisalpinis
seu venetic : post tarutiniū agruz.
Item hec liquiditas / ratio. Item
liquidus aduerbiū. Item hic liquor
liquoris. gal. liqueur. b. truzader
Item mano nas neu i. gnis. idest
fluere / de uirere. gal. fluir. b. l.
truzaff.

Flus. gal. idem. la. hic flu
mosus / pus / furū. idē
34.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante O.

hec tria re. Itē hec diluētia
 rie. Itē hec diluētia rie. Et hec
 emoroidis idio. i. fluxus sanguinis
 Un emoroidis a ū: z emoroidis a
 um / qui patit fluxum sanguinis.

H ante O

Foar g. folre iou marche. l.
 hoc forū ri. Itē touz
 in q̄ iudicia hericū poplo agi: ec
 cōdicioes hñ solēt / q̄ ubi iudicia
 ferunt. Itē hic forus ri. ut forus
 ri. i. foramen. Item plr he nūdi-
 ne / ag. g. foires. b. foaryou.

Foēn g. foing. l. hoc fenit
 et debet scribi foenū
 per diphthogū scdm vsū: prima vo-
 calis tacet: et non ex toto scribitur
 nec proferunt.

Foerell gal. foire. la. hec
 uentaria rie

Foler g. foildre. vide l. Curum
 q̄. Foilze / foillezaiford i delyēn

Foennēn g. cest vne
 leur blan-
 che. l. hoc lignstrum ltrn.

Foll gal. fol. la. hic foliū / ri.
 Itē hic arripit / est:
 hic blacus est: follis is: hic z hec
 est hoc usipit / est: hic blentus / nū
 hec blentio ma: hic bardus di: hic
 monasticū / li: hic z hec z hoc a =
 mens: hic moio onis: z fatuus
 anm / idē. Itē vesan / na nū cru-
 delis / furiosus. Un hec vesania e
 i. recordia. Item hic hec hoc se-
 corā dno / vel fōcorā dē q̄ in corde
 nichil sa ad pbitarē exercet: et q̄
 tardus vel negligēs est in cōsulē-
 do / medicādo / p̄cipiēdo ye quid

opus sit facto. Cōpositū nomē ex
 se z cor: q̄i seorū a coede. Un se-
 cordia vel fōcordia p̄p̄io vito /
 quo dō in h̄mōr tardus aut negli-
 gēs est. Itē stolidus a d. gal. foul
 b foll. Itē hic mēteps p̄s. i. men-
 te capr. Itē temerarius a ū: z re-
 niere ad. Itē stur / ea tū. Un stul-
 tiqu / a ū. g. fol pleur. bni. cōpser
 sa. Itē hoc stultiloquū / ū. g. fol-
 le parole. bni. cōpser. Itē hic et
 hec z hoc vece / dno. i. furios. Itē
 hec recordiana. i. vesania.

Follaff g. affollir. l. fatuo
 et folle: co lca. n. Itē fūllino an.
 Et hic folliculus fr dñi.

Follēn gal. feuille. la. hoc
 folium lā.

Folles g. follie. l. hec smls
 nna e. Itē hec fol-
 lica cie / i. ecfannta / i. i. et hec
 temerarius us.

Fond g. font. la. hoc bapti-
 sternum rñ.

Fōt a heritag gal. foy
 dheritage. la. hic fundus di. Un
 fundul / ū di. ut fūdan / n. i. ager

Fozban gal. idē. l. hīc
 hec vīspūo nis

Fozch g. fūrche. l. hec fur-
 cilla le di. g. fūrchere. b. fūrche
 Itē hec furcula le di. Itē plr he
 fūrcelles lium. gal. fūrches. b.
 fūrcheur. Et fūrcher a fūrche
 fūrca. Itē fūrullo as ac. Itē hoc
 verribulum li. g. fūrchere a fū-
 b. fūrche dñ ober eān. Item hec

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante D Fo. lxxvii.

mers g. Derge furcule quib⁹ acerui frugum fiunt.
Foester s. forestier. la. hic lucari rj.
Foest s. ides. l. hic luc⁹ ci.
Foest s. hic lucellus li z hic lucellus li dimi.
Foestag s. forestaige. l. hoc lucar rj.
Foñ an aour gal. ge dor. la. l. ec aurificina ne.
Fozañ s. forger. la. cu do is di sū acē.
Foñ s. four. la. hic furnus ni. 3des chbanus ni. siformul⁹ li di. 3et furnari⁹ a li. fumo operāo. 3et hec pistrilla le s four. b. foñ. 3des hic pistric⁹ ci.
Foñier s. ides. l. hic eti banariis rj. Et hic furnari⁹ rj idē. itez hec chbanariae. g. fournere b. fournere 3dem hec furnaria rie.
Foñes s. fornais. l. hec hic fornix cis / arcus in edifica / et qd cūq; opus pcamerati: a fur no atro. Loca aut in arcu edifica ta / subob scura sūt. Qm̄ vero me rices in h̄mōi locis. i. sub foñibus h̄tare cōsueverūt: poni tur foñe p lupzaru seu meretricia cella. Uñ hoc foñale lit: et hoc foñicale is. 3et foñatio rē h̄ire sum. g. ensourner. b. pfoz nā. 3et hec foñacula le di. 3em dūificiū cō. g. foñat: e / ou pruis / ou canerne a fondre ot. bñ. foñ noda teuziff aour.
Fornication s. ides fomicano nis: 3em foñicoi arj depo. idē est q̄ merericoi. 3em hic hec hoc foñicās tis. 3et hic foñix cis / vide supra in foñes.
Fortun s. fortune. l. hec fortunat⁹ ia tū qd est pipex. Et foñstus a ū id. 3et hoc foñunus n̄i. g. bōne fortune. b. fortun mat Et foñun⁹ ia tū qd calu accidit / a foñer eūdo. Et foñunū aduer. 3et hec infortunatō nis. g. malheurere. bu. drouc auāur. Et in foñunat⁹ ia tū. g. malheureux. b. idem. 3et hoc infortunū n̄i. gal. male fortune. bñ. drouc fortun.
Foñ s. force. l. hec vis r̄is vi: vi: p̄r he vires / ū.
Fos gal. fosse. la. hec fossa / e lero b̄s bis: z hoc antrā tri. 3et hec fossa ce / locna in quem alui hercora desicim⁹. 3et hec lacuna neia lacu sit: z est aque colicerto quam alq̄ lamā / alq̄ lustrā noiane Et hoc lucanar rj. i. fossa / luro.
Fossyat gal. fouiller en dis di sum. n. ge. 3des fo dico as 3tem de fo dio dis. Et fossus ia sū gal. fouilliz. b. fossyet. 3et hic fos for oris / qui fodit. 3et hic r̄ hec r̄ d̄ ista sic. g. fossetur. b. fosseur.
Fouin gal. idem. lañ. hic si fouillez. vide in Bleuēn.
Foulañ s. fouler. la. cal co cas aci. 3de 3. 10.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante B.

conculco cas. itē in reculo cas.

Foulaſt mezer ga. fouler b. apō. lan. ſullo las acti. gñis. Unde hic ſullo lonis. gal. foulon de. draps b. ſouleur ba mezer.

Foultr g. fouldre. la. hoc fulgur nis. 16 hoc fulgus onis. idem hoc fulmen is. item caſinatio aō neu. gñis. gal. foudroyer. b. cudurinaſt. idē fulguro ras. idem fulminatio.

Fourcel gal. fotier. la. hoc forcerisiva.

Fourm g. forme. la. hec forma forme.

Fourmag vide ſfra l. fouldrec.

Fourmâte g. forman. itē. l. hoc farratum farrati.

Fourniſtaſt g. four = nir. l. p. ago is. itē amplifico cas ac. gñis. g. fournir. b.ourniſtaſt. idem amplio as. Et hec amplificationis. g.ourniſtemēt. b. leunidigæz. itez hec ampliationis. itez amplius pla pluri / comparatur.

Fouloudec gal. fourmage. l. hic tirus ri. idem hic caſeus ſei. Unde hic caſeolus li dīmi.

Fouzaſt g. foutre. la. fuzuo is iui ire tū oc. gñis: est verbum ſatis com = mune / per quod iactura humani gñis reſtaurat. i. coure.

H ante B

Frail gal. ſandive. la. hec aſſura re. idem hec rima me. Et pprie rime dicitur exigue diſtāne tabular in ſūcturis. Unde hec rima le dīmi.

Frailaſt ga. ſandre. la. fiſſū ac. ſiſſus a um. g. ſenduz. b. frailles. item hic et hec fiſſilis et hoc le. i. facile ſindi. idem biſſidus a um. i. bis ſiſſus.

Franc s. idem. l. liber a ſi. et cōparat libertorimus. item hic liber / eri. g. homine franc. b. den franc. vel de ba chy. l. vini. item hic et hec liberalis et hoc le: et cōparat liberaliter iſſimus. item liberaliter adverb. item libere ad. Et hec libertas g. liberte. b. franchys. item hic libertinus ni. Sunt autē libertini iſta ſervitute manum iſſi ſunt: quodamodū e contrario ſunt ingenui qui libera matre nati: nec poſtea ſervi facti ſunt. Aliquando enī libertini dicunt / qui ex libertis creati ſunt. item hec libertina ne. Et hic libertus ni: idē g. libertinus. Et colibertus ni idem item hec libertate. Et hoc francum ci. g. franc / vigne douſains. b. vguent guenneuc.

France gal. france. l. hec francia cie. Unde hic et hec f-raigena: e. g. frācoys ne en frāce. b. neb ſo a france. Et hec frāciſca ſce est quod dā ſignū item frāciſco cas neu. gñis. item francys ca cū. g. frācoys. b. gal. frācco. g. frācoys: vide l. 61

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante R Fo. lxxviii.

Frang. *ga. frange. la. hoc nitrum / tri. idem hoc crans huius crans.*

Franchis. *g. franchise l. hec imunitas cio. itez hic et hec imunitas hoc imune. q. est liber ab onere publico. q. nullo fungit officio: qui vel etate / vel alio privilegio prestare munia non tenet.*

Frau. *g. choete. l. hec monedula le. et dicitur a moneta te: quia dum aliquam monetam inuenit / aufert / et occultat.*

Frealis. *g. frans. la. hic et hec emaceps pis. et hic et hec emanceps pis.*

Fregaff. *vide in begaff. item ceneo / nes ni / neu. g. frus. g. mouvoir le cul. b. fregaff. exprinet viris. Sz cri- for / aris de p. g. nis pertinet fem la item climagito tas. gal. frapper du cul. b. talpenaff / fregaff.*

Fraell. *g. flaien a bastre hle. lat. hoc verbe naci li. Et hoc flagellu li idem / vel est tormenti. item flagello las te. g. bastre / ou tourmenter. but. b. ornaff / pe tourmant aff.*

Fremail. *g. fremail. la. hoc firmacu lum li. idem hec fixula le: et hec fibula le. l. circulus proprie grana meum cinguli ad vestem subli gandam. Ponitur qñq. pro circu lo aeneo. item fibulo las. i. oppo- no / coniungo. Et hoc monile las / Loinamentum gutturis quod so lide collo virgini pendere.*

Fremouer. *gal. idem. la. hoc fir maculum firmaculi.*

Frenesi. *gal. frenasie / ou foissenene. la. h frenesi huius sis Unde freneti cus ca cum. gal. frenatique: hore du iens. b. frenesius. itez hec orea oree / vel hoc oxum xli. g. frenasie. b. frenesi. item hic hec hoc de mensis / et comparat. Et hec de mentia tie. g. foissenene. but. fol lentes. item demento as. g. frenesier. but. frenesiaff.*

Fresq. *g. frais. la. hic et hec et hoc recens tis.*

Fresquaff. *gal. refrai- chir / ou re- nouueller. l. recento tas at. g. nis. Et recenter ad. gal. fraichement but. rez fresq.*

Fri. *gal. nez. la. hic nasus. si- tem nasosus sa su: et nasus tas tum. g. qui a gros nez. b. frienc deas. item hoc nasle / is. g. qui deffent le nez. b. au pez a dif- fen an fri. Et hic nasutus. li of. item hic aquilus li. g. qui a long nez. but. frienc hyr / friem.*

Friant. *g. idem. la. hic am bio nis. item plr he dilite az. g. viades delictu- ses. b. boet friant. item delictos / aum. g. delictu. b. friant.*

Fricaff. *g. froyer. la. frico casui: cum.*

Frim. *gal. frime lati. hec sirta sirie.*

Fritaff. *ga. frire. la. frigo gis / xi / cum / act. 3. iij.*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante U.

Unde defrigo is. et perfrigo gio. **damen nis.** Idē basso grece. itez
fritur. g. friture. l. hec fritura e. vel frigura re. Itē hoc frigitur h. i. in quo quid frigitur. Itē hec fritura re. g. charbonne. buif. quic robbes oar an grill.
frivol. g. friuole. l. frivol. la/sum.
fron. g. narine. l. hec naris / io. Unde nario is / uul / ire. n. g. rōneur. b. rochat
froci. g. ides. l. hec cuculla / e et collobium bñ.
froclaff. g. frofroyer. l. re lido did si sum.
Froez. gal. fruz. l. hic fructus tuo an. itē fructifico as. n. g. fructifier. b. fructifiaff. itē fructuofita. itē frugifer rum ferens fructum. itē piroo grece / fructuofat. Uñ pirofagus ann. qui tñ fructum comedit.
froezus. g. fructeur. la. hic 7 hec ferti- lis et hoc le. Itē fertiliter aduer.
froudēn. gal. her. l. volu- pe. i. Electabile
U frotaff. vide in fricaff.
H ante U
fubuēn. ga. papillon. la. hec cinifes fia. Itē hec culer is. 7 bibio nis. id
fonnaff. g. augmenter. l. augmento as Itē auggeo es xi ctum
fundamant. ga. fon dem et l. hoc fundamētū ti. Itē hoc fun-
damen nis. Idē basso grece. itez fundo a. g. fōder. b. fondaff.
funyēn. pe lug. ga. fune / ou corde. la. l. ce funis is. Unde hic et hec funatio et hoc le. g. defunie. b. a fug. itē funabulus h. d. gradif p funes. id funiculus h. d. m.
Fur. g. fage. la. doctus a um et cōparat doctior / illi- mus. Itē doctē docti / cillime. vel illinū ad. itē frono. grece doctus la. Uñ fronus a um. sophro- nitus ra tum. narus a um. perri- aum. id. Itē fronefis interpre- tur prudentia. Itē hic hec hoc pudens is. itē hec prudentia e. g. pudence. b. furnez. Itē pudēt ad. itē sapiēt ad. Itē impudē- tis. i. nō doctus. itē m. probus a uñ et callidus a um. . astutus. Itē hic hec hoc solers tis. Uñ hec / lerna e. g. fageffe. b. furnez. itē hec sophia e. itē fronicus a um i. pudens. id hic hec hoc sapiēt- tis. id gnarus / a / um. et narus bi- scius et peritus. Itēz gnanus et nauus a um. Itēz tandin inter- pretatur sapiens. Itēz astutus / a / um. 7 hic astutus ti. vel hastu- tia e. ga. prudēce. b. gouizyreguez. Itēz astute ad. Itēz cautus a ū et hic cautus ti. 7 caute ad. Itēz hic hec hoc sagax / cis. 7 alerō nō vel hic sophus phi. Itēz iurisper- ritus ra num. i. sapiens in iure. id hic iurisperitus per oēs casus. id hic iuriconsultus ti. i. sapiēs / cō- silio. Itēz sophroniū nñ. ga. fage femme. b. grece fur. 7 hec cauis e.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

C ante A. Fo. lxx.

furbat g. enfaigr. l. cal-
leo/es/ut. n. idem
iapiotis/uitum

furnez g. saigesse. l. hec
lagacitas no. id
cauditas no. id hec nauigia gie
idem hec sapientia rie.

furm. ga. forme/beaulte.
l. hec forma e. vns
formolus ia um. g. bel/forme/ou
beault. b. quener. item hec formu
la le dirh. id hec formella e. Item
conformis et hoc me/enusde for-
me. Item hec conformitas no. itez
conformiter ad. Item hec ydea/
et sunt autem ydee exemplaria
eterna eoz que naturaliter sunt
immortales/immuabiles/inuo-
labiles. Item hic et hec multiformis
et hoc me. g. de maintes for-
mes. b. a meur a furm. Item for-
mo as. ac. g. former. b. furmass. id
plamo as ac. Unde plammatio is
g. faicure. b. furmidiguez. id hec
plammatura re. et hoc plamma/ tis.
vel hic plasmato: is. g. fomezur.
b. furmeur. Item hec plastes is.
g. forme. b. furm. et plausus a uz
g. forme. b. furmet. Item pthoplau-
sus a um. g. remier forme. b. an-
queraffoe furmet. scz adā. id hic
et hec biformis et hoc e. g. de deux
formes. b. a dieu furm.

furmass. id furm vide
impeditū id. g. forme de soulls.
b. furm borez. Item hoc edubiale/
is. ga. forme de hourseault. b. uro.
l. m. heus.

furmet. g. forme. l. for-
matus ia tum.

Item plasmatus ia tum.

Fusill. g. idem. l. hic fugil-
us. li. item fugilo:
as. g. faire feu de pierre par fusill
b. ober tan gant fusill. Unde hic
fugillator ris. g. faicteur de fusill/
ou tireur feu d'he pierre g fusill.
bri. nep a gra tan gant fusill / pe-
nen a gra fusill.

Fust goaff. vide in de-
crude goaff

Fust freill. g. manoil. l.
hoc manu-
tencium est.

Fustaff. g. baistre de fust
la. fustigo as ac.
Item hic fust is is. g. fust/ baton.
b. baz pe fust.

Sequitur de G.

Gallice et latine idē.
grece gama. et tenet
in numero. cccc. 70.
Ergo quater centū
g. nunc cantanda re-
seuat. cccc.

Gabriel. g. idem. lat. hic
gabriel is.

Gadales. ga. folle scēme
i. hec centrix/
cis. et meretrix cis. Uti meretrix
cus a cum. g. bordeller. b. bordel-
leur. Item hec nonaria rie. id est
meretrix.

Gadales. et gadaluovic-
de in Lxxur.

Gaffr. g. chesure. l. h capra
pe. Unde caprellar
le dr. Item caprea ee. g. chesure
sauuaise. b. gaffr goes. Item ca-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante A.

pinus na um. qd a caprea sine ca
pa est: vt pelius caprea. 3re3 ega
grece. capra. l.

Gagoill. s. baigue. l. bal
buiens rio.

Gale. s. galee / yne neff. la. h
galea lee.

Gaster: vide in Ale.

Galice. s. idem. la. hec ga
licia e.

Galile. s. idē. l. hec galilea
ec. Un galileus a ū
g. de galilee. b. a galile.

Gall. s. france / ou gaulle. l. h
galliar. Un gallicus /
num. qd ex gallis est. 3d gallia=
nus a um. gallican^o a um. 2 gall^o /
num. s. francoys de gaulle. b. fran
ces / pe gall.

Galloudus. ga. puif
iant. lat.
hic h hoc potēs r̄. 2 effica^r e^s. ut
hec effica^r e. que est vis.

Gallout. s. pouoir au cu
ne chose. la. qd
do / tu / itū. vñ ne qd / is. i. nō possuz
3re possu / es / tu. n. itē hoc pot
se inō. g. pouoir. b. galleud. Item
potētarius a um. i. p̄ās. item hec
potētia e. 2 h potētias is. itē potē
ter aduer. 2 cōparat potētē r̄ius /
issime. 3re potētius a ū. i. dign^o
h̄re p̄āre. 3re hic et hec pos na.
3nde hic 2 hec impos na. nō po
tens. 3re hic hec hoc impotēs is
qd nō p̄c. 3re hec impotēna e. i. s̄
ne potētia. Item hic et hec potis
et hoc re. i. potēs 2 compat / portis
tor / issim^o. 3re hec fra^r ec. Gal.
puissance. b. galloud.

Samaliel. gal. idē. hic
gamaliel is
et inter: retanr retributio dei.

Ganet. Gal. nez. lat. otus
ra tum.

Gandelet. s. idē. l. hoc
curothe^r ci

Ganiuet. Gall. canivet.
l. hic artan^o ni
3d hoc scapellū i. 2 hic campul^o i

Gant. s. allice. aucc. l. cum
prepositio.

Garberob. s. gardero
be. l. hoc re
stuarum / r̄ij.

Garac. s. instrumēt a co
uer boys. l. hec r̄o
cina ne.

Gardian. s. idē. lat. hic
gardianus ni.

Gargadēn. s. gorge
i. h gula le
Aliqñ accipit gula / p gule vitio.
itē hec gulostias r̄. g. gulostie. b.
gloutony. itē gulostus a ū. qd ē de
dit^o gule vitio. 2 cōparat gulostet
mus. 3re hec gulio nis. 2 hic gu
lus / est qdā nauis rotūda. Item
hoc guttur r̄. g. gorge. b. garga
dēn. Un frumē nis / ūma pars gu
le interior p quā cibum lingua de
mittit in vētrē: et a h fruges di
ci a quāsdā outātur. 3de hoc ru
men nis. 2 h ruma e. id. vñ rumb
as. s. rōgier. b. dasguytā. Un ru
minosus a um. Item hec ructatē
i. rumen. 3nde ructio as.

Gargan. s. le mōr saint
michel. lat. hic
garganus ni. monē in apulia. vñ

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante A. Fo. lxx.

de in Lomtehaelan tres.

Gargan .S. iabé toise
 .l. h eibbia ie

Garit .S. gante .l. hoc pro
 pugnaculū h

Garlantes .S. couron
 ne ou chap
 peler .l. hoc flameū et. Uñ hoc fla
 meū h. dñm. Jte vide in Lozeñ
 Jte hoc redimiculū i. g. courōne
 de senime. b. curū grec. Jte redi-
 mio /a /iui /itū .i. coronare. Unde
 redimio /a um. itē hoc ferrū i. g.
 chapelet d fleur. b. garlātes. Uñ
 kitaras ta num.

Garlostēn .S. aurillie
 re. l. hēc au
 ralis huius lis

Garm .S. clameur. la. hic
 clamor is. idē hēc
 exclamatio is. ⁊ clamoriosa sum
 qđ clamore obstreperō ciferatq;
 Jte rago is /iui /re /itū .g. crier ou
 plorer cōe enfant. b. garmet. itē
 vagito tas. n. ⁊ hic vagitus ⁊ sui
 g. pleuremēt dñfant. b. goeladur
 bugate. Jtem clamo as. n. ⁊ excla
 mo as. acclamo /as. reclamo /as.
 et in lo /as. n. est voce in aliū sub
 laia ptolare ⁊ a quo et iulatio. Jde z
 et iulor arq;. dep. ⁊ et iulat ⁊ a um. vel
 et iulat ⁊ a sui. Jte hoc celestima
 tis clamor nantari et alioy cum
 mo aliqd iubēte / dñs vni fōm i-
 ter rident quasi sibi inuicē iubē-
 tes. Jte coar /as. n. est. pñū vocē
 ranarū. Uñ hēc coar cis. Jte mu-
 gio as. a voce boum. Jte rudo /is
 vel rudio /re /iui /re. n. Jte rugio /
 is. n. Unde hic rugit ⁊ i /iui / yor

leonis. Nota qđ sidom⁹ in libro
 de naturis rerū ponit ppna hōs
 animalū scđm vocem / qđ in parte
 ponat hic. Canū est dautaret la
 sitare. Leonū est rugire. Tigrius
 est racanare. pardox / ferre. Pā
 therarū / thaurire. Urozum / hini-
 tare / vel senire. Aprouū fenderē
 Lincū / micare. Lipoū / violare.
 Serpentū / sibilare. Onagrotum
 mugillare. Ceruoꝝ rugire. Bost
 mugire. Equoꝝ / hinnire. Asino-
 rum / rudere. Potcozum / grōnre /
 Ueris / quirētare. Arictum / loꝝ
 ctare. Oulū / balare. Hytonum
 munitre. Edozum / nebare. Auf-
 pium / gannire. Carulozum / glati
 re. Lepoꝝ / ⁊ pulloꝝ / ragire. Wu-
 stellaruz / diuolare. Durū / pipia
 re. Uulturū / pulpare. Souchū / bis
 tare. Elephantum / barrire. Pa-
 narum / coarare. Coruozuz / croci
 tare. Aquillarum / giāgere. Ancl
 pitum / dipiare. Duloꝝ / lupire
 Olorum / bienfare. Suuum / grne
 re. Ciconiarum / crocolare. Anse
 rum / selingere. Anatum / recli s-
 tare. Pauonum / paupulare. Sol-
 loun / curcarire. Siabonorum /
 fringulire. Noctuarum / cucubhe
 Cucularum / cuculare. Werularū
 zingiare. Tardoꝝ / truculare / vel
 focitare. Seruoz / pāstare. Pi
 rundinū / circilire / vel mimirare
 Dicit h qđ mimirare ē oim mē-
 mitissimaz. Salinarū / crassare
 Passer / trictare. Ppū / bñpizare.
 vel bñbiare. Cicadoꝝ / fringare.

Garr .S. lambe. l. hēc tñbiat

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante E.

Tibialis et hoc e. quod a brachis
dependet ad tibias legendas. 36
tiburci .s. vel tuburcus. ut tibias
nus a um. qd pertinet ad tibias.

Garredon. g. id. l. hoc
premiu mū
Unde premio as ac. g. guerredō
ner. bu. garredon aff. ut rependo
nsidi/sum/ac. 3 rez vide in Eopt.

Garspe goaz. Gall.
iars
ou oae. l. hic anler eris. Uñ anle-
rulus li di. ga. oason. b. ezin goaz
Item anferinus a num.

Garu. g. spre. f. asper a um
Item hec asperitas
no. g. asprece. b. garuētez. itē hir
futus ta um. 7 hirtus ta um. per
Incopā ab hoireo et seta qñ hor
reno setu. Item hirticus ca cum
ethispadus a um. vel scabie a fi.
Item hic tetricus et. Tetrici sunt
hoteles tristes ac seueri a sabinor
mōte tetrico dicitur qui asperim
est. Item hec. retridudo nis.

Garz. g. buysson. la hic fru-
crepicio. 7 dumus mi
Unde hoc dumentum et

Gast. g. potaiq. la. hec pati-
da e. 7 ganea/ idem
et ganesier. l. upānar in eozricum
gulosoz diuersoz li / Et popina q
scz sit in terra non vt cenacula su-
perius. Est em locus inabditus 7
velut subterraneus. vniolentie libi-
di: m apus

Gad. g. lieure. l. hic lep^{is}.
dusi. Item lepouinus a um. qd est
ex lepote: vt pes lepouinus.

G ante E

Geant. g. idem. la. hic gy-
gas tis. Uñ gyan-
teus a um nomē possessiuū. Item
hec gigantomachia e. giganum
pugna.

Geometri. ga. geome-
trie. la. hec
geometria e. Unde hic geometri-
tri. vel hic geometra tre. ga. ge-
metrien. b. idem.

Geoffret. f. geoffroy. la.
godefridus di

Gener. g. genere. l. hoc ge-
neris.

General. hec generalis
hoc le. et cōparatur li qñ illim. ut
hec generalitas is. 7 generaliter
aduer. qd signūmū q sub genere
sunt amplectendo: vt amo gñat
omnes homines.

Geneuef. g. geneuefa.
i. h. geneuefa

Gerarchi. g. gerarchie.
i. hec hierar-
chia e. Unde hierarchicus a us.
sacer principatus.

German. g. german. l.
idem hic germanus i. itē hec ger-
manitas tis. item hec germania
nie regio q a gallio rhenis ac pā
nonthe rhenio et danubio flumini-
bus: a sarmatis dacisqz metu qu-
mo ac mōtibz separatur. 7 sunt
due germanie. f. superiori 7 infer-
rior. et inde germanus na um. et
germanicus ca cum.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante J. & L. Fo. lxxi.

Gerundiff. g. idem. la. gerundius a um. vel gerundius a um.

Gerues ga. idem. la. hic gervasius sij

Getoer. g. geton. la. um mus mi.

Get. g. idem. la. hec fimbria/ e. Unde fimbria as. vtz dem Ouri.

G ante J.

Gibet g. idem. la. hoc patibulum i.

Gilet gal. silgo. Latine hic egidius ij

Gingambz. g. gingē die l. hoc pugiber bus. Idem hoc ymber ymb. is. Itē hoc qui parūri.

G ante L

Glān an dour. g. ri ue d nniere. la. hec ripa pe. Unde hec ripula le. e ripatus a um. item ripam aduer.

Glas. g. vert. l. hic e hec viridis e hoc e. idē ias pte. vel est portus marinus vel vlla sarracenoꝝ. item prassus gē na quedaz e viridantiū genere. item prassinus color viridis ad si militudinē porri. item praeides lapilli genus et porceus interpre tur. item virētum et locus viri ds. item virosus a um.

Glacass. g. reuerdir. l. vi reo/ es/ ui. idem vresco fca.

Glacart. g. leiarde. l. hec lacerta te. vnde lacertula le. bi.

Glacoc. g. verdtur. la. l. hec veriditas nis e viroz ois. idem

Glactennē. g. chef= ne. la. h pinus ni. idem hec ilex/ cis. vno i licus a um qd est materiati ex ilice. idem pameus a um.

Glaui. ga. pluye. la. hec plu uia e. in d pluuiola le di. item plu/ is/ ui/ tum. neu. gal. plouuer. b. glaua ff idem pluro/ tas. neu. item pluuiosus/ sa/ sum. g. plunieur. b. glaucc. item hic et hec pluuiatio et hec le. e hic ym a ber bzis. g. ondee de pluye. b. con hat glau. vnde hic ymbuculus i. di. item hoc ymbucium est. idē est quod imbric. Darrat. Cum sint crura tibi similes q̄ cornua lune. ymbucio/ poteras ierte les uare pedes. item imbuosio/ sa/ sum. scaber ad modum imbricio item hoc impluuiq/ u/ i. locus in medio domus relicus vtricipie at lucem deorū m: quo impluere solet. itez impluuiū quo aqua im pluit collecta de recto. item hic nbus bi. repentina et pcepto plu uia ponitur et pro venio

Gluis. g. rousee. latine hie ros fia.

Glin. g. genoil. la. hoc genus indecli. in singulari/ plurali hec genia/ um. vnde hic et hec genicularis et hoc re. g. ap partenant a genoil. b. apparçhā

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante Z.

de glin. Item genicularum si est p
 genicula. Item geniculo as. neu.
 vel geniculor ris. dep. g. agenoi
 ler. b. douglinaff. Item hoc geni-
 culum li dimi.

Glan. S. laine. la. hec lana:
 ne. Unde lanicus a li
 quod ex lana est. Inde laniticus
 a um. qui lane arte exercet. item
 hoc lanificum est lane opificium
 Item lanifico as. g. faire oeuvre
 de laine. b. labourat e glan. Item
 laniger a um. g. porteur de laine.
 b. douguer da glan. item lanatus
 ta rum. lupus siue lanicus: piscis
 sic dicitur a cadore ac mollicie car-
 nis. Unde lanetum ti: vestimenti
 genus ex lana succida confectum
 Item lanugo inis. tenera pilatio
 a lane similitudine que in adole-
 scenti generis: et i pomis que idaz
 cernit. ite lanoculus q lana tegit
 oculi vitium.

Gloar. S. gloire. la. hec
 gloria. Unde glo-
 riola le. dimi. Item hec doge/te.
 vide in Leuenez. id cleos grece.

Gluelque. S. granoil-
 le. hec agra-
 nula le.

Gloufiass. S. glorifier
 l. glorior ar
 dep. idem glorifico cas. ac. r. cleo:
 es m. tum. n. idem

Glopius. S. gloriens. la.
 gloriofus a um
 clus: ta tum. inclitus ta tum/ et
 paractius ta. tum.

Glos. S. glose. l. hec glofa:
 ie. Unde hec glofula

le. Item glofo as. p. g. glofer. b.
 glofaff. Item hic glofator is. ga.
 glofeur. b. idem. Item glofama:
 ta tum. g. glose. b. glofer.

Glouen. S. charbon. la.
 hic carbo omis.
 Item carbunculus est lapis pre-
 ciosus. vel parvus carbo. Et car-
 bunculus tuber siue vitium ex in-
 flammatione proveniente a cades-
 ti carbone dicitur propter infirma-
 tionem.

Glout. S. glouton. l. glo-
 sus a um. idem hic
 comedo nis. et hic epulonon.
 Item hic epulo nis. idem carilo-
 onis. Unde carilosus a um. item
 carilus as. n. ga. deuenit glouton.
 b. bezaff glout. Item hic eluo ni
 g. glouton. b. glout. idem hic per
 gluto onis. idem hic luro is. id
 luro cas: et luroctus a um. item
 ponder cis. ga. glouton. b. gont-
 mant. item hoc pandocum si. g.
 gloutonnie. b. gloutony. Item pa-
 rafitus: ti.

Gloutony. S. glouto-
 ny. la. hec
 gula/le. ides hec castimargis le
 vns hec crapula: le. inde crapu-
 lus: ta. tum. item crapulor. ars.
 denonctis generis

Gludaff. S. engluer. la.
 glutino as.
 Unde aglutino as. item glutina-
 ter adverb. item glutinatum ad.
 item glutinaliter adverb. ites hec
 glutinum si. vel hoc glutinam-
 ri. g. gluy. b. glud. item hoc glui-
 nis. idem yficum scilicet: et yficus li

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D. Fo. lxxii.

glutis quod ad aucupium pertinet. Nam visco propter eius tenacitatem aues captantur. Utriusque casus ac. ga. prendre en la. luy. b. oumeret gant glut.

Gleb vide in dictione Glybyaff.

Glybyaff s. moiller. la. madeo: eo: ni tam. vide in malefactio eius et madeho fio is. item madido as acruui. item madidus a um qd est ex aliquo liquore respersum. item madidulus li. biffi. item hec madiditas us. item hic madoz ouis. in fusio ipsa. item yueo ues uium. item vuidus a um. item imbuo is uium ac. inficio seu mergo. vñ tributus: ea: tum. item vis in Arrouiff: et in Delcaff.

Glutz s. rouice. l. hic rosus. vñ rosidus da um. qd est rose perfusum: vt non rosida dicitur que rose humecta est. item roto as

Gluzen vide in dictione Bloaz.

Gluzyffpat vide in Bloaz. Gluz vide in Gudaff.

Gnou vide in dictione Paz. n. as: idem sunt

G ante D

Go s. leuexomme la pa. ste. la. fermentatus a um item fermento as. misceo seu cretere facio.

Goa s. l. desconfortement la. ye interiectio

Gobien vide in Styln. 3re hec gabio is

Goac s. mol. la. hic et hec mollicia e. gal. molle et hoc e. itez hoc molle mollicia. Sall. molle. Britonice. men melin. Item hec mollicia e. gal. molle. bñ. goac der. item hec mollicies et. itez mollicudo. i. placiditas. item hic molliculus li. bñ. item molliciter aduer. gal. mollement. b. ez goac. item molleo ea: vel mollio is. id est placo: molle reddo. item mollicio cas. et mollefactio: is ibidez

Goacol s. l. coliers be. ite. latic hoc epitracium ch.

Goadaff s. l. saignier. i. sanguino as vnde cruento tas. vnde cruentatus: a um: gal. saigne. b. goader. Idem vide in goat.

Goadeguën s. bon hoc omasum: si

Goachat vide in garm. et est cornuox vnde cras cras indeclinabile

Goaff per viam sillabam s. g. lance. la. hec lancea ce: vnde hec lanceola le. di. item lancino nas oc. i. ferro lanceo. item hec hasta ste. g. lance. b. goaff. vnde hastifer rum. dferet hastam. vnde hastiger a um. itez hoc hastile is. quod ad hastilis formam factum est: et de quacumque re dici potest. item hoc hastilicidium s. g. ioute de lance. b. hosri gant goaff.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D.

Goalchaff s. louter. l. reficio / cis. Item sa ri oas ac. Et hec lattersas no / pfastigio sumit. Item hic et hec / an abilis et hoc le. g. soulable bu. goalchus. Item sa. uro as. gal. souter. b. goalchaff. Utiatur a / u qd est cibo plenti. Item hec saturitas no. Et hic et hec / amabilis et hoc le. Item amabilitas no. Et sa nams ta / u / refectus ta tu idem

Goallecat. vide in De gligens.

Goalen. s. verge. la. hec hec / gula levi. Item hoc vim e is Et hic vibex cis / signu / veris in humano corpore remanens qd vi har. Uti vibicosu. a u. g. plein de verges. b. goalenec. ite / gultu ti

Goalen musur. gal. vilue. l. hec alna ne.

Galén real. s. scepre. l. hoc / ceperu / tri. ut / ceptinger a u qui gerit sceptrum.

Goanac pe esper g. esperace. l. hec spes spei. Item sper / ras amare / tum.

Goanaff. vide l. dictione poignant

Goapat. g. moquer. lar. / subsano as ac. idem derideo des: et irrido des Uti hec irriso onis. g. moquerie. b. goap. itezhi: irrisoz onis. g. derision moqueur. bri. goapaus Et derisus a u. g. moque. b. goa-

pat. item irrito tag ac. media ducta / puoqno / itaqz incedo. Uti hec irrisatio onis: et irritas ta / u item irrito tag media cor. no ra: ut esse volo / vel facio / vel ostedo. uem irr / ta tu. item ludificos ac. g. moquer. b. goapas. itez / ludificoz ar / dep. Et hoc ludibri / us g. derision. b. goap. itez hoc ridi culu li itez ridicul / la lum / qd p / veridi itez ridiculos a u: et hec et hec ridicularis et hoc re. ut / diculose / et ridiculariter ad. Item hec samna ne gal. moquerie. bi. goap. itez hec valgia gie. i. retu no labioz / ch / qd deridem. Item valgo / giu / retor / qre. ite / hoc imo per / u / r / u. g. moquerie inuicis. b. goap inurus. Uti po as ac. g. vituperer. b. vituperaff. ite / hec derisoz onis g. moqueur. b. goa pas. itez / derisoz onis ut: derisio nis. gal. derision. b. goap.

Goarac. s. arc. l. hic arc / cus cui. Item / chiteno nis. et arcus ludi.

Goaracan glau ala Queneu. g. la / r / du / ciet. n. hec / ris / is. idem hec thaumacia cie. idem thaumacias.

Goaraguer. s. arch / er. la. / gitarinus riarum.

Goarnistaff. g. g / u / m / unio is iui re it / u ac. Uti com munitio is. i. circifusio. ut / munitio is iui. significat fulcio / for / col / reficio / reparo / p / reparo / def /

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D. Fo. lxxiii.

It hec munitionis. Item hoc munificiū est. Itē hoc munimentum idem est qđ munitione; p̄prie castroz est: ceterarūq; rerū q̄ cōtra mentū hostium munitur: siue vallo / siue fossa / siue aliq̄uis modo q̄ sunt milites ab hostiū aduē muniti. Itē hoc munimentū itē Item hoc munitiois r̄g.

Goarnisset g. garni. l. munit. r̄st. Uñ cōmunit. ta tuz. Idem felus ta tū. Vide in Souteniff.

Goalchaff g. estain. dre. l. str. gois xi crū ac. Idē distringo ḡis p̄ciū. Itē perstringo lo xi crū i. valde stringo / seu breuiter aut sū mari stringo. Itē premo is si suz. g. estandre. b. goalchaff. Idē restringo is. Et vigeo es si sum ac. Item arto ras ac. ḡnis.

Goas g. serf. la. hic seru. iii. Uñ seruul. li di.

Goalories g. obeiffā. ce. la. hoc famuliciū / l. semitiū est. Idē hoc famuliciū / l. g. obeiffā.

Goalquet g. estras. l. destric. a si

Goastaff g. gaster. la. deripio is ac. Idē obsumo is p̄si tū. Et cōsumo is r̄tū. i. in nichilū redigo. Unde hoc cōsumptionis. Et cōsump. r̄tū. g. gaster. b. goastaff. Itē insti. g. gaster. b. goastaff. Idē populor aris dep. Itē populor aris dep. Item hic depo

pulator ouis. g. gaster. b. dispeur. b. goasteur. Itē vastro as. Et de uasto as. Et hic r̄ hec vastabilis et hoc le. Itē hec vastitas no. g. gasteure. b. goastadur.

Goastet g. degaste. l. de uastatus ta tū.

Goastell g. gasteau. la. hoc libū bi. Et

hec placeta te. Itē hic placetari us r̄g. ga. q̄ faitles gasteaul. b. goasteller / pe fouacer. Itē placet r̄nus a si idē. Itē placetinus a si g. de gasteau. b. a goastell.

Goat g. sang. l. hic sāguis qđ sine sanguine est: p̄ pseudo capitur. Item hic cruo / ouis / sanguis ex aliq̄ vulnere spargitur. Itē cruetus r̄stū / qđ cū cruore est: vt cruetā victoria. Dui cōtrariū est incruetus r̄stū. qđ est sine sāguine. Aliq̄ cruetus ponit p̄ crudeli: vt cruetā vox. Itē sanguinuo is ut re tū. g. saigner. b. goastaff. Itē sāguino as. Et sāguine a um. gal. sanguin. b. idem. Item sanguinosus sa sum idem.

Goaz g. osee. la. hec auc. ce. vide in Gars.

Goazēn g. veine. la. hec vena ne. Uñ venula le di. Itē venosus a si. g. piet de venos. b. goazēnis. Itē hec h̄bra e / ē extremitas culus h̄rei. Et hec varica ce. gal. veine du corps humain. b. goazēn corst den. Itē h̄ sophens e. g. la maistresse veine du pie. b. r̄it. an brastaff goazēn a meut an troat.

R. I.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante D.

Goazén ā meut. ca sumina et ima partē q̄ in hie
s. veine du pouce .i. h. pulv^r us ui
 s. empirer. l. g. empirer. l. p̄
 r̄petoro as ac. de p̄tauo as: r̄ de
 t̄ero is ac. i. d̄ p̄tauo a b. d̄rouc. r̄
 p̄parat/ p̄tauo d̄ p̄tauo d̄eter r̄c̄m̄
 3d̄e p̄tauo as ac. de p̄tauo as: r̄ de
 t̄ero is ac. i. d̄ p̄tauo a b. d̄rouc. r̄
 p̄parat/ p̄tauo d̄ p̄tauo d̄eter r̄c̄m̄
 3d̄e p̄tauo as ac. de p̄tauo as: r̄ de
 t̄ero is ac. i. d̄ p̄tauo a b. d̄rouc. r̄
 p̄parat/ p̄tauo d̄ p̄tauo d̄eter r̄c̄m̄

Goazhat. s. empirer. l. p̄
 r̄petoro as ac. de p̄tauo as: r̄ de
 t̄ero is ac. i. d̄ p̄tauo a b. d̄rouc. r̄
 p̄parat/ p̄tauo d̄ p̄tauo d̄eter r̄c̄m̄

Goazredén. s. russe
 rumulus rumuli. us. l. hic

Gobelet. s. idem. la. hic
 cicitus si. 3re3
 hoc gobeletum ti.

Godoer. s. petra lit. l. hec
 cama/me.

Goezuaff. s. mātir i fle
 tir. la. am̄
 ctuo as. 3d̄e fatisco is: r̄ marco
 cos. i. putreo. Uñ marcesco is is.
 3d̄e hic r̄ hec marcescibilis r̄ hoc
 le: r̄ marcidus da d̄ū. 3rem hec
 marciditas na. Et hic marcor r̄

Goel. s. feste. la. hoc festus
 si. vide in fest.

Goel ā vadzvet. gal. la. r̄pphane. la. hec eppha
 nibe. 3d̄em hec r̄heophenā. ie.

Goel lestr. ga. voile de
 nef. lat. hec
 carbatus si. p̄r carbasa op̄. 3d̄ez
 hac velū li. 3d̄e hoc balū. g. pe
 nite voile. b. goel b̄han bal lestr.
 3d̄em epidromes is. Epidromes
 d̄hr fimes q̄uo r̄hetia r̄c̄d̄m̄t̄ cir

Goelaff. s. plourer. l. plo
 ra ad. n. Uñ hic
 et hec plorabilis r̄ hoc le. g. plou
 rable. b. goelus. Et hic plorare
 r̄
 rui. g. plour. b. goelū. 3d̄e lugco
 es r̄ i. cū. g. plourer. d̄m̄. goelaff.
 Uñ lucius us ut. 3d̄e fleo fles cui
 re r̄ū. n. g. plourer. b. goelaff. Uñ
 fier^r ta r̄ū. Et hic fier^r us ut. 3re3
 hic r̄ hec flebilis r̄ hoc le i q̄ d̄ia
 gnūm est r̄ fleat: a quo flebiliter
 ad. cū fletu. 3d̄e hec flebilitas r̄
 g. plour. b. goluan. Uñ de W̄as
 louyff. 3d̄e lan̄etor aris des. vo
 ce q̄rula tr̄stiq̄ ofone i d̄and̄ ac
 dolo: r̄ restor. Uñ hoc lamentū si
 g. plourem̄ ē. b. goeluan. 3d̄e he
 ctuo as. n. Uñ luctuosus a si. i. lu
 ctu plenti: et luctuosus d̄e d̄ est in
 luctu. 3d̄e luctuosus a si q̄ d̄ luctu
 inducit. 3d̄e hic r̄ hec lugubus r̄
 hoc bre. g. plourable. g. goeluan
 3d̄e mereo es meslū r̄ r̄. g. plou
 rer/igemir. b. goelaff. 3d̄e meror
 eris. 3d̄e mesl^r a ū. Et hec mesl
 ciarie. itez hec meslū r̄ no. n̄
 mesto as. Et meslū r̄ ac. itez
 plāgo is r̄ i. cū. i. fies. Uñ hic plū
 cius tus rui. Ploro ras ac. g. plou
 rer. b. goelaff. 3d̄e hec trenā. e. s.
 lamentation. b. goeluan. 3d̄e tre
 notus a ū. g. plein de lamentatō

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D. Fo. lxxiiii.

di. goelnamo item tremicus ca
 ciudez. itē tren⁹ na nū. itē pl^r hi
 reni/oz^r caret singulari nūcro
Goeluan. gal. plour. la. hec vltula. ic.
Goelet gal. fond. lat. hic
 fundus di.
Goell. g. leuain. la. hoc fer
 mentū ri. Et zimos
 reluma grece. U⁹ azimus/ma/
 mum. i. sine fermento.
Goesti. s. gaige. la. hoc va
 radimonis nū. item hic vas/dia/
 item hoc pign⁹ pignoris. itē hic
 nhec obfes dia. itē hoc stipēdiū
 dū. i. es militare/ seu p^remiu⁹ qd
 militib⁹ dat. Et hic z hec stipen
 dialis z hoc le: qd p^rmer ad stipē
 diū. Et hic stipēdiari⁹ rī. i. tribu
 tarius / qui soluendo stipendia
 obnoxius est: q^r aliō nomine ve
 digalis dicitur.
Goestlaff. s. gaiger. la.
 unde pigneratus ta tū. g. gaige.
 b. goestlet. itē pignerati⁹ a um
 quod pignori datū est. Et pigne
 rancus aiū/ idē. vide in gopunez
Goez. s. saulwage. l. fer⁹/si
 um. Et hic et hec sil
 stris z hoc stre. vide i. Aneual.
Goezren. gall. cest vne
 maladie des
 yeux.
Goff. gal. femure/ou maref
 chal. l. hic ferrari⁹/rū
 item hic faber vti. U⁹ hic faber
 calus li di. Et hic z hec fabucalis
 hoc le. Et fabrefact⁹ sa um. i.
 ingentose factū. itē affabera um
 i. valde faber. item faberia/um/
 quod ad fabri⁹ p^rinet. U⁹ fabre
 ad. i. artificiale itē fabucias. n.
 ge. et fabri⁹ coraris de p. idē quod
 cōpono. Et hec fabrica ce/ pp^rie
 fabri lignarij officina/ q^ruo et de
 alijs officijs dicit. Ponit etiā pro
 arte et fabricatione alicuius rei.
 itē hec fabricula le/ et fabulla le.
 itē hic z hec fabulus z hoc le/ qd
 est fabri: siue quod ad fabri⁹ p^rerri
 ner: vt opus fabule. 3^rē hic mul
 cifer/ri. g. offraurer. b. idem. 3^rē
 hic mulciber/beri. i. faber ioyis.
 Item hec fabulla se. i. v^roi fabri
Gopunez. s. veu. l. hoc
 voueo es ni tūdeo aliqd scē pro
 mitto. itē vorozas idem. Et vo
 tiuus a um/quod est voto dari p
 mittitur. g. voue/promis. b. goe
 stlet. item deuoto tas. i. bellineo.
 gal. b. iser veu/ou offer deuotion
 aux sainctz/ou souuent vouer. b.
 digoestlaff/terriff gopunez. item
 vide in dictione Laes.
Golchet da gour
 uez. gal. coerebe licr. la. hec culci
 tra tre. item hoc salganium nūf
 idem. item hec culcitrapicta g.
Golcheden. gal. pan
 nel. lat.
 hoc stramentum stramenti. idēz
 hec panella panelle.
Goalchet. gal. lane ta.
 lonnetatū.
 vellantustatum idem. Unde il
 lonnetatū. g. nō laue. b. souillet,
 R. q.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D.

Item hec lauatio nis. g. laueure. b. goalchadur. **Item** hec lotio nis. **Et** hec lotrix cis. gal. lauadiere. bu. goalcherec.

Golfez. g. batouer. l. hoc feritorum rñ

Goullou. g. vyde. l. vacuo us/a/um.

Goulloder. g. vyder ac. **Item** vacuefacio cis eci ctu.

Goullonet. g. vydez. la. **Item** vacuat ta tu **Item** vacuefact ta tu: haust ta tu **Et** exhaustus ta tum.

Golo. g. couurir. la. tego is rñ ctu ac. **Item** coopero is uertu. **Item** obdo dis didi distu. amictus ac. amictio es ui re ctu: velo as. **Item** amictus tus ui. g. couerture. b. golo. **Item** operio is. g. couurir. b. golo. **Item** operimentu tu: qd aliqd regit. **Item** hoc operculu li. **Et** operus ta tu g. couert. b. goloet. **Item** amicr ta tu: cooperus ta tu: velar ta tu. **Item** hoc cooperotiu rñ. g. couertere. b. golo. **Item** hec obditio nis. **Item** hoc stragulu li: genus vestis. **Item** hoc tegimen nis: hoc te sumen nis: hoc tegimetu ti: hoc teamen nis: hoc velamen ta id.

Golou. g. lumiere. la. hoc lumen nis **Item** lumen nis **Item** hec lux cis. vide in Suelanff.

Goluān. gal. passerel. l. hic passer erio.

Uñ passerulus li di. g. passereau b. goluannic. **Item** passerin na num. g. de passerel. b. a goluān.

Gopza. g. loyer. la. condudis. g. loyer/guerredon/ou marchadise. b. gopz/pe marchadou rez. **Item** hic mercenari rñ/mercedis gra operu prestat. **Item** mercenarius a uiqd ad mercede pris net. **Item** narabulu li/loc natano nis. **Item** hoc nauulu li/precu quod soluit p uecura in naui. **Item** hoc premiu li. g. loyer. b. gopz. **Item** hoc stipendiū dñ. **Uñ** hic stipendarius rñ. g. souldoyer. b. gopz. **Item** stipendarius a um. **Item** stipendio as ac. g. souldoyer. b. gopz. **Uñ** stipendarius ta tum.

Goz. g. clou. l. hoc vlceres/ **Uñ** vlcerosus la sum. **Item** hec vlcerositas cis. **Item** vlcerositas dilatio? **Uñ** vlcerositas facio.

Gozgaff. g. engorgier. ac. **Uñ** hic gurgestis/loc in sumine pfundus in quo ad verul.

Gourtos. g. expecto/ctas ac. **Item** prestolor arto des. **Uñ** hec prestolatio/ontis.

Gou. g. mēsonge. l. hoc mē daciolu li di. **Item** hic hec hoc mē daci cis. g. mēsongier. b. gouff. **Item** hic mē daciulu li di. **Uñ** mē sior iris. g. mētr. b. lauaret gos. **Item** he nuge/ aru/ sunt sermones leuū reru/ac nulli pōderio: pē rungs scurriles/oculatores. **Et** hic nugatoro nis. g. truffleur. bu. farcer. **Et** hic nugacu li di. **Item**

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D.

Goultēn. *g.* cest la peau
q est dessouz
la gorge du thorax / qu'on appelle
gouffamon. *l.* hoc paleare ris. itē
hoc palearii rē. Et hic thorax ri
lectus ab intortis herbis dicitur.
Thoros enā appellam^r pulpam
carnis musculari / in qua est ro-
bur et valētia: vt sunt partes mē-
broz neruose callosez et in se p-
pemodū collecte. *Uñ* thozos^r a ū
Goum. *g.* gōme. *l.* hoc gū-
mi in b. *Uñ* de gū
mosus a ū. Et gūminosus la sum
Goun. *g.* gon dhuys. *l.* hic
gon^r ni. Et hic car-
do inus. *i.* cor ianue / quo scilz illa
mouet. *Uñ* hic et hec cardinalis
et hoc le. *i.* precipuus.
Gourny. *g.* filz de nep-
ueniou de ni-
epee. *l.* hic et hec pnepos tis. Sed
hic et hec abnepos rē / est filii^r pro
neporis. *g.* le ners nepueu. *br.* f.
an trede gourny.
Gounidec. *g.* cultineur
lat. hic acco-
la le. itē hic aduēticius cū: et hic
et hec agricola le. Et georgicus
ca cū. *g.* cultineur de terre. *b.* gou-
nideuc dan douar. *vñ* hic geor-
gicus cū liber Virgili.
Gounidegues. *g.*
tineure faicte en terre. *la.* hec a-
gricultura re. Et hec cultura re/
idem. itē hic cultus tus rui.
Gounit. *gal.* gaigner / on
acquerit. *la.* lu-
croz arto dep. *vñ* lucrosus a um.
g. gaigneur. *b.* gounidec. itē hoc
lucru cri. *g.* gaign. *b.* gounit. *vñ*
de hoc lucrollu li di. Et lucratu^r
a um. *g.* lucratis / gaignat. *b.* gou-
nidec. itē in hoc turpilucru cri. *g.*
gaign des hōneste. *b.* gounit vñ.
Goumon a lē bezin. *g.*
cest vñe ma-
niere dherbe q nēt aux rochez a
la mer. *l.* hec alga / e. *vñ* de algoi^r
la sum. *i.* frigidus a um.
Gour. hac ozech idē ibi vide.
g. courail. *l.* hic
Goural. coralus it.
Gourchemēn. *g.*
cō-
māder. *la.* cōmendo a ac. *vñ* de
cōmendaticius a ū. Et hic cōmē-
dari^r rē. *g.* amādeur. *b.* gourche-
mēner. itēz hic et hec amēdabili^r
et hoc le. *g.* amādable. *b.* gourche-
mēnabl. itē edico cis ri crū. *g.* cō-
māder. *b.* gourchemēn. *i.* prince
pincipib^r. *vñ* hoc edictū n. *g.* cō-
mādemēt de prince. *b.* gourche-
mēn *vñ* autrou. itē indico cis ri
cū. itē hec indictio is. Et indicti-
ta tū. *g.* cōmande. *b.* gourchemē-
net. *g.* iubeo es si ū ac. *g.* com-
māder. *b.* gourchemēn. *vñ* hic et
hec et hoc iubes tis. *g.* cōmādem-
b. gourchemēner. Et iustus a um
g. commande. *b.* gourchemēnet.
itē hec iustio is. *g.* amādemēt. *b.*
idē. *Wādo* a ac. *g.* commander. *b.*
gourchemēn. *vñ* hoc mādatū n.
g. mādemēt. *b.* gourchemēn. *vñ*
scipio is ac. a pre et capio / signifi-
cat aff capio / uenio / preoccupo.
Et punit ad eos q curā alioz q

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante D. Fo. lxxvi.

hic / 2 q / s / h / s / t. vñ hic pceptoz
oñs. Et pceptoz a ù. 3re hoc p-
ceptu ti / p / u / s / u. irez hec pceptio
nis. Et pceptoz ad. 3re impero
as ac. i. iubeo. Et hic iperatoz r / s /
a ienatu appellan solit est. 3rez
hec iperatoz r / s. Et iperatoz a
um. ite hic 2 hec ipernalis et hoc
k. Et iperatoz a ù / s / imperu hz: 2
pparat. 3re hec ipertolitas r / s. i.
maestas. Et hoc imperu r / s. i.
u / s / u. Et hic imperianus ti ec.

hec luntes et. vñ limiolus a um.
Gourhet. brachiatu ri
Gourhedaff g. est
drelas
bras. l. appado is. Et hic p dicit
lari ho hider toto coize dicit
Gourhisiat la. hino
is iui ire ito. n. 2 pñret eqs. Un-
de hic hinitas nis tui.

Gourcher g. couerle.
l. cooprou.
Gourdrous s. me-
nacer.
l. minor / ar / s. comitor ar / s. 2 comi
no as ac. Un hic hec hoc aminas
tis. ite pñr he mine ar. g. mena-
ces. b. gourdrouou. ite hec mina-
ciaz r / s. g. menace. b. gourdrous

Gouris gal. ceinture. l.
h. ec zona e. Un
azon a ù. g. sas ceinture. b. digou
ris: hec zona le di. idt zoiolla
le. ite hoc zomifragiu ti. g. rōpure
de ceinture. b. gouris totret. itez
hoc dictou ti. g. ceinture. b. gou
ris: idt hoc cingulo ti: hic cing-
ulo: hoc seromacis ti: 2 hoc cō-
pñis ti. Et hic cest / n. g. ceinture
de mariage. b. gontis dñat r / s.

Gouren g. litter. l. ego
nizo 3acide lu
to ar / s. dep. Un reuctor ar / s. de.
Un hic hec hoc reuctas r / s. item
palestrizo as. g. lutrer. b. gouren
Et hec palestrae. g. lutte ou lieu
alutrer. b. gouré / pe lechda gou
ren. Et palestre a ù. ite hic agō
nis. g. lutre. b. gouren. item hec
luta re: idez hec luctio onis.

Gourisaff. g. ceindre.
l. accigo is
ac. idem cingo is. Accinctus ad.
item hec cincura re.

Gourenner. g. lutteur.
l. hic 2 hec
gonista / e. idem hic luctator r / s.
Et hic palestrator ozis idem.

Gourisset. s. ceint. l. cin
ctus ta r / s. ite
accinctus ta r / s. ite hic incinctus
cti. Et hec incincta cre.

Gourfauterecat
habdter. l. habundo daa.

Gourren. g. leuer l. le
no as pñnis
cor ac. ite sublimo as ac. vñ sub-
lim a ù. item hec sublimitas / t.
Et sublimar ta r / s. Attollo is. g.
leuer. b. gourren. ite erigo gñe ex
alto / as: talto is. Un lena tot r / s.

Gourhe. g. me sellerie s
pourcaule. l.

Gourre. g. an desus. la.
et. item hoc pinasculi pñnasculi
R. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante D.

i. fastigiet sumitas edificij i scu
men tendēto: siue q veteres pu
mam acutū dicebat. vñs bipēnis
securia que vtrinq aciem habet
Item hic cñsus ni.

Gourlez .s. tard. l. tardi
tas/na

Gourd .s. rōide. la. rōi-
dus um

Gouruez .s. gestir. l. cu-
bo as bus uū
n. Inde pcurbo bas. succuba/bas.
Item hic et hec succuba be. q vel
que succūbit. Item iaceo cesicui
ere/et caret lupino. id adiaceo es
vñs hic hec hoc iacens tis. Item
hic et hec incuba be. item accubo
as. et accumbo is.

Gouruez .s. couchie. l.
cubitus a um
Item accubitus a um. ac.

Goulifyat .s. espieu.
l. hoc exci-
pulum i. z venabulum i idem

Goulperou .gal. ve-
sper. l.
hoc vesperū ri. 30 pñ he vespere
arum. 3it aduelpero as. id vespe
rased scis. inchoa. z aduelperasco
cis id. Item vespertinus na num
qō fit vesper: vñ orationez vesper
tinam dicimus.

Goustill .s. goustille. la.
hec pugio nis
Item hic pugillo nis. s. goustil-
leur. Sūl. idem.

Gouarn .s. gouverner.
la. guberno as
ac. 3nde gubernator otis. s. gou-
verneur. b. idem. 3it hec guber-

no onis. Item hoc gubernaculū
li. s. gouernail. b. gouernat. itē
rego is ricum ga. gouerner. b.
gouarn. Unde rectus ia um. gal.
gouerne. b. gouarnet. 3it hoc
regimen inis. s. gouernement.
b. idem. Item hic rector is. s. gon-
uerneur. b. idē. Item hic rector/
oris. s. gouuerneur. b. idem. item
presides des di. penul. cor. Pres-
dere maioris aut qñ maioris au-
ctoritate semp est. Item hoc pe-
sidium dñ pprie sñ dfectus aliq
cum parte militū qui ad custodia
et defensionē arcis vel psonē vel
oppidi presidet. Item hic prae-
ta te. s. gouuerneur de ia nef. bñ.
mestr merdeat. Item villico as.
ac. i. rusticoz. Aliqñ villicari ē vil-
le preeffe. Item hic villicus ci. s.
gouuerneur de ville. bñ. gouer-
neur da quear.

Gouzaff .s. souffrir. la.
patior ir. z cō
patior ir. itē hic h hoc paties is
itē patiet ad. 3it passus z hoc e.
vñde impassibilis et hoc le. nō pa-
tiens. 3it hec passibilitas nis. itē
passibiliter ad. 3it passus a/um.
s patior id est qō ppeffus. itē pas-
sus a um. a pado idē est qō deduc-
tus. pectus/dispersus. itez per-
petior/ris. s. longuement souffrir
b. meurber gouzaff. 3it perpeff⁹
a/um . qñ nims cū labore z dolore
passus est a ppeffior fit. 3itez ferol
fers/ta/iffet/latum. est equoch
pñ. fer patitur/dicit/feri capiti
arqz gerit. Item suffero/fero. itē
tolero as. vñ hic et hec tolerabē

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante R. Fo.lxxvii.

lis et hoc le. *3te hec intolerabili
ratio.*

Gouzouc *Sal. coul. la.
hoc collum. i*

Gouzoncquet *•*

*Sa. baigner. l. balneo/as ac. Uñ
hoc balneũ/et. g. baing. b. gouzro
quadur. 3te hic mediastinus/i. q
medio lauanti star in balneo. id
hic balnearo: id q curã habet bal
nearũ q et mediastin dicit. Item
balnearix cio. itẽ h ambubaya/c*

Gouzout *• S. scaotr. l.*

*scio/scio/iu/
ire/iuum. ac. Unde cõsciscio/cio. i.
consentio/siue scieõ cõfennien hã
uifero. Item conscius a um. q rez
sai. Item sciolus a um. item hic
et hẽc scibilis et hoc le. itẽ scio/
is. i. ante scio. Unde presci^o a um
Item scitus tuõ tui. g. science. b.
gouizyeguez. item scitus ia tum
et scire ad. i. i. sapiẽter. itẽ miso as
ac. per vnum. f. g. scaoir. b. gouz
out. 3te caco demon nis. g. sachãt
mal. b. gouizyec en drouc. itẽ ca
lodemõ/onio. gal. sachant biẽ. b.
gouizyec en mat*

Goz *• S. tope. la. talpa e. epi-
cheni gñis.*

Gozro *• Sa. traire le lait
des bestes. lati.
mulgeo/ies/si/sum. 3de mulier
de mulgeo / et mulceo: qz mulcet
virum. 3te hec: multra e. g. lheu-
re a traire le lait des vaches. bei.
anheur da gozro an faout.*

G ante **R**

Gracc *Sal. grace. lat. hec
gratia ie. 3° caris
grece. item hoc carissima mano. i.
grana spũsanti. itẽ eucharistia
latine bona gratia. itez eucharis-
teo es igñas ago.*

Gracius *• S. grãcieux. l.
gratios^o a um.
et cõpara f ior/sim^o. 3te gratiose
aduerbium.*

Grascou *• S. graces. la.
tes. 3te gratificor/aris. rem gra-
tam facio/cõsentio cõplaco. itez
gratio ad. sine finio. 3te grator/
aris depo. dño grãs ago et quasi
supplico*

Gravaz rodelec *•*

Grasaz doupen *•*

Gragailat *• S. garga-
rio to. n. i. inepte loquor. itẽ gar-
rulo las. Item garrulus la lum.
item garritus nis tui.*

Gramel *• S. gramo ire.
ca/ce. 3te hic grãmaticus/ci. lra
toius seu litterator q grãmaticã
docet: q et grãmarista dicitõr et
trualis. 3te grãmaticus ca um.
qõ ad grãmaticã prinet. itẽ grã-
manco as. n. g. parler grãmoire.
b. compo gramet.*

Grang *• S. grãge. la. hoc
hoireum et. vñs*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante R.

Granolu libi. 36 hec grangia e.
S. granoille.
Granoull. l. h. rubuca ce
S. grauelle. la. h.
Grauel. *S. grauelle. la. h.*
diffuria e.
Grat. *S. gre. vide in Cōian*
ramōt. 3rē. ponte ad
uer. ga. de bon gre. b. a. grat mat.
3dem vitro aduer.
Gratal. *S. grec/vnglibu*
re a chāver. l. hoc
gradale is. 36 hoc gradale libi.
Grepebaguay. gal.
cro-
pel s' bestes l. grex is. vñ i bagar
Greabl. *S. agreable. la.*
gratus a um.
Grec. *S. idem. l. grecus a li.*
3dē pelagus ga unti.
vide greciso as. n. g. parler grec
b. ce. n. pa grec. id grecor au. dep.
Grec. *S. grece. la. hec gre*
taicie.
Grecim. *S. grecisme. la.*
hic grecism^o mi
Greffaff. *S. greuer. l. gra*
uo as. id a gra-
uo as qd est sup seu pl^o grau. itē
grauis et hoc e. g. grief. b. grefus
et cōparaf i or/illum^o. 3rē grau a-
stell^o a uz. i. semior a fuitate dicit^o
3rē hec grauēdo is pōdepositas.
Qñqz sumit pro morbo seu hō-
re qd ex capite distillat. nares clau-
dit: vocē obtidit/ustim sicā mo-
uer. 3rē grauedinosus a um non
solū qd grauedine infestat: sed etiā
qd est morbu est pcliuior. 3tem
grauesco is. grauis r onerat^o fio.
3rē grauitas/ tio. 3rē grauitet.

Gregoar. *Sa. gregoire.*
l. hic gregou
rū. 3tem gregoriana a um
Greunpaff. *S. grener*
ta. graioi
as. Uñ aggrano as.
Greunēn. *S. grain. la.*
hoc granū.
Unde granulū i di. itē hic acinus
ni Acini inter fructus munitio-
res arbor. fructe siue dē suis na-
scūtur: vt vne grans/bedere gra-
na: sambuci/tribuli / malpunic
grana. 3rē hoc cardemōnū nō.
S. gral de^o nre. b. gramēn espce
S. idē. l. hic gra-
Griffon. *S. phes phis.*
Grigōzat adēt.
S. estrandrelas dēt. l. frendeol
es ac. id frēdo is ni. id strido es
stridui. n. itē strido is di/sum. itē
stridulus la lum. i. fonorus.
Grill. *S. grille/ou gry pour*
rostr. la. hec: grea
is. Und hec craticula le disti.
Grill. *S. grille. l. h. c. cicca-*
da e. 36 gryll^o i. ma-
gis pprie. itē hoc gryllēti. No-
ta qd cicada est volante: et gryll^o
est reptile: et diuersa sunt: qñqz.
Grifill. *S. greffe. l. h. grē-*
do nis. vñ grāfl-
neus a um. g. de greffe. b. a grifill
3rē grādinofus a um. g. plain de
graille. b. grifillus. item grādino
as. n. g. greffer. b. grifillan.
Groach. *S. vieille. la. hec*
veula e. id hyc
omne/us/ut. Unde hec anicula. le

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante R. Fo. lxxviii.

<p>Groachell. ^{sa. Berh} queunt. g. vng tas de boiz. la. strues is.</p> <p>Groaer. ^{Sal. faiseur.} la. hic actor actoris irē hic accus tus tui. g. le fait. b. ober. itē actualis et hoc le. g. cho- se est faisible. b. groabl. itē actu rius a um. Itē factor ous. g. fa- seur. b. oberer. Unde hic ē h attrix cis. b. ebereres. id factrix cis</p> <p>Grocc. ^{g. crosse deuesq. la.} baculus pastoralis an buguell. g. crosse p pasteur. l. hic ago mo li. Idem hoc pedum pedi</p> <p>Grocc mortez. ^{sa. pe- nel.} l. hic pillus li. id pillus / li. Itē hic tribulus li. Itē hic pistel lus. itē pindo is. g. piter. b. pylat</p> <p>Grouanēn. ^{S. arene.} l. arena ne vñ hec arenula le di. Itē arenos / a um. g. areneur. b. grouan. itez scrupus pi.</p> <p>Grozuolat. ^{g. grome ler.} la. mu tio cis iui.</p> <p>Guell. ^{g. meilleur. l. meli- or} z hoc lius. id hic et hec potior z hoc tius. vñ potissi mus a um. z potestus / issime ad.</p> <p>Gueltesēn. ^{ga. guet tre.} l. hic pero / onis. Idem hic culpeus ei.</p> <p>Gru. ^{g. grue.} l. hec grus is. vñ grucula e. di. Itē gratuitus ta tum</p> <p>Gruec. ^{g. femme.} l. hec fe mino e. vñ feminu</p>	<p>la e. di. Itē hec femella. Itē femi neus a um. itē effemino / as. Itē h matrons e. b. q̄ in matrimonio cū viro cōuenit: vt in eo maneat et si liberi nō sunt adhuc succe- pri. itē hec mulier / es. g. femme. b. gruec. vñ hec muliercula le di. Itē hic ē hec muliebria et hoc e. q̄ ad mulierca p̄tinet: seu q̄ est aut fuit mulieris. Itē hic multie- rarius r̄s. z mulierosus / q̄ nimis appetit mulieres: a quo muliero sitas. Itē muliero as. l. effemino. Item pl̄r hec muliebria vñ mē- strua. itē hec virago nis. g. fem me fosse. b. oych gruec.</p> <p>Gruec dibzeder. ^{g. f̄me sans soucy.} la. hec feceris / nale. vel ficenia nie.</p> <p>Gruec foll. ^{g. folle f̄z me.} la. hec alitoria e.</p> <p>Gruech. ^{g. cr̄o.} l. hic car bone / ei. idē hic paragarafaramus mi.</p> <p>Gruy. ^{g. cousture.} l. hec su cura e. Itē hic et h sunis z hoc le. q̄ s̄r̄ū est. itē cō- sunis z hoc le. Itē sutoris a um. q̄ ad sutorē p̄tinet vt ars sutoris instrumētū sutorium. z sumi ad.</p> <p>Gruyat. ^{ga. queudre.} la. suo is / uil / re / ac. Item in illo do ac. idem.</p> <p>Gruyet. ^{g. cousturier.} la. hic sutor is</p> <p>Gruyeres. ^{g. cousturie cis.} vñ surricula e. di. itē intrin / sis locus vbi calcei s̄uunt et v̄d̄ditu</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante U.

Gruyziass. Sa. enra = ciner. l. ra = dico ca 3.

Gruyziën. Sa. racine. l. hec radice. Unde hec radice le. di. parua radix. Item radicolus a sum. g. plein de racines. b. gruyzenus Item hec bucceta/re. g. racine de chou. b. gruyziën caul.

G ante U

Gueaff. Sa. tessir. l. texo. l. s. u. i. textu. inde textus a um. g. tessir. b. gueet. ite textilis et hoc le qd texedo factu est. item hic textoris. et h textricis. qui vel q textit. Un textricula le. diff. est a textrix. Item hec texura re. opus siue actus ipse textoris/vel textricis. Item textrina pe. oor. locus in quo textit: qd e extrinum dicit. Aliqñ etiã textila te ara/seu scia extedi. itez textim aduer. i. extedo.

Gueautën. Sa. herbe vide i dictione Loulouën.

Guedaff. S. gaiter. l. in sidio: arç de. Un insidiosus a sum. g. gaiter. b. guedus. ite hic insidiator is. g. espieur. b. gueder. ite plr he insidie arç. g. esplez. b. guedou.

Guedour. S. gaiter. l. hic arcubus bus/it. ite hic spiculator oris

Guele. Sa. lit. l. hic lectus cu. id hic strat? ti. et hoc stratuti. vñ hic lectul? li.

diff. ite hoc lectifsternit? nñ. cñ sa croz gra lectu in tēplis sternebāt ad discubē dñi siue pnoctādū. itez lectifsternator q lectu sternit. Itē hec genialis/is. lect? q in nūptis sternit in honore genit. ite hic toris r lectus ab in totis herbis dicitur. ite hic et hec totallor hoc. g. appartenant a lit. b. appareç: at ois guele.

Guele an buguel

en coff e mam. g. matrice. la. hec macera/re. idē hec secūda e. itez hec secūdana ne. idē hec dētra/re. vnde sternicus a um.

Guele ā tut claff

g. le lit a gesir malades. l. hic grabatus/ti. penul. pdu.

Guelchiff.

g. lauer. la. lauo: a: u. i. lautum vel lortu ac. vñ lautus/a um. g. lane. b. golehet. ite abluo: is: ac. g. lauer. b. guelchiff. id cluo is: ut: utum: ac. ite hoc lauato: rñ. g. lauouer. b. lech da guelchiff item hoc lauacrum cri a lauo asbaleu in quo quis lauari pmode pōr. itez hec sblutio nis.

Guele iff/ vide in golo.

Guele louën: vide in guelcurff

Gueler. g. biere a ponter les mors. la. hoc quartallū li. idē hoc feretrū i. idē hoc scandapulum/ti.

Guelet. gal. voir. l. video es/di: sum ac. idē viso: sis. ite visus a um. g. regard. b. guelet. ite hic visus sus sui.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante U. Fo. lxxix.

g. regard. b. guel. item tadingre =
 c. videre latine. item man grece
Guelluout. s. geline.
 bann. ti. penul. correpta.

¶ Guel: vide in mar.
Guell ve guenef
 ga. te would roye mieulx. la. malo
 maus: in verbus anno malū. n.
 item mallem

Gueleniff. a. lo lucbe =
 daff. ga. re =
 splendir. la. fulguro as neu. item
 fulgur uris: et fulgus oris. v. ur
 vel fulgus: cris: est lux illa: et qua
 symbratio lais: q̄ onse cernit q̄ so
 nitus audiat. itē fulguritas id ē
 splendor. itē hoc fulgentū n. idēz
 q̄ fulgur et fulguratio. itez mico
 as. cui z caret supi. n. s. respēdir.
 b. luquerniff. v. hemico as id. itez
 laceo: es: xi. itē h lucerna e. g. lu =
 niere. b. goulou. v. hēc lucerna =
 la e. di. itē lucibilis z hoc le. item
 hoc lucidarius: h. z lucide ad. item
 lucidus a um. itē lucido as. lu
 cidifacio illustro. idē elucido as
 itē lucid^o a um q̄ est clarissim^o
 cub. itē lucifer a um. s. portat lu =
 miere. b. douguer da goulou. itez
 hic lucifer: ri. ga. le shoille du tour
 b. guelouen. itē lucifluus a um.
 s. habūdāt en clarte. b. sclerys.
 itē hic z hēc lucifuga e. q̄ fugit lu
 ce. itē hic z hēc lucigēa e. luce ge
 nitus. itē hoc lucinū s. g. melche
 de chandelle. b. pourchēn golou.
 itē diluceo: es distincte luceo. itez
 lucid^o a um. et cōparat diluci =

dio: issimus. itē dilucide ad. item
 hoc diluculū li. ante solis orbis
 rota: quasi parua diei lux: q̄ tum
 dies lucefcere incipet. itē dilucu =
 lo ad. i. summo mane. item dilucu
 lo as s̄st diluculū fieri. item ful =
 geo es. ga. respēdir. b. sclerbat.
 item fulgidus a um clarus splen
 didus. et cōparat fulgiorissimus
 item fulgide ad. z cōparatur: di:
 diffime vel istinum.

Gueltas s. guydas. la.
 hic guidat^o s̄s.
Guelouen hēc hūms
 do: inis. idē hēc sanguisuga e

Guef pediguilet
 s. faulx visage. lat. hēc larua ue.
 q̄ vulgo dī mascara. Larua dici
 putatur a lare: hoc est a malo ge
 nio: q̄ sunt noxie inferoz v̄m dīe
 v̄m larua dī furiosi et in ēte mo
 ti: q̄n laruis exterriti q̄ies s̄nt q̄o
 vulgo demoniacos appellant. hē
 etiā ceriti dīr a cerere: q̄n cerē
 a ristra animo vexari. Larua etiā
 psona dī: z larua dī psonatū. Larū
 da nymp̄ha fuit: quā alq̄ larā vo =
 cant: ex qua lares dicit. item lar
 ua as. itē hēc larua le vi.

Guen s. ioue. la. hēc gens
 cis. per trāslationem fauces dīr
 stricti ingress^o vallū seu alt^o loci

Guenanēn hēc mī =
 el. i. hic buchus ci. is hic apes v̄t
 pis. item hēc apicula le. item hoc
 aparium/ri.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Gantell.

Guenell. g. enfanter / nai-
stre. lat. entoz;
vniſſum / vel igū. Un hęc enixa e
g. deliuret defārem. b. Deliuuret
a poan guenell. itē hęc gemellipe
ra e. g. q̄ a deux enfans en vne vē
tre. b. nep̄ ēdenez dou croeadur
en vi coffar. itē nascor eris ussum
dep̄. g. naistre. b. guenell. itē outoz
iris vel eris. otussum vel sui. itē
ouundus a um. g. ne. b. ganer. itē
natus a um. itē hęc origo nis. g.
naissance. b. gynn diguez. itē ori-
tarius a um. ga. estre a naistre. b.
bezaff oa guenell. itē obonoz r̄. g.
naistre / isir. b. guenell. Itē paro
is pep̄; picū vel prū. itē parturio
is parit̄i vet parturiui. Item par
tis / nis / sui.

Guenet. S. vane. la. hęc
venensis. Unō
hic et hęc venētis̄is z hoc fe. ga.
de vane. b. a guenet

Guēn. p̄ vnicā sillabā. ga.
coign a fādre dois
l. hic cuneus et.

Guēn. g. blanc. l. albus a ū
albidus a um. et bi-
dus a um. z elbus a um. Th̄ elb̄
et elbidus. gal. cest couleur enere
blanc et noir. b. entre du ha guēn
itē cādidus a um. g. blāc. b. guēn

Guennaff. S. blāchir
la. albo as
et albo es. n. vñ albesco is icho.
is cādeo es. n. vñ cādesco is ich̄.
Item candido as. nen. gn̄is

Guender. S. blācheur
l. hic candor
ris. item hic canoris. idē hęc al-

bedo / nis. idem hęc albiceo et.
Guenhaēn. gal. poureau. lat.
hęc verruca. itē hoc porrū ri. itez
verrucosus a um. g. plain de pou
reaux. b. guēhaēns.

Guēn en lagat.
g. le blāc de loeil. l. hęc albugo

Guēngolo. g. septebe
l. septeber

Guenneli. g. arōde ou
arōdelle. l.
celido / is. et frintino is. nomē est
ppriū eius. itē hęc yrūdo nis. vñ
yrūdinus a um. z yrūdine a um.
g. darundelle. b. a guenneli.

Guēnby. g. blāc deuf. l.
albumē mis.

Guenou. g. bouche. lat.
hęc bucca ce.
vñ buccula le. itē hoc os eis. vñ
ouidicus a um. g. difanr. b. cōp̄us
Itē hic cimus ū. g. rorſion v̄ bou
che. b. guenou cam. itē hoc ofau
reū / ei. gal. bouche dor. b. guenou
sour. Itē hic crisofomus i. item
stomos grecc. os. la.

Guenouat. g. buchee
l. hęc bucel
la / le. item bucco as.

Guenouecc. g. coil-
lart. la.
bucatus a um.

Guentat. an net. g. esū
ter / e ble. l. vñ
nilo as. vñ ventilat̄o a ū. b. guēt̄t

Guent. g. oudeur. lat. hęc
odori is vel odos
ris Itē odoros̄is. ac. ga. oudoer.
b. santaff. itē odoroz is. dep̄. item

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante U. Fo. lxxx.

odorabilis et hoc le. gal. oudura =
bles. b. guetabl. ite hec odorabilia
ne. g. oudurae. b. huez. ite hic o-
dorat. r. ui. g. odorem et. b. guet.
ite odorifer. / a. ui. qd. ex. se. odo-
rem hz. itez redoleo es. i. odorem
spiro. idem fragro as ac.

Guenuet. S. anuer. l. hic ianuari
ri. idē hic ian. i. grece clneos he
baice ihebeth. egyptiacel tyby.

Guēuedic. S. bien- cure. la. hic hec hoc felix cis. itez felicitas. i. felicitas. vñ infelicio as. ac. qd. est destruo. ite hic hec hoc infelix cis. nō fecūdus. itez felici- no nis. i. piperitas cui. cōtrariū est infelicitas.

Guer. S. mot. la. hoc hō i. i. vñ verbulū i. ite verbofor. g. parler. b. cōps. vñ verbol. a. si. i. multiloqu. itez hōre nis ad. Item hec verbositas tis.

Guerbl. S. caple. la. hic glans tis

Guerch. S. vierge l. hic et hec hō nis. itez hic et hec telebs nis. id hec al male. hō scā. ite hec puella le. g. pucelle. b. merch. guerches. ite hic puell. g. pucel. b. map guerch. itez virginalis et hoc e. g. virginal. b. itez virgine. a. si. qd. est aut fāt. virginitas. Item virgineo. es

Guerchdet. S. hōgni. re. l. hōgni

Guerelouān. S. le. ite hic celibatus tuo rui. S. le. noille

du iour. l. hic ve: perus ri. idez ve sper ri. vide in Guēleuyff.

Guernec. S. aulnoyer. l. hoc alnearisi.

Guerñ. S. al. auline. la. hec alius ni.

Guerñlestr. S. maff. de la nef hic makuoli.

Guers. S. vers. l. hic ver. si. g. i. vñ hic hōl. cul. li. di. itez camena e. g. chācō. b. guers. pe. canauēn. id hec cōri- lena e. et hoc armē. is. ite carmō. as. est. qd. pecuno. itez hec nenia: nite. nenia. x. carmē. qd. ifumere laudū. g. fa. cā. ad. tibia. a. cada. uet. sepulcū. Imptoe. ite accipit. p. lepta. cuiuslibet. cār. aut. sermo. nis. Item fecenti. q. canebat in nu. p. ite hec saura e. g. chācō. vñ laine. b. guers. hac. vñ. facti. ues. a. si. g. faiseur de teulx. chācō. b. nep. a. gra. guers. hac.

Guerzaff. S. vèdre. l. vè. do. is. idi. ite.

ac. g. vñ venio. ite. vendū. n. passui. ite vèdito. sa. fre. g. vè. dre. sou. b. guerzaff. a. heur. ite vèdit. a. si. g. vèdu. b. guerzet. ite vèdit. ite. g. vèdur. b. guerzet. ite vèdibilis. et hoc le. g. vèdable. b. guerzabl. itez venatio. et hoc le. ite venūdo. as. g. vèdre. b. guerzet. vñ venūdar. a. um. g. vèdu. b. guerzet. et cōpono. r. g. vèdre. b. guerzaff. ite pole. grece. vèdere. l.

Guerzidigaz. S. diuon. la. hec venditio nis.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

G ante U.

Guerzit. gal. fuscum a fi-
 ler. i. hic fuscus
 Et hic fuscus li di. ut hic fuscus
 rñ. g. fusciller. b. guersider. item
 fuscarius a um. item fuso as. g. fa-
 re fuscavit. bit. ober guersidiff.
 Uñ fultim aduerb. i. sparlim. Et
 verrebù bu. g. fuscum. b. guersit

Guerzit pffouer gal. arboreus a fi-
 s. abie de pffouer. i. hoc plũ/li.
 g. truye. i. hec poz-
Gues. ca ce. idem hec scro-
 pha/e. Uñ hec scrophula le disti.
 Et scrophella le idem.

Guespeden. s. guet-
 scabro nis. Et hec vespa/e. idem
 Uñ hec vespariũ rñ.
 Et hec vespa/e. idem

Guet. s. idem. l. pñ he ex-
 cubie arum. itẽ plu-
 rater manubie arum idẽ.

Gueuel. s. tenaille. i. hic
 forceps pis. itez
 hec dtena le. item fouucalis lis
 Et Gueuel. g. gemel vñ i doubla

Gueus. s. leubie. i. hoc la-
 bium bñ. Uñ hoc
 labellũ li. vel labellulum li dimi.
 idẽ hoc labiolũ li. Et labios/a iũ.
 g. qui a grosses leubies. b. guen-
 syec. item hoc labrum bit.

Guez. s. foye. la gño vicia
 vicẽ ab hac vice. Uñ
 vicissim ad. i. p vices/ siue alter-
 natim. idẽ mutuo ad. itẽ hec vi-
 cissitudo nis. i. alternatio.

Guez arall. ga. aulre
 foye. l. oli

aduer. itẽ pñscus ca cñ/qẽ supe-
 riori etate fuit. itẽ pñtm na nñ
 qẽ supiorub annis/mẽsi bus/ die
 bus/ r nra memoria fuit. Pñtm
 nũ etiã de reb q nõ senescum
 nõ aut pñcum. Aliqñ pñtm de
 por. itẽ quodã ad. videt roarall.

Guezẽ. gal. arboreus a fi-
 s. arboreus aũ/qẽ est arboris. itez
 hec arbutula le bi. itẽ hoc arbu-
 stũ/sti. Arbusta sũ arbores in q-
 bus extẽdunt vites / vel arbores
 vinibus maritate/atq vitifere q
 in ordinẽ dirigunt. Rursum arbu-
 stũ est locus in q arbores sunt ad
 fructũ consite : sicut salicesũ in q
 sunt salices. hec populũ li prima
 pducta/ gen arboris a frõdium
 multitudine sic appellata. Uñ de
 popule aum: r populũ na num
 idem. itẽ hoc populeũ ti. i. locus
 pplis cõstus. hec sambucus ci est
 quodã arbor mollis. Uñ sambuc-
 a/um: r sambucin na nũ: r sãbu-
 cetũ ti. hec sambuca ce/ dictio bar-
 bara/ qẽ significat quodã sũm-
 mentũ musci gñis. itẽ hic sãbu-
 cinarius/rñ: q cũ sambuca canit.
 item hec sambucistria/e: q sãbu-
 ca canit. itẽ hic sãbucũ li/ saltẽ-
 tor ad vocẽ sambuce. itẽ hec sã-
 morus rificus fatua grãdiori q
 marisca dr. Diosco. scribit sã-
 morũ esse arborẽ magnã similem
 arbori ficũ bñtẽ lactis si rindẽ
 nẽ. itẽ hec celsa/e. itẽ hoc sicomo-
 rũ rificus illius arboris. itẽ hec
 timiama/e: est qdã arbor aroma-
 tica. hec sãbus bu est quodã ar-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante A. Fo. lxxxii.

hoc sicut pyri q̄ siccum aliu sicut
 War. Sorbā sum^o molles nūmū
 durātia v̄trea. Apr^o hec puero
 hūbi poma dabit. Itē hoc sor-
 bū bī fruct^o illi arboris. Itē hoc
 sobū s̄: ceruisia facta ex illo fru-
 ctu. Itē hoc sorberū ta / loc^o in q̄
 crevit sorbus. Itē hoc sorbarū
 v̄stet locus in quo custodiuntur
 fructus talis arboris.

Guervell. ga. appeller.
 l. voco as ac.
 Itē vocor ar̄. vocifero as. vocit-
 mas ⁊ cineo es ac. id̄ cio / is. l. vo-
 co p̄p̄t̄. Itē et p̄ cōmoueo v̄tur.
 Itē accersio is iui ire iū. ac
 ar̄. Itē ut. s. appeller. b. galu.

Gueznoden. gal. ian
 hielmes nis. Itē hic trames nis
 Itē hec semita te: ⁊ h̄ method^o / i

Guezren. s. voirre pour
 boyre. lat. hec
 amula le. Itē hoc h̄yalū li. Et h̄
 dus a um / ystrū: ⁊ p̄ virili colore
 sumit. Itē h̄yalū grece. Itē hoc
 v̄rū tri. s. v̄rre. b. guezren. Itē
 v̄re a ū. s. v̄rre. b. a guezren

Guy. ga. guif de cheine. la.
 hoc braceum lei.

Guyat queffnyt
 s̄. irāngnie. l. hoc araneū lei.

Guifher. s. escureat. la.
 hic cirogill^o li.
 Itē hic aperiolus li.

Guiblen. vide in dictione Lestr

Guimelet. ga. fouret a
 percer bois
 hoc cerebellum li.

Guichaff. gal. soy gar^o
 der de mes-
 p̄dre. l. caueo es ut ere auti ac.
 Itē v̄ro ras. Itē enro ras. Et
 hic ⁊ hec vitabilis ⁊ hoc le ⁊ c.

Guichet. s. idē. l. hec po-
 stic^o / sic. Itē
 hoc postic^o ci / postic^o ci penul^o.
 p̄duc. a post stādo: p̄ ostio in po-
 steroie p̄te edū. Itē hec postic^o
 is / significat valū osti / siue lar^o
 portie: dicit^o q̄ post fores stet.

Guilhelm. gal. guillan
 me. lat. hic
 guillemus guillermi.

Guillemet. gal. guille
 mette. lat.
 hec guillemeta re.
 Itē Guichar ha Guilcher: vide in
 dictione Vouaff.

Guillous. vide in dictione Bary

Guimpl. s. guimple. la.
 hoc peplū pli.

Guin. s. vin. l. hoc vinū ni.
 Itē hoc vinellū li. Itē
 v̄re v̄re a ū: q̄ est vinee / vel
 q̄ ad vineā p̄met. Itē hoc v̄re
 cū ch. s. lie de vin. b. h̄ guyn. Itē
 hec v̄re a ū. s. celyer a mettre
 vin b. celyer an guyn. Itē v̄re
 r̄us a ū. gal. p̄teur de vin. b. dou
 guer da guin. Itē v̄re v̄re a ū
 s. plein de vins. b. guynus. Itē
 hec v̄re v̄re a ū. Et v̄re v̄re a ū.
 q̄ ad vinū affect^o est. Itē hic ba-
 chus chi. s. bon vin. b. guyn mat.
 Itē hic l̄ue^o ei. Itē hic libosius
 s̄. Itē hic falern^o ni / regio cāpa-
 nie v̄bi colles v̄rifert sunt. Et hoc
 falernū ni / mōs falerna. Itē faler-
 2. f.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante U.

nico ca tū de mōre falerni. itez hoc te metū ri. i. vinū. Et merū ri vinū solū sine aq̄. Uñ meros/a/ū Itē hoc mustū itū nō solū vinum nouū dr: sed etiā quicqd nouum. Itē hoc nectar/r/ grecū est: deo rū potio dici pot. Uñ nectar/a/ū um/pouino 7 imozaki. Itē vno grece/vinū la. Idē oenos grece. Uñ hoc oenefox ri. g. vailléau a potter le vin. b. tra da boen guin Itē hoc vappa/pe: gen^o vint qd spēte deferbuit: 7 odorē sapozēz amittit: vtilud qd in exausto vase reliquū fuit: 7 evaporauit: ver= nacula lingua dicim^o iuanito. Iti ponit prohole ignauo/vili/ac nu gatore: 7 in q̄ nil prudētie. Itē h sapa pe. g. vin aigre. b. guin aegr Idē hoc acētū ti. Uñ hoc acetozū um rī. g. vailléau a mettre vin aigre. b. i. tra da lequat guin aegr. Item acetosius a ū. i. acetositas 7 scor. Itē hoc oximel is/est duas partes hīs aceti/7 tertiā mellis. Itē hoc oximentū ti. i. acētū cum vino mixtū. Itē hoc villū/li di. a vinū: sicut vllus ab vno. Item hic hyacc^o ci. i. vinū/vel de^o vint. ¶ Guinhen/guelhyē l bicider ē.

Guignal ā nou-
lagat. g. guingner des yeul. l. cō nueo es ri. n. Idē cōnino is. Itē hic nituatus tul. g. signe fauce de loel. b. guingnadur. Itē condni= sco is. g. guingner de la teste. b. i. guingnait gant an pēn.

Guinyēn g. vigne. la. hoc vineale

Uñ hec vineola se bl. Itē hic vñ neator ris. g. vigneron. b. labou= reur en guiny. Itē hic vintou is Itē hec labusca/e. g. vigne sans uaigne. b. guinyēn treuil. Itēz hoc labuscerū ti. Item hec vitis/ia. Item hic strps pis.

Guiniuaelz g. naif iancey natuice. l. hec exonia/ie. Idē hic part^o usui: hec natiuitas r: hec natale lis/hic nat^o usur: 7 hic natalici^o cū. Itē hec natiō nis. g. na tion. b. idē. Itē natiū^o a ū/in q̄ vll quid nascit. Itē nat^o ra tū. g. ne. b. ganet. Item hic or^o ms cui. g. naissance. b. guiniuaelz. Itē hoc genitaliciū cū. Itē generhiacus qui ex die natali fortunam hōis et successum pronunciat.

Guiniz g. foment. l. hoc frumentū ti. Itē hic sigillo/oma. Uñ sigilliens a ū. Itē hoc triticeū ci. Uñ truce^o a ū/qd ad trinum pertinet: vt panis trinceus.

Guipat vide l queuifuy
¶ Guintat. vide in Sourren.

Guir g. droit. l. hoc iura/ia iura: 7 non plus scdm vinm.

Guiryonez g. verite. la. hec veritas tis. Idē hec verositas/ia. Itē amen. i. fiat. Et dr ab a qd ē sine: 7 mene defectus. Itē verus a/um. g. moy. b. guir. Et hic hec hoc verax cis. Et verosus a ū. ¶ Guisponat. vide in plastr.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante A. Fo. lxxxii.

Guilquadur gall. veste
mēt. l. hoc vestimentū ti. 3dē hic
vestitus ē. cur: hoc indumentū ti
hoc indumen nis: hoc induamen
nis. hec inducula le: hec vestitu
ra re. 3tes hec andromades dīs.
Dulcis indumēta dñr minutis
suis filis cōrepta: 2 tñ pñr deci
nat. hec polimita: e: vestis q̄ mul
tis lictis cōrepta est. Uñ polimū
ta tū. Et hec trabea: e. g. vestire
trale. b. guilquamant real.

Guilquaff s. vestir.
l. induo is
ac. idē vestis stis iui ire itū ac. Et
indigito as ac. g. vestir les boys.
bi. guilquaff manegou.

Guilquet gal. vestu. l.
vestir ta tū
Et indut ta tū idē. itē hic vestia
rius rñ q̄ vestiaris p̄reit: ac ve
stis vendit.

C Sequit de H.

H Gallice 2 latine idē
grece nō est. Et con
tinet in numero. cc.
Unde H. Littera h.
quodā duo centum
notas quondā. cc.

ha gal. et. la. 3dē. idem q̄ cō
iunctione idem at/aciast.

habasq. s. sans difficulte
la. hic 2 hec faci
litas hoc le. 2 cōparat facilitior/
tūm. Et inde faciliter/ facilius/
facillime ad. Et hic et hec suavis
hoc ue. i. dulcis. Uñ suavis rñ
quantitas p̄ dulcedine: 2 suavis

inter aduerbium.

Habitation g. idē. la.
hec habi
tatio nis. 3rem hic incolat us uī

Habitaff. g. habitare. la.
habito ras. rō
incolo as ac. Et hic hec incolare
q̄ vel q̄ hīrat vidē. itē hic hec hoc
habitas tis: 2 habitus ra tum 2 c.

Hal. g. saluē. l. hec salua ue.
Unde saluosus ia sum.

Hache. g. idē. l. hoc apus ff.
Et hoc selunū ni rō.

Hacr g. ort. l. ludi a ū. idē
obscen na nū: 2 hic 2
hec curpis 2 hoc pe. itē turpeo eo
mi ere ac. g. estre ort. b. hacpar.
Uñ turpesco is inchoas. itē turpo
pas. item turpiter aduer.

Hadaff g. semer. l. fero is
Uñ cōfero is. itez
femino as ac. 2 semēto as idē. Et
hoc semē is. g. semēce. b. har. idē
hec semētis tis: 2 semini ū nū. itē
hic semiuerbu q̄/ hōz semlatot

Haczl. s. mäche de charne.
l. hec stiuaria ue. Uñ sti
uaria le di. itē stiuarius a ū. Et hic
stiuarius rñ. bñ. bezler.

Haff g. este. l. hec estas tis.
Uñ estifer a ū. Et estī
uus a ū. g. veste. b. a haff. itē hic 2
hecestiuatis 2 hoc le.

Haleguen. gal. saule. f.
hec talix c̄
Unde hoc talicetū ti.

Halazcon. g. idē. l. hoc
cariobellū
Chambrouc/ vide in Cōduyaff.

L. q̄

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante A.

Hanaff. g. talie la. hic ca
 hic cracher eris: z hic cyphus phi
 zcē touicula le/est vasculū aq. b.
 hanaff an' dour. zcē hec taxa ee.
 g. tasse d'argēt. b. hanaff archant.
Hanu. g. nom. i. hoc nomē
 nis. Un' hic z hec bi
 nomis z hoc me: z binomus a si: q
 duo nota hz. zcē hoc binomē nis
 Et hec nomae. i. nomen/vel lex.
 zcē notari ad. Et nolofus a ū. g.
 nōmez. b. hanuus. zcē neo grece/
 nomen la. zdem onoma grece.
Hanteraff. g. deuifer p
 inotie. la. di
 midio as Un' dimidius a ū. g. de
 my. b. hāter. zcē medio as. zcē
 median^o a ū. Et hic mediator^o.
 g. mediateur. b. hāterer. zcē hec
 mediatricis. zcē hec mediatio
 nis. zcē hec medierasus. g. inoi
 tie b. hāter. zcē medim^o ni. g.
 de inye mine. b. hāter minor. zcē
 hic z hec mediocritis z hoc cre. me
 diū tenēs: modestus. zcē medio=
 critas tis. zcē mediocriter ad.
 zcē semio as ac. g. deuifer p moi
 ne. b. hāteraff. zcē semio hun^o is
 i. dimidiū. zcē hemio grece. De
 micadia vala dimidiū cadī. zcē
 hemicl^o/semicircul^o. zcē hemi
 cyclū/ sedes seu cathedra semi ro
 iūda. zcē hemycicl^o/medius cir
 cul^o. Naz cycl^o/circul^o. Est enim
 facta in medij circuli formā. zcē
 hemina penul. pduc. mēsure ge
 nus: q' vniū vel frumentū mēte
 ba: z dimidiū sextarū cōtinet. q' si
 semisextaria. zcē hemodes inu
 le sepre i oceano germanico. zcē
 hemiplexia penul. pduc. paraly
 sis: hoc est semipoplexia: cui in
 alterā nū partē corporis malum
 id icubuit. Nā cū tortū afficit/ ap
 poplexia nola. Nūc vtrūq' (in q'
 Celsus paralisiū appellari vides
 zcē hemicranici sunt / q' dimidia
 parte capitis laborāt: quēsdm os
 dū cephalē a i q' tortū caput infesta
 tur. Dicit hemicranici/ ab hemi
 crania: q' z hemicrera dr. zcē he
 mol^o quedā arisi hmerica ppos
 tio continēs aliquē tortū nmerū
 atq' ei^o dimidiū: vt habēt tres ad
 duo: z quidecl ad decē. zcē hemi
 togū/ dimidia toga. zcē hemiri
 teus/ semiterna febr: sic dicta
 q' pte aliā tertianā ptenet: tertia
 die/ vt illa repetens: non in vlt
 die vniū pstar integrū: sed iter ho
 ras. xxxvi. plus vel minus p'p'i
 gē. zcē hemispheriū/ dimidia
 sphaera: hoc est celi dimidiū. zcē
 hepatices gēna est secinonū s'itū
 q' hanter/ vide in h' anteraff.
Hanter armet. gal.
 de s
 my arme. i. semiermis z hoc me.
Hanter beu. ga. demy
 yif. lat. se
 miuuus uauum.
Hanter calon. gall.
 demy
 cueur. i. hic z hec semicoeur.
Hanter clezeff. g. de
 imre
 espee. i. hoc semispartū ti.
Hanter dall. g. demy
 aucau

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante A. Fo. lxxxiii.

<p>Häter debzet gal. de my mé ge. la. semielus a um.</p> <p>Häter den. g. demy hōe l. semiuir/ri</p> <p>Häter den / häter march. g. demy hōme / demy che ual. l. cētaur?ri. 3dē cētaur? a us</p> <p>Häter cant. g. cinquā- re. l. p̄r hi</p> <p>Häter eugēn g. demy beuf. l.</p> <p>Häter gouris. g. de mye</p> <p>Häter lazet gal. demy ue. la. hie</p> <p>Häter lech g. demy lieu grece ticon.</p> <p>Häter lesquiff g. de my</p> <p>Häter leun gal. demy plein. lat.</p> <p>Häter losquet. gal. de-</p> <p>Häter loar g. demy lu ne. lat. hoc</p>	<p>Häter noaz ga. demy nu. lat. ic</p> <p>Häter ozech. g. demy hōme. l.</p> <p>Häter payen. g. dez my pa</p> <p>Häter paret. g. demy cuit. lat.</p> <p>Hanter poaz? hanter pa- ret idem: ibi vide</p> <p>Häter poes. g. demy pois a pē</p> <p>Häter roguet galli. demy</p> <p>Häter roet. gal. demy rays. l. hoc</p> <p>Häter sae gal. demy ro be. lat. hoc se</p> <p>Häter spacc g. demy space. l.</p> <p>Hanter squeiget g. demy coupe. l. semiscissus a ū</p> <p>Hanter ton. ga. demy ton. lat.</p> <p>Häter tozret. g. demy rompu.</p>
--	---

l. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante A.

Hâter troat. *ga. demy duo di. g. loueur de harpe. b. hoo ryer gant harp. itē hec lira/e. g. hic z hec z hoc semipes dis.*

Hâter troatet. *g. de harpe. b. harp. Lira etiā g. rayon d. bom douar. itē hec tuba sic; est instrumentū musicū. Uñ hec ubi cen nis. q̄ ludj; cū tali instrumento*

Hanter vogalēn. *g. demy voyeul. l. hic z hec semit= uocalis z hōcle.*

Happaff. *g. happer. l. ar ripio isui p̄tū. Uñ arrept; la tū. g. happe. b. hap per. itē arreptim aduer.*

Harinc. *gal. haranc. l. hoc alex alecno.*

Harch den maru. *ga. chasse. l. hec libitina ne. idem hoc feretru. l. tri.*

Harnes. *g. harnois. l. p̄r hec arma ox. itē hoc geniale lis. gal. armeures a genoult. b. harnes bougin.*

Hardiz. *g. hardi. l. hic hec hoc audax es. idē ausus a ū. frer; ta tū; z intrepidus da dū. Item intrepire; audaciter; et audacter aduerbis.*

Hardizdet. *g. hardies= se. l. hec audacitas tis. Et hic ausus ut idē q̄ hardizhat. g. ofer. l. audeo/ed.*

Harnes march. *g. harnois a cheval. l. p̄r hec epi phia ourz. Et epi phio as aui arc utum. l. e quum ornare.*

Harp. *g. harpe. l. hec citha ra re. Uñ hic cithare*

Harper. *g. harpeur. l. hic sic. itē hic z hec liricen nis. q̄ lira cant. idē fidicen nis. itē hec fidi: cina/e: z hec liricena/e: z linc; a ū*

Hars. *g. obstacle. l. hoc obs tūculū li. idē hec ober es. z obsto as. g. arrester. b. haria*

Harzaff. *gal. abayer. l. la tro as. n. Uñ la: trat; tus iui. g. abayemēt. b. harz*

Hastaff. *as ac. Uñ acceler o as. idē festino as. n. z p̄r con: strui cū actō. ut festino te. i. facio te festinare. itē fatago ḡo gi ctū. Tude in Buan; z in Dampret.*

Hastet. *g. haste. la festina nis ta tū. Item eya ad. modo adhortantis est; / modo corripētis. itē prope re aduerbiū*

Hastiff. *g. idē. l. festin; na nis. idē impetuos; sa tū. Et hec ipes tis. g. hastuete b. hastiffidet. idē hic ipetuos; mi Et ipetuose ad. itē p̄per; ra r̄; z p̄pere ad. itē fre quētō tas. g. fre quēter. b. frequētaff. Uñ frequēt tanu; a ū. itē frequētidi; ca cum*

Hat. *g. semence. la. satio us. vide etiā in Hadat.*

Hat balazn. *g. semēe de gēns stes. la. hic luptuos; ni.*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante E.

ris. g. cheminer. b. querzer. Item hoc iter itineris. g. chemin. b. hēt itez itero as. n. rursus aliqd ago/ et hī p iter factū reuēdo. itē itinero ras. n. item hic itus tus tui. g. chemineure. b. querzydiguez. itē hec salebia e. Salebie a saltu dicte sunt loca in equalia et aspa; q̄ quasi sine saltu p̄teriri non p̄t. Itē thop̄et grece/lata ⁊ spatio= sa via. l. itē auuis a ū. q̄b̄ ē sine via
Hent lant ialm. g. la voye a sanct iacques. l. h̄ galacia e. i. circulus lacrus.
Hēt striz. g. voye estroiz. cre. l. h̄ callis is
Henuel. g. nōmer. l. nomi no as ac et n̄cu po pas id. Itē n̄cupat̄ a um. g. nōme. b. h̄auer. Itē n̄cupat̄ois g. nōmeur. b. h̄auer. ⁊ n̄cupat̄rix c. g. nōmeresse. b. h̄aueres.
Hep. g. sans. l. sine prep̄. idē abs̄ ⁊ abs̄q̄ p̄pōnes. idē se p̄pō. vt segm̄sa te q̄b̄ est sine/ et ignis/ quasi sine igne.
Hep abec. g. sans cause. l. incasuz ad.
Hep douet. g. sans dou. bte. l. amu= sim ad. idem indubitat̄ aduer.
Hep muyquet. g. seulem̄. l. d̄it̄at̄ aduer. Idem tantummodo aduer.
Hep queffrān. g. partie. l. hic hec hoc expers/ tis.
Herberchyaff/pe bezaff herberchyet. ga. loger/ou estre loge. l. hospitor aris des. itē hic et hec ho/pes tis. q̄i ostū no strū petēs scōm̄ p̄ul. Ho/pes ta= men dicitur est q̄ ostū n̄m̄ petat vel q̄ ore. i. oculo adueniens/ nos petat/ ac mutuo petat. D̄it̄ autē ho/pites amici diuersarū p̄riarū q̄ se mutuo recipiūt cū aliter in al= terius patris peregrin̄ est. Ta= lisq̄ amicitia hospitalitas d̄i sine ho/pitiū. Itē hic ho/pitaris/ g. garde d̄ maison. b. mirer da ry itē hec ho/pitarius rie. g. garde= relle d̄ hostel. b. mireres da ry. itē hec ho/pita te. g. hostelle. b. ostel= ses. Itē ho/pitatus a um. g. hōse lēz b. herberchyet. Itē hic et hec ho/pitalis cap̄t̄ pro liberali ⁊ fa cili ad suscipiēdū ho/pites ho/pi= tios/ aptos ad seruendū ho/piti. ho/pitale adiectiū q̄b̄ est ho/pi= tis/ sine q̄b̄ ad ho/pitē p̄inet. itē hoc ho/pitium itē
Heresi. S. heresie. l. hec he resis fia. Heresio et secta e. id. itē secta sum̄t in do no significato. vt secta p̄dium.
Heretic. S. idē. l. hic hereticus/ ci. Itē he= retic̄ a um. itē h̄ heresiarcha/ e.
Heritag. S. heritage. la. hoc alodū d̄. itē hereditas is. itē hic ⁊ hec he= redipeta te. d̄ blādiciō/ munerib̄ et alijs h̄m̄d̄i artib̄ subonāt mo riuos/ vt ab illis heredes insti= tuitur. Itē hereditalis ⁊ hoc le. Itē hereditarius a um. itē her= edito as a c. ga. heriter. b. heritaff. Itē hoc hereditū h̄. parū p̄dium

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante J. Fo. lxxxv.

h nobis ex hereditate puenit. unde hereditolum. li. di. itē heredo/as ac. gal. heriter. b. hentaff. quem exheredo/as/ac. g. desheriter. b. desheritaff. vide in Desheritaffier in Possession
herquinaff. vide in goapar
heruez. Sa. felon. l. scdm prepositio
hesq. S. leiche. l. heccarez/cis. Itē hoc carectum cu. locus caribus plenus.
hesquēn. g. sic. l. herra re. Unde servula le dūn. itē serro as. g. sier. b. hesquēnar. itē serans is. g. siant b. hesquēner. Itē ferrat. itē. g. sic. b. hesquēner. Itē hoc dentale is. g. sic. b. hesquēn. Idem dentifer cis. is sequar cis. Itē aacia ier. g. longueur. vide in hira
hetledan. Sa. plantain. la. hec planta gōis. Idem hec anagiola e
hettelebecat. Sa. re=stbler. l. similo as. idem assimilo as. Idē timitor aris depo. peñ. cor. per simplex. m. si gē alioz exēpla sequor: sed ad mores im dicit factaqz p= tiner. Itē hic imitator ouis. item imitatorius a um.
Heuelebedigaez. g. resemblance. l. hec assimilatio/assimilationis.
Heuelebequaet. g. resembie. la. assimilatio ra tum. itē hociastar indecl nabile.
Heuelep. S. iel. l. ratio es hoc le. Idē hic hec hoc hīndi indecli.
Heuziquen. S. bore=senauās. la. decetero ad.
Heul. g. suture. l. sequor ris Idē assequor is. item securus a um. g. ensuyutz. b. heul yer. item assecurus ra um. utru scctor aris frequiter sequor. Uh. s= fecior/ aris. z cōsectancus a um.
Heurtaff. g. heurter. la. alido/ is/ si. ad ludo/ is. et illudo/ is/ si/ sum. vnde illusus a um. g. heurte. b. heurtet idē allus a uz. vrb in puligwaff
Heus. crea/ ce. i rez hec oia se. vñ osella e. di. Item osams a si g. houle. b. heuser. itē oso as. acf. ga. houser. b. heusaff. item ocreoi as actiu generis.
Hezr. g. hardy. l. hic hec hoc audax cis.
Hezreff. g. octobre. la. hic october/bris. et hezaff/ r poues idem sunt
H. ante J.
Hi. g. celle. l. ipsa/ ipse. Idem ul la ille.
Hygoulen. g. coeus. la. hec cos ris.
Hily. ga. sauce. l. hec salsa/ se. Item hoc alliatum i. g. sauce daultz. b. hily quihen. et pillicar. ga. chatouiller. l. ritillo

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante D:

as. ac. Item titillucola um. Item
 hec titillatio onis.
Hymn ga. hymne. la. hic
 hymnus ni. Unde
 hymnulus. li. dim. item hymnizo
 as. g. faire hymnes. b. ober hym
 nous. idem hymnicanus a um qui
 cantat hymnos idē hymnidicus
 ea cum. Item hymnigraphus/a/
 um qui scribit hymnos. corripit
 gra. Item hymnuloquus/a/um.
Hynn g. cler. l. ludus/a
 um. Est enim p
 pte pars serena inter nubes. Po
 nit tamē qm̄ pro sereno post plu
 uiam. Cist. Ergo vbi vernacū su
 dum Sunt qui dicant sudam sine
 vdo: hoc est sicum non humidū.
Hyz g. long. la. longus/a/um.
 et cōparat /ioz/illum. itē
 proluxus/a/um. Item hec proluxi
 tas tis. i. longitudo. Item prolix
 ad. Item longe/gius/gissime. ad
 uer. Item hec longitudo inis. g.
 longuesse. b. hyder. Itē longeu
 s/um. g. de long aage. b. a pell fo.
 Itē longinqu/a/um. g. languain
 b. a dispell. Item longiturnus/a/
 um. g. long dister. b. lem hyz. itez
 oblongus a um. g. long et agu de
 deux bous. bal. hyz ha lem a dou
 pēn. Item proceritas a um. g. long
 et hault biē foume. b. hyz hac effit
 Item hec proceritas tis. ga. belle
 longueur de corps. b. hyder /cazr
 a coiff. Itē macros grece /longus
 latine. Item prolon grece. Item
 diffuso as. g. trop longuemēt pler
 Bu. compo rehyz. Itē diffuse ad.
 g. diffusemet. b. die compo rehyz
Hyzhoaslus. Gal. de
 aage/ vide in Dias
 Chirououast/ vide in Soelak.
 Chytor/ vide in Ekoar
Hiuis g. chemise. l. hec ca:
 misia/ sic. Item hec
 interula te.
Hiziu. g. ou touardhyz. l. ho:
 die aduer. rempois.
H. ante D
Ho gal. vostre. la. vester/ tra
 vestrum
Hoalat. ga. charpir l. car
 po/ pris/ pili/ pium
 ac. vide huguonē hic. Uti car:
 pium aduerbium.
hoanēn s. puce. lat. hic
 pulser/ cis. Unō
 pulicosus/a/um. pulicib⁹ plenus.
hoantat. s. Desirer. l. ep
 opratus a uz. g. desire. b. hoātaz
 Itē coopto as. Itē hec optatio is
 Item optat⁹ s um. Itē opta:
 to vel optate aduer. item affecto
 as. g. conuolter. b. hoantat. Item
 hec affectio onis. ga. affection. b.
 idē. Itē hic affect⁹ /traui. item affe
 ctuosus a um. Item affectuose ad.
hoar s. seur. la. foroz/ oris.
 Unde forozcula disti.
 g. petite seur. b. hoaric bihan. itē
 hec abamina/te. seur de pere/ ou
 de mere: ante. b. moezreb.
hoarays. ga. carestie. l.
 sim a e. Unde quadragesimalio et

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante D. Fo. lxxvi.

hoc se. qd pertinet ad quadragesimā
Hoari. Sa. iouer. l. ludo/ia/
 si/sum. Item hic lu
 dus/di. g. ieu. b. hoari. Unde hic
 ludulus li. disti. Item ludibilis et
 hoc le. item ludibundus/a/dum.
 i. ludena. Item hic lufor otis. ga.
 iouer. d. hoarier. Item hoc ludi
 crum crī. dicitur potest quodamq;
 luforium ac iocularare. Item ludi
 cris a um. luforius/iocularis/le=
 nis. Item ludicris et hoc cre. itez
 hic ludius/si/iocularis. item hec
 ludia/e. i. iocularis. quedam fe=
 mina tripudians. Item est qdam
 regio Item hec ludix cis ga. ve
 stement de ieu. b. i. abir da hoari.
 Item ludipilo/las. gal. iouer a la
 paulme. b. hoari an bolot. itez hic
 ludipulus li. g. iouer de pelote. b.
 hoarier dan bolot. Item alludo/
 di/si/sum. ac ga. iouer. b. hoari.
 Item hoc diludir dē. i. ludoz in=
 permissio. Item salaris et hoc re.
 g. ieur. b. hoari. item iocor/aris.
 g. iouer. b. hoari. item iocofus/sa
 lum. item hic ioculator otis. item
 hec iocularis/cis. item ioculoz/
 oris. depo. Item hic iocus/ct. Et
 pluraliter hi ioci/vel iocorum.
 g. ieur. b. hoariou. Unde hic iocu
 lus li. disti. item hic et hec iocista
 se. g. iouer. b. hoarier. item hic
 pilludius/di. g. iouer de pelo=
 te. b. hoarier dan bolot. Item hic
 aleator otis. ga. iouer de tables.
 b. hoarier dan tablez. itē hic aleo
 nis. itē hec alea/ee. ludus tabule.
 Unde hec aleola/se. dimi.
 Hoarier. vide in dictione Hoari

Hoaruout. Sa. auenir
 la. cōtingo/
 is/gictum. n. et dicitur a tangos
 gis. sed conlingo is/ xi/ctis. a tin=
 go gis. ga. cest assembler/teindre
 broiller iou ordoyer. b. i. hacrat:
 conchiass.
Hoaz. s. encore. l. adhuc. is
 preterea.
Hobregon. g. idem. la.
 ite lorico as: lorica induo. item lo
 ricans a um. i. lorica indutus
Hogos. s. pres. l. ppe pō
 itē vide i. Nestaff
 itez caramane ad. g. pres du iour
 b. hogos dan dez. itez fere aduer.
 idem pene ad. idem peneo ppepō
Hoguen. s. cheuelle. la. f.
 hoc cinum cinē
Hoguen. s. mais. la. fed/
 inde/itamen.
Hoguen muy. gal.
 plus. l. quinimo ad.
Holen. ga. fel. l. hic vel hoc
 sal/no. z caret plali.
Holener. s. faiseur de fel.
 l. hic salinari/ig
 idem hic salinator/ris. itē hec sa=
 lina ne. locus ibi fit sal
Holl goalloedus
 gal. tout puissant. la. f. hic z hec et
 hoc cunctipotens/tis. Item hic z
 hec et hoc omnipotens tis. item
 hec omnipotens te. g. toute puissan
 ce. b. holl galloud. item hic z hec
 et hoc omnitenens tis. qui omnia
 compectitur.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H. ante D.

<p>Homan vide in Heman</p> <p>Hon gal. nostre. lat. noster / stra / strum</p> <p>Hoppellant g. hoppe lande. la. hic supperus / ri. et pluraliter hec suppera / orum.</p> <p>Hoppinton g. idē. la. hec secta ete. vide in Oppinion</p> <p>Horellat g. croller. l. titu- bo bas. Itē hec tributio onis. g. crollement. bre. horrelladur. itē vacillo as</p> <p>Horler ga. oreiller. la. hoc hic pluuius ni. item hic pluuius lus nuli. dimi.</p> <p>Horolog ga. otologe. la. hoc horologisi / si. item horologicus ca cum. ga. gouverneur horologes. b. horolo ger. Item hic horoscopus pi. est instrumentum quoddā ad horas ostēdendas. Qñ vero adiectiuus est sīgt omne id i quo hore notāf</p> <p>Houat g. cane. l. hec ana ne</p> <p>Houarn g. fer. la. hoc fer- rum / ri. item hic ferrarius rī. quod ad ferrū perti net. item vide in Wiguin. itē hic ferrus / ri. g. fer de cheval. Buto. houarn march.</p> <p>Houarnaff g. ferrer. l. ferro asac.</p> <p>Houarnet gal. ferre. la. ferrat: s a ū Item ferrens / a / um. quod ex fer ri materia est</p>	<p>Houch g. porc. l. hic porc cus ci. item porca l. s li. dimi.</p> <p>Houch goez ga. sans guer. l. hic aper s pu</p> <p>Houch lart spaz et. g. pourceau gras lenic. la. hic megalis / lis. Item nefrēdis. Itē frendes dñr Uarrone poici d no- mine lactētis amisso nondū fabā frendere possunt. i. frangere. Itē frendes arietes dñr d dētibus frē mere nō possunt. Itē nefrendo. i. non ferendo. Item hic et hec sus suis. g. porcellou truye. b. houch / pe gues. itē hoc suarius rī. g. porc cherie. b. crou mochy. idē hoc porc cisterū ri. Item sullus a um. dimi. Item suinus na um. qd est ex sue Item hic et hec nefrendis / dis.</p> <p>Houlier g. idem. l. hic ga- magogus / gi. itē hec gamagoga / ge. houliere. bre. houlieres. idem h lena ne. itē hic et hec leno nis. g. maquereau / li- cheur. b. houlier. item lenocinū nī lenocnādi actus. item lenoc noz aris. lenocinium facio. Item hic nimiaris / rī.</p> <p>Houniffaff g. hōnir. l. qualeo es actiui. Unde squalid a um. g. hō ny. b. houniffet itē polluo is. g. hō nir. b. houniffaff. Itē hec pollutio ouis. g. pollution. b. idem. itē hic squalor oris. item pollute aduer. Item ruceus a um. g. honny. bu. houniffet.</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante U. Fo. lxxxvii

höz g. cheuille. l. hec via re.
idem hec vicia ce

h ante U

hual g. empestre. la. hic cō=
pes dia

hualaff g. empestrer. la. f.
cōpedio/dia/uisi

hualet g. empestre. la. cō=
peditus a um

huanadaff gal. souspi
rer. la. su=
spiro as ac. gñs

huanat g. souspir. la. hoc
suspitiū rj

huc lien hucquet de toil
le. l. hoc lenica=
rum rj. Item hec dix: a e. toga

genus vestimēti obligū ac tala=
re: qđ supra tunica honorati dōs

sumūt. Dictaq; ei purpura p=
terebat.

huc pillotet g. huc=
que pil=
loce. la. hec lacrusaue

huc dur g. ordoux. v. id l. foillaff.

huc ha douce idem sunt.

huech g. six. la. pñr hic he
ei hec sex. vñ sexi

a um. g. sixi. sme. b. huechuet. is
senarius a um. Item sexannis et

hoc. g. s. sixi. ano. b. a huechloas
zñ sexies ad. numeri. g. sixi. fois.

b. huech guez. item vide in Con
tast. item hec grece sex latine. vñ

hecexas dis. item hexameron.
sex dierum. itē hexastichon car=
mē sex versuū. itē hexaptono/a

um. sex casuum

Huedaff g. vomir. la. vos
mo is ui iuz. n.

itē hec vomica ce. g. vomissēt
b. huedadēn. itē hic vomitus/ri.

idem hec nausea/ce. z hec nauseo
la le. di. Item nauseo as. n. g. vo=
mir. b. huedaff

Huedez g. alouere. la. hec
alauda e.

Huennat g. sarcler. l. sar
clo as. serpo/
pis. runco cas. itē hic runco onis.

g. sarcler. b. huēnaer

Huenglou g. sarcler a
sarcler her
bes. l. hoc sarculū/li. sarculus li. z
hoc falcastrum stri.

Hueual s. hanzaff. g. gan
nir/vulpier. l. gan
nio/nis. n. Sānre. pprie canes di
cūtur cū murmure vel quasi plo=
rando cōqueri vidētur. Unde gā
nitio et gānitus.

Hueru g. amer. l. acerbus
a um. idem acer=
crus a um. amarus a um. z ama=
ricolus a sum

Huerubat gal faire a=
mer. l. ama=
reos. amarisco/scis. idem ama=
ro as. item acerbo as. item ama=
re ad. item acerbe aduer.

Hueruentes g. amer=
tume. la.
hec acredo/itis. Item acritudo/
nis. amaritudo nite: z acritas/tis.

Hueurer g. feburiar. la.
hic feburiar
rj grece pirithios: hebraice sa=
bah: egyptiace mecher.

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

H ante U.

Huerzin. g. rir. l. rideo es si/sum. n. Unde r'ribulis et hoc le. item hic risus/ sus /ut. g. no. b. huez. 3dem ge- los grece.

Hues g. sueur. l. hic sudor is 3rem sudolus a sum.

Huelaff. gal. fuer. la. sudo as/aut

Huez g. soufflement. l. hic fla rus/tus/tut

Huezaff. g. souffler. la. flo/ flas ac. idē sufflo as. Unde hoc sufflatum ti. itē fla- ntis et hoc e. g. soufflable. b. huez obl. item hec flantitas tis. g. souf fleur. b. huezadur. itez flantiter ad. g. soufflement. b. die huez

Huezequell. ga. vesicie l. vesica e

Huez mar. vide in Suent

Huffelen. g. aluine. l. hoc abstinētiū h.

Huy g. vous. l. p'lr vos v'rm: vel stri. de tu tui vel tis

Huyban den. g. sifflet la. hic si bilus:li. Sed p'lr h s'p'la:oy. g. sif fler de serpens. b. huybā serpāter

Huybanat. g. sifflet. la. s'p'lo as. n.

Huypl g. escherbot. l. hic scra ho onis

Huyfiguēn. g. ampou- le. la. h am poulla/le. idem hec pustula le. Uñ h pustela le dim. itē pustulētus: a um. g. plein dempoules. b. leun a huyfiguēnou. item hec marista ste. g. empoale. b. huyfiguēn.

Humen g. humaine. l. hu manus a um. et cōparatur humanior: s'fimus. itē humane: us: s'fime. ad. itē huma nter ad. itez humanitus ad. s'f' ab hoibus: sicut diuinitus a deo. et celtus a celo. itē inhuman' a um. itē h humanitas ia. pprie na turā humanā s'f'z. item inhu- nitas: tis.

Humilaff. vide in Quet

Humaff g. humer. la. sor- beo es. vel sorbo is: ut/ vel s'forbitū vel p'ri. n. itez sorbesco: cis. incho. itē sorbillo es aliquātulū. vel parum sorbere. si de in Loncass.

Hun g. formeill. l. hic somno ni. vñ somnulus: r. som nellus: li. et somniculus: li. item somnosus a ū. s'ōno plen'. itē som nolētus a um. itē s'oniculosus a ū. itē s'oniculose: us: s'fime. ad.

Humoz ga. hū mer: la. hic humoz is. vñ hū rosus a um. itē h humorositas is 3tem hec vligo/ is. g. hument de terre. b. humoz an douar.

Hureubin g. herisson. l. hic herici: d vel iricius: cū. id hie erinacius cū vel irinacius cū. id hie otis ia. itē hic glis ris. sial muri s'f'et: huri tur in arboib'. Uñ gliraris plo co in quo nutriuntur glires. idē gliricus ca cum.

Hunure ga. songe. la. hoc somnium nō

Hunureaff. g. songter. l. somno

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

I ante A. et D. Fo. lxxxviii.

hust g. robe de femme. la. hoc sagmētū. vñ sagmētā? a ū
huzeyl g. huz. la. h. fuligo. is. itē fuliginosus: cum nigrū e fumo. itē fuliginosus ac. g. noircir de suyr. b. huzely. itē. Item fuliginosus sa sum.

Sequitur de J.

Jallicez latic idē grace sotha. Et iz in nūero c. h. J re tmet centū: vocat h b? vna tenet: s; tñ mō pōit p vno

Jacopin. g. idē. hic iacopista. itē. id frat p̄dicator

Jaq g. iaquet. la. hec iaquet. ita iaquere.

Jahan g. iehan. l. hic iohānes nō. zinter petatur domini gratia.

Jabin ga. iaine. l. hic aculeus ei. id equule? ei. f. d. icula le. vulgus e. in angula k. et gehēna ne idē. vel est tormētum mortis eterne.

Jahinass Sal. iatner/maulfaicteur l. d. stringo is. itez cest estraindre b. g. assquaff.

Jambon g. idem. l. stapula: le. pe farceur. ga.

Jangler g. iangleri ou ianger. l. hic gerro is. itē gerraneus vñ. g. p̄tēnāt a iāgleur. b. apparant ou iāglie. itē hic belator: vñ. iāgleur. b. is. itē h balatio is

ga. iāglie. b. iāgliez. itē hic et hec lingua: cis. g. iāglie. b. truf. fier. itē lingua? a ū. itē polylog? aum. p̄ch. cor. multiloqu? itē polylogia: multiloquū. itē hystio is trem hec lingua: cis. ga. ianāglie. b. ianglerez.

Jacquede g. iaq̄te. l. h. iaqueta: te.

Jardrin g. idē. l. hoc vī? ridariū r̄. idē hoc viretū ti. itē vide i courmillag

Jaudel ga. soupe a lois. gnō. l. cepētū: h.

Jauelinēn g. iavelot. is. hoc mistle. is. item vide in Wart.

I ante D

Id g. idē. l. p̄r hē ydus ydus ydibus. i. diuilio.

Idiot g. ydiot: ou sot. l. hic ei hec ydiota e.

Idol g. ydole. l. hoc ydolum. itē hec statua e. vñ hic statuari? h. g. faiseur didoles. b. nep a gra idolou. itē statuarium aum. itē hec iehennon. i. idolum itē hoc simulacrū i. itē hic et hec ydolatra e. idolor cultor. itē hoc ydolum is.

Idromācc g. scice de eau. l. hec ydromācia e. idē ydromācius a um. vel ydromāticus a ū. g. ydromācten. b. ydromācer

Idropisi g. idropisse. l. hic ydropisse. vel hec ydropos is. itē ydropic? a ū. g. d a ydropisse. b. ydropic

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

I ante R. Fo. lxxxix.

Impersonal s. iās persō
ne. la. hic ⁊ hec ipersonalis ⁊ hoc
le. 3rē impersonaliter ad.

Impetrass s. ipetret
la. ipetro
se. Unde hec impetratio nis.

Imposition s. idē.
la. hec
positio nis. 3rē hic ipositor out
s. impositur. b. dialezeur.

Imposant/ vide in Gallout.

Imprimass s. impi
mer. la.
iprimo is si sū ac. Un ipressio nis

I ante R.

Incarnation s. rō.
l. hec
incarnatio nis. 3rē incarnat^o a ū
s. encharne. b. enguehēter. 3tes
incarno nās. g. pēdre chair/en-
charner: sicut fecit saluator sc̄li q̄
voluit incarnari in vtero virginis
pro redemptione mundi.

Incitass s. inciter. l. in-
cito as. ac. Un
de incitatus tā tum.

Incongru s. idem. l.
incongruus
sum. 3rē hec incongruitas tis.

Incōueniācc s. nō
cōpetance. l. hec incōpetitā tie.
3rē hic hec hoc incōpetens t^o. g.
nō cōpetāt. b. disconuētāt. 3tem
hic hec hoc inconueniēs tis.

Incōplet s. is imparfet
s. idē. l. incō-
pletus a ū. 3dē incōpletus tā tū.

Indass s. ande. la. hec in-
dassie: est q̄dā re-
gio ad quā sc̄tus thōmas fuit miss^o

Indition s. idē. la. hec
inditio nis.

Induass gal. induer. l.
calco cas acē.

Un calcar^o a ū. g. inque. b. induet

Infini s. infini. l. infini-
tus tā tū. 3rē in-
finitiuus a um. g. infinitif b. idez

Ingingn gal. engin.
la. hoc inge-
num / nū. 3dem hic ingenios/
nū: ve lest dign^o laude. 3tem hec
machina ne. i. monstio/ muentio

Ingingnus s. sub-
til. l. in-
geniosus a uy. Un ingeniole ad.

3rē ingenio: stris dep. g. exercec
engin. b. exercec ingingn.

Ingrat s. idem. l. ingra-
tus tā tum. 3tes
hec ingratitude nis.

Inhibition/ vide in Vers.

Iniquite s. idē. la. hec
iniquitas t^o.
3rē iniquus a um. i. non planus.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

Iniur s. iniure. l. hec intu-
riate. Un iniuriol^o
sum. g. iniurieux. b. iniurius. 3rē
iniuriose ad. 3rē iniuriōs ac. g.
iniurier. b. iniuriass. 3dē pb: o/
as 3rē pb: us a um. 3rē hoc pro-
bū b. g. iniure. b. iniur. 3rē pro-
brosē ad. Un opprobriū b. si. 3tes
exprobros ac. 3rē hec cōtume-
lia/ie. g. iniure. b. iniur. 3rē cō-
metiose ad. 3rē cōtumeliosus a ū
qui cōtumeliā inferre solet.

xx. f.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

I ante D.

Innocēt s. idē. l. hic et
hec et hoc ino
cens tis. Itē innocuus a ū actiue
capit pro eo q̄ nō nocet. passiue ve
ro p̄ eo cui nō nocet. Itē hic et h
et hoc insonātia. Itē hec infō
tia sic. Itē hec innocētia sic.

Instance s. idē. la. hec
instantia sic.

Instigation s. idēz
instigatio onis.

Instigaff s. instiguer
l. instigo as
ac. Unde instigatio tum.

Institution s. insti
tutio. la. p̄r hęc institūtia. op. vel hec insti
tutio ap̄ r̄m̄ in plurali n̄mero.

Instructiō s. instructio
on en la foy car voliq̄. hic car he
cilmus mī. Itē hec ysaoga ge.

Interiection s. idē.
interiectio onis.

Interptation s. s̄
la. h̄ interpretatio onis. Itē hermene
grece. Un̄ hec hermētia sic. vel
hermenas in ḡlo p̄tine declina
tionis idē. Itē perhermenas id
d̄ā liber. Itē hermeniticus ca cū
Itē hic et hec interpretis. s. in
terpreteur de l'iguage. b. inter
preter da l'igag. Itē hic et hec in
terpretabilis et hoc le. g. interpre
tabile. l'iguage quon peult interp̄
ter. b. ita da interpretaff.

Interpretaff s. s̄
ter. la. interpretor aris cūo ḡno

Interrogatio s. gal.
la. hec interrogatio nis. Itē hec
drama sine c. et g. ōi vt in sce
nis agi fabula solet. P̄nc drama
ticus / s̄il' ōi qui mist' nō est vbi
poeta mist' loquit. vt sunt come
die. Itē interrogatio nis.

Interrogaff s. gal. in
terroger. l. interrogo as ac. Un̄ inter
rogatio tum.

Intimation s. idēz
intimatio onis. Itē hec intinua
tio onis. Itē hec notificatio nis.

Intimaff s. intimari
la. intimo as. Itē in sinuo as. Itē
meimat' a ū. s. notifie. b. intimet

Introduaff s. intro
duco cio xi ctum ac.

Introduction s. s̄
la. hec introductio nis. Itē in
troduc' ta s̄. Et introductio r̄s

I ante D.

Joachim s. idē. la. hec
ioachim inō
qui fuit pater nostre dñe.

Joae s. ioye. l. hoc gaudii
dñi. Itē euge ad. em
tādi: sicut Euge serue bone et fi
delis etc. Aliqñ significat veris
nē: sicut Dilatauerūt iug meo

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

I ante p. Fo. cc.

hū dize fr euge euge viderūt ꝛc.
Joaeuffat g. esioy. l. iocidoz/ꝛs
 hꝛ ꝛd̄ exulto ꝛas. n. ꝛd̄ gau-
 deo es illū sū vel sui hūbū neuro
 passiu. ꝛē hic hec hoc gaudens
 no. g. ioyeur. b. idē. Et gaul^o a ū
 idē ꝛē iocidoz/ꝛs. g. esioy. b.
 iouuffat. Uñ hec iocidū ꝛas no. g.
 helle. b. iouidet. ꝛē iocid^o a ū
 g. ioyeur. b. idē. ꝛē letoz/ꝛs le
 uulū de. g. esioy. b. laouenhat.
 ꝛē lectico as ac. ꝛē letat^o ra tū
 g. esioy. b. iouuffat. Et leie ad.
 ꝛē hec letina/ne. g. helle. b. iou
 ꝛē plaudo is si sū. Et ab̄ plau-
 dere quonē alicui p re bñ gesta
 granilamur: letnūg ostēdū
 ꝛē etiā qñq in derisū. ꝛē plau-
 sibilis ꝛ hoc le/fauorable uicun-
 dū ppare: q plausu poph excipi
 pō. Sic oꝛo plausibilis dicta est
 q placet ꝛ plausū ppli mereꝛ. itē
 plausidic^o caci g. disantioye. b.
 cōpter ioauo. ꝛē hic plautus us
 m. g. esioy. b. iouuffat. Et vattz
 merneco/est signū lenie.
Jobert g. iōbarde. la. hec
 barbaro nis.
Joentaff g. iouindre. la.
 pāgo is gi tū
 k. ꝛd̄ iūgo gio ꝛi crū. Uñ iūc^o
 ta tū. g. iouindr. b. iouentet. ꝛē hic
 et hec iūgibilis ꝛ hoc le. g. iouing-
 nable. b. iouentabl. Et iūgibiliter
 id. ꝛē cōpagino as. gal. iouindre
 b. iouentaff. Uñ cōpac^o ra tū. g. cō
 iomo. b. iouentet. ꝛē hec ꝛpages
 no. g. iouinture. b. iouent. ꝛē hec
 cōpago inis. ꝛē cōpagineus a ū
 gal. iouintiff. b. iouentus. ꝛē cōplo
 do dia si sum/iūgere manus. Uñ
 de complorus salum.
Joentri vide in dictioe Soaff.
Joentur gal. iouit. l. hec
 uinctura re. Et
 sic seprē iūcture in d: gito. l. intra
 digitū radiz/supraradiz/icōa iū-
 paradiz/limitas/subungula/se-
 cūda subungula/grossa radiz.
Joliff g. ioli. l. laiciu^o a ū.
 Et lasciuosus a um
 idē. ꝛē hec lasciuositas nis. gal.
 ioumete. b. iouidet. Et hec laici-
 ma ie idē. itē laiciuo as. g. migno-
 ter/ou iouimeter. b. iouiffat.
Jonas g. idē. l. hic ionas/
 ne/quidā ppheta.
Jort g. george. l. hic georgi
 uo/gg: nomen pꝛuim
Josaphat gal. ꝛ la. idē
 est qdā val-
 lis in ā erit iudicū in fine mūdi.
 Et etiā pꝛopriū nomen hominis.
Joseph gal. ꝛ la. idē. ma-
 gnis pꝛuū nomē
Josuel g. idē. la. hic iosue
 ind. pꝛuū nomen
Jourdan gal. le fleuue
 iourdain. la.
 hic iordantobunn nis.

I ante p.

Jpocrisy g. ypocrisie. l.
 h ypocrisis/ta
Jpocrit g. ypocrite. l. hic ꝛ
 hec ypocrite te colis gñis.
Jpolit g. ipolite/ta hic hꝛ
 polytus ti.
 20. q.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

I ante R. S. T. et U.

Apotecaff. sal. ypothequer. la. hyp. po. heco as. Uñ hec hypothece are penul. pducra. i. pignusl suppositio/documentũ. Et hypotec. a ti.

Apotetic. sal. id. l. hypothece a um. i. suppositiu: vt. ppositio hypothece. Item hypothece penul. cor. argumentũ siue materia/causa thema. ppositũ.

I ante R.

Aryen. g. instrument a re. rier. l. hoc licitũ est.

Arunen. g. punelle. l. hoc punellũ li. Item hec punellus li/ est arbor in qua crecunt punella.

Arriathvide in Esabat.

Arunen. g. rapa. la. h. napa pi. Idẽ hec rapa pe: r rapũ pi. Uñ hec rapula le: r rapulũ li di. Itẽ hoc rapulatũ ti. g. viande des naueaug. b. boet iruin. Et hoc rapariũ rñ. g. le lieu ou croissent naueaug. b. iruinec. Idẽ hoc rapulariũ rñ.

I. ante S.

Ilac. sal. idem. la. hic ysaac. indeclinabile.

Isel. g. bas. la. bassus sa sum. Itẽ vide in Donn. Itẽ infimo as ac. g. abaisser. b. yselbat. Itẽ infim. a ti. g. bas. b. ysel. Itẽ hic infimas tia. Infimareo dicitur sicut sumates q̄ sunt op̄posita. Itẽ infime/ r infimus ad. g. tresbas. b. ysel meurbet.

Iseloch. g. plusbas. l. hic hoc inferius. Itẽ infertius aduer.

Istop. g. ylope/ vneherbe. l. hic ystopus pi. Itẽ ystopus est instrumentũ cũ quod aspergat a qua bñdicta. Itẽ hysstopus est propriũ nomen hois.

Israel. g. idẽ. l. hic israel declinabile/ vel potest declinari. Et interprat vir vi deo deli: qd̄ nomen impositũ fuit iacob p̄tarche a q̄ israelite/ q̄ de israelis stirpe sũt: qui p̄ hebrei dicebant. Uñ israeliticus cacum.

Issu. g. exil. l. hoc exillũ h̄ g. ex ile. b. banisset. Itẽ hic exillarius rñ. g. exleur. b. issiler. Item exulo as amillũ vel fui. l. p̄ria p̄iuar. sum. Et duob. modis de. l. de loco in q̄ exul e: r de q̄ eice: e

Issu. g. issue. l. exitus. tũ. g. issue. b. issu. idẽ est q̄ exẽtio loci

Instrument. g. idẽ. la. hoc instrumentũ ti. Itẽ instrumentũ ad. Itẽ hec simphonia ie. i. cõsonantia/ r mussicus cõcentus. Itẽ simphonia/ e. i. ludẽ cũ simphõa Item simphonizo as.

I ante T.

Italy. g. ytalie. l. hec ytalie. Uñ ytalice/ ca. ch.

Itroun. sal. dame. l. hec dña. e. Et hers e

I ante U

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

K. ante A. Fo. xci.

Qubilatio. s. id ē: vide l. Canas
Judas. s. id ē. l. hic iudas
 de. sez traditor: s3
 iudas iacobi. i. lebeus.

Juin. s. ongle dhōe. l. h vn
 guis is. Un hec vn-
 gula le di. g. ongle d beste. b. uin
 yn loezn. Itē yngula le. ga. iame.
 b. iahin: ibi vide.

Juinēn. s. if3. l. hec tag?
 xi. Un taze? a ū
 hoc taretū n/ vbi crescit tag?
 Itē hoc taricūci venenūfactus
 ex tazo. Itē hoc toxicū ci. plyn?
 ut qsi tatus arbor est veneni p-
 sensissimū/ adeo vt si sumēta tari-
 folia comederint/ emoriant. Itē
 tarico as. Et taricatus ta tum.

Julian. s. id ē. l. hic iulia-
 nus/ i: nomē ppū

Juridition. s. id ē. la.
 hec iurid
 ditio nis. Itē hic r hec iuridicia
 tis r hoc le. Itē iuridicus ca cum
 au scōm ius est. Itē iuridice ad.

Jus. s. id ē. la. hic succus ci.
 Itē succid? a h. Et iuc
 culenms ta tum. l. iucce plenus.

Jusarm. s. gelsarme. la.
 hec gelsa/e. Itē
 hic gesus gesi.

Iust. s. iuste. la. iustus a um.
 Itē iustus a um/ d cōtra ius facit: et d
 iustā magnitudinē excedit. Itē
 hec iustitia/ e: r iustititia/ e. Itē
 iuste/ r iniuste ad verbia.

Iustificaff. gal. iustificer.
 lati. iustifico
 iustificas ac. gñia.

Iustification. s. id ē
 iustificatio/ onis.

Iud. g. iude. la. hic iuda. inō
 filius iacob.

Sequit de K.

B Sallice/ r latine id ē.
 grece kapps: r tenet
 in numero centū qu
 quaginta. h. k cen-
 tenariū medium con-
 servat r vnum. cl.

Kaer. s. ville. l. hec villa le
 Itē hic pagus gi. Et
 inde hic pagul? li di. Itē hec vil-
 lula le di. Itē villosus sa sus. g.
 plein de villes. b. kaerius.

Kalāder. s. kalendrier.
 la. hoc kalēda-
 riū rē/ quod et Beda fecit. Itē
 bekalende/ arum.

Kathelin. s. kaithell.
 la. hec katherina/ ne.

Kneau. s. trosse de brebis
 la. hoc vell? eris
 g. nois/ gu noyer.

Knoēn. lat. hec nucis.
 Un macicula le di. dē hec nuca-
 la le: r hec nucilla le. Itē nucilla-
 ri? r. i. portās nucea. Itē hic nu-
 cieni/ ei: quod tenerum in nuce
 includitur.

Knech. g. montaigne. la.
 hic mōs no. Itē
 alius ta tum. Itē sarlus/ aduer-
 bum. Vide in Uhel.

Sequit de L
 20. 14.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante A. Fo. xcii.

grs yeulz. bei. lagadec bias. idē
 ocular⁹ ra tū: r ocule⁹ a ſ: r cōpa:
 rat. irē oculo as ac. g. faire yeulz
 b. ober doulagat. vñ exoclo as. g.
 trare les yeulz. b. tēnaf noulagat
Laguēn. s. lacifosse. la.
 hic lac⁹ e⁹ cui
Lam. gal. fault. la. hic sal:
 us us ui. itē hic sal:
 pouois. g. faillur. b. lāmer. itē in
 hec saltrix c⁹ s. faillereffe. b. la:
 meres. Unde saltrixula le dumi.
Lamet. s. saillir/sauter.
 la. salto is iui v⁹
 salq ire saltū. Et subsistio is idem
 hē resilio is. g. resailir. b. lamet
 are. Et exilio is ad ex r salio s⁹
 gnificat exeo r hī saltādo. p⁹ūpo
Lamet vn tra. ga.
 ter q⁹ chose. la. demo is mi p⁹ū
 ac. irē tollo lis sustuli ere latū ac.
 itē amoueo es ui tum. Et aufero
 fero: r auertotto ri i⁹ r exemo is
 emi p⁹ū idē. itē dēptus ta tū. gal.
 esse. b. lamet. idē amor⁹ ra tū: ad
 emor⁹ ra tum: r ablar⁹ ra tum r c.
Lamp. ga. lampe. la. hec
 lampas dia.
Lampz. gal. glissant. l. lu:
 v⁹ b⁹ic⁹ a⁹ s⁹ figu:
 nre⁹ adoleicentia lubrica de/ q
 ficile labi f. Lubricos oculos dicit
 Cicero. i. mobiles: sicut b: pes lu:
 bicus/ q est in lubrico. Discis lu:
 bic⁹ b: q labi dū tenet. Et lubi:
 cas. n. g. vaciller/ glisser. b. lā:
 pass. U⁹ lubricosius sa sum.
Lāprezēn. s. lāproye.
 la. hec mi:
 rena ne: vel est lapis p⁹ciolus. Un
 de mirenula le dumi.
Lander. g. lādiel. l. vers
 rēti/ r ādens e
Lanface. s. filace. la. la:
 nis faciū c⁹. idē
 hoc inificium c⁹.
Langag. gal. lāgage. l.
 hoc linguagi
 um g⁹. Et ligno is r cū. n. g. lā:
 guagier. b. cōper. Et hysu post s
 in. s. p⁹ona p⁹ino indicam r m: in
 aillō p⁹fontis nō. Et hoc v⁹ d⁹ h⁹ia r s
Langour. s. lāgueur.
 vide in Lan
 guiffast Et hic veter⁹ ni/ morb⁹
 ex nimio ocio ppetuū tōm indu:
 cēs: hūc Auicēna r medici recent
 iores suberū sine subetiā latine:
 grece lethargū nolant. Et qz hic
 morb⁹ pigros hoies facit: r ad ne:
 gocia inutiles quē adm odū sene:
 cius: adeo veter⁹ n⁹ qz p pigri
 tia ponit. Qz ponit p⁹o n⁹ima
 dormitione: hic veter⁹ n⁹ qz gra:
 m p⁹mitōno. Caro ho veter⁹ n⁹ qz
 appellat hydropicū: cū lat ve⁹no
 suo s⁹ p⁹limū bibi: rā p⁹imū s⁹itit
Languiffast. g. lan:
 guir l.
 lāgueo es ui ere. n. vñ hic lāgueor
 ons. g. lāgueur. b. lāgueour. itē lā:
 guid⁹ a ſ. itē lual: tudinar⁹: r va:
 litudinar⁹ a⁹ s. itē raledo is: vel
 valitudo is. itē lualitudo nis. f. l:
 decillitas. itē raledudinar⁹ r s. i.
 dom⁹ in qua curā r infirmi. itē lā:
 morio⁹ a ſ. g. lāgueour. b. idē
Lān. gal. lande. la. hec lan:
 da de. Unde hoc lan:
 id. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

II ante A.

detum / i. g. lādiere. b. lannec.

Lātern. g. lāerne. l. hec
lāerna ne. Und
hec lanternula l. e. dñi.

Lantiguēn. ga. lan-
dte. lat.
hec tentigo / nis. Und tentiginos
qui a grāde lādie. i. lantiguēnus.

Lardaff. g. oindre. i. vn
g. ois. vide in
Oingnemēt. Idē lino / is / uis / ire /
itum. ac. ge. pprie sūt vngō / vel
frico / aut qd simile qd digiro: aut
aliquo instrumēto alicui rei sup-
inducit / fricat / vel imprimitur:
sed tenuiter / nō crasse. Pateor tñ
adeo interdū hec duo verba lino
et linto / in significatōe ppinquas
esse / vt vix discerni tñt. Itē pin-
guo / es / sui / ere. Unde hec pin-
guedo / is / nis. g. gresse. b. lard. Itē
hic et hec pinguis et hoc / gue. g.
gras. b. lard. Itē pingue ad. item
crassoras. ac. g. engraisser. b. lar-
daff. Itē crasseo es. n. itē crassus /
sa / sum. i. pinguis. Itē crasseo. i.
pinguis fieri. itē crassitudo. is. i.
pinguedo. Itē hec crassities / ei.
itē hoc lard / dūdi. g. lard. b. idem.
Unde lardul / si. Item lardo / as.
ac. g. larder. b. largezaff. item hoc
lardar / is / ū. g. lardoire. b. largez-
our. item lardosus a sum. g. vlein
de lard. b. teun a largez. itē obe / s /
s / sum. g. gras. b. lard. sicut caro
obesa. Itē hic petaso nis pef. cor.
caro porcina: quā alij corcam / alij
eam partem suis dicūt q ab alio
incidit / et costas cōprehendit: qui
busdam veluti virgulis pinguis

distincta. Frustrum de parua pe-
sciditur: et sale obtutum: deinde
in fumo suspensum asseruat. Du-
tus diminutiui est petasunculus /
culti. id ē paru / petaso. item popa
pe. g. graisse. b. lard. item hoc sa-
simen / nis. ga. oynt / saing. b. lart
teuz. itē hoc saingamentū ti. item
sagino as. g. engraisir. b. lardaff
Unde saginatus a um. g. engrais-
se. b. lardet. item hec arçgia / e. g.
oynt / saing / ou graisse. b. lart teuz
Itē hoc sebū bi. item torosus a ū.
g. gras enfle. b. coesmet. vide in
Oingnement. itē hec adepo / pis.
ga. la graisse du fromēt. b. lart an
guiniz. Item hec aruina ne. gal.
gresse de terre. b. lard an douar
Itē hec esculētia / ie. g. graisse. b.
lard. Unde esculentos / a / um. ga.
gras. b. lard. Idem basan grece.

Larg. g. large / plantareue
l. largus / a / um. i. largus / a / um. 2 largitas is. g.
largesse. b. larguētez. Itē largius-
domis. itē largisculus li. di. item
amplus a um. g. large. b. larg. itē
large ad. ga. largemēt. b. ez larg.
Idem affatim / 2 amplius / vel
amplius aduer.

Largejour. vide in Lardaff
Latin. g. idē. l. hoc latinū
ni. Itē latinoz / ris.
g. parler latin. b. comps latin. idē
latinizo / as. Item latuus / a / um.
g. de latin. b. a latin.

Latinit. g. latiniste. lat.
hic 2 h latinista

Lauaret. g. dire. l. dicol
cis / i / cis / ū. ac.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante A. Fo. rctii.

Unō cōdico/cis. g. ensemble dire
 b. jaurer oar yndro. item hoc di
 cta(m) iō. g. dit. b. diuis. itez hic
 dicitur iō. g. dicitur. b. diuiseur.
 itē dicitō-as. g. dicit. b. diuisaff. itē
 hoc dicitū/ii. g. dit. b. comps. idēz
 hīc dicitus us ui. itē edico/ia rī rē
 cū. g. dire/ manifeste rē rē pōter.
 blauaret/dicler yaff/pe espos. itē
 hoc edictū/cti. Uñ edictus a ū. g.
 manifeste. b. dicler yter. itē in fit. l.
 dicit nec plus inuenit scōz vsum.
 Inquit idē/inſū idē vel dicā. itēz
 inquitō/inquis inquit. r. sunt ſba
 defectiua. item f. r. o. f. e. r. s. Idem
 profero: profers.

Lauaret. ga. dit. l. dicit
 a um. idē edi
 cus: a um. item prolatus a tum.

Laurec. g. braye. la. hec
 braca che. idēz
 hoc bracale lis. bracalium lī. fe.
 morale lis. coxale lis. renale lis.
 lombare ris. lombatozū iū. fara
 ballum li. et perizoma tis. idem.

Laureyaff. g. brayer.
 l. braco as

Laureyet. g. ābraye. l.
 bracat: a: ū

Laulq. g. lache. l. laquo:
 ra: rum.

Lauscaff. g. alasser: et ar
 gir. l. lapo: as.

Laratiff. g. idē. l. lara
 tiue us a um.

Lazaff. g. tuer: occire. la.
 interficō: is: eci:
 cū ac. Uñ interfectus a n3. g. tue
 occiz. b. lazer. itē hī interfectio: is.
 s. occiffion. b. lazerēz. itē interne=

coras. ac. g. interoccire. b. enem
 lazaff. itē unemecatio nis. g. em
 tremance. b. muntre rez. id inter=
 necno: is. Itē hic r hec intermei
 da: e. g. meurtrier. b. mūtrier. itēz
 hoc irer micidif: ſ. g. mort: ou oc
 ciffion. b. mūtr. Itē neco as ui tū.
 ac. vel neco as ui nectū ac. g. tuer
 b. lazaff. vñ necis: em: ab hac nece
 fe. g. g. mort. b. an maru. item ce
 dois. cedri: cellum. ac. g. occire. b.
 lazaff. Uñ occiffus a um. ga. occiz
 b. lazer. Itē perimp: em: ēptū.
 g. occire. b. lazaff. Uñ perēptus a
 um. g. occiz. b. lazer. itē hec perē
 pto nis. g. occiffion. b. lazerēz. itē
 perneco as. g. occire. b. lazaff. itēz
 hec pernicio: ci. l. mors. itē pni
 ciofus. pro mortifero. itē hec per
 nīr cis. item pniciose ad.

Lazaraz. g. la queue
 de la char
 rue. l. hec buris: is.

Lazr. g. larron. l. hic et hec
 laro nis. Uñ hic la
 trunculus: li dñi. itē hic et hī fur
 is. g. larron de nuyr. b. larzen ne s
 Itē hic et hec cleps: pis. itē hic r
 hec abiges: tis. g. larroy des be
 stes. b. lazr da lozēner. idē hic abf
 geus ei. itē hic r hec pirata: te. g.
 larron de mer. b. hī. lazr oar mor.
 item hic peculator is. gal. larron
 publique. b. lazr manifest

Lazrez. g. embler. l. furoz
 ris dep. id larro
 cinor aris dep. id clepo: is: pfi: pfi
 ac. vñ cleptus a um. ga. emble. b.
 lazrez. itē inucluo a. ga. embler.
 b. lazrez. itē māticulo as itē pccu

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

¶ ante E.

locus. deß. g. embler la chose publique. b. lazrez an tra cōmun. itē subligo/lo/eg/um.

Lazronci. s. larcin. la. hoc latrocinium/infi. itē abigeanus tuo sui. g. larreci de bestes. b. lazroci a chat. Itē hic peculiat. et sui. pecunie publice aut principio furti: si aut sacrilegiū rex sacrari. Itē peculio as quēpiam peculio multo. Plaut. in pfa. Scelus tu puer atq; ob istā rem ego aliqd te peculio. itē peculios qd peculio multum h3. Plau. in ru. Peculiosum esse decet senis et pbi quē herophte pterear ofo: aut qd sclemēter hoi libero. itē peculiario: hoc re qd ad peculiū pnet: vel qd peculio deputat: seu qd peculiū pbi est.

¶ ante E.

Le. s. iuramēt. l. hoc iuramētū ruti. Itē hoc iniurandū dicit est affirmatio religiosa.

Leal. g. loyal. l. fidus/a/um. Itē fidelis et hoc le. itē hec fidelitas. g. loyante. b. lealter. itē fideliter ad. itē fiduciali ter: et fidēter ad. itē legalis et hoc le. g. loyal b leal. itē legaliter ad. et Leat et lipat idem sunt.

Leanes. s. nonnain. la. h. montalis/ia. Itē hic et hec montalis et hoc le. itē hic et hec sanctimontalis et hoc e. Cleanty/ et manachyri idēz sunt et eau. xal. lieu. la. hec leuca: ce

Lech. g. lieu. la. hic locus i

loca/ox. itē hic locusus ubi. a locus si gr parū locū: ponit etiā mterdū p saculo in quo pecunia seruat: qd alio note dicit vulga: et bulga: et marsupii: et capsula/sive lignea/sive eboica. Interdū ponitur p se retro quo mortui effert qd alias capulū: et libitini vocant. Et loculi p vulus. Itē hic loculi h diti. a locusus. itē localiter ad. itē loco as ac. l. pono/estituo. Interdū locare est reponere. Interdū nuptui tradere. itē hic locaroi is. et hec locatio is. itē localis: hoc le. itē hec matricis: femina qd fetus gfa tenet. Dediti itē accipit matricē p viticulo qd in feminis isct est vesice qd ad pgerandū apta est. Itē topus grece. g. lieu. du. lech. Itē topicus a um. i. localis. itē hec topica ce. gal. ropiqa. b. tobic. itē hoc omentū ni. g. beau lieu. b. lech cajr. item hoc auisib. vel solbi i pfalli auia/ox. i. loca delectabilia. itē hic successus s. huius g. lieu secret. b. lech secret. Itē hec speculare accipit p loco edito: et eminenti unde aliqd longe videri et speculari pōt: sive sit monissive turris/sive lapis/sive arbor siue qd aliud eminens. Est et specula diti. a spe: et si gr parū spem qd sit blandimētū carnis. Itē hoc speculare is. itē hoc capitaliū illi. locus romē sic dicitur a capite hominis ibi reppō dū foderēt fundamētā. Itē hic fanaticus ei. ga. lieu de tenebres. b. lech teual. Itē hoc tabulum li. idem.

Lector. g. liseur. l. lector otis

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. xciiii.

Ledan. g. large. l. hoc am plus a um. r. cōpa ratur/ior/issim⁹. qdem latus/diū et cōparatur ior/issim⁹. itē latal⁹/ r. um. g. e. largis. b. ledāhaet. itez lato as ac. g. ei largir. b. ledāhjar itē hec lauitudo is. g. largesse. b. ledāder. Itē large ad. r. cōparat. item ample ad. idē hāplimdo is.

Ledaff. g. atēdre: vid in Aftēn.

Leffr. g. libure. l. hic liber/ b. itē hec pagina e doq in pagina carmīa pāgūur l. fingitur. Qnd hec pagella/e di. itē hec paginula le. itē hec pande ctate volumē intra se oīa cōpte hendēs. Itez paralipomenō ind. Itē hic tūme⁹ ei. l. nomē ppriū pī loc rēssō: cui diu in ū illud opus plato lscrisit: in quo de rez crea tione disserit: qd Cicero postea la uisfecit. itē pētr: atech⁹ dici pōt volumē qn: qz libror: vt dng libri moysi. Itē hic codex: e qdā liber

Legat. g. idē. l. h legat⁹ ri vel est nunciū.

Legion. g. idē. l. legio is a delectu mili tum dicta est: qz leguntur milites in delectu. Diuid: itz legio in de cem cohortes. Cohors in qn qua= ginta manipulos. Manipulus in xxx. milites p vno quocq Legionē romane a nstero atqz ordine dñr: vt primani secundam: decuma ni milites vocant prime/terce et decime legionis. Itē legiscula le bi. qua legio. Itē legionari⁹ a um

qd est legiōis: vel quod ad legio nem pertinet

Legist. g. legiste. l. hic es hec legista ste

Legitim. g. legitime. l. legitimo as ac. g. legitimer. b. legitimaff. itē legitimat⁹ a um ga. legitime. b. legitimer. itē hec legitimatio is. r. legitime aduer.

Leiff. g. dñne. l. hoc pādūū/ si. vñ hoc pādūū/

Leiffaff. g. dñner. l. pā= deo es/ pānt= iusluz/ hūū neutropassiuū. itē pā= so/sas. itē m hoc pānsortū rj loc⁹ pāndendi. Itē pānsus is a um. g. dñne. b. leiffet. r. sumit ac. r. pā.

Leinanty. g. le feste son. l. hoc festūsi. itē m festulum/ stul diminut.

Lem. g. agu. la. acutus/ta/ lum. itē m acute ad. Itē ori grece: acutū/ vel veloc la. Itē orus a um. l. acu. v. y. veloc

Lemaff. g. aguifer. la. a= acui generis.

Lemder. g. agueste. l. hoc acumē is. qdem hic acutus tus tui

Lemer. g. aguifer. l. acu= trit cis. g. aguifeure. b. lemeres.

Lemidigaez. g. a= ce l hec acurionis.

Lēn. g. estāg. l. hoc flagit⁹/ ni. vide in Scang.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante E.

Lēn. g. lire. la. lego gis gi-
ctum. ac. gnis. Unde
prelego: gis. ga. deusi: lire. b. leēn
diaraoc. Itē lego: g. signifie cuis-
tir: embier: ou nager. b. dastum.
lazret pe neuff. itē lecto: as. fre.
g. lire souuāt. b. leēn a lieux. idēz
lecto as. item perlego is. ac. peñ.
coz. multū siue a pncipio ad finez
vsq; lego aut video. itē hic lector
ois. g. lectur. b. leēner. itē lecto-
rius a um. g. q̄ apēta lire. b. nep
a desq; leēn. itē lecturio is. fre. a le-
go: is. g. pēser lire. b. p̄ ydri leēn
item lectus a um. g. leuz. b. leēner.
Item hic ⁊ hec legibilia ⁊ hoc le-
g. lifable. b. leēnabl. ⁊ legibit̄ ad.

Lencquernēn. gal.
de ventre. l. hic lūbricus ci. Unde
lumbricosus a uz. g. plein d̄ vers
b. lencquernis.

Lent. g. tardis: lache. l. len-
rus a um. itē lentitu-
do: nis. g. oysuete. b. lenter̄. itē
lentos grece lentum la. Itē lēto-
res tui ere. n. g. faire lentemēt. b.
lentaat. Unde lentesco scis incho.
g. deuenir lent. b. dezrou lentaat.

Lentil. g. lenille. l. h lens
ris. itē hec lēticu-
la: le genus leguminis lenti siue:
sed diuersum. Lēticula etiā gen̄
vallis est a figura dictū. Itē lenti-
cule macule in corpe sunt i q̄ lenti-
gine s̄ dicti solent. Itē m lenticu-
losus a um. l. lenticibus plenus. itē
hec lentigo inis macula subrufa:
et in dū i facie ad lēnis similitudinē

Leon. g. lion. l. hic leo nis.
Unde leoninus a um
g. de lion. b. a leon. Itē hic leon-
culus li d̄m̄. Itē hec leonia e. est
quidā ep̄anis in britānia. Uñ hic
et hec leonēsis et hoc se. g. de ce-
luy eueschie. b. a escopy leon. itē
hic leo/nis est proprium nomen.

Leopard. g. lieupart. la.
hic leopardus

Les. g. court. l. hec curia ic.
Uñ hic et hec curialis
et hoc le q̄ ad curiā p̄tinet. et cō-
paratur lior: imus. Itē curialiter
ad. ⁊ cōparatur: lūe l̄stine. item
hec curialitas tis. et curiatim ad
uer. Itē hec curiola te diminu.

Lesell. g. laisser. l. sino nis
nis ni itē ac. g. delaisser. b. dilesell
Itē dimitto is. vel est indulgere.
Itē intermitto is. ac. g. entreles-
ser. b. entrelesell. Itē linquo ds:
qui: ctum ac. g. laisser. b. lesell. su-
pinum licum nō est in vsū. Itē
linquo est peccare. Unde belin-
quo quis qui tctum.

Leshanu. g. furnom. l.
hoc cogno-
men is. agnomē is. p̄nomē is. itē
cognomino as. agnomino as. p̄e
nomino as ac. g. furnommer du.
leshanuaff.

Lesman. h. marrastre
l. hec nouer-
ca ce. Itē nouercois ris.

Lesmap. g. filia stre. l.
hic filiastrus
stri. Itē m p̄uignus ni.

Lesmerch. g. filia stre. l. hec fi-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante E. Fo. xcb.

nastra stre. Idem hec puzigna e

Lesquiff. g. builler. la. vto is si stuz. ac. Un vstulo as. vstrino as. adu: ro is. exuro is. e ardeo es. id. Zi ardeico isich. g. comacer a brul ler. b. bezrou lesquiff. Un rearde sco is. ite cremo as. cōcremo: as. cremabilis ? hoc se. ? hoc cremiū mī. g. chair arse. b. quic loquet: ut succedo is di. ? caret supio. g. embrafer. b. lesquiff. ite toreo es: uiere tostum: item vide in Gan.

Lestat. s. parastre. la. hic patreus i. idē hic victricus ci.

Lestr. s. vesselu. l. hoc vas llo. ? plr h vasa oz.

Lestr a moz. l. h carbasus si. et plr hec carvasa oxim ebero. ite carbasus. g. voile. bu. goel lestr. ite cest robe. b. sae. ite hec ratis tis. g. nef. b. lestr. item hec pelargiaris /ris. g. cest grant nef. b. lestr bass. item hiez hec pelargiaris et hoc re. item hec trieris: eris idem. item hic diomo is item hec legis e. g. petite nef. bti. lestric bihan. ite he c pupis: pis. i. navis. item fassellus: li. ma. gms. vel femt. qui ? phasellus bi gen^o nauigū cāpani. In gñe masculino genus est le: uminis exibus ? te: retis: qui ? phaeolus ? phasilus bicē. ite hic p̄pogabus: bi. navis ad porandū equos. ite hec proza: re. g. cest le premier bout d la nef b. en pen quētaff an lestr pēn. p̄. bi qui custos est ? gubernato: in

navis proza. item hec mīparo. g. nef pour pirates. b. lestr eguit laz ron a moz. idē hec scalacia ie. ite salamus mi. ? nebis vel herbut: li. item hec nautis: is. an ad nape vel nauim. ite stolis /li. ga. granē multitudine de nefz. b. stoz listry. ite hec classis sis. ite hoc nauale: lis. item hec nauencia e. omi. item na uigo as. ga. naiger. b. neuff. ite nauticus q nauem gubernat. itez hic et hec naualis ? hoc le. qd ad naues pmet. item hac paro. gal. nef pour peshier. b. cassida pesh quetass. item hec barchasche. g. barche. b. barc. item hic mīscat^o li. ga. vne petite nef ronde. b. lestric crēn. item hic cimbulus is. hic lembus bi. item scassa scasse.

¶ Sequitur noia instrumētouz carvasi. Et pmo hic malus: li. ga. mast. b. guern an lestr. ite hec carthesia sic. g. la tour de la nef. b. au tour castell. ite hec anchora: e. g. ancre. b. idem. ite hec lunthea oz velū: li. hec carbasus si. g. voile d nef. b. goel lestr. ite hic cherucuo chi. g. gralchet. b. guiblēn. ite m hic cont^o ti. g. la perche pour bru ter la nef. b. vn perchēn pa poulsaff an lestr. ite hic remis mi. ga. auiron. b. rocuff. ite rudētes. gal. sont les cordes de la nef. b. querdēn an lestr. ite hoc tanstrū i. ga. siege a marinier pour aufrōner. b. an lech da roeuuffyat. ite amplu stre: stris. i. gubernaculuz nauis. item antempnc sunt corde a qv vela depēdent. Zsta et hmoi alia vocabula si qua sint diuersa in di

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante J.

versio loq̄is istius operis diligen-
ter inuenies assignata.

Letani g. letanie. la. hec
serania nie

Leter g. lettere de dāme.
l. hec lectica ce. Uñ
lecticarius / a / um. quod pertinet
ad lecticam

Leton ga. idem l. hoc ele-
ctrum / ctri.

Letrin g. idem l. hoc le-
ctrum / tri. vel hic ambo nis. vide
in Pulpit

Letus g. laetue. l. hecla-
ctura / ce. Uñ hoc
lactucositi. vel hoc lactuarius / ri.

Leui pp̄is nomē. l. hic le-
ui in ins. vñ leuitic⁹ a ū
¶ Leuyaff: vide in Souarfi.

Leuiatan g. z. Lis. Le-
uiathan vt
in d̄t̄ hiero. Iudei dicūt diaconem
magnum fecit be⁹ q̄ d̄ leuiathā: et
est in mari: et aiunt vt qñ recedit
oceanus draco veniunt.

Leunyaff g. emplir. l.
pleo / es. nō
est in vsu. Uñ impleo / es. repleo /
es. op̄leuo. zc. id. Itē plenuo / si /
um. g. plein. b. leun. Itē hec pleni-
tudo nis. g. plenitude. b. leunydi-
guez. itē plene / r plenarie aduer.

Leur g. aere. l. area / e itē
arefacio is / ectū.
g. faire aere. b. ober leur. itez hec
areola le diminu.

Leufrān g. lenrier. la.
leporarius / si.
¶ Leuz carr. vide in Limon.

Leuzriff ga. embroyer. l.
mitto is / is / si.
ac. Unde missus a um. g. enuoye
b. leuzret. Itē de lego as act pen.
pdu. depuro / pficio / vt cū quāpiā
mei loco / officio / negotio / ve esse
quēdo pficio. Delegare etiā si gē
legatos mittere. Item destino /
as si gē deliberare / assignare / des-
putare / parare / eligere. Item des-
tinatus / is / tum.

Lezr gal. cur. laf. hoc cor-
rum / ri.

U ante J.

Lyguin g. lie de vin. l.
hoc tartarū
Itē hec amurca ce. g. lie de l'uy
le. b. ly eol.

Libel g. libelle l. hic libel-
lus li. vñ libellul⁹ li

Liberal ga. idem / franc
l. hic hec libe-
ralis et hoc e. z cōparat / ion / ssi-
mus. Uñ illiberalis / hoc e. g. cpi
che. b. tok / piz. item hec liberali-
tas is. g. liberalire. b. frāchys. itē
liberaliter aduer.

¶ Liberte: vide in franc
Libouron g. liburnie
la. f. hec li-
burnia re. quedam regio

Libraer g. libraire. l. hic
librarius / si

Libraeri gal. librairie.
la. hoc libra-
riū / ri. idem hec bibliotheca / ce.

Lic g. lay. l. laicus: um. vñ
hic et hec laicalis / hoc
e. qd̄ pertinet ad laicū. Item hic laic

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante J. Fo. xcvi.

no ci. g. hōme lay. b. den lic. itez
licallyer aduer.

Licēn. g. lice. la. hec pla-
tea / tee.

Licenciet. g. licēcie. l.
licentia / us

Liczancec. g. licence. la.
hec licentia /
tie. Item licet vbiū impersonale.

licet est. 36 hoc fas in nō / actō / r
vto: z nō p^o. g. licēce. b. liczācc.

Licheyr. g. friant. la. hic
ecr hec agaculo
kambo: is. ardēlio nis. ganeo is
ganeū: nei. 37 ganea: e. lupanar
meretricū: gulosoꝝ diuerſoꝝ: z
popina q̄ scy sit in fra nō vt cena
cula supius. Est em̄ locus ab dir^o
exelat subterraneus vnoletie
el libidini apus. Item hic leca:
tor onis. g. friant. b. licheyr. Item
hec lecatricis: ga. friande. b. li:
cheyres. Item hec lecacitas: nis.
ga. friandisc. b. licheyry. item hec
leca ce. i. ppuetas lingendi v^o le
gacitas. Item ligurio is iul ire:
iū n. multa aude cōsumo: z suz
uioꝝ edulia carpo / z p̄ beluano:
nem p̄ fimonū volo. Uñ ligurito
res vñ gulosi z voratoꝝ edulio
rum bulcioꝝ q̄ cōsumptis dapid^o
catilloꝝ etiā lingūt et q̄ bona de:
uotant. Item scurroꝝ arie. de p̄. g.
stire friant. b. bezaff licheyr. item
hec scurras e. g. friant. b. idē. item
hec scurrulitas is. g. friandisc. b. li
cheyry. item hic valetro onis.

Licit. gal. licite. la. licitus

is num. Unde illici

tuara tum. g. non licite. b. illicite.

item fastus a uni. vt dies fast^o of
cū in quo licet negocia agere

Licom. g. licone. l. hic
mo noceros nis.

38 hic rinoceros is. vnicornis is
rinocerus / ri. is egoceros. itē hic

et hec vnicornis z hoc: ne.

Lien. g. toile. l. hec tela e.
Uñ relari^o a um ga.

de toile. b. a lien. itez hoc relari^o
rū. g. instrumēt a faire toile. bra:
stari da gueaff. itez hec bilus si.
gen^o lini submissim. uñ bilin^o a s
itē hic findo is. g. drap^o l m. b. liē

Liff. g. lime. l. h lima e. z li:
maca e. item h limula
le. di. item limo as ac. g. limer. b.
liffaff. Uñ delimo as. ga. desrouils
ler. b. dimerglass

Liuar. g. estuſſec deaue. l.
h aluuo is. is eis
uio nis. 3dem hoc eluuum us.

Liffyer houarn.

g. espien de ser. l. hec crudes: dis.

Liff. g. liure. l. hec libris: e.
Uñ hec libella le. di.

item bilibus z hoc e. g. d̄peux li:
ures. b. a dou liff. item h libris.

g. de troy s liures. b. a trilliff. qm̄
trilibris. ga. de quatre liures. b. a
peuar liff. item hoc libramēti:
si. i. equanientum.

Lies. g. souuent. l. sepe ad.
item hic et hec mul:
tiformis et hoc me. ga. de maistr
tes formes. Britonice / a lieuz
form. Unde hec multica / ticie.

tuara tum. g. non licite. b. illicite.

item fastus a uni. vt dies fast^o of
cū in quo licet negocia agere

Licom. g. licone. l. hic
mo noceros nis.

38 hic rinoceros is. vnicornis is
rinocerus / ri. is egoceros. itē hic
et hec vnicornis z hoc: ne.

Lien. g. toile. l. hec tela e.
Uñ relari^o a um ga.

de toile. b. a lien. itez hoc relari^o
rū. g. instrumēt a faire toile. bra:
stari da gueaff. itez hec bilus si.
gen^o lini submissim. uñ bilin^o a s
itē hic findo is. g. drap^o l m. b. liē

Liff. g. lime. l. h lima e. z li:
maca e. item h limula
le. di. item limo as ac. g. limer. b.
liffaff. Uñ delimo as. ga. desrouils
ler. b. dimerglass

Liuar. g. estuſſec deaue. l.
h aluuo is. is eis
uio nis. 3dem hoc eluuum us.

Liffyer houarn.

g. espien de ser. l. hec crudes: dis.

Liff. g. liure. l. hec libris: e.
Uñ hec libella le. di.

item bilibus z hoc e. g. d̄peux li:
ures. b. a dou liff. item h libris.

g. de troy s liures. b. a trilliff. qm̄
trilibris. ga. de quatre liures. b. a
peuar liff. item hoc libramēti:
si. i. equanientum.

Lies. g. souuent. l. sepe ad.
item hic et hec mul:
tiformis et hoc me. ga. de maistr
tes formes. Britonice / a lieuz
form. Unde hec multica / ticie.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante J.

indamēta dicebantur munitiō
nita filio cōcreta. Et declinatū
in plurali. Itē multiplex cis/va-
ruis involutus: multas plicatio-
nes habens. Hinc multiplico cas

Lim. g. limbe. l. hic limb^o
bi. Itē limb^{us} multe
bre vestimentū erat: purpurā in
imo pluriā hñā: ieu qbz alib orna-
mētū vestitū extremitatē ambiē
¶ Limitatū vide in Bōn.

Limō carr. als leuz.
g. limō de
charrete. l. hic remōiōis.

Lin. g. idē. l. hoc linum ni.
¶ Lin. lineus a lū: qd ex li-
no est: vt vestis linea. Itē hoc li-
namentū ei/ filū qd ex lino volū-
do trahit. Itē hoc lintheū ei/pā-
nus line^o? z sudariū quo in balne
is yunur. Et hic linari^o rñ/ qd li-
ni artē exercet. Et lineari^o qd lin-
tea vendit. Hoc linariū rñ. gal. le
licu ou habōdestin. b. linec. Et h
linpes dis/ vel hoc linpediū dū
g. chaussemēt de lin. bñ. coffino:
nou lien. Et hec linikema/mē. g.
drap de laine z de lin melles en-
semble. bñ. lien mezer.

¶ Linhan pēn/ vide i foliquēn
Licel. g. liecul. la. hoc lin-
theamentū. itē hoc
lintheolū li: z lintheū ei idem.
¶ Lindac/ vide in Lacc.

Lignēn mazcō:
pe caluez. g. ligne pour faire vne
chose droite. l. hic amfō is. itē
hec lineae. Et hic z hec linear^o
et hoc rei qd ad lineā p̄tinet. item

lineo as. g. ligner. bñ. lignēnā.
item ligneatim adverbium.

Lignag. g. lignee. l. hec
cognatio/ omis
vide in Enguedenast.

Lignez g. lignee. l. hec
pgentee ei. idē
hec soboles lis: hec p̄os lis: hec
ppago nis: hec p̄āp̄ā/ie: hec p̄
sapies eiz: hec trib^o us ui. itē hec
et hec tribulis z hoc le: qd ex tribu
est. Et triburim ad. significat per
singulas tribus.

Lignelēn g. lignel
l. liciniū nñ

Linhadēn. hec viti-
ca ce. Et hoc viticeti rñ. g. le lie
ou/ croislēt ortiez. b. linhadec. itē
viticeus a um. nem vitico as. g.
ozner. bñ. linhadast.

¶ Lioz/ vide in Courtillag.

Lippat. g. lecher. l. lāp
bis/ bi ac. bñ.
qd inuenit lābut rñ scōm orrem.
item lingo gis xi cram.

¶ Lisibl/ vide in dictione Leñ.

Lisiou. g. leziue. l. hoc
rñiū/ nñ. Et hoc
listinum nñ idem.

Listrier. g. lieu a garder
les escuelles. l.
hoc scutellarium rñ.

¶ Litargis/ vide in Tencen.

Litarg. gal. litarge/ esca
me dargēt. l. hoc
lithargiriū rñ: vel hoc lithargiū
gū. Et lithargir^o/ lapis argētū

Litargi. g. litargie/ vne
maladie. l. hec

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante D. Fo. xcviij.

liturgia/e. *zē litorguoi aſū. zēz*
liturgicus ca cum.
Liu da scriuaff. *g. encre a eſcripre. la. hoc eucau-*
ſtum ſt: vel incauſtum ſt.
Liu. *gal. color. lan. hic co-*
lor coloris
Liuadur. *gal. tainture*
l. tictura re.
Liuaff. *g. taindre. la. tin-*
go go ac. coloro
as ac. zē tincto as ac. zē tincti
ross. g. taindre ſouuer. b. liuaff a
heus. zēz hic z hec tingibilis et
hoc le. qd pot tingere. zēz fucos
as ac. g. taindre. b. liuaff. Uſu-
catuſ ta ſū. g. taint b liuet. zēz
tinctuſ ta tūz fucoluſ a um. zēz
infucatuſ a um. l. non tinctuſ.
l. Liueg. g. lueche. l. lueſtica e
g. tainturier. l. hic
Liuet. *g. tainturier. l. hic*
ſmctor no. zēz tun
trix cis. g. tainturere. b. liueres.
Liuoes. *g. mouſſe de aue*
ou barbes. la.
hic muſcuſ ſci.
l. Liuraſſ g. liurer. vide in Reiff.
Lizeren. *g. lettre. la. hec*
littera re. zēz
littero as ac. g. faire lettre. b. l.
oder lier. zēz l ſatuſ ta ſū. g. let
re. b. lizeret. zēz hec litterula le
zēz illiterat^o ta ſū. p rudi z indo
co. zēz gama grece: littera latie
zēz hoc grama ſio.
L ante D.
Loa *gal. cullier. la. hoc coz*
clear no.
Loa an dour. *g. herbe*
la. hic plātanuſ ni.
Loa maczon. *g. tra*
elle. l. hec truelle le.
Loact. *als bicl. gal. bicle.*
laci. hec ſcraba de
Loar. *g. lune. l. hec luna ne*
zēz hec ſebes be ſ-
me becli. zēz hec bianaie: a dios
i. ioue qſi ioumiana toms ſilia ex
latona q r luna: ſic dicta qz qſi die
noctu efficiat. vel q noctu ſola lu
ceat: qſi lucēs vna. zēz hec luci-
na ne: q partui preſt: q partū ſe
rar in lucem. zēz hec lucifera re.
zēz pāpilenos dī luna in plenina
dine. zēz pauſeoluſ lūz hoc ple
nūmū nū. zēz hic z hec illunio e
hoc ne. ga. ſans lune. b. heb loar.
zēz hoc interlunū nū: dī id ſpaci
um ipſo in q nec ampl^o lunave
tuſ a appareſ: nec ad huc noua vi-
deſ: qz radiſo ſolarib^o operta ſit
ſupra: non autē e regione.
Loarguēn. *g. cler de*
lune. l. ſe
linoſ: vel ſilenoſ.
Locance. *g. ide^o la. hec*
facūdia e. lūz
hec facūdiaſ tio. zēz facūdiaſ
a: u: g. bien parlāt. g. cōſper caze
zēz facūdiaſ ta tūz: facūdiaſ
Loedaff. *g. mouſſe. l. mu*
ciduſ aſū. g. mouſſe. b. loet. itē
hic mucuſ ſi. zēz muko as. gal.
mouſſe. b. loedaff. Uſ hoc mucuſ
oſis. g. pouriture. b. loedadur.
ſ. ſ.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante O.

Ure muculeus ta tu. Ure canescio
cis. n. g. dauent gris. vii. loedaff
pan coz den. Ure canus a si. Et ca
muis ca ra. Ure hec canicico cf.
¶ Urea vide in Loedaff.

Uoffe g. ladre meicau. l.
leprosiu. hic lazarus ri. Ure
leprosiu. / a / sum.

Uoffnes g. mesellerse
la. hec lepra
p. Ure hec elephasia ue.

Uog g. loge. l. hoc ligurtu
u. ue hoc magale to
g. matio de paltur. ty an buguel
Ure hec c. d. a. n. e. g. loge de ce-
ly qui garde les vignes. vii. log
nep a ur an guuy.

¶ Uogaffi vide in herberchyaff.
Uogic g. logique. la. hec
logica ce. Ure hec
dyaletica ce.

Uogician g. logicien.
l. logie. a si
Ure dyaletic. ca c. h. et hec logi-
ma. e. Ure logistonic. ca c. h. con-
rens rationes. copur. et modos
hystoriaz. hie hystouce sermo-
cui as de libet alibus sciētijs.

Uogoden g. fouriz. l.
hic musor
an hic musculus si di. Ure mari-
mus na nu. g. de fouriz. b. a. logod
Ure hec murseida de. g. occiseur
des fouriz. u. logotaer.

Uogoden dall g.
ric chamie. la. hic musaran. sel.
Ure h. follingate. r. h. vepilio is
gal. idē. la. hec
Uoquet. cadula le. Ure

hec terrula le.

Uoance g. loans. l. h.

Uoach gal. loier. l. hic
ma us ui. Ure hec laurcale. laur
folu appeliaf. An q. h. ont pro-
rona ce laurofacta. An laurca-
ta rum. gal. cozz mede loier. h.
curunet a loz.

Uolquadur g. em-
ment. l. hec arura re. Uem hoc
camina. is.

Uolq gal. ardeur. lat. hic
ardoz. oris.

Uolquet g. bulle. la.
Ure adustio. a. si. et rustio ta tum
succēsiu. sa. sic. tostus a um.

Uolquigaz g. bul
la. hec vstio vito. Ure adustio

Uost g. queue. la. hec que-
ue. de. Ure queue. a. r.
u. g. queue. b. loftec. Ure hec sri-
na rig. ga. queue de robes de sē-
mes. vii. lof hystor an gra. u. y.
Ure hec thames is. g. queue de ve-
nem. vii. lof an distar. Ure hec
strepia. e. g. la queue dūg serpet.
b. lof serpent. Ure buris bur. vii.
ris. g. la queue de la charre. d.
lof an alazr. Ure pleos. gal. vne
herbe qui fait les cheueux ian-
nes. vii. lof loarn.

Uostruce g. ostruce. la.

Uouarn g. renart. l. hic
vulpes is. Ure

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

L ante D. fo. xcviij.

hec vaspeculale.
Louen. g. ioyeux. l. hit 2
 hec hilaritas 2 hoc
 re. Itē hec hilaritas itō. g. l'esse
 b. iouidēt. Itē hilaritas ac. gal.
 fare ioyeux. b. louenhar.
Louezr. gal. auge. l. hec
 iunter tris. Itē
 hic alueus uci. Uñ alueolus li di.
Louenan. g. berrichō
 la. hic nicti
 corax vñ nocticorax c. is icrer r
Louën. g. poult. l. hic pe
 dicul. d. i. Itē hic
 serupes dis. Itē pedicul. s. u
 g. ponilleux. b. loulhec. 2 apparat.
 Itē serupedof. a. ū. Et h. pedicu
 listas s. g. pouillerie. b. louberez
 Louhec/ vide s̄ in Louën.
 Louën parfalec. g. mopton.
Louff. g. vesse. l. hic olu
 wa tut.
Louffaff. gal. vellir. l.
 olco es uti vñ
 mi tti. n. Uñ hic hec hoc olēs r.
 g. vellier. b. louffer. Itē olefio is.
 g. comēcer a paur. b. vezrou flaer
 raff. Itē olefact. ca tti. g. flen
 rz. b. flaerpet. Et olide ad. gall.
 puātemēt. b. die flaer. Item hoc
 olētū i. g. lieu puāt. b. lech flaer
Loffan. g. corniere pour
 liamen/ inis.
Loumbart. pe loun
 bardes.
 lombard/ on lombarde. l. hic 2
 hec ligur ris. Itē hec liguria/ rie
 lōbardie ligurie. b. loubardi

Itē lugusticus ca tti. g. de lōbar
 die/ de lūgurie. b. a loubardy.
Louncaff. tir. l. glutio
 tis ac. Itē deglutio tis ac. Itē in
 sorbo es uti vel pñ tti/ 2 sorbo is.
 Et hit 2 hec sorbilla 2 hocle. itez
 sorbesco cis tich. g. entregloutir
 b. hāter loncaff. itē sorbillo es. et
 hec sorbicies ei. g. engloutir
 b. lōcadur. itē sorbiticula le/ 2
 bicitacula le di. itē absorbo es uti
 vel pñ tti: vel absorbo is. ut exor
 beo/ vel exorbo: obsorbeo/ vel ob
 sorbo/ cōposita de sorbo.
Lous. g. ort. la. ludius a s̄
 vide in h̄acr.
Lousouën. g. herbe.
 l. hec her
 ba be. Et hoc herbariū r̄ in quo
 crescūt herbe. herboas. n. signi
 ficat herbas pūcere. Uñ herbe
 sco is incho est herbā effici. itē h̄
 hic 2 hec herbilis: hoc le. Et her
 bosus a si/ qd̄ herbis abūdat. itez
 hec herbula le di. Itē hoc gramē
 nis. g. herbe. b. lousouën. Uñ gra
 mincus a si. 2 graminosus a si. itē
 gramineo es. Uñ graminis co c̄
 incho. hic nardus di/ herba aro
 matica. itē q̄nta fillon/ vel q̄nta fo
 lliū. itē hoc p̄retū ti. Et polygo
 nū penul. p̄. herba g. geniculor
 multitudie quā nos sanguinariū
 vocam. folijs ruzet graminis s̄
 Succus et infusus naribus sup
 putis sanguinē. Et hec rubia/ ie
 herba tingendis lanis / ac cordis
 idonea vulgō nota. itē hec omnis
 morbis/ die. itez hec onica onice.
 A. G.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

N ante al.

Item salua / ie: herba terna q di
 uersos sanat morbos. Itē hic ser
 pilli / h/herba paruoꝝ folioꝝ / ca
 pillis p terra / serpilli / a qdus no
 men accepit. Idē hoc poliolū h.
 Idē hoc cillisiū. Itē hic nima
 lus li / gen^o fructus q a nra lau
 ca marina dī. Itē hēc amarisca
 ce / est qdā herba. Itē hic amara
 cus ci. Itē iobernherba / e. g. her
 be dñi charpenier. b. ito. lusouēn
 an caluez.

Louze gal. chauffe. l. hēc
 caliga / ge.

Lucan g. idē / vng poete
 la. hic lucanus nī
 Un lucanista / ste: q lucanus legis

Lucas gal. idem. lat. hic
 in caa ec.

Luce g. luce. la. hēc lucia / e
 luceta te dūm.

Lucheden g. eclere
 la. hēc ful
 gēra tre. Idem hēc choulcanno
 nis. vide an Sueleuiff.

Luchier gal. cler. l. hic
 fossous ri.

Lue gal. veau. la. hic vitu
 wa vitul.

Ludu g. cēdre. l. hic ciner
 nercus a ū. g. de cendre. b. a ludu
 Itē hic cinisul^o li di. Idē ciner
 luall. Itē cinerulercus ta tū. gal.
 plein de cēdre. b. luduec. Itē cine
 ro ras. r. ide incinero as ac. g. en
 cēdrer. b. luduaff. Itē subciner
 ceus / a / us. g. deffoubz les cēdres.
 b. didan an ludu.

Luguerniff / vide in Sclac.

Luychaff gal. reluire
 la. rucio as
 Un rucio^o a ū. g. reluisfāt. b. iclaer

Lunatic g. lunanq. l. lu
 naticus ca cuz
 Idē fanaticus ca cum. Itē fanas
 tic^o q sano pceest: aut fani custos

Lusen latine hoc vacinū
 um vacinj.

Luxur g. luxure. l. hēc lu
 rios ario dep. Un luxurtoius a ū.
 Itē hēc libido is. g. luxure. b. lu
 xur. Itē libidinosus la sū. g. luxu
 rieur. b. idē. Itē hic et hēc et hoc

salax cis. Itē libidineus a ū. Idē
 pelicari^o ta rō: r. b. a pelice. Idem
 perulc^o ca cū. l. lafciu^o. Idē hic r

hēc r hoc penulans tis. Itē penu
 lor ario dep. g. reqrir dissolution
 b. goulēn dithōnest. Item hēc pe
 nulāna tie / est lasciuamētū / sue

effrenatio imodica ad qduber vi
 riū a petēdo dicta. Itē hoc ven
 ris. g. luxure. b. luxur. Itē hic ve
 nus ris. g. planete. b. planet. Itē

hēc venus ris. g. deesse de luxure
 b. does an luxur. Itē hēc hēc ve
 neripeta te. g. luxurieur. b. gada
 lus. Idē veneri^o a ū. Itē incestus

ta tū. i. pollurus. Itē hic incestus
 mo tui: r incestū hri / di. flagitiū in
 affines admittū: ex in r cestus: qd
 sine cestu. i. vinculo. Cest^o aut est

cingulū veneris: q yrebat ad ho
 nestas nuptias qd cui cestus non
 fuerit adhibita: ideo incestus di

qd a sacraso illo veneris cingulo
 nō ferfiba e ent cinctura cōingeo
 de iuncti putarū: vñ pcorde in

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante A. Fo. xcix

vira vinerēt. Senius docet in ce
 stū esse spūiqz pollitronē. 3d hoc
 stupriū pu/cōit? lege venius. 3tē
 stupio as. g. courspre pucelle/on
 nō. nat. b. cafont gnerchet merch

Luzpaff g. mieller. l. mi
 l. ceo sces scui.

Sequit de M
 Gallice 2 latine idē
 grece my. Et tenet
 in nbero mille. 3d
 M caput est vnum
 quem scimus mil =
 le tenere. M.

Ma gal. mien. l. meus mea
 meum pronomen.

Machaff g. machier.
 l. mastico as
 ac. 3tēz mastiche esilachyma ē
 quā lentis arbor gummi modo
 sudat. Et hoc masticcio / tagel-
 lum scurica.

Machaff g. oppresser.
 la. opprimo
 isū sū. Uñ oppressus ū. g. oppi
 se. b. macher. Et hec oppressio nis.

Mazon g. idem. la. hic
 latipomus mi

Mazonerez g. ma
 lōne. la. hec latipomia / e.

Mazu g. massue. la. hec
 claua / ue.

Magdalen g. mag-
 dalene. l.
 hec magdalena / e. 3tē magdalū
 l. est quōdā castellū. Uñ magdale
 naria / ū. i. de illo castella: vñ dicit
 maria magdalena. 3tē habetur

hec magdalene / e.

Maes g. may. l. h maivo / ff.
 rrum / sllabarum.

Maes g. champ. l. hoc ar
 uum / i. Uñ aruult
 li di. 3dē hic cāp? p / hoc rus rē:
 hic rústus str: hoc rústulū l: z hic
 ager agri. Uñ agellus li di.

Maestr g. maistre. la. h
 magister / i. ite z
 hic istrappa pe idem.

Maestroni g. maistri
 se. la. hoc
 magister / i: z hic magfar? no
 tul idē. 3tē magistro as. g. mai-
 striser. bu. mestronia / ff.

Maegur gal. nourrir. l.
 nung rō iui
 ire us. 3dē albo is in educo cas:
 er focillo las ac. Uñ refocillo las
 ac. 3tē foculo as. Et hic z hec fo
 culis z hocle. g. nourrisable. bu.
 magadur. 3tē foueoues ac.

Magadurez g. nou
 rrisse =
 mēr. l. hic toc? c? cut: 3dē hec fo-
 cio nis: hoc alimētū rī: hoc alimē
 nis: hec alimonia / e: hoc hōmē ior
 et hoc fomenū ti. 3tē hic fomes
 tis a fouēdo: hoc ē nutriēdo ignē
 bē. Est et assula ex arborē excussa
 dū cedit. ponit et. p. ol. mperia
 sicca in q̄ facile ignis inflāma / t.

Magnificācc g. is
 la. h
 magnificētia / ue.

Maguer g. nourrisier
 la. h nutritor
 rō. 3tē nutritici? a / um. i. q̄ nutrit
 vel est nutrit? 3dē nutritor? a b
 s. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante A.

<p>Magueres gal. nour rice. lat. hec alitrix cibi vel hec nutritrix. Unde hec nutritrix le di.</p> <p>Maguet gal. nourry l. nutritus ta tu ite alupnus na nu. ite fortis ta tu Et educatus ta tu idem.</p> <p>Maieffe s. idē. l. hec maieffas tis. Unde maieffatus iā lum.</p> <p>Mahagnaff in pīstignaffest.</p> <p>Maheny gal. le mien. l. meus iā lum.</p> <p>Maillet s. idē. l. hic maris ti. Un mar-tellus ti di. vide in Dorzoi.</p> <p>Mainghez vide in Colroz.</p> <p>Mailuraff s. enuelo per. la. in uoluomō u. ubi. Un uolur a ū</p> <p>Mal s. malle. l. hic masculus. l. idē hic mas ris: idē cubio nis. idē in herma grece.</p> <p>Mal s. male. l. hec malē le. Et hec mātes cē idē itēz mānticat ta tū. g. charge de male. h. bechyet. itē h mānticula e</p> <p>Maleurus gal. malleu reur. la. in faultra ta lum. Uide in Fortna.</p> <p>Malaff s. moudre. l. mo lo is u ere itum. Et hoc moluerū / cri. gal. roue de molin q fait tourner la meule. b. rot an melin. itē cōmolo is u ere itum vel itum. i. simul molere.</p> <p>Malazn s. gerbe de ble. l. hec gelima je Et hic merges tis idē.</p>	<p>Malu gal. manue. la. hec malua ur. Un malua: e? a ū. g. de manue. b. a malua s. paupiere de</p> <p>Maluēn s. paupiere de ocell. l. hec palpeora bre. itē palpeborius a um / follicul? q ocul? intergit / q cilere mouere sit. Uel qñ cellis a celan doiq oculū celet. Et inde fit sups cilū quod pilis obregit.</p> <p>Maluofance vide in Drouc.</p> <p>Malouer an espice l mo: itēz</p> <p>Malediction s. idē l. hec maledictio nis. idē hec iprecatio nis. Et iprecor aris dep. g. mauldire b. millizyen. Aliqñ capm in bōa significatioe. g. per. b. pidiff.</p> <p>Mam gal. mere. l. hec māter tris. Un māter cula le di. urē mātern na nū. g. de mere. b. a mam. Et hec māternē. g. marastre. b. le sinā. itē hic ē hec māternatio ē hoc le. g. māternel. b. a mā. itē hec māternitas tis: ē hec māternalitas tis. itē hec māterfamilias ciea sola q in manu mariti / nūcipio qz est: qm nō in mūnomū tñ sed in fami- līā qz mariti ē in sui herediolo- cū uenerit. itē hec socrus cr? cri vrotis nec mater: s. locer vrotis nec pal. itēz hec auia / e. g. mere grāt. b. mā coz. itē hic ampiaſter ſtri. g. la mere aux mouches. b. mam an quelyen.</p> <p>Manach s. moine. l. hic uē monachus tus tu. g. oadre des moines. b. vīz menecy.</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Mante A. Fo.C.

Manaches s. moines gal. manifeste. b. manifest. ite ma-
monach. sc. la. hec nifestata a bi qd est notoriū. i. qd
manifestat. Et manifeste ad. itez
Manachy s. mona- pūptus sa tū p rātionē ponit
libere. lat. pro manifesto r appt: cū res a se-
hoc cenabū bū q ē hūc het ē d'yo-
bita e id la cōc vider s monache
rū s. monastere. b. manachy. cre more loco educit vt parata no-
bis r ad man' sic: vñ dicim' res ē
in pūptu. i. manifesta. Et pūpt'
bi q tā parat' est ad agendū: r in
quo nulla mora est. De signo nas
ac. g. manifeste. b. manifestat.
Manc s. de fruct des maïs
la. mācus ea cum.
Māchouer s. chouere. galli. mā-
la. hec mā dibula/te. chouere.
Mandamāt s. idē. l. hec
hoc mā danum ei. Unde in Sourchemēn.
Mandoc s. gargueton. s. idē. l. hec
la. hec gurgu- lio onis/est quidā piscis.
Mādrazoga s. et la. idē. Est
qdā herba hās radices ad modū
hois. Poete vocāt eam antropo-
reda. Et latini mā d'erre.
Maner s. manoir. la. hoc
manerifirū. s. gand. l. hec ci-
Manec s. rotheca ce. rotheca ce.
Maneguet s. gānier
la. hic ci rothecarius/rū.
Manier gal. maniere. l. hic mod' di. ite
modestus sa tū. i. rēperatus. itez
hermoestia/ idē est q cōmēs
in alo Et mod' ste a d'uer.
Manifestaff gal. ma- nifester
la. manifesto as ac. idē promōtis
et pūlo as ac. Et manifestus a ū.
gal. manifeste. b. manifest. ite ma-
nifestata a bi qd est notoriū. i. qd
manifestat. Et manifeste ad. itez
pūptus sa tū p rātionē ponit
pro manifesto r appt: cū res a se-
cre more loco educit vt parata no-
bis r ad man' sic: vñ dicim' res ē
in pūptu. i. manifesta. Et pūpt'
bi q tā parat' est ad agendū: r in
quo nulla mora est. De signo nas
ac. g. manifeste. b. manifestat.
Mān gal. manne. lau. hoc
manna ne.
Mansion s. idē. l. hec
mansio onta ite hec mā stuncula le bi. Et in an-
stonātus/a/um.
Mantell gal. mātēau. l. hec
chlamis/ idē hic mātellus li: hec cichlaos/
vel hec cichlae: r hoc pallum tū
ite palliatus sa tū. s. mātelle. b. i.
mātellet. et pallio as. g. māteller
b. gūli quaff mātell. Et hoc pallio
tū li di. ite hoc sagitt. chlamis mu-
litar' quadra. et hoc sagulū li di.
Manuel gal. idem. lati. hoc manualet
lis: est quidā liber.
Manumitaff s. as
frāc har. gal. manumit'er. lat. manu-
mito tis si sum ac. i. de seruo libe-
rum facio. Unde manumissus sa
sum. i. liberatus a pōrestate. itez
hec manumissio/ onis. s. franc h'i
se. bn. franchis.
Maourien s. ethiopi
en. l. hic et hec ethiops is. vñ ethiopic' a ū.
A. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante A.

Map g. filz. l. hic filius m.
 2 hic natus/ hic gna-
 tus. ti. idē pedos grece. idem hic
 puer ri. 3re hic puerulus li. vñ.
 Item hec puerina/ e. g. enfance.
 b. bugualeerez. 3es hic et h pue-
 rilis et hoc/ le. qd ē pueri. arē pue-
 riliter ad. Item hec puerpera/ re
 mulier q̄ recens peperit siue pue-
 rum/ siue puellā: vulgo paliola dī.
 3re hoc puerpū/ rñ. ip̄o quo pu-
 erpera ex dolore part⁹ cubat. Ali
 quādo etiā p̄leo ipsa. 3re puero/
 sa. Uñ puera/ co/ is incho. d̄ ex pa-
 cto infantia puerinā inchoā: itē
 repuera/ co/ is. Item hec pūsto iō
 g. petit/ enfant. b. mabic. item hoc
 verbū bī. ga. le filz de dieu. b. map
 dōe. Item hic ē hec filialis ē hoc
 le. i. de filio/ vel de filia. itē hec fi-
 lialitas/ is. 3re filialiter ad. Item
 hic ē h infans iō. g. enfant. b. map
 Item hec infantia e. ga. enfance.
 b. maberez. itē infantilis ē hoc le.
 qd est infantis. item infantuosus
 a/ um. itē infantulus/ li/ dñm. 3re
 hic nothus/ thi. cū aspiratione iō
 apud grecos dī: q̄ ex vxore nō legi-
 tima natus est.

Map an lagat g. la
 puelle de loill. l. hec pupilla le

Marbz. g. marbie. l. hoc
 marmor iō. Uñ
 marmoreus/ a/ um. g. de marbie.
 b. a marbi:

Marchepie g. idem.
 l. hic sup
 pedaneus/ nei.

Marc g. idem. l. hic mar-
 cus ci. 3re hec mar-

cha che. g. marc dos/ ou bargens.
 b. marc aouri/ pe argant.

Marcan resin. g.
 le
 marc du rassin. l. decinarum/ rñ.

Marcel. g. marceon. la.
 hic marcellus li

March. g. cheval. la. hic
 equus/ qui. Uñ

equinus na rum. 3re hic equus
 li dñm. idem ypos grece. item hic

petol⁹/ i. g. cheval a piedz blās. b.

March troasguēn. idem hic pedu-
 lus li. Item hic verudus/ i. g. che-
 val limōyer. b. march limon. 3es

hic fillogeus ei. quartus equ⁹/ fo-
 lis. Item hic caballus quasi cas-
 trallus. g. roufcin. b. march rouy.

Item hic cantherius/ rñ. equ⁹ cui
 testes ā putati sunt: q̄ ideo fit mā-
 snetior. g. cheval castre. b. march

spaz. Item hic cabo nta. 3re hic
 gradarius/ rñ. g. haquene e. b. ha-

quene. Item hic badius dñ. qua-
 si vadius equus ē: cui est p̄beni-
 cis color. Item hic spadix/ cis. est

equ⁹ habēs colorē palme. Item
 equus glācus/ qui est colorē mel-
 lino. Item equus subalbidus est

guttatus albis: et nigris. itē equ⁹
 albus est cum quo palore. Item

equus candidus est nius. Item
 canus est d̄ ex candido et nigro co-
 lore est. Item equus scutular⁹ est

qui quosdam oibes habet albos
 inter purpureos. Item equ⁹ ve-
 rius est q̄ habet varic⁹ colorum

imperlū. Item equus cādidus ē
 qui habet frontem albū. 3re equ⁹

ceruinus est/ quem vulgus scalot
 dicit/ qui habet colorē cerui: itē

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante A. Fo. ci.

Micir⁹ admittarius / rñ / vel emi-
sarius. Item acranes : quia eret
sic coloris : et est mirceus qui est
pressus et purpura. Et est doctus
vel basius quasi de asino : quia color
eius sic similis asino. et idē dicit
cuereus / quia streuisdem coloris i
cinere. Et est retrogradus / q̄ re-
trogradatur. et est respicator / qui
lenter obiectis cespitib⁹ ruit. Et
idem dicitur suffusor / vel suffusus
et sternor : quia sternitur sternit
insidentem : et est equ⁹ redortat⁹
aposterior / est p̄doratus ab an-
teriori. Item hic equiferus ri. item
hic p̄poram⁹ / mi. g. cheual marin
b. march mox.

Marchadour. Sa. mor-
chant. l. hic mercator / ris. itē hec
mercatrix / is. gal. marchande. b.
marchadoures. Item hic institu-
tor / is. g. marchât. b. marchadour

Marchadourez.
g. marchandie. l. hoc cōmercū :
cū. Item hec merces / edis.

Marchat. Sa. marchie
l. hoc merca-
tum. Item hic mercatus / tus / mi.
Item hoc empirium q̄. Item hoc
emporium / ſi. itē mercor / aris de.
g. marchander. b. marchatiff

Marchaucy. g. esta-
ble a-
cheuante. l. hoc equistracū q̄. Item
hic p̄podromus / mi. idē hoc sta-
bulum li. Item hic stabularius q̄
hospes viatores p̄cio recipiens.
Unde stabulor / aris de p̄. 2 stabu-

loras. si q̄ sto / diuerto et q̄ si sta-
tionē habeo : siue etiaz in stabulo
guberno. Unde hoc statorium / ſi.

Marzbran. g. cobeau
l. comus a

Marhec / pe mar

hegues. g. cheualier / ion cheualie
re. l. hic et h̄ m̄des / us. itē milita-
ne. g. cheualerie. b. marhecey.
Unde hic et hec militaris et hoc
re. gal. de cheualier. b. a marhec.
item milito as. neu. milita exer-
ces. Item hic milito is. idē quod
miles. itē cōmilito onis. item hic
et hec stragil / is. idem q̄ miles.
hic stratodes / is a stragemam
astute rei militaris gesta milita-
ria : exempla siue cōsilia militaria
q̄bus hoies ad silia faciēda du-
citur. Unde hic stratilotes / is.
gal. p̄ice de cheualerie. b. p̄ince
an marheyen. i. dur. itez hic tiro /
is. g. neuel cheualier aux armes.
b. marhec neuez graet. itē hoc tē
rociniū / m̄s. g. nouvelle cheuale-
rie. b. marhecey neuez. Unde tē.
rocinoz aris de p̄. g. cōmācer a ar
mer en cheualerie. b. de p̄ou enē
armaff e marhecey

Marcharit. g. marga-
rue. l. hec
margareta / te. sed margarita.
est lapis preciosus. Vel est h̄bo.

Margin. g. marge. la.
hic et hec mar-
go / nis : et ponitur pro cuiuslibet
rei extremitate.

Maregour. g. pe mar-
hesource

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante A.

M cheuavechur/ou cheuavecher
 fe. l. hic et hec eques/ro. xcm hic
 equester/hec stris/2 hoc stre.

Marhequez^{ga. che-}
^{maucher}
 Le. in/as. ac. 3re equita/ia. 2y.
 Ga. mane. l. hec ma

Mari^{ria/rie.}

Marr^{s. hone. la. hic ligo/}
^{mito. ite ligonizo/as}
 ga. houer. b. marras. ite hic e hec
 ligonista/e. ga. houer. b. marrer.
 vide in Sagact.

Martele^{ga. alauemre}
^{.l. forte/for san}
 fottitan/fottallio/vel fozalle ad.

Martin^{ga. idem. la. hic}
^{.martinus/i.}

Martyr/pemar-
 tyres. g. maririon martire. l. hic
 et hec martyris. 3h hic e h. p. ho
 martyris. g. p. mter martir. b. an
 quecass martyr. sicut fuit bris ste
 phan. ite martyru/ii. g. marture
 b. merzerin. ite martirizo as. ac.
 g. martirer. b. merzerpaff.

Martir. g. martire.

Maru^{g. mozt. la. h. mozt}
^{ns. is feron grece}
 3d nicros grece. is thantos gre
 ce. 3d hic interitus: 2. un. ite hoc
 lectu ti. 3re parca ce. est mozt iser
 ni. a parco is b. per cōrtariū. itez
 mortuus a um/2 defictus/a/ii. hō

Maruel^{s. moztel. l. hic}
^{e. hoc le. 3d ferialis e hoc le. ite}
 lectu ri. i. mozt scdm p. s. a leo fit
 quo veteres vsi sunt. p. delecti qm

mozt oia. delect. 3d e letalis e hoc
 le. ite letificus ca. uni: qd mozt e in
 ducit. ite leto as mozt afficio. ite
 letaliter: e moztaliter adverbis.
 3rem vide in Veruelt.

Maruaill. g. mervelle
 rado/ro. e hoc miraculū. ite hoc
 tamna/ro. 3re tau e yau. ad. est h
 dā admirandis/vel iuramēn. ite
 miroz/ario. g. merueille. b. mir
 uallaff. ite admiror/ario. ite mi
 rabilis e hoc: e qd est admirande
 dignum. 3rem hic et hec admira
 bilis et hoc: e. ite mirifice ad.

Martin. g. martin. la. hic
 molofus/ia/sum. e molofus/ii. 3h
 molofus/ia/sum. e molofus/ia/ii.
 3rem molofus/ia/sum. i. moztar

Mat. g. bon. l. bon/ia/ii. e cō
 parat bon/2 melior op
 tim. Un bene meli/2 optie ad. ite
 fatius ad. ite kalo grece/bon/2 la.
 ite hec melioras ia. g. bonie. b.
 madelez. Unde melioro/ro. g. fai
 re milleur. b. gnelhat.

Matematic^{ga. ma}
^{que. l. mathematicus/ca/cum. qd}
 est disciplinabile.

Materi. g. matiere. l. hec
 materialis e hoc: e. qd est matie
 a quo materialis ad. ite materia
 nis a. ii. ite materio as. ac. g. faire
 matiere. b. ober materi. 3res hoc
 ile p oēs casus si gr. id qd i scdm
 parte colarū est i hote e colō gre
 ce b. Un colici dolores i crastio
 bus intestinis. 3re hec ypotasoi

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante E. Fo. cii.

no. l. p. in ord. d. h. l. i. s. m. a. t. e. r. e.

Matez s. chabriere. l. hec camerariale. Idē hec abia e. 2. scilla e. idē. Un hec ancilla le/diñ. 3. itē hic pedisse- quis: 2. pedissequa/fantulus 2. ancilla: qui 2. q. d. h. i. s. i. u. e. d. h. a. m. l. e. d. e. u. r.

Matinefou s. mari- nes. la. l. p. r. m. a. t. u. r. i. n. e. / r. a. t. a.

Mathias e. m. g. s. b. r. i. s. g. 2. la. idem

Mau s. agile nō pareceur i. industris 2. hoc i. e.

Maout tourz s. b. e. l. u. n. l. v. r. u. e. x. / c. i. s.

Maudez s. maude. l. h. m. a. u. d. e. t. u. s. / r. i.

Mazeu s. mathieu. l. h. i. c. m. a. t. h. e. u. s. / e. i.

Mazron s. marine. l. h. m. a. r. r. i. n. a. / n. e.

M ante E

Me s. moy l. ego meir l. mis s. p. n. o. m. e. p. n. e. p. s. o. n. e. Un egomet. s. a. m. o. y. m. e. / m. e. s. d. n. i. m. e. m. a. h. u. n. a. n. Idem egoipse.

Meuy s. muy la. h. i. c. m. o. d. i. o. l. u. s. l. i. d. i. s. t. i.

Meau vide in hanteraff.

Mecanic s. mecaniq. l. m. e. c. a. n. i. c. a. / u.

Mechancc s. idem. l. v. e. a. d. u. e. r.

Mechant vide in Quaez.

Mecher s. besoingne. l. h. o. c. n. e. g. o. c. i. u. m. / s. i.

Idē hec negociario niē. i. merca- tura. itē negociator/ro. g. besoing- gneur. b. mecherent. itē negoci- orario. g. besoingner. b. labourat.

Mechercur s. o. e. u. r. i. e. r. l. a. h. i. c. h. e. c. h. o. c. a. r. t. i. f. e. r. c. i. s. idē hic et hec opifer/ia: hic ergatale. 3. h. i. c. o. p. a. r. i. u. s. / r. i. i. t. e. h. o. c. a. r. t. i. f. i. c. i. u. / c. h. g. o. e. m. r. a. i. g. e. b. m. e. c. h. e. r. U. n. t. e. a. r. t. i. f. i. c. i. o. s. u. s. a. u. s. q. d. c. ō. a. r. t. e. f. a. c. t. ō. e. s. t. i. t. e. a. r. t. i. f. i. c. i. a. l. i. s. 2. h. o. c. l. e. g. a. r. t. i. f. i. c. i. e. l. b. a. r. d. u. a. 3. i. t. e. m. a. r. t. i. f. i. c. i. a. l. i. t. e. e. t. a. r. t. i. f. i. c. i. o. s. e. a. d. u. e. r.

Medecin s. medecin. l. h. i. c. m. e. d. i. c. i. n. e. i. t. e. m. h. e. c. m. e. d. i. c. i. n. a. / e. i. s. i. b. p. i. g. r. a. g. r. e. c. e. 3. i. t. e. h. e. c. m. e. d. e. l. a. / e. g. m. e. d. e. c. i. u. e. b. m. e. d. e. c. i. e. z. i. t. e. m. e. d. e. o. z. i. s. g. f. a. i. r. e. m. e. d. e. c. i. n. e. b. o. b. e. r. m. e. d. e. c. n. i. e. z. 3. i. t. e. m. v. i. d. e. i. n. O. i. n. g. n. e. m. e. n. t.

Mediator s. media- teur. la. h. i. c. m. e. d. i. a. t. o. r. i. s. 3. i. t. e. z. h. e. c. m. e. d. i. a. t. r. i. c. i. s. 3. i. t. e. m. m. e. d. i. o. a. s. g. m. e. d. i. e. r. b. d. i. s. s. o. r. c. h. 3. i. t. e. m. s. e. q. ō. s. t. r. i. s. / i. s. t. r. i. s. s. t. r. e. e. t. h. i. c. 2. h. e. c. s. e. q. u. i. s. t. r. i. s. 2. h. o. c. s. t. r. e. e. t. s. e. q. ō. s. t. r. i. s. t. r. a. s. t. r. ō. E. t. p. a. c. e. s. e. q. ō. s. t. r. a. i. n. q. ō. U. i. r. g. P. l. a. u. U. n. d. f. u. g. i. o. s. e. q. u. e. s. t. r. ō. e. s. t. a. ō. t. s. e. q. ō. s. t. r. ō. a. p. ō. q. u. ō. p. l. u. r. e. s. e. a. n. d. ē. r. e. m. d. e. q. u. o. s. o. n. t. r. o. u. e. r. s. i. a. e. s. t. r. o. p. o. s. i. t. ō. e. s. t. e. s. t. i. m. m. e. d. i. a. s. i. n. t. e. r. d. u. o. s. a. l. t. e. r. c. ō. s. t. r. a. s. p. o. d. q. u. e. m. a. l. i. q. ō. d. s. e. p. o. n. i. t. 3. i. t. e. m. s. e. q. u. e. s. t. r. o. a. s. l. s. e. p. a. r. o. s. g. m. o. y. e. n. n. e. r. i. a. p. p. a. i. s. e. r. b. a. r. p. o. e. n. t. a. s. s. i. p. e. u. c. h. a. t.

Mechiën s. mornar. l. p. o. l. i. p. u. s. p. i. U. n. d. e. p. o. l. i. p. o. s. i. t. ō. s. a. l. i. u. m. g. m. o. z. u. c. u. r. b. m. e. c. h. i. e. c.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante E.

Mel. s. miel. la. hoc melis. la. boz apu. Unde mel leus a um. z mellinus a um. z mel lins a um. g. fait de miel. b. great s mel. Uti hoc melliculu/ li. diu. item melli fluis a uz. ex quo fluit mel. ite mellifico us. g. faire miel b. ober mel. Unde mellarius a li. qd ad mel pinet. ite hic mellari rii. qui mellis opus exercet. item melificum mellis factio.

Melēn. ga. saune. la. cro= ceus a um.

Melencolic. g. melen colenz. l. melācolicus a um. Uti hec melācolia e. g. melācolie. b. melēcoli

Melchenēn. g. treffle la. hoc trifolium lli

Melconi/2 peidiri idem sans.

Melen by. gal. moyel doruff. la. hic vitelluoli.

Melēn alcorn. gal. moyle. la. hec medulla e. Uti medullinus a um. ga. de moyle. b. great a melēn corn. Item medullitus ad. l. ex intimo/ vel intime.

Melbuedēn. gal. li: mas. l. hec limax: cis. idē hec limaca: ce

Melbuedēn cro= guēec. g. limasson. l. hec testudo nis. Unde hoc testudinatum: ti.

Melin. s. molin. l. hoc molendinum: i

Melinqezr. ga. mōnyer. la. hic molendinarius: ff.

Mell. s. miller. la. hoc mel: lum: li. Uti melleus a um. z milanus a um. z melleus a um. ga. de miller. b. a mell. item melo: is. et pepo: is.

Mellēn an pēn. g. rōtaine b la rste. l. hoc scipor

Melodi. s. melodie. la. h melos grece.

Membry. s. mēbre. la. hic artus: rudu. it hoc mēbrū bii. Uti hoc mēbrū/ li. di. Itē hic r hec emēbrus: huc bre. l. sine mēbris. itē hec mēbra: na e. g. parchemin. b. idē. itē mēbratus a uz. g. mēbrus. b. mēbres item mēbro: asac. Itē mēbrōsō sa um. q magnū habet mēbrum. item mēbratim ad. sicut p mēbra singula. item artuatum ad.

Memoar ha me= moral in Couffahat sunt

Men. g. pierre. la. hic lapio is. itē hic lapillus: li. di. itē hic lapidator: is g. lapidum b. idē. vñ lapidari a li. qd ad lapides pinet. itē hic r hec lapidici: daz. g. tailleur de pierres. b. tail ler men. itē hec lapidicina e. gal. quarriere. b. mēgluez. itē lapido: asac. g. lapider. b. squire: sāt mē itē lapidosus a um. qd lapidibus abūdat. itē vide in Kanouēn. itē hec petra e. g. pierre. b. men. Uti hec petrelaz: itē petrinus a um g. de pierre. b. shen. ¶ Sequunt

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante E. Fo. ciii.

nola. it. lapidū h̄ciōz q̄ signifi-
cant p. it. oides ā geloꝝ: q̄ Sar-
dus: Topasius: Jaspis: Crisoly-
tus: Onix: Berillus: Sappirus:
carbūculus: et Smaragdus. itē
h̄c smaragdus: a. ū. 3rē h̄ sma-
ragdo: nis. itē h̄c p̄rop̄ p̄. itē h̄
natis is. g. pierre de pauenēt: b.
men pauē. itē h̄c et h̄ filer: a. s.
pierre dure. b. bilēn. itē h̄c filer:
a. s. g. chosē faicte de caillōz.
b. maczōn rez s bilz. itē h̄c filer:
a. um. itē h̄c focalis lio. idē q̄ filer:
vide in Caillōen. itē h̄c diuidicū
h. g. bourne. b. men h̄arz. vide in
Zōn. itē h̄c topus: p̄h̄. gen^o la-
pidis a p̄ri q̄ de facili in arenam
resoluit. itē h̄c gēma e. lapis pre-
ciōsus. itē h̄c gēmo ac. itē h̄c gēmatū
a. um q̄ est gēmis ornātū. itē h̄c
gēmula e. di. itē h̄c zelata: ce. itē h̄c
zarinus ti. itē h̄c berillus li. itē h̄c
zario dis. itē h̄c ligurius r̄h̄. itē h̄c
millecreffis: flo. h̄i omnes sunt la-
pides preciosi.

Men melin g. meule
i. moles
i. res magna et magni p̄derz
item h̄c mola: e. itē h̄c molaris
substā. i. dēns maxillaris. Mola
tū vero adtec. lapis molaris: e.
quo mola fit. Qm̄ molaris a. um
q̄ ad molā p̄inet: vt assius mo-
lari^o quo yr̄imur ad molā. item
molo is. s̄ḡt mola tero.

Menauet g. alme. i. h̄
subula: e

Meney g. mōraigne. la.
hic mons: nis. itē
montanus a. um. q̄ est ex monte

vt mōrant imbues. Qm̄ h̄c mont-
culus li. paruos mōs: item mon-
ticulus li. di. itē montosus a. um.
vbi iunc multi mōtes. itē h̄c liba-
nus i. est mōs libanus: vel q̄dā an-
bor: vel tēplū. itē h̄c p̄nalsus li. itē
h̄c olim^o p̄. itē h̄c taboz: h̄erz
mon sunt duo mōtes. itē h̄c ozo-
ontis. item hoc p̄mōtoniū: est
mōs alius. item h̄c caluaria: ce.
mōs vbi crucifixus fuit iesus

Mēn g. cheureau. i. capiti
lus i. capitiolus. sur-
rim^o mi. edus i. r̄b. Unde edulus
li. r̄ edulus li. dimini.

Mendiant g. poure.
i. mēdicus
a. um. 3rē mēdico as. g. mendier
b. goulēn an alusen. itē h̄c mēdi-
citas is. g. poure re. b. dyrenēs.

Mengleuz g. pierre-
craib: dā. 3rē vide in Zden.

Menell g. demourer. la.
maneo es si suz-
neu. ḡnis. vnde manso: as. frēq̄n.

Mennat g. demāder. li.
dep̄. idē scitor ans. id̄ p̄p̄: is ac.
v̄h̄cōpeto is. s̄ḡt honorē: vt con-
iugū: vel q̄dus aliud aduersus
aliū peto: q̄n̄ si l̄pero. itē h̄c peti-
tio is. g. demāde. b. goulēn. item
petificata e. di. itē h̄c petitor ozis
g. demādeur. b. mēner. itē peti-
a: um. g. demāde. b. mēner. itē po-
sco is poposci itū ac. g. demāder.
b. mēnar. idēz postulo as. itē h̄c
postulatio is. g. demāde. b. men-
nador. r̄ postulatim ad. itē h̄c po-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante E.

Stulator s. g. demãdeur. b. goulẽ
ner. Item hic hec hoc petar: cio
 item hic procius/ ci. Proci dicunt
 qui in eandẽ libidinẽ nimia appe
 tentia conspirãt: a procãdo dicti.
Est e m̃ pcaratimũ lasciuẽ pefe
Uñ pceas mollũ rerũ pentores
erũ perãdo nimũ penulci. A. p.
ẽãdo. i. poscãdo. pcaritas notata
est. Et pcar/petar: qd̃ erde ina-
nimãtibũs dici pãt: Itẽ pcariter
ad. itẽ dicitõ: as: sepe dico: puoco
itẽ pco: is: uure: itũ. sũt peto:
Item stipulor ar. g. demãder. b:
goulẽn. Uñ hec stipulatio. is. gal.
demande. b. goulẽn.
Ment g. quantite. lat. hec
 quantitas is.
Mentẽn. g. mente/ vne
 menta: te. Idem hoc sitereris.
Merc g. caractere. i. h̃ cha
 racter is. itẽ chara
 cro as. ga. faire caractes. b. ober
 mere. Itẽ cauterũ instrumentũ
 est quo note imprimũtur: 2 mor
 bi aliõqñ insanabiles muni solẽt.
 Preterea cauterũ in pictorũ in s
 trumẽs cõducẽt quo bitumina
 tiones fortiores queq; cõgluti
 nationes cõcoquũtur. Item cau
 teriatũs a u3. qd̃ si qũt̃ est illo cau
 terio. itẽ cauteriolũ li di. itẽ cau
 terio is. idem cauterizo as ac. g.
Mercer g. mercier. i. hic
 mercenarius is
Mercerez g. mercerie.
 monũ: nũ. 2 cõ. mercũ: cõ. Idem
 hec mercilla e. Idem hec merc
 cia. i. mercatura.
Mercl. g. ronilleure. l. em
 go unis. ppue in ere vclãgen
 to: et viridescit. Rubigo vero in
 ferro et se genibus. item erugino
 nas g. desrouiller. b. dimerciaff.
Mercler. g. virgino sus a us
Merch. g. fille. l. hec filia
 he. idem naita: re.
 Idem hec gnata re.
Merchodẽn. g. pou
 pre. la. hec pupa pe. et pupulla: le. buni.
Merdeat. g. marõnier.
 Item hic nauticularius: r̃. Item
 hic nautrologus: gi. gal. cest le
 disõneur de la nef. b. bouzouryn.
Merẽn. g. ressie. l. merẽda
 daa. g. ressie. b. dibry merẽn.
Merpenẽn. g. formy.
 la. hec for
 mica e. Uñ formica: la. e. di. itẽ for
 micin? a us. qd̃ est formice. Plau.
 homo formicinus.
Merit g. merite. l. hoc me
 ritũ: ritũ: ti. Itẽ merito
 rius: a: um. qd̃ questũs facit corpe
 suo. Uñ eq̃ merito: si. 2 meritione
 rheadẽ que ass̃ g̃a locãt aut con
 ducũtur. Et scotta in a scula pueri
 merito: si q̃ lucri cã. p̃stituit. Nã
 puelle nõ vocãtur meritione: sed
 meretrices. Merito: si hãm q; r̃
 meretrices p̃cio merẽt. itẽ meri
 tus a um. qd̃ est cõgruũ et cõme
 nitõ. itẽ merit? a. li. i. incõueniõ

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante E.

Metre s. metre. l. hoc mes-
 ca cū. g. de metre. b. a metr. Itē
 metricē ad ut ex ameter tra trū
 g. vers de six piedz. b. metr a pu-
 ech troas. Itē pēthametera ū. g.
 vers de cinq piedz. b. metr a pēp
 troas. Itē tetrameter a ū. g. vers
 de fire piedz. b. metr a deuar troas

Metristaff s. metrista
 et. lat. me-
 strico cas. ac. gms.

Metristier gal. metrist
 cur. lat. hic
 metristator oris.

Meuell gal. varlet. l. hic
 famulus li.

Meuell a cambz
 g. varlet de chādre. l. cubiculari?

Meuliff gal. louer. l. lau-
 do das. ū. hic
 et hec laudabilis? hoc le. g. loua-
 ble. b. tra va meuliff. Et hic? hec
 illaudabilis? hoc le. gal. nō loua-
 ble. b. tra dimeulus. itē laudatus
 sa rū. g. loue. b. meulet. ū. illau-
 dar? sa rū. g. nō loue. b. dimeulet.
 Et hic laudator ris. g. louer. bu.
 meules. itē hec laudatrix cis. g.
 loueresse. b. meuleres. Et hec lau-
 dano nis. g. louenge. b. meulidi-
 gues. item hec laus dia.

Meur s. grant. l. hic hec
 item grandis et hoc de-
 item magnus sum. vide i Bijo.

Meurbet s. tres. l. val-
 de. et oppido

Meur s. meure. l. mātū
 tra rū. ū. imatur

ra rum. g. nō meure. bri. dimeur.
Meuraff s. meurer. la.
 matureo/lon-
 z caret suplo. n. ū. matureico et
 inch. itē maturo as. z matureo/lo

Meurdet s. meure. l.
 hoc mātū
 sa rū. Et mature ad.

Meurz s. triars. l. h mar-
 tī. Et h mare-
 sia. gal. mardi. b. bez meurz. ū.
 est nomen vnus planete.

Meurzarges s. ca-
 res-
 meprenāt. la. hoc carnicapū pā.
 idem hoc carmbreunum ū.

Meus boet s. meur-
 de viāde
 l. hoc gestouū rī. z hoc ferallū li.

Meut an dourn
 g. le pouce de la main. l. hic pol-
 lex cis. itē hic alux cis. g. le grāt
 onell da pied. b. meur an trout.

Mezec s. medecin. la. hic
 medic? ci. Et me-
 dic? ca cū/ quod est medici. item
 hic? hec medicabalis? hoc le. g.
 medicinable. b. medicinabl. itē
 hic? hec medicinalis? hoc le.

Mezegnies s. medi-
 cine. l. h
 medicina ne. idē hoc medicame-
 nis? hoc medicamētū? et? hec me-
 delale. itē medeo? e rō? bep a me-
 dius fieri videt. nō fructus dour-
 dā/ hoc est? operatio rēb? hoc he-
 ri oportet. hū? hū? cōposita sū
 imedeoz/ quod est inuis medeo?
 Remedioz aris/ remedū pedeo?

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante J. Fo. cv.

Me medico cas: e medicor/arts: idē q̄ medeor. g. mediciner. dri. mezeuass. Jtē medicat' raturum.

Mezell. obolus li. Jō hec lupo is. Jtē hec mna grece: mina laine. i. gen' pōderis siclos h̄is h̄ q̄ facit obolos mille ducētos. Et h̄z mna libā ynā z sennicia: et sūt solidi. lxxv. Jtē mna dicit' ouis: que habet ventrē glabrum

Mezejour. g. mirouer la. hoc spe: culū li. Et speculor aris. g. loy mirer. b. seller en mezejour.

Mezer. g. d'ap. l. hic pan: nus ni. Uñ hic pā ncut' li. Jtē pānohis a ū. Et pā ncut' a ū. Jtē hec pannicia te/ve simentū dwerlis pānis abscissū

Mezeuen. g. iunig. l. h̄ lunus n̄j.

Mezu. g. yure. l. ebrius a ū Uñ hic ebriolus li. Jtē teumētus a tum.

Mezuiff. g. enyurer. la. inebrio as ac.

Mezuinty. g. yurdm: gnerie. la. hec ebuetas tis. Et temulētia re.

Mezur. g. nourrir. la. du: co as. Jdem fo: clo las ac. Vide in Wæzur.

Mez g. honte. l. hec puden: tia ne. Jtē pūdeo deg h̄. g. auoir hōte. b. cassout mez. itē pudēdus a ū. g. chose hōteuse. b. tra mezus. Jtē pudēter ad. Et pe dōdus da dū. Jtē hic pudor r̄. g. honre. b. mez. Jtē pudorol' a ū

g. honreux. b. mezus. Et pudoea: tus ta tū. Jtē verecūdor ans de. g. auoir hōte. b. cassout mez. Jtē vereor eris iussū. Et hec verecū dia. e. g. hōte. b. mez. Jtē verecū dus da dū. g. honreux. b. mezus. Et verendus da dū/ vt genyalia dñr verēda. Jtē veritus ta sum.

M ante J.

Michiel. gal. michel. l. h̄ michael li

Midiff. g. seyer. la. meto nis sui sū. vñ mes sus ta ū. g. seye. b. medet. Jtē de meto tis sui sū qd̄ est de orū me to. Jtē emeto jeter a vel valde me to. Et p̄meto/ ante feco. Jtē mes: sonus a ū/ qd̄ ad messorē p̄ner. Jtē hic messoris. Et meslū' a ū g. mesl' a seyer. b. dare da midiff.

Mil. gal. mille. la. hoc mille per oca calus p̄t' hec milia jō. Jtē hoc militariū r̄j/ in il le passū spatiū. Jtē millen' a ū. Jtē millesimus a ū. Jtē millesi es ad. n̄eri. ga. mille foys. b. mil guez. itē milles ad. Et millenari us sum. Vide in Constaff.

Milan. gal. idem. lat. hoc mediolanum ni.

Milguin. gal. manche. lar. hec mani ca ce. Jtē manica est vincullū ma nus Jtē manico as. Et manicat' raturum. Jtem manulea dec. g. mā che. b. milguin. Et manuleat' raturum: idē est q̄ manicata. Et ma nuleat' tunicā dicimus manicaō

O. j.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante J.

pluriores hinc: man: catu hoiem
induru nuncio manicatis.

Milbuyt gal. mauuiz
la. hec ficcedu
la. le. Jdez hec landol. la. Jdem
manicus / sci.

Miligaden g. ma-
on. la. hec maledictio / onis.

Miliguet g. maulay
la. maledi
ctio ra tu. Jde infandus dastum

Milizyen g. manidz
re la. male
dico cis xi cru. Jte detestor aris
dep. g. mauldire / excommunier. b.
milizyen / scumunigaff. Jde expe
cro aris depo. g. nis.

Min vide in Suenou. Jte
hec pbicida / de. i. os
elephatis. Jte hec aurifodina / e.
g. mine dor. b. mengleuz / our.

Minaff gal. miner. l. fini
no as ac. g. nis.

Minhuyguen g.
la. mpe de pain. l. hec glis dio. Jdez
hec mica: ce. Jte micamis a um.
g. pai: brope. b. bara buet.

Miniby g. franchise. l.
hoc asillum. l.
Jdem hec minichy / re.

Ministr g. ministre. la.
ministre a um.
Un ministracul? li di. Jtem mini
ster archos. g. prince de mistres.
b. prince an ministrer. l. hoc mi
nistris rj. g. ministraton. b. ide

Ministrass gal. mini
strer. lat.

ministro as. Jde administro as.

Minoz g. mineur. la. hic
he: minouras / na.

Minot gal. mine. la. hec
mins / ne.

Minten g. mintene. la.
hec mura / te

Mintin g. marin. l. ma-
ne ad. epis. Jte
maritin? a um ide. Jte hic? hec
matutinalis? hoc le. g. matineux
b. minutinus. Et hoc matutinu / ni
g. matinee. b. minguez. Jte au-
roia re. gal. laube du iour. b. uo.
goz en an deiz.

Mintre gal. mitre. la. hec
mitra tre. Jtem
hec cidaris hulus / ris.

Mirer pe mitre
res. gal. gardeur / ou gardereste.
la. hic? hec custos dia. Jte custo
diarius rj: r. custodiaria / re.

Mirer an saouf
g. vacher. l. hic vacarius rj.

Mirer an con gal.
gar-
deur des chys. l. h. caniculari? rj

Mirer an defuet
g. bergier. l. hic malonomus mi.
Jdem hic opilio / onis.

Mirer an esen ga.
af:
nier. la. hic agaso / onis.

Mirer an quefr
gal. pasteur des chetures. la. hic

Edition Yvon Quillevere

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante D. Fo. cvi.

Mirer an ylis. ga. gardur de tēple. l. hic fanancus ci.

Mirer an milet. als loezner. gal. gardur des be-
steo. la. hie bestiaris rj. Itē hic
peculiaris rj. Et h armētari⁹ rj

Mirer an moch. g. porchier. l. hic subulcusci. Itē
hic porcari⁹ rj: hēc porcari⁹ se.

Mirer an mulet. g. muletter. la. hic mulio onis.

Mirer an nouhē. als egēner. g. bouvier. l. bubul⁹ i

Mirer an roncet. gal. gardur de cheuault. lar. hic
tquarius equartj.

Mirer. g. garder. la. custo-
dia dis ac. Qh hēc
custodia e. g. garde. b. mir. Qh
custodia ponit pro eo q custo-
dit. Tibul. Spēciū si grāde feras
custodia vicia est. Qh hō p eo qui
custodit. Suet. in domi. Nec nisi
sereto atqz sol⁹ pteratqz custodi
receptio qdē in manu cathē-
dis audiebat. Et custodia carcer
appellat. Itē custodela le di. a ve
rrib⁹ custodia dicebat. Itē ser-
uatio ac. g. garder. b. muret. Itē
dierno as. Itē tueor erio iustuz
ti. l. defēdo. Itē filare. i. fermare

Mirre. g. mirre. l. hēc mirra
re: quoddā ynguētū

pciosū. Itēz hoc mirrū ri. Et hoc
xiromirrū ri. i. fructus mure.

Mis. gal. moys. l. hic mēfō
lis. Et cōponit hic et
hēc bimēsis z hoc se. g. space de
deur moys. b. space adou mis. itē
hoc bimocū dī. Itē bimō as. ga.
mettre en deur moys. bit. laquat
en dou mis. Qh de nolbus n: ē sū
vide huguttonē in 35h.

Missal. ga. messella. hoc
missale lta.

Mister. g. mystere. l. hoc
mysteriū rj. Itē
mistic⁹ ca cū qd in archanis deo
rū iacris fiebat: q̄tia erāt bachis
origa i q noctu clā a solis multierz
bus celebrabant. Itē mystice ad.

M ante D

Moal. g. chauue. l. hic cal-
mus ut. Itē calu⁹ as
um. Itē hoc caluiciū cū: z hēc cal-
uicies ei/ defumū capilloz a capi-
te: seu loc⁹ i q capilloz defumū ē

Moan. hic z hēc erilis et
hoc le. Idem hic z hēc gracilis z
hoc le: z comparatur gracili⁹ gra-
cilioz gracilmus.

Moderaff. gal. mode-
rer/attrēs
pē. Is. moderoras ac. gñis. Itēz
moderor/arto depon gñis. Itēz
moderat⁹ ta tū. g. attrēpe/mode-
re. b. moderet. z cōparat⁹ ior illi-
mus. Itē hoc moderamen/it. g.
attrēpemēt. h. moder. Itē mode-
rare. g. attrēpemēt. b. dicit moder.
Itē h moderatio. is. g. attrēpēc
O. g.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante M.

b. moderaton. *Itē hic moderato: oris. g. strempour. b. mode- reur. Item vide in Wanyer. Itē immoderatus tā tū. g. non a trre pe. b. diimoder. Itē immoderor- rio. g. deſattréper. b. diimoderaff. Item immoderate ad.*

Moer *g. crim. l. hec comate. Uñ comatus tā tū. g. cheuel. b. moeuc. Itē hec iudate gal. voix. l. hec vox*

Moer *cis. vide i Sarmet*

Moguer *g. paroy/mur la. hic paries nis. Itē parieto as. gal. faire pa- roys. b. moguer aff. Itē hec pa- rietina ne. g. ruine de paroy. b. moguer coeyt. Et hic parietell' lidi. Itē hec maceria te i maceri- es ej: paries/sive mur? vel cōge- rito lapidū in vñū cōpactoy sine cemēto/aut alio gñe ferruginis/ quo vinee claudi solēt. Qñs ma- ceria ēz mēbiane secūdunax/ quā alio noie sterā appellāt. Et mace- ries b: maclēna. Itē hic mace- rio is. g. faiseur d paroy. b. macis*

Moguet *g. fumet. la. h' fumuois. Itēz fumed es ac. g. fumer. b. mōgue- daff. Uñ fumeco cis incho. Itēz fumidus dā dū. g. fumeuz. b mo- gue dus. Et fumofus a um. Item fumigo as ac. g. enfumer. b. mo- gue daff. Itē suffimigo gas ac. Itē hoc suffimigiū/gñ. g. fumee b. moguet. Et hec fumolitis tis. Item hic fumulus i' dūm.*

Molestaff *g. molester- la. molesto*

stas ac. Uñ molestus a um. g. mo- leste. b. molester. Item hec mole- stiae. g. moleste. b. molest. Itēz moleste ad. Itē infesto as.

Monden *g. mondain. i. mūdān tā tū Et hic i hec mūdialis i hocle.*

Monet *gal. aler. l. rade- dis si sum. n. itēz eos is sui tre itū. n. g. Et hic hec et hoc iens eūna participiū gal. alant. bui. querer. itē incedo is si sū. n. Et abio is iui ire itū. g. aler. b. monet. idē agro as. n. i tēdo is vide in Tennaff. itē ambulo las: et gradior is ellusū. Uñ cōgredi- or iris. i simul gradior. Et cōgre- di est ad obfistendū/ vel pugnan- dū/vel disputandū ire. itē ancedo dis si sū. g. deuāt aler. b. mont a raoc. Et egredior is. g. istre hois b. monet en maes. itē excelleo as n. abfo. g. deuāt estre. bui. beyaff a raoc. Et inco is iui ire itū. g. en- rrer. b. monet abarz. itē peragro as ga aler beya r vela. b. monet a lech de guile. Et preambulo as g. deuant aler bui. monet que taff*

Uñ hic hec hoc hāmbulāno: et preambul' la lū. itē pgregior i r' gressuū vel sui. ga. pceder aler tonfior. b. monet prepret. Unde hec pgregio nis. g. alleure de pie b. queridigatz. itē hic pgressu- us ut. itē repois ut pñū. ppit se de alalib' q pedib' i vētre gradū unur: vt sunt vermes q reptilia dñr a repēdo: gñs r ea q paruos pedes habēt/ repere dicuntur: vt sunt lacerte i l'ia. Et affert ei

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante D. Fo. c. vii.

om ad radices. **U**n subrepto pig /
 subrus vel laenter repo.

Monstr. gal. monstre. l. /
 hoc monstru ri /
 tin monstruosus a u. g. monstreux. /
 b. monstrus. idē monstrō a u. itez /
 hoc. pdigiū gñ / qñ poro dictum /
 q poro dicat. poro significet: et /
 aliqd futurū esse portēdar. Unde /
 hoc prodigiū li di. Et pdigiō /
 sum: qd pdigiū facit. Et pdigia /
 ut rō / q ex pdigio futurā pnnn- /
 ciat. Et inde pdige / gius / sume /
 aduer. hostie oñr q consummunt /
 Et hic ppoctaur / r / ied stimula- /
 tor. Quidā volūt ppoctaurus fi- /
 lios esse cētauroz. Qd z Wiodo. /
 ut. fabula ex eo nata q pmi eq- /
 tare aulī sū: veluti ppos. i. equ /
 et hō copulan essent. Et hic ono- /
 ctaurus rī. g. monstre mortie hō- /
 ne z motie aīne. b. monstr / han- /
 ter den / ha hāter aīn. hoc lanua /
 est qd dā monstrū. Et hic nuno- /
 iaur / ri. g. monstre / mortie hōme / z /
 motie tozeau b. monstr / hāter den /
 ha hāter taru itē hic musco nis /
 est monstrū. itē hoc potentū ti. /
 Et hic satirus ri. g. monstre par le /
 peche de luxure. bri. monstr / die /
 pillardiez. hec belua e / monstruz /
 marinū. Et hoc ostērū ti / monstrū /
 Nota. Nicholaus delzia sup /
 sēn f. ca. narrat / q monstrū duaz /
 mulierū. in vno corpore / accidit /
 pē philippi regis francie / q fu- /
 it nonus post Karolū: q regnavit /
 anno dñi Mil. ccc. xxxi.

Montrollaes. gal. /
 mor

laur. la. hic monrelaxus r.

Moz. s. mer. l. hoc mare /
 idē hic equoz rī: hoc /
 fretū ri: hoc ralarū tri: z hoc ta- /
 lassū si: itē marin⁹ a un: qd est in /
 mari. Et marin⁹ a u / qd ad ma- /
 re incolit / vel ad mare est. Et hic /
 oceanus ni / mare dū qd vnuer⁹ /
 sam circūte terrā. itē hoc pelag⁹ /
 si: hic pōthuo / ni idē. Uñ pōthul /
 li di. Et pōthicus ca cū. Moz. b. z /
 gal. idē. l. hic maurus ri.

Mozail. sa. verrou. la. /
 hic yecus hui⁹ /
 tis. Et hic vecticulari⁹ rī g. fer- /
 reurier. b. alhuezet. itē vecto aē: /
 et vectito tas. Et hoc repagulū li /
 g. verrou. bri. mozail.

Mozal. s. moralite. l. et h /
 cub ca cū. Et hic z /
 hec moralis z hoc le / hec moral- /
 tas tis: hec ethica ce idē. Uñ mo- /
 raliter ad. itē mozat⁹ ta num. Et /
 morose aduer.

Mozchet. gal. souffry. l. /
 hec sollicitus /
 do nis. itē solto tas. g. souffryer. /
 b. mozechediff. Et sollitudo /
 aum. g. q se souffrye. b. mochede. /
 Mozchediff. vide in Dun.

Mozdeiff. s. naiger. l. /
 natiigo gae

Mozhouch. gal. daul /
 phin. la. /
 hic delphin us. Et hic murenno- /
 ni. itē hic delphinus in gal. daul- /
 phin. bri. idē. Uñ delphinat⁹ a u.

Mozicc. s. maurice la. f. /
 mauricius cū. /
 O. it.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante M.

Mozien. s. idē. i. h ethi-
 opa/ris. et mau-
 rus ra rū idē. itē maurisus a um
 Et hęc mauritia te: vet hęc mau-
 ritania te / africe regio extrema /
 hūs ga ditanū fretū / z occidēta-
 lem oceanum.

Mozs brit. g. mors de
 buide / fret.
 la. hoc frenūni. z est ethero clusū.
 Uñ frenulū li di. itē freno as. Et
 effrenū na nū sine freno. itē effre-
 narū ra rū. Et hic z hęc effrenis z
 hęc ne. item hoc lupartūti.

Mortez. gal. mortier. la.
 hoc mortariū /
 itē hoc fritillū li. Et h traperate.
 Et mortificāssi vldē in Waruel.

Monneiz. s. mōnoye.
 l. hęc mone-
 ra c. Uñ monetariū g. monoyer
 b mōneizer. Et monetariū a um.
 et monetarū ra rū idē. itē hoc mo-
 netariū rñ. Et hic z hęc moneta-
 lis z hoc le: qđ ad monetiā p̄tinet

Mozzet. gal. cuisse. l. hoc
 crus nis. is hoc
 femur / rñ. Et hoc femen nis ca-
 pit sic / femur. itē hoc feminale
 lis / regumen femini z subligacu-
 lū. itē hęc cora / e. Uñ corula e di.

Mozzol. g. marteau. la.
 hic malleus / lei-
 idē hęc cadis is. Et malleo as / q̄
 si malleo operor. itē hic malleolū
 li di. itē hęc bitus ti. Et hic mal-
 leator rñ. gal. qui frappe du mar-
 tea r. b. metheurou gantmozsol.

Moualch. g. merle. la.
 h merula e.

Mouar. g. meure. l. hoc
 motū ri. Et hęc
 mo: rī. g. meurier. b. mouarpien

Mouchet. g. idē. l. hic
 cap / pi. itē
 hic miluinus ni / q̄ quidē aus / aus
 bus dormiētib / semp insidiatur.

Mouchaff. gal. moq
 cher. lati.
 myngo is xi cū. Uñ emigo fit: z
 migoz depo. gñis. Et emunctio
 eta cti. g. mouche. b. mouchet

Mouchouer. s. idē /
 ou / su-
 sire. la. hoc sudariū rñ. item hoc
 emunctoiti rñ / instrumentuz ad
 emungendū.

Mouden. gal. mote de
 terre. la. hęc
 gieba / be. Et hęc giebo / stas / ris.
 itē hęc giebula le di. Et giebo /
 a / ū. g. plein de motes. b. torocē

Moul. gal. meule. lat. hęc
 mola / le.

Moumēt. g. momēt. l.
 hoc momen-
 tū i. idē hoc momen nis. Et hoc
 momētū li. itē momētane / a / ū

Mouneiz. s. monnoye
 la. hęc era e
 Et hic numus mi idē: z debet scri-
 bi per vnū m. scđm / dugunonem
 Sed si scribat per duo m. hoc est
 figuratiue / z licētia poēta. Unde
 de Cartho. Eger diues habet nu-
 mos. Unde hic numulus li dimi-
 itē numstus ia tū. g. plein de be-
 niers. b. binerus. idē numos / a / ū
 Et hic numulariū rñ. g. monoyer
 b. mouneizer. itē hęc pecunia / it.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

M ante U. Fo. cviii.

Monnoye. d. mounerz. Et pecu-
niosis a umi quasi pecunie plen?
Et cōpara Et totissimus. hoc pe-
culū lūsi q̄ quicqd̄ alicm? labo-
re z industria paratū z lucrifica-
tum est. Uti hoc peculium li di.
Uē hec pecuniositas ris. Et pecu-
narius a umi q̄ ad pecunias p̄ti-
pet. itē hic z hec pecunialis z hoc
le. item hic erarius r̄j.

Mult. gal. idem. lar. hoc
multus ita sum.

Mout. s. monton. l. hic
motus ris. Et hic
motus ris idē. Unde arietin? a iū:
quod est ex ariete.

Mozreb. gal. ante. l. hec
materialis r̄e.
Et hic z hec maternalis z hoc le

Mouzaff. s. bouder. l.
trascou/eris/
transū yfūit p̄tū cū datus

M ante U

Mudaff. ga. ystre muez
mūteo eo ui.
na. ghis. Et mutescō c̄s inchoa.
it̄ mutus r̄ sū. g. muer. bu. mur.

Muy. s. plus. la. mage vel
magis ad. itē simpli-
wad. tot. h̄is ad. Et plurim? a ū
item plurimū aduerbiū.

Muguet. gal. idem. est
que d̄a herba

Mul. gal. mulier. l. hic mu-
lus li t̄enit. hoc mola
k. g. mule. bil. mules.

Mulot. gal. mulier. la. hic
mullus li per ou-

pler. l. genus piscis marini / māpi
me nobilitatis r̄ ḡte: qū b̄nas li
bras p̄deris raro ex p̄derat. Uti
mule? a ū. g. de mulec. b. a muloz

Multipliass. s. mul-
la. multiplico cas ac. Unde mul-
tiplicatus r̄ sū. g. multiple. bu.
multiphet. Et multipliciter ad.

Muntraff. g. murtir
murus ris ui tre itū ac. ghis.

Muntret. s. murtir
de. s. hic z hec homicida r̄e. idē h̄
interfecto: ris. Et hic z h̄c m̄fi-
cida: r̄ d̄ matrē occidit. Et hic ee
hoc p̄ficida: r̄ d̄ patrē occidit. itē
hic p̄tor: ris. Et s̄gnatū a ū.

Mur. s. idē a, hic mur? r̄ h̄
itē muro r̄av. g. mure-
rer. b. muryaff. itē h̄ic z hec mu-
ralis z hoc je. g. de mur. b. a mur
itē muratus r̄ tū. g. mure. b. mu-
ryer. Et hoc p̄murale h̄is: cum
extra muros h̄ ambūe ciuitatē
stua ducit muros: z est mur? an-
te murū d̄ et ante mur al. vocat.
Dicitur is locus promul. ris qui
est ante murum.

Muryaff. s. clore. l. me
phraliter mētia / mū.

Murmuraff. s. mur-
l. in murmuro ras. n. idē susurro ris.
itē hoc murmur ris. g. murmu-
re. b. murmur. idē hoc murmur
itē h̄. itē hoc susurrū r̄j. item
hec murmuratio / onis.

O. sig.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante A.

Murmurer. s. idem
muratoris. Idē hic susurro/is.
itē hec murmuratrix/cis. g. mur-
murere/ffeb. murmureres.

Musaff. g. miser. i. muso
as. ac. Uñ musf
to/as. g. foumēt. miser. b. musaff
a lieur. Item hec musitratio/onis
g. musa/ace. b. muserez. Item mu-
sim ad. gal. mulemēt. b. bre mus.
¶ Musell; vide in Suenon.

Music. g. musique. i. hec
musica/ice. ¶ hic
musicis/ci. g. musicien. b. idē. itē
musicys/a/cum. Idem hic et hec
musicalis et hoc le.

Musfat. s. odoreri. odo
ro/as. ac.

Musur. s. mesure. i. hec
mēsurā/re. Item
hec buale. item hec mettrētā/te.
Item mētroas grece mensura la.
Idem hoc fatum ti.

Musuraff. s. mesurer
i. a. metior/
iris. mēsum. in futuro metibōr.
Uñ mēpres appellānt agrop. si-
nitores et demēsum estimatū. ¶
equorum mēsuratiue. Item mēsu-
ro/as. g. mesurer. b. musuraff. itē
mēsurā/um. g. mesure. b. mēsu-
rer. Item mēsuratus a ū. em mēsu-
rate ad. Item mēsuratim ad. Item
hec mēstrā/is. ¶ hec mēstrā-
taq/ta. Item mēsurā/um. Item
mēsurabilis et hoc le. Item mē-
surabilis et hoc le. Item demētior
is diligēter et quadā rōne metior.
Item remetior/ru. rursus metior

Item remētus a um. Item hec de
māso onis. Item demētus d'um
mutation: vide in Chang.

Mutilaff. g. mutiler. la.
mutilo/as ac.
Unde mutilus/a/um. gal. munte
decoupe. brit. mutiez/ troucher.
Item hec mutilatio/is. itez hic mu-
tilator/onis. ga. mutiler. b. idem.
¶ Mutz. g. mue.

C Sequitur de M

Mallité/2 britonice
idem. Grece mēdes
et tones in numero
re. ¶ M. nonagila
capit: que sic caput
esse videtur. re.

Mac. g. nōda nēt. l. nō ad.
negōdu. Idem nēnez
as. Idem haud ad. Item haud
a nulla parte seu nullo modo. ¶
cōponit haudprocul. ad. i. nō lon-
ge. Item cōponit haudsecus ad. i.
nonaliter.

Mac eguit se. s. nēz
ma/ina
la. nihilominus.

Mac. s. nier. la. nego/as.
ac. et abnego/as. itē
itē abiuro. as. Uñ hec abiuratio
nis. g. negation. b. nachidigues.
Item in fictio/is. dep. i. nego

Mation. g. idē. vide i Suenon.

Madoez. s. aguille. i. hic
acus/ps. itē
hic aculeus. g. aguilō. b. brou
Item hec l'agulle. gal. aguilon.
b. madoez an boucl.
¶ Maff. i. g. fain. l. h. fatne/ce/ce.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

N ante E. Fo. cir.

Naffnet g. affame. l. fa:
idem fameus/a/um.

Naffnet g. nātes. la. hic
nānetensis et hoc: se. g. de nantes.
b. a naffnet.

Naffynaff g. affāmer
l. elurto is
un tre. n. Idem fameo/es. n. item
famefco/cis. inchoa.

Nāneil neguite.
g. e lung ne lautre. l. icuer/a/ū.

Narration. h. ec nar
rator/onis.

Natur s nature. la. h na
tura/re. Unde hic
est hec naturalis et hoc: se. g. na
tural. b. idem. Itē naturaliter ad.
Item si sis grece / naturalatine.
Itē hec endogenia se. Itē endo
genitus/a/um. i. naturalis. Item
endogeniter ad. i. naturaliter. itē
etherogeneous/a/um. idē homo
genus/a/um. Itē homogenea. cō
sanguineus eiusdem generis.

Natur g. semence. la. hoc
si gñale ad oia semina. Un sper
matizo/as. g. expandre sa semēce
b. scvullasse natur. Itē hoc men
stru / ui. mulieruz profuuntū est
qđ nō multū: sed vitiosi humoris
indiciū est. Itē mēstrualis et hoc
k. Item mēstruatus/a/um. qđ
mēstruum patitur.

Nau g. neu ff. l. p r h i et he
et hec nouem indecli.

Nauntec sal. dirneuff.
vid in Cōstāff

Nazareth. est qđā vic
vel ciuitas
in qua xp̄us cōceptus est et nutri
tus. vñ nazareus/a/um. et nazare
nus na nū. g. nazarien. b. a nazā
reth. i. sanctus vel sordidus

N ante E

Neantat. g. enneātir. l.
nullo/as. act.
Itē nichilo/as. a. c. anillo/as. exi
natio/as. et inanitatus/a/um. ga.
annichile. b. neanter. vide i Uen.
itē nichilo as. ac. g. annichiler. b.
neātar. itē hoc nichilū/ū. vñ lūm
Itē h nichilitas/tis itē hic h hoc
nichil. inō. hoc est nullū? pch̄ aut
vilitatis. idē hoc nil et in dū. in d.

Necessite g. opere p̄ciū cū
Itē hec necessitas is. itē necessa
fius/a/um. g. necessaire. b. neces
ser. Itē necesse siue necessum s̄z
qđ vi ali q̄ cogēte fieri opus est: a
cello s̄bo deductū qz non sit in co
cessandū itē necessitudo nis s̄ḡt
cōiunctiōe vel amōtio: h̄c est af
finitatē vel strictā amicitia. item
necessitudo ponit̄ p̄necessario. i.
cognato/vel affine. idēz s̄ḡt ne
cessitas q̄ necessitudo. itēz neces
situdinariuz/a/um.

Nech vide in Nichiff

Nechet. g. ennye. l. atte
diatio: auz.

Nechemāt. g. ennye
ment. la.
hoc attediamentum ti.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

N ante E.

Medelec s. nouvel. l. hoc narale. is. **Medeu hoaz** s. non pas en core. l. needu. 3d nōdū/nō ad huc. **Megation** s. idē. l. b. negatio is. **Megatick** s. idē. l. negatiuus / a / um. **Meligēt** s. idē. l. hic et hec hoc nō diligēs is. 3tem ne gligō / id / r / i / ū cōtēno / nō curo. q̄ si ne legere dē nec viāre dignor. hic negligētia est neglect / ius / ius / ius pro cōtēptu. 3tem hec incuria / te. idem. **Megun** s. nul. l. null / o / ū / ū 3tē hic neq̄ / is. **Memdeur** s. ie ne vult pas. lat. nolo nōvū / i / i / e / v / r / i / s / e / s. 2 luit a h. quod non libentem fit. **Memet** s. si nō. l. nisi cōfictio. **Meon** s. nescay. l. nescio is / i / i / i / r / e / ū. itē hic et h et hoc nesciēs / is. s. nō facter. b. digouuyec. 3dē nesciūs / a / ū **Mepden** s. nul hōme. la. hic et hec nō. **Meplech** s. nul hē part. l. neutrobi. 3dē neutrobi / i / i / i / r / nōptam ad. **Mep ligquet** s. il ne peut. l. licet p̄ci. cor. id nō placet. **Mepmāyer** s. nul hē ment. la. nullatenus aduer. **Meptra** s. nulle chose. l. hoc nichil inde. **3tē nichil facio / is. nichil est / is. 3tem hoc nil indeclinabile.** **Neruen** s. nerf. l. hic neruus est vinculi gen / i / quo pedes aut ceruices impediunt. 3tē neruosus / a / um. s. ple in be nerfz. b. neruēnus. 3dē neruicē / o / ū / um. q̄ est ex neruo. itē h neruositatis. idē neruic / a / ū. q̄ neruis laborat. itē neruo a / ū 2 subneruo a / ū. **Nerz** s. force. l. vis vim vis. 3dēz hec s / i / r / o / m / a / s / t / e / o / is. 3tē hec vāltudō / m / s. s. force. b. nerz. 3tē hec vāltidūs / is. itēz vālide ad 3tē hoc robar / is gal. force. b. nerz. 3tē robustus / a / ū. s. fort. b. creff. 3tē robora / as. ga. enforcer. b. creffat. vis in creff. **Nes** s. plus pres. l. hic hec 3dem propinq̄or t hoc / i / quo. 3dem proximior. **Nestaff** s. prochain. la. er ppal. 3tē prime et ior ad. 3tē ppluane / a / ū. s. pchain 8 sang b. tost a goar. 3tē propinq̄ / a / um 3tē hec ppluēas is s. pchenetē affinite. b. nestaffet. 3tem ppin que ad itēz propinq̄uis ad. **Nestat** s. appoche / r. l. ap propinq̄ / o / quos. 3tem proximo / as itē accedo / is. 3tem hic accessus us ui. s. appo chement. b. hogosder. **Net** s. idem. l. sincerus / a / ū. 3tem hic et hec sincer / is et hoc / re. Unde hec sincer / itas is. s. nettete / purete. b. net / dur. 3tem sincere sinceriter / itēz

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

N ante E. Fo. cr.

netus sine aduer. Item mudus
num. g. net. b. idem. Un immun
dus a um. g. oud. b. hacrlous.

Nettat. g. nettoyer. l. defe
co/as. Un defeca
tus a um. g. nettoye / purgie dot
dure. b. netter. Item mudpaa ad.
g. nettoyer. b. netat. Item munda
tus a um. g. nettoye b. cayhaet.
Item hec mundicia / te. g. nettere
b. nettadur. Unb hec immundicia
de. g. ordure. b. lousder. Item pio
us ac. g. nettoyer. b. netat.

nebeut g. pou. l. parti ad
uer. Item parum
per. ad. g. moult pou. b. neurbet
nebut. ite paulopost. g. vng pou
spes. b. nebut gaudefe. ite pau
cus a um. g. pou. b. nebut. r. ppaf
louissim. Un pauce / ci / ime ad.
Item hec paucedo io. et hec pauci
tas ito. Item paucies quo veteres
praro vtedatur. Item pauculus a
um. di. Item paularim ad. ite pau
lisper ad. i. valde paululu tepor.
Item paulominus ad. Item paulo
plus. g. vng pou pl⁹ b. yn nebeut
muy. Item paulus / a / um. g. petit
b. nebeut. Item paululus a u. di.
vide in Bihan.

neuden g. filet. l. hoc fi
lum / u. et p⁹ b
filioy. vel hi filioy. Item nutos
grece. Un hoc mimentu ti. g. cest
radelle en fil: ou en toille. b. garu
der e neut: pe elien. Un tumeto
a um. tumento plenus.

Neuff g. naiger en esne. l.
no / nas. n. Un nato
us freqn. Item hic et hec natati

lio et hoc le. q. natas vel nasare po
rest. Item natabudub: a um. itez
hoc natatum: r. et natatio: io.
a natado dicitur: et grece bap
teria d⁹ r. Item natatus tus sui.
ipse natandi actus. Item natif
g⁹is mal. vel feni genus serpen
tis: a nando q. in aqua quocq. ve
nenuz spargit. Unde natabila lo
ca natationis.

Neufeur g. naiger. l. na
rator / io. Item
hec natatrix: cis. g. naigerelle. b.
neuferes.

Neuez ga. neuff. la. nouus
a: um. et coparatur
nouus: ior. affimus. Et est ista co
paratio irregularis in sensu. Item
noucius a um. qd est nouu. Item
nouellus a um. di. a nouus. Item
nou / as. nouum facio. Unde in
nouo as. Item nuper / riuus / rime
ad. non longo tepore a nunc. itez
hic neophitus i. l. nouellus quasi
nouu germ⁹ vel noua planta. ite
cenon grece: nouum la. Item hoc
vererio. gal. p⁹ntemps. b. neuez
amfer. Unde hic et hec vernalis
et hoc le. g. cler: luyfant: r. b.
fcler: bleuzuet: luyfant. Item ver
no: as. i. pullulo.

Neum g. neume. l. h neu
ma: me. e hoc neu
matis. Unde neumaticus a um.

Neutaer ga. filotier. la. f.
hic filator orio.
Item hec filatrix: cis. g. filonera
b. neutaeres.

Neutr ga. neutre. la. neme
ier: tra: trum.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante J.

Neutropassif .g. idē
 trōpassiuus: a. um. et declinat ab
 yrrag pre. Itē neutropassiuus: a
 um. 2 declinat ex pre finis. Et ē
 dñā inter neutropassiu: neutro
 passiu. Neutropassiva dñr q: pas
 sius sē sīa: hoc q: cū careāt pre
 ritio hñt suppletionē p̄ritoy p
 p̄cipiū: s̄ s̄ba substan. sicut 2
 passiva. Ita sūt s̄nt. v. vi ty do
 errinali. Audē cū soleo. 2c. S̄t
 s̄t neutropassiva q̄ hñt passuoy
 significatiōē. et significāt passio
 nem aliūde illatam: et sunt quat
 tuor. Unde in doctrinali. Sculo/
 papulo. veneo. 2c.

Nezaff .g. filer. L. flo: las.
 n. Itē neo: es. n.
 Unde netus: a. um. g. file. b. nezet

Nezen .g. lente de tesse. l.
 hec lensa dis. Unō
 lendiculus li. di. Itē lendigiosus
 a. um. lendibus plenus.

Nezerpe nezeres
 g. filer/ou fileresse. la. hic et hec
 filarista. ste. 2 filastica: ce. idem.

Neiz .g. nyr. l. hic nidus: di.
 Unde nidulus: i. diffi.
 Idem nidifico: as. g. faire nyr. b.
 ober neiz. itē nidulifico. as. g. fal
 re peritiz nyr. b. ober neizou bi
 han. Unō auctuli nidulificāt. 2c.
 Item hoc mustum: f. g. le nyr de
 la souris. b. neiz an logodē.

D ante J.

Ny .g. nepveu. la. hic nepos
 nis. Unde hic nepotul: i

dū. Item hic sobrinus ni. filius
 sororis. Item soroninus.

Ni .g. nous. l. p̄r nos n̄m vel
 n̄i. n̄i. p̄nomē ptalis nume
 rōe ego mei.

Nichiff .g. nuyre. l. piget
 ac. h̄bū iper. itē
 anedior: is. deſ. g. ga enuyre. b.
 enoieff. Item hoc atrediamētū
 fi. Item vide in Enoieff.

Nicolas .g. idem. la. hic
 nicholau la.

Nigal .g. volo. la. volo as.
 Lins composita
 sunt aduolo qd est iuxta vel aliq
 volo. Itē anolo alio circūuolō: is
 in eodē. Itē denolo: deosū volo.
 Duolo: extra vel in altū volo. itē
 inuolo: interuolo: obuolo: contra
 volo. itē puolo celerit volo. p̄re
 uolo an volo. p̄uolo. p̄cil volo
 itē reuolo rurſu volo: reuertor. itē
 subuolo latēter volo. Itē supuo
 lo et transuolo q̄ hñt penult. cor.
 item volatus sui. g. volēt
 b. nig. itez h̄icet hec volantis et
 hoc le. quasi volans.

Nigromācc .g. idem
 la. hec
 niaromācia: cie.

Niner .g. nōbre. la. hic n̄m
 merns ri.

Niueraff .g. nombier.
 la. n̄mero as.
 ac item numeratus a um. g. nom
 bre. b. n̄ueret. Unō innumerat: a
 um. item numerabilis et hoc le.
 qd numerari p̄t. itē innumerabi
 lis 2 hoc e. Item numeratim ad:
 sigt per numeros

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

N ante D. Fo. cxi.

Nz s. nepce. l. hec nepes
 hulus nepis

N ante D

Noas ga. norse. l. hic nu-
 multus n. item tu
 multo aris ga. faire noise. but.
 ober noas.

Noasaff. s. nupte. is. no
 ceo ea cui cere
 ituz. n. Un nociuus a s. g. nuyfāt
 b. noasuo. idē hic hec hoc nocēno
 nis. nome: et pparat cior tiffim.
 Unde et nocēter tīme. ad. Itēz
 hec nocētia e. s. nuyfāt. b. noas
 uem hoc nocumētū ti. item hic e
 hec noralis et hoc e. g. nuiffable
 b. noasabl. idem norius a. um. qd
 nocet. item hec noxa et. pena et.
 item hic et hec sono is. ppe dicit
 cuius culpa iam sonat. hoc est qd
 erroris colūctus est. Un fontez
 dicimus eū qui innocēs rept^o est
 Item sono est qui cuius rei nocet
 et cōpatur sono ior tiffim. Unde
 fontez diciturissime ad. itēz sonera
 cre. et fonticus a s. qd nocet.

Noaz s. nu. l. nudus a um.
 item nuditas is. itē
 nudo as. ac. g. despoiller. b. desui
 khaff. item nude ad.

Nobl. s. noble. l. nobilis et
 hoc le. Itē hec nobi
 liras tis. g. nobleffe. b. noblancc.
 item nobiliter ad. g. noblement.
 b. ez nobl. Itē nobilito as. g. eno-
 blir. b. noblaff. Item hic hec hoc
 segrex gas. g. noble. b. nobl. a se-
 grego gas. l. ab alio. nterci / vel
 locietate v' grege separe. Itē ccl

ticus a um. idē egregius a ū. ex-
 cellens: qd ex toto grege eligitur
 Et egregius eminēs et pstrās. itē
 egregie ad. i. excellēt. qūto v'ur
 petur pro valde nimis. Item hic
 hec hoc elegans tis. ga. noble. ex-
 cellant: bien plant. b. cōpler casz:
 nobl. Item eximus a um. i. excel-
 lens egregiū. vide in Enguehen
 tass. itēz hic et hec illustres et hoc
 stre. i. clarus: nobilis: notitie entz
 nō meriti nomen est. Un illustres
 viri: et illustres meretrices. Itēz
 clarus a um. itē strenuus a um. i.
 fortis: celer: vigilās: et ad geren-
 das p'optus. et cōpatur strenuus
 magis strenu: i. s'kim. itē strenue
 ad. Item strenuitas tis. Itēz im-
 perios^o a ū. q. d. ipū hz. hinc impio-
 se ad. qd est severe et cōostitatio
 ne ipū. itē icip^o a ū. id ē qd g'ios^o
 Itēz h' idoles is. g. noble. b. nobl.
 itēz industri^o a ū. i. ingeniosus: et
 q' aliqd struere sp nitit. itē hec in-
 dustria e. itēz insignio lo iui ire. si
 gnis noto seu distinguo. vt apud
 Claudianū. l. f. hic elementoz se-
 riez: se desq' p'inas i signiabat. itē
 insignis et hoc e. ppe dicitur
 q' i aliqb^o cernit esse signū qd^o no-
 kit vel noscitare pōt: vt i coloris
 vel vestitū rerūq' varietate nosci-
 tur: siue nosci pōt esse eū. pū vel
 improbū. S' q' signa cū sint indi-
 cia rex sp eminent: manifestaq'
 sunt. Sic viri p'ute excellentes
 olbus sunt noti. Itēz ingenū^o a ū
 q' in libertate nat^o est. itēz genui-
 tas is. itēz p'eluis et hoc ē. g. no-
 ble. b. nobl. itēz hic p'cer is. item

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante .A

peres pesti. cor. capita trabium: hoc est mutillidā extātes. hinc princeps ciuitatis. peres appellati sunt: q̄ in ciuitate eminent sicut illis edificis. Item hoc scemartio. ga. noblesse. b. noblance.

Notatiff s. ides. l. nota: tiuus: a. um.

Non s. heure de none. la. hec nona: ne. idē hec veipa e. itē p̄r he none: r̄ū. benominatio diei. sicut habet in kal.

Nos s. nupt. l. hec nox: r̄is. Uñ nocticulae. di. itē noctu ad. i. p noctē. item nocturnalīs 2 hoc le. idē nocturn^o a u3.

Notabl s. notable. l. notabilis et hoc le item notabiliter ad.

Notaff s. noter/notifier. la. noto ag. ac. id anoto as ac. hec notificatio is itez notario is. 2 anotatio is. 2 nota te. Note vocāt vulgo zipheter q̄o teste eusebio p̄m^o tiro cicero libert^o inuenit. itē ad familiares domesticos de reb^o in q̄b^o signa occulti^o p̄ferēda erāt p̄ nota scripsit: h̄c est sic scruto l̄fari ordte vt nullū q̄dū effici posset q̄l q̄s lueftigare 2 p̄sed vellet: q̄rā elemeūtoz l̄fam. i. b. p. a. 2 p̄inde reli q̄s cōmuret. Q̄h̄q̄ nota v̄ signū seu macula q̄res ip̄a notat Est q̄ tā l̄aio q̄ l̄ cope. Uñ genitiue note d̄n̄r signa cū q̄b^o ex v̄to m̄fno l̄fātes l̄gre d̄unt. itē notare ignominia afficere. Uñ hec nomla: le. et noella: le d̄m̄.

Notāz can/ vide in Notāz.

Noter s. notare. l. hic notarius: q̄. itez notarius a um. s. chose notaire/ b. tra hamat.

Noterag s. office de notaire. Uñ hic notarius us r̄ū

Notiffiaff s. notifier. l. Uñ notificans. notificatio. notifficaz. 2c.

Nozelēn s. bouis l. hic nodus i. Uñ nodellus li. vide in Coulmaff.

C Sequitur de O

O Gallice 2 la. is. grece otho. 2 t̄i n̄te: ro. xl. h̄. O n̄erū gestasid n̄c̄vnde: cim^o extat. itē O ē in lectio exclamatiua. vñ h̄. O doletio clamat/ vocat/ miratur et opeat. O desinat/ se no lat: vt. phibetur.

Oalet s. foyer. l. hoc focarū h̄. 2 focitarū r̄ū

Dan s. signal. l. hic agnus ni. 2 agnellus li. d̄m̄.

Danes s. agnelle. l. hec agna ne.

Dar s. desus. l. sup. idē supra p̄p̄o. itez i per grece. item desuper p̄p̄o.

Darmarch s. a che equester: hec is: hoc stre.

Darfe s. dōc̄q̄o. l. ergo: idē igit̄ q̄n̄ edifficēdo

Darro s. environ l. circa p̄p̄o

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante B. Fo. cxi.

et deseruit actio casus. id est circiter.
idem circiter. id est circum circa.

Dartroat g. a pie. l. pe
desertio/re

Dat g. aage. l. h et a is. Qñ
eracula le. dñm. it è hoc
num ul. t pset etas logna siue p
petua. vñ cuitas: et euitem? scòz
puf. qd p sincopā etas r eternas
ti. p senectute logeuitatez. Pic
deducit coeu? e queu? grādeu?
loguus: et pimeuus.

Daz g. ialouffe. l. hec zelo
pia: e. itez hic zelus: li.
mō inuidiā: mō amorē: mō emula
tionē sigt. itē zelo: as. r zelo: ar
dep. sigt emuloz. ponit interdum
ziari. p irasā scōm illō qd p pio
phētā dē. Indignatiōe magna ze
lus sum syō. Et zelare est muta
ri: illō. Neqz zelauer? faciētes
mōratē. item zelosus a um. item
zelotes/is. i. emulatoz. r zelotipri

O ante B

Ober g. faire. l. factio: io: ci.
ctū ac. vñ factio as.
sepe facio. itē factici? a ū. qd d ali
qua re fit in aliā. itē hec factio is
item factictosus: a ū. vñ facturus
a um. ga. ce d est a faire. b. an pez
lo da ober. itē fact? a ū. g. fait. b.
geat. itē pñctio: io. g. deuat faire
b. ober d'aranc. Sciendū est q fa
cio l cōpositiōe cū re tinet a: itā in
scōz r i tertia psona q in prima
scētū sup fa. syllabā seruat: pñs
obreuis fit: vñ bñfactio: malefactio
item factio: si: si. scōm pñs. fa:
ctū: ū: scōm alios factus: scōm

alios nō hys supinū. et si grād fact
endū eo. vt viso ad videndū eo. la
terdū facessere: ē discedere. inter
dū sigt extybere: seu inferre. itez
bñfactio: cio: eci: ctū. g. bien faire.
b. ober mat. vñ bñfactio: is. g. bñ
facteur. b. oberer mat. idēz bñfi
cus/a: ū. itez hic hec hoc bñfactio
tis. g. bien faisant. b. oberer mat
itez bñfactorius: a: ū. g. q fait biē
pour biē. b. nep a gra mat egnit
mat. item ago: io: e gr: actū. g. fat
re. b. ober. Item agito as freqn.
ic. itez factio ris rit. neu. r nō pl.
g. faire. b. ober. item acutus? ad
g. le fait. b. an ober. itē acito as
g. faire. b. ober. itē machinos ar
dep. unagino: cogito: ad repien
dū et fabricandū tā bonū q malū
vñ machinosus a um. itez machi
na ne. i. molitio luentio. item hec
machinula e di. itē hec machinio
nis. item buo is. g. faire lique. b.
ober lissou. itē burfo as. ga. faire
bourse. b. ober yalchou. itē pa
scisco: rris. g. faire cōuenāces. b.
ober cōmanāt. idem pango: gio.
ga. idem. la. hic obla
tio ti.

Obit g. id. l. oblatio.
r oblatifca t.

Obligatio g. id. la. hic
cirograph?

Obligatiō phi. idem hec obligatio onis

Obligaff g. obliger. la.
obligo as ac.

Obliget g. oblige. l. ob
ligatus a um.

Oboissaff g. obeur. l. obedio: is
ui ire tū. n. g. vñ obediens: tis.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante C. D. E. et F.

Oboisance ^{g. obeisā-} ^{ce. la. hec} ^{audieria: hoc est fac vt pplus an} ^{dit. ut hoc auditio nū q: doc vbi} ^{audif preceptor/ autoras/ vel ip-} ^{sa audibouum nūba.}
 obedientia rie. itē obeditio onis.

Obseruance ^{g. gar-} ^{de. lat.} ^{hec obseruancia rie.}
 hec obseruancia rie.

Obstinace ^{g. obstiner} ^{en mal fai-} ^{re. l. obstino nas. Uñ obstinat^o ra} ^{ti. g. obstine. b. obstinet. ut hic z} ^{hec et hoc obstinat^o cis. Et hic et} ^{hec z hoc pūnar^o cis/ q nūmū re-} ^{nar est/ a pūneo. Aliqñ ponit p} ^{perseuerate in bonā pūritatē ple} ^{rūg in malā legat^o: z sic pertēdo} ^{fit. ut hec pertinacia cie. ut hec} ^{pūnacitas tis: z pertinaciter ad.}
 hec obstinacia cie. ut hec pertinacia cie. ut hec pūnacitas tis: z pertinaciter ad.

O ante C.

Occasion ^{g. idē. l. hec} ^{occasio nis.} ^{Et hic occasus us tu/ modo inte-} ^{rius dicit/ z de vno hōie/ et de reb^o} ^{maiorib^o dicit solet: modo dicit so-} ^{lio mersio in oceanū.}
 hec occasus us tu/ modo interius dicit/ z de vno hōie/ et de reb^o maiorib^o dicit solet: modo dicit solio mersio in oceanū.

Occident ^{g. idē. la. hic} ^{occidēs tis.} ^{Unde hic z hec occidētalis hoc} ^{le. g. occidental. b. a occident.}
 Unde hic z hec occidētalis hoc le. g. occidental. b. a occident.

Occupace ^{g. occuper.} ^{l. occupo se} ^{ac. Uñ occupatus ta tis. g. occupe} ^{b. occupet. Et hec occupatio nis.} ^{gal. occupation. bri. idem.}
 hec occupatio nis. gal. occupation. bri. idem.

O ante D.

Odiace ^{g. audiere. la.} ^{h auditio ris.} ^{ipse audierit act^o que z audierit} ^{ti. Plau. Surge pteco fiat ppl'o}
 hec auditio ris. ipse audierit act^o que z audierit ti. Plau. Surge pteco fiat ppl'o

O ante E.

Desiff ^{g. oesius: pe diec.} ^{g. oiscur. l. oiscurus} ^{sum. id ē oiscurus da dum. Et} ^{hoc oiscuri: ppue vacatio a labo-} ^{re. Cui^o cōtrariū est negociū. Et} ^{aut duplex oiscurus: aliud philosophi-} ^{cū: aliud vulgare. Philosophi-} ^{cus bonū z honestū. Vulgare: seruire} ^{cum desidia z ineria ab honesta} ^{exercitatione desistim^o. Uñ hoc} ^{oiscuri li di itē oiscuri ris dep. gal.} ^{esire oiscur. b. bezaff diec.}
 hec desiff. g. oiscur. l. oiscurus sum. id ē oiscurus da dum. Et hoc oiscuri: ppue vacatio a labore. Cui^o cōtrariū est negociū. Et aut duplex oiscurus: aliud philosophicū: aliud vulgare. Philosophicū bonū z honestū. Vulgare: seruire cum desidia z ineria ab honesta exercitatione desistim^o. Uñ hoc oiscuri li di itē oiscuri ris dep. gal. esire oiscur. b. bezaff diec.

O ante F.

Offensace ^{vide in Suanegaz.}
 vide in Suanegaz.

Offeren ^{g. messe. l. hec} ^{missa se. Unde} ^{hic z hec missalis z hoc le: qd ad} ^{missā pertinet. itē mīssas n.}
 hec offeren. g. messe. l. hec missa se. Unde hic z hec missalis z hoc le: qd ad missā pertinet. itē mīssas n.

Offerent ^{g. offerēde. l.} ^{hec offerēda} ^{de. idem hoc offerentū ri.}
 hec offerent. g. offerēde. l. hec offerēda de. idem hoc offerentū ri.

Offic ^{g. office. l. hoc offi-} ^{ciū est. Et officios^o} ^{a um: d libēter vel pbe officii sen-} ^{bificiū alicui exhibet: siue d obse-} ^{qui offerri multū studeat. Qñq of-} ^{ficiosū dicit quod cōtinet pietatē: z} ^{nullū nocet: alicui prodest.}
 hec offic. g. office. l. hoc officiū est. Et officios^o a um: d libēter vel pbe officii senbificiū alicui exhibet: siue d obsequi offerri multū studeat. Qñq officiosū dicit quod cōtinet pietatē: z nullū nocet: alicui prodest.

Officer ^{g. officier. la. hic} ^{bet officiositas tis.}
 hec officer. g. officier. la. hic bet officiositas tis.

Official ^{g. idē. hic hec} ^{officialis z hoc}
 hec official. g. idē. hic hec officialis z hoc

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante P. P. et R.

um. f. omni modoz. Itē oino ad. i. proi. Itē on grece / torū laite. Itē pan grece. ⁊ ropos grece itē olon grece / torū la. Uide in Poll

O ante **P**
Once. g. once / vae poit. i. hic vix cis. Itē hēc vicia te Et vicio ad. g. mesurer a once. b. mustraffious a. i. once

O ante **P**
Opinion. g. idē. la. hēc Itē opinor / r. puto / suspico / optinonē habeo Un opinat⁹ ea tum et cōparat⁹ noz / illum. Itē hic et hēc opinabilis ⁊ hoc le: qđ opini one concipi pōt. Itē hēc secta te. gal. opinion. b. idē.

Oppolaff. g. opposer. lar. oppono nis ut ere nū ac. Un opposit⁹ a si g. oppose. b. opposer. Itē hēc oppositio nis. g. oppositio. b. idē. Itē obficio et eci iectum / ante iacio / an pond / potrigo / offero. Ali qñ si cōtra iacio oppono. Ali qñ infero. Aliqñ repente offfedo. Un obiecto as / frequēter obficio oppono / puto. Interdū ponit⁹ p expono. Itē obiect⁹ ea nū pncipi um: ⁊ obiectus nis tui nomē / qđ significat oppositionē. Item hēc obiec. io nis. g. oppositio. b. idē Item vide in Trent.

Optatiff. g. idē. la. um. Uide in Poansaff.

O ante R.

Oraclon. g. oration. la. hęc oratio / nis Uide hęc orationcula led. Itē hoc oraculū li / ab. c. d. dicit⁹ est: vi ingt Puf. Cl. lib. top. Oracula ex eo ipso appellata sūt / qđ inest hīs deoz / pfo. Uide ⁊ pro rifo accipit Gene Unū illud optimū ora culū est: pugnanđū est pro patria Q hęc ponit⁹ pro tēplo in quo rifa sa dan. Item pro dieo alicuius Uide dicit⁹ oraculū carthonis est. Q hęc dicit⁹ vñū et dñg que vi dere videmur dum dormimus.

Orauant. gal. orce. la. eya adverb.

Oratio. Uide in Pidiff. modo ad hōuā: tis est. modo co: riptis.

Orcel. als buret. g. burete la. hic vicecolus li.

Ordiner. g. ordinaire. la. hoc ordinariū rñ. Itē ordinarius a um. Et hęc et hęc ordinalis ⁊ hoc le: ⁊ ordinatiter adverbū.

Ordous. g. idē: vide i Souillaff

Ordrenaff. g. ordonner. lar. dispo ser. la. ordino as. Itē ordinat⁹ ta num. g. ordōne ou dispo. bi. ordrener. Itē hic ⁊ hęc ordinabilis et hoc le. gal. ordinaire. b. ordre nabl. Itē serio as ac. g. ordonner b. ordrenaff. Itē hęc ordinatio is g. ordōnance. b. ordrenacc. Item hęc series ei. Uide hęc seriola le duni. Item ordinatum ad. Item

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante S. fo. cxliiii.

hic strator oris, g. ordonnear. b. ordener. **Ordre** g. ordina. b. ordinar. **Ordre** hic et hec et hoc coposus / d. qui habet vel assecutur est aliquid sit impos / qui non aliud potest.

Ordure g. ordure. la. hec hec. **Ordure** g. ordure. la. hec hec. **Ordure** g. ordure. la. hec hec.

Orfebre g. orfebre. s. orfebre. s. orfebre. s. orfebre. s. orfebre.

Orfeill g. orfeill. s. orfeill. s. orfeill. s. orfeill. s. orfeill.

Orgouillus g. orgouillus. s. orgouillus. s. orgouillus. s. orgouillus. s. orgouillus.

Orient g. orient. s. orient. s. orient. s. orient. s. orient.

Original gal. ouginel. la. hic et hec originalis et hoc le. **Original** gal. ouginel. la. hic et hec originalis et hoc le.

Oriller g. idem. l. hoc au ricularis / na. **Oriller** g. idem. l. hoc au ricularis / na.

Ouin g. ouine. la. hec vrina rinalis et hoc le. **Ouin** g. ouine. la. hec vrina rinalis et hoc le.

Ouinass g. ouiner. la. vri no nas aoghis

Ouinale ga. idem. la. hoc hoc vrinarium rñ.

Oymadi g. normadie. s. normadie. s. normadie. s. normadie. s. normadie.

Oymant g. normant. la. s. normant. la. s. normant. la. s. normant. la. s. normant. la.

Oymaff g. normaff. la. or ro as ac. g. **Oymaff** g. normaff. la. or ro as ac. g.

Oymaust g. oymaust. s. oymaust. s. oymaust. s. oymaust. s. oymaust.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Oyner g. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner. s. oyner.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

O ante U.

ri. 3dē hic cenodocia r uoi. isē
hec cenodociana / vel hec cenodociana /
arie. gal. hospitalere. bi. ospitalyeres.

Ost tut armou.

g. ost de genodarmes. l. hec acci-
es / ei. 3dē hic exercitus mō ni.
Ostais. g. ostaiige.

Ostaleri. g. ostelerie. la.

Ostiff. gal. ostie. lati. hec

Ostis / pe ostiles

gal. oste ou ostelle. vide etiam in
berberchya.

O ante U.

Dunner. g. gentie. la. h
hec iuuēca ce. 3dē hec iunig cis.

Dunēn. g. fresne. la. hec
fraxin^o ni. gen^o
arbous q^o l fragosio locio nalcā
3dē fraxinetū ti. 3dē fraxineus
a um. g. de fresne. b. a ounn.

Duid. gal. onide. l. hic oui

Dur. g. or. l. hoc aurū ri. 3n

de aureus a ū. qd so-
sum ex auro est. 3dē aurat^o ta cū
qd in supicie habet aurū. Nam
multi sunt anuli aurati: q^o th au-
rei nō sūt. Abasue sūt di domus
aurea / 2 porta aurea: cuz aurata
dici debeat. vt eques aurat^o. Et
aurat^o p aureo. 3dē hec crisis / ite
g. or. b. our. Uñ crisis a ū. 3rem
ostis grece / aux la. idē crisis gre,

Durgouill. g. orgueil
la. hec sup
biare. 3dē hec extollētia / ite: hic
fast^o us ui: hec fastidiositas tis.
hec iperfamaie: hec arrogancia
tie: et insolentia tie idem.

Durgouillus. g.

guilleux. l. iuperbus a ū. 3dē hic
hec hoc arrogāo. no: elatus tā tū
et hic hec hoc extollens tis. 3dē
extollēter ad. idem supbe: et arro-
gāter ad. 3dē hic hec hoc insolē-
tia. g. orgueilleux / ou foul. b. foll /
pe orgouillus. 3dē insolent^o ad.
3dē insolē es in sū vel sui / hōi
neutropassiuū. g. orgueillir. b. or-
gouillaff. Et insolēco cis incho.
fastidio is iui ire a fastu sit. Nā
pprie fastidire est cum fastu quo
dā contēnere. Uñ 2 p stomacha
ri di. Et hoc fastidū dñi / quo ego
alios fastidio. Et fastidicus / fasti-
dio habit^o. ut fastidit^o a ū / qui
ola fastidit: vel qui alio est fasti-
dio. Et fastigiōse ad. irem iperfa-
nus a ū. g. orgueilleux. b. orgouil-
lus. Et ptemosus a um.

Durcl. g. orlet. l. hec orae

g. or. l. extremitas cuius
q^o rei. Et hic limb^o bit / muliebre
vestimentū erat: purpurā in imo
confutā hñs: ten qd libet aliud or-
namentū vestitū extremitatē am-
bis. Dur^o diminutiū est limb^o
lusa q^o limbell^o. Et limb^o a ū.
ite hoc orariū rñi / dici pōt qd oril
2 genit^o / 2 capū supponit^o dormi-
turi. Et sic ab os oris deducitur.
Sumit etiā pio veste qua sacer:

Edition Yvon Quillevère

31 janvier 1521

Bibliothèque nationale de France (BNF)

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante A. Fo. crv.

dotes vltimur, stola vulgo dicta
dum orant. i. predicant.

Durllaff gal. ourler. l. lumbo bas.

Durs g. idē. la. hic visus
si. Et hec vna se. g.
ouric. bu. ourtes.

O ant 3.

Dzech s. hōme. l. hic vir
num. Et hic 7 hec virtus 2 hoc le
ut hec virtutis. Et viriliter
ad. ut hic viribus si vir bis dicit
Et virum ad. p. singulos viros.

Sequit de P.

Sallice / latie / gre
ce idēz. Et tenet in
numero. cccc. 79.

P simile quoqz g.
numerum mōstrat
tur habere. cccc.

Paciencia s. pacitē. l.
he. idē caach per oēs calus / no
men grecum. item patienter ad.

Pacificus 7 pacificus vide lpeuch

Padel s. pardurable. l. fē
pitern^o na nū. idēz
he. hec perēnis et hoc ne. item
he. perēnitias nō. g. pardurable
n. b. padēlez. Et perenniter ad.
Et debēt scribi per duo n. et sine
hōm Hugationem.

Padelez s. pardurable
te. la. hec perē
nias nō. Et hec sēpitermitas nō

Padus s. longuem et du
rant. la. diutinus

na nū. Et diutum^o na num idem
itē duro as. g. durer. b. pat.

Paeaff s. paier. la. soluo
uis ut utū ac. vel
sigt gal. desher. b. dierē. Et solu
tus ta tū. g. paier ou deshe. b. paer
pe dierec. utē hic solutor onis. g.
paier ou desheur b. paēmāter /
pe dierec. Et hic 7 hec solibilis
et hoc le. itē hec solubilitas nō.

Paig gal. pargē. la. hic mā
go mangonio.

Paillard s. idē. la. luxu
rius a um.

Pailleur s. paille. l. plu
raliter he dē
lic arb. Unde quisquilius a ū.
gal. pailleur b. paillurec.

Pall gal. paleur. la. hic pal
lor / ris.

Pal s. payle. la. hoc fossor
um rē. idē hec vauga / e
Et hec pala le. item hoc ventila
bium bē. itē hecarella le dimi.

Palastrenter s. pala
la. hic mango / onis.

Palastrez s. palestoy. l.
hic palestred^o
di. id. hic mān^o ni. 7 gradari^o rē

Palamour s. pour. l.
ppf ppo.

et palast / vide in Amplast.

Palazr an bzech
g. le gros du bras. l. hic lacertus
ti. Unde lacertulus li di.

Palf s. paulme de la main
la hec palma / e. Un
de hic 7 hec palpabilis et hoc le.
p. 14.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante A.

<p>g. maniable. b. touchabl. Itē pal po as. g. manier. b. paluata. Et h vala le. g. paulme de la main / ou la plāte du pie. b. palf an dourh pe plant an troat.</p> <p>paluesēn. g. paulmier. l. palmarotū</p> <p>paleicc. g. palya. l. hec fa tanna ne.</p> <p>palaes. gal. palais. l. hoc palatiū th. idē hec atriū. itē palatinus a um. g. de palais. b. a palaes.</p> <p>pallēn. ga. couverture de het. l. hic lodex et</p> <p>palm. g. palmier. l. hec pal mae. Unde hoc pal metū ti / locus vbi sunt palme. itē palmo / sa.</p> <p>¶ paletoc. vide in Lies.</p> <p>paluesēn ā reuf. g. la paulme de laurdi / ou du gou uernail de la nef. l. hec pallula le</p> <p>¶ paluhar. g. pesselier.</p> <p>palud. g. paluz. l. hec pal dis. Un paluduos sa sum. g. de paluz. b. pa udec. idē hic ⁊ hec palustris ⁊ hoc stre. itē hic cocitus ti. di. lucta. Quo noie dier⁹ est infernoz fumi⁹ a styge profluēto. itē hec lethe thes. Un de letheus a um.</p> <p>panell. ga. panella. la. hec panella le.</p> <p>panēn. gal. sans leuain. l. azim⁹ a um. itē fo caciua a ū. Et hec fauilla le.</p> <p>paner pe boutec.</p>	<p>gal. panier / ou coiffin. l. hic cala tus ti. hec spota te. hec canistrū stri. hoc carrallū ier. cophinus ni idē. Un hic cophinul⁹ li. di. Et h cophinari⁹ rli. d. facit cophinum.</p> <p>panesēn. g. panay. l. pa stinacace. Un pastinaceus a um.</p> <p>panlion. g. pension. l. h pēssio nis. Un de hic pensionarias rē. g. pensio naire. b. panlionist.</p> <p>panr. g. courbe. l. pādus da dum. Un hic pandul li. di. itē repando is ac. g. recour ber. b. cromast. Un repādus da dum. g. recourbe. b. eromet.</p> <p>panther. g. pāthere. la. hec pāthere vel hic panther eris. Unde pans thereus a um.</p> <p>panthecost. g. pēthe coste. la. hec penthecoste hes.</p> <p>paour. g. poure. la. hic hi pus pi. idē hic he bio nis. Et hic hebion onis. item pluraliter hi hebion bieni sic de dā heretici. itē hic ⁊ hec pauper eris. g. poure. b. paour. ⁊ cōpara tur ior rim⁹. Un hic pauperca li. di. itez hoc per cotrophū pph. gal. le lieu ou sont les poures. b. lech an peouryen.</p> <p>paourentez. gal. pou re. la. hec paupertas cis. hec pauperi es cis. hec penuria rie.</p> <p>paourhat. g. apourit. la. paupero</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante A. Fo. crbi.

no oc. ut papasco scis in ho.
pap g. pape. l. hic sumus pō-
 ut hic r hec papalis r hoc le. Et
 hic papatus ius cui. itē pape est
 admiratio aduerbiū. habet enī
 in se affectū verbi miror: vt pape
 video. Aliqñ ē indignatio ē
papauer g. pauor. la. h
 est genus herbe.
papegaut g. idē. la. h
 Et hic psirac ci idē. Unde Hug.
 psirac est quedā auis q̄ in indie
 heroub gignit. colore viridi/ tor
 quem hñs puniceū / circa collum
 gradit lingua / ceteris auib⁹ la-
 noie. Uñ r articulata exprimit ver-
 ba: ita vt si eā nō videas / hoīem
 loq̄ putes: h̄ ex natura salutat et
 dicit chere. a. aue: s; cetera verba
 dicit instructione. vñ quidaz sub
 psiraci p̄sona dicit. Psirac⁹ a vo-
 bis alioz nota disco. hoc p̄ me dī
 dicit dicere cesar aue.
paper g. papier. l. hec pa-
 racuo a ū qd̄ est materiauz ex
 papyro. itē hec papirio nis. Aliqñ
 dicit hec papyr⁹ r / sed male: sed
 hoc papirū r. g. papter a escrip-
 re. b. papyrda firmat. itē hec car-
 ta te. Uñ hec carmīa le di. vel est
 vñ liber d̄ alio noīe vocal contē-
 ptus mūdi. Et hic caruaris rñ
 nē ephemeris penul. cor. liber
 in quo res gēte p̄ singulos dies
 scribuntur. latine acta diurna / et
 diarium dicitur.

Papias pie. ni. bui. gal. et
 la. id: nomē ppuz
Parabol g. parabole. la.
 hec parabola ē
Paraduc g. pareure. la.
 hoc paripso-
 ma paripsohatts.
Paraff gal. parer. la. paro-
 ras actiuz gñs.
Parall vide in Egal.
Paralitic gal. paralitū
 l. paralitic⁹ ca-
 cū. Et hec parakistis. g. paral-
 sic. bui. paralisi.
Paralogesim g. pa-
 ralogo. la. h̄c paralogismus mi-
 itē m̄ paralogismo aō.
Paramāt g. paremēt. l.
 hoc torquum
 gñ. itē hoc sandalū lū.
Parc g. idē. l. hic parcus ci.
 Et hoc armentū ti. g.
 le parc des beufz et des vaches.
 bui. parc an saout.
Parchimīn gal. par-
 chemin. l. hic par-
 gamenus ni. Et hec mēbrana ne
 item hec membranula le di.
Pard g. idē. l. hic pard⁹ di.
 vñ hic pardulus li.
Pardon gal. idem. l. hec
 indulgētia me.
 idē hec venia. e. et veniola le di.
Pardonaff g. pardon-
 ner. l. par-
 co cis erci vel arsi arfū. itē indit
 geo es r̄ cum. itē ignosco c; ac.
 i. valde nosco / r̄ disco.
 p. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante A.

Parediff s. curie. vide in poazat. itē hro/as. s. curie en eauē. b. parediffen bour. Itē lirus/aum/ga. curien eauē. b. paredet en bour. itē hoc lizamē is. 7 lizamētū i. id

Parer an lez s. pa- reur de cury. l. gallarius/a/um.

Parfet s. idem. l. perfectoria/ctum. Itē per fecte aduer.

Paris s. idē. l. hic parisi^o in b. Itē paris/dia vel paris est nomē pprium

Parisillén s. perfill. l. petrosiliū ff

Parjuraff s. parurer l. piuro as. beiu/as. 7 degero/as. id. Itē perurus/a/us. s. piure. b. pariur Itē hoc parurium/rq. s. pariur rement. b. pariur.

Parlamant s. idem la. hoc parlamentum/ri. Itē hoc colloquium/ff. Itē colloquot/is.

Parroes s. parroisse. l. h parrochia / ie. vii parrochian^o a/ū. s. parrochiē b. idē. Itēz parrochialis et hoc e

Paraph s. paraphe. la. hic pagraph^o si et figuratur sic. et l. legibus. s.

Participaff s. parti- ciper. l. participo/as. ac. Itēz hic et hęc participalis et hoc le.

Participl s. pticipie. l. participiū ff.

Particuler s. l. pticu- luer. l. hęc hęc particularis et hoc re.

Particuff s. idē vide in Rānaff

Pas s. idem. la. hic passus

Passat s. touffir. la. tuff- no/ia. n. l. h tuffi- to/as. frēqn. ga. touffir souāt. b. passat a lieuz. itē hęc tuffis/ia. s. touz. b. pas. Itē hic tuffisus^o ul Itēz hęc tufficula le. dist.

Pasq s. pasques. l. hoc pas- cha/che. q. pasquet/ vide in Pas tur.

Passaigeur s. passal ger / ou peionier / ou marronier. l. hic pio meus / ei. Itē hoc vectigal / is. s. peaigne / triage. b. passaign / custom Itē vectigalis hoc e. s. recevoir d peaigne. b. nep a receu d passaign

Passiff s. idem. l. passiu^o ua/um.

Passion s. idem. la. hęc passio is. l. in b. passuncula / le. dist. Itē hoc pas- sionariū / rē. est liber de passioē sã ctōz. sicut est legēda aurea.

Pastell s. piece de pain ou de chair. l. hoc fru strū i. l. h hoc frustrulū / u. dist. itē frustrō as auire. frustrafacere Itēz frustratim ad. Itē hoc mi- nutal / is. genus edulsi / qd ex cōci sio minuatim holeribus fit.

Pastell quyc sall gal. leiche de salle. la. hęc iunca- ta uncaste.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Pante E. Fo. cxvii.

<p>Paitez g. paste. l. hic pa- stillus li.</p> <p>Pastur g. pastre. l. pasco scio/ni/ti.ac. Un pastus a li. g. repuz/nourri. b. pas- quer. itē hic pastus/us/ui. g. nour- riure/pasture. b. pasquatur. itez hec pasca/e. p. l. r. hec pasca o/z ad hoc pabulū ii. Itē pabuloz g. pastre. b. postur. Itē pabulo no/so/sum.</p> <p>¶ Pat. vide in Padus.</p> <p>Patern g. paterne. l. hic paternus/ni.</p> <p>Paterou g. patense. la. patrelegi/sg</p> <p>Patriarch g. patriarche. l. h. patriarcha/e</p> <p>Patrimō g. primōie. l. primoniū/nd</p> <p>Patronomic g. pa- tronicque. l. patronomicus/caluz.</p> <p>Pau a. s. troat. g. pie. la. hic pes dis.</p> <p>¶ pauast. vide in Pauamāt.</p> <p>Pauia g. idem. la. hec pa- pia/ie.</p> <p>¶ pauillon. g. idē. viē in Castell</p> <p>Pauiot/a's ban- quer g. bâquier. l. hoc bâchale/is</p> <p>Paul g. pol. lat. hic pau- lus/li.</p> <p>Pauu g. paon. la. hic pauo- nis. Itē hec pauo- nisa/e. g. paone. b. paunes.</p> <p>Pauuast g. pauser. l. pau- so/as. Itē hec paua/e. g. pause. b. paus, itē hic</p>	<p>paua/oz/ro. g. pauser. b. idē. Itē pauast/ni ad. g. pausment. b. dze paus. vide in Repos</p> <p>Pauamāt g. pauemēt mentū/ii. Un pauim ēralis et hoc lc. g. de pauemēt b. a pauē. item pauimētaru/a/um. g. pauē. b. pa- uer. Itē pauimēto/as. g. paucr. b. pauast. Itē hoc licofratū: i. itez hic licofratū n. est locus rbi cru- cifixus fuit iesus. f. caluarie loc⁹.</p> <p>Pazron g. parrain. l. hic patrinus/ni.</p> <p style="text-align: center;">Pante E</p> <p>Pe g. ou. l. vel/seu/an/au/ ve conjunctiones.</p> <p>Pealech g. de quel lieu. l. vñ ad. loci.</p> <p>Peby g. poiure. l. hoc piper eris. Itē piperrim⁹/a um. g. de poiure. b. a peby. Itē pi- pereus: a. um. itē pipers: a. um. g. poiure. b. pebiet.</p> <p>Pec g. a. poix a gōmer. la. hec pice: cis. vñ picea ce. gen⁹ horis: quam Ply. lib. naturalis hystorie: quinta specie cōtri scri- ptū esse.</p> <p>pechelen g. peche l. hoc perficu: i. g. pecher. b. guezēn peches. Itē pliceti i. g. le lieu ou sont pechers. b. l. pechese. Itē perficus a um. gal. de pecher. b. a peches. Itē plicarius a um. r. pfl ceus: a. um. Itē lothophagus si. gal. fleur de peches. b. l. biezū peches.</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E.

<p>Pechet. ^{g.} pechie l. hoc ctm ti. Jde hoc delictu. flagitū q. 2. piaculū l. id</p> <p>Pichiff. ^{g.} pechier. l. pec- co/as n. idem de linquo/quis/qui/ctum.</p> <p>Pechezr. ^{ga.} pecheur. la. hic peccator is Jdem hic faufoz/ous. item fla- gitio/a si ^{g.} pecheur. b. pechezr.</p> <p>Pechezres. ^{g.} pecheres se. lan. hec peccatrix: is.</p> <p>Pechet charnel. ^{g.} delectatio charnelle. l. hec volu- ptas/itio. itē voluptari/ a um. qd voluptate affert. itē voluptuosio a um. 2. voluptuose ad.</p> <p>Pedru. ^{g.} puere. la. hic in teruētus/dui. itē pcc/pcē/ab hac pcc. vid l. pichiff</p> <p>Pedeur. ^{g.} pueur. l. h. p. e. cator is. itez hec pccatrix/cis. ^{g.} pte resse. b. pede- rea. vide in pichiff</p> <p>Pedre hent. ^{g.} par ol qua ad. loci ticu. laf.</p> <p>Pedu. ^{g.} vers qle part la. quor sum ad.</p> <p>Pe en lech. ^{g.} en q lieu l. vbi ad. itē licubi aduer.</p> <p>Pe eur. ^{g.} quant. l. quando aduer.</p> <p>Peguemet. ^{g.} cobien. l. qd ad.</p> <p>peguemet penac</p>	<p>^{g.} nō obstant. l. quilibet qd inio. et qd libet idem sign. itez quan- tis per si qd quāto ipe sicut tantu- sper tanto ipe. Item qd ipide sig- multo ipe añ. Item qd ipum vno dicno: sigt valde cito.</p> <p>Peguēbzaz. ^{g.} si grāe l. qd a si</p> <p>Peguēpell. ^{g.} si lon- guemet lat qd au.</p> <p>Peleter. ^{g.} peller. l. hic pelliparus rd.</p> <p>Pell. ^{g.} paille. l. hic acuer Item pell. bu. ^{g.} long. la. pcul: prorenus.</p> <p>Pellabat. ^{g.} aloinger. l. longe vide in Diffo: ch</p> <p>Pella amfer. ^{g.} si lōg tempo. l. diu ad. ipio. itē diu/ ad. ^{g.} plus lōguement. b. s. pelloch amfer.</p> <p>Pelyat. ^{g.} peler. la. repilo l. as. idē suplo la idem copilo: as.</p> <p>Pelican. ^{g.} idē. la. hic pel- licanus: m.</p> <p>Pellen. ^{g.} paille. l. hec pa- leale. item paleola le diff. itē pa- leari: rti. ^{ga.} paller. b. pelleuc.</p> <p>Pelēn neut. ^{ga.} petore s. fil. l. hic globus bi. item globo ^{g.} idē eff q. acervo: adumo: a quo conglobo item hec globositas tis. item hic glomicellus idiff. item glomero as. ^{g.} diuider fil. b. dibunaff neut. item hic glomus mi. vel hoc glo-</p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. cxviii.

mas eris. g. peloton de fil. b. pel-
tén neu. item glomeratum ad.

Pemp g. cinq. l. p̄r hi et
he et hec quilz in
dict. idem penibz grece. Un hic
et hec penthacōryarcha. e. ga. p̄r
et lur cinqz b. capiren a h̄ater
cant. item penthagam. a. am. g.
q̄ a este marie cinq fois. b. demē-
ser pemp guez. itez penthagul. a
um. g. q̄ a cinq angles. b. a pemp
cōin. itez penthameter a um. ga.
mètre de cinq piez. b. metr a p̄p
groz. item hec penthapolis est q̄
dam regio inier palestina. Ara-
biam a cinq curatibz sic appel-
lata vbi Sodouū. Somorū op-
pida. item hic et hec pentharcæ
q̄ habet ptæz sup cinq. itez q̄n-
quennuq̄m. g. espace de cinq an-
s b. pemp blozja spacc. itez hoc q̄n-
quennuq̄m. idēz q̄nquennalis. itez
quinnus g. um. g. quinq. b. an pemp
pet. vide in Contaf

Pempcant g. cinq etz
genn te ra. vide in Contaf

Pemdez g. chascū tour
l. quondie ad.
Un quotidianus a uz. z debet scri-
biper q. et non per e. g. toridien.
b. pemdziee.

Pempzec g. quinze. la.
p̄r hi z he z
hec quindecim. item quindecies
ad. g. quinze fois. b. pempzec guez.

Penaus ad. itez qualis
et hoc le. item qualiter ad. g. cō-
ment. b. penaus.

Pencil g. piece: racion. la.
hoc taperūti. itez
tapeto as. g. racioner. b. p̄cellyaff

Penestr g. fenestre. l. hic
cācellus. l. idem
rucus tci. vide in fenestr.

Pēn g. teste. l. hoc caput test.
item capitellū. itez ca-
pito as. g. faire teste. b. ober pēn.
itez capitat. a. um. g. testu. b. pen-
nec. item capusius a um. itē hic
et hec capitādo et hoc le. item ca-
pitatum ad. item hoc cephus per
oēs casus nomē grecum. g. chief
b. pēn. item hec cepharlogia e. g.
maladie de chief. b. diouc en pēn
item hec cephalēdie. item senci-
pur ite. c. cciput ite. zc.

Pēn an tri g. le best
du nez. laf.
hec pirula le.

Pēn gouris g. blouā
de fain-
ture. l. hoc hrmaculum l.

¶ Pēn oingnō. vide in Oingnon

Pēndagog g. p̄dago
ge d̄c̄feno
la. hoc pedagogū q̄. idēz hic pe-
dagogus si

¶ Penestr. vide in Cabestr.

Pentaff g. paldre. l. pin-
go is. ac. Un cō-
pingo gis xi cū ac. i. cōrudo. in-
terdū cōpono: cōiungo. z sic cōpo-
nunt. ex con et p̄ago. Un alic cō-
ponit ex con et pingo. s̄iā unte-
tere. itē depingo: gis: q̄ est pin-
gendo describo: denificio: demon-
stro. item expingo: sicut pinguo.
item pictum aduer.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante E.

<p>pentadur. <small>ga. painure la. pictura e. 3dem picca te. vel amara.</small></p> <p>Penter. <small>s. painere. l. hic pi ctor. ris. 3dem hic anaglifarius: rñ.</small></p> <p>pentet. <small>s. painz. la. pictus a um. et depictus a um. g. deffaitz. b. dis liuet. 3tem picturatus a um.</small></p> <p>penultim. <small>ga. penulti me. l. penul timus a um.</small></p> <p>peptra. <small>s. chascune chose. iat. quodlibet. ad.</small></p> <p>pep bnan. <small>s. chascun. l. qñq: curusq.</small></p> <p>Perac. <small>ga. pour quoy. la. cur re. s. b. b. quocirca</small></p> <p>Perac abec. <small>s. que cause l. quopacto.</small></p> <p>Peractra. <small>s. pour quelle chose l. s. b. b. e es quapropter ad.</small></p> <p>perchaff à guini. <small>s. percher les vingnes. la. tendo di: s. i. m. vel tum.</small></p> <p>perchén. <small>s. perche. l. pcha ce. 3t è hic relo is. agricole vocat lignu iogñ ad squã e puteis hauticidam</small></p> <p>perchet. <small>s. pche. l. pcha e. est quidaz piscis</small></p> <p>Perdurabl. <small>ga. pdura ble. l. eter nus a um. 3tez eternaliter ad. g. eternelment. b. bizuiquen.</small></p> <p>perén. <small>s. porre. l. hoc piruz ri. 3t è hec pirus t. g.</small></p>	<p><small>perier. b. guezèn per. 3t è hoc pi retu ti. g. le lieu ou croissent por riers. b. per ec. 3t è hic venudipi rus i qui vendit pira.</small></p> <p>perfection. <small>s. idem. l. hec perfec tio onis.</small></p> <p>perles. <small>s. perle fine. la. hec g. cma: me.</small></p> <p>Perpetuel. <small>ga. pdura ble i. ppe tuis/a/ñ. it è ppetue ad. g. ppetue temér. b. ba bizuiquen. 3t è hic et hec et hoc ppetois g. ppetuit. b. ppetual. 3t è hoc ppetuiti. item ppetim ad. id è ppetuis as. it è hec ppetuitas no. ga. ppetuit. bri. perpetuel.</small></p> <p>Perplexite. <small>s. id è. la. pplexitas</small></p> <p>Perseueraff. <small>ga. ple uerer. l. pericuro as. ac. item hec pleue rentia: ie. item pfeuerer ad.</small></p> <p>Person. <small>s. persone. la. hec sona: me. 3d è ps sopon grece. 3t è persono as. act. ga. psoner. b. psonaff. it è psonal ad. g. psonalemér. b. en e person.</small></p> <p>Personag. <small>ga. psonus se. l. hic p sonatus mo: tal.</small></p> <p>Personal. <small>s. id è l. pso nalis: hoc e</small></p> <p>Perturbaff. <small>gal. pur ber. l. p turbo as. Un perturbatus a um. g. pturbe. b. pturbet. 3t è hec ptur</small></p>
--	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante E. Fo. cxi.

barionis. gal. purbation. b. idē.

Pruer s/ Drouc.

g. idem. l. puerus a um. itē puer
to is. g. pueritir. b. drouchat. item
hec pueritas nis. ga. pueritir. b.
drouguiez. itē puerse ad. g. puer-
sem cr. b. ez drouc. itē hec ppera e
g. mautiliste. b. drouguiez. Item
perpere aduer. Item pperus a si
g. pperu/mautilais. b. drouc

Pesen.

g. pois. l. hec pisa e
vel hoc pisuz si. vñ
piens a um. ga. de pois. b. a pes.

Item hic citulus li. b. pes logot.

Pesq.

g. poisson. l. hic piscis
cis. vñ hic piscul^o li.

Item piscabilis et hoc le. ga. pe-
schable. b. pesquabl. itē piscari^o a

is. g. pescheur. b. pesquer. idē hic
piscator is. itē hec piscalētia e. g.

pescherie. b. pesquerez. itez pisco-
lentus a um. Item hec mulsio is
rñ quedam piscis.

Pesquetaff.

g. pescher
l. piscos is
oullum vel sui. piscari de p. vñ
piscans a si. g. pesche. b. pesqtes.

pestilēcc a/ smer

nis. g. idē. l. hec pestilētia e. idez
pestis et hoc e. Item h hec hoc pe-
stis nis. et cōparat itē pestilē

no a um. r cōparat. Item hec pe-
stis e. di. itē pestilēter ad. g. pe-

stislenēt. b. die mernē. itē pe-
stisus a um. g. pestilēteux. b.

merētus. Item pestisus a um. itē
hec pestis nis. item cides is. vñ
hec cladicula le. diffi.

Pet. g. quātz. l. quous a um.

Item pkr hi et de et hec
quor poēs casus. Item hic et hec
quorānis et hoc ne. ga. per quātz

ans. b. peguemēt a bloazyou.

Petguez. g. quātez fois.

Item quous is. g. quātez fois. b. pe-
a petguez.

Petition. ga. idē. la. hec

hec exactio is. g. iniuste petition

b. goulēn diralō. Item h et hec ex-
ctor nis. ga. exacteur. nō iuste des-

mandeur. b. goulēner dirafon.

Petra. g. alle chose. lat. qd

cuius. item dnam.

Petra eu tramā.

g. quest ce cy. manu ad. icōz gre-

cos. l. qd est hoc.

Petrall. g. poitrall de sel

le. la. hec antel-
la. le. Item pectorale. is.

Petrapēnac. g. quel-

quecho
le. l. qd.

Peutrin. g. poitrine. l. hoc

pect^o oris. vñ
pectusculi li. di. Item pectoris. a

um. gal. de poitrine. b. a peutrin.

Item hic et hec pectoralis r hoc
le. Item hic torax cis.

Peuar. g. Item. l. pkr hi et

hec et hec quātor
vñ quadragenarius a si. g. quāz
renier. b. capitē a daou vguent.

Item quādragen^o a um. Item hic
et hec quātrānis et hoc ne. g. de
quatre ans. b. a peuar bloaz. item

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante J. Fo.cxx.

Pezel clos g. escuelle
cloie. b. seu
ell clos. l. hec ganata e.

Peze/ als peyron g. pierre. l. hic petrus tri.

Pezdrehent g. par q̄
lieu. la.
qua ad. loci.

Pez g. piece. l. hec lamina/ e
vel hec pecia/ ne.

Pez bara zc. g. piece de
pau/ lou de vi
ude. l. hoc crustum/ stri.

Pez ledan a hou-
rnipe a metall. g. large piece de
fer/ ou de metall. l. hec lamina/ ne

Pez aour. g. piece dor. l.
h. bractea/ ee.
bractea z lamia iqr Laurent val
la sic differit: q̄ lamia cassior est
q̄ qua ar metura cōfici: z qua in
ella olim hoies corq̄bātur. et pōt
de ferrea/ erca/ z argentea/ ele-
crea: aurichalce a: plūbea/ aurea
huc ex alia massa. Bractea at̄ te
nio magis est: z sua spēre pica-
bilis q̄ crepitat. idē hoc lamē/ is.

Pez pōher a me-
u. g. vne masse/ ou grief poiz. l.
hec massa/ e. item massarius/ a/ ū
idem hec massaria/ te.

P ante J.

Pic. g. pie. l. hec pica ce. ūh
picus/ a/ um

Pichiff. vide in pechet.
et in Delinquaff

Pichon. g. pigeon. la. hic
pigo/ is. ūh pi

pio as. n. g. piper. b. gurdal. item
hic anser ris. och̄a ab anarand̄o
aus est q̄ nocurnas exubias ce
lebrat. Viglias em̄ suas cātus af
fiduitate cessat. hinc anserinus a
um. Unde anserulus li. dñm.

Pistin. g. pistine. l. pistina
ne. itē hoc fusorius
ry. idem hoc infusorium r̄f.

Picous. g. chacier. l. lip
pidus a um. idē
lippus a ū. itē hec lippido/ nis. g.
chacie doent. b. picolēn. itē lippi
de ad. itē lippio/ nis/ ūi. itē ū. ūh
hic h̄ hoc lippō/ nis. z lippico/ nis
inch. z debet scribi p̄ geminū. pp

Pidiff. g. puer. l. oro as ac.
3. itē exoro/ as. z p̄
oro/ as. zc. Itē exorabulis z hoc/ e
g. p̄able. b. pedēnus. Item in exo-
rabilis et hoc le. gal. nō p̄able. b.
tra dipedēn. Item hic orator/ is.
est vir bon̄ dicēd̄ p̄itus q̄si cau-
sis publicis z puatis plena z p̄fe-
cta vñ eloquētia. itē orator/ is a ū
q̄ ad oratorē p̄tinet vel q̄ ora-
toris est. Itē h̄ orator/ is. g. p̄eres
se. b. pedēneres. Itē roga as. acf.
g. p̄er. b. pidiff. Itē rogar/ a ū. g.
puē. b. pedet. Itē roga/ to/ as fre.
g. p̄uer souuāt. b. pidiff a lieur. itē
hic roga/ to/ is. g. p̄ueur. b. p̄eda
ner. Itē q̄to et q̄umus nec inue-
nit in alia p̄sona. ga. ie p̄ue/ nous
p̄uōs. b. me a ped/ in/ y a ped. itē in
tercedo is. g. p̄uer. b. pidiff. item
intercessor/ is. g. p̄ueur. b. p̄deur
Unde obsecro/ as. Itē oñna h̄e

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante L.

lido dis si sū. g. entreblecer. bi.
enem g. loziass. Itē collido dis. g.
 ensemble blecer. bi. pistigass o ar
 vndro. Itē perlado dis. Un hec p
 liso nis. g. bleceure. b. pistigadur
 Itē hec collisio nis.

Distr a'is venim. g. poisō
 sa. hoc veneficiū cū

Diu g. qui. l. qd/qui/qd/no
 in infinitum.

Diupennac g. quicō
 que. lat. qicūq/vel qcūq/ cuiuscūq etc.

D ante L.

Placc g. salt. place. lati. hec
 place a tee.

Placēn cōmun.

g. place publiq. l. hoc theatru tri.
 Itē hic circus ci. g. lieu pour cou
 rir les cheualz. b. place an rōce

Platen an caleir.

g. patene de calice. la. hys patena
 ne. Unde hec patenula le di.

Planquēn g. ayo. la.
 h. aller rē.

Itē hēc plāca ce. Un hec plācel
 la le di. et hec plācula le di. idem.

Itē plācus ca cū. g. q. a les pieds
 larges cōme plāche. b. plādec. itē
 hec cindula le g. eslaume de mai
 son. b. dilglau. Itē hec scādula le
 l. lat. aller ad cooperiendū domū

Planzonēn g. plan
 re. lat. hec planta re.

Planet g. planete. la. hec
 planeta re.

Plant an troat ga.
 re de pie/ou de terre. la. hec plan
 ta re. Un hec plācula le di. Itē h
 z h plātario t hoc re/ qd est plāte
 pedis. Itē plānger ri/plātas ge
 res. Un plāngere arbores/ q ex
 sese pullulādo plātas emittit. itē
 hoc subee/ indecti. g. la planre du
 pie. b. plant an troat.

plantaff ga. planter. la.
 sero risru.

plantaff caul/ vide in Caulēn.

plātass guini. g. salt.
 ter vingnes. l. paltino nas. Unde
 paltinatu ri. Itē ppagino nas. g.
 plācer vingnes. b. plantaff guini.
 Itē ppago gis. g. fructifier bue.
 froezaff. Unde hec ptopago nis.
 g. vingne pour plāter. b. guiniēn
 da plāraff. Itē ppagineus a um.
 g. de vingne. b. a guiniēn.

plastr g. plastre. l. hoc gip
 um. g. de plastre. b. a plastr. Item
 gipso as. g. enduire. b. induaff.

plat g. idē la. latno to sum.

Unde hec latitudo nis

plat an boet. ga. plat
 re viande. l. hic discus sei. Itē
 hic parapsidid.

plato g. platon. l. hic plato
 nis/ philosophus ad
 humoz latitudine dictricus an
 tea ex aut pnt note astrocleore
 cabat. fuit egregio cogis hinc
 erin palestra se exercantū apō nō

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Pante L. Fo. cxxii.

nonē paleſtriten: a q̄ p̄mu cog-
 notarius est plato. Nat̄ est at̄he-
 nis eo die q̄ apud belon Appollo
 ſtuduit picture / r̄ tragodias: poe-
 maraq; edidit. Adeo aut̄ in oi di-
 ſciplinaz ghe / r̄ ſiſer̄i in phiā ex-
 celluit: vr̄ diuin⁹ plato / r̄ p̄hoꝝ ho-
 mens vocat̄ ſit. Uñ platonicus
 ca dū. **Zē hic** r̄ hec platonica ſte
plec. gal. ploꝝ. l. hec plica ce.
 Zēem hic poplex cis. g.
 ploꝝ de la iſbe. b. plec an garr.
plec an quein. g. la
 buos la. p̄r hec ipondalia op.
plegaff g. ploꝝer. la. pli-
 co cas ut̄ uñ ac.
plen. g. plan. l. planus a um
 Zē hic r̄ hec lenis er
 hocne. Zē hec plenitudo nis. itē
 plene / r̄ plane ad. Zē lento is ut̄
 ire uñ. g. aplanr. b. plenhaz. Uñ
 hoc lenimē nis / hoc lenimentū ri
 hec lenitio onis / et hec lenitudo
 dnas. Zēem leniter aduer.
pleſant g. idē. la. placid⁹
 da dū. Zē hic ci-
 gur. Zē hic cicuri⁹ r̄ſ. Zē cicu-
 to as. gal. ſoy tenir plaiſemēt. b.
 bezaff eu e pligadur. vñ l̄ pligaff
 Cplex bleau: vide in Deceſſ.
pligaff g. plaire. l. placeo
 ces cui uñ. n. Zē
 hec placētia rie. g. plainſance. b.
 pligadur. Zē placid⁹ da dum. g.
 plaiſant b. pleſant. Zē hic r̄ hec
 placabilis r̄ hocle. Zē placenter
 id. Zē liber bai ſbū implo. g. il
 plai. b. pligaff a gra. Zē hec libē
 tate. g. plainſance. b. pligadurez
 Zē libēter ad. gal. volūtier. b. en-
 louen. Zē hic hec hoc libēris. g.
 ioꝝeulr. b. louen. r̄ coparat̄ ioꝝ uñ
 mus. Uñ libēter ut̄ ſime ad. Zē
 hoc libitū. g. plaiſr. b. pligadur
 Zēem hic libit̄us tuſ tu.
plom. gal. idē. la. hoc plū-
 bum plumbi.
plom maczon. ni-
 ueau. l. hec amulſis is. Zē per pē
 diculū li / inſtrumētū ſabi matē
 riarū ſeu cemētariū q̄ plūbo a ſi-
 lo r̄ gnomone pendēte rectitudo
 ſeu obliq; ſoſioppedit. i. examē
 nat̄. p̄pēdiculi lectoꝝ ſuit dedal⁹.
plomeiz. g. buette. l. hoc
 aritſtophoꝝū ri
 Zē hec cōcula le. g. petite cruchi
 b. podic douar. Vide in Deſciē
 Zē hec ydris ie. ga. ſeau. b. ſaill
plouſen. g. feſtu. la. ho
 ſtramen inis.
pluēn. g. plume. l. hec plu-
 ma me. Uñ hec plu-
 melle le di. Zē plunreo es. ne. g.
 plumer. b. plumaff. Zē plumo as
 Zē hec pēna e. g. plume. b. pluēn
 Zē pēnar⁹ a ſ. g. enpēne. b. ſuchy
 yet. Zē pēno as. g. enpēner. b. r̄
 ſuchyaff. Zē hic r̄ hec iplumis e
 hoc me carens plumis.
pluffec. gal. traꝝerſer de
 lic. la. hoc pluū
 narrio. Zē hic pluūm⁹ ni. Uñ ſ
 pluūnulus li di. g. oreiller. b. idē.
plunchaff. g. plungier
 mergo is ri ſū. idē de mergo is ri
 ſum. Et hoc mergus ouis genus
 Q. ſ.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante D.

vasso: quā nōnulli stulsi appellāt
 Sic hic mergul^o li instrumentuz
 quo lapadio elychnus cōtinetur
 alio noie emunctorū. Sic mergi
 res penult. cor. spicariū manipuli
 s mergendo dicit.

pluncheres s. plun-
 gon. lat.
 hic mergus gi.

plusquēn aual.
 gal pelure de pomme. la. hoc pa
 ripsoma ris.

plusquēn knou-
 en. s. pelure de noir. l. hec testa e

plustrēn s. tache q̄ naist
 du corps. l. hec
 papula le. Idē hic neuus ui. An-
 de neuulus li di.

pluton s. idē/cest le bien
 denfer. l. hic plu-
 ton nis. Idem hic februs ui. Et
 hic summanus nt idem.

P ante D.

poan s. peine. la. hec pena
 ne. vide in punctione

poazat s. cuyre. l. coquo
 cocnus sa tū. ga. cuyr. b. poaz. Sic
 coctus r hoc le/res q̄ cocta est.

pobl s. peuple. l. hic pplus
 u prima cor. Unde h
 er hec popularis r hoc re. Sic po
 pular^o sa tū. s. peuple. b. peuplet
 ut populcus a ū. Et hec popula-
 no nis. itē hoc vulgus gi. s. me-
 nu peuple. b. pobl munus itē hic
 calibo bis. Et hec plebs bis. Un

de hec plebecula se di. et plebes
 a uni/q̄ est plebis: vs plebei edi
 les. Et plebes/pudicitie facelluz
 rome vt sacra cetera colebat. itē
 hoc plebecitū n/plebis stanuz.
 Et hic r hec plebicola le. itē ple
 bes es. i. plebē imitari. Et plebes
 cito ras idem.

podagr s. podagre. l. h
 de podager gra grum. Et poda-
 gricus ca cum idem.

poder gal. potier. la. hic fi
 gulus li. Et hic ces
 ralmus mi: r testarius r idem.

Poence gal. ponce. la. hic
 punter cis.

Poenczon s. poinzon.
 la. hoc ricis
 num nū. idē hoc resoluconciū
 nū. Vide etiā in Poctaff. itē hoc
 laquear ris. s. poinzon de mai
 son. b. pēn an y.

poent s. point. l. h stat^o us
 ut. Vide in Stat.

poentaff s. pointer. la.
 puctuo as. is
 punso gi. xi crum. item hic pun
 ctor ris. s. pointer bri. poenter
 item hoc punctionū r q̄. s. poinsō.
 bito. poenczon.

Poes s. poix. la. hoc pōdus
 eris. itē hec ar c. s.
 poix de douze onces. but. poes a
 daouze oncc. Et hic semis hū
 semis. s. vng oncc. b. vn oncc.

poesaff gal. peser. l. pēso
 as act. Un pēsus
 fa firm. s. pese. b. poeser. item hic
 moles lis. s. pesenteur/grād fās

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P. ante D. Fo. cxxiii.

<p>poes. itē pondero as. g. pefer. bli. poeaff. Et pōderoie aduerb.</p> <p>poesant s. pefant. l. pon- derofus fa. luz.</p> <p>poesell s. boyffau. lat hic batillus li. idem.</p> <p>Poeson g. idē. vide in Uenim</p> <p>poetou g. idē. l. hec picra uia/e. uem hic et hec pictauēsis ⁊ hoc/e. g. de poe- lou. b. a poetou. Et hoc pictau- um uſ. g. pottiere. b. poetier.</p> <p>poetrie g. idē. la. hec poe- tria/e. Et hec poe- trida/e. itē poema tſ. g. euure de poete. b. ſquidēt poet. item poeſis. Et hic poeſate. g. poete. b. poet.</p> <p>poetic ca cū. itez poetoz ariſ</p> <p>poingnaſſ s. poindre l. pungo is</p> <p>poingnes s. poingnet l. h māca/e</p> <p>pole li. vide in Punczaff. item hec auioſa/e.</p> <p>poliſſaff s. polir. l. polio lis ni tre itum</p> <p>poliſſillab s. poliſſillabe l. poliſſillab.</p> <p>polot s. pelote. la. hec pila</p> <p>Pomell ty s. le bout du ne maifon.</p>	<p>Pompot vide in Uaenegoar.</p> <p>Pompadaſſ vide in Uanſer.</p> <p>pomell clezeſſ s. plo- meau deſpee. l. hic capulus li.</p> <p>poncc s. pōce pour pōcer pumez cis. vnde pumicell^o li. di. Et pumico as. g. pōcer. b. pōczaff.</p> <p>Poncic gal. idem. la. hic pullus li.</p> <p>Pōher vide in Poesant.</p> <p>pont g. idē. la. hic ponctio vnde hic pontellus li. Et hic ponticulus li. di. item pōro as. n. g. faire pontz. b. ober pont.</p> <p>portion gal. idem. l. hec portionis. vnde hic ⁊ hec porcioniſta ſte. gal. por- cioniſte. b. porcioniſt.</p> <p>porchell s. pourceau. l. hic porcus ci. vnde hic porcellus / li. dimi. item hic ſuccullus li.</p> <p>porchelles s. vne co- che. l. hec ſuccula le di. vide in Suro.</p> <p>porchet s. porchetta. hic porticus ci. idēz hoc veſtibulū li. itē hic nubul^o li. s. porche large. b. porchet ledan.</p> <p>porpoent s. hie gipo nis</p> <p>Porraſ vide in Porchet.</p> <p>Poutreaſſ vide in Furnaſſ.</p> <p>Porz ga. porte. la. hec porta itē hec valua ne. itē hic pourus tus tu. g. port de mer b. porz mor. vnde portuoſus a uz itē pſr he fores ſū. caret ſinglar Q. ſſ.</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante O.

gal. portes. b. perzier.

pozzyer g. portier. la. hic hic ianuatoris : hic portarii rñ: hic portensis : hic exclusoris : hic exclusarii rñ: hic portitor rñ id.

pozzyeres s. potiere. l. ianitorij et

position g. idē. l. hec positionis nis. idem thesis grece/ vide in Lacat.

positiff s. idem. la. possimus a um.

possessiff g. idē. l. possessor nis a um.

Possession s. idē. la. h possessionis

Uñ hec possessiuncula le di. item hoc predicti dñ. vnde predicti li di.

possesseur s. idē. la. h possessor rñ

itē possessorij a si. e possessorie ad

possibl g. possibile. l. hic h possibilis r hoc le. Et hec possibilitas tis. g. possibilite. b. possibidet. r possibilif ad

possidaff g. possider. l. possideo des dñ. n. Uñ possessus a si. g. posside. b. possidet item hic possessus susin. g. possession. b. idem.

post gal. idem. la. hoc suffraganeus.

pot g. idē. l. hec olla le. item hic ollarius rñ. g. potter b. poder. Et ollifer ra rñ. gal. potant pot. b. douguer da pot. item hec delia se. Uñ hec fideliola le. vide in Plomes. Et hic potus ti g. pot. b. idem. itē hec scutra tre,

g. pot a cupre la vñade. b. pot da pare diffan boec. Et hec maduñ le. g. pot a pesser. b. pot da sauret Et hoc madellā li idē. itē hic si tropes pis. g. pot a troys picdy ou ire pier. bu. pot a try trost/ pe trebez. itē hec testa e. g. pot. b. idē

Uñ est id in Croguen. itē hic vccens cet. g. pot pour seruir a lautele prestre. b. pot/ pe buret da seruchaff an baelec en c offeren. Uñ vice colus li di. Et hic e hcc te sthis r hoc le. g. oeuvrage de ter refraille. b. offrais graet a py.

potaign s. potage. l. hec legumen nis. Uñ h legumarii rñ. g. potaiger. b. id

poues s. cesser. l. celo as. Uñ cessatio nis. itē desisto tis. g. cesser. b. poues.

Poull vide in Fos. Et hic tourēt tis. g. torent bu. poull dour.

pouly gal. poulie lat. hec agouta rie. Et hoc tiratorium rñ/ vide in Poete.

poultre g. pouldre. la. hic puluer vel puluis eris. itē puluerosus a um. g. pouldre. b. poulterus. Et pulueris ta itē puluerizo as gal. pouldroier. bu. poultraff.

pourchēn g. meche. l. hoc licinid nñ. idē hic licinij ni. idē hoc cices doli li. Et hic hcaus qui idem.

pourneāt g. idē. l. frusta aduer.

pourpi gal. idem. est q. dam herba.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante R. Fo. cxxiii.

Pouret s. poureau. l. hoc
porrum ri r p r hi
pouri oz / vel hec porra ouim Et
hec porreta te. Unde porrosus a
mi. s. plein de poureaux. b. pour
rec. r porri é qdā isfirmitas pedū

P ante R.

Prat. s. pie. la. hoc pratu ti.
Uñ hoc pratus li di.
item hic r hec pragis r hoc se-

Pratel. s. pican. l. hoc pra-
ticellum li.

Pratic. s. pratique. la. hec
pratica ce. Uñ pra-
ticus ca cum.

Prebent. s. pbende / bñst
ce. la. hec pben
ca de. Uñ hec pbédicula le: et p
bendula le di. item hic pbendari
us rñ. g. pbendier. b. prebander.
Et prebéo as ac. g. dōner pben-
de. b. donae sonj prebent.

Precedaff. s. pceder. l.
precedo dis
si sum ac. vñ hec pcedo onis.

Precius. s. precieux. la.
preciosus a ū. itez
hec preciositas nis. g. pcciusete. b.
preciusiter. Et preciose a ūer.

Predestinaff. s. pre-
destino. la. hec
destinatio nis. g. predestine.
bñ. predestinet.

Prefacc. gal. idem. la. hec
prefatio onis. Uñ
hec prefatiuncula le. di.

Prezellan. vide in Am
prellan.

Preff s. ver. la. hic vermis
culus li di. g. peit ver. b. preffye.
item vermiculo las neu. gñis. g.
getter vers. b. teurell preffet. itez
vermiculosus la sum. gal. vermē
neur. bñ. preffedus.

Preff an caul. s. che
mille.
la. hec eruca ce. vel est qdā herba

Preff an dillat. s. ga-
tina-
ingne / ver de robes. la. hec tinea
nee. vñ de tineosus a um. g. tain-
gneur. b. dillat preffedus.

Preff an fass. s. cocē.
lan. hic
curculio nis. vñ de hic curculio
lus li diminutivus.

Preff gueleuyat.
gal. ver luyant de nuyt. l. hec no-
cticala le: idē hec micriculale.

Preff an prēn. s. ver
de bo-
ys. la. hec teredo nis. idē hec ter-
mes tis: hic term? / i: r hic pilofa-
sus gi. Et pilofag? a si. g. mengu-
re en hors. b. coar preffedus.

Preff an sceiz. s. ver
la foie. l. hic bombix cis.

Prejudicc. s. idē. l. hoc
pjudicium. g. pjudicium. bñ.
itē preindico cas.

Preiz. s. prinse. l. hec pda / e
itē hec pda / io. itē
hic pda / nis. g. pillart. b. dirober.
Et pda / tus tarti. g. pille. b. diro-
bet item de pda / oris.

Q. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

P ante R.

<p>Prelat s. idem. l. hic. hec presul/lio.</p> <p>Prenaff s. acheter. l. em picius/a/ū. gal. achetable. b. prenabl. Idem hic hec hoc emap tis g. acheteur. b. piener.</p> <p>Prener g. acheter. l. hic empeo/ris.</p> <p>Preneres s. acheteuse. l. h. tperiz/ is</p> <p>Preneret g. achete. la. em ptus/a/um.</p> <p>Prén s. boys. l. hoc lignū nī item tinus/a/um. itē hoc burū. g. boys. b. deur. Itē hoc falō pōp. calis grece/lyntū la. Itēz vide in Queneuden. itēz hec liquerica/cie.</p> <p>Prénaff g. fermer. lat. firmō/ra.</p> <p>Prénosticaff g. pre- nostico/ra 2 hoc pnostrū. id Item hec pnostratio nis</p> <p>Preposition s. ides preposi/ra nis</p> <p>Pres s. presse. l. hec frequen tatio/ra nis.</p> <p>Presancc s. idē. l. hec pre sentia/te</p> <p>Presant s. idē. l. don. la. hoc exemiū nī. g. Idem hoc munis/eris.</p> <p>Present s. idē. l. hic h. hoc presens/ra. Itēz pntatū. a. ū. g. pntē. b. pntet.</p> <p>Presentaff s. presenter pntor/ra</p>	<p>act. Itē hec pntialitas/ra. Item presentialiter aduer. qualitas. Idem impresentiarū aduer.</p> <p>Prescribaff s. scriber la. pcribo bis/si/um ac. itē scriptus/a/um. Itē pscriptio/ra. g. pscriptō. b. rō</p> <p>Presentation s. idē presentatio/ra. l. hec</p> <p>Presep s. crache. l. hoc p- sepe/ra. idē hoc pte pium/pi. Itē dostar/ra. pch. ps. sed dostar/ra. pch. co. in genuo est nomen proprium.</p> <p>Pressaff s. presser. l. pmo pressus/a/um. g. presse. b. presser.</p> <p>Pressouer s. idē. l. hoc pressor/ra. Itē Idem hoc toscular/ra. Itē hoc accinarū rī. Itē hoc bachinal/ra</p> <p>Prest s. idem. l. hic hec hoc prestō/ra. idē presto ad. item promptus/a/um</p> <p>Prestaff s. prester. l. psto as/aut. Itē hic 2 hec pntabilis 2 hoc le. g. pntable. b. pntabl. Itē cōmodo/ra. ac. item accōmodo/ra. idem mutuo/ra. Item hoc cōmodum di.</p> <p>Prestet s. presse. l. mutua- tus/a/um.</p> <p>Presumaff s. psumer. l. psumo/ra. ac. Itē psumatus/a/um. g. presume. b. psumet.</p> <p>Presumption s. idē presumptio/ra.</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante R. Fo. cxxv.

presumptius s. p^{re}sumptuosus / a / um. itez p^{re}sumptuose aduer.

Pret. gal. temps. la hoc t^{em}p^{us} / ois

Preuendy s. p^{re}uicere / au. p^{re}uicere / arum.

Priuez s. p^{ri}uilegiarius et hoc / are. v^{er} auricularis amicus. Item vide in Secret.

Priueleg. s. p^{ri}uilegium. l. hoc p^{ri}uilegium. It^{em} p^{ri}uilegio / as. g. p^{ri}uilegiar. b. p^{ri}uilegaff. Item p^{ri}uilegiatus / a / um. gal. p^{ri}uilegie. b. p^{ri}uileget

Prezec s. p^{re}chier. l. p^{re}dicatio / as. ac. Uⁿ p^{re}dicatio / nis. g. p^{re}dicatio / nis. b. idem. Item vide in Comps.

Prezuan l. rubeta. te. rane genus venosum in quo sicco semp^{er} rubens: et a rubis nom^e trahit in q^{uo} bus pleriq^{ue} victitat. it^{em} toxicu / ci

Pry s. argille. l. hec argilla / se. Idem hec glareare. pen. cor. terra sabulosa q^{ue} in fluuioz ripio / vel maris littorib^{us} reperit. It^{em} hec glareola / e. diff. Item glareola / a / um. q^{uo} est p^{ri}mu / num glareare. Item glis / nis. g. ter / ra tenente. b. pry. Item hec glis / nis. b. carduus. Item glis / nis. g. neris ma est animal m^uri simile: et nutritur in arboribus.

Pudry s. p^{er}sent^{er}. l. p^{er}sent^{er} / as. ac. Item p^{er}sent^{er} / to / as. a p^{er}sent^{er} / o. vel a p^{er}sent^{er} / o. fr^{an} / sigⁿit sepe p^{er}sent^{er} / o. estimo: vel alis quid p^{er} alio do. h^{ic} c^op^{er}sent^{er} / o: v^{er} / sent^{er} / o: rep^{er}sent^{er} / o. it^{em} ed^{er}sent^{er} / o: as. ac. item hoc p^{er}sent^{er} / si. g. deliberans de c^onsil. b. deliberationis / s. u^{er} / item cogito / as. g. p^{er}sent^{er} / ri. Uⁿ hec cogitatio / is. g. cogitatio / nis. b. idem. It^{em} hoc cogitatio / nis. g. cogitatio / nis. l. diff. It^{em} rym^{us} grece / cogitatio / nis. it^{em} hic cogitatio / nis. g. p^{er}sent^{er} / diry. item hec cogitatio / nis. g. p^{er}sent^{er} / diry. b. p^{er}sent^{er} / diry. It^{em} hic cogitatio / nis. u^{er} / it. g. al. p^{er}sent^{er} / diry. itez cura a cura fit. Et est curare oper^a dare. Aliq^{ui} incum / bere / et cur^a habere. Aliq^{ui} me / deri. Aliq^{ui} re / cere. Uⁿ curare cor / pus dicimus est de ho^uibus loqui / mur. Q^{uo} est cibo / lauachio: s^{ed} his s^{er}u^{is} operam dare. It^{em} mach^{us} / no^u / aris. ga. p^{er}sent^{er} / mal. b. p^{er}sent^{er} / drouc. It^{em} meditor / nis. It^{em} h^{ic} / meditatio / nis. gal. meditatio / nis. b. melcony. It^{em} meditari / us / um. ga. p^{er}sent^{er} / b. p^{er}sent^{er} / uerto / is. ga. pourp^{er} / en couder. Uⁿ hec alacner / s^{er} / item animam ad.

Priedelaez s. maria / us. l. hoc c^o / us. Uⁿ hic et hec c^o / us et hoc le. g. partenant a mariage b. demezabl.

Priet s. mari / us. l. hic marit / us. It^{em} hic et hec c^o / us. g. Item

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Pante R.

hec pro:is. itē hec spōia:ie. item
 hec maria e. Un maris: a. b. ga.
 mare. b. demeyr. itē mariur: a
 un. g. mariable. b. demezabl. idēz
 maris: adus: a. uz. itē maritabilis z
 hocle. itē hic maritellus li. et hec
 maritella le di. itē marito as. acf.

Prim g. l'heure de pme. l.
 hec pma: e. ut prim
 g. chiche. b. pizitost.

Prince g. idē. lo. hic et h
 princeps is. item
 hic et hec monarcha vel monar
 ches vnicus olm pnceps. itē mo
 narchia vni: pncipat: itē monas
 f. sol: itē monas dis. i. vnitas. itē
 hic monarchia: ie. itē pmaria a fi.
 qd aliude nō hz origine. primari
 lapis: d p m in ali quo edificio sū
 damento ponit. primari: cives d
 pumt sunt in ciuitate d etiā pma
 tes dhr. primates dicit sunt quiz
 smates siue optimates: d sunt
 pmi l ciuitate. Itē hec cosmogra
 phia: ie. mūdi descriptio. itē cos
 mographus. l. descriptoz mundi.
 itē hec toparchia: e. est loci pnci
 palis: itē hic et hec terrarcha: e.
 d quar: p regni partē detinet. itēz
 hic demarchus i. z pncipat: m.

Principaff. g. pnciper
 l. domino: a quo pncipat: itē hoc
 pncipiū: pfl. g. pncipe. b. dezrou.
 itē pncipoz: aris. lchoa. auspicoz.

Principal. g. idē. l. pnci
 palis: itē pncipalitas. g. pncipal
 te. b. pncipalret. itē pncipalitē ad.
 item pncipaliter ad. itē pncipius

a: um. item pncipite ad.

Priol. g. pncipal. l. hic pnci
 oris. itē hec pncipissa
 se. g. pncipelle b. pncipela. item hic
 pncipatus tuo nu. g. pncip. b. idem

Pris. g. valore: on pncip. l. hoc
 pncipium: cū.

Priaff. g. pncipal. l. appres
 cioz aris. item lis
 ceoz ris. itē liceo ea neutropassi
 m. ut hec licitano is. ga. pncipelle
 de marchie. b. dieugā a marchat
 itē licitoz aris. qsi fre: qn. est. nam
 si qsi sepe apprecio siue sepe emō:
 vdo ve p auctionē. itē pncipoz: aris.

Prison. g. idem. l. hic car
 cer: ris.

Prisonaff. g. empison
 ner. l. carce
 ro: as. ac. idē incarceratione as. ac. idē
 trudo: dis: si: sum. zc. vñ trui: a li.

Prisoner. ga. pncipalier.
 l. captiu: a. d.
 a capio: is. d: qsi cap: v l quasi ca
 pite dimunur: d in geminatio for
 tuna excidit: cū nō sui iuris sit: s:z
 in alioz pdate redact: hie capti
 uo as: qd est captiuū facere. Itēz
 captiuitas: is. ipa detētio itē ca
 ptus a um. itē capto as fre. a quo
 capto aliud fre. s:z nō significant
 frēqnter capere: se d blādictis ille
 cebus et hmoi aliqd venari vt sic
 obscqado captat aurā polularē.
 hinc captatoz. l. venatoz: et capta
 tio: venatio. Aliqsi captare: cape.
 decipe. item captura re. i. detētio

Pruiass. ga. pncipalier. offer
 la. primo as. acf.
 vñ pncipatus aum. g. pncipal. b. pncipal

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante R. Fo. cxxvi.

item priuatiu aduer. **Pruiuation**. s. idē l. hec
 p̄uano nis
Prob. s. pp̄re. l. probus a ſi
 vide in Coans.
Probation. s. idē l. p̄batio is
Probleum. s. probleu
 me. la. hoc
 p̄bleuma tis. vñ p̄bleumatic⁹ a ſi
Procedaff. s. p̄ceder.
 la. procedo
 diſi: ſum.
Proces. s. idē hic p̄cel
 us: us: ui.
Proceſſion. s. idē
 l. hec pro
 ceſſio: onis.
Procuration. s. idē
 l. hoc
 p̄curatoſi ſi: z hec p̄curatio is.
Procurer. s. p̄curer. l.
 hic p̄curator
 oia. itez hec p̄curatrix is. s. p̄cu
 rereſſe. b. p̄cureſes. itez hic ſyn
 dicus ci. cōiſvel deſenſor. item
 hic ꝓonomus mi.
Procuraff. s. p̄curer.
 l. p̄curo as
 au: are: tum. vñ p̄curatus a um.
Prodic. s. prodigie. laſ.
 prodigus a: um.
 um prodigo: gis: egi: dacti. gal.
 begaſter. buſ. goaſtaff. Item hec
 prodigaliras tis ga. pdigalite. b.
 idē. item pdigus a um. itē hec
 prodiga e. hoſtis multū cōſymfō
Produaff. s. produire.
 laſ produco
 cia: xi cum. vnde producibilis ⁊
 hec p̄ducibilē. item p̄ducit a ſi.
 s. produy b. product.
Proff. s. off̄rēde. l. hoc ſer
 um. ti. item hoc in
 tertum ti. itē hoc offerrouſi ſi. itē
 hic et hec p̄aculoſis et hoclare.
 item offero offero: obnūli offerre
 ga. off̄rir. bz. proff. item hec obla
 tio is. g. oblation. b. idē
Proffan. s. non ſacre. la.
 p̄fanus: a: um.
 item profano as.
Proffeci s. p̄fecie. la. ſi
 p̄fecia te
Proffeciāff. s. p̄phe
 t̄ier. l. p̄
 phetizō: as.
Proffes. s. idē. la. p̄ſe
 ſus a uiz. itē hic
 p̄feſſor ois
Profeſſion. s. idē. l.
 p̄feſſio is
Proffit ga p̄ouſit. la. hoc
 p̄roficiū: cum. itē
 hic proficius ui. item hoc cōmō
 dum dī. s. p̄ouſit. b. profit. item
 hec cōmoditas/ris. itez cōmō
 dus a um. s. p̄ouſitable: ou bon.
 b. p̄oſitabl: pe mat. item hoc ope
 re p̄ecum: cſ. gal. vñ lite: nece ſſi
 te. b. profit.
Proffitaff. s. p̄ouſiter.
 laſ. proficio
 cis: eci: cum. item proficor/ris
 deponētis gis. g. ou ſaire profes
 ſion. b. ober p̄ouſition. item p̄oſ
 ficne aduer. gal. p̄ouſitable mēc
 b. bz. profit.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Dante U. Fo. cxxvii.

Prouince ^{gs. idem. la.} ^{hec punctione.} Unde hec hec prouincialis et hoc le. g. prouincial. b. idem

Prouocaff ^{g. puoquer} ^{la. puoso as} vide in Soappar. item excio:es pch breu. idē excio:io:mirū. ac.

Prouost ^{g. puost. la. hic} ^{precurā. idēz} hic ppositus: n. idē pretor oia

Prouostiez ^{g. puoste.} ^{l. hec pfe=} cura re. Itē hec ppositura: re. is hoc pretorū. g. le lieu ou le p= nost se fiet. b. an lech maassez an prouost

Pruen ^{g. puene. la. hoc} ^{prunū. n. item} hec prun: n. g. puenier. b. guezēn prun. item hoc prunerū. gal. le lieu ou croissent pruniers. b. pu= nec. Item puenus: a: um

D ante U.

Publican ^{g. idēz. l. pu=} ^{blican: a: uz.}

Puler ^{g. pulier. l. hic z hec} ^{pluralis et hoc: le.} item hec pluralitas is. g. plurali= re. b. calo. item pfr ad.

Pulpitr ^{gs. pulpitre. la.} ^{hoc pulpitrū tri} Un pulpitrarius: a: um. item hic embo: is. g. pulpitre. b. pulpitr. is hec olcestrax. z hoc pluteum: ei.

Punc ^{g. puy. l. hic pu=} ^{rens: ei.} Unde hic pteolus li diū. itē hic et hec pu= ralis et hoc: le. z puteus: a: um.

Puncass ^{gs. pulier. la.} ^{haurio is: hau} ^{titum. Inuenit haurum: haur} ^{Scribit cum. h. solo riuo rōne.} Nā si naturalis est aspiratio ver= bo haurio: bernata ab eo aspira=

tionē retinet: rōt simr auro: auri= auritus: auster. Nā est in his vi= cit vltus: vt in haurio: idcirco est aspiradū qdā existimāt: vt disse= rat pma psona pfecta a nō pferā= nois aulus: z scōs psona phtis in dicatui hauris: ab auro noie. et sigt excipio: extraho vocē his au= ribus hauri. Tractū ab auro q̄ hu= morē oēm extrahit: atq; epiecat. Itē haurire est audire. Virg. li. iij. Hoc ēq; his auribus hauri. itē aspice. vt apd esidē. haurit ce= lum imētēq; recipit. itē aude su= mere. itē vulnerare: vt lat^o hauri= rit aprū. itē tenere. itē defatigare item vacuare. Lucil. Qñ haurire ais misax et fortia gestit. Item luere. Itē cōlum mare. hui^o cōpo= sitū est exhaurio. itē hic haurus tus tun. i. torbitio. idem hoc hau= strotū: ff. idē hoc haurū rū. itē hic et hec hauribilis et hoc le. itē hec haurta e. idēz ē q̄ in sūm quo= sili reuoluunt. idē hoc haurstū. idem haurtus a um. picipiū inwe= nit apud veteres haurstū facere. p= eo qd est potare.

Puncion ^{g. idem. la.} ^{h punitio is}

Punissaff ^{g. punir. la.} ^{punitio: is inū} ^{tre: itū. ac. Un punir^o a um. g. pu=} ^{ni. b. punisset. item punē ad. itē m}

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante A.

hec punitas la. g. punitio. b. idem
 Un impunitas/ia. qñ nō punitio.
 3re hic e hec impunitas et hoc/ne.
 idē impun⁹/a/um. 3re impūe im=
 punit ad. sine pena vel sine dāno.

Publiass. g. publier. la.
 publico as ac.
 3re publice ad. g. publiqñer. b. ez
 public. 3re fulmo/as. ac. g. publi=
 er. b. publiass. Un p̄mulgo as ac.
 itē hic p̄mulgator/ia. 7 hec p̄mul=
 garric/ia. itē publicator/ia. 7 pu=
 blicar/ia. 3rem hec publicatio=
 nis. item hec p̄mulgationis.

Public. g. public. l. pu=
 blicus/a/um.

Publiet. g. public. publi=
 casus/a/um. idē
 p̄mulgatus/a/um.

Purass. g. purer. la. elimo=
 3s. ac. idē puro as

Un purus a/um. g. pur. b. net. Un
 impur^a ū. g. nō pur. b. hacr/lous
 3re hec puritas/ia. 7 impuritas
 nis. 3re pure ad. qñ carz. Un ipure
 ad. 3re hic hec hoc merax/ia. g.
 pur. b. net. 7 p̄paf/ia/um. itē me=
 rus/a/um. 3re hec meracitas/ia
 3re meraciter ad. itē p̄stic⁹/a/ū.

Purgass. g. purger. la.
 purgo/as. ac.
 Un purgito as. fre. g. souâr pur=
 ger. b. purgass a lieu. itē hoc pur=
 gam etū it. g. purgemēt. b. idē. vñ
 purgatiuus/a/um. g. purgass. b.
 idem. 3rem expurgo as.

Purifiass. g. purifier. l.
 purifico/as.
 ac. Un purificabilis 7 hoc le. gal.
 purificable. b. purifiabl. 3re h̄ pu=
 rificatio/onis. ga. purification. b.
 idem. 3dem nephi grece.

Purgatoer. g. purga=
 toire. la.
 hoc purgatorū. ū.

Put. g. aigre. l. amarus auz.
 vide in Acgr.

Putalsq. ga. putois. hic
 pudor/des die.

Puze. g. chien courrés. l. h̄
 venancus/ia.

q̄ pp. g. espieu. l. hic maleolus. l.

Seetur de Q
 Sallice et latine id

Quenechē
 g. terre. l. collis/ia.

Quadrān
 g. idem. l. hic quadrans/no.

Quae. g. haye. la. hec sepa
 ptis. Un hec septic
 la le. dñh. 3re septio iost/p̄/ium.
 g. encloure de haye 3. b. quaeaff.
 3re hoc septū. g. clourre. b. clo=
 ur. 3re stipoi/as. g. enuirōner. b.
 closaff. 3dē vallo/as. 7 puallo/as.

Quayer leffr. g. qua=
 yer de
 libure. l. hic quaternus/ni. Unde
 hic quaternus/li. di. 3re querno
 as. g. faire quayer. b. ober q̄yer
 3rem hec quaternio/onis.

Quaez. g. mechâr. l. mi=
 serabilis et hoc ile. miserabile bil
 gnus. l. p̄ que alū n̄ ita cōmonent=
 tr sic. Sifz miser ip̄ nec s̄o miser
 rabilis vñ. 3re 3 miserabilē ad.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante **E.** Fo. cxxviii.

3re; hec miseratio is. ut misere.
ad. 3re misellus li. z misellus li
di. 3re calamitosus. n. g. epourir
b. pour hat. 3re calamitosus s. u.
g. chetif. b. yzomec. 3re h elegia
gie pen. ps. siue elegeta/misera-
bilis vel misera. Un elegipius di
ci sunt; q ad fistulā lucē cōstari
soliti erant; aut q his miserabi-
les homin/crūne z amoris qrimo-
nie decantant. idē elegiacia/um

Quaeznet s. misere. l. h
miseria/e. id
heccalamitas is. z hec erupna/e.

Quaezour s. penil. l.
hecpubeo is. n. g. deventr bar
bu. b. doner quaezourec. Un pu-
besco/is. inchoa. isem pubeten.
item suppubeo/es/ui.

Quāite s. idem. l. hec
quāitas/ is.
Quarrean. g. id. l. hoc petaliū i

Q ante **E**

Queff an Drouc
obereryen. gal. cep des mal fat-
teurs. l. Hicoms i. vel h cōpes is.

Queffā guezēn.
s. le trōc de l'arbre. l. hec caudez/
is. 3re caudiz is. g. racle du trōc
de l'arbre. b. griezēn an guezēn. itē
hec stipes is. g. trōc. b. queff.

Queffelec s. begace.
l. hoc bega-
cum q. Un begaciolū li di. z scōz
aliquos castrumarginarius
Queffan an guez s mouffe. la.

hec lamigo/ima
Queffelin s. coude. l.
cubitus/ i

Queffudēn. s. pial
gne. la.
hec aranea/ee. Unde araneola le
di. 3rem araneus/ajum. g. diray
gne. b a quemit.

Queffrān. s. griet hec
pars. is. vñ
hec imparo is. g. iano prie. b. hec
queffrān. id expo is. ut ābasana
ie. ut parialis z hoc/e. itē parti-
cipalis z hoc e. itē hec pteucia le.
itē partim ad. 3re hiez hec par-
uceps/is. g. plōyer. b. queffrānc

Queffret ga. enemble
l. inuicem/iss-
mul/vna/partier/aduer.

Queguin s. cuyfine. l.
hec cocina e
culina/e. et foccaria: e. id. 3re hec
fulua: e. g. cuyfine. b. qguin. item
fuluo: as. g. cuyfiner. b. ober an q
guin. item hec popina e. itē popi-
nan/ a/ū. g. de cuyfine. b. a qgul.

Queguiner s. cuyfi
nier. la.
hec coquusid. Un coquulus li di.
itē hic salinar/ q. z popinio is ut

Queguineres. gal.
cuy-
finiere. la. hec popinaria ie.

Quehezlou s. nouvel
le. lat. hic
rumor is vulgarit nouū. itē rumo-
as. g. dire nouvelle. b. lauret q=
hezlou. 3dē rumifico as. ut rumi-
gero: as. g. port nouvelle. b. doē
quehezlou. itē rumigeruy/ a uua.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante E. Fo. cxxix.

Quillus li penul. pduc. gre. ostr? / a sono vocis vulgo tabanus bz.
Queleren. gal. ardēt / vne manie re de feu quō veoir de nuyt. l. hic intumus mi. r. plr hec intuma oz.
Quell. s. coillon. la. hic te genitulum li.
Quellidaff. als bour gonaff. g. germer. l. germino as. Unde hoc germen nis. g. germe / ou bourgō bu. braguez / pe bourgon.
Queloy. als scudell da gozroff. g. feilloz. l. hoc sinū m. Idē hoc mul trale lis. Idē hoc multrum tri.
Queluezē. s. coul = dre. lat. hec nuclearius rj. Unde hoc nuc learius / ū. g. coudreier. b. quezec
Quemen. s. faire asla uoir / annun tier. l. nuncio as. Idē annūcio as ūi annūciatio nis. Itē mado as fr remādo das.
Quemenes / vide in Suyer.
Quemeret. s. pins. l. capti aū.
Quemēt. s. tant. la. tot ois gñis ind. et plis numeri. Itē tam ad. Itēz in ad. g. tanseulemē. b. hep muy. Itē hic tānillus li. g. petit. b. ne= beut. Itē tantillū ad. g. tantet. b. abeur. Itē tānsper / r interea ad ber. Itē tānus ta tū. g. tant. b. que neur. Itē tāundē ad. g. ne plus
 ne moia. b. na muy na bihanoch. Itē totidē ad. g. aucās. b. quemēt Itē totiens ad. g. tant de foys. b. quemēt a guez. Itē totidē ad. Itē almeon grece totū latine.
Queulusquiff. gal. mo uoir. l. moueo es ut tū ac. Itē mo to as freq. Itē mor? ta tū. g. esmu b. queulusquet. Et mouendus da dū. g. a mouoir. bz. da queulusq. Itē hic mor? us tai. g. mouemēt b. queulusq. Et in: motus ta tū. i. nō mor?. Itē hic moter ris. g. mo ueur. b. queulusquer. itē cilleo. es g. mouoir. b. queulusquiff. Itē cō cio cis iur ire. Itē hec ppallo is g. mouement pour veoir sēme. b. queulusquadur eguit suelet grec Itē subagatto ras. gal. esinuoir, bu queulusquiff.
Quemesq. gal. mester es cui rti. ūi mixt? ta tū. g. mel le. b. quemesquet. Itē cōmixt? ta tū. Itē pmiscu? a ū. g. mesure de masse r de femelle. b. quemesqua dur par ha pares.
Quemeret. s. pēdre. l. capto is pi tū. Idē apprehendo is. Itē sus mo is pñ ptum. Itē infumo is pñ ptū. Itē intercapo pis. Idē inci pio pis. Itē pēdo dis didi ac. itē assumo is pñ ptū. Itē hic r hec r hoc capax cis / qd aliqd capir: seu cōtinet / aut cōtinere pōr. Et? con trariū incapax. Itē hec capact eas tis. Itē hec captura re. i. berē to. Itē capaxier ad. Itē hec ap=

R. J.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante E.

qhēsto is. g. p̄se. b. q̄meridig. ez
 3rē precapio pio. g. deuar̄ p̄ēdre
 b. q̄meret dirac. 3rē accepro sag.
 g. p̄endre en grē. b. quemeret en
 gr. acc. Un̄ hec acceptatio nis. irē
 hic 7 hec acceptabilis 7 hoc le. g.
 accept. able. b. quemerabl.

Quenbuan g. srost.
 1. t̄c̄ito.

Quenderu. g. cousin.
 l. hic con
 sobrinus ni. 3dē hic cognatus si.
 3dē m̄ cognatus ia tum.

Quenet cazr. g. be=
 sulc.

Queniteru g. coull=
 ne. l. hec
 cognata re. idē h̄ consobrina ne.

Quenlies guez.
 g. toutes les foys l. quicūq; ad.

Quent gal. deuar̄. l. ante
 re/roz/nim. idē antea. 3dez hic et
 hec prior 7 hoc pu. 7 prior sū ad.

Quentaff g. premier.
 la p̄im. 7 a
 um. 3rē p̄hos grece: 7 p̄h. 7 a. sū
 3rē p̄imū ad. g. p̄mierement
 b. da quēaff. 3rē hic p̄imoz ois
 p̄imozes d̄hr sūme q̄q; res. 3rez
 p̄imozes p̄ optimibus. Et p̄i
 mōzes d̄hr sū p̄imi pat̄r. 3rez
 p̄imiceri. 7 a sūa cereo sic. Et hec
 p̄imiceriæ. 3rē hic p̄imogi. 7 q̄
 g. celuy q̄ porte la verge deuar̄ le
 roy. b. neva douc a. i. goalēn dirac
 en roe. 3rē p̄imicus a sū. g. le p̄=
 mier enre les autres. b. an quē

raffentre an re arall.

Quentiz g. des maine
 1. n̄r. l. cōfētig
 3dē p̄inus ad. g. srost. b. q̄ndu
 han. 3dē statig. 7 q̄m. 7 ad.

Quentr. g. esperō. l. hoc
 calcar aris.

Quepi g. cheurō. l. hoc t̄
 gnū ni. vel hic ū
 gnus ni. irē hoc. sig. ū ū. Et t̄g=
 nat. 7 a tum. ga. encheurone. bit.
 quepi. 7 et. 3rē t̄gnōius a um. ga.
 plein de cheurōs. b. quepic. 3rē
 t̄gnariūs a ū. q̄ p̄m̄et ad t̄gnū

Quer g. cher. l. carus a ū.
 7 cop̄ar̄at ior simus
 3rem care rius sime ad.

Querch g. avoine. l. hec
 avena. ne. Un̄
 de hec avenula le d̄imi.

Quercheiz g. herō. l.
 h̄ardeais

Querdēn ā lestr.
 g. cordes de nef. l. antēne ap. 3dē
 hic rudens tis: 7 p̄r rudētes.

Quere g. cordōnier. l. hic
 sutor/rois. 3rem
 hic coriari. 7 r̄hiqui coria cōcinnat
 p̄fertum crassiōza.

Queresēn. g. cerise. l.
 hoc cerasū
 si. 3rē hec cerasus si. g. ceresier.
 bri guezēn queres.

Quernes. g. cherte. l. h̄
 caricia. te. 13
 h̄ caritia. e. 3rē hec caritudo nis

Querneau. g. cornou
 aille la. h̄
 cornubia. e. Et hic 7 hec cornubia

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante E. Fo. cxxx.

flo & hoc se. g. de cornouaille. b. a
 q̄rneau. Et h̄ & h̄ consopuēsis/e.
Quern s. courōne. l. hec
 hec coronula le dimi.
Quern melin. gal.
 mee. la. hec faricapfia sic.
Querzet. s. cheminer.
 la. ambulo as.
 Item vagozaris. i. inutiliter per
 agro: siue sparsus eo. Et differt
 aberto / quia vagari est per di-
 uersa: errare p̄ aliena. It̄ vagus
 sum / sine negotio agat. It̄ vio
 as. g. cheminer. b. querzet. Unde
 hic viator ris. gal. chemineur. b.
 querzer. It̄ hic abularo ris. Et
 hec abulatrix c̄s. g. chemineresse
 b. querzeres. It̄ ambul' la lū: et
 hic abul' li. It̄ p̄go is xi cū. ga.
 aler. b. querzet. idē gradior r̄s.
 It̄ p̄gradior ris. g. denāt aler. b.
 querzet a rauc. It̄ p̄gressio nis /
 it̄ p̄gress' a ū. It̄ retrogradior
 r̄s. g. aler a rebourz. b. monet oar
 equys. An̄ retrogradus da dum
Querzu. s. decēbre. l. h̄
 decēber b̄tis.
Quear. s. ville / cite. l. hec
 v̄bs is. idē h̄ vil
 ble. It̄ h̄ metropolis lis / mater
 cuitas. Unde metropolitan' ni.
 Et metropolitanus na num.
Quet. s. point. l. nō nichil
 nil et cetera.
Quetacrez. s. cohoirs. lat. hic
 et hec coheres dio.
Quentel. s. leçon. la. h̄
 lectio is. Un-
 de hec lectiuncula le di.
Queuyaff. s. caue r̄: vide l. Caff
Queu. s. caue. la. caussa um.
Questaff. s. quester. l.
 q̄sto as. It̄
 q̄stor' r̄s / q̄stor fuit: vt vir q̄sto
 ri'. It̄ q̄st' as ut / lig' t. lucrū non
 maritū. Est enī lucrū etiā amicos
 r̄s & glie & sciēne. It̄ndū etiā po-
 nit p̄ actione ipsa atq; officio /
 lucrū de pecunie. It̄ q̄stura / q̄sto
 ris dignitas. Et q̄stuosus a vni
 idem est q̄ lucrosus.
Question. s. idē l. hec
 questio nis.
 Unde hec questiuncula le di.
Questour. s. q̄teur. l.
 hic q̄stor r̄s
 It̄ hec q̄striz c̄s. g. q̄steresse. b. q̄
 stoures. & h̄ parit' ni. i. q̄stor i foto
Queues. h̄ape. l. silica ca
Queuneuden po
 piēn. g. buche / ou boys. l. hoc lig-
 nū m. An̄ lignē' a ū. g. de buche.
 b. a p̄n. Et hoc lignariū r̄s. g. le
 lieu p̄s buches. b̄ti. queuneudee
 It̄ hic lignari' r̄s. It̄ fōcaliū h̄
Queuaes. s. chāp. l. h̄
 ager agri.
 Unde hic agriculus li di.
Queuer douar. s.
 ar
 pent de terre. l. hoc iuger r̄s. idē
 hoc iugerū r̄s. & b̄lugis & hoc ge
Queuliff. s. conozar' de
 ponentis ḡhis. An̄ hoc conamen
 nis. ga. effocem c̄s. b̄ti. forjadur.
 R. g.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Q ante J.

Qdē hic conat^r tus tui. **Qdē** moliri: iris dep. a mouēdo vel morib^r sigt moueo. Et moliri est vel ingenio vel corpore aliqd agenduz moueri. Et p varietate appositū exponi solet. Nā moliri dāsse est parare: moliri iter est peragere: moliri habenas ē gubernare. moliri insidias est meditari aut tendere: moliri arcem est extruere. **Qdē** hoc molimen inis. g. effoice mēt. b. outrais. **Qdē** hoc molimē sūri. itē nitor: ris nissillum vel sui vel nissillū vel sui niti dep. g. effoicer. b. forzaff. Et nix^r rus pul. g. effoicement. b. outrais.

Queusuez. g. meigne la. hec sera re. Et hoc serum ri idem.

Quenderchell. g. cō-tenir l. cōrino nes/vel sigt abstinerē. itē includo dis. g. enlozre/enferrer. b. fermassiclosaff. Et hic inclusarius rj: et inclusor: ois.

Q ante J

Qui/pe quies. g. chi en/ou chien. l. hic et hec canis is. Un canicul^r li di. idē hic catellus li: et catellus li di. itē hec catella la le: hec canicula le: et hec catella le. itē h canicular^r rj. g. gardeur des chiēs. b. mirer dan quon. itez cinois grece/canis latine.

Quibell. g. cubae. l. hec cuba be.

Quic g. chair. la. hec caronis. Creos grece est

caro humana in singulari: et ipsi significat carnē cōestibile. A caro b: hic et hec carnalis et hoc le: itē hic macellari^r rj. g. boucher b. quguer. idē marcellio is. item hec caroporcina ne. gal. chair de pouceau. b. quic boucy. Et hec carouacina ne. g. chair de beuff. b. quic beuyn. itē hec carououina ne. g. chair de mouton. b. quic mout. Et hec carouinulinae. gal. chair de veau. b. quic lue.

Quiquer/pe qui gueres. g. boucher/ou bouchere la. hic et hec carnifex cis. Et car: nico: sris dep. significat carnificis officii ago. itē hoc carnificum ch/ipse actus carnificis: qd et carnificina dicitur.

Quiquec. g. charma. l. carno f^r a si. idem carnulentus latinum.

Quiquin. g. gay. l. hic gracilus li.

Quileuardo. g. pourceau frato

Quil. g. hasterel. l. h occipus rj

Quildant. g. dēt maxillat. la. h maxillaris is. idē hic molaris is.

Quinhen. g. anē. l. hoc allium allū.

Quimpyat. g. cōgie. l. h licēnae.

Quimpyngades. gal. annūciation. Unde I Quēmet. itē hoc frontū nji/ ipsa preconis vox. Et peconit^r a um/qd est peconis: vsiub voce peconita.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante A. Fo. cxxxi.

Quinyat. g. chaire. la. hic z hec pa
rophonista ste. item hic peccator
onis. Et hic peccatus tus mi.

Quintin. ga. idl. la. hic
quintinus ni.

Quinzpen. g. offrir.
l. offero
offero obituli offerre oblam.

Quirinties. g. parête
la. h. ami
cins tie. Vide in Car.

Quisell. g. ciseau. la. hoc
celisq. itez hic
celtes huius celtis.

Quistinén. g. chasta-
ingne / ou
castaigner. l. hec castanea nec
idē hec inglans dis: z castansi ni.

¶ Sequit de R.

Rallice / z latine id.
Et tenet in numero
octoginta. Un ver-
sus. Octoginta fa-
cit numerus que di-
citur hec R. lxx

Rabl a la scau grac. g. at-
rable. l. hec acer eris

Rabot. g. idē l. hec scoba
q. s. idem hec leui
ga. Et leuigo gad ac. g. rabo-
tr. b. raborat. Un leuigar ta id.
g. rabote. b. raboret. itē hec pla-
nane. g. rabot. b. id. itē piano us.

Rac. g. car. l. da / qm p. sic. itē
quindē. g. car / adonc.
b. rac se. itē ob spō. gal. pour. b.
eguyt. idē propter. Et propterea
cōiuncto. g. pourtāt. b. rac se.

Rac se. g. pource. l. ideo cō-
iunctio. itē adeo a d.

Radenén. g. fougriere.
l. hec silix cō-
rē silice a us. g. de fougriere. b. a
raden. Et hoc silicest i. g. le lieu
ou habide fougriere. b. radenec.
idē hoc silicariū rē / z melius.

Rae. g. raye. la. hec regadia
die est quidā piscio.

Raelinatt ga raisiner.
l. resigno ad

Un resignat a li z resignatio is.

Raelinén. g. raisin. l. h
racem / l. vñ
racemiser a uij. g. porteur de rai-
sins. b. douguer da raelin. itē hec
vua le. g. raisin. b. idē. Et hic bo-
trus tri idēz. Precor cis pē. cor.
olaghis / idē qd precocquis a um
Dicit aut pcor fruct / q pter mo-
rē ceteroz cocr z matur / factus
est / vt pcor vus pcor sic / pcorcia
poma q an soluti epomaturescit

Raelon. g. idē. la. hec ra-
tio nis. Item ra-
tionoz ris. f. ragione vti

Raelonabl. gal. raiso-
nable. la.
hic z hec rōnabilis z hoc le. idem
hic z hec rōnalis z hoc le. Et hic
et hec effabilis z hoc le.

Rampaff. g. glisser. l.
repo is. idē arrepo is. neu. g. fhis.

Ran. g. raine. l. hec rana ne
Rana / aite sūt terre
stres / z in adolucib / de gar. aite
marine. Ex terrestrib / qdā in ve-
pup / m viul / z rubete appellāt
R. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante E.

Ralie inter arundines fructiceles
versant. Est rana arborescens
eter ea vociferas: ob id calamita-
ras a calamis. Rane etiam moribus
est id bob* accidere solet. Unhec
ranella le: hec ranula le: hic ra-
niscul* li di. Itē hoc ranetūt. ga.
le lieu ou habūdēt raynes. b. ra-
nec. Itē coaro as/est. ppiū rana
rū f. qñ vocē emittit. Itē rē rā
vel hoc quaxquū rōson* ranarū.

Rān g. partie. l. hec partitio
Unhec particula le d

Rānaff g. partitio. l. hec partitio
partitio. l. hec partitio
ris dep. Itē bispartitio ris. g. par-
tir en deux. b. rānāff en deu. Itē
bispartio ris in tre. Itē tripartio
ris. g. partitio. b. rānāff en
tre. Itē tripartio ris. gal. hec partitio
bispartitio. Itē ipartio ris. Itē hec
partitio nis. Et partitio a ū. g. par-
titio. queffranus. Itē hic partitio
ris. g. partitio. b. rānāff.

Raou g. roulet. l. hic ra-

Raoulet ga. enroue. la.
raucidus a uz.

Raoulaff ga. enrouer.
la. raucio/lo
lire/sum. Et ramo as idē.

Raouladur g. enrou-
cure. la.
hec raucedo nis. idēz raum in d.
et hec raucitas tis/ p vocis obtu-
sitate. Et raucis raucedo bica/ q
fit aut nimia siccitate ppter cla-
morē: aut nimio humore ad vo-
cis loca fluere/ ex quibus vox hoi

plerūq negat. hinc rauso. l. rā
uosa ū. Itē rauiū veteres dñr ob-
tusū. Un raua vox/ obtusa/ partū
lida. Raucis color/ obtusus. i. mi-
xtus: niger cum fulio: color inter
flauum rcesuū itē ranula le di.

Rapin g. rapine. l. hec ra-
pina ne. idēz hec
paucra cre. vide in Rauiass.

Rastell g. rasteau. la. hoc
rastellū ū. idēz hoc
rastri stri: pñ hi rastri oy.

Rauiass g. raui. la. ra-
pio to in pñ.
Un raptio tas freq. itē furripio is
ui pñ. Et hec rapina ne. g. rāpi-
ne. b. laz rōq. Un rāpino/ a ū. g.
rapineur. b. idē. Itē hic raptor rē.
g. rāpisseur. b. idē. Itē rāpita ū.
g. rāuy. b. rāuissef. Et hic rapineur
nou. g. rāuissef. b. rāpinerē.

Raz gal. de la chaulx vifue.
la. hec calx cis.

Razaff g. faire. l. rado lo
disac. itē rāfusa ū. g. rez. b. rāzet

Razunell ala logomen.
g. rāre. oy
sourisier. l. hec yustipala le.

Raz gal. rar. lat. hec rara rare.

R ante E.
Re. gal. trop. la. nimis adverb.
Real g. royal. l. hic r hec rea-
lis et hoc le. Et reali-
tas tis. g. realete. b. realiter. item
realiter ad. g. roy elems. b. es real
Reau dectee blāche. l. hec
puius ne. Un hic et
hec puiualis r hoc le. Itē puius

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante E. Fo. cccxii.

ins solum. g. pulineux. b. rrauis
Rebell g. rebelle. la. hic et
 hec rebellis et hoc
 he. ite hec rebellio is. g. rebellion
 b. idē. itē. pteruis a. h. i. penūas
 pcar. Et hec pteruis ae/penlan
 na. itē. pteruis is/la/ciuo/inobe
 dioperulāter ago. item pteruel
 et ptermiter aquas.

Rebreg gal. repigche. la.
 hoc improbiū q.
 item improbiū as.

Recepter g. recepteur. l.
 hic receptor rē
 itē receptio as. itē admittro mō: rō
 suscipio. is. Uñ hoc susceprauius
 li. gal. lieu pour recepuoir. b. lecty
 da receptf. Et receptaculū liidem.
 itē recepta ra sū. Et hec recepta/e

Reciproce g. recipioque
 la. recipioque
 ta. cū. Et re: piroco cas.

Recōpancaff gal. re
 cōpen
 ser. l. recōpensos ac. itē cōpenso
 as ac. Et cōpensō a. ū. g. remune
 re. b. constat. itē hec talio is. itē
 hrecōpētano is. itē h pētano mō

Record g. recorder. la. re
 cordor/risdepo.
 Unde recordatio/ r recordatio.

Recreaff g. recreer. l. fri
 gero as. Unde
 refrigero as. itē hoc refrigeriuz
 rō g. refroldenēt. b. pender.
 Rector/ vide in Souuerner

Reculaff g. reculer. l. re
 frugio as ac. vñ
 refugatus ra tum. gal. recule. b.
 reculet.

Rencun gal. rencune. l.
 hic rancou/ ris.
 itē rancidus da dū/ qō est rācore
 puridū. Dui? Dini. est rācidulus.
 itē rāco es ut ere. g. soy courrou
 cer. b. boanc gpr. itē rancou: dū
 l. irascē: et ranciter ad.

Recusaff g. recuser. la.
 recuso no.

Redarguaff g. redar
 guer. l.
 redarguo is in urti. Uñ redargu
 mo ta tum. item redargutio mō.
 Vide in inuiriā.

¶ Recer/pe recer: vide in Ren.

Redec g. corrir. l. curro/ris
 cucurrit ere cursū. n.
 itē curriculum sum. Et hic hec
 r hoc curra: cis. g. biē courst. b.
 reder mar. itē hoc curriculum li/
 vel curriculum li: bicuissimū velt
 culti gen°. Est enā curriculum cur
 sus. Et curriculum locū sine inter
 uallū vbi currit denotat a carce
 mb: ad calce: itē hic et hec curri
 lis: hoc le. g. ligier a courir. bit.
 Squaffda redte itē currim ad. Et
 hec curfionis. g. currem. b. re
 dadur. itē curso as fre. g. souuent
 courir. b. redca: heuz. idēz curff
 to ras. Et hic cursoz onta g. cou
 reur. b. reder/ropost. itē hie cur
 sus us ui. g. course. bit. redadur.
 item incurso as. b. soumant cou
 rir. b. redca: lieue. Et intercurso
 as. itē eo is iui itē itū. item hcur
 ro ris. n. gal. deuat courir. b. re
 dec a rauc. itē hec pcurfio nis. g.
 deuant courre. b. redadur a dia
 rauc. Et pcurfio ra sum.

R. liij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante E.

Redemption s. idē. t. h. redēptio.
Redigaff s. rediger/ra mener. l. redigō gisē gī actū. vñ redact⁹ s. r. c.
Redimaff s. redimer. vñ i repaff
Redon s. idem. l. hec redon / is. tñ hic et hec redon / is / hoc / e. g. de redō b. a redou.
Refectoer s. refector. re. la. hoc refectorium rñ.
Reff s. cul. l. hic anus / ni. Item anus idē est q̄ vetula. Anus anus pedis / dum coctana cruda comedit. Dum se eumiat anus / velut anser sibilat anus. Itē hic auris hui⁹ auris ab audio / is. nō q̄ audiat / sed q̄ auditur. Itē hic podex / is. posterior pars corporis p̄ndenda q̄ ex ea pedes fluere videtur. Itē p̄r h̄ posteriora / quia retro sunt ra vñ m̄ suerfa. itē hic anulus s. bi. d̄ an⁹ i.
Refug s. refuge. l. hoc refugiu gñ.
Refucaff s. refuler. l. re nno / is / ui. idē ab d̄ico / cao.
Regalicc s. idem. l. hec liquerica / cie. s. regiber. la.
Regibaff s. recalicro as
Region s. idem. l. hec regio nis.
Registr s. registre. l. hoc registrum / stri.
Regiass s. regner. l. regno / as

Regue / vide in haquene.
Reguez / als glo uen. g. breise. l. puina ne. Nota q̄ puina a carbone ita distinguit q̄ illa sp̄diu ardet p̄sū vñ: carbo dūz extincta fuerit. Et dicitur puina a perurēdo
Regulyer s. idem. la. hic r̄ hec regularis et hoc / te. itē regulariter ad. ga. regulieremēs. b. vce reoll.
Redigsez in Ket est.
Reiff da euaff. sal. sera boire. l. propino as. n. Unde hic propinax / oris.
Reiff s. dōner. l. do / das / di re / is. ac. et caret p̄r: mapfona in voce passus sez bot. Itē p̄rebeo es hui⁹ itū. Itē d̄ariu⁹ s um. g. dōnable. b. donaessonabi item datim ad. Itē largitor / is. edis s̄ms. g. dōner: ou estre dōns. b. reiff / pe bezaff roet. Itē hic largitor / is. g. dōneur. b. donaessōer Itē hec largitrix / cis. g. dōneres: se. b. donaessoneres. Itē largitus s um. r. c. Itē erogo as. ac. g. dōner aux pourēs. b. reiff an alusen. Itē porrigo / is / p̄ictū. g. dōner de loing. b. reiff a dispejl. Itē tradididi / itū. ac. g. hurenr. b. reiff Itē traditus / alū. g. baille. b. ro et Itē hec traditio / is. Itē hic traditor / is. Item vide in Donaesson item cedo / is s̄isum. multa s̄it Nam q̄iqz cedere s̄it abire / lo cum victori dare. Q̄ h̄qz d̄i cedere cuitare / atqz subtrahere. h̄nc ce

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante E.

<p>Rentaff g. rendre. l. red do/ndidi / rē; Unde reddimus/ta/um g. rendu. b. renter. 7 hec redditiōnis</p> <p>Reparaff g. reparer. l. reparo/ rasi ac. Unde reparatus g. um. 7c.</p> <p>Repellaff g. reboucer. l. repello/ iō puli/sum act. Un̄ repulsi/ a um. idem repingo/ho/ctum.</p> <p>Repetaff g. repeter. la. repeto/ iis/ iui re. itē repetit^o a h. e. repetēd^o a/ si</p> <p>Repetitiō g. idēz. l. hec repetitio/ iō</p> <p>Repos g. idē. l. hec paſſa se. idē hec des tīs idē hec redē/ rē. 7 sabbatim^o ni</p> <p>Reposaff g. reposer. l. reo/ e/ sui/ tē Un̄ desco scis. itē paſſo as ac des sco s quo reposito/ qd est rurs^o re quiem capio. item quietis a um. g. repose. b. reposer.</p> <p>Requetiff gal. querir. la. redro/ iō tui/ re iō. ac. itē redſitū a h. g. requis. b. requet itē h redſitio is. itē adeo es. item imploro as. auri lū posco. Et ppe dē cūda i malis posit^o est ei cū miferatione auxi liari postulat.</p> <p>Relistaff g. restiter. la. restitio/ iō re stū. idem refragor/ aris.</p> <p>Responit ga. reſpondre l. respōdeo es di re sunt n. idē responſo/ as. idēz hoc respōsi/ lū rē. g. respōns b. re</p>	<p>spont: pe respm. idē respōnsio</p> <p>Restauraff ga. restan tauro as. ac. uem restaurat^o a ſi. et restauratio is. itē iustituro as. ac. g. iustaurer. b. ober arre.</p> <p>Restaff g. restet. la. resto ne. g. rest. b. idem. et Restozent: vide in Ca. uan.</p> <p>Restituaff g. restituer la restituo is. Unde restitutus a um g. resti tue. b. restitue.</p> <p>Restitutio g. idem l. hec restitutio/ iō.</p> <p>Ret eu g. il cōuenit. l. oportet ret bat nit erat bit hōi impōale. itē hec opportunitas tis. g. oportunitre. b. idem.</p> <p>Retoric g. rretor^o i. hec rhetorica ce</p> <p>Retoricien g. idē. l. re thorica s</p> <p>Retorn g. retomer. l. re net/ bā eris. idēz retūdo is. Un̄ retūsi/ a um. g. re torne. b. retornet. 7 retorsus a um</p> <p>Reuelaff g. reueler. la. reuelat^o a ſi. g. reuele. b. reueler. 7 reuelatio is. g. reueland. b. idē.</p> <p>Reuerance g. idē. l. h reuerentia</p> <p>Reuerance ga. porter honneur. l. reuereor/ eris. deuo. g. hō</p> <p>Reuerand g. reuerēd. l. reuerēd.</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante J. Fo. cxxxiij.

um. reuerēdus auz. idē hic hec
hoc reuerēs is. itē reuerēt ad.
itē irreuerens is. p. contrarium.
item irreuerenter aduer.

Reuerlass g. reuerfer
as. vñ reuerlus a ū. g. reuerle. b.
reuerlet. proet.

Reuff ga. auiron. gouuer
naill de nef. l. hic re
mus mi. Un hic remul. i. de hec
pala e. g. pale. b. reuff. itē vauga.

Reuffyat g. naiger gou
uerner. l. i.
remigo. gas. item hec remex is.
ga gouuerneur de nef. b. gouuer
neur an lestr. 7 remigiū qd.

Reul / als reolē
g. reigle. l. hec regula le. noua e
canon is. 7 analogia e. idem.

Reul an mazon
ga. reigle de boys a tout le plain.
l. hoc ppēdiculū li. Perpendiculū
inuentoz fuit de d. alus. itē pedicu
lans et hoc re. geometrie vocāt
qd recte in aliqd incidit.

Reulēn g. reule. lat. hoc
regulū li. itē re
gulo as. g. reigler. b. reulēn. itē
regular. a um. itē h regulatio is.

Reun g. foye de pourceau
la. hec seta te. item
seta. a ū. g. foyeux. b. renec.

Rez g. loy. l. hec lex sis. itez
legalis et hoc e. item le
gis. a um.

R ante. J

Ribaut g. idem. l. hic rix
baldus dr. itē hic
adulter eri. item adultero as. vel
adulter a ris. vicio pel. maculo. itē
hoc adulterū rñ qd proprie cum
nupta cōmittitur.

Ribaudes s. ribalde
cis. idē hec agula le. itē hec adul
tera re. itē hoc costū / n. Un hoc
scotulū li. hñ. item scottor a ris.
i. sepe meriti. quā duco.

Ribot s. baratre. l. hñria
na e. l. itē hec rna e.

Richinast g. richner.
la. cachin d
as. n. idē cachid. is. itē hic cach
nus. item stomachoz is. itē stoma
colus a um. ga. richneur. despi
teur. b. buansquaus.

Rifer g. idē. l. hoc intercutū. ff

Richodēn g. rouge gor
ge. l. hec rñ
sella le.

Riuper g. riuyere. l. riuy
ut. vñ riulus li.
di. itē riualis et hoc le. s. de riupe
re. b. a riuyer. itē hic geogin d. e
flui. padisi terrestris. itē h nare
is. est qdā riuy. itē hic padus di
quod bat flumē. itē padin. a um.
itē hic remus. l. riuyus quēss. itē
hoc rodanū ni. est quoddā flumē
prope Lugdunum.

Rigorius g. rigoureux. l.
rigoros. a ū.

Rim g. rime. l. hic rismus. mi.

Risclaff g. glister. la. la
bor is. itē labi
lis. hoc e. itē lapio as. itē labo as

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante . D

Riu. s. froit. la. algus a um. 3dē algidus a um. idē hoc frigus oris. vide in yen.

Riuaff. s. froidir. l. frigidus do as. 3re3 algeos alsi vel alxi sum. dolo patior: ut sit frigus dolo. qd d mēbionz rigore cōtract. Pōmll iñ algere pro frigidū esse. 3re hic algos ris algus ius/ni. et algus gi. dolor tri stis: et per translationē ponitur p̄ frigore. itē frigidarius q. g. lieu frois. b. lech yen. 3re frigidū a um s. froit. b. yen. 3re hēc frigella le. anis dicta q̄ frigore cāterz vigeat

R ante D

Roazon. s. reno. la. hec renensis/ia

Roch. s. roche. l. hec cātes cia. 3re hēc ruptis is 3re hēc rupeculis. idē hoc saxū i 3re hēc saxus a um. g. bē roche. b. a roch. 3re saxosus a um. g. pierreux. b. rochus. 3re hic scopulus li. ga. hantre roche. b. roch ybell.

Rochaf. s. ronfler. l. sterco/cia/ni. z caret supino. 3dem lallo as.n.

Rochet. s. chemise. l. hec z amissa/e. 3d h interula le. z subicula le.

Roe. s. roy. l. rex is. 3re hic regulus li. g. petit roy b. roe bihan. idē hic subregul. li.

Roudennaff. s. de failir la. fatisco is. n. b. iste p̄nus fatiscit ruinis: vel mēbra febre fatiscunt. Antiqui dicebāt: fatiscoi/

eris. vide in Trendiff.

Roegaff. s. desirer. l. la. lacerolus a um. gal. desirer. b. roegus. z p̄at̄ ior isum. et inde ad. 3re lacer a um. gal. desirer. b. roguet. 3re hēc lacerofitas is. g. desirure. b. roegadur. 3re lacerofis sui rum. n. g. avoir desir abesirer. b. hoantat roegaff 3re hic hēc hoc lactis is. 3re hēc lascivias. g. vestemēt d̄sire. b. abillamāt roguer. 3re lascivio as. z lascivio as. g. desirer. b. roegaff. item lasciviosus auz. g. desirer. b. roguer. 3tem latio as.

Roet. s. rays. l. hic cassio/ia. unde hic cassiari. rj s. faiseur de rays. b. roeder. 3re3 hoc rhyte is. itē hoc rhytiaculū li di. idē hēc rhytiacula le. idēz hēc cassicula le. 3tem hic rhytiari. q. s. faiseur de rays. b. roeder. item rhytiarius a um. g. appartenent a rays b̄if. apparchant ouz roet 3re rhytio as. g. p̄tēdre a la rays. b̄if. quemeres gans roet.

Roncin. s. idem. l. hic ca ballus li.

Roingnēn. s. roigne la. hec im petigo is. 3re impetiginosus aū s. roingneur. b. idem. 3re hēc im petiginositas is. item hēc scabies. 3tem hēc scabies. et. item hēc scabirula le di. itē hēc scabirula le item scabidus a um. itez scabo is s̄it̄ scalpo confoto: et quasi vngibus effodio.

Rolech carr. s. ornere. la. hēc

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

R ante U. Fo. cxxxv.

<p>roll. g. rolle. l. hic romulus/li vel hec romula le. Unō hic rotulator is. g. roller. b. idem Item hoc rotabulum li.</p> <p>roquet. g. idem. l. hec potularis is. Idem hic superstris. z p̄r hec superstrorum.</p> <p>roses. ga. rossier. la. hoc rosarium ti.</p> <p>rosell. gal. roable. lat. hec rosula se.</p> <p>rosen. g. rose. l. hec rosula se. Unō rosellale. dim. Idē hec rosula le. itē hoc rosarium. g. rossier. b. guezēn ros. itē rosaceus a um. gal. de rose. b. a rose. Item roda grece/rosula.</p> <p>rost. ga. idem. l. hoc assatus. it. item hec assata e. g. charbōe. b. de rostet oarā grill.</p> <p>rostaff. g. rostir. l. asso as. ac. itē assatus a ū.</p> <p>rot. g. rosti. b. rossier. vide in Lesquiff.</p> <p>rot. g. rouē. l. hec rota e. Unō hec rotella e. dim. Item toto as. g. faire roue. b. ober rot.</p> <p>rou. g. idem. l. hec restis is. Unō hec resticula le. dim. Item hic resticularius ū. g. faict les rous. b. nep a gra rou. Item hec restis is.</p> <p>rouanes. g. royne. la. ū regina ne.</p> <p>rouantelez. g. reaulme. l. hoc regnum ni. Item regno as.</p> <p>roudoez. galli. le fil de leaue. l. ū al-</p>	<p>ueus ei. Idē hoc vadum di. l. fundum fluminis/lacus maris/et cuiuscunq; aque per quod via dat. Unō hoc vadulū li. di. itē vado as per vadū eo. z est ac. et neu. g. fis.</p> <p>Rouez/als tanau. g. tenure. l. rams a um. Rouez: vide in Donseon.</p> <p>Rouben. g. emspe. l. hoc diaceſi ei. Unō hic palmus. l. itē hoc palmulū li. di.</p> <p>Roum. g. rome. la. hec roma e. Unō romulus li. nomē p̄p̄riū eius qui romā cōdidit a quo romulida et romulitribus. Idem hic chris tis. vel ris. Item hic et hec romipetate. ga. pelerin qui va a rōme. b. p̄rchis r̄yn aya da rom.</p> <p>Rous. g. roux. l. rufus a um. Idem sarrufus a uz.</p> <p>Rout an troat. g. le pas. l. hec peda e. Idem impedatura itez vedo as. vide in Wonet.</p> <p style="text-align: center;">R ante. U.</p> <p>Ru. g. rue. la. hic vicus ti. Unō hic viculus li. di. itē vica-tiz ad. g. de rue en rue. b. a ru e ru.</p> <p>Rubrig. g. rubriche. l. hec rubei coloris i minia prima. hic rubricatus ta tum. qd est rubica intinctum. itē rubico as. g. rubicher. b. rubichaff.</p> <p>Ruffien. g. is. vide in Doulyer.</p> <p>Rupn. ga. ruine. la. hec rui-na ruine.</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante A.

Ruill. ga. rouler. la. hoc ru
ionum / rñ.

Ruinaff. g. ruyner. l. rui
no as. 3re rui-
nosus a um. gal. ruineux. b. idem

Ruillaff. gal. ruerius. la.
rudus. 3de rui-
rurus / a / uy. g. prest a ruer. b. prest
da ruillaff.

rusquer. h. elcoice. la.
hec cortex is
Un hic cornulus li. dim.

Rust. g. ruder. l. rusticus a uz
3rem rudo eo ui. ga.
enrudr. b. bezaffrust. 3re ruder-
scoto. g. veuentr ruder. b. donnet
da bezaff rust. 3re ruditer aduer.

Ruz. ga. la rue : vne herbe. l.
hec ruta te.

Ruz. g. rouge. l. rubendus / a / uz
3dem ruber / a / um. 3b
rubicundus / a / um. 3re ruberculus
a um. dim. 3de ruberulus / a / um.
3re rubell^o a um. 3re phenix age-
nonis fili^o Cadmi frater / q pheni-
cibus imperant : a quo phenicia
et phenix arbor palma : z color ru-
ber a quo pheniceus a um. vt co-
lor phenicene : qd et phenicesi dz
purpureu. Silr ex phenix autis in
purpureo penarū colore dicta : to-
to orbe celebrata i arabia nascē
aīle magnitudine : q annis sexē
tis et sexagita viuere dz gmo taz
mas. q̄ sem. 3rem puniceus a um
quasi penicus a penus q̄ a pheni-
cia detracta aspiratione. Et puni-
cus color : siue puniceus : q̄ est colo-
ris rubētis q̄ grece phenicos dz.
3rem sandicus a um . itē hec san-
dix cis. et si nop̄s : is.

Ruzder. g. rouger. l. hec rube
doms. 3dem hic rubeo. ois.

Ruzyaff. g. rougir. l. ru-
beo / es. n. Un
rubesco / cis. incho. 3nd erube-
sco / cis. i. valde rubere / vel vere
cundari.

Sequitur de S

Sallice et latine idē
grece scimig / z tenet
in numero. vñ. 3.
domade specie li. li.
scipit ordie septē. vñ

Sabron. g. sablon. l. hec
labura re. 3re
hoc sabulum / li. i. terra arenosa.

Sach. g. sac. l. hic saccus ci
Unde hic sacculus

li. dim. g. petit sac. b. sach / bian.
3rem saco as. ga. eniacher. b. en-
sachaff. 3rem hic culcus / ei. vier
siue saccus / lino / vel canabe / vel
cotio / factus : ab oculo / do. i. clau-
dendo . Et vimur ad potanda
frumenta.

Sacr. g. sacre. l. sacer sacra
sacrum.

Sacrass. ga. sacrer. la. sa-
cro as. itē sacra-
tus / a / um. g. sacre. b. sacret.

Sacrament. g. sacre
mēt. l.
hoc sacramētū : 3rem hic hec
sacramentalia et hōs te. 3rem sa-
cramentarius um atcm. hec cu-
charistia te. i. bona gratia.

Sacrifiass. g. sacrificer
as. item immolo as. item hec im-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante U. Fo. cxxxvi.

molatio onis. g. oblation facere a
 dieu. b. sacrifice greas da doe. itē
 libo as. gal. sacrificer. b. sacrificast.
 Unde hoc libamen nis. g. sacrifici-
 ce. b. sacrificic. Item hoc libatonū
 rj. g. le lieu a sacrificer. b. lech da
 sacrificast. Item libatus as. g.
 sacrificie. b. sacrificer. Item delibo
 bas. idem q. libo vide. l. Dezyou.
 Item vicimus as. g. sacrificer. bu.
 sacrificast. Item febus as. Item
 febuatus a um.

Sacrificc. g. idē. l. hoc
 sacrificiū. Item hoc olocautū. Item hec
 pectus me. Item hoc libamē. Item
 Item pluraliter hec febus uel
 appellant quecunq. purgamentū
 ca. la in quibuscunq. sacrificijs ad
 bibebant.

Sacrileg. ga. sacrilege.
 la. hic sacrile-
 gus g. Item hoc sacrilegium g.

Sacrist. g. sacriste. la. hic
 sacrista. Item
 hic sacristanus rj.

Sadom. ga. samedi. la.
 hoc sabbatū rj.

Sae. g. robe. l. hec tunica ce
 Unde hec tunicella. le
 Item tunicaus a um. g. vestu de
 corte. b. guisque a hust. Item tu-
 nicolus a um. Item tunis as. ga.
 vestur robe. b. guisque a hust. itez
 hec toga e. g. robe. b. hust. Unde
 iugula le di. g. petite robe. b. saeic
 Item togatus a um. ga. vestu de
 robe. b. guisque a hust. Item hec
 carbatus si. g. corte. b. sae. itē hec
 strigula le. g. vestementū parri

b. guisque a um. Item
 hoc strigulum. Item strangula-
 tus a uz. g. n. y parci. b. a dou lyon.
 Item strangulo as. stringendo gu-
 lam neco. Pij. lib. vj. Fabus le-
 naroz pictoz in lactis haultu vno
 pilo strangulatus est. Item hac et
 hec talaris et hoc re. g. cest veste
 mient iusques aux talons. b. guisque
 quamant bede an iculyou. itē hic
 superus rj. et pluraliter hec inga-
 ozum. Item hec teritorica ce.

l. Sae houarn. vide in Dobrege.

Sae oat he enep.
 g. robe tournée. l. hauserpolla le.

Sae reun. ga. haire. la.
 hoc cilicium
 cū. Unde cilicium. Item de
 haire. b. a reun. Item hec meiotā
 ce. vide in Dyoeh.

Sae gal. gal. saigle. l. hoc
 sigalreus a um. ga. de saigle. b. a
 saegal. vt panis sigalreus. Item
 hec sigalontane. ga. gaudu. bu.
 donar marr.

Saeregēt. g. gliceron.
 la. hec lapa-
 pe. idem hec lāropos. Item
 hec filantros. idem hec gus/ris.

Saelizaff. gal. saistr.
 anisto/sto.

Saelon. g. idē. l. tempē-
 stius a um. itez intēpēstus
 a um. et intēpēstus a um. Item
 hoc intēpēstium ni.

Saez. ga. saiche. la. hec sa-
 guta sagitte. Unde

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante A.

<p>Sagittifer s. um. g. porteur de flai chea. b. nep doug saezyou. itē hec catha pulta te. idē hec cathya/se ¶ Saffar/ vide in Durrmur.</p> <p>Saffet s. leue. l. surrect^o a ũ. vide i Senell</p> <p>Saffir s. idem. la. hic sa- phirus rī pma lō- gua. Et saphirus pma viciu/ idē est quod vitrum.</p> <p>Saffroen gal. saffran. la. hic croc^o et vel hoc crocum ci.</p> <p>Saill s. cea. l. hec stula e vā hec strella le di.</p> <p>Saillaff s. saillir. la. sa- lio hō iui ire.</p> <p>Sauanigriet s. fal la hoc satinum ni.</p> <p>Sal s. sale. l. hec aulā leu idē hoc arriū/ rē. itē hec aulula le: hoc arriolū di.</p> <p>Salomon s. idē. la. h salomō: is</p> <p>Saler gal. salaire. la. hoc salarium rē.</p> <p>Salper gal. salere. l. hoc sallariū rē.</p> <p>Sall s. falle. l. fallus sa sum Et hec salugo nis. g. chose amere/ falce/ b. tra faller.</p> <p>Sallaff s. faller. l. fallio his iui ire itē. idē fallo lio li lere fallum.</p> <p>Salm g. psalme. la. hic psalm^o mi. itē hic psalmus li di. itē hic z hec psal- mista/ e. gal. psalmiste. b. psalmist. itē psalmograph^o i/ q scribit; pōs</p>	<p>Salmodiass s. psal modi er. la. psalmodio as ac.</p> <p>Salu gal. saue. lat. sal- mus na uum.</p> <p>Saludaff s. saluer. lat. saluto as ac. Unde salutiger ra rum.</p> <p>Saluer s. saueur. l. hic saluator rē. itē hec saluatrix cis.</p> <p>Salut s. salutation. l. hec salutatio nis. itē aueire/ to. tot. Et vase/ te/ rē/ to re/ e rece dēt; h salue ē vriu/ g</p> <p>Salut aour s. salue doc. lat. hoc salutiū cū.</p> <p>Sam s. chargie d cheual la. hec summa/ e. Un- de hec summa le di.</p> <p>Samaff s. charger. la. sumo as ac, vā sumar ta rē. g. chargie. b. famer.</p> <p>Samplon s. idē. la. i apson is.</p> <p>¶ Sanguin. g. idē: vide in Sca</p> <p>Sant s. sanct. la. sc̄tus cis ctū. itē sancti/ ta rē g. sanctiff. b. san^o. itē sc̄tifico cas g. sc̄tifier. b. sanctiffaff. Et sc̄tifica tio ra rē. g. sanctifie. b. sanctifet. itē hec sc̄tmonia/ e. g. sanctere. b. sanzelez. Et hec sc̄ctas nis idē. itē hec sc̄ctudo nis; Et sc̄cten/ i ime ad. itē hoc sc̄ctariū rē. i. sa cer locus/ rē plū/ sacra rē. itē sac- ctio tis. g. sancur. b. santaff. itē al mus a ũ. g. sanct. b. glan. itē hec saga/ e. g. lieu saict. b. lech burz</p>
---	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante A. Fo. cxxxvii.

aus. Itē agros grece / in cū la. itē
gera grece / in cū vel sacri latine

Santaff .g. sentur. l. sen-
no is uire tū
Un hic r hec sēfibilis r hoc le. g.
sensible. b. santus. Itē hic r hec
sensilis r hoc le. Et sensibilitē ad.
Itē sensim ad. Et hec sensibilitē
tas r. g. sensibilibus. b. s. r. d. i. g. a. r. z.

Saour .g. faueur. la. hic
ga. saourer

Saouriff .g. saourer
l. sapio is ui
ere itū ac. Itē saporo as. Itē con
dio is iut vel hre itū. penul. pdu.
sapitū facio: qd fit cū epule sale
aut pinguedine / aut aromatibus
condiunt. Itē. Condit vrb / con
dit olus / sed conditur aurū.

Saourus .gal. saou-
reur. la. sa-
pidus da dum.

Sap .g. sapin. l. hec abies r
Et sapinus n. idem.

Sardin .g. sardine. l. hec
sardina e / est qd
dā piscis. Itē hec sarda de. Un-
de sardineus a um.

Sardonēn .gal. bour
don. l. hic
asillus li. Itē hic fucus ci. Item
fucus est gen^o apis sine sculeo / s.
maior: ape: q non mellificat / neq
operā aliquam prebet in faciūdo
opere / nisi q ad fouēdos fer^o con
calefaciēdo adiuuat: et consumit
alimēta q apes cōgesserūt. Item
alio note d: fur. Itē fuc^o est qdaz
herba / q tingunt vestes. Itē fuc^o
marin^o hba est: cui^o trā gūa sūt /

latū: r alterū lōg^o quadāien^o ru-
bē: rertū criipis folijs: quo l cre
ta vestes tinguntur.

Sarmāt .g. sermant de
vigne. lat. hoc
samentū r. Itē sarmētō tas. itē
sarmētōsus a ū: et salin ētin^o a ū.

Sarmon .l. sermocinoz
is dep. Itē hic sermo is. g. sermō
b. idē. Itē cathegoze go / as: r ca
thego: zo as. g. pschier. b. prezec
Itē hoc cathegozeuma r. g. p. d. i.
cariff b. p. z. g. itē h cathegoze / e

Sarp .gall. sarpe. lat. hec
sarpa pe.

Sarpant .gal. serpt. l.
hic serps r
Un serptin^o na nū. g. de serpent
b. a sarpāt. Itē hec nepa pe. item
hec vipera re. Un viperus a ū. et
vipin^o a ū. itē offis gre. serps la.

Sarpantinēn .ga.
ser
pentine. l. hec dragonteate. Itē
hec serpentina ne.

Sarquēn .a. s. bez. gal.
sarculi / se-
pukhre. la. hic sarcogagus gi. idē
hic sorig^o gi. Itē soros vel soron

Sarracin .g. idē la. hic
sarracen^o ni
Itē sarraceni zo as. g. viure pme
sarrasin. b. beuaff ewel sarracin.
Itē hec sarracenia te. g. kōpain =
gnie des sarrasins. b. cōpain gna
nez a sarracinyen. Itē hic et hec
gētilis r hoc le. ga. sarrasin ou pa
yen. Itē hec gētilitas r. Itē pa-
gan^o a ū. g. payen. b. sarracin. itē
S. f.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Sante C. Fo. cxxxviii.

matic^o ca. cñ. *Itē hoc scisma tis. g. division. b. renoucc dan feiz. itē scismatico cas; scimatizo as.*

Sclaer. *g. cler. l. clar^o ra rñ luculēt^o ta tñ: mēdus a ū: r ceru le^o a um idē. Itē hic splēdor rñ: hec claritas tis: r claritudo is is Itē clare aduer. g. clere mē. b. ez sclaer. Itē h uubar r s. g. clerte. b. vofār. b. gueler sclaer. r d; a linc eis; qd est aial clarissime videns. Itē hec luculēna e. gal. clerie. b. sclaerder. Itē luculēter ad. Itē hic hec hoc niteo tis; r remitea r s. g. resplicidissāt. b. sclaeryus. Itē h nitor r s. g. resplicidisseur. b. sclaeryer. Itē mbatus ta tñ; r b; a nūe Itē hoc nitrūri. Itē hec niba ta te. g. eau de nege. b. erch teuz er. Itē hic hec hoc spolēna. g. resplicidissant. b. sclaeryus. Itē m prepolēter ad. vide in Guelemff.*

Sclaerhat. *g. resplicidire. l. niteo es ui ere. n. Itē remiteo es ui. Et eniteo tes tu. n. Itē clareo es. n. Uñ dareico inchoa. Itē clarifico cas ac. gal. esclarcir. b. sclaerhat. Itē clarifico as ac. clarū facio; l. lustro. Itē radio as. g. rayer. b. sclaerhat. Uñ radi^o dñ: splēdor a sole mēcāo. Itē splēdeo es. itē ir radio as ac. itē niteo es; r remiteo tes. Itē polleo es; r prepolleo les*

Sclerzēn. *g. ratiffoire a raire ble. lati. hoc hostotium rñ. C. Sclerzēn. g. esclaryio l. scolpēn*

Scritol. *g. escriptoire. la. hoc calamariū; Itē hoc plumaciū est; r hoc scrip totium rñ dicit vulgarter.*

Scoacell. *g. soustenāco l. hrapeta te*

Scoaz. *g. espaule. l. h ar mus mi. Itē hic humer^o ri. humer^o quidā ab hu mo fieri existimār: q; Uñ hūmi sufferēdis onerib^o apti sūt hūme ri. Sūt aut hūmeri qd^o dependēt brachia. Itē hic r hec humera lis r hoc le. item hoc epulare ris Itē hec scapula le. ga. espaule. b. scoaz. Et hic r hec scapularis et hoc re. Uñ intercapularis r hoc re. Itē hic scap^o pt. ga. le dont de lespaule. b. pēn an scoaz. Et hec spaula le. gal. espaule des bestes b. scoaz aneual. itē ipaula^o a ū. Et spatulosus a um idem.*

Scobitell. *g. volāt. l. h giraculū li.*

Scocc. *g. escocce. l. hec sco na te. Et hic scoc^o ti. g. escocoy. b. scocco. itē hec scora te. Et scoticus ca cum.*

Scodēn. *gal. esbo. l. hic surcus ci.*

Scoet. *g. frappe. l. tactus rātū. vide i squeiff*

Scoet adur. *gal. escu hoc scutum ti. item scutatus; tar tum g. qui a escu; ou qui est arme descu. b. nepa deueur aour pe neb so armet gant ecufon. itē scutarius a um. gal. faiseur des cus. b. neb a for; an aour.*

S. ij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante C.

Scol. g. escole. la. hec scola
 te. 3re discolor la lūi q
 fugit scolā. 3re hic gymnasiū. 3re
 hoc gymnasiū ſi. i. exercitiū. Un-
 de hoc gymnasiū ſi di. 3re hic z
 hec gymnasiū ſte. g. maistre de-
 scole. b. maestr an scol. Et h gina-
 stica e. g. exercice descole. b. exer-
 cit a scol. 3re hec gymnacia e. Et
 gimnicia ſi. g. appartenāt a esco-
 le. b. apparchāt ouzan scol. 3re z
 h gimnicia. Et gimnicia as. 3re z
 hic gimnosophista e. g. docteur.
 b. quel'ner. 3re p̄dicta vocabula
 pertinēt ad quēdā ludum.
 ¶ Scolpēn. vide in Aſtoedēn.

Scolastic g. scolastiq̄ l.
 scolastic a ſi
 g. escolyer. la.

Scolyer. hic z hec scola
 ris z hoc re.

Scorpiō. g. escorpiō. l. h
 scorpio onts.

Scouarn. gall. oreille
 dhōme. la. h
 auris is. 3re otha gre. Un otha-
 gta gie. gal. douleur doiettes. b.
 drouc en scouarn. 3re hec auricu-
 la le. Et auriculat' ta th. g. qui a
 grādes oreilles. b. scouarnec.

Scoul. g. escouble. la. hic
 miluau. Un mil-
 utnus a ſi. g. descouble. b. a scoul.

Scourges. g. fouet. la.
 iustis is.

Scourn. g. gelee. la. hoc
 gelu auū. 3re gelo as. n. g. ge-
 ler. b. scournaff. 3re hoc gelicidi-
 um dū. g. gelee. b. scourn. itē hec

geliditas r̄s. Et gelid' a ſi. g. gele
 b. scournet. 3re hic gelon' ni. Se-
 loni vel gelones. ppl' scycti unte-
 rius h̄itates. et Agathylis. pris-
 mura Selono herculus filio. Di so-
 lebāt te pingere. hi nūc gere d̄nr
 siue Tartari corrupto vocabulo
 vocant. Sāguinē eqnū cum lacte
 mixtū bibūt. 3re gelonus na nū.

Scourr. g. branche. l. hic
 ramus ni.

Scrabat. g. grater. l. ra-
 ipoz ans dep.
 sicut faciunt galline.

Scriptur. g. escripture
 ra re. Et graphia e. 3re hec agio-
 graphia e. g. ſa lctē escripture. b.
 scriptur glā. 3re hic agiograph' p̄
 phi. g. d̄ escripte ſaintes escriptu-
 res. b. i. ne b̄a scriff scriptur glan.
 3re hec aurigraphia te. g. escri-
 pture dor. b. scriptur aour.

Scriuaff. g. escripte. la.
 scribo is ſi tū
 ac. 3re scripto as idē. Et hic scri-
 ptor ris. g. escriuaing. b. scriffual
 gner. 3re hic aurigraph' phi. Et
 hic graphi' ip̄ h̄i. g. escriuaing. b.
 scriuaingner. itē hoc graphiū d̄.
 itē grapho as. g. escripte. b. scri-
 uaff. Un hec orthographia iē res-
 cta scriptura / vel recta pictura.
 itē hic scriba e : q̄ l'ras / vel gestor
 vel tabellas / z alia q̄cunq̄ scribit
 note regis / vel alterius.

Scritol. g. escriptoire. l.
 hic foula ſi.

Scriuaingner. g. es-

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante E. Fo. cxxxix:

erinaus. la. hic scriptor. ouis.

Scruiell. gal. estrille. l. hec strigillis
his. item strigillo la. g. estriller.
br. scriuella ff.

Scubaff. g. balayer. la. icobo bis. vel
scopo pis ut. caret supio ite ver
ronis si su. idem verito ras.

Scubellē. g. baler. l. hec scoba
be. vel hec scopa pe.

Scubyen. g. netture. la. hec scoba
bis. ite scopius a si: scopin^o a si: et
scopitotius a si. Et hoc scopetū ti

Scudell. gal. escuelle l. hec scuelle te
Un scutellatale oi. it. hic disc^o ci
Est etiā discus gen^o lud: hoc est
rotūda moles saxea/ vel plūbea/
siue ferrea: cui^o tactu iuuenes mē
se certabāt fortior iudicand^o: qui
aut alti^o in sublime/ aut lōgius in
tractū/ vltra designatū spatiū p:
iecisse/ ita missibilib^o cōtēdebāt
hec lanx cis. g. escuelle de balan
ce. b. scudell an balacc. vid l pezel

Scudeller. ga. fauteur
de scuelles
la. hic scutellarius rff.

¶ Scuzr. vide in dictiōe plom.

Scuyllaff. g. esandre
l. spargo is
fiere sū. idē futio is in tre ac. Et
fumo tis tui/ est obscensū pū qd
a futio deduci vidē. Cum nichil
aliud sit futuere/ q̄ semē effunde
re. Et hic et hec futio hoc le: qd
fiale fundit. itē fusus a ū. g. espā

du. b. scuyllat. Et hic et hec fusio
et hoc le itē hec fusio tū vas in
quo metalla liq̄tū. Et hec futio
is est vas aquarū quo aq̄ in tri
cliniū infundebat. itez fundō dia
diū/ liq̄facio. Et suffundo dia di
sū. Un suffulus a ū. g. espandu. b.
scuyllat. itē spars^o a ū. Et sparsim
ad. itē cōsperso is. i. p̄fere sp̄gi
to. itē cōspersio nis. Et mano a o
ppue dē cū aliqd ex integro sed
non satis solido p̄ minutissimas
partes stilat. per trāslationē pon
it pro descēdere/ fluere/ p̄cede
re/ h̄mō: et res q̄ manat. Puluis
cōposita sūt emanat/ et permans.
item hec profusio nis.

Scuyzaff. g. lasser. l. fa
tigo a act.
v̄n̄ fatigar^o a ū. g. lasse. b. scuyzet
itē fessus a ū. Et lass^o a ū. g. las. b.
scuyz. itē lassō as. g. lasser. b. scu
yzaff. Et hec lassitudo inio. item
hec fatigatio onis.

S ante E.

Sebastian. g. idē. la. h̄
sebastian^o i

Sebeliaff. g. enseueir
l. sepelio tis
ac. Un sepulchra tum.

Sech. g. sec. l. ficus ca cū.
idē arid^o da dū. itez
xeron vel xeros grece. Un hec re
rofagia e. itē xerofagus ga guni

Sechaff. g. secher. l. sic
co cas ac. idēz
areo es. Unde arefco scis.

Sechder. g. sechereffe.
l. ariditas tis
S idē.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante C.

Sechaff gal. secher. la. episco cas.

Sechet g. soiff. la. hec sio is. itē sio is m. gal. auoir soiff. b. sechydica.

Secret g. idē. l. hoc secre tū ti. item hoc archanū ni. Et archan^o na nū. itez secret^o ta tū. itē hoc secretarium rñ. g. lieu secret b. lech secret.

Secreter g. secretaire. la. hic secreta rius rñ. itē auriculari^o a ſi. item hic et hec inmas tis.

Secularite g. idē. la. hec secu laritas tis. item seculariter ad.

Seculier g. idem. l. hic et hec secula ris et hoc re.

Sede a. s. chede. g. voicy. la. ecce aduer. demō strandi. idem en aduer.

Seiz g. sept. l. pñ hi z he z hec septē. itez hepta grece / vide in Cōstaf. item septē narius rñ. g. septēnier. b. seizue der. Et septies ad. g. sept foys. b. seiz guez. itē hic z hec septēnis z hoc ne. g. de sept ans. b. a seiz blo sz. item septennis na num.

Seiz a. s. seiz. gal. soye. la. hoc sericū ci. Un seric us ca cū. g. de soye. b. a seiz. itē sericanus ta tis. g. oune de soye. b. gusquet a seiz.

Seiz cant g. sept centz l. pluraliter septingēti te ta.

Seizdec / vide in Dec.

Seluestr g. Muestr. l. h siluester ri.

Sellet g. regarder. l. tuez or eris. itē in tuez or eris de. itē aspicio is xi rñ. idē cōspicio cis. Et inspicio cis. idez respicio is. Et respecto tas in ch. itē hic hec hoc cōspicay cis. g. re gardable. b. sellus. itē pipicio is xctū. g. regarder. b. sellct. idem cerno is. itē cernu^o a ſi. gal. voya ble. b. sellabl. itē alpect^o us ut. g. regard. b. sell. itē hic tuz^o us ut. itē speculor rñ. de. g. regarder de haut. b. seller a vhel.

Selluell g. saluer. l. saluo us. idem saluo us ut ire. item saluatus ja tum. gal. saulue. bri. saluet.

Sembl g. foible. l. hic et debilis hoc le

Sembldet g. foible se. lar. hec debilitudo nis. item hec inualitudo nis. Et inualitudinari^o a um. itē hic z hec enertis z hoc ue. itē hic z hec ibecilliz hoc le. Et hec ibecillitas rñ. g. foiblese. b. sebl det. itez ibell^o a ſi. Et hec ibellia lie qñ inerriamō hñs bell sciens. itē hic z hec ibellis et hoc le / oñ nichil bellis sonat.

Semplat g. affoyblir. l. enervo as ac. idē citro as ac. itē infirmo as g. estre malade. b. beza class. itez hec infirmitas tis. g. maladie. b. cleffuet. itē infirmo aris. g. estre malade. b. classat. Et infirm^o a um. gal. malade. b. class.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante E.

Seruiçhaff. g. seruir. la. seruius. uis. uis. re. it. ac. Un seruiens is. g. seruiçeur. b. seruiçher.

Sergant. g. idē. l. hic et hec cliens is. Item cliens aliqui ponit p. secta- tore. set q. sub tutela a seruius et pe- ne famulus est. Itē hic clientulus h. diu. Un cliēta. i. cliētū multu- tudo. Itē hic et hec māceps pis. q. aliqd a p. pto enit. cōducitve. qz subasta manu figit se auctore em- ptionis esse. q. idem p. pto d. quia tam debet p. stare p. pto q. p. misse q. is q. pto eo p. pto factus est. Et emptio mācipi q. solēntate q. dā fiebat adhibitis nō min. qu. q. testib. romanis ciuib. puberib. et alio eiusmodi cōditionis q. li- bramēā teneret. emptor ita di- cebat. Itē hoc mācipiū p. Itē hic p. un- uer. g. ius. g. d.

Serraff. g. cloire. la. clau- do is. s. i. s. u. m. v. h. clausus a. u. m. g. clos. b. ferret. itē hec clausura. g. cloire. b. fer- madur. Itē intercludo is. g. en- trecloure. b. fermassa. b. ar. Item intercluso is. Itē obturo as. g. estoupper. b. stephyaff. Un hic et hec obturatio is. g. bouchant. b. stephyer. Itē obturat. g. a. u. m. g. estoupe. b. stephyer. Itē obtusus a. u. m. g. estroit. b. striz.

Seruiedēn. g. serue- re. la. hoc facit ergium. g. Item hoc mā- ntergium. g. d.

Seruitud. g. seruitude. i. s. seruius

Sesail an bleau. g. forces a couper poill. l. hic for- per. cis. vide in Touff.

Sesail an neut. g. forces a couper le fil. la. hic foifex. icis.

Seuell. g. soy leuer. l. sur- surrect. a. u. g. leue. b. sauer. itē re- surgo. g. i. s. u. m. g. reueuer. b. se- uell arre. Itē suscito as. g. faire leuer. b. dacjoich. idem resuscito ras. Un suscitatus a. u. m. et resusci- tar. a. u. g. resuscite. b. dacjoichet

Seuen. g. bien venant. l. de in Joliff

Seulen/ al's roet. g. yne rajz/ou flet. la. hec sagna- ne. Un hic sagnar. g. r. g. faiseur de files. b. roeder.

Sceuiēn. g. fraise. l. hoc Virgilius in bucol. Et montana flagra leguntur.

Seuzl. g. talon. la. hic tal- neus. mei. idem hic calx. cis

Seragesim. gal. sexa- gesime. l. hec seragesimare.

Sezlou. g. escouter. la. au- sculto. ras. Item fileo eo. ac. gal. soy taire. bu. te- nellsezlou.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante **J.** **Fo. cxli.**

S ante **J.**
Sicour g. ayder. la. uiuo
 as/ut/num. ac. is
 suffragor/ris. Un suffraganeus a
 um. g. suffragant. b. sicourus. idē
 hoc suffragiū si. g. ayde. b. sicour.
 Idē hec suspecia e. idē hoc iuppe
 dium dñ. adiutoriū rñ. auxiliū iñ.
 miniculū li. amminiculū li. vel ad
 miniculū li. Idē hoc iuuamen/is
 iuuamentū/ri. subiectū iñ. opulā
 men is. vel hec opulētia e. hec
 opulatio is. Itē opulor/is. ga.
 ayder. b. sicour. Idē adiuuo/as.
 coadiuuo/as. adiuuo a um. auxi
 liatio a um. r. succēsurio as. acf.
 sig. r. plēde cēturie g. r. numerū
 supplere. Itē hic adiutor is. g.
 aydeur. b. sicourer. Idē hic auxi
 liator is. auxiliator rñ. r. auxilia
 rius rñ. idem. Un auxiliabilis et
 hocle. g. aydable. b. sicourus. idē
 hic et hec auxiliarius et hoc re. vi
 de in Pinuzigaz. Itē opifer a
 um. Itē hec adiutrix is. g. ayde
 resse. b. sicoureres. is auxiliatrix
Sichidic g. celui qui a
 l'air bundus aum.
Sidan g. sinotte. la. curu
 ca ce. is linofa/se
Siell ga. seau. la. hoc sigillū
 sigillū.
Siellaff ga. seller. la. sigil
 lo/lae.
Sieller g. seller. la. hic si
 gilifer ri.
Sig g. siege. l. hec sedes/ die
 Uñ hec sedicula le. Itē

hoc sedile is. Itē hoc tribunal
 lis. locus excelsus in quo reside
 bat qui ius tribuē redderet. itē
 hoc ta nstrū stri. g. siege a maron
 per pour amrōner. b. sig da reuff
 yat. Itē hic situs ruis sui. g. sie
 ge. b. sig. Itē situs a um.
Sigaff g. assieger. la. obfi
 deo/ies. vel obfidio
 is. ac. Itē hec obfidio is. g. assie
 gement. b. sig.
Signifiast g. significer.
 l. significo af
Signification gal.
 idē.
 l. hec significatio is. Itē polien
 a um. g. de plusieurs significatis
 b. equiuoc.
Silance g. idem. l. hoc si
 lentisū is. Itē
 hic silentarius rñ. g. q. fait silen
 ce. b. silancer. tem sileo esum re.
 silentium facere.
Siliēn g. anguille. l. hec an
 guilla/e. Uñ anguil
 lula/le dññ. Itē hic et hec anguil
 lano et hoc re. idē anguillariū rñ.
Sillabēn g. sillabot. hec
 sillaba/e. et cō
 ponit bissillabus a um. g. de deux
 sillabes. b. a diou sillabēn. idē dis
 sillabus a um. Itē monosillab
 a um. g. dune sillabe. b. a vi silla
 bēn. Itē trisillabus a um. g. de
 trois sillabes. b. r. a teir sillabēn.
 Itē tetrasillabus a um. g. de c. lq
 sillabes. b. a pemp sillabēn. Itē
 sexasillabus a um. g. de six silla
 bes. b. a huerh sillabēn. idē septa
 sillabus a um. g. de sept sillabes.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante **D.** Fo. cxxii.

S ante **D** Item solēniter ad. item solēnizo
as. g. solēnizer. b. solēnizaff

Soaff g. supff. la. hoc lebū
bi. vel sepum/pi.

Soauon g. idem. l. hoc
necrum tri

Sobz g. soubze. l. sobzitus a
uz. 7 hec sobuetas is
g. esbahissemér. l. hic
stupot is.

Soez g. estre esbahi.
i. stupeo es/ ui.
nitē stupid⁹ a ū. g. esbahi. b. soez
et. itē attonit⁹ a ū. vide in Sor.

Soillaff g. ordir. la. for-
deco/es. n. 3dez
sedido as. Un fordid⁹ a ū. g. ord
b. soill. itē hec illumies et. itē ind-
no as. ac. l. maculo/ dempo. pu-
mo cōpositū est coindno. 3rē luo
ia. i. maculare/ purgare/ punire/
delere/ vel pfoluere/ aut sustinere
et luere pmet ad actū. itē macu-
lōas. ac. g. cōchier. b. soillaff. itez
macular⁹ a um. ga. hōm. b. soillet
Un im macular⁹ a ū. itē maculos⁹
a uz. g. tacheur. b. soillus. itē hec
menda e. g. tache. b. soill. idē hoc
mendū. di. 3rē mēdosus a um. itē
labes is. ruina seu dedecus. itē la-
befacio/ rupo/ struo. itē fabile qđ
facile labi. itē labefactōas. fre.
sa. semelle

Sol botes de solier. la.
hec solca lee. idē subtelaris / ris.
item solera as. g. semeller. b. hoaz
rila ff.

Solem g. solēnel. l. solen
nis et hoc ne. itē
hec solēnitas. ris. g. solēaire. b. is.

Sollicitaff. g. sollicit.
l. sollicito
as. ac. Item sollicitus a um. g. sol
licite. b. sollicites. et comparatur
toz istimus. itē sollicit⁹/ ius/ sime.
ad. item hec sollicitudo inis. ga.
sollicitude. b. melcōny.

Solyer. g. idem. l. hoc so-
larium rñ. Idem
hec hecreca ce.

Soliter. g. solitaire. l. soli-
tarius a ū.

Somyer. g. idem. la. hic
saginaris/ rñ
Idem hec tellio/ is.

Son g. sone. l. hec sagona e
est quoddam flumen.
Edicit sagona a sanguis lctōi ū.

Son. g. idem. l. hic sonus ni.
Un hic sonius li dīm.
g. petus son. b. son bihan. 3tez hic
sonitus tus tui. Item sonus a ū
g. bon son. b. son mat. 3tez sonos
grece idem quod sonus lajine. is
hic fenus ni. idem crepitus us ui
item hec ensonia ic. g. bone sone
rie. b. son cazr. item clangor/ ris.
item fragor/ ris. sonus qui ex ar-
bore/ aut alia re fracta redditur.
Item fragolus a um. a frangolaf
per atqz pieruptus. item hic tint
tus us ut. g. cest son de metal/ tint
b. son archantipe metal. itez hic
tinulus/ li. Item hoc tintinabulū
li. a sono vocis. Item melosonus
a um. g. douls sonāt. b. son douce
item hic toguo gi. item hec pulsa
to nis. g. sonette. b. soneri.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante D.

Sonaff g. soner. l. sono as
rui/re/ru. ac. 3dez
pulsio/as aut. Uñ pullico as. Item
simo is/uis/ire. itē crepo is/ut/re
inum. Item clango/gio plicū. n.

Sorcer g. sorcier. l. hic so-
lizator/is. 3rē sor-
telligus/a/um. 3rē sortialis et hoc
le. itē sortior ris. dep. sortea facio
sive p sortea aliqd recipio. 2 a sor
te aliqd conseqor. 3rē sortiro pe
nui. ps. ad. 3. Quittatis sigt ex sorte.

Sorcerez g. sorcerie. lat.
hoc sortilegiū
st. item hec sorticella le. di.

Sorz g. idē. l. hec sorz is. Uñ
hic et hec exorsis.

Sorzochell g. recie. lat.
hec vesicae

Sot g. idem. l. hec scorio is.
Item hic follis huius is
3rē hebes is/obtusus/piper; tar
dus/et acumine carēs. Uñ p trās
lationē ingenū hebes bē. sicut etiā
obtusus. 3rē hebeo/ies. hebes sus
hinc ex he beo/ies. i. debile facere
3rē hebe to/as. obtūdo/obscuro.
Item hebereo tes. itē hebetesco
sive heberasco pprie & visu bē cū
oculor acties minui/ tolliturq.
3rē heberudo/mis. rei alicui ca
rētis licumine vel mētis ingenū
vitus similisq obtusitas.

Souben g. soubpe en pot
l. hec offa e. Uñ
effella le. dim. Item hic offarius
rū. g. souppier. b. soubēner. Item
offo as n. g. faire souppes. b. ober
soup. Item hecvipa pe. g. soubpe
enyin. b. souben en guin.

Souch ga. souc. la. hic vo
mer vel vomis ge
nitius huius vomeris.

Souden vide in Haultif

Souffitaff ga. souffire
l. sufficio is
ecijctum. ac. 3dem luppeto is mi
re itum.

Soufflet g. idē. l. hoc fa-
cium i. Item vi
de in follaff. idem forulus II.

Souffr g. souffre. l. hoc sal
phureus a um. g. plein de souffre
b. souffris.

Souillaff g. ordoyer/cō
chier. la. fetō
as. 3rē hec femlētaria. g. ordure
b. flacr. 3rē hec fetula/e. 3rē fem
lenus a um. ga. plein dordure. b.
soui llus. itē gerso as. g. soiller le
visaige. b. souillaffan bisais. idē
ingerfo as. 3rē fedo as. g. ordor
per. b. hacrar. itē tedofus a um.
g. ordour. b. soillus. 3rē fedus a si
g. or/ou sale. b. souillus. itē fedo
as. n. item hec feditas/is. g. ordur
re. b. ordur flacr. item fede ad.

Soulen g. chaume. l. h
pa e. vel siplale

Soulacc g. soulas l. hoc
solariū s. idem
hoc solamen mis. g. dōner soulas
b. soulaczaff.

Soumetaff g. sumet
tre. l. sum
mitto tis si sum. Uñ summissus a
um. g. summis. b. soumetet.

Soumonaff g. semō
dre. l. ci

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante P. Fo. cxxii.

o as. itē cito as. g. signifie haster
 y. hastaff. Unde citatus a um. ga.
 lenions: adione. b. soumonet

Sourci. g. source. hec heli
 tropia/ie. idē hoc
 heliotropium p̄.

Sourcot a's dou
 bledē. g. robe a femme. lat. hoc
 suphumerale lis. id suplechnle lis

Sourmōtaff. g. four
 mōter
 l. sup̄o as. ac. vū exupero as. 3 rez
 cello is/ceculi culsum. vel celium
 3 rez excello is. qd̄ aliqñ est trāff.
 et tunc regit actm̄ casum. ⁊ aliqñ
 est neu. et tūc regit dñm̄ caluz. Et
 in excellētia e. g. excellance. b. id
 itē excellēter ad. itē excedo is. vi
 de in Sces. itē p̄cello is culsum
 itē p̄cellētia e. itē p̄cellēter ad.

sourt. g. fort. la. hec stellio
 stellions.

soutaff. g. ioindre. l. un-
 gots/xi. tū. vñs
 mingso is xi et m.

sourpelis. g. idem. la.
 superpelli-
 cum: vestis religiosoz/vel intrā
 tum elozum.

Souteniff. g. soutenir.
 l. sustitō tas
 ac. idem sustineo es. idē sustitō
 susteri ac. idē sustō as. itez hoc
 sustētaculū. g. soudenemēt. b. sou
 tenance. idē hoc sustētamētum ti
 item sulcio is si vñs cini tū. n. mu-
 nis/sustēto/fortifico. huius cōpo
 sioz est sustulcio. itē hoc sulcimē
 tio sustentaculū est a sulcīdo bi

crum. itē hoc sulcimētū. itez sul
 citus a um.

Soutil. g. subtil. l. hic hec
 subtilis et hoc le.
 item subtiliter ad. itē pedentiz
 ad. i. sensim subtiliter/caute cun-
 ctanter/quasi pede tentans.

S ante P

Spacc. g. espace. l. hoc ipa-
 rium/ris. itē spatiof
 a um. itē hec spaciositas is. item
 hoc tridū dut. g. espace de tropo
 iours. b. spacc a tri des. itē hic bi-
 manus tus tut. ga. espace de deuz
 ana. b. spacc a daou bloaz. itē hoc
 trinocium cis. g. e. pace de troyo
 nuyz. b. spacc a teir nos. itē lar-
 gitas / seu extensio loci.

Spaing. g. espaigne. la.
 hec hyspania te
 vñ hic et hec hyspaniēsis et hoc e
 g. despaigne. b. a spaing. item hic
 hyspanus/r. fuit qdam rex cōditos
 hyspanie. itē hyspan^o a g. g. españ
 gnoi. b. spaingol. item hic hiber^o
 ri. est quidā flumus in hyspania.

Spanell an cram
 poez. ga. linstrumēt a tourner les
 bingne s. l. hec pamula le.

Sparfel. g. espievier la.
 hic ancipiter i.

Sparffdour bin
 niquet. g. espargouer. l. hoc asper
 forum rā. item hic yfopus pi. vi
 de in yfop.

Sparllān oz. g. ser
 meuz

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante P.

<p>redhyr. l. hoc pessulū li. 3rē hoc pessellum li. 3dē hec sera re. 3rē sero as act gal. fermer a la cleff. b. alhezast.</p> <p>Spaz g. chastre l. hic spado dis. 2 eunuchus chi.</p> <p>Spazaff g. chaster. l. ca stro as. 3rē te- stuo as. et emaculo as.</p> <p>Spazeur g. chastreur. l. castrator / ris. 3dē testuato ris. itē castrano nis g. chastre mēt. b. spazadr.</p> <p>Spazet g. chastre l. castra nis a um. 3dez te stuo a um.</p> <p>Specc g. espece / beaulte. l. hec species ei. Und hec speciūcula e. dūm. 3rē species est accidēs pris q̄ diuidit in pmi- tiā / et deriuatiā. itē speciosus a um. g. beau. b. cazr. itē hec spe- ciositas. g. beaulte. b. cazrder. idē hoc specimen intō.</p> <p>Special g. especial. l. hic et hoc le. item hec specialitas nis item specialiter aduer.</p> <p>Sper g. sperere. l. hec spera re item hic houzon / tis. finitio vel terminatio bi. Nā cir- culus est vel celi termin⁹ quodaz circo designat q̄ sup terrā videt quē sibi vniuersusq; circūscribit aspece. 3rē aut ab horos / qui est termin⁹ 2 finis. idē hoc homispey.</p> <p>Speret g. esperit. l. hic spi- ritus tus ut. Und hic et hec spiritualis et hoc le. g. spiruel. b. idem. Unde spiritualis</p>	<p>et hoc le. per sineops. itē spūalē ad. item hic spiritus sanctus / ni. g. le sanct esperit. b. an speret glan.</p> <p>Spernen g. anbeipne. la. hic cinus i. idem hic rānus ni.</p> <p>Speur g. vne rāge de pil- iers a macōier / ou a lier les bestes es estables. lat. hoc aspar aris.</p> <p>Spezaden g. grosseille. l. rapnū ni. item hec rapnū ni. g. groilleier b. guezēn spezar.</p> <p>Spī g. esperance. la. hec spe- sper.</p> <p>Spiaff g. esperoir. la. spe- ro as.</p> <p>Spillēn g. espingle. l. hoc spinter inde. itē hoc spin terculus li. di. g. petite espigle. b. spillēmic.</p> <p>Spulēn g. pepin. la. hic acinus ni.</p> <p>Spoe g. espoing. g. espōge la. hec spōgia gie.</p> <p>Spōtaff g. espouēter. la. horreo es. idem abhoireo / es. idē terreo es / ui / re itū. itez terrabilis et hoc le. g. ter- ribile. b. terribi. itē territ⁹ a um. g. espouēte. b. sponte r. itē territe ad. itē impternus a um. ga. non espouētable. b. heb spont. itē hic terror is. g. paour. b. spōr. itē pa- ueo es ut. n. g. auoir paour. b. spō- taff. Uñ pauid⁹ a um. g. paoureus b. spontus. itē hec pauiditas / tis. itē pauide ad. itē pclusus a us. g. espouēte. b. spōret. itē pterreo es</p>
---	--

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante Q. Fo. cxliiii.

g. espouëter. **b.** spōr aff. **item** pter-
rie ad. **q.** iratio. **item** pauoris. **g.**
paur. **b.** spōr.

Spoum/eon **g.** escu
me. **la.**
hec spuma: e. **U** hęc spumula: le
biff. **itē** spumo as. **g.** escumer. **b.**
eonaff. **item** spumofus a um. **gal.**
escumenr. **b.** con. **itē** spumofitas

S ante Q

Squacc **ga.** abot. **la.** hic
parichelis idio.

Squarlat **ga.** cicariate
la. hoc arci-
muni/nā. **h.** Arcinū vestis adest
nubeiq colois.

Squawen **g.** ceu. **vid** in Scau.

Squenēt **g.** poumon. **l.**
hic pulmo **is**
idē pleumō grece: **vh** hęc pleumo-
nia e/ dolor vel tumor plundis. **is**
hic pleumo: nis.

Squeigadur **g.** trā-
cheure
la. scilura e. sculio **is.** e abscisso **is**

Squegiass **g.** coupper
la. amputo
is. id ē cedo **is** cidi **siuz** ac. **peñ.** **lō.**
itē scindo **is** di sum. **ac.** **scido** **is.**
itē interfcido **is** di sum. **ac.** **idem**
scido **is** di sum. **itē** succinda-
neus a um. **Idem** succininus a
um. **Itē** scindo **is** si sum. **Unde**
hec scisso **is.** **itē** scissus a um. **zc.**
Itē hęc putatio **is.** **g.** trāchemēt.
b. squeigadur. **Itē** hoc putamen
la. **g.** embreemēt de taille de vi-
gne. **b.** tailladur da guyni. **itē** seco
as. **g.** ser. **b.** hesquennat. **itē** hic z

hec secilis et hoc/le. **ga.** habile a
trancher. **b.** heiquenner. **item** sec-
cnum adverb.

Squeiff **g.** ferir. **la.** ferio
is. et vulnar p-
teritum pcussi ferire. **ac.** **idē** scido
dis. e cōiundo. **Idē** rango **is** tigi-
re tectū. **ac.** **Unde** hic tactus: rus
ui. **g.** touchamēt. **b.** touchadur. **is**
hic et hęc tāgibilis et hoc/le. **ga.**
touchable. **b.** touchabl. **Itē** tāgi-
biliter ad. **Itē** ico icio icu. **ga.**
ferir. **b.** squeiff. **idē** icio icio. **Unde**
hec ictio/nis. **g.** pcussion. **b.** cānc-
rez. **itē** ictus as/aut. **ac.** **g.** founāt
frapper. **b.** cānaff a lieus. **Itē** hic
ictus as/ut. **ga.** coup. **b.** tant. **Itē**
ictus a um. **g.** feru. **b.** squoet. **Itē**
percello/lio eul/re/sum. **evertō** **g.**
curio. **Itē** percutio/lio si/sum. **g.**
ferir. **b.** squeiff. **Unde** pcussus a ū
Item hęc pcussio nis. **g.** feremēt.
b. cāncrez. **item** hic pcussio/lio. **g.**
pcussieur. **b.** cāner. **itē** z repedo as
g. frapper du pie. **b.** disu yncall. **is**
recalcitro as. **Item** tustim aduer.
idē est percussim.

Squerb **g.** escarp. **l.** hęc
perale. **Itē** hęc
sistrarcia/icie.

Squezren **as** **is** squir-
yen. **ga.** es-
clar. **scōm** aliquos toure/lio. **scm**
toire/lio.

Squeul **g.** eschelle. **la.** h
scalaris est hoc re. **g.** eschelon. **b.**
baz squeul. **Idē** indicalar et hoc e
gal. vmbre. **la.**

Squeut **g.** hęc vmbra bre

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante T.

Unde hec umbrellā le di. Et vmbro as g. vmbier. b. dis heul yaff. Unde adumbro as. itē obumbro as. Et vmbriat ca cū. g. vmbraige. b. dis heul. itē hic et hec vmbriat. Et vmbrosus la lum.

Squient. g. sensienten demēt. la. hic tenius us ul. Unde hic et hec exsensio et hoc se. g. hors du sens. b. disquiert. itē hec sapiētia e. g. sapiēcie. vide in fur. itē sensuolus a ū. g. plein de sens. b. squētus. idem sensatus ta tū: et vtrūq; cōparat.

Squingnaff. g. des la. sippo as ac. Unde dissipo as. itez spargo is si sū. Unde sparsus a ū. g. espādu. b. scillet. Et sparsim ad itē sparsotiū rñ: cū q̄ aliqd spgit.

S ante T.

Stady. g. cētyngt et cinq pas. l. stadium dñi

Stalln. ga. palais de la bouclx. la. hoc palacum ti.

Stal. g. estal. la. ēptotiū/vbi res venales exponūt.

Staguell an fcy. g. lētre deux ou ne. l. Hiterfinitū/q̄ (Stalaph) vide in Doz.

Stang. g. estang. l. hoc stang a um. itē hic et hec stagnēs et hoc se. Et stagnari a ū. itē stango as. n. g. faire estāg. b. stancass. g. estat. l. stangus ul.

Stat. idē hec statura re.

Statudaff. g. establi. r. flauo is

Statut. g. idē la. hoc statum ti.

Staul. gal. estable. la. hec mandra dre.

Stautet. a la trozaff. g. pissier. l. mingo

gisi tū n. itē mictus a ū. g. pissier. b. stautet. Et mict: ad. itē mictus tu tu. ga. pissat. b. staut. itē micturio is. g. pissier. b. trozaff. itez minfo as freq. g. souuāt pissier. b. stauter a lieux. Et hic minfo ris g. pissier. b. stauter. itē hec minfatrie cis. g. p. sereisse. b. stauter. Et hec minfatio nis. g. pissier. b. stautadur. itē hic et hec minfabilis et hoc le. g. pissable. b. stauter. Et minfo as freq. g. souuāt pissier. b. stauter a lieux. itē minfatiou rñ. g. vesican pour pissier. b. potda stauter. idē hoc minfatiou ni. itē hec picrasiō is. g. chau de pissie. b. staut rom/vn cieffuet.

Steffan. g. estienne. l. hic stephanus ni.

Stean. g. estan. l. hoc stan nū/ni. vñ stancus a um. g. destain. b. a stean.

Sterēn. gal. estoille. l. hoc astrū ri. idē hoc si dus erio. idē hec stella le. Unde hec stellula le di. itē stellatus ra tū. g. estoille. b. sterēnas. itē stello las. g. luyre. b. luguermy. itez stelle a um. g. destoille. b. a sterēn. itē hec orion tis/est q̄dā stella. Et hic de speruō ri. g. estoille occidentale. b. an sterēn occident.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante T. Fo. cxxv

Steril / vide in Bzahang.
Sternaff. gal. appareul
 uaulr. l. sterno is ui re tūac. Itēz
 cōsterno is. ⁊ cōsternoz nis de. id
 itē hoc sternū ſi. i. locus apr^o ad
 sternendū. Uñ hoc liſternū nñ.
Steuffen. ſa. eſtān de
 ſil. la. hoc ſtamen nis. Uñ ſtame^o
 ſum. Idē hec orditura re. Item
 hoc ſubtemen nis.
Stil. gal. ſtyle. l. hic ſtilus li.
 ⁊ itē ſtilar^o ta tū. i. ſtilo
 onar^o. ⁊ ſtilo as. g. ſtiler. b. ſtilaff
Stlaffelq. g. ſlācelee. l.
 ſlāceola le
Stluec. gal. eſtrien. l. hoc
 ſcanſile la. irem
 hic peduleo is. g. auſpie de chau
 ſes. b. ſtluec an lozr.
Stripen. g. tripe. la. hoc
 ſtrurū. Idēz
 hoc ozimum mi.
Stoeaff. g. ſtehir. l. cſi-
 no naa. Idē ac
 dino as. Idē flecto is xi tū. idēz
 eſt qđ declino / duco / volo. Unde
 hic ⁊ hec flexibilis ⁊ hoc e. Item
 hec flexibilitas tis. g. flectable.
 b. plegabl. Et flexibiliter ad. itēz
 flexuoſus a ſi. Et flexus uſui. itē
 hoc acclinatouū rſi / locus apertus
 ad clinandum.
Stol. g. eſtolle. la. hec ſtola
 le. Item ſtolar^o ta tū.
 et ſtolo laa / ſtola ornare.
Stoliquēn. gal. pen-
 danc. lat.
 hec vitia te. Itē vitta te / eſt q̄ cri
 nibus innecit: qua fluentes reli
 ganſ capilli. Itē tena ne / vel hec
 tenia e. i. viciariū extrenuare.
Stomac. g. eſtomac. la.
 hic ſtomacus
 ci. Itē hic pſophagus ſi.
Stozeēn. g. corroye. la.
 hec ligi: la le.
Stouffaff. g. eſtouper
 l. abſtrudo is xi cſi. Idē abſtruo
 is. Itē cōſtupo as. Et opitulo laa
 ac. Uñ hec opitulatio is. g. eſtou
 pemēt. b. ſteiffadur. vide i ſerraff
Stoup. g. eſtouppe. la. ſi
 ſtupula le dimi.
Stourni. g. baſtailler.
 la. pugno as.
 Itē ipugno as. Et oppugno naa.
 Itē hic ⁊ hec expugnabilis hoc
 le. Itē cōſligo gis xi tū. n. gal. ba
 ſtailler. bu. ſtourin. Uñ hic cōſti-
 cius uſui. g. baſtaille. b. baſtaill.
 Itē dimico asac. vide in Selter.
Strapaff. g. trefaillir.
 l. ſtrepo pis
 pui re itū. Uñ hic ſtrepitus uſi.
 g. ſtrepiffement. b. ſtrap.
 ¶ Strepit / vide in Carbond.
Streuyaff. g. eſternu
 er. al. ſter
 nuto as. n. Idē ſternuo as. Item
 hec ſternutatio nis. g. eſternuſſe
 ment. b. ſtreuydigacz. Idem hic
 ſternutus ti.
Striffaff. a la debataff.
 g. contender
 l. cōrendo is. ne. i. cōtra tūdo. Itē
 cōrdere idē eſt qđ certare. Item
 T. j.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante U.

sicut cōtē. lēdo sine cū conam ac
 necu perere seu alid agere. Uñ
 cōtēta corpora dicim⁹ q̄ oī mru
 intēdunt a. i. uer⁹ labores: ut ar
 cu neru⁹. Et enī p̄tēto ofo acris
 ad cōfirmandū z cōfutandū accō
 modata. Apud rhetores cōtēto
 dī exornatio: ex cōrarijs h̄bis cō
 cinnata: q̄ aucth̄tēto. i. cō:ra posi
 tū dī. ut p̄tēdere: extēdere: iura
 id. Ex p̄tēto ne vocis z sūm̄sio:
 ne facile d̄iudicabim⁹. Itē s̄i ḡ
 extorq̄re/intēdere. Itē p̄tēto ius
 sūm. g. p̄tēto ius. b. debarus. itē
 h̄c p̄tēto nis. g. noīse. b. debar.
 Itē p̄tēto a sūa p̄tēdo is. g. enē
 ble tēdus. b. astennet oar vudro.
 sed a cōtēno ea. g. cōtēns: appal
 se. b. contāt. h̄. Cōtēptus sper
 tus: cōtēntus sufficiens est.

Striz. g. estroit. l. arc⁹ a sū
 idē strictus ta num.

Strizaff. gal. embasser
 accoler. l. am
 plector ris. Uñ h̄c amplex⁹ us ut
 g. scolelem b. striz.

Stroez vide l. dictione Dreim.

Strop. gal. estrepe. l. hoc
 falcastrū h̄ri.

Studi. g. estude. l. hoc stu
 diū s̄i. Uñ studiū

Studiaff. ga. estudier.
 l. studeo des

Studiāt. g. estudiāt. la.
 h̄ic h̄c hoc
 studens studentis.

Stuhēnou an heaul/vis l. scler
 q̄ Stuhēn/ vide in Roum.

Stur an lestr. galli.
 sou=

uernallū dī la nef. l. hoc amplifere
 is. Itē hoc navigiū s̄. itē hoc ple
 ctrū cri. Itē plecrū est librumē
 tū cyphare dī q̄ fides plectur. i.
 percunant. Item q̄sig dī pectē
 plecrū etiā q̄sig calcar enē q̄
 olim gallis gallunaceis addēbat
 dū inter se pugnarēt. Itē p̄cton
 fa se/vel h̄c rōius s̄. g. paumelle
 du gouvērnaill de la nef. b. p̄n an
 stur. Item h̄c rōilla le di. parua
 rōia/vel pal⁹ dōlar⁹ in acumine: z
 cupid⁹ p̄ferrat⁹ / q̄uis religāde
 causa in litore figur.

S ante U.

Subchantr. g. souz
 chātre.

La. h̄c succentor ouis.

Subdean. g. souz do
 decan⁹ ni. Uñ h̄c subdecania se.

Subdiacr. g. souz dia
 cre. lar. h̄c
 subdiacou⁹ f. vñ subdiacouar⁹ us

Subget. g. idē. l. obnoxi
 us a sū. Itē sub
 ditus a sū. Itē subgetio c̄. g. souz
 mette. b. subgetaff. idē subiecto
 tas. Uñ subiectus a sū. Et subiecti
 unus a sū. Itē subdo is dī dī ere us.

Subiection g. idem
 lar. h̄c
 subiectio onis.

Subscolastic gall.
 scolastic⁹ l. h̄c. subscolasticus c̄.
 g. subcolastic⁹

Substanc. ce. la. h̄c
 substātia e. Itē h̄c z h̄c substātia

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

S ante **U**. Fo. cxi. b.

rtialis et hoc se. Itē substāntialiter
ad. Itē hic et hęc cōsubstāntialis et
hoc se. g. dūne mesme substāce. b.
a vi substāce. Itē hęc ppothēsis
i. substāntia/dispositio/conditio/
suppositio/consensus.

Substāntiff. g. idem. l. substānti
uis a uim Et substāntiue ad.

Substituaff. g. sub=
la substituō is ui re utū. Uñ sub=
stitue ca tū. g. substitute. b. substi=
tuet. Itē hic substitutor r: et hęc
substituta cō: et hęc substitutio is
item successus a cum.

Succedaff. gal. succe
der. l. suc=
cedo dis si re sū. Unde hęc hęc
et hoc succedens tis.

Succession. g. idē. l.
hec suc=
cessio nis. Itē hic successus us ui

Succeffoz. g. successeur
l. successeor r:
Suffocaff vide in Tagnaaff.
Suffrag; vide in Secour.

Sugestion. g. idē. la.
hec sug=
gestio is. Uñ suggest^o us ui. Itē
liggero is si sū. i. subministro/in
uipono/seu suppoirigo.
Sug; vide in Funyēn.

Sul. gal. dūmenche. l. domi=
nificas ca cum.
Suluquēn; vide in Panēn.

Sūmetaff. g. cōmettre
l. sūmetre r:

Sunaff. gal. taiter. l. sug
go gis ricum.

Suppeditaaff. gall.
sup =
pediter. i. luppedito ras ac. g. hūs.

Superfluaff. g. sup
fluer.
l. supfluo is. Itē hęc supfluitas r:
g. supfluite. b. idē Et flux^o us ui.

Suplatiff. g. idē. l. sup
lariuus a u

Supscriptiō. g. idē
l. hū
perscriptio is: et hoc epigramā r:

Suppletion. g. is. la. h
suppletio

Supliaff. gal. supplier
ac. Itē hic et hęc et hoc supplex c:
g. suppliat. bu. supplier. Itē hęc
supplicatio nis. g. supplicatio. b.
idem. Et suppliciter ad. Itē hoc
supplicū cū. i. tormentū.

Sur. g. idē. l. secur^o a um. vi
de in Drouguet.

Surgien. g. chirurgiē. l.
h chirurgi^o ci
Itē hęc chirurgia ie. i. illa scientia

Suspētaff. g. suspēter
ia. suspēdo
dis di sū. Uñ suspensius a ū. Itē
hec suspensio nis.

Suspet. g. idem. l. suspe=
ctus ca cum.

Suspicionaff. g.
su=
spicioner. l. suspicio ris dep. is si
specto as: et suspicio is ac. Uñ su=
spectuol^o a ū: suspicio^o a ū: et hęc
suspicio is. Itē hęc pietura re. i. cō
ficiēdi ac^o: et est idē qd dō prōnēt
et signa: et tpo: hūmōi conicit.

T. 4.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante A.

Sequit de T **Taffhaff** g. taffer. l. li
 prelbo as. 3re hec p̄libatio s. g.
 essay. b. idem.

Tamoelēn ga. espy
 hec spica ce. 3re spice? a siq̄d ex
 spica rest. Et spico as//spicape mut
 to. 3re spicilegiū s̄i/collectio spic
 eaz. item hec arista ste.

Tamoēs g. s̄as a fasser
 farine. l. hoc
 setariū r̄j. 3dē hoc setactū s̄i. itē
 setario as. gal. fasser farine. b. ta
 moelat. 3dē taratāzo as. Et se
 tarus a ū. g. farine fasser. b. b̄teut
 tamoēs. 3re hic taratātarus ri
 g. s̄as. b. tamoēs.

Tachaff g. clouer. l. cla
 uanis a um. g. cloue. b. tacher.

Taign g. clou. l. hic clauis
 bernaculū. Uel est nanis gu
 bernaculū. sius temo q̄ eam diri
 gat/receāz teneat. 3re clau? gre
 ce/gen? tuberculū/q̄d vulgo callū
 dē: rotūda specie/coloris albifit i
 plātis digitisq̄ pedum maxime.
 3re h̄ cess? h̄icolor q̄ specie celi h̄
 v̄i ocul? cessus dictus/ h̄i celius:
 hoc cianei coloris. Al̄i cessū in
 telliḡit l̄tiginosū. Al̄i ceruleus.
 3re hec cessia e. Et hec l̄ricula le
 et lentigo inis idem.

Tachēn vide in Placēn.

Tagaff gal. estrāgler. l.
 itē de gulo las. Et in gulamentū
 g. estrāglemēt. b. tagadur. Item
 strāgulo las. g. estrāgler. b. tagaff

Sallice & latine idē
 grece theta: hebrai
 ce than. Et tenet in
 numero. clx. Uerū
 C centū tollit cum
 sexaginta bicointe

La g. tenison/ou ta. l. tuus
 a/um. Unde tuatim ad.
 g. ra manicre. b. ta manier.

Labellien g. tabellio. l.
 tabellio nis

Labellionag g. ta
 lionag. l. tabellionatus us ut.

Tabernacl g. taber
 nacle. la. l.
 hoc tabernaculum li.

Tablelēn g. tableau. l.
 hic p̄r̄g? gi.

Tablez g. tablier a iou
 er. l. hoc stipadi
 um d̄i. 3dē hoc tabulariū r̄j. itez
 hoc aleareū rei. 3re hoc aleatori
 um r̄j. ludus alec. 3re hec alea/e
 ludus tabule: ab Alea quodā mi
 lite in s̄ro Troiano. Et est alea
 dica? ois ludus in varietate for
 tūne cōsistens. Et est alea nomen
 v̄bis ab Aleo cōditore. 3re alea
 for? r̄ aleo nis/q̄ sepe alea ludit.

Labourin g. idē. la. h̄
 tympanū i

Labouriner g. idē.
 i hic &
 hec tympanista ste. 3re hic & hec
 tympanostria e. idē h̄ic hec tym
 panistria e. 3re tympanizo as. g.
 labourer. b. labourinast.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

T ante A. Fo. cxi bii.

idē suffoco cae: p̄foco as. Uñ h̄
 p̄focatio is g. estrāgle m̄r. bii.
 raguerz. is̄ hec suffocatio is. Et
 suffocat̄ a ū. g. estrāgle. b. raguet
 itē sugillo as. i. ex p̄cussu carnem
 maculosa sugēdo: q̄ succus hoc ē
 luor deducat. hinc sugillati d̄fr/
 q̄ ex p̄cussione umorē maculā q̄
 prater sit. Aliq̄ sugillare est de
 ridere/detrāhere/accusare/dam
 nare/rephēdere. itē rrāgulo tas.
 g. rrāgloutir. b. ragaff. Unde hec
 triangulatio onis.

Taill. g. mille. l. hec taillia
 lic. itez hec dica ce.
 g. taile de boys. b. taill p̄m̄.

Taillaff. g. tailler. l. pu=
 ro as. idē sup=
 puto tas.

Tailler. g. taillieur. l. hic
 celoz ris. itē in=
 cido dis di sum ac.

Tailloer. vide in Tranchoe.

Tal. g. front. l. hec frōs ris.
 vñ bifrons tis/dous
 frōes h̄z/d̄r. Uñ ianū dictus bi
 frontē q̄ p̄terita sciuerit: futu=
 ra h̄uider. r: vel q̄ superū r̄ infec
 r̄liantoz est. Et hoc frontispiciū
 d̄s. g. frontiere. b. talp̄n.

Talent. gal. vng certain
 poix d'argent. l.
 hoc talentum ti.

Talme. g. fonde. l. hec fun
 dibula te. Et hic fūdibularis rū
 itē hic e hec fundibularis. Et h̄
 fundibulū li. itē fundo as. g. get
 ter de la fonde. b. talmae. vel si ḡ
 tal faire fondem̄t. b. foma ff. itē

fūdito as freq Et h̄ fūdula le di.

Taluoudec. g. prou
 h̄table.
 la. hic hec hoc frugi inō. a fruse.
 Et hic r̄ hec frugalis r̄ hoc le. g.
 prouitabile. b. taluoudec. itē hec
 frug: litas tis. g. attrēpance/iti=
 lite b. taluoudegaz. Et frugalit̄
 ad. itē hec frugis is/r̄ p̄r te fru=
 ges s̄. g. prouitabile/ou ble. bu.
 taluoudec/pe cet. itē serius a um
 Et ferre ad. itē hic hec hoc valis
 tis. g. val̄r. b. taluout. Et validus
 da dū. Uñ invalidus a ū. g. nō va
 lent. b. diraluez. Et hec validitas
 tis. g. valenr. b. taluoudegaz. itē
 hic valor oris.

Taluout. gal. valoir. l.
 pium/es/est
 Et valeo es ut. n. idem. Uñ inuas
 leo es. g. nō valoir. b. ditaluez/ha
 itē valeo is incho. Et pemineo
 nea. g. valotr. b. talnort.

Tam. g. mouleau. l. h̄ moz=
 fell̄ li: et hic bol̄ li.

Tan. g. fen. l. hic regno gi.
 idē hoc v̄ inō. et hoc
 pir inō. itē hic foc̄ ci. Uñ hic fo=
 cul̄ li di. itē fossoros grece/ignis
 vel v̄sto la. item hic ignis is. Uñ
 hic igniculus li di. Et ignis is ini
 tre it̄/inflāmo. Uñ ignit̄ p̄ can
 dente. itē ignifico is. Et igneo es
 a d̄ignesco cis. Et est ignescere/
 ignē fieri. Et ignefacto/ignē ac=
 cēdo/llue ignitū reddo: a d̄ignifi
 culator discordie. item ignē a
 um/q̄d pertinet ad ignez. Et hoc
 ignibulū li. g. enseuier. b. idem.
 itē hoc ignitesit̄ li. g. couure fe n

T. iiij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante A.

bu. cuerfe. *Itē ignitus ta tū. g. En flāde. b. loſquet. Itē igniuom^o n. ignem vomens.*

Lanau. *g. rendre. la hic et hec tenuis et hoc e. ⁊ parat tenuis magis tenuis tenuissim^o ⁊c. Itē hec tenui tas tis. g. tēdresse. bui. tanauder. Itē tenue ad. Itē rarus sum. g. cler. b. tanau. Itē raro es. g. fatre cler. bui. tanauh^o ⁊c. Et raro ad.*

Tanaubat. *gal. atten dnr. la. te nno as ac. idē attenuo as. Et hec attenuatio onis.*

Tane. *g. idē. la. coccinū nī. Itē coccineus a um. Et coccinus a ū/ idem q̄ coccinū.*

Tapicc. *g. tapis l. hoc ta petas itis: ⁊ hec tapeta te.*

Taraguēnyl teureguēn. *g. tiq̄*

Tarauat/ frotaff. *visifricaff g. terrere. l. hoc terebūbi. Un de hoc terebellū li di. Itē terebro as. g. p̄er de terrere. bui. toullaff gant talazr.*

Taraffi *vide in Diuejat.*

Tarloncaff *als breu guediff. g. reuter de bouche. l. ructo as. Idē ructuo as: ⁊ eructo as. Itē ruct^o rus tui. gal. route de bouche. bui. bieuguedēn.*

Taru. *gal. tozeau. lat. hic aurus ri.*

Tarz *vide in dictione Fraill.*

Talmāt. *gal. fantasma fantasia. l. hoc*

fantasma fantasmatio.

Taloanaff *als toso naff. gall. egasser. l. obtūdo io tūssum. Un de obrutius ia sum. gal. egasse. b. toasoanet/ pe tosonet*

Tassaff *g. tausser des p̄s l. taro as ac. Un hēc taratio onis.*

Tasser. *g. taussur. la. hic tagaroz otio.*

Tat. *g. pere. l. hic pater ris/ vel hic genitor: ris. vñ hic paterculuoli di. Item hic paterfamilias est: hic paterfamilias e/ qui primus est: ⁊ imperium habet in familia: siue q̄ potestas sue est: siue puber/ siue impuber.*

Itē hec paternitas tis. g. paterni te. b. tadelez. Itē patriso las/ patermos mores imitor. Itē hic socer ri/ vxoris mee pater. Socrus vxoris mee mater. Socer mag^o vxoris mee auus/ q̄ ⁊ profocer di et ego sum illi^o progener. Et au^o me^o socer mag^o est vxoris mee illa illi pnyrus. Socer aut^o soc^o dnr/ q̄ sibi generū associēt. A socer sunt cōsocer/ p̄socer/ ⁊ adsocer. Itē hic proauus ui/ au^o paterni/ vel materni pater. Cui^o relatiuū est p̄nepos. Item abauus ui pater proau^o q̄ nō longe abstrab auo. Sic abauus e/ mater proau^o. Item hic atauus ui/ ⁊ tritau^o ui: quasi tetrauus: quia quartus sit ab auo: vel q̄stertius pater. Itē vide in Enguehentaff.

Tauarn. *gal. tauerne. l. hec taberna*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. cxxliiij.

Unde hec tabernula le diminut. item hec propina ne.

Tauarnier. s. idest hic ca. u. pons. id est hic tabernarius rñ. itez hec tabernatio ovis.

Tauarnyeres. sa. uernyere. i. hec caupona ne. item hec tabernaria rie. item hec ga nearea ree.

Taul. g. table a mēgter. la. hec mētia e. itē hic er hec mēialis r hoc le r qd ad mensam pertinet. item hec mēsula le di. Et hoc mensarii rñ / qd pertinet ad mensā. item eicarnus a uzi quod ad escā pertinet: v. escaria vasa. Et hec eicaria e / mensa in q̄ holes epulant. item hec tabula e ga. table a escriptuaing. b. taulēn. Unde hec tabella le di. item hec trapezeta re. g. table de monoyer b. tablez an chenger. Et hec tere rare. g. table a des. b. i. tablez an dizcou. Uel est idē q̄ vezillō: seu recta mensura. itē hec tarella le. e. i. tarella le di. Et tarella r a ti et terearius a uis: r hic terearii rñ. i. prepositus q̄ portat tereas regis. item hec spinax cis. gal. ta bleau de philosophe. b. i. taulēn an philosophe.

Taul. gal. coup. la. hic let musui. Et hoc casmatis g. coup de foudre. b. taul eudrum. Uel est scissura terre. Uide etiam in Squeiff.

T ante E

Te. gal. toy. la. tu sui vel troy pronomen scde persone.

Teaulēn. gal. morelle. la. morella le.

Teaut. sa. langue. la. hec lingua e. itē cōponitur bilinguis / q̄ duas habet linguas: hoc est qui modo vñ / modo aliud loquitur. Uel d̄ aliud dicit / r aliud retinet. Et q̄is accipitur pro fallaci: hoc vñ ad mētem referēdo / r qui d̄ fuit varia loquit. Et hoc sublinguis ū. g. ce d̄ est de souz la langue. b. an pez so didan an teaut. Et hec lingua le di. item linguatus tā tuni. gal. q̄a grāde lāgue. b. iteudec bras.

Techet. gal. fouy. la. fugio gis gire itū. oc. gñs: r hz significaciones contrarias sue voci. in actus eni voce si ḡ passionem: in passiuo vero actionē. Idez eni est fugio re / qd fugior a te: r itē est fugior a te / qd fugio re. itē fugitiuus a uin. g. fugiiff. b. techus. Et fugito as fre. sepe fugio / siue fugiēdi consuetudine habeo. itē pfugio as. Uñ pfugio a si. Et cōfugio gis / simul fugio. itē hoc cōfugis gñ. Et hic hec hoc fugax cis / q̄ facile fugit. itē hec fuga ge. Uñ hic r hec per fuga ge. g. fuy de la guerre. b. techet an briel. item perfunctorius a uin. itē diffugio gis / in diuersas partes fugio. Unde diffugus ga gum. g. cety qui fuyt es diuers lieux. b. neb a tech a tech de guile. Item effugus ga gum. Et hoc effugis ū. g. fuyte. b. tech

T. iij.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

T ante E.

Teffan s. idē. la. hec the
phania/nie. no-
men proprium.

Theffal s. obscur. l. ob-
scurus/a/li. ca-
liginosus s. um. caliginosus/a/um.
furnus/a/um / tenebrosus/a/um.
laebrosus/a/um. et opacus/a/cū/
idē. Itē p̄r he tenebre/arh. s. te-
nebres. b. theffalder. vide in 3l-
lumina. 7 in Loar.

Teffalbat. s. obscur
s. opaco as. 7 obscuro as. id. Itē
furneo es. ga. ennoircir. b. buhat
Itē fusco as. 7 tenebro as. idem.
Itē tenebraico scis. incho.

Teffalder. s. obscurte.
l. hec caligo
inis. idē hec obscuritas/is. idem
hec opacitas/is. Itē p̄r hec fu-
rabula/ox. caret singulari. Itē
hec lacedra/se. Itē tenebre ad. itē
hec tenebrositas is. ga. obscurte.
b. teffalder.

Teil. s. fiens. l. h. finus/mi.
Itē hoc letamen is
Itē hieolimarius rsi. q̄ portat fi-
num. itez stercozo as. finis agris
secunditatis gra adhibeo. itē ster-
corare est pingue facere. Itē ster-
corium stercore infectū etiā dici-
tur. Itē stercoarius/a/um. quod
ad stercoza p̄inet. Itē stercliniū
locus stercozibus plenus seu ster-
cozis receptaculū. itē hoc sterco-
rosus/a/um.

Teir guez. s. al. troys
foiz. la. ter

ad. Itē hic trigamus mi. s. cely
quis este troys foiz marie. b. teir
guez demezet. Itē hec trigamia
e. s. troisieme mariage. b. an tre
de dimiziff.

Teir. vide in Try.

Tem. gal. rheume. lat. hoc
rheuma/is.

Tempest. s. tempeste.
l. hec tempe-
stas is. Itē tempestuosus/a/um. 7
tempestuose ad. itē tēpesto as. g.
tempester. b. tempestaff. Itē hec
procella le. est vestis vis cum plu-
via nec durans: et in mari potius
q̄ in terra: dicitur ab eo q̄ oia scel-
lat. i. moueat vel p̄cunat. Aut ap-
cul q̄ a longe videt. Cū p̄cellis
a uz. p̄cellis pleni. itē hec procel-
lositas/is. s. tēpette. b. tēpest.

Templ. s. temple. l. hoc
templum pli. id
hoc delubri/bu. Itē hoc sanū mi.
Itē pantheon tēpluz rome qd̄ ve-
dion hystoricus refert: sic dictum
fuit q̄ in Martis Venere/isq̄ ima-
gibus sub ipso tēplo cōstitutis
olim deoz imagineo efficere erant
Sue q̄ templū ipm̄ rotdū sitice
loz p̄lixe. Et sic quozq̄ olim deoz
habiratio censeat. P̄r etiam dici
pantheon summiū deoz. Itē tem-
plarius a um. custos templi.

Temperaff. s. attrē-
per. l. tē-
pero as ac. Itē hoc temperamen-
tum ti. 7 a. attrēpemēt. b. moder.
Itē hec tēperies ei. Itē hec tēper-
rancia te. s. attrēpance. b. moder
Itē temperate aduer. s̄lutatis.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E. Fo. cxlix.

g. attrépe mēt. **b.** die moder. Item hec intēperies ei. **g.** deist trépāce **b.** dimoder. Itē hoc intēpenū / rē. **g.** ce ou il nā point d'attempāce. **b.** trā dimoder. Item intēperā rūs a um. **g.** nō attempē. **b.** dimoder. Item hec intēperāna tie. **g.** deist rēpāce. **b.** dimoder.

Temptaff **g.** tempter **la.** tempto **as.** Uñ hec temptatio / onis. **g.** tēptauon. **b.** idem.

Tenasy **g.** tenasie **l.** hec **arthemessā / sie.** Item mater herbarum.

Tencen / als ten-
zaff **g.** tēcer / lūger. **l.** litigo **as ac.** Uñ hec litis. controuersia a litmix. **l.** termino dicta: q̄ p̄ me iter hōies lites de limibus fuerunt. Item litigiosus a um. **g.** litigieux **b.** breutaus. Itē hoc litigū / ſ. **g.** pleyr. **b.** breugou. itez obliurgo / as **g.** tēcer. **b.** debataff. itē hec obliurgatio / is. **g.** pleys. **b.** debat. itē iurgo **as ac.** **g.** tencer. **b.** debataff. itē iurgor aris. **dep.** idē rixor. itez hoc iurgamē / nis. **gal.** bnguelou tencō. **b.** debat. idē hoc iurgium **g.** itē hec rixae. **vñ** rixosus a um **g.** noifeux. **b.** scandalus. Item vide in Debataff

Tener **g.** tendre. **la.** tener **lua** a um. aliquāulum tener.

Tēn **g.** traict. **l.** hic tractus **ui.** itē tēn. **g.** estroit **la.** strictus a um. Item Uricre ad. **g.** estroitement. **b.** ez striz.

Tennaff **g.** traire. **l.** tra **ho / is / iire** **l.** ſi ac. Uñ abstrahōis. **g.** foutraire. **b.** tennaff en maes. Item attrahō is. **g.** atraire. **b.** di tēnaff. itē hoc atramentū / ſi. **g.** atraire mēt. **b.** tennadur. Item detrahō is. **g.** traire ou maldire doultruy. **b.** tēnaff / pe drouc comps a m arall. Uñ hic detractor est. itez detractor. **as.** itē qd detrahō. Itē vt ho / is. **g.** traire **b.** tēnaff. Item pueho is. itē elicio is. **g.** foutraire. **b.** asten / tēnaff. Uñ remultois. **g.** traire nef a corde **b.** tennaff / est r gant querdē. itez hec abstractio is. idēz ſuſtractio detractio. **ec.** Item tēdo is. **g.** traire. **b.** tēnaff. Item cōtrahō is. **l.** colligo / r oē in vñ cōgrego. Qñq̄ cōpono / cōſto / vt es alienus contraxi. Qñq̄ cōmitto. Qñq̄ paciſcolet p̄ uēttonē facio: vt ſit i emē dis vēdendū: q̄ mercibus. Qñq̄ cōſtingo / retrahō: puta cū nerui cōſtrahūt / et colligūt rigoz / aut meru: ita vt extēti nequeant. Qñq̄ cōquiro / vt ſic. Bona q̄ contracta p̄ ſij regni mercēdi publiſ carentur.

Tennoer **g.** panillon. **l.** hoc tēnoū / ſi **Idē** petasma is. **z** p̄ petasma / tis.

Teno **g.** teneur. **la.** hic **teno** / is.

Tenlo **g.** tresor. **la.** hic **theſaurus** / r. **Itē** theſaurizo / as. **g.** faire tresor. **b.** ober tenſor. **Idē** theſauro / as. **Item** hoc aurilegium **g.** ſa. tresor / dor. **b.** tenſor / asur.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante E.

Tenlozper. s. tresor-
yer. l. hic
thesaurarius/rū. Itē hec thesau-
raria lē. g. tresorere. b. tenlozpe-
res. Itē thesaurarius / a / um.

Theodolet. s. th. l. hic
theodoi / i

Theologi. s. theologie
l. theologia

Theologien. s. idem
lat. hic
theologus gi.

Termin. s. termin / in. l.
hic termin / ni
itē termino as. g. terminer / finer
b. acheuaff. Itē terminabilis et hoc
le. g. terminable. b. acheuabl. itē
interminus a um. ga. sano terminē.
b. hep termin / hep fin. Item hic
et hec interminabilis et hoc / le.

Tarracc. s. terras. l. ē q̄
dā spes pietis.

Terrer. s. terrier. l. hic odo
risecus / ci.

Terrest. s. terrestre. l. hic
et hec terrestris

Terribl. s. terrible. l. terri-
bilis et hoc / le. vi
de in Spontaff.

Terrien. s. idem. l. terre
nus a um.

Terriff. s. rompre / casser /
bruiser. l. rupo / pis
pi / ruptū. Itē arrupo is pi piū. itē
ruptus a um. ga. rompu. b. totret.
Uñ arrupus a uz. Itē briso as. g.
bruiser. b. terriff. Itē casto as. vel
quasso as. idē. Uñ castus a um. g.
casse / brisse. b. toiret. Itē castū

du / a / um. ga. bon a briser. b. mat
da terriff Itē inccutto / tio / ti / vel
si / re / sum. g. briser. b. terriff. Itē
quatio is si / sum. Itē frango is
gi re / actū. idē cfrigo is egi actū.
Itē infringo is egi re. infractū. i.
valde frango. Itē rdu infringe-
re est elidere / r / infligere. Itē hic
et hec frangibilis et hoc / le. g. bri
sable. b. tozrabi. idēz fraccius / a
um. r. fractilis r hoc / le. idē. Uñ de
hec fractio is. g. briseure. b. tozra
dur. itē fract / a um. g. brise. b. toz
ret. Itē hoc fragmen inis. r. frag-
mētū ti. accipi solēt p pre re / fra
cte Uñ hec rupura e. g. rōpeure.
b. tozradur. idē pterūpo pis. Itē
pruptus a um.

Terrover. s. idē. la. hoc
territou / rū
Uñ hic et hec terrigena ne.

Terzpen. s. fièvre. l. hec
febris is. Uñ
febricula le di. pua febris. Itē fe-
bruo is iui re tū. febrē patior. vñ fe-
bruito as. r. febricitor aris. dep. in
eadē significatione. itē febriculo-
sus a um. q̄ mltā hz febrē. Itē fe-
brile peñ. p̄. q̄ ad febrē p̄mēs.
Itē febriciter ad. Itē plr hz fringo
res ū. r. caret singulari. g. fièvre
b. terzpenon. itē frigo / osus a um.
g. frileux. b. terzpen. Item fricu-
tio / no / ui / ire. n. g. frifōner. b. daz
crenaff. itē hec querquerare. ga.
fièvre ague. b. terzpen abz. itē hec
ephimera e. Itē ephimerson. e. q̄
quidā piscis d vno die nascitur et
mouit. itē hec quarentana ne. ga.
fièvre q̄rate. b. terzpen quarter.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

T ante E. Fo. cl.

Telcouhaff g. cuillir
les espiz
l. ipico as. r. spico as. id. h. Cōspi
cor aspicio: cōspico / colligo ipicas

Tell g. testis et hocie. itē hoc
testimoniū nū. g. teimoingage.
b. testeuny. Item testabilis r hoc
le. itē testatus a um. d. apus vul
gar^o ab oibus cognit^o / q id quasi
oēs testetur. Itē testor r is. g. tes=
moingner. b. testeuniasf. Itē hic
et hec intestabilis et hoc / e.

Tell g. texte. l. hic textus ni.
g. idē. l. hoc

Testamāt g. testamētus
ti. Item hic ec hec testamētalis r
hocle. Itē testamētor aris. g. fai=
re testamēt. b. testamētassf. Item
hic testator is. d. testamēt facit. Itē
hec testatrix cis. b. testamēteres.

Testeuniecat g. tes=
moin
gner. l. attestor / r is. itē phibeo es
bul re itū. Nō dico r firme teneo.
Interdū phibere est dare. Itē in
eodē. Quia rei testimonib tu pci
pue Sylue phibere nobis potes
Qhōz pciū denotat eo nō qvēdo

Testeuni g. tesmoigna
statio nis. ge. l. hoc arre

Teu g. espes l. spissus a um
Itē creber / a / us. Qhōz
cōparatiōnē ior / imus. Et crebie
bul / me / vel imū. ad. Nitatio. Qh
crebio / es. n. ge. g. espessir. b. teu
hat. itē crebio ad. Item denseo
es. n. g. deuēir espes. b. teuhat. id
deno as. Itē dēlus a um. g. espes

b. teu. Itēz hec dēfita is. g. espes
teur. b. teuder. Itē h crebuan is.

Teuell g. taire. l. taceo r e
u / renū. n. Qhōz
ticeo es / cui. g. ensemble taire. b.
teuel oar vndro. Itē cōfiteo r is
itēz subdiceo es. itēz hec tacetur
nitas r is. g. silence. b. stance idēz
tacimrnis a um.

Teulēn g. teulle. l. hic la=
ter / r / is. Itē latera
lis et hoc le. g. pient a teulle / ou
a cost. b. apparchāt da teulēn / pe
da cost ēn. et d. a later vel a laus
ris. itē latercul^o / l. di. itēz laterci^o
a um. Itē hec regula le. g. teulle.
b. teulēn. Qhōz tegella le. di. itē hic
teularius r q. g. teuller. b. teulē=
ner. Item tegulo as. g. faire teul=
les. b. ober teul. itē regularia e. v /
hec tegellaria / ie. g. teuller. b. u.
teulēneres.

Teurell g. getter. l. iaceo
is / r / e / cre / cū.
act. id iacto as. itē abigo / gis / egi
actū. pēh. cor. ex ab r ago. Nō r ē
odiolaz / molestā / dānos / qz a loco
fugo. vt abegi canes. q censullo /
er aues a fegete. Qhōz abugere / ē
adducere: hoc sine vi / seu dolo fi
at. Qhōz refert ad hoses. qhōz ad
res spūales. Qhōz Nōt simplr an
tepellere: vt fit cā boues ad pa=
seus mitumf. Qhōz abiacr^o a g. Itē
hic ict^o na ui. g. get. b. taul. itē rei
cio is. g. regeter. b. teureullarre
itē reiectus a um. itē etico as. g.
hois getter. b. teureull en maeo.
itē eticio / is. itē picio is / r / e / cū
Item hec piccio nis.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante J.

Turgén ^{af's} tor. g. le tour
laf. hic tornus i.
3re hoc thoma/ta. nomē triffil-
ladū. itē hic et hec tourais e hoc
le g. habile a tomer. b. troens. itē
tozno as. g. toiner. b. treiff.

Teurgn g. tour. la. hec
turonis is. vñ
turonēsis z hoc/se. g. ceulz d tour
b. nep so a teurgn.

Teut g. langue. l. hec lin-
gua/e. vñ hec lingu-
la/e. dññ. itē hec glossa e. itē elin-
guo as. g. oster la lague. b. diteu-
daff. vñ hic z hec elinguis et hoc
le. g. sans langue. b. hep teut.

Teutegen g. langue
de beuff. l.
hec buglossa/se.

Teut qui g. langue de
chien. l. hec
cinaglossa/se.

Teuziff ga. fondre. la. li
quo/as. item li-
quoz eris dep. vide in Winon

Teuzl g. titre. vide in Titr.

Thomas g. r. l. idē. itē
didimus mi

A ante J.

Ti g. maison. l. hec casa/se.
idē hec edes is. z hoc do-
ma/ta. idē hec domus/ uoi. vel
domus i o. vñ hec domicula e. di.
itē hec reges is. idē hoc tugurias
rñ. itē hic lar/ta. g. maison ou feu
ou fouyer ou ptuys. b. i/ta/oalet
pe zoul. itē hic laberinnis/et. g. la
maison de dedalus. b. ty dedalus.
itē hoc ypogetūf. g. cauerne. b. ty

didan an donar. Item hoc gurgu-
stium / stj. et gurgustiolū. di. ge-
nus habitatiōis angustūa gurgu-
lione hinc sic dicitū. Serui? docet
gurgustūf esse obscurā et latētem
tabernā. itez hec pseuca e. g. mal-
son de poure homme. b. ty an den
paour. vñ pteuctus a um. i. dep
catozi? a ū. itē pseucor/ans. i. mē-
dicare. itē hec lanitaria e. g. mai-
son de medecin. b. ty an mezec. itē
hoc tristegūf. g. maison de troye
chābles. b. ty a teir cambri. itē hoc
triclinitūf. itē domifico as. n. ga.
faire maison. b. ober ty. Item hic
domificatozi g. faiseur d maïso
b. oberer dñ ty.

Libz gal. fibre. la. hīctis
bus idis.

Liec g. menagier. l. hīco
nomus/i. velt puz-
rator vñ uerisatis.

Ligr g. tigre. la. hīc tigris
vel is. e qdā flumē

Lillēn g. ourme. l. hec ti-
lia e. vñ hīat? ia

um. et tiliosus a um. idem

Ling ga. raingne. la. hec
potri go / inio.

Lingnous s. teins
neur. la.
hic gabio is. itez glabius a um. g.
raingneur. b. tingnouz. item hec
glabella le / vel glabra e. vocat in
ter hīcū supcilia supra nasum di-
sterninās: qz sine pilis eē pteuēt

Lirant g. id. l. hic tyran?
m. itez hic et hec
tyrānicida. e. itez hec tyranīa nie
item tyranīo idis. seu fac vicien

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante R. et O. Fo. cli.

tum imperii. itē hoc ryaniciuū dō. itē ryanizo: as. g. ryaniser b. ryanaff. itē ryanicus a um
q̄ ryan. vide in **W** sea.

Tisan/ als beuu
 rag. g. tisane. l. hec prifana: e. itē hoc prifanariū r̄. vas in quo co-
 quuntur vel undiuntur.

Tilic. g. tille. l. hec tillo fo.
 Uñtilicus a um. qui
 habet talem infirmitatem.

Titr/ als tenzl. s. ti-
 tre.
 l. titulus li. itē titulo as. g. titrer
 b. titr aff. itē titularus a um. g. ti-
 tle. b. titret. et hec titulatio nis.

Tizaff. g. attandre. l. asse-
 quor: eris. de. vñō
 assecutus a um. g. attaint. b. tizet.

Tizmat. g. tost. l. cito. itē
 subito. et exte-
 plo ad. itē saltim. g. hastivem et
 b. tizmat. idem repete 7 illico ad.

Tizoc. g. vng hōme feme-
 min. l. eunucus et.

A ante R

Inou. g. vallee. l. hec val-
 lis: is. Uñ vallosus
 a si. g. plein de valles. b. moueus
 itē hic et hec vallestria et hoc e
 a valle: sicut capestris a campis.
 itē hec couallis: lis.

A ante O

Toas. g. paste. l. pasta: ste.
 itē pistrio is: uire
 itū. g. pestrir paste. b. mezaff to as
 idem pinso: is: uire: itū: vel itū.

Unde hec pinfa e. instrumentum
 pinfandi. itē hic pistrio: is. gal.
 bolagier. b. baraer. itē h̄ pistrix
 cis. g. bolagiere. b. baracrea. itē
 pistrium i. ga. le lieu a pestrir. b.
 laouezr en toas

Tobi. g. thobie. l. hic thobias e

Toc. g. chappeau. l. hic pi-
 leus et. itē capellus
 li. idē capellū i. capillū i. capedu-
 lum li. cathedra e. calmacus ci. ca-
 hendrū i. comacū cū. e. caspiculū
 li. itē pilo as. pilos emuro. Uñ ex
 pilo as. depilo as. cōpilo as. 2 sup
 pilo as. itē capellatus a um. qui
 pileo indutus est: itē hec calepe-
 tra e. g. chappeau d̄ feutre. b. doc
 feulir. itē hoc gallerū: i. g. chap-
 peau de d̄yri. b. toc lezr.

Toeaff. g. iurer l. iuro as
 ac. Uñ iuratus a
 um. g. iure. b. toet.

Tomaff. g. echauffer.
 la. caleo es ut.
 n. Uñ caleco cis. incho. itē cale-
 factio is. estuo is. n. 2 cōcaleo leg.
 itē. Uñ calesto is. neutropassivi.
 sed h̄ significacionez passive vo-
 cis. g. chausser. b. tomaff. itē fer-
 ueo es. g. echauffer. b. tomaff. itē
 caleco is incho. itē feruidus a um
 g. bouillant. b. tom. itē flagro as

Tom. g. chant. l. calidus a ū
 idem feruidus a uz.
 fomidus a ū. 2 calide: dius sine. ad.

Tomder. g. chaleur. la.
 hic calor nis.
 idem hic feruidus is. itē hec cali-
 ditas nis. idem hic estus us ui. et
 hic ardor r̄. idem

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

¶ ante D.

Toën. g. couverture d' mai
son. l. hoc tectū i. 36
hec tectura re. 3e tect^o a um. ga.
couvert. b. toet. itē tectorius a us.

Toer. son. l. hic sarcitectoz
is. 3e hoc sarcitectū i. j. restaura
tio tectorum.

Tonell. g. tonneau. la. hoc
volum lū.

Tonēn. ga. coyne. vide in
Crochēn. 3e hre
cahus li. idem.

Tozg coar. g. cierge l.
hic cereus
et. An hic cereolus li. dūm. itē hic
ceroferrarius/rū. g. porteur de ci
erges. b. douguer da tozch coar.

3e hoc fax/cis. fustis inclius a lu
mine faciēdo/q lumē facile faci
at. itē facula le vi. itez faxo ris / p
faciā. itē hoc reda e. arbor est lari
cum gñe/q liquore seu picē stillat
abūdas succo hūdiore: et ob hoc
flāmis ac lumini sacroz grata. vt
inq: Ply. Unde redas vocam^o fa
ces. q optime ex ea arboze siebāt
Et Cecen^o deā tediferā poete vo
cāt/q redas vi inflāmasse cuz in
uestigare velle filiā Proserpinā
a Plutone arreptā.

Tozg an listri. g. le
re des escuelles. l. hic paniculus l
suat:

Tozg an reffr. g. rot
de cul. l. hoc mēperium: rē.

Tozchaff. g. tozcher. l.
tergo/gis/ri
sū. itez abstergo is. vñ hēc abster

si/ris. g. tozcheure. b. tozchadur.

Tozchēn ān bu-
gale da allezaff. g. siege pour feoir
les petis enfans. l. hēc aplauda e
idem hēc appida de.

Tozret. g. buisse. l. fractus
a um. et frissus a
um. vide in Terriff.

Toz. g. tourte. la. hēc tourū
da/de.

Total. g. idem. l. totalis et
hoc le. 2 totalit ad.

Touaill. g. rouaille. l. ma
nupiarū rē. idē
hoc manutergū sū.

Toucec. g. crappaut. lat.
hic buffo nis.

Toull. g. treu/ou pertuys.
l. hoc foramē: is. id
hic fous ri. itē h foratio is. g. per
tuissemēr. b. toulladur. itē hoc pe
ritomū rē. g. le trou du cul. b. hē.
toull an reffr

Toullaff. g. pfer. l. foro
as. 2 pforo as
vñ pforat^o a ū. g. pfer. b. toullēt. itē
penetro as. ac. g. respier. b. roul
laff parz dre parz. itē penetratū e
hoc le. g. per fable. b. toullabl. itez
penetratiuus a ū. ga. penetratiff.
b. toull^o. itē impenetrabilis 2 hoc
le. 2 ptusus a um. g. perfc. b. toull
let. itez hic pouus ri. ga. pnis par
ou ist la lueur. b. an toull maza an
hues a den.

¶ Toun. ga. ton. la. hic tonus ni.

Toupyer. a's coupyer.
ga. l. touaille.
nappe. l. hoc gausape: is. pfr hēc

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante R. **Fo. clii.**

gaufapa. idēz hoc mānle is. r hoc mārele is. vel h mānle is. r hic mānculus li di. idēz hoc sabanū i uez mapa e. r mapella le. dūm.

Tour. s. idē m. l. hec rurris ris. vñ hec rurracula le. gal. rourelle. b. tourellic. 3tem rurrino a um.

Tourch. s. verrot. l. hic verreo is

Tourchaff. s. fover l. subo as.

Tournāt. s. idē l. hoc tūmētū i. tū hoc exritū iij. 3tē exritū ab ex eo is. antiq̄ ponebāt p̄ exuu : nūc exritū pessimū exritū dicim°. Uñ e nozo dī. aliqñ calamitas. itēz exritū is r hoc le. itēz hoc supplicū s. g. toimēt. b. idēz. r hoc cruciamētū ff. cruciamē nō cruciū cōḡ terribulū li. r plexus us iii. idē m.

Tournātass. s. tor men ter. la. toimētō as. ac. itē ligo is p̄ re tum. idēz affligo is p̄ re tum officio cis. toiq̄ eo si re sum. p̄ ligo is. r crucio as. idē. 3tēz hec afflicto is. g. affliction; toimēt. b. idē itēz afflicto a ū. g. toimēt. b. tourmāter. itē paucator ris. i. subici toimētō. itē plectro is p̄ re tū. g. toimēt. b. tournātass.

Toussaff. s. tondre. la. rondo es. r tūdo as. frēq̄. vel atōdeo es idē 3tē attonsus a ū. g. tōdu. b. touset Uñ tonsus a um. r intōsus a ū. itē tōziū s. r hec tōstina e. g. le lieu ou len tōm b. lech da toussaff. 3tē

hic tōioz is. g. tōdeur. b. guilcher pe tousel. 3tē hec tōdrucis. g. tō deresse. b. rouleres. atē hec tonsū rare. g. tonsure b. querri.

A ante R.

Tra. s. chose. l. hec reos et. g. chose publique. b. tra public. is hic hec hoc ens tis pti. de sū eo ē.

Trabuchaff. s. bucher.

l. labor ris. Uñ elabor ris. 3tē cepitō as. g. trebucher; fopper. b. az soupass. itēz calatro as. itē impango gio egi re actū. ex in et pangoḡ h̄gt̄ ip̄cilo: illido. Cic. li. iij. Quid huc calix nulli ip̄gēd° est vt plorare desinat? 3impigēd° dicit̄ illidend°: r nolēm igerēd°. Denotat ei r̄ aliquā: vt ap̄ h̄ero. Ipe gi nouissime i danielē. Aliqñ cōsponit̄ ex in et pāgo. 3ubete huc crallas cōpedes ip̄ingere. Aliqñ ponit̄ p̄ designo: vt sic. Ad oēm actū: ad oēm incessum man° ip̄ingat crucez. Aliqñ p̄ inscribo: vel aliqñ p̄ trāsfiguro ponit̄. itēz impigo as. piguez facio. Uñ h̄ p̄cipitatio is. itēz hic h̄ hoc p̄cepō itis. loc° alt°. vñ de dō p̄t̄ p̄cepō dant. Uñ g. Turri p̄cipiti stātez: sum misq̄ sub astra educat̄ tectis. Et p̄cepō h̄ō dī: q̄ sine cōsideratione: aut mō qd̄ agit: r̄ q̄ rem p̄ocet par. Uñ p̄ nimis festino p̄t̄ solet r̄ Tractass. g. tractet. l. ractro as et retractro as. vel tractabilis et hoc e. idē. vñ tractus a ū. g. tracto b. trectet. itē tractim aduer.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

¶ ante R.

Tractat g. traicte. l. hic tractat ^{us} ut.	stio transitionis.
Tradition g. idē. la. h traditiō is	Trāsgressiō. g. idē. la. hec transgressio onis.
Traez gal. graue. la. hoc litus onis.	Trāsigaff. g. trāsi- ger. la. trāsi-gero is egi acru. Uñ trāfactus cta ctū. g. trāsi-ger. b. tranfiger.
Traezec g. couloner. la. hoc colum / li. item hec spingera re.	Trāslation. g. idē. l. hec trāslatio translationis.
Traitour g. traitre. l. traditor r. s. Vide in Reiff. itē hic pditor r. s.	Trāslataff / vide l Trāspostaff
Trainaff. g. trainer. l. ierpo is act.	Trāsmigration gal. idē. l. hec trāsmigratio onis.
Trainell a lo corn. gal. chaucepie . l. hic parcopollet c. s. ? h trainellū li	Trāspostaff g. trāsl porter la. traduco cio r. ctū. Et hec traductio is. g. trāspost. b. idē. item trāssero / sero / tuli / ferre / latū. itez hic trāslator r. s. gal. trāsposteur trāslateur. b. i. idem.
Traiffaff. do dis idi re itū ac. Et hec pdino nis. g. trāisū b. idē. item pditorie ad. g. traicre ment. b. die traitourez.	Traoill. g. diundoner. l. hic alabrus b. i. Et hoc cichale us idem.
Tramail g. rez a pecher. l. hoc tragū gi. idē hoc verticulum li.	Traueill. g. trauailler. la. laboro ras ac. Uñ laborat ^{us} a um. g. trauille bet. trauillet. Et laborosus a ū. g. labourieux. b. trauaillo. itē h labor onis. g. trauaill. b. idē. Et la borose aduerbiū.
Tranchoet a lo tail- louer. g. idem. la. hoc rotundale lis.	Traueillan con- cet. g. trauaill a cheuant. la. hoc ypocohercium cū.
Trang g. tranche. l. hec cas ac. i. secare / scindere / trunca- re. item hoc putatorū r. s.	Trebez g. trepier. la. hic tripes edis.
Tranfaction. g. is. l. hec transactio onis.	Trecc g. traice. l. hoc vesti giū h. itē ciallusū
Trāfiguraff. gal. trāfigurer. la. trāfiguro ras.	
Trānsition. g. idē. l. hec trā-	

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

T ante R.

tant lupe. i. meretricis. x. uirū
 di spanū. v. annoꝝ. Jcē uirū. i.
 purgatio v. bis. Jcē voluo ma. g.
 tourner. b. treiff. Et voluo as. iō.
 Jcē reuoluo uis. gal. reuoluer/ re
 tourner. b. i. outreiff. Et hic ⁊ hec
 volubilis ⁊ hoc le. gal. tournable
 b. roeus. Jcē hic ⁊ hec reuolubi
 lis ⁊ hoc le. Jcē lupino nasac. g.
 verier ce q̄ est dessus/ dessous. b.
 la. quat en pez io oar ourre/oid an
 Jcē supin⁹ a um/ q̄o iacer v̄tre ce
 lū verius. Jdem superus a um.

Treillhouarn ga. tre
 ille de fer. l. p̄r hec gerre az. Sz
 hec gerra re in singulari numero
 g. bourde. b. farce. Jcē hec gerra
 re/ nomen triū v. biū. Et hic ger
 ronis. g. iāgteur. b. farceur. Jcē
 gerres. i. genus locustay. Et hic
 gerrus ri/ fium⁹ scone septimus
 ab iustro/ memoria dignus.

Tremen ga. passer. la.
 re iustac. Jcē meo as. g. passer de
 lieu en aultre. b. moner a lech de
 guile. Uñ h̄ ⁊ hec meartilis ⁊ hoc
 le g. passible. b. tremenabl. Et h̄
 meanus tus au. g. passamēt. b. tre
 men. Jcē migro as. g. passer out
 tre. b. meruell. Jcē p̄teregredī
 oi tris dep. Jcē p̄tererio ris iui re
 iū. Uñ p̄terier⁹ ta tū. g. trespasse
 b. tremenes. Jcē p̄uaricoz aris.
 g. trespasse en mal. b. tremen sāt
 diouc. Uñ hic p̄uaricator ouis. g.
 trespasseur en mal. b. i. neb a toir
 gourchemen. Uñde p̄uaricato
 reo d̄r t̄rāgressioes leḡs. Jcēz

hec p̄uaricatrix cis. Jcē hec p̄
 uaricatio nis. Jcē t̄rāst̄re to as. g.
 passer outle la mer. b. tremē an
 noi. Jcē hic et hec t̄rāst̄fuga e. g.
 foup̄ d̄s̄g lieu en aultre. b. rech̄et
 a lech de guile. Jcē t̄rāst̄gredioz
 ris. g. trespasseur. b. tremen. Jcē
 hec t̄rāst̄gressio nis. Et hic t̄rāst̄
 gressor ris. gal. trespasseur. b. tre
 mener. Jcē hic t̄rāst̄inus usui. g.
 trespas. b. tremenidigay. Jcē
 t̄rāst̄meo as. gal. passer outle. b.
 tremen e biou. Jcē t̄rāst̄migro ad
 gal. trespasseur. b. tremen. Jcē hec
 t̄rāst̄migrauo is. g. t̄rāst̄migrauo.
 b. tremimidigay. Jcē t̄rāst̄uado is
 gal. passer caue a pie. b. i. tremen
 dour oar troat.

Tremenet gal. passe
 la. t̄rāst̄
 tus ta tum. vide in Tremē.

Trestes a. s̄ cristes. g. tri
 stina e. Et hec egrimonia e/ udez

Tret gal. estoineau. l. hec
 turnix is.

Tretass/ vide in Tractass.

Treter/ vide in Tresteus.

Treuat gal. mouillon. la.
 hec messis hui⁹
 sis. Jcē hec messis nis. Et mess⁹
 usui. Jcē messozins a um/ q̄o ad
 messozē pertinet. itē hec leges t̄s
 g. ble prest a seyer. b. eerdare da
 midiff. Uñde in Talsnoudec.

Trendiff s. amesgrir.
 i. macero as
 et caret supino. Uñ macerco cis
 inchoa. itē macer cra crū. g. meis
 gre. b. trend. Et cōparat macer/

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

D ante R. Fo. cliiii.

trior/rim. Et macre/us/rime/
ad. item hec inacies/eu: et hec ina
credo nis. g. mesgrete de corps.
b. treuder a coff. item hic macot
ous. itez macilētus ca ed. g. mes-
gre. b. treur. Et macilēter ad. g.
mesgrem ēt. b. ez treud. item hec
macrecula le di. itē flacteo es. g.
amesgrir. b. treudiff. Un hic fla-
cto: nis. g. amesgreur. b. treuder
Et flactus ca tum. g. amesgre. b.
treuder. idem flacteus a um.

Treugēn. g. tronc. l. h
troncus ci.

Treulou. g. seul d'opus
iat. hoc limē
nis. idē hoc luminare nis. Et hic et
hecluminaris et hoc re. gal. parte
nat a seul d'opus. bti. apparchant
ou z treulou. itē limto as. gal. seu
lur l'huic. b. treulou i aff. Et elimto
as. gal. offer le seul. b. ito. dureu-
souy aff.

Treustoul. g. trestean
la. hic tri-
pos pis. Vide in Tritrodec.

Treust. gal. tres/postean
la. hec trabes is
Un hec trabecula le di. itē hic et
hec trabes is et hoc le / qd pinet
ad trabem.

Trezēn/ vide in Bandēn.

Try. g. troys. la. p'ly hi et he
tres et hec tria. idem
tris grece. Et trinus a um itē tri-
narius a um. g. ndore de troys. b.
nuer a try. itē hec trinio nis/qui
tres hz milites sub se.

Triacl. gal. triacle. l. hec
triacace.

Tribec. g. troys pointes
la. hic et hec tri-
senpis/idis.

Tribloazyat. ga. de
troys
ans. l. hic et hec trinms et hoc ne
Tribulation/ vide i trubullaff

Tribun. g. idē. l. hic tri-
bunus ni. l. qui
triginta hotes hz sub se. Et tribu-
nar' us ui/ ipa tributoz dignitas

Tribut. g. truage. l. hoc
tribut' tributū ti. itē tri-
butari' r' h' q' solucdo tributo ob-
norma est.

Tricheze. gal. tricheur
ou tricherej
l. scen' a si. idē perfidus da ddm.
itē perfidios' a ū. Et hec p'fidia/ e
gal. tricherie. b. trichezry. itē tro-
pharius a um.

Tricoingneuc. g.
tri
angle. l. triangulus a um. itē hic
et hec triangularis et hoc e. item
triarus a um. Et trigonus a um

Tridantec. gal. croc
ou hauer
a troys dents la. hic et hec et hoc
tridens nis.

Tridesquet. galli.
troys
tourdeust. l. midie aduer. t'pis.

Tridesyat. g. qui est
de troys
sonro. l. triduanus a um.

Tridoubl. g. triple. l.
f. hec hoc
triplex cis. Et triplus a um. itez
hec triplicitas tis gal. tripletē.
U. g.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

T ante R.

b. tridoublder. Et triplicuer ad.
Tridoublaff gall. dou-
 blier en troys. la. triplo as. 3dem
 triplico cas.

Triform ga. q a troys
 formes. la. h
 et hec triformis z hoc me.

Trihent g. voyefour-
 chee en troys
 l. hoc triuntū ſi. 3tē crucialis z h le

Trilife galli. mesure de
 troys iures. la.
 hic z hec trilibus z hoc bre.

Triliu gal. de troys cou-
 leurs. la. hic z hec
 et hoc tricolorous.

Trimezell gal. troys
 mailles. l.
 hec tresissimus sis.

Trimisyat g. espace
 de troys
 moyz. l. h z hec trimessis z hoc se

Trichenen g. oseille
 l. hec ac-
 cidula le.

Triadet g. trinte. la. h
 trintastatis.
 Et trinus na num.

Trimpal g. triper/dā
 cer. la. tripo-
 dio as. itē hoc tripodis h. g. sault
 oubance. b. danc. 3tē strepo pis
 g. triper/trefaillir. b. lamet. An-
 de hic strepitus tui. g. trepisse
 ment. b. danc. Et obstrepo pis.
 g. cōtrefaillir. bii. lam: et a treuz.

Tripēnec g. q a troys
 restes. l. hic
 et hec triceps is.

Trist g. triste/dolent. la. h
 et hec tristis et hoc
 ste. Et hec tristitia tie. g. tristesse
 b. tristez. itē tristo as ac. gal. cour-
 roucer. bii. buane gaes. Et tristoz
 ariis/ vide in Soelaff. itē sublecto
 ra ſi. g. triste. b. cuejudic. Et hec
 sublestia e. g. tristesse. bii. cueuz.

Triroadec g. chose
 q a troys
 piedz. la. hic tripos is.

Triuguent g. soixā
 re. l. plr
 hi z he z hec sexaginta. Anſera-
 gesimus a ſi. g. soixātieime. b. an-
 triuguentet. Et sexagesies ad. g.
 soixāte foys. b. triuguetgues. itez
 sexageno a ſi: z sexagenarius a ſi.

Trizec g. treze. la. plr hi
 et he z hec trede-
 ci mō. Et tresdecim a ſi. g. trezie
 me. b. an trizecuet. itē tresdenari-
 us a ſi. itē decimustern a ſi. item
 tresdecim ad. ga. treze foys. bii.
 trizecques. Vide in Contaff.

Tro g. tourneure pour fat
 re leuer le laict. l. hoc
 coagulum ſi.

Tro gal. tour/on circuit. l.
 hic girus ri.

Troae g. troye. l. hec tro-
 iana ne. Anſtroia-
 nus a ſi. ga. de troye. b. troaepēn.

Troanbeul g. solle
 lat. hoc
 sollequitū h. idē hoc solisquitū h: z
 hoc hestotrophū phē.

Troarall ga. iadio. la.
 pridē aduer-
 biūpis. Vide in Suezarall.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

T ante R. Fo. clv.

Troat. ga. pfe. la. hic pes
 lus l. di. r. hic pedicul⁹ l. di. paru⁹
 pes. ply. Dolla sūt loligo lepia
 polypus : pediculi octoni oibus.
 Hinc pediculi vocant quib⁹ fugi/
 pyramala r. hmoi sustinent Idē
 tutiores sūt fungi cū carne cocti
 aut cū pediculo pyri. Hinc pedi-
 culata poma q̄ pediculos habent
 quib⁹ luspēdi possint. Et pedicu-
 lus venis in capite. Pediculi q̄z
 terre scarabei terrestres ricino si-
 miles. Et hic r. hec pedalis r. hoc
 le. g. de pie. b. a troat itē hic r. hec
 pedestis. g. a pie. b. oar troat. idē
 hic r. hec pedestris r. hoc e. Uel h
 pedeser/hec stris r. hoc stre. itez
 pedito as. g. aler a pie. b. querzet
 oar troat. Et peditarus ta r. ga.
 aleurr a pie. b. querzet. Et hic pe-
 dulari di. itē pedicuus a um. Et
 pedotofus a si q̄ sordes hz pedes
 itē pessum ad. gal. soubz le piedz.
 b. didan an troat. itē pessundo as
 act. g. suppediter. b. suppeditaff.
 Et hic hec hoc bipes dis. g. tou-
 te beste a deux piedz b. loēzn dou
 troadet. itē hic loipes dis. g. q̄ a
 ses piedz touz. but. troatcam. Et
 hoc manubriū h. g. mäche o tout
 ferremēr. but. troat peb denhuc
 houarn. Et manubriat⁹ ta tuz. g.
 emäche. bu. troadet. item manu-
 bno as. g. emächer. but. troadaff.

Troatet. gal. ple. la. hic
 ses quipes dis
 mensura vnius pedis.

Troe. g. troye la grand. l.
 hec troia ie. Uel tro

ianus a um. g. troyen. b. nebs'o
 troe. idē hic iliades dis. item hic
 ilon per oēs casus. g. le palais de
 troye. but. an pales a troe. Et hoc
 illū h/ regia priami fuit q̄ r. troia
 a noie regionis minoris A sie co-
 gnouara ad Trois regis filio:
 dicta est etiā Tlios Quis. lib. iij.
 metha. Postq̄ alta cremata est
 Tlios/et Danaas pauerūt perga-
 ma sūmas. Et Tlios trois troia-
 noz regis filio⁹ qui illū edificauit
 Tre ilias dis Homeri opus clarif-
 simū Tliade troiani. Et ilia⁹ a si
 pen. cor. quod est ex ilio/ r. ppie
 iliac⁹ qui in ilio nat⁹ est. Tlieho q̄
 alibi ort⁹ in ilio negociat. Et ilia-
 cus idē lū laborat: q̄ et iliolus
 vocat. Tē ilione nomen ppriū si-
 lie priami. Et iloneus nomen p-
 priū viri troiant apud Uirg. itez
 pl⁹ hec pgama oz. g. les edifices
 de troye. b. an edificzou a troe.
 ¶ Troel. g. iarfel. Uide in yfel.

Troper. g. tröpeur. l. h. c
 r. hec r. hoc iter
 c. h. sine lege viuit: vel extra legē

Troperi. g. tröperie. la.
 hic dol⁹ l. itez
 vulgariter dicit tröpo as. g. trö-
 peur. b. idē. Uel tröpatas ta tum.

Trompill. g. tröpe. l.
 hec buc-
 na ne. itez hec tuba be Uel hic et
 hec tubalis r. hocle. g. de trompe
 b. a tröpill. itē hoc sistrū stri. Et h
 et hec tiben is. ga. tröpeur. but.
 neb a hoari gant trompill.

Trompillaff. gal. y.
 trom
 U. iq.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante R.

per. l. buccino nas.
Trouczaff vide in Crisaff.
Tronzon g. tronc. l. hic tronc. cu. item tronco cas. g. tronçoner. bu. tronzonaff.
Tropell milet aly lo = ezner. gal. tropeau de bestail. la. hec volta lie.
Trotal gal. troter. l. fuc culto as. n. ueni hec succulatura re. gal. troyre. bu. troydur.
Troter s. troteur. la. hic uccussator onis. Et hec succulatrix cis. gal. trose resse. bu. troteres.
Troubl s. trouble. l. nar bid. a. u. i. p. tur bar. confusio / nō clar. / m. mens.
Troublaff s. troubler. lati. turbo as. Uñ hec turbatio nis. g. turba tion. b. idē. item hec turbella le. Et turbatura nis. g. trouble. b. troubles. itē turbulēter ad.
Trouch s. trancheure l. b. scissura re
Trouchaff gal. tran cher. la. scindo dis dire sū ac. idē seco as. Uñ diseco cas. Et infeco cas. itē discerpo is p. i. p. i. itē truido as
Tron g. sege de maieste la. hic tron. ni.
Tronos g. s. p. demal l. perēdio ad.
Truag s. truage. l. hoc hic iheloneari. h. vide in tribul. **Truant** s. id. l. hic tu. rannus ni. Uñ hic truantulus h. di. Et truant. ca. cū / h. modū truant. ueni h. truantia e. g. truantise. b. tuātis. Et truantis. las. gal. truan der. bu. truantaff.
Trubullaff s. tor. mēter la. tribulo as ac. g. item tribulot aris. Et hec tribulatio onis.
Trubullet gal. tron culsus a. u. idē tribulatus is tum die. la. p.
Truez s. p. i. e. l. hec cuse via e. idē hec pie tas ris. Et hec ipietas r. / sine pie tate. itē hic miserator ris. / opus aliqd mie exhibet in eū. / mi sere. Misericors / d. ex. aliam. ca lamitate dolorē anto suscipit. Et misericorditer ad. si gē cum mia itē miserabilis / miserantōe dign. t. per quē alqm. la. cōmouent. Et hec miseratrix cis. itē theosebia bie. i. pietas dei.
Truffler gal. idē. l. hic nugator / ris.
Trugarec s. pitieux. l. hic mise ricors / d. to. idem elemon grece. Et propitius a um.
Trugarecat gal. avoir pitie. l. misereor eris. erassū vet sui. idē misereor r. s. p. p. itoz ar.
Trugarez gal. miseri corde. lati. hec mia / e. ut hec ppitiano nis.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante A. Fo. c. lvi.

U Trenspluffec / vide in Pluffec.
idem hoc transum / ouis / rñ.

U Tu / vide in dictione Costez.

U ante **U**

U chên. gal. touche. l. hic cespes is.

U doal. s. papu. la. hic iudgenals li.

U Turbatiō / vide in Troublaff

U ruzunell. s. turtur. r. l. hic turtur ris. Uñ turturin° a li. s. de turturille. b. a ruzunell.

U t. s. genz. l. hec gfo ris itē hic z hec cuas ris

s. de quelle genz. b. pe a tut.

U toz. s. tuteur. l. hic tu toz ris. Et hec tu trir cis. s. tutresse. bri. tutores.

U Sequit de **U**

U Sallice / z latine idē Et tenet in numero quinq. Unde Jñ.

U vere possidans / nō plus q̄ quinq re dundans. v.

U acabont. s. idē. l. va da dum. Unde in Uagabont.

U agaff. s. vaguer. la. va co cas. item vacat personale. i. esse vacū. item hec vacuna ne. i. dea vacationis.

U acillaff / vide in Horellaff.

U aen. s. van. l. vāns a ū. idē vanid° a ū: vāp dū a ū: z hec vāpa pe. itē vānc eo. s. deventir vain. b. veañhar. itē

vanidic° ca cūq̄ vane loquit. Et vaniloqu° a ū. itē hec vanitas ris

s. vanite. b. idē. itē h̄ z hec manis et hoc e. g. de petite pplexion. b. a cōplexiō fall. Et h̄ inanitas. itē

inaniter ad. itē incaſsum adverb.

U agabont. gal. idē. l. mundias

gnō a ū. itē vāgabund° a ū itē vā gul° a ū. Et vāg° a ū. itē vāgario is. g. estre oſteur. b. diencat.

itē hic hec hoc palāo ris. i. vāgus

U aillant. s. idē. l. hic et er hoc le idē hic hec hoc pñās r̄

Et h̄ pñās ris e. g. vaillāce. b. idem

U an. s. idē. la. hic vāns n̄

idem hoc velabū br̄

U anaelson. s. idē. la. h̄ ferina ne. itē ferinus a um pñ. pduc. quod est ferarum.

U anegloar. s. vaine. gloire. l. hec paradoxa pe. idē hec cenodo

ria e. Et hic cenodori° h̄. g. vanteur. b. pōpader. itē h̄ z cenodo

ra re. g. vanteur. bri. popadere

U anite. gal. idem. la. hec vanitas ris.

U antaff. s. vanter. l. ta= cto tas ac. Uñ

iacito tas idē. Et hec iactātia ie gal. vantence / arrogance. b. pom

patourgonill. item hic et hec et hoc iactans ris. g. cetuy qui se vā

te. b. pompader / ourgonillus.

U apoz. gal. vāpeur. latī. hic vāpor / poris. idem hoc vāpotamē / sinis. item

U ūq̄.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

A ante E.

vaporosus / a / ſi. 3tē vaporo as.
Variabl. g. variable. laſ. variabilis. hoc le. 3tē hec variabilitas tis. g. variete. b. variabidet. 3tem variuos / a / um. g. diuers. b. variabl.
Variaff. g. varier. la. vario / as. act. gñis.
Varlen. g. cest vne herbe. l. verdene.
Vale. g. la. l. ilico ad. 3dem ibi. 3tem ibidem.
A ante E
Veag. g. voyage. l. hoc via. gñi d. 7 incessus ut.
Vegetatif. g. idē. l. hic. et. h. vegetabilis 7 hoc le. 3tē vegeto as. re. credo / fortifico / et vegetū facio / cōseruo / seu lōgo tpe in sanitate esse facio. 3tē hec vegetatio is. 3tem vegetat⁹ a ſi. et vegetatiu⁹ a um.
Vellin. g. idē. vide i parchemi
Vellis. g. cest vne herbe. l. mellissa / se.
Vendag. g. védage. la. h. vindemia / ie.
Védagaff. g. védager. l. videmio as. n. 3tē racemou / rſ. de. 3tē h. vide miato / is. g. védagenr. b. védager
Vendicaff. g. vèdiquer. l. vendico as. ac.
Vengeaff. g. venger. l. vido / as. i. vim vico. 3dem vlcifcor / eris.
Végéacc. g. vègāce. l. h. vindicta / e.
Venger. g. vègeur. l. hic. vltor is. 3dē hic hec hoc vnder / is. 3tē hec vltoris. g. vengeresse. b. vengeres
Venget. g. venge. la. vltor / rum.
Veniel. g. idē. l. hic. h. venialio et hoc le.
Venim. g. venin. l. hoc vi rus inde. 3dē hec sconita te. 3dē hoc venenū ni. itē hic hec hoc venefex cis. g. faiseur de venim. b. ned a gra venim. id venificus / a / ſi. 3tē hec venificina ne. gal. le lieu a faire venim. b. an lech moy grear venim. 3tē venenarius a um. q. parat vel conficit / aut vèdit venenū. 3tē venenofus a um. qd venenū h3. 3tē venificū cū ipse actus venadi. 3tē venifico as. g. empoisoner. b. ampoisonaff. itē veneno as. ac. itē venificus a um. g. empoisonne. b. ampoisonet. 3d venenatus a um. itē virilētus a um. 3tē hec venulētia tie. g. enuelimeure. v. venimadur 3tē hec hippomanes / is.
Verius. g. veriur. la. hoc veriur / ſi.
Vermillon. g. idem. l. hoc mini um nq. Un hec minographia ie. g. escripture de vermillon. b. scrip tur a ſmillon. 3tē hic minographus phi. g. escriptueur de ſmillon. b. scriuainer a vermillon.
Versifiass. g. vñsier. la. vñsificor arſ.
Versifier. g. vñsieur. l. h. vñsificator / ris

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante G. H. et J. Fo. clvii.

Ueruen. s. yuaine. l. hec
verbena ne
Uestaff. s. vesser. la. vero
as. Un hic vera-
toris. gal. vesieur. b. tourmanter
et Uest. g. fiel. l. hoc felis.
Ueturier. s. idem. la. hic
vecurarius rj
z vectura e. g. voiture. b. roetur.
U ante G
Uigent. s. vngt. la. pjr
hi z he z hec vi-
gunt. Itē vicinus a uz. g. d. vngt
b. a vguēt. itē vices ad. ga. vngt
foys. b. vguēt guez. itē vigies ad.
U ante H.
Uhel. g. haul. l. altus a um.
er ar duns a ū. Itē cel-
sus a um. z cōparat̄ celsus/ior/sū-
rius. Itē excelsus a ū. idē rana in
decli. Item hic et hec superior et
hoc ius. g. souverain. b. vheloch.
Uhelder. s. haulteſſe. la.
hec altitudo is
celsitudo is. z hic apex is. z hec ar-
ditas is. z hoc cacumen is. vel
hoc culmē is. idē. Un culmino as
g. esseuer. b. vhelhat/bermaſſ itē
hec ar/cis. ga. haulteſſe de tour.
b. vhelder a tour. Itē hec crepti-
do is. Itē orā terre quaz aq̄ aluit
ex hoc appellata q̄ sibi aqua allu-
ens crepitat cū currit: aut yndas
appellit. Per trāſlationē vero et
putei extremā orā q̄ ad ip̄z puteū
reſpicit/ q̄ vulgo dī os putei: z edi-
tior/ is cuiuscūq̄ loci extremitatē
ſolem crepidinē appellare. Un
etiā p̄ abrupti ſaxi altitudie pōt
U ante J.
Uy. s. ceuf. l. hoc ouſi. Unſ
hoc ouulum li. dīm. Itē
ouiaculum li.
Uiatiq. s. vſtiq. l. hoc
viaticum ci.
Uicaer. s. vicaire. l. hic vi-
carius ſ. Itē hic
vicariatus tus ni.
Uicc. s. pechie. l. hoc vicium
q̄. Itē hoc viciolū i. di.
Item vicioſus a um. vicioſus plen.
itē vicio as. g. corſiſpe. b. pechiff
g. vis pour mōer. laſ.
hec clocaſe.
Uicc preſſouer. ga.
vis
de preſſouer. l. hec trocea.
Uictoer. s. victoire. l. hec
victoria e. idem
hecagonia ie.
Uisyer. s. viuier a poifſon
l. hoc viuarium rj
Uigour. s. vigour. la. hic
vigour is. Item
vigorous a um. gal. vigoieur. b.
nerz. Un hic ſacer hie/ hoc/e.
Itē hec alacritas is. ga. vigneur.
b. nerzder. idē hec vigorousitas is
Item vigorous ad. ga. vigorousuſe
ment. b. die nerz.
Vil. s. idem. l. vilis et hoc le.
Un hec vitras/ is. g. vil-
te. b. vitacc. Itē vileo esui n. g.
deuenit vil. b. vilhar. Un vileſco
incho. Itē villico cas. z vilpēdo
Vidicatifſ. s. id. l. vidi-
carius a ū

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

¶ ante ¶.

Vincent. gal. dem. l. hic
vincentius eq. g. violace. la.
Violance. hec violentia
te. ite violas g. violer. b. violaff
Itē vide in Corūpass. itē hic hec
hoc violens nis. g. violant. b. ter-
ribl. idē violētus/a/um. Itē vio-
lenter ad. g. violam ēt. b. dre vio-
lance. Itē hoc violamentus. g. vio-
lement. b. violance. Itē hic viola-
oris. g. violer. b. idē. Item hec
violatrix/cis. g. violerelle. b. vio-
leres. Item inuolatus a um. gal.
nō corūpu. b. guerch. itē versilio
tis. vilis cadaverū funerator: q̄ ve-
sperrino tpe mortuos efferre sole-
ret: qui funebri cōpa ppter loquā
non poterant efferri
Violet. g. violete. l. viola e
Uñ violacens/a/ū
g. fait d violetes. b. grēar a violet
Vertuzypus. g. vertu-
mosus/a/um. l. vir
g. idem. l. hec vir-
mositas.
Visafq. g. visafge. l. factes
ei. vide in fact.
Visaff. g. viser. la. viso/as.
Itē viso is sum. it
inuiso/ia/sum.
Visibl. g. visible. l. visibilis
et hoc le. Itē hec vi-
sibilicas nis. g. visibilite. b. visibi-
der. 2 visibiliter aduer.
Visitaff. g. visiter. l. visito
ae. ac. itē hic hec
hoc visitans/a/um. gal. visitār. b. visi-
teur. Item hec visitatio/ōis. g. vi-
sitatio. b. idē. Itē visitatus/a/um
Vitail. g. viure/pitice. l.
hoc vicualium lq
Item vide in Vitail
Vitoer. g. victoire. l. hec vi-
ctoria/ie. Item vi-
ctorius/a/um. g. victorieux. b. idē
Itē hic triūphus pbi. g. victoire.
b. vitoer. Item hoc trophēus phei
est qd l testimoniū victorie publi-
ce in loco statuitur. Item nicevel-
nicos grece. victoria latine.
Vituperaff. g. vitupes-
rer. la. vi-
tupero as. Itē hoc vituperū rñ.
g. vitupere/blame. b. vituper. itē
hic hec vituperabilis 2 hocce g.
vituperable. b. vituperabl. Itē vi-
tuperabiliter ad. Item vitupero-
sus/a/um. et cōpal. g. plein de vi-
tupere. b. vituperus. Itē hic vitu-
peratoz/ōis. g. vitupereur. b. idem
Unde inuectius/a/um. 2 hec inue-
ctiua/ue. g. vituperation. b. idē
Item hec inuectio nis. idē inue-
ctio. Item hoc opprobriū/brñ.
g. vitupere. b. vituper. Item hoc
improperium/rñ. Item improp-
ro as g. vituperer. b. vituperaff.
¶ ante ¶
Vnan. g. vng. l. vnus a um
Idem omos grece
Item omosios vel omosion. est
vnius et eiusdem substantie/ vel
similitio. Item vnicus a um. g. d.
vng seul. b. vnan hep nuy. Item
vnigenit us/ra/um. Gallice. vng
seul enfant. Ditionice. vn mag
ehunan.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante D. Fo. clviii.

Anan penac. *g. aul-*
cun. la.
aliquis/aliqua/aliquod. Idē qui-
dam/quedam/quoddam/cuiusdā.
Item quisnam. Item quispiam/
cuiuspiam. Item siquis/qua/ qd/
vel quid. Item aliquorus a/um.
Item vllus/la/um. aliquis quasi
vnus aliquis.

An calon. *g. dñg cucur*
l. hic hec hoc
vnt corō/dio.

An coffat. *g. dune ven-*
trec. l. coute-
rinus/a/um.

An courag. *gal. dung*
l. courage.
la. vnanimus/a/um. Idē hic et
hec vnanimis et hoc me.

An faczon penac
g. aulcunemēr. la. quodāmodo et
aliquatenus aduer.

An furn. *g. dñe forme.*
la. hic et hec
vniformis et hoc me.

An guez. *g. vne fois. l. se*
me l ad. nūeri.
Item hic monogamus/mi. g. vne
foys marie. b. vn guez demezet.

Ani aff. *act. Unde counto*
is. idē vno as. inde couno/nas.
Item adunō/as. item hec aduna-
tio/mis. Item vnitus/a/um. gal.
vnis. b. vniet.

Aniuerfal. *gal. vnuer*
sel. la. hic z
hec vniversalis et hoc le. Idē vni-
uersus a/um.

Aniuerlite. *gal. idem.*
la. hec vni
uersitas/is.

An lech penac. *ga.*
auleun lieu. l. vspiam ad. idē viā
ad. g. iusques a tant. b. bede neuse

An lieu. *g. dune couleur*
la. vnicolor/ris.

An nec. *ga. onze. l. pluralr*
hi et he et hec vns
decim. Idē hec endecas/ adis.
Unde vndecimus a/um. g. vnzie-
me. b. vnnecuet. Item vndecies
ad. g. vnze foys. bii. vnnec guez.
vide in Contaff. Item vndenari^o
a/um. z vndenus a/um.

Dn nebeut penac
g. aulcun pou. l. aliquantum ad
uer. Item aliquantisper ad. Item
quicq ad. g. biē perit. b. nebeudic

Dnnoat. *g. dungsage. la.*
coetanus/a/uz.

Dntu penac. *g. aulcu*
ne part
la. aliquorū ad.

Dnuan. *vide Hevel. item*
presertim aduer.

Dnuanyer. *gal. dune*
manjere.
l. vnimodus a/um.

Dnuent. *g. dñe grādeur.*
l. aliquat a/um

U ante D

Vocatiff. *g. idem. la. vo-*
catius/a/um.

Vocalēn. *g. voyeu. l. vo-*
calis et hoc le.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

U ante S. et U.

Uolante/teoul. ibi vide.

Uolum. g. volume de lib-
ure. l. hoc volumē
is. idē teucos grece p u. idem hic
thomus/mi.

Uout. g. voulte. la. hec testu
dois. Un restudinatū
u. rectū: qd est deuexuz in qtuor
pes sicut pectinatū in duas. item
hoc lucanaris. g. voulte. b. uout.
itē lacino as. g. curuer ala manye
redung vo. ite. b. uoutaff plegaff
ga. idē. l. hic

Uoutouer. scaber bri.

U ante S

Uaff. g. vfer. l. vto/eris. de.
itē abuto/ris. ga. mal
vier. b. drouc vaff. itē conto/ris.
g. ensemble vfer. b. vaffoar vn
dro. itē potto/ris. g. vfer de son
desir. b. vaffe poull. itē fūgoz ers.
ficturū vel fut. vel fung dep. ga.
vier de puissance. bri. vaff a nez.
item hec functio/is. ga. vñance. b.
vñance. itē functus a um. g. vfe. b.
vfer. itē fruot/eris. de. ga. vfer. b.
vaff. Un kuit/a/si. g. vfe. b. vfer

Uaig. g. vsaige. l. hic vsus
us ut. itē vsus a um.
g. acoustume. b. custumet. idē vsi
tatis a um. Un inustatus/a/um.
g. nō vñite. b. dictumet.

Uscamunuguën
g. excomuniēt. l. hec excomuni
catio/nis. idē hoc anathema/ris.
itē excoico as. ga. excomunier. b.
vscamunugaff. Un excomunicat
si/um. g. excomunie. b. vscumunu

guet. itē anathematizo as. itē hec
anathematio/nis.

Uaff. g. vfer. l. fatisco/ scis.
Un faciscus a um. ga.
vfe. b. vfer. vñ iste pānus est fati-
scus. itē vto/eris. r fungoz/eris.

Ulet. g. vfe. l. fessus/a/um. et
defessus a um.

Ulitaff. g. vfliter. l. vfito as
Unde vflit? a si.
g. vflite. b. vflitet.

Uluat. g. vfucl. l. vualis et
hoc le.

Ufur. g. vfure. l. hec vfura re
itē hoc fenus/oris. ga.
double vfure. b. doubi vfur. itē fe
nero/as. g. pster a vfure. b. pñaff
oar vfur. item feneno/ris. depo.
idem vfuro/as.

Ufurper. g. idē. l. hic vfu-
rarius rñ. idē hic
banus ni. item hec vfuraria / rie.

Ufurpass. g. vfurper. la.
Un hic vfurpato/ris. g. vfurper.
b. idem. itē hec vfurpatric/ris. g.
vfurpiere. b. vfurperes. itē vfur-
patio/onis. item vfurpatus a um
g. vfurpe. b. vfurpet.

U ante U

Uuel. g. humble. l. hic et hec
humilis et hoc e. et cō
paratur. humilis/or/imus. item
hec humilitas/ris. g. humilite. b.
vueltet. itē humiliter/humillum
humillime. itē hūillio as ac. hūillē
facio. item obnizus a um. g. hum
ble. b. vuel. et inde obnize ad. ga.
hūblement. b. de vielder.

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

y ante **A**. et **E**. Fo. cliv.

C Sequitur de **Æ**. **yacob**.

Allicez la. idē ista
essā ista apud latinos
vltq; ad tps Augusti
iparous nō erat
in viu. Et digne hoc
spe assumpta ē: quo
spī nomē innotuit. q; i figura cru
cis xpi scribitur. x. Et tenet i nūe
ro. x. h. Duplex. x. soluto de cē iaz
more putatur. x.

Ærist. g. idēz. l. hic xpūs i.
vide in Cris. Raro
vlt ista ista l. britānico ydiomate

C Sequit de **y**.

Allicez la. idē. l. y
greca grece b; iora
Et tenet i nūero. cl
h. Argolicum calle
graditur factq; ca
racter. y.

ya. ga. ouil. latte. ista aduer. re=
spondendi.

yach g. sain. la. sanus a um.
item hec sanitas/ tis.
g. sainte. b. yechet. itē sano as ac.
g. guerir. b. yachar. item hoc co=
lumen: is. g. sain. b. yach. itē hila=
ris et hoc e. itē hec hilaritas is. id
incolum* a ū. itē incolumis et hoc
me. idē hic sabet hec/ is/ et hoc e.
item hic et hec sospes/ tis cōis g.
spūs sospita femininū hābet. Et
non soluz q; seruat. i. saluus est ho
spes b;: sed etiā q; seruat. itez hec
sospitas tis. g. sainte. b. yechet. id
sospito/ as. et sospio pis. in eodez
sensu.

g. iaques. l. hic iacob
inde. idē hic iacob
item hic et hec iacopita te. g. pele
rin de sainte iaques. b. pichyris
a sanct iaques.

Yahan. vide in **Jahan**

yalch. g. bourse. l. hec bursa
se. Uñ hec burse/ la te
di. item burso as. g. faire bourse
b. ober yelchier. itē crumens ne.
g. bourse. b. yalch. item hic fiscus
ci. fiscine/ et fiscelle sunt yala ad
maioris summe pecunias capien
das q; marsofia. Uñ q; maior sū
ma est pecunie publice q; puate:
b; fiscus pecunia publica: ppe ta
mē apud idoneos auctores fiscus
pncipis b;: erariū vero publicum
itē vide i lech. itē hoc marsofia
p; g. bourse. b. yalch. itē hoc of=
seum. i. ga. bourse des boeyaut.
b. lienquic.

yalcher g. boursier. l. hic
bursarius q; item
hec bursaris ie. g. boursiere. b;.
yalcheres.

yar g. geline. l. hec gallina e.
item gallina e est signuz
in celo: aliter vocat hec pleias is
item vergilla ie. itē hec gallinula
le. di. item hec gallinella le. item
gallinaceus a um / qd ex gallinis
est. item hec omix cis. gal. geline
sauuaige. b. fellantes.

Yechet. vide in **yach**

y ante **E**.

yell. g. nielle. l. hoc lolis q; idē
hec zizania te. Et p; r ziz
zanie. vel hec zizania. i. lolis et re

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

y ante D.

<p>liqua adul terina semina q̄ frigidus sepe miscetur.</p> <p>pen gall. froit. latte. frigidus da um.</p> <p>penhat s. refroidir. l. frigeo / ges. ui. n. Uñ refrigeratio scis incho. Itē hoc refrigeriū r̄s. s. froidement. b. yentien.</p> <p>peu s. ious. l. hoc iugum i. itē iugū est mōtis cacumen. Itē iugū dicitur iungat et iacutum arctē Itē iugū v̄r lignū quod terroses relin. cō. iolu. Itē iugū dicebatur sub quo ignominie ḡra viciu hostes mirebātur. Itē hic iugulus i. p̄s. cor. a iugo anterior colli pars / vñ vox halitus. g. p̄cedit q̄ p̄ea p̄ctori caput iugatur. itē iugo as. g. acoupler. b. yugaff coublaff. Itē hic et hec iunior / gio. In iugis hostie vocabātur q̄ n̄ iugū domice / auz iugo subdite fuerant. Itē iugabilis / hoc le. itē iugalis et hoc le. itē subiugalis et hoc le. sub iugo assuetus est domit. Uñ pullus subiugalis in euāgelio v̄r. Itē sub iugo / as. g. coupler. b. coublaff. Itē hic hec hoc subiug. is. g. q̄ est mis sonbz ioug. b. loezn star net da tēnaff. Itē b̄ iugus a um. et hic et hec b̄ iugis et hoc / iuge. equi vel boues sub eodē iugo</p> <p>pez s. langaige. l. hoc idioma ris. vide in Langais.</p> <p>penien s. froidure. is. hec hic algoz / is. vide in Riu.</p> <p>pot s. boullie. l. hec mola / le. Itē hec polēra te. et ho</p>	<p>pulmētū ti. vel hoc pulmētarium r̄s. Item pulmentarius a um.</p> <p>y ante D</p> <p>y ga. bucher. la. appel lor. aris.</p> <p>youal s. ieune. la. hic et hec iunior / hoc ne. is. mō iuuenē nō est i. vsuz p̄parat iuētis iunior: et caret suplatio. Itē cōparat / declinat p̄ria ḡra hic et hec iunior et hoc ius. Itē iunior est nomē vni^o mēsis. Itē iuuenalis et hoc e. s. iuuenel. b. yona er. idē iuuenilis et hoc le. itē hec iuuetā ce. s. genice. b. onner. item iuuetā le. bi. Itē hic iuuetā ce. b. coyle. itē iuuenio is iui ire. tum s. aieunt. b. youancat. Uñ iuuenefco scis. incho. itē h̄ iuuetā ce. s. iouēce. b. youaeres. itē iuuetō is a de p̄. s. deuenir ieune. b. youāc har. Itē hec iuuetō is. s. iuuenel te. b. youāctet. itē hic ephēbus bi s. iuuetel. b. iouanc. Uñ hec ephēbia. s. beaulte de adolescēt. b. que net vñ den youanc. Itē hic et hec impubes is. ga. ieune sans barbe. b. hep baru. Itē impubes eo. itē hic et hec puber ris. s. q̄ est en aage bengēdrer. b. en oar da enguehentaff. itē pubero as. g. deuenir hōe / ou fēme p̄faict. b̄r. donet da bezaff parfet. item hec pubertas is. etas in maribus qui est annus x̄iij. in feminis. x̄ij.</p> <p>youācquat s. deuenir ieune. l. is iuueno es. Uñ de re iuuenefco scis incho. idem.</p>
--	---

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

y ante U.

yourch a. ys mèn. g. cheu
reul de boys. l. h
c apr iolus li. ut hec capuola e. g.
cheureulle b. yourches pe mènes

yudal g. viler/crier/ploter
vular. i. vulo as. n. itez hic
vular. us ui. g. plour/cri. b. garm

y ante U
yuez Sal. aussi. latine etiam
aduerbiu.

yun g. iune. l. hoc ieiunium nq
itē ieiuno as. ga. iuner.
b. yunaff.

puray g. yurape. l. hoc gir.
ind. et hoc girh ind.
u. yusin querch. vide in Querch.

yustice g. iustice. l. hec in=
iustitium: g. quasi iuris statio

yuzeau g. iuif. l. iudeus a
us. 3e hec iudea
es. g. iuife: ou miserie. b. yuzues
pe uuzener. itē iudazio as. ga. u=
daiter. buit. yuzeauy aff.

yuzet la. hec yuzerha: the.
est nomen proprium.

C Sequit de z.

z ante O. Fo. clx.

Gallice: la. idē gre=
ce hoc zetha inde. Et
tenet in numero duo
milia. 40. Ultimā z.
canit sinez: bus mille
tenere. 200.

ZODIAC g. cercle ou sēt les
douze signes. l. hic
zodiacus: ci. dici pōr alalis ab efi
gie alaliū. Nā circulus est in quo
12 signa sunt i formā alalis figu=
rans: vt aries taurus. ec. Qñ zo=
diaceus a uz. itē zodia grece. l. 6z
alalia vel signa: 7 inde z: zodiac
qa sol intrās illū/illas ppuerates
alaliū forit: vel qz i eo sunt signa
nolb' alaliū nūcupata/vt i figuris
et in figuris alaliū sunt dispo site.

C Explicet Ca=
tholicū seu dictionari' trino par
tibus vernaculo: expensis honesti
viri yuonis Quilleuere Parisius
cōmō: ātia/rurluz imp' s'us. Sec=
nō opa/ ac iplius industria dilige
ter tersus et em' d'at'. Anno icid
millesimo vicesimo pmo. Pridie
kal. februaris.

CAD inuidum.

*Non aliena tuis quatiuntur pectora telis.
Non alius rapidus / sed tibi liuor obest.
Sereat altus amor tibi: de pectore seuum
Liuiorem pellas: hic teret / ille fouet.*

Jehan Lagadeuc

Catholicon breton-français-latin

Edition Yvon Quillevere
31 janvier 1521
Bibliothèque nationale de France (BNF)